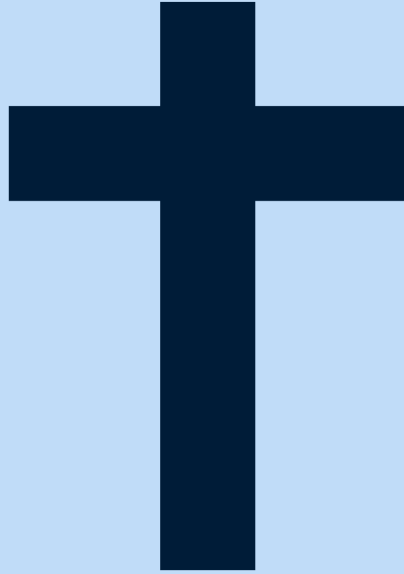

Sbö Tjłõkwo

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe

(PM:tfr:Teribe)

Sbö Tjłõ^{kwo}**New Testament and Shorter Old Testament in Teribe (PM:tfr:Teribe)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Teribe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teribe [tfr], Panama

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Teribe

© 2008, 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

Génesis	1
Rut	62
Jonás	67
Mateo	70
Marcos	121
Lucas	154
Juan	208
Hechos	247
Romanos	301
1 Corintios	322
2 Corintios	343
Gálatas	357
Efesios	365
Filipenses	372
Colosenses	378
1 Tesalonicenses	383
2 Tesalonicenses	388
1 Timoteo	391
2 Timoteo	398
Tito	403
Filemón	406
Hebreos	408
Santiago	424
1 Pedro	430
2 Pedro	436
1 Juan	440
2 Juan	445
3 Juan	446
Judas	447
Apocalipsis	449

Génesis

Kjok weno sorë

¹ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe. ² Klung ëre ïgöy llëm obi, dlung rong, kjing yët eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³ Eshko ga Sbö tjlë ga «Kjok, pja ber shjiye» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ⁴⁻⁵ ïya ga kjok shjiy li beno pjluë. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok sï li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboy. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja opkjos ber dboy» le. ⁷ Lara sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo, ⁸ beno pjang ba tjrëko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁰ Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga ïya ga beno pjluë.

¹¹ Eshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹² Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë. ¹³ Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴ Wëshko ga tjlë ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar llë, mok llë, lu llë, e miydoklo wlo bakoe. ¹⁵ Iök, pjây ber kãã shjiy klung kong»

le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁶ Iök shäryara pjök, kjwara kësbang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe. ¹⁷ Iök li iara beno lok kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo. ¹⁸ Lara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro sï li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga ïya ga beno pjluë. ¹⁹ Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, di, pjây roshko mã wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llërba pogo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ²¹ Äya kësks chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²² Eshko ga tjlë llëbo wena tjeng li kong ga «Pjây wapga shdärzong dlung kjwang jikong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjây wapga shdärzong kjok kjwang jikong bebi» le. Llëbo shäryara beno pjluë ba kong lok eni. ²³ Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴ Wëshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ²⁵ Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²⁶ Eshko ga tjlë obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwlo ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mã, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» le.

²⁷ Eni ga no, e shäryara Sbörë so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸ Eshko ga tjlëno beno pjluë ba kong. Tjlë ga «Pjây shdärzong ara, tira llëme. Kjok ëre dlímia. Pjây iër ber löng ba ïga. Mã, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber löng ba ïga bakoe» le.

²⁹ E irgo ga tjlë ga «Kjok ïzã. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong.

³⁰ Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

³¹ Eshko ga ïya ga uunkong li beno pjlú, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2

¹ Kajok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³ Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjishko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjlúe. E iara beno pjang dboye. ⁴ Kajok shäryara Sbö Jehovärë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga ⁵ kjor, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbö Jehovärë shrë klung kjing go llëm obi. Eye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjishko. ⁶ Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷ Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së. ⁸ Ga Sbö kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko. ⁹ Eshko ga kjor shäryara oblë oblë kjlöböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbeshko ga kjor iara beno lok do pjök. Kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjlú, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰ Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kjor li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4). ¹¹ Di bäm go li ko Pisón. E jer pjrïya buk Javilá kjokyo worbo tjok. Kajok eshko, e dbur sho shöylör ara. ¹² Dbur sho shöylör kjok eshko so li owa llëm, shöylör anmoyö.

* ^{2:23} Hebreo tjökwö go ga tjökwö walë, e so tjökwö domer kjoyoe.

Poshtikklo lö pjlëblë ko *bedelio* eshko tjok. Akkwo tjwlö ara ko *ónice* eshko tjok bakoe. ¹³ Di pjlara obi li ko Guijón. E jer buk sjöng Cus kjokyo go. ¹⁴ Di pjlara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong. Di pjlara obi li ko Éufrates.

¹⁵ Domer li iara Sbörë beno shäng Edén kjokyo roshko, kjok li ïga, kjok li daga bakoe. ¹⁶ Eni ga tjlä ba kong ga «Kajok ëreshko ga kjor bo twër ber bop kong uunkong, uëp wlo. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú, llëbo owa, e miydoklo kjoryo bo, era uëy llëme. Uorop ga pja wolon jlököyo» le.

¹⁸ Eshko ga tjlä obi ga «Domer ber sök kjlaraso ga pjlú llëme. Kong ba yorkaga shäryër kjlara, ba kjimtë wlo» le. ¹⁹ Eni ga öng, äya kjloshko so, sënwa, e shäryak beno klung sho go, ga söra uunkong, pina domer li kong, koie wlo. ²⁰ Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjrëko llëye wlëna ber ba kjimtoklo wlo llëme.

²¹ E kjishko ga domer li iara Sbörë beno buk pë ronge. Buk pë wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek iröng obi. ²² Ba shgling li go ga walë shäryara kjlara. E irgo ga söra, pina ba kong.

²³ ïya domer lirë ga tjlä ga

«¡Zong! Èrera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

Koiër ber “walë”,*

shira domer go dwayo kjishko» le.

²⁴ E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.

²⁵ Eshko ga löng kjwor, gueniyo llëye lökyokjre lok llëme.

3

Adán, Eva, e Sbö kolono llëme

¹ Dgur, e oblë jyäpgwë äe, äya kjloshko so oblë oblë shäryara Sbö Jehovärë li kjinmo. Pjlara ga tjlä walë li kong ga «¡Jlököyo ga Sbö tjläno bomi

kong ga “Kjok ëreshko ga kjor bo uëy uunkong llëme” lara eni jlöre?»

² «Kjor bo uërwa uunkong ga pjlúe. ³ Gueniyo ga kjor jong kjlara kjok roworbëshko, era uërwa ga äe. Sbö tjlëno borwa kong ga “Kjwe uëy llëme. Porwëy llëm bakoe. Llëm ga pjây wolon” lara eni» le dgur kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «E jyö. Pjây wolon llëme. ⁵ Miyde Sbörë pjir ga kjor ëre bo uoromi ga pjây bokkwo roshwing, ga pjây ber long llëbo pjlú, llëbo owa miydë. Eni ga pjây ber löng Sbö dik» le.

⁶ Kuya ga ïya ga kjor bo, e wolësowae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydoklo bakoe le. Eni ga kjor bo li kjrara, ga uarae. E irgo ga twara ba lanma kong, ga omuono bakoe. ⁷ Jekdo eshko ga bokkwo roshwingö, ga opmiydono lok ga löng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* li korga sera, pjirira ba dop go, ber löng kjwor llëm wlo.

⁸ Kjok sëng, pjluk ri rishko ga Sbö jëk jëk shäng kjor gloroy li kura lok. Ga töktong lok zron ï, ga opjnenno kjor li pjlör go, ïya llëm wlo.

⁹ Eshko ga domer li rokara Sbörë. Tjlë ga «¿Pja shäng kjone?»

¹⁰ «Kuror ga pja jëk shäng kjor gloroy ga pja bangkjröror ara, ga tja shäng kjwor kjishko ga tja opjnennoe» le ba kong.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿“Pja shäng kjwor” laga ërë bop kong? ¿Eni li kjor bo uëy llëme loror bop kong li uoropde?»

¹² «Kjor bo li twaga walë tworop bor kong lirë bor kong ga uorore» le ba kong.

¹³ Eni ga jakrokara walë li kong ga «¿Llëye shäyoropdo?»

«Tja jyäpgwaga dgurdë. E kjishko ga kjor bo li uorore» le ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjlë dgur li kong ga «Llëbo owa shäyorop. E kjishko ga pja shdun pja kjlaraso, öng, äya kjloshko so llamo tjeng lira llëme. Pja eröe. Eeri jëk lëkong ga pja iër ber buk dopshik ï klung kjing go, ga klung sho dwëp bakoe. ¹⁵ Pja, walë, pjây ber löng ëng

moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuktushko» le.

¹⁶ Ga tjlë walë li kong ga «Pja chida buk döröshko ga iër ber bop kong bang ara, woyotjlïnor bäm go sorë li kjinmo. Ga pja wo pjang bop lanma go. Ga e ber bop ichaga» le.

¹⁷ Ga tjlë domer li kong ga «“Kjor bo kjwe uëy llëme” loror bop kong, gueniyo tja kolorop llëm, bop boy wlera kolorop. E kjishko ga klung ëre äyoshtoror, ioror beno llëbo uëp wlo ga pakyo shäryëp kjang enido. ¹⁸ Klung, e kjing go kjlo sho wen ara shkö tjok, kjillgwo shkökyo tjok bakoe. Ga pja ber shäng kjlo sho kjloshko so uako, e uopdë. ¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go llëm ga pja ië llëme. Pja tek shäryak klung sho go, klung sho li pja. Ga llono ga pja kworkwë jëk ber klung sho iröng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» le.

²⁰ E irgo ga walë li koiara domer lirë Eva, e nopga uunkong mekë kjishko.

²¹ Shwong pjüya lok wlo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go. ²² Ga tjlë ga «Era domer li öötong llëbo pjlú miydë, llëbo owa miydë, beno so shji kjoyoe. Kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Uara lok ga ber löng së ïyado, e woydër llëme» le. ²³ E kjishko ga domer li shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bäm goshko ga domer li shäryara klung sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klung sho li kjing go shara. ²⁴ Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong ga Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjlöbö eshko. Dröng iara pjang kjwangna lletlet iök wleni, pjriya pjang llaw ëre pogo, e beno pjang irbo li dë, ëye jëk äär kjor kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëm jong lishko ga ä wlo.

4

Caïn, Abel

¹ E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. Ga Eva tjlë ga «Tja wa buk kjlara domer, e twaga

Jehovárë bor kong» le. E kjishko ga koiara Caín.* ² E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caında pak beno dwla dgaga.

³ Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara li bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo. ⁴ Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bäm i wleniyo li zröra pjökde myare. Ga ba sho pjlú li söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjlú Abel tjok, ba öng twara ba sëngglo li tjok bakoe. ⁵ Gueniyo beno wopjlú Caín tjok llëm, ba dwla bo twara ba sëngglo li tjok llëm bakoe. E kjishko ga Caín iirkono träk llëm, bokkwo keyeng erä.

⁶ Eni ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë ara ega? ⁷ Llëbo pjlú shäryorop kjwe ga tja ber wopjlú bop tjok. Gueniyo llëbo owa shäryëp iyado ga bong kjönma ga pja ber shäng llëbo owa li shäryë llëm ga äe. Bek wlo ga llëbo pjlú li shäryëp, llëbo owa li shäryëp ame wlo» le.

⁸ Dbar jek ga Abel mana Caändë jëk ba tjok. Öötong löng pjola ga ba lëng li shakza pjä, ga zrörae.

⁹ E irgo ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Bop lëng Abel kwonllo?»

«Miydër llëme. ¿Eni li tja iak shäng bor lëng dagare?» le ba kong.

¹⁰⁻¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Bop lëng zrörop. Ba srëng tjeng klung kjing li ñor. E kjishko ga pja shdun. Bop lëng srëng kwono klung kjing go kjishko ga pja parkë ber shäng klung kjing ame. ¹² Pja parkë ara klung kjing ëmdë ga llëye botjyë bop kong ame. Pja to shäng jëk klung kjing kjone pogo ëmdë ga pja shto woshtozlong wlo drete» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shdunglo ëre ber kjang anmoyö.

¹⁴ Tja kuzong. Tja parkë klung kjing ame kjishko ga tja to jongya shäng jëk kjok pjola, tja ber bop soshko ame.

Tja to shäng tök wleni. Ga tja wlëna ë pogorë ga tja zröya jekdo» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja zröga ërë ga e shdun, pja shdunor li kjinmo» le. Eni ga poglo jyâ tara, wlëngga ërë ga zröya llëm wlo. ¹⁶ Ga Caín opshino to lano shäng lishko dwayo ga jek öötong sök Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong.

Caín tjëyo tek beno ba irgo

¹⁷ Dbar jek ga Caín pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caín shäng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok li kowara Enoc, ba wa li ko. ¹⁸ Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹ Lamec, e boy do pjök, kjlara ko Ada, kjlara ko Zila. ²⁰⁻²¹ Ada, e wapga domerga do pjök, kjlara ko Jabal, kjlara ko Jubal. Nopga to löng öng daga kjok shto oblë oblë, ba u shäryak öng kwota go li, shäryaga shäng bäm go li Jabal. Nopga dbonmo të, nopga kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo li të, e shäryaga bäm go li Jubal. ²² Ga Zilara wa buk kjlara domer ko Tubal Caín. Nopga parkoklo shäryë dröng shosho oblë oblë go li, shäryaga shäng bäm go li Tubal Caín. E dor shäng kjlara ko Noamá.

²³ Pjlara ga Lamec tjlë ba boyga kong ga

«Llëye lër bomi kong li kuzi yötso.

Domer zröror kjlara, tja zara kjishko.

Dwlas zröror kjlara bako, tja shpora kjishko.

²⁴ Caín zröga ërë ga e shdüya Sbörë, Caín shduna li kjinmo.

Tjara zröga ërë ga shdüya, Caín zröga li kjinmo obi» le.

Set

²⁵ Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kjlara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjlë ga «Tja kjimtara

* **4:1** Hebreo tjlökwo Caín, e kjrara loklo. † **4:25** Hebreo tjlökwo Set, e twara loklo.

Sbörë, tja kong wa twara kɷlara obi. E ber shäng Abel, zröra Caíndë li äska. E kjĩshko ga koiër Set»† le.

²⁶ E irgo ga Set, e wa buk kɷlara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syöshtono Jehová kong kjwłëe.

5

Adán tjëyo tek beno ba irgo

¹⁻² Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtarä, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo.

³ Adán, e öötong lu pɷloglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kɷlara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set. ⁴⁻⁵ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wolonoe.

⁶ Set, e öötong lu pɷloglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kɷlara ko Enós. ⁷⁻⁸ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo shkaw kjingsho sak kwara kjingsho pjökshko (912) ga wolonoe.

⁹ Enós, e öötong lu pɷloglo sak shkawshko (90) ga wa buk kɷlara ko Cainán. ¹⁰⁻¹¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wolonoe.

¹² Cainán, e öötong lu pɷloglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kɷlara ko Malalel. ¹³⁻¹⁴ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo shkaw kjingsho sak kwara shko (910) ga wolonoe.

¹⁵ Malalel, e öötong lu pɷloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kɷlara ko Jared. ¹⁶⁻¹⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo kwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkëngshko (895) ga wolonoe.

¹⁸ Jared, e öötong lu pɷloglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kɷlara ko Enoc. ¹⁹⁻²⁰ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo

shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wolonoe.

²¹ Enoc, e öötong lu pɷloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kɷlara ko Matusalén. ²²⁻²⁴ E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydë owa llëm, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkëngshko (365) ga söra Sbörë to, ñnaba ame.

²⁵ Matusalén, e öötong lu pɷloglo sak dbäw kjingsho sak kwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kɷlara ko Lamec. ²⁶⁻²⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (969) ga wolonoe.

²⁸ Lamec, e öötong lu pɷloglo sak dbäw kjingsho sak kwong kjingsho pjökshko (182) ga wa buk kɷlara domer. ²⁹ Ga tjlë ga «Shji parkë ara kjok ère kjing go, kjok li äyoshtara Jehováre kjĩshko. Gueniyo chida èrera shji ie ber löng woshtë» le. E kjĩshko ga ba wa li kowara Noé.* ³⁰⁻³¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pɷloglo kjäk kjingsho sak kjäk kjingsho kjäkshko (777) ga wolonoe.

³² Noé, e öötong lu pɷloglo sak dbäw pɷloglo shkëngshko (500) ga wapga tjeng domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

6

Nopga jëk löng owa eröe

¹⁻² Nopga, e wapga shdöktong träk llëm kjok ère kjing goshko. Ga wapga walëga kjong kjong wolësowa. E kjĩshko ga Sbö wapga orkwosmono walëga woyde kjone dey li tjok. ³ Eni ga Jehová tjlë ga «Nopga, e iër ber löng së ñyado llëm, e wolon wlo kjĩshko. Eni ga iër ber löng së lu pɷloglo sak dbäw kjingsho sak pjök (120) eröe» le.

⁴ Sbö wapga orkwosmono walëga kjok ère so tjokshko ga wapga weno sok këskes, oblë kjinmo. Ga nopga tjwłö ara tek dënashko so li epga.

⁵ Ñya Jehováre ga nopga löng llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga wotjlik

* **5:29** Hebreo tjłökwö Noé, e woshtë loklo.

owa erä. ⁶ Eni ga wotjlík ga «Nopga shäryoror llëm kjwe dey, bangyo ara bor pjlúshko» le. ⁷ Ga tjlë ga «Nopga shäryoror tjeng klung kjing ère kjër jüshko dwayo. Shäryër öng, äya kjloshko so, sënwa tjok eni bakoe. Woyotjlín ga shäryoror llëm kjwe dey» le.

⁸ Gueniyo ga domer shäng kjlara ko Noé. Jehová wopjlú ba tjok.

Noé kjoyong shäryono kësbanqe

⁹ Ère llëye shäryara Noéré dö li kjibokwoyo. E domer pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Llëye woyde Sbörë li shärye eni, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Nopga oblë oblë omshäryono eni llëm, Noé eröe. ¹⁰ E wapga domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹² Ga ñya Sbörë ga klung ère kjing go llëbo owa ara, nopga ëngkjwë ara ëng tjok, llgwegä erë llëme. Nopga löng kës li beno löng llëbo owa shäryë eröe. ¹³ E kjïshko ga Sbö tjlë Noé kong ga «Tja wotjlík nopga pjik uunkong lër. Löng ëngkjwë ara ëng tjok. Löng llëbo owa shäryë erä. E kjïshko ga e pjir ber dret, llëbo tjeng klung ère kjing go li tjok.

¹⁴ »Eni ga kjorkwang wlës pjlu, owa llëm wleniyo, ga kjoyong* shäryos kjlara kësbanqe. Kjoyong bängyos pjir kjoko, ro lëkong bako, di opzrëk llëm wlo. ¹⁵ Shäryos jyäglo eni: kur orkwo jyäglo† pjloglo sak dbäw pjloglo mya (300); bam orkwo jyäglo pjloglo sak shkëng (50); jem kjomo lëkong wop orkwo jyäglo pjloglo sak mya (30). ¹⁶ Shäryos yongyo kjinggwo mya, kjëryo tjok tjok. U dbo kjing shäryos tuk, ba dirko shäryos ber ojong pjribri, kur orkwo jyäglo kjwara. U bäng shäryos ber jong kjwara ba poglo go, e opzrëkklo.

¹⁷ »Di ichër kësbanq, kjok ère pir wlo. Eshko ga llëye löng së kjok kjwang jïkong kjing go ga e kjer drete.

* **6:14** Kjoyong, e beno llëbo bapkwö kësbanq kjoyoe. Ne llëm kar kar. Ro bek sdoke. Roshko beno u wleni. † **6:15** Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

¹⁸ Gueniyo ga tjlökwo twër bop kong, ber ñyado wlo. Pja jem opzrëk kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok, pjäy wolon llëm wlo.

¹⁹⁻²⁰ »Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ère kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng së, pjäy dik. ²¹ Dli tös llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya kjloshko so, sënwa tjeng li kong bakoe» le.

²² Llëye lara ba kong li shäryara Noéré uunkong eni.

7

Kjok ère piktongqe

¹ E irgo ga Jehová tjlë Noé kong ga «No kjlaraso wlënor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjïshko ga pja opzrës jem kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ²⁻³ Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Shäryos eni, jer kjok ère kjing go llëm wlo. ⁴ Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng së li pjiga tjarë ber drete» le.

⁵ Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶ Kjok ère piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer (600). ⁷ Era eni ga opzrëno jem kjoyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo. ⁸⁻⁹ Ga öng uako wleniyo, öng uako llëm wleniyo, äya kjloshko so, sënwa, e öötong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰ Öötong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ère pir wlo. ¹¹⁻¹⁸ Mok pjök, dbar sak kjwara

kjingsho kjäk (17) dbaryo ga Noé lu p̄loglo sak dbäw p̄loglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kyyong li roy, ba boy, ba wapga, ba p̄laydoga tjok. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kyyong li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehovárë beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kësbang buk kjok dorong li dløktong, tuktong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ëre kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kyyong li beno buk di kjing wëng erä. ¹⁹ Di poyono ara, öötong dlup llë lok kjok ëre kjing go kjókshko li jnena beno drete. ²⁰ E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öötong wop orkwo jyäglo p̄loglo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ²¹ Nopga löng kjok ëre kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li kjëtong eni bakoe. ²² Llëye löng së kjok ëre kjing go, tjwölö shrë wleniyo, e kjëtong drete. ²³ Gueniyo Noéra beno sök së, löng kyyong li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjloshko so, sënwa bakoe. ²⁴ Ga kjok ëre piktong beno eni, öötong dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëng (150).

8

¹ Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjloshko so, e löng ba tjok kyyong roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga p̄luk ichara di kjing go kjrina. Wop sira ga di klän jer iröng obi. ² Dlung kësbang buk kjok dorong dløktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe. ³ Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ëre piktong beno dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di

kläno jer dëgong. ⁴ Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kyyong li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong. ⁵ Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öötong mok sak kjwara (10), dbar kjwara dbaryo ga dlup llë kjókshko li dlup dbo go äya ga wen lok wëëe.

⁶ Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra. ⁷ Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek lë, tek lë, kjok dano li koshë. ⁸ E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, klung kjing di dano beno buk dogrore ik wlo. ⁹ Gueniyo shto wlëno opyë wlo ga ä, klung buk li kjing go di obi kjishko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰ Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi. ¹¹ Kjok ro zar kjwlë ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga* tjaglën söra tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga klung dogrotkë jeke. ¹² Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³ Noé lu p̄loglo sak dbäw p̄loglo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno klung kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kyyong li kjing, e kjara ga äya ga klung kjing li beno buk dogroe. ¹⁴ Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga klung dano beno buk kjange.

¹⁵ Eni ga Sbö tjlë Noé kong ga ¹⁶ «Pja opshis kyyong wle roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop p̄laydoga tjok. ¹⁷ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

¹⁸ Kuya ga opshino kyyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba p̄laydoga tjok. ¹⁹ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng oblë oblë eshko li opshino tjë jikong bakoe.

* **8:11** Kjør korga le li, e kjør ko olivo korga.

²⁰ E irgo ga Noé akkwo tōno dluw èng kjing go kjókshko, ga öng zröra, sho sura e kjing go, pjonu dret, Jehová poshrëkklo. Ga öng uako wleniyo shara oblë oblë kjlara kjlara, sënwa uako wleniyo shara oblë oblë kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehová kong.

²¹ Öng sho sura li lö beno pjlu, owa llëm Jehová kong. Ga wotjlik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotjlik llëbo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga li kjishko ame. Öng kës, äya kjloshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²² »Kjok ëre pjang obishko ga dwla dgozlong dbaryo tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo tjok, kjok kjlik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok, shunyo dbaryo tjok, dlo të dbaryo tjok, dba tjok, shkë tjok bakoe» le.

9

Sbö tjlokwo twono Noé kong, beno iyado wlo

¹ Eshko ga Sbö tjläno beno pjlu Noé, ba wapga kong bakoe. Tjlë ga «Pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo. ² Öng kës, äya kjloshko so kës, e ber bomi bangkjre ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, dlung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pjäydë. ³ Dënashko ga llëbo dguëy klung kjing botjyë wleniyo, llamo oblë oblë, e tworor bomi kong uëmi wlo. Eeri ga llëbo löng së, jëk löng i, e twër bomi kong. E ber bomi dli bakoe. ⁴ Gueniyo llëbo löng së li laga ba srëngdë. E kjishko ga sjëngna srëng tjok, e uëy llëme.

⁵⁻⁶ »Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjishko ga

ëye no zröno ga
e shdungga tjarë,
zröga äya kjloshko sorë, zröga öng
ushko sorë ëmdë ga
e shdun eni bakoe.
No zröga ërë ga e zröy.

Lër jlökoyo ga eni.

⁷ »Gueniyo bomi kong ga pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

⁸ Eshko ga tjlä ba kong obi ga ⁹ «i Tja kuzia! Tjlokwo twër bomi kong, ber iyado wlo. E twër bomi tjëyo tek ber bomi irgo li kong bakoe. ¹⁰ E twër sënwa, öng, äya kjloshko so, e ter söromi bomi tjok kjoyong kësbang roy dwayo kës li kong bakoe. ¹¹ Eni ga tjlokwo twër bomi kong, ber iyado wlo. Di ichër kjok ëre kjing go, nopga, öng, äya kjloshko so, e pjir uunkong wlo ame. Di ichër, kjok kjwang jikong pjir wlo ame bakoe. ¹²⁻¹³ Tjlokwo ëre twër bomi kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong, kjok kjwang jikong kong bakoe. E twër bomi kong, ber iyado wlo. Bor donku ëre iër ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjlokwo ëre jyäglö. ¹⁴ Pjäng ichër iimi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjrëkoshko ga ¹⁵ woyoshrër ga tjlokwo tworor bomi kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong ga shunyo ichër tjwe e kjoyu kjok pjikklo ame. ¹⁶ Donku wen pjang pjäng tjrëkoshko ga e in, ga tjlokwo tworor nopga uunkong kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong li woyoshrër eshko. ¹⁷ Donku, e ber pjang tjlokwo ëre jyäglö. Ber eni» le.

Noé, ba wapga

¹⁸ Noé wapga opshino kjoyong kësbang roy dwayo li, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjlara ko Canaán.) ¹⁹ Shji löng kjok kjwang jikong kës ëre beno löng Noé wapga mya li, e tjëyo.

²⁰ Noé beno shäng dwla dgaga. Ga kjillgwo bo dyo dbo ara shärye wlo ga kjillgwo eniyo li dwlayo dgara kjwöbö. Kjillgwo eniyo dgaga bäm li e. ²¹ Pjlara ga kjillgwo bo dyo dbo ara li iara, ga nelötkonoe. Ga shwong skwono beno buk kjwor ba u shäryak öng kwota go li roshko. ²² Eni ga Canaán data Cam, e opzrëno jek ba data u li roshko, ga wlëna, ina buk nelö, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy lara ba shjiyga kong. ²³ Eni ga

Sem, Jafet, e kjinyoklo kjrono kara, iara lok ba dbopdo, ga jëktong kokso lëkong ba data buk lishko, ga kjingara e go.

²⁴ Noé nelō jenoshko ga wolleno. Llëye shäryara ba wa iröng wleniyorë li miydarashko ga ²⁵ tjlë ba kong ga «¡Bop wa Canaán, e äyoshtër!

¡E ber shäng bop shjiyga kjwe parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo!» le.

²⁶ Ga tjlë Jehová kong ga «Jehová, pja tjwëlō kësbange. Pja Sem Sbö.

Canaán, e ber shäng ba parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo ga pjlúe.

²⁷ Sbö, kjok twos tira llëm Jafet kong. Ba tjëyoga ios ber löng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shäng ba parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo bakoe» le.

²⁸ Kjok piktong irgo ga Noé lu ño pjloglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak shkëng (350). ²⁹ E lu ño öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak shkëngshko (950) ga wolonoe.

10

Noé tjëyo tek beno ba irgo

¹ Sem, Jafet, Cam, e Noé wapga. Ëre ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jïkong li wapga tjok.

Jafet tjëyo tek beno ba irgo

² Jafet, e wapga domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³ Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴ Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵ Ëre Jafet tjëyo tek beno ba irgo. Ga beno to löng dlung kjako. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶ Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷ Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸ Cus, e wa buk kjlara domer obi ko Nimrod. E ëngkjwaga dbo ara wleniyo. ⁹ Kjimtara Jehovárë kjïshko ga e wlo pjlúe. E kjïshko ga oba tjlë ga «Kjwe kjimtara Jehovárë kjïshko ga kjwe wlo pjlú, Nimrod ñ dik» lëba eni. ¹⁰ Kjok tjeng pkëng (4) ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jïkong, e Sinar kjokyo oblë oblë. Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go. ¹¹ E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong. Eshko ga kjok shto oblë oblë u ywara kjwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala, ¹² Resén. Resén, e kjokyo kësbange. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjrëko.

¹³ Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo, Lehab tjëyo, Naftu tjëyo, ¹⁴ Patrus tjëyo, Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵ Canaán, ba wa domer bäm ñyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Het. ¹⁶ Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga, ¹⁷ heveoga, araceoga, sineoga, ¹⁸ Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdöktonge. ¹⁹ Ba kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰ Ëre Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

21 Jafet shjiy Sem,* e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo 'li, e beno löng Sem tjëyo.

22 Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

23 Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

24 Arfaxad, e wa buk kjlara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjlara domer ko Éber. 25 Éber, e wapga domerga do pjök, kjlara koiara Péleg,† eshko dbaryo ga nopga shdöktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e löng ko Joctán.

26 Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávet, Yeraj, 27 Hadorán, Uzal, Diclá, 28 Obal, Abimael, Sabá, 29 Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga. 30 Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dlup lok dlo wen tèm shwo lëkong tjrëko.

31 Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

32 Tjëyoga uunkong ère, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kjibokwo ère go ba kjokëso tjok, ba kjok baïya tjok bakoe. Klung piktong irgo ga epga shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong, e Noé wapga tjëyoga.

11

Babel kjokyo

1 Dbar eshkosho ga nopga uunkong tjlë tjlökwo kjwaraso. 2 Opshino jek löng dlo wen tèm shwo lëkong dwayo ga jek öötong löng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wlëna buk kjrina, ga beno löng eshko. 3-4 Pjlara ga tjlë èng kong ga «Shji klung shosho shäryé, piy iök go ber kjang ak dik wlo, u shäryë e go wlo, ak äska. Sho smoy èng go ba smokklo

dishäng kjoyo, gueniyo sho sï go, ak smokklo sho äska. E go ga kjweri shji u ywë kjwöböso, kjëryo shäryë ak go pjribri kjókshko. Ga u shäryë klung akyo go, e shäryë jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llëm, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang jikong. Eni ga shji ber tjlwö ara» le.

5 Gueniyo ga nopga löng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko, ga löng u shäryë klung akyo go jem jong kjok dogo lëshko ga Jehovah ter öör eshko ba pak li ik. 6 Eshko ga wotjlík ga «Nopga kjwe tjëyo kjrinaso, tjlökwo jong kjwaraso bakoe. Eni ga llëye shärye woydë kës li, e slongga èrè llëme. 7 Shji to jer ba tjlökwo kjlopswë, tjlë ber löng oblë oblë wlo, tjlë ga llë layde èng kong li miyde llëm wlo. Shäryë eni dey» le.

8 Nopga iara Jehovah è beno tjeng dboy dboy kjok shto oblë oblë eni. Ga ba pak shärye löng li rayarae. 9 Kjok eshko ga tjlökwo kjlopswara Jehovah è beno wëllë llëmshko ga nopga shdöktong to beno löng dboy dboy kjok kjwang jikong. E kjishko ga kjok ère kowëba Babel.*

Sem tjëyo tek beno ba irgo

10 Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Kjok piktong irgo ga öötong lu pjloglo pjök ga Sem, e lu pjloglo sak dbäwshko (100) ga wa buk kjlara domer ko Arfaxad. 11 E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo shkëng (500) obi, ga wapga weno obi.

12 Arfaxad, e lu pjloglo sak mya kjingsho shkëngshko (35) ga wa buk kjlara domer ko Selaj. 13 E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

14 Selaj, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Éber. 15 E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

16 Éber, e lu pjloglo sak mya kjingsho pkëngshko (34) ga wa buk kjlara

* 10:21 Hebreo tjlökwo ère llë loklo miydë yötso llëme. E Jafet shji Sem loklo, llëm ga Sem shjiy Jafet loklo. Kjone dey miydë yötso llëme. † 10:25 Hebreo tjlökwo Péleg, e shdök loklo. * 11:9 Hebreo tjlökwo Babel, e tjlökwo wëllë llëm loklo.

domer ko Péleg. ¹⁷ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸ Péleg, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Reú. ¹⁹ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰ Reú, e lu pjloglo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk kjlara domer ko Serug. ²¹ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²² Serug, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Najor. ²³ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴ Najor, e lu pjloglo sak pjök kjingsho shkawshko (29) ga wa buk kjlara domer ko Taré. ²⁵ E irgo ga lu ñno sak dbäw kjingsho sak kjwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶ Taré, e lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjëyo tek beno ba irgo

²⁷ Ere Taré tjëyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa kjlara ko Lot. ²⁸ Jarán li wolono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno bukshko. Wolonoshko ga ba data sök së obi.

²⁹ Walë shäng kjlara ko Saray, Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok. ³⁰ Saray, e wapga llëm, e kjröng kjishko.

³¹ Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e söra jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo ga öötong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko. ³² Kjok eshko ga Taré lu ñno öötong sak dbäw pjloglo pjök kjingsho shkëngshko (205) ga wolonoe.

12

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

¹ Pjlara ga Jehová tjlë Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko. ² Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësbang wlo. Pja kjimtër, pja ber tjwlö ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi. ³ Eye wotjlik pjlú bop kong ga tja wotjlik pjlú ba kong bebi. Eye wotjlik owa bop kong ga tja wotjlik owa ba kong bebi bakoe. Bop kjishko ga tjëyoga löng kjok ère kjing go kjimtër uunkong» le.

⁴ Kuya ga toe. Abram lu pjloglo sak kjäk kjingsho shkëngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo. ⁵ Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e söra jek uunkong Canaán kjokyo. Öötong löng eshko ga ⁶ jëktong ara ga öötong löng Moré kjokyo, kjor jong kjlara kësbang lishko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi. ⁷ Eshko ga Jehová weno shäng Abram kong, ga tjlë ba kong ga «Kjok ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjishko ga akkwo tona dlwü eng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo. ⁸ Pjir ga jëk öötong löng dlwü shwo lëkong, Betel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u shäryak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Eshko ga akkwo tona dlwü eng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo obi. Shäryara pjir ga syöshtono Jehová kong eshko. ⁹ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguev kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰ Eshko ga öötong löng lishko ga pjli shrono arae. E kjishko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar kjwöbö wlo. ¹¹ Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram tjlë ba boy kong ga «Miydër pjlú ga pja wolësowa. ¹² Pja ñya Egipto sopgarë ga pja bor boy le,

ga tja zröya lok bop kjĩshko, pja ber ba kong wlo dani. ¹³ E kjĩshko ga tja zröya lok bop kjĩshko llēm wlo ga pja bor dor lēp ba kong eni» le.

¹⁴ Eni ga öötong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlē eng kong ga «Ba boy kjwe wolēsowa» le. ¹⁵ Egipto so pjluyo parkagaga omĩno lok bakoe. Ga tjlē ba pjluyo kong ga «Walē shrono shäng kjlara wolēsowa» le, ga Saray li söra lok jekdo pjlū ushko.

¹⁶ Eni ga Saray kjĩshko ga Abram wlojrrara, dara lok pjlúe. Sēna öng kēskēs chila, ga parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe. ¹⁷ Gueniyo ga Saray kjĩshko ga pjlū li shduna Jehovárē, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara trāk llēm ba ushko. ¹⁸ E kjĩshko ga Abram rokara pjlū lirē tek ba shwoy, ga tjlē ba kong ga «¿Pja llēbo shäryono bor kong kjweni ega? ¿“Walē ère bor boy” lorop bor kong llēm ega? ¹⁹ “Kjwe bor dor” lorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjroror bor boy. Bop boy shäng ère. ¿Sös bop tjok, ga pjāy nomo!» le. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichē jek Egipto kjokyo dwayo, ba boy, ba llēbo uunkong tjok.

13

Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboye

¹ Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llēbo tjeng kēs li tjok. ² Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjlublún ara, öng ara bakoe. ³⁻⁴ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo lēkong. Dēna sök lishko ga akkwo tōna dluw eng kjing go kjókshko, Jehová poshrēkklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrēko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshtono Jehová kong obi.

⁵ Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik. ⁶ Ba kjok löng lishko ga öng ara anmoyō

kjĩshko ga ba öng dli pjitēnge. E kjĩshko ga ber löng eshko uunkong ga äe. ⁷ Dli ara llēm kjĩshko ga Abram öng dagaga engkwē lok ara Lot i tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sopga, ferezeoga, e löng eshko obi.

⁸ Eni ga pjlara ga Abram tjlē Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjĩshko ga shji iirkē eng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga engkwē eng tjok ga ä bakoe. ⁹ Rokēr bop kong sira ga pja opkjos ber sök dboye. Kjok ère izong. Woydēp kjone dey ga kjrozong. Pja jek mlēkong ga tja jek kēlē. Pja jek kēlēkong ga tja jek mlē» le.

¹⁰ Kuya ga ĩya Jordán sdamyo kjok kjwang jĩkong. ĩna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovárē Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovárē llēm obi.) ¹¹⁻¹³ Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo lēkong, ga to jek dlo wen tēm shwo lēkong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sopga, e wotjlík owa erä. Llēbo owa shäryara lok ara Jehová bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboy eni.

¹⁴ Lot to irgo ga Jehová tjlē Abram kong ga «Kjok ĩs yötso llaw pogo. ¹⁵ Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twēr uunkong ber bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong ĩyado wlo. ¹⁶ Bop tjēyo li iēr shdär lok trāk llēm, shtēy ga äär llēm, klung pjlungyo wleni. ¹⁷ ĩEni ga pja jēkzong! Kjok ĩs kjwang jĩkong, e twēr ber bop kong kjĩshko» le.

¹⁸ E irgo ga poshäryono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor kēskēs lok arae. Kjok eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo tōna Abramdē dluw eng kjing go kjókshko, Jehová poshrēkklo.

14

Lot wlikara Abramdë

¹⁻² Eshkoshko ga pjlupga doglo pkëng (4), e ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) tjok. Pjlupga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluyo ko Amrafel, Elasar so pjluyo ko Arioc, Elam so pjluyo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluyo ko Tidal. Pjlupga doglo shkëng (5) li, e Sodoma so pjluyo ko Bera, Gomorra so pjluyo ko Birsá, Admá so pjluyo ko Sinab, Zeboyín so pjluyo ko Semeber, Bela so pjluyo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.)
³⁻⁴ Eshko dbaryo ga pjlupga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sòk lu sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Gueniyo öötong luyo sak kjwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlino ëngkjwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jikong li ëng tóno lok, ga ba ëngkjwagaga söra jek lok Sidín sdamyo, Di Bäng Buk Kësbang Dlek lishko.

⁵ Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlupga löng ba shwo lëkong li tjok, ëngkjwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaítaga zana lok Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiriatayin kjokyo. ⁶ Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no llëmshko li worbo go. ⁷ Tek iröng shrono löng Enmispat kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jabezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹ Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidín sdamyo shara. Eshko ga pjlupga doglo pkëng (4) li ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) li tjok. ¹⁰ Sidín sdamyo lishko ga pjlëbgwo lok träk llëm, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjluyo, Gomorra so pjluyo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjlëbgwo li roshko. Eshko ga pjlupga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹ Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli llë, llëbo tjeng kës tjwlö tjok li, e söra lok pjlupga ba kjangyoga lirë drete. ¹² Abram shtop Lot, e sòk Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe. ¹³ Gueniyo ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sòk Mamré kjor kës kës lok lishko. Mamré, e amorreo. E lëmga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjlökwö lono ëng kong Abram tjok. Tjlëno ëng kong jlököyo ga «Oba ëngkjwë woydë bi tjok wleni ga shji ëng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴ Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söra ba toe. Eshko ga Abram ëngkjwagaga tjeng doglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak kjwara kjingsho kjwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjlupga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo. ¹⁵ E shkëyo ga ba ëngkjwagaga li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjlupga li kopjrina lok pjiribrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjlor kalëkong. ¹⁶ Eni ga llëbo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryö drete. Ba shtop Lot, ba llëbo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjlökwö lono beno pjlú Abram kong

¹⁷ Quedorlaómer, pjlupga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyo ga Sodoma so pjluyo opshino jek ba wlokjrë irbo. ¹⁸ Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjluyo. E omwlokjrono bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwlö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjlung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok. ¹⁹ Ga tjläno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Pja kjimte Sbö Tjwlö Kësbangyorë ara. E kjok uunkong shäryaga.

20 Pja kijmtara,
bop moskwoga iara beno tjeng
bop wloshko,
ga zanop song erä.

E kjishko ga e poshrëy kësbang ñyado»
le.

Eni ga llëbo wlëna Abramdë kës li
shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö
(10) go, shira kjrina kjrina, ga twara
beno Melquisedec kong.

21 E irgo ga Sodoma so pjluyo tjlë
Abram kong ga «Llëbo uunkong dörop
kjwe ber tjeng bop kong ga pjlú,
gueniyo bor nopga kjwera twos bor
kong iröng obi» le.

22 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja
tjlëno Jehovahá kong jlökoyo. E Sbö
Tjwlö Kësbangyo. E kjok uunkong
shäryaga. 23 Loror ba kong jlökoyo ga
llëye bopoya kjrër llëm, trer kjwara
llëm, drekwota pjrikklo pjlara llëm
bakoe. Eni ga llono ga tja llëbo ara
wleni ga twaga pjarë bor kong lëp ga
äe. 24 Llëye woydër ber bor kong llëm,
dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo
ga domerga bor yorkaga Aner, Escol,
Mamré, kjwepga wle kongda llëbo
twos kjrina kjrinae» le.

15

Jehová tjlökwo twono Abram kong, beno ñyado wlo

1 E irgo ga Jehovahá weno shäng
Abram kong yoshko wleni, ga tjlë ba
kong ga «Abram, llëye bangkjrëp llëme.
Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber
tjwlö ara. E kjishko ga llëye bangkjrëp
llëme» le.

2-3 Kuya ga tjlë ba kong ga «Jehová,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga
pjlúe. ¿Tja ber tjwlö ara llëno? Miydëp
pjlú ga tja wapga drete. Tja kong
wapga tworop llëme. E kjishko ga
tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong
ber bor parkaga tjwlëk shäng pjir
wleniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo
llëm, e Damasco so» le.

4 Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop llëbo
uunkong ber ba kong llëm, e ber bop
wa domer onmo li kong» le. 5 Eshko
ga Abram söra jek kjoko, ga tjlë ba
kong obi ga «Kjok dogo ñs yötso. Dbala

shtozong, shtëp ga pjlúre ñp wlo. Bop
tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm
kjweni bakoe» le.

6 Kuya ga tjlökwo kjrara, ga mär
beno shäng ba go. E kjishko ga iara
Jehováre beno pjlo bek ba bokso. 7 Ga
tjlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror
tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo,
kjok ère twër ber bop kong wlo, kjok
ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo
li kong wlo bakoe» le.

8 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga
Jehová, ¿kjok ère ber bor kong jlökoyo
miydër sorë?»

9 «Öng tek sös bor kong kop eni:
sögla popga wapga llëm obi wleniyo
kjlara, shwling ushko so popga
kjlara, öng wlëp ushko so wlënggla
kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo
mya döe. Dunggwo tek sös kjwo
pjok oblë oblë bako, kjwara kësbang
wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le
ba kong.

10 Kuya ga llëbo rokara li söra
uunkong Jehovahá kong. E irgo ga
zröra, sho shora wok, ga iara tjeng
ëng gomyo. Dunggwora shora llëme.

11 Ba öng sho shora, iara tjeng lishko
ga lã tjwe lok träk llëm ba kjing
go, gueniyo shgawe Abramdë shäng
eshko. 12 Kjok ro zar wleni ga Abram
sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö.
Buk pëshko ga ñya yoshko go ga kjok ro
beno yët, ga bangkjrara ara.

13-15 Eshko ga Jehovahá tjlë ba kong
ga «Pja äär tjlablashko, ga pja wolon
döröshko ga pja sök wlëp ñyado.
Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga
bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng
kjok shto oblë. Eshko ga ber löng
parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo,
ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär
jong lu pjloglo sak dbaw pjloglo pkëng
(400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e
shdungga tjarë. Bop tjëyoga opshik
ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li
söya lok jek ba tjok pjire. 16 Eeri ga
amorreoga löng kjok ère kjing go,
llëbo owa shärye lok ara, gueniyo llëbo
owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm
obi. E kjishko ga bop tjëyoga tjwe iröng

maling llême. Lu äär pjloglo sak dbäw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷ Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yō sho tur jonge. Kjør weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyĩkong jëk'lok ba öng sho shora tjeng'li tjrëko.

¹⁸ Eshko ga Jehovahá tjlë Abram kong ga «Tjölkwö twër bop kong, ber ÿyado wlo. Kjok ëre twër bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kësbang li go. ¹⁹ Eeri ga kjok ëre, e quen-itaga kjokyo, Cenaz tjëyoga kjokyo, cadmoneoga kjokyo, ²⁰ Het tjëyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo, ²¹ amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jebús so kjokyo bakoe» le.

16

Agar, ba wa Ismael

¹⁻³ Abram sök Canaán kjokyo lu pjloglo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga llëm obi. Gueniyo ga walë Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjlë ba lanma kong ga «Tja kuzong. Jehovahá kjishko ga tja kjrong. E kjishko ga rokër bop kong ga pja pë Agar tjok. Ba kjishko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jölö» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pë ba tjok wlo. ⁴ Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llême. Eshko jek lëkong ga ba pjlu Saray bangkjre ame.

⁵ Eni ga Saray tjlë ba lanma kong ga «jBop kjishko ga tja bangkjre ame! Twak tjarë bop kong, bop boy wlo. Era wloshko dörö kjishko ga wotjlik ga e tjwlo ara, bor kjinmo le. Eye diktong'li ë, pjare, de tja miydaga ber Jehovahäre» le.

* **16:7** Jehovahá parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde. † **16:11** Hebreo tjölkwö Ismael, e kuya Sbörë loklo.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga li shäng bop wloshko. Llëye shäryëp woydë ba tjok li miydaga ber pjarë» le. Eshko jek lëkong ga Agar bokrotke Saraydë ara.

E kjishko ga töktong to ey dwayo. ⁷ Jëk shäng kjok dogro no llëmshko ga öötong woshtë sök di bäng buk kjwara li zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo li sor go. Eni ga wlëna Jehovahá parkaga kjok dogo so lirë* sök eshko. ⁸ Ga tjlë ba kong ga «Agar, ¿pja tek kjone dwayo? ¿Pja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray töywë» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nom jek bop pjlu Saray ushko iröng obi. Llëye le bop kong'li kolozong» le. ¹⁰ Ga tjlë ba kong obi ga

«Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llême.

¹¹ Pja shäng kjlaraso llême.

Llono ga pja wa buk kjlara domer, e koiëp Ismael,†

pja woydë ara li miyde Jehovahäre pjir kjishko.

¹² Bop wa, e ber shäng tjëkso llëm, sëgro äya kjloshko so wleni.

E ber nopga uunkong moskwo.

Eye wotjlik pjlu ba kong llême.

E ber shäng ëngkjwë ba pjeyoga tjok ÿyado» le.

¹³ Kuya ga wotjlik ga «Tja ñna Sbörë, ga tja sök së obi» le. E kjishko ga Jehovahá, e tjlëno ba tjok'li kowara Sbö, Bor Ìga. ¹⁴ E kjishko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrëko li kowëba Sbö Sök Ìyado, Bor Ìga li di bäng.

¹⁵ E irgo ga wa buk kjlara domer, ga koiara ba data Abramdë Ismael.

¹⁶ Eshko ga Abram lu pjloglo sak kwong kjingsho tjer (86).

17

Sbö tjölkwö twono Abraham kong, beno ÿyado wlo

¹ Abram lu p̄loglo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlê ba kong ga «Tja ëre Sbö, llëye shäryër woydê li shäryër ga p̄lúe. Tja kolozong. Pja jêk p̄jlo bek bor bokso bakoe. ² Tj̄lökwo twër bop kong, ber ÿyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le ba kong.

³ Kuya ga kjök tonon, kujunon bokdo kjlay klung go. Eshko ga Sbö tjlê ba kong ga ⁴ «Tj̄lökwo twër bop kong, ber ÿyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data. ⁵ Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram* ame. Pja ko ber Abraham† shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko. ⁶ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme. E tjrëko p̄lupga wen. Epga ber löng tjëyoga oblê oblêe. ⁷ Tj̄lökwo ëre twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö ÿyado, tja ber ba Sbö ÿyado bakoe. ⁸ Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjök ëre so llëm, gueniyo kjök buk kës ëre twër ber bop kong ÿyado wlo, epga kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö ÿyado» le.

⁹ Ga tjlê Abraham kong obi ga «Tj̄lökwo twër bop kong li shäryos eni ÿyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe. ¹⁰ Tj̄lökwo twër bop kong, ber ÿyado wlo li ber eni: Domerga löng bomi tjök kjlobi li ber löng doyo jyã tak pjire. ¹¹ Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tj̄lökwo ëre kjroromi j̄lökoyo li jyäglo. ¹²⁻¹³ Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjlobi li äär dbar kjwongshko (8) ga doyo jyã tēmi pjir eni, bomi wapga, bomi parkagaga tjwlêk löng pjir wleniyo li wapga bakoe. Bomu parkagaga tjwlēnomi shto oblê so kong li doyo jyã tēmi pjir bakoe. Pjã domerga doyo jyã tē uunkong. Ba jyäglo ëre ber pjang bomi sho go ÿyado, tj̄lökwo tworor bomi kong li dik. ¹⁴ Eye doyo jyã tē llëm ga ber sök bomi tjök ga äe. Eni wleni ga tj̄lökwo tworor bomi

kong li shäryara llëm kjishko ga ichozĩ bomi shwoy dwayo» le.

¹⁵ Eshko ga tjlê ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek lëkong ga ko ber Sara shara. ¹⁶ Llëbo shäryër ber p̄lú ba kong. Bop kong wa twër kjlara domer ba tjök. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo li tjrëko p̄lupga wen» le.

¹⁷ Kuya ga kjök tonon, kujunon bokdo kjlay klung go, ga jar jounge. Wotjlik sök ga «¿Domer luyo sak dbäw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjök sorë?» le. ¹⁸ Eni ga tjlê Sbö kong ga «Rokër bop kong ga tj̄lökwo tworop bor kong li twos Ismael kong dey» le.

¹⁹ Kuya ga tjlê ba kong ga «Llëme. Loror bop kong ga bop boy Sara, e llono ga wa buk kjlara domer. E koiëp Isaac. Tj̄lökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo li shäryër ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo li kong bakoe. ²⁰ Pja syöshtë sök Ismael kjishko li kuror, ga kjimtër bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber shdär träk llëme. Ga iër ber tjëyo kës bange. E tjrëko p̄lupga wen doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²¹ Gueniyo ga lu p̄lara go ga pjã wa buk kjlara domer ko Isaac. Tj̄lökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo li, e ber ba kong eröe» le.

²² Sbö tjlēno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo. ²³⁻²⁷ E dbaryo ga domerga löng ba ushko li doyo jyã tara Abrahamdē uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwlêk löng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwlēna shto oblê li bakoe. Eshko ga Abraham lu p̄loglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu p̄loglo sak kjwara kjingsho mya (13). Domerga li doyo jyã tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

18

Domerga tjwe löng doglo mya Abraham pjlok

* **17:5** Hebreo tj̄lökwo Abram, e data tjwlō ara loklo. † **17:5** Hebreo tj̄lökwo Abraham, e tjëyoga ara data loklo.

1 Dbar kjwara ga Abraham sök Mamré kjor këskes lok lishko, ba u zlong bäng. Eni ga dlo dluw wleni ga Jehovah weno shäng ba kong. 2 İya jekdo ga domerga bë löng ba zlong bäng doglo mya. Sök li kojono maling ba wlokjrë, ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go, 3 ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjây brik maling llëme. 4 Kumi ga pjlu wleni ga tja di rokë bomi kong, pjây dre shkwë e go wlo. Pjir ga pjây woshtë wop tjok kjor ëre dorko. 5 Pjây löng töshko. Pjây brikdë llëm obi ga pjây sën, pjây jëk ga dbo tjok wlo. Pjây shrono bor ik kjishko ga tja wopjluë. Bor u ëre bomipjôy bebi» le.

Kuya lok ga «Pjluë» le lok ba kong.

6 Eni ga Abraham opzrëno jek ba u roy, ga tjlë Sara kong ga «Pjlung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. İshäryos malinge!» le. 7 Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek öötong shäng ba söglä tjeng lishko, shara kjlara pjlu wleniyo, twara ba parkaga kong, poshäryë jekdo wlo. 8 Eni ga dli li poshäryara pjir ga söra, twara Abrahamdë ba kong lok, ue lok wlo. Öng nä dyo, öng nä dyo shor, e twara ba kong lok bakoe. İë löng kjor dorko wopro ga e shäng ba dë.

9 Iono lok pjir ga tjlë lok ba kong ga «İBop boy Sara kwonllo?»

«Shäng kjweshko, kjër roy» le ba kong.

10-13 Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjlë Abraham kong ga «İLu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

Kura Sararë kjër pjlor go, ba lanma kokso lëkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjlabla, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo İya ame. E kjishko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjlablae. Bor lanma tjlabla bakoe. İTja wa tjok sorë?» le.

Jar shäng li kuya Jehovahrë ga tjlë Abraham kong ga «İSara jar ega? İTjlabla kjishko ga wa tjok ga äe lere?»

14 İLlëbo kjang, shäryako llëm Jehovah kong tjokde? Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

15 Kuya Sararë ga bangkjrara ara, ga tjlë ga «Tja jatong llëme» le.

«Miydër pjir ga pja jatong» le Jehovahrë ba kong.

Abraham İlano Jehovahrë tjok Sodoma kjokyo kjishko

16 Iono lok pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdë irbo. 17-18 Eshko ga Jehovah wotjlik ga «Abraham ber tjëyo kësbang, dbo ara data. Tja tjlëno ba kong jlökoyo ga ba kjishko ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. E kjishko ga llëye shäryër li lër ba kong dey. 19 E kjroror nopga uunkong tjrëko, ba tjëyo tek ber ba irgo li piya bor kolë wlo, jëk löng bëy wlo. Eni ga llëye loror li shäryër uunkong. Kjroror parkë shäng bor tjok e kjishko» le.

20 Eni ga Jehovah tjlë ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llëbo shärye löng owa li, e kësbang anmoyö. 21 E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li jlöre ik wlo. Eni llëm wleni ga miydër eshko» le.

22 Eshko ga domerga do pjök ba pjloga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovah beno shäng Abraham tjok obi.

23 Wop tjok ga Abraham tjlë ba kong ga «İNopga owa li tjrëko nopga pjlo bek tjok wleni ga pjip uunkongde?»

24 İKjok eshko nopga kjwe löng pjlo bek sak shkëng (50) wleni ga pjip jek enire? İZröp nopga owa löng li tjokde? 25 Nopga pjlo bek shdum nopga owa li tjok ga äe. Nopga pjlo bek llgwep nopga owa li dik ga äe.

Rokër bop kong sira ga shäryëp eni llëme. Pja nopga löng kjok ëre kjing go li llgwega. Miydër ga pja kjok llgwep beke» le.

26 Kuya ga tjlë ba kong ga «Sodoma sopga wlënor pjlo bek löng sak shkëng (50) wleni ga epga kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

²⁷ Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Tja jnep kēsbang, pja bangkjrēr llēm wleni. Pja Sbō, tja domer. Tja domer song, tjwlō llēme. ²⁸ Kjwe shkēng (5) obi äär sak shkēng (50) wlo. ¿Shkēng (5) kjīshko ga kjok pjip jek enire?»

Kuya ga tjlē ba kong ga «Wlēnor pjlo bek lōng sak pkēng kjingsho shkēng (45) wleni ga shdun llēme» le.

²⁹ Eshko ga tjlē obi ga «Wlēp tjeng sak pkēng (40) erō dikjoyoe» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Epga sak pkēng (40) li kjīshko ga shdun llēme» le.

³⁰ Eshko ga tjlē ga «Rokēr jek bop kong obi ga pja iirkē bor kong llēm, rokēr bop kong ara li kjīshko. ¿Wlēnop tjeng sak mya (30) erō wleni ga llēye shāryēp?»

Kuya ga tjlē ba kong ga «Epga sak mya (30) li kjīshko ga shdun llēme» le.

³¹ Eshko ga tjlē obi ga «Tjlapga, pja bangkjrēr llēm wleni. ¿Wlēnop pjlo bek lōng sak pjök (20) erō wleni ga llēye shāryēp?»

Kuya ga tjlē ba kong ga «Epga sak pjök (20) li kjīshko ga shdun llēme» le.

³² Eshko ga tjlē pjlara obi ga «Tjlapga, pja iirkē bor kong llēme. Kjakrokēr bop kong pjir ēre döe. Pja barwēr ame. ¿Wlēnop tjeng sak kjwara (10) wleni ga llēye shāryēp?»

Kuya ga tjlē ba kong ga «Epga sak kjwara (10) li kjīshko ga shdun llēme» le ba kong.

³³ Jehová tjlēno ba kong pjir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko irōng obi.

19

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjira Jehovárē

¹ Kjok ro zar jekshko ga Sbō parka-gaga kjok dogo so do pjök li jek öötong lōng Sodoma kjokyo. Ga opzrēno jek kjok li roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wlokjrē, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ² ga tjlē ba kong ga «Tjlapgaga, rokēr bomi kong sira ga pjāy ber lōng

bor ushko shkēr kjwara. Bor u, e bomipjōy bebi. Eshko ga pjāy dre shkwē ga pjluē. Pjāy brik bong, kjok shrōngto jā» le.

Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Llēme. Tjawa ber lōng kjoko dey» le.

³ Gueniyo «Shji to ushko» le ba kong kjēr kjīshko ga to jek lok ba tjok ushko. Öötong lōng eshko ga sēna dli owa llēm, pjlung shosho suk pjir shāryak ba uukklo tjok llēm bako, ga uara lok.

⁴ Lōng poydē llēm obishko ga domerga Sodoma so öötong lōng eshko uunkong, kēskēs chila, ga Lot u kopjrina lok pjribrie. ⁵ Eshko ga öö le lok Lot kong, tjlē ga «¿Domerga tjwe lōng luna bop ushko yē kwonllo? ¿Shis borwa kong kjoko! ¿Tjawa pē woydē ba tjok!» le.

⁶ Kuya Lotdē ga opshino jek kjoko, lan ba tjok wlo, ga u bāng bāngzara tuk, ba kokso lēkong. ⁷ Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Lēr bomi kong ga llēbo owa shāryēmi eni llēme. ⁸ Tja wapga walēga tjeng do pjök, domerga miydoydē llēm obi. Epga twotē bomi kong dey. Llēye shāryēmi woydē ba tjok li miydaga ber pjāydē. Gueniyo rokēr bomi kong sira ga domerga lēmi li maga tjarē kjīshko ga kong llēye owa shāryēmi llēme» le.

⁹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Pja opkjos ēre dwayo! Pja na so llēme. Tjawa ichēp woydē kuzong ga pja kong llēbo owa shāryērwa, llēbo owa shāryērwa ba kong lok li kjinmo» le lok ba kong eni, ga jek ri ri ba kjing go, u bāng li dloya wlo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wlikara domerga lōng ba u roshko lirē, shira jek u roy, ga u bāng bāngzara tuke. ¹¹ Eshko ga domerga lōng kjoko li iara lok uunkong beno lōng kjok İgō llēme. Eni ga u bāng wlēya lok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pjök li tjlē Lot kong ga «Sodoma sopga ēre llēbo shāryē lōng owa anmoyō, ga roy öötong Jehová sök kjok dogo li kong. E kjīshko ga tjawa ichara kjok ēre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjo-lae. Pja pjeyo oblē na tjok ga jek sös

bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblë tjeng kjok ëreshko bako, kjok ëre pjirwa kjishko» le.

¹⁴Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ïni rokë, tjëlë ba kong ga «Kjok ëre pjiya Jehovárë. E kjishko ga pjây wlëp llëme. Pjây tökzong pjolae» le.

Gueniyo tjëlökwo kjrara lok llëme. Wotjlik lok ga «Shäng tjötoro» le.

¹⁵Wëshko kjok shröngto ga Sbö parkagaga kjok dogo so li tjëlë Lot kong ga «Pja kojös maling, bop boy, bop wapga walëga do pjök, e jek sös bop tjok. Llëm ga kjok ëre shdunwashko ga pjây wolon jek kjok ëre sopga tjok» le.

¹⁶Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara lok ba orkwo go, songe le Jehovárë kjishko. Shäryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira lok kjok eshko dwayo, wolon llëm wlo. ¹⁷Shira lok pjir ga kjlara tjëlë ba kong ga «Pjây zronzong. Iröng ïmi llëme. Pjây slan kjok ëreshko llëm bakoe. Pjây tökzong dlup lëkong, pjây wolon woydë llëmda eni» le.

¹⁸Kuya Lotdë ga tjëlë ba kong ga «Llëme. Tjlapgaga, ¹⁹tja kjimtoromi ara. Pjây pjlu bor tjok. Tja shiromi kjishko ga tja sök së obi. Gueniyo ga tja tök dlup go ga äe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja wolon. ²⁰Ëreshko kjok buk chira kjrina soye. Tja jek äär eshko ga pjluë. Tja ichozï jek eshko, tja ber sök së obi wlo. ¿ïmi ga chirawa jlö llëmdo?» le.

²¹Kuya lok ga kjlara tjëlë ba kong ga «Pja kuror. Llëye rokorop bor kong li shäryër eni. Kjok buk lëp li pjir llëme. ²²Pja jëkzong maling kweshko. Pja äätë kweshko llëm obishko ga llëye shäryër ga äe» le.

Kjok buk eshko chira li, e kowaraba beno Zoar* e kjishko.

²³Lot äär shäng eshko ga kjok shröng tjän. ²⁴Eshko ga akkwo ko *azufre* lono ter iök, shrono shunyo wleni, ichara Jehovárë ter kjok dogo dwayo lon Sodoma kjokyo, Gomorra

kjokyo, e kjing go wlo. ²⁵Eni ga kjok eshko pjitong dret, nopga löng eshko kjlobi li wolono dret, llëbo tjeng së eshko kës li pjitong beno dret bakoe. ²⁶Lot boyda tek shäng ba irgo, ga iröng ïya yalerbo ga posgono beno shäng dlungna akyo.

²⁷Wëshko kjok shröngto ga Abraham jek öötong shäng lano Jehovahä tjok bäm go lishko, ²⁸ga ïya ga sdam kwang jïkong pjë jong träk llëm obi äär jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yöbor erä. ²⁹Lot sökshko sdamyo pjira Sbörë eni. Gueniyo Abraham woyoshara kuzong ga Lot shira kjok pjira lishko dwayo.

Moab tjëyo, Amón tjëyo, e weno sorë

³⁰E irgo ga Zoar sopga bangkjrara Lotdë ara kjishko ga opshino jek shäng dlup shwo lëkong, ba wapga walëga do pjök li tjok, ga beno löng guëng jong ööng kwara eshko li roshko.

³¹Pjlara ga ba wa këguëyo tjëlë ba lëng kong ga «Bi data kjwe tjlablae. Kjok kwang jïkong ga oba orkwosmok ïyado. Gueniyo jüshko ga domerga shji orkwosmok ba tjok wlo drete.

³²Kjweri nelötkëy, shji pë ba tjok wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le.

³³E shkëyo ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelötkono ga Lot wa bäm ïyo pono ba tjok. Gueniyo nelö kjishko ga to miydara llëme.

³⁴Wëshko ga Lot wa këguëyo tjëlë ba lëng kong ga «Tja kuzong. Luna shkëyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkëyo ga nelötkëy jek obi, pja pë ba tjok shara wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le. ³⁵E shkëyo ga nelötkara lok jek obi, ga Lot wa mite pono ba tjok shara. Gueniyo to miydara llëm obi.

³⁶Eni ga Lot wapga li beno löng kjlaraso llëm, ba data li ï. ³⁷E irgo ga ba wa këguëyo wa buk kjlara domer, ga koiara Moab. E beno Moab tjëyo data. ³⁸Ga ba lëng wa buk kjlara domer bebi, ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo data.

* **19:22** Hebreo tjëlökwo Zoar, e chira loklo.

20

Abraham, Abimélec

¹ E irgo ga Abraham wlo opshino Mamré kjokyo dwayo, to jongya jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno löng Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. ² Äär löng eshkosho ga ba boy Sara, e ba dor le uunkong kong. E kjishko ga Guerar so pjluyo Abimélec no ichono Sara wlojkrë, pë ba tjok wlo le. ³ Eshko ga Sbö tjlë Abimélec kong yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok shäng pjire. E kjishko ga pja wolon» le.

⁴ Eshko ga poydë ba tjok llëm obi kjishko ga tjlë Sbö kong ga «Tjlapga, ¿eye llëbo owa shäryoydë llëm ga pja wotjlik ba zrökde? ⁵ Abraham tjlëno bor kong ga “Walë kjwe bor dor” lara. “Kjwe bor sing jlöe” lara walë lirë bakoe. Eni ga tja opshäryë shäng pjlú bop bokso lër eni bor pjlúshko, llëye owa shäryotë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër pjlú ga pja opshäryë shäng pjlú bor bokso lëp eni bop pjlúshko jlöe. E kjishko ga pja ichoror ba porwë llëm, llëbo owa lër li shäryëp llëm wlo. ⁷ Walë kjwe to twëp ba lanma kong iröng obi. Domer, e bor tjlökwo laga. E kjishko ga syöshtë bor kong bop kjishko, pja wolon llëm wlo. Gueniyo twëp ba kong iröng llëm ga lër bop kong jlökoyo ga pja wolon, bop pjeyoga uunkong wolon bakoe» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga ba dbyryagaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga bangkjrara ara. ⁹ E irgo ga Abraham rokara Abimélecde ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿llëye shäryorop borwa kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok. Gueniyo tja ichorop llëbo owa shäryë, bor nopga ichorop llëbo owa shäryë bakoe. E shäryako llëme. ¹⁰ ¿“Kjwe bor dor” lëp bor kongshko ga pja wotjlik shäng llëro?»

¹¹ «Tja wotjliino ga kjok ëre sopga Sbö bangkjrë llëmdo loror, ga tja zröya lok bor boy kjwe kjishko. ¹² Jlökyo ga kjwe bor dor, bor data wa, gueniyo

bor mekë wa llëme. Tja orkwosmono ba tjok ga pjlú e kjishko. ¹³ “Pja opshis bop data ushko dwayo” lara Sbörë bor kongshko ga tja tjlë bor boy kong ga “Tja kjimtëp sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing lëp eni” lër ba kong» le Abrahamdë eni.

¹⁴ Eshko ga ba boy Sara twara Abimélecde ba kong iröng obi. Öng ushko so, sögla, domerga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, walëga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e twara ba kong bakoe. ¹⁵ Ga tjlë ba kong ga «Kjok ëre ïzong. Woydëp ara kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko wlo» le. ¹⁶ Ga tjlë Sara kong ga «Llëbo tworor bop sing kong kjwe tjwlö dbur sho pjlublún kjwo sak dbäw dbäw (1,000). Tworor ba kong, pja llëbo owa shäryono llëm miydëba e go wlo, pja ber pjlú nopga uunkong ëre bokso wlo, pja owa laga ërë llëm wlo» le.

¹⁷⁻¹⁸ Sara kjishko ga walëga löng Abimélec ushko kjlobi li shduna Jehovaré, beno löng wapga ame. Gueniyo ga Abraham syöshtono Jehová kong. E kjishko ga Abimélec poptara Sbörë. Ba boy, ba parkaga walëga poptara bako, wapga tjok obi wlo.

21

Isaac bukshko dbaryo

¹ E irgo ga llëbo shäryara Jehovaré pjlú Sara kong, lara sorë li eni. ² Abraham tjlablashko ga Sara beno shäng kjlaraso llëme. Lara Sbörë dbaryo lishko ga wa buk kjlara domer, ³⁻⁵ ga koiara ba datarë Isaac. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak dbäw (100). Öötong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jyã tara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

⁶ Eshko ga Sara wotjlik ga «Tja iara Sbörë jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopjlú bor tjok bebi. ⁷ ¿Tja wa tjeng Abraham tjok kjlara laga ëro? ¿Tjlabla ëmdë ga ïzong! Ba tjok ga tja wa buk kjlara domer» le. ⁸ E irgo ga Isaac kunoe. Nä döra dbaryoshko

ga dli shäryara ba datarë kësbang, ba poshrëkklo.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdë to ba ushko dwayo

⁹ Ismael, e Egipto so Agar li wa Abraham tjok. Pjlara ga shäng tjör Isaac tjok.* İya Sararë ga ¹⁰ tjlë ba lanma kong ga «Bi parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo li ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wolonoshko ga bop llëbo tjeng kës ber Isaac kong eröe. Llëye ber bi parkaga wa kjwe kong llëme» le.

¹¹ Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjishko. ¹² Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga «Pja woydë kjwozir li kjishko llëm, bop parkaga kjishko llëm bakoe. Llëye roke Sararë bop kong li shäryos eni. Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe. ¹³ Bop parkaga wa li, e bop wa kjishko ga e iër ber tjëyo oblë, kësbang bakoe» le.

¹⁴ Wëshko kjok shröngto ga dli, di, e iara Abrahamdë ba bapkwö roshko, twara Agar kong, ga iara pjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» le ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa li tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jëktong llaw pogo, to jongya shäng kjone miyde llëme. ¹⁵ Ba diwa söra li pjitongshko ga ba wa li iara beno sök tjoksa, kjor chirawa jong eshko li dorko. ¹⁶ Ga wotjlik ga «Bor wa kjwe wolon in woydë llëme» le. E kjishko ga opkwono, sirkeno sök pjola, ga beno sök tjoksa, ga slar träk llëme.

¹⁷ Eshko ga ba wa slar jong bebi. Kuya Sbörë ga Agar rokara Sbö parkaga kjok dogo sorë tjlë ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ¿pja oto? Llëye bangkjrep llëme. Bop wa kjloshtono li kura Sbörë. ¹⁸ To kjrëba jeke. Rayëp ber tjoksa ame. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber tjëyo kësbange» le. ¹⁹ Di bäng shäryak jong kjwara eshko. E pina Sbörë ba kong. Eni ga jek öötong

shäng eshko, ga ba di bapkwö li dlina, ga twara ba wa kong, ie wlo.

²⁰⁻²¹ Ismael kunoshko ga beno shäng kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Parán. Eshkoshko ga kjimtara Sbörë. Öötong këguë ga swlë dbuk owa llëme. Ga orkwosmona ba mekerë walë Egipto so tjok.

Abraham, Abimélec, e tjlëno ëng kong jlökoyo

²² Eshkoshko ga Guerar so pjlujo Abimélec öör lan Abraham tjok. Ba ëngkwaga kägäyo ko Ficol, e söra öör ba yorkë. Öötong löng eshko ga Abimélec tjlë Abraham kong ga «In ga llë pogo shäryëp ga pja kjimte Sbörë ara. ²³ Woydër ga eeri dbaryo ga los bor kong jlökoyo Sbö bokso ga llëye owa shäryëp bor kong llëm, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong llëm bakoe. Pja na so llëm, gueniyo pja sök jüshkoshko ga tja wotjlıno bëy bop kong. E kjishko ga woydër ga shäryëp bor kong eni bako, bor pjeyoga kong eni bakoe. ¿Kuropde?»

²⁴ «Jölä. Lër bop kong jlökoyo ga shäryër bop kong eni» le ba kong. ²⁵ Gueniyo ga tjlë ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarë kjishko ga diyo shirwa ga äe» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «E miydër eeri jä liro. Shäryaga ërë miydër llëme. Llëye lopdë bor kong llëme. ¿Eni ga miydër sorë?» le ba kong. ²⁷ Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjlöbö Abimélec kong. E dbaryo ga tjlëno ëng kong jlökoyo beno eni. ²⁸ E irgo ga öng wlëp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹ İya Abimélecdë ga tjlë ba kong ga «¿Öng kjorop tjeng kjwe llëno wlo?»

³⁰ «Woydër ga öng ëre kjrëp, ber bop kong wlo. Miydëp e go ga di bäng shäryak jong ëre botoya» le ba kong.

³¹ Tjlëno ëng kong jlökoyo kjishko ga kjok eshko kowara beno Berseba.†

* **21:9** Hebreo tjlökwo ëre, e shäng tjör Isaac tjok loklo. E shäng Isaac joywë loklo bakoe. † **21:31** Hebreo tjlökwo Berseba, e tjlëno jlökoyoshko di bäng loklo. E kjäk (7) di bäng loklo bakoe.

³² Tjlēno eni pjrshko ga Abimélec sano to jek iröng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok. ³³ Abrahamda syōshtono Jehová kong eshko Berseba kjokyo. Jehová, e ko Sbō Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kyor dgonono kjlara ko *tamarisco*, syōshtono eshko kjishko. ³⁴ Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

22

Abraham tjlina Sbörē, kole jlōkoyore miyde wlo

¹ Öötong lu kop ara ga Abraham tjlīya woydē Sbörē, kole jlōkoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjlē ba kong ga «¡Abraham!»

«¿Llē?, Tjlapga» le ba kong.

² Tjlē ga «Isaac, e bop wa kjlaraso. E woydēp ara. Sös Moria kjokyo. Pja äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjē dret bor poshrëkklo, dlup jong kjone pin bop kong li goshko» le.

³ Wēshko kjok shröngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre töshko posharyara, wlarglo iara ba kjing go. E irgo ga löng zara, ber Sbō poshrëkklo li sho suya wlo. Pjir ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone lara Sbörē ba kong lishko. ⁴ Jëktong lok dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok lara li ber buk wēlēe. ⁵ Eshko ga tjlē ba parkagaga kong ga «Pjāy ber löng na borwa koshē, bor öng tjok. Tja jek kēgong kjwozir ère tjok. Sbō poshrërorwa pjir ga tjawa tjwe iröng obi» le.

⁶ Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bäng goshko ga ⁷ Isaac tjlē ba kong ga «¡Data!»

«¿Llē?» le ba kong.

Tjlē ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so llgwoklē wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸ «Twe Sbörē bi kong dani» le ba kong.

Eshko ga jëktong lok jek kēgong. ⁹ Öötong lok kjokyo kjone lara Sbörē lishko ga Abraham akkwo töno dlwü eng kjing go kjókshko, ga löng iara ba kjing go. Pjir ga ba wa orkwo pjirra, dre pjirra, ga poyona buk löng li kjing go. ¹⁰ Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo leshko ga ¹¹ Jehová parkaga kjok dogo so li* tjlē ter kjok dogo dwayo ga «¡Abraham! ¡Abraham!»

«¿Llē?, Tjlapga» le.

¹² Tjlē ga «Bop wa kjwe wēyē. Llēye owa sharyēp ba kong llēme. Miydēr ga Sbō bangkjrep jlōkoyo, bop wa kjlaraso kjwe kiyokorop bor kong llēm kjishko» le ba kong.

¹³ İya iröng ga öng wlēp ushko so wlënggla llgwina sök kjlara ba sjö go, kyor kowo tjrëko. Eni ga shara, zröra, sho sura, pjono dret Jehová poshrëkklo, ba wa li äska.

¹⁴ E irgo ga kjok eshko kowara beno «Llēbo uunkong, e twaga Jehovärē.» E kjishko ga eerishko ga oba tjlē ga «Jehová dlupyo go ga shji llēye llēm ga twe Jehovärē bi kong» lēba eni.

¹⁵ Eshko ga Jehová parkaga li tjlēno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi. ¹⁶ Tjlē ga «Jehová tjlē ga “Bop wa kjlaraso kiyokorop bor kong llēm kjishko ga lēr bop kong om go jlōkoyo ga ¹⁷ pja kjimtēr ara. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdär trāk llēm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe. Epga ber löng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zāya song İyado. ¹⁸ Tja kolorop kjishko ga tjēyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtēr bop tjēyo li kjishko” le Jehovärē bop kong» le Jehová parkagarē ba kong eni.

¹⁹ Kura pjir ga to tek iröng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno löng lishko. E irgo ga opshino to iröng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sök eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³ Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjlara

* **22:11** Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbō om go layde.

Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bäm ñyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quésed, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴ Najor boy oblë ba parkaga wleniyo tjok kjlara ko Reumá. Wapga tjeng domerga obi ba tjok ko Tébjaj, Gaján, Tajás, Macá.

23

Sara wolonoe

¹⁻² Kajok buk kjrina ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga Sara ñu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak pjök kjingsho kjäkshko (127) ga wolonoe. E kjishko ga Abraham slatong, ba boy li soy-opora.

³ Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shäng ñan Het tjëyoga tjok. Epga kjok eshko sopga. ⁴ Eshko ga tjëlë ba kong lok ga «Tja na so llëme. Gueniyo rokër bomi kong sira ga tja kong kjok soynezĩ kjrina, bor boy jner ber buk eshko wlo» le.

⁵ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga ⁶ «Tjlapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwłõ ara, pjlu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjlu, owa llëm wleniyoshko. Kjakrokëp ë pogo kong wleni ga «jłõlõ!» le bop kong» le.

⁷ Kuya ga kojono shäng, ga kã kjujono Het tjëyoga kong. ⁸⁻⁹ Ga tjëlë ba kong lok ga «Lëmi jlõkoyo ga bor boy jner ber buk sak jũshko ga pjlu wleni ga tja kjimtëmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga guëng jong ööng kjwara, Macpela kjokyo buk lishko. Woydër ga kjakrokëmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwłõ ie kjöm ga tjwłën ba kong eni. Eni ga kjok tjwłënor li ber buk bor kong kjok ëre kjing go» le.

¹⁰ Efrón sök ba pjeyoga tjërëko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopga löng eshko kës lirë pjlu wlo.

¹¹ Tjëlë ba kong ga «jłlëme, Tjlapga!

Guëng jong ööng lëp li twër ber bop kong bop sëngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok ëre so ber löng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sëngglo kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹² Kuya ga kã kjujono jek obi kjok eshko sopga löng li kong, ¹³ ga Efrón dboryara ba bokshto, tjëlë ga «Tja kuzong. Rokër bop kong sira ga dbur kjros, kjok li äska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» le.

¹⁴ Kuya Efróndë ga tjëlë ba kong ga ¹⁵ «Tja kuzong, Tjlapga. Kajok tjwłõ dbur sho pjluwłõ kjwo sak dbäw pjloglo pkëng (400), dbur bayo eni. Gueniyo bi kong ga ëre llëye drete. E kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹⁶⁻¹⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «jłõlõ» le. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok li tjwłëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjluwłõ jöngë. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok li tjwłëna Abrahamdë, guëng jong ööng li tjok, kjor lok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko. ²⁰ Eni ga guëng jong ööng soyneña Het tjëyogarë Abraham kong li beno ba shinmoga jnezlong shtoyo.

24

Abraham boy włëno Isaac kong

¹ Abraham öötong tjlabla, ga kjim-tara Jehovárë llë pogo go ñyado. E kjishko ga llëye shäryara kës li beno pjluë. ²⁻³ Pjlara ga ba parkaga shäng këguë wleniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës li daga. Tjëlë ba kong ga «Woydër ga tjłõkwo los bor kong jlõkoyo. Pja kã dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Jehová, e Sbõ sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga li e. Los bor kong jlõkoyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁴ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga

kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër? ¿Enira bop wa li sör jongya bop kjok, pja to tek dënashko dwayo lishkore?»

⁶ «¡Llëme! Bor wa, e söp eshko llëme. ⁷ Jehovahá, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjlëno bor kong jlökoyo ga kjok ëre twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte kjoglo wlëk kjlara, tek söp bor wa kong wlo. ⁸ Gueniyo kjoglo li tek woydë bop tjok llëm wleni ga pja döktong tjlökwo lëp shäng li go. ¿Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» le.

⁹ Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara li lara ba kong jlökoyo. ¹⁰ E irgo ga llëbo wolësowa anmoyö wleniyo kjrara ba kägäyo li ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok këskes doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi. ¹¹ Öötong shäng kjok li worbo go ga ba öng li iara löng woshtë, di bäng shäryak jong kjwara lishko. Eshko ga kjok sëng, walëga tjwe di shik eshko li dlöyo. ¹² Eshko ga syöshtono Jehovahá kong. Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjlik pjlú bor kägäyo li kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlú wlo. ¹³ ¡Ízong! Tja sök di bäng shäryak jong ëre zlong, kjogloga jüshko so tjwe di shik lishko. ¹⁴ Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. “Tja kong di shis sira, iër wlo” lër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong li tjlë bor kong ga “Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Miydër e go ga pja wotjlik pjlú bor kägäyo kong» le.

¹⁵ Syöshtë sök obi wopro ga ñya ga Rebeca tek shäng di bapkwö söya jong

ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjlarayo. ¹⁶ Rebeca, e wolësowa. Shäng kjlaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplongö jer shäng di puk. Ga di bapkwö li dlina ga toe le. ¹⁷ Eshko ga parkaga li jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjlë ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» le.

¹⁸ Kuya ga di bapkwö li lona töshko, ga tjlë ba kong ga «Iozong, Tjlapga» le. Ga sëna, ga iarae. ¹⁹ Iara pjir ga tjlë ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lok wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» le. ²⁰ Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjlöböso, ñna ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹ E wopro ga Abraham parkaga wojeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jlökoyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li kjimtara Jehovahäre beno pjlú lëpde?» le.

²² Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör tjwlö ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör këskes tjwlö ara twara ba kong kjwo pjök bako, ²³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴ «Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca. ²⁵ Borwa ushko ga shto tjok. Pjäy pë eshko ga pjlúe. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» le ba kong eni.

²⁶ Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehovahá poshrëra. ²⁷ Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja tjwlö kësbange. Pja wotjlik pjlú ba kong, ga kjimtep ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» le.

²⁸ Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko. ²⁹⁻³⁰ Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lok li ñna, ga domer li tjlëno sorë li roy kura.

Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wlokjre wlo. Öötong shäng eshko ga İya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga ³¹ tjlë ba kong ga «Pjây tegö. Pjây kjimtara Jehovárë. Pjây ber löng kjoko llëme. U wlënor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlënor bakoe» le.

³² Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjlë ba parkagaga kong ga «llëbo lok öng kjing go kjwe dözia. Sëzi bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» le. Lara sorë ga shäryara eni. ³³ Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjlë ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» le.

Kuya Labándë ga tjlë ba kong ga «llëye lëp woydë li lozong» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Abraham parkaga. ³⁵ Bor kägäyo, e kjimte Jehovárë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, sögla, dbur sho shöylör, dbur sho pjublün, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok kësks, öng so kwomgla kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara. ³⁶ Ga ba boy Sara tjlablashko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjän. ³⁷ Kjupäbäshko ga bor kägäyo tjlë bor kong ga «Woydër ga tjlokwo los bor kong jlökoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko» le.

³⁹ »Kur ga tja tjlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër?»

⁴⁰ »«Tja jëktong shäng Jehová boksho İyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjlu wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlëk kjlara wlo. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wleni ga

pja döktong tjlokwo lëp shäng li go» le bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlu wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ëre zlong wopro ga «Tja kong di shis sira, iër wlo» lër kjogloga tjwe löng di kjrë li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrrop bor kägäyo wa kong li tjlë bor kong ga «Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe» le bor kong» loror Jehová kong eni.

⁴⁵ »Tja syöshtë sök obi wopro ga İn ga Rebeca tek shäng ba di bapkwö söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjlë ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» lër.

⁴⁶ »Kuya ga ba di bapkwö lona töshko, ga tjlë bor kong ga «Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe» le. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷ »E irgo ga tja tjlë ba kong ga «¿Pja data ë?»

»«Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca» le bor kong.

»Eshko ga ne ioklo ioror pjang ba ne go, ga orkwo ioror lok ba orkwo go. ⁴⁸ Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlu bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko» lër.

⁴⁹ »Era eni ga pjây wotjlük pjlu bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wleni ga lozi bor kong eni. Llëm ga lozi bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlu» le.

⁵⁰ Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjlë lok ba kong ga «llëbo ëre laga Jehovárë. «Llëme» lërwa ga äe. ⁵¹ İzong. Kjoglo shäng kjwe. Sözong. Pjây nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlu, lara Jehovárë sorë li eni» le.

⁵² Kuya Abraham parkagarë ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go, Jehová boksho. ⁵³ E irgo ga llëbo

shira oblë oblë, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, shwong bakoe. Ga twara Rebeca kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjwlö ara bakoe. ⁵⁴E irgo ga iono ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kojono, ga parkaga li tjlä ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjlä lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlúe» le ba sing, ba mekerë eni.

⁵⁶Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjim-tara Jehovärë, ga llëbo shäryër shäng ère beno pjlúe. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» le.

⁵⁷Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Kjoglö rokëy, wotjlík sorë kjakrokëy ba kong wlo» le. ⁵⁸Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjlä lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ère tjokde?»

«Ëng. Tja jeke» le.

⁵⁹Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe. ⁶⁰Ga tjläno lok beno pjlú ba kong. Tjlä ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» le. ⁶¹Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶²E wopro ga Isaac jek öör shäng di bäng ko «Sbö, Bor Īga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguév kjokyo, ba u jong lishko. ⁶³Dbar kjwara kjok sëng ga opshino jek shäng woshtë. Ga ĩya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴Rebeca ëmdë ga omĩno bakoe. Isaac ĩya ga oplono ba öng kjing go dwayo, ⁶⁵ga tjlä parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» le ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶Eshko ga llëye shäryono dö li lara parkaga lirë Isaac kong pjire.

⁶⁷E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong li roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woy-dara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wolono ëmdë ga beno wopjlúe.

25

Abraham wapga Cetura tjok

¹E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok. ²Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj. ³Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyoga kjringsgwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo. ⁴Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶Pjlara ga Abraham tjlä ga «Tja wolonoshko ga bor llëbo tjeng kës li iër ber Isaac kong» le. Ba boyga oblë li wapga sëna Abrahamdë llëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötong löng kjok shto oblë, dlo wen tëm shwo lëkong.

Abraham wolonoe

⁷Abraham lu ĩno sak dbäw kjing-sho sak kjäk kjingsho shkëng (175). ⁸Tjlablashko ga wolonoe. ⁹Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo li roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo. ¹⁰Kjok, e tjwlëna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara zlong. ¹¹E irgo ga Isaac kjim-tara Sbörë ara. E beno sök di bäng ko «Sbö, Bor Īga» jong lishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³Ismael, e Abraham wa, Sara parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo Egipto so ko Agar li tjok. Ismael, e wa buk domer bäm ĩyo ko Nebayot. E irgo tek eni, Cedar, Adbel, Mibsán, ¹⁴Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵Hadar, Temá, Jetur, Nafis, Cedema. ¹⁶Ba wapga domerga doglo sak kjwara

kjingsho pjök (12) li kowara eni. Kjlara kjlara beno löng ba tjëyoga tek beno ba irgo li kägäyo, ga beno löng ba kjok baŋya lishko. Kjok kjrina kjrina li kowaraba beno ba sogo li ko go. Ba tjëyo kjrina kjrina li kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷ Ismael lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wolonoe. ¹⁸ Ba tjëyo tek beno ba irgo li beno löng kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äär Asiria kjokyo li sor go. Wotjlino lok ëngkjwë kjishko ga beno löng Abraham wapga tjok llëm, beno löng eshko dboye.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹ Ère Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e lanyo. ²⁰ Isaac lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga löng Padán Aram kjokyo.

²¹ Rebeca, e kjriong kjishko ga Isaac syöshtono Jehovah kong ba kjishko. Kuya Jehovahë ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjlaraso llëme. ²² Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjishko ga tjëlë Jehovah kong ga «Ère owa. ¿Tja oto eniro?» le.

²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja bö roshko chida tjeng do pjök. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga kjriong pjök. Eeri jek lëkong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrina dbo ara, oblë li kjinmo. Ga bäm ñyo li ichaga ber ba lëndë» le.

²⁴ Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjlö. ²⁵ Buk bäm go li poglo srëzrën, poglo zok do jikong, ga koiara Esaú.* ²⁶ Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjishko ga koiara Jacob.† Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

* **25:25** Hebreo tjökwo Esaú, e poglo zok ara loklo. † **25:26** Hebreo tjökwo Jacob, e kjuktu shaga loklo. ‡ **25:30** Hebreo tjökwo Edom, e srëzrën loklo.

Esaú wa këguëyo shtoyo li soynena ba löng kong

²⁷ Kjwozirga li kunoe. Öötong këskës ga Esaú, e domer pjö gloroy so, wlo owa llëme. Jacob, era domer wlëp, ushko so. ²⁸ Isaac sjëng kjloshko so uë äe. Ga äya kjloshko so zröya Esaürë, söya ba kong ara kjishko ga Esaú woyde ba datarë ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlík eni llëme. Jacob woydayde.

²⁹ Pjlara ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esaú tjwe shäng pjö gloroy dwayo pjli ara. ³⁰ Ga tjëlë ga «Tja pjli ara anmoyö. Bop dli dyor srëzrën kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowëba Edom.)‡

³¹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja bi data wa domer bäm ñyo. Llëye twe bop kong e kjishko li, e iëp ber bor kong, dli ère äska, llëm ga twër bop kong llëme» le.

³² Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja wolonto pjli rë. Llëye twe bi datarë bor kong li tjwölö bor kong eni tjok ga llëno llëme» le.

³³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Los bor kong jlökoyo eni tjok» le.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö» le. Ga beno eni. ³⁴ Era ga pjlung shosho suk pjir twara Esaú kong, shtagwo lik jong dyor li tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga llëye twe ba datarë ba kong li woyotjlina ame.

26

Isaac to jek Guerar kjokyo

¹ Abraham sök së obishko ga pjli shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjli shrono jek kjok eshko, e kjoyo obi. E kjishko ga Isaac to jek Guerar kjokyo, filisteo pjluoyo Abimélec sökshko. ² Eshko ga Jehovah weno shäng ba kong, ga tjëlë ga «Pja jek Egipto kjokyo llëme. Pja ber sök kjone lër bop kong lishko ga pja ber sök ey. ³ Pja ber sök kjok ëreshko dbar kjwöbö. Kjok ère twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong kuzong ga

tja ber shäng bop tjok, pja kjimtër bakoe. Tjlokwo loror bop data Abraham kong jlökoyo li shäryër ber eni. ⁴⁻⁵ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni. Ga kjok ère twër ber ba kong uunkong. Ba kjishko ga tjëyo kjrina kjrina kjok kjwang jïkong li kjimtër. Tja beno wopjlú Abraham tjok. Tja bangkjrara. Tja tjlokwo kjrara. Bor kjok llgwekklo kólara. E kjishko ga tjlokwo loror ba kong jlökoyo li shäryër pjir eni» le.

⁶ Eni ga Isaac beno sök Guerar kjokyo ⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wolësowa kjishko ga Isaac wotjlik ga «Tja zrökoba ba kjishko» le. Kjakroke lok ba kong Rebeca kjishkoshko ga tjëlë ba kong ga «Kjwe bor dor» le. ⁸ Ga beno sök kjok eshko dbar kop ara.

Pjlara ga ïya Abimélecdë ba u bäng bäng dwayo ga Isaac bë shäng Rebeca shrëk. ⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjëlë ba kong ga «ïMiydoror pjlú ga kjwe bop boy! ¿Kjwe bop dor lorop ega?»

«Tja zrökoba ba kjishko loror. Loror eni e kjishko» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Kjwe shäryëp borwa kong ega? Bor nopga kjok ère so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong llëbo owashko» le. ¹¹ Eni ga tjëlë ba nopga kong ga «Domer ère barwaga èrë, ba boy barwaga èrë ga e zrökko» le.

¹² Lu e go ga Isaac dwla dgono kjok eshko, ga bo kjrara tira llëm, kjimtara Jehovärë kësbang kjishko. ¹³ E irgo ga beno sök dbur ara, llëbo träk llëm bakoe. ¹⁴ Kong öng ushko so twara kjlaraso llëm, sögla tira llëm, domerga parkaga kjlaraso llëm bakoe. Eshko ga ba llëbo li kjishko ga filisteoga wotjliño ba kong owa. ¹⁵ Eni ga ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë tjeng li, e dlina filisteogarë uunkong klung sho go.

¹⁶ Eni ga Abimélec tjëlë Isaac kong ga «Pja opshis jüshko dwayo. Pja tjwlo

ara, borwa kjinmo anmoyö» le.

¹⁷ Eni ga Isaac to jek Guerar sdamyo, ga beno sök eshko. ¹⁸ Ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë eshko, gueniyo wolono irgo ga dlina filisteogarë uunkong. Eni ga di bäng li shäryara Isaacdë jek obi, ga uunkong li koiara, koiara ba datarë dënashko sorë li eni. ¹⁹ Pjlara ga Isaac parkagaga löng klung kë, di bäng shärye wlo. Eshko ga di bokkwo wlëna kjrina. ²⁰ Gueniyo eshko ga öng dagaga Guerar so löng kjlöbö. Ga öngkwono Isaac öng dagaga tjok, tjëlë ba kong ga «Di ère borwatoy» le. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Öngkwozlong» di bäng, öngkwono lok eshko kjishko. ²¹ E irgo ga Isaac parkagaga di bäng shäryono jek kwara obi, e goyo ga jek öngkwono lok obi. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Shji Iirkë Öng Kong» di bäng.

²² Isaac to pjola eshko dwayo ga di bäng shäryara kwara obi. Öngkwono ba di bäng li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bäng. Ga tjëlë ga «Shji kjimtara Jehovärë, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ère kjing go pjlú wlo» le.

²³ Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo. ²⁴ E shkëyo ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjëlë ga «Tja bop data Abraham Sbö. Llëye bangkjrëp llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le.

²⁵ Eshko ga akkwo tona dlw öng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo. Ga syöshtono Jehová kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bäng shäryono kwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjlokwo lono öng kong jlökoyo

²⁶ Dbar kwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga öngkwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷ Öötong löng eshko ga Isaac tjlë ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjokshko dwayo. ¿Eni ga pjây tek löng bor ik llëno?»

²⁸ «Inorwa ga Jehovahä shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlë ëng kong jlökooyo. ²⁹ Llëbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlú bop tjok iyado. Pja brikshko ga pja ichororwa jek wopjlúe. Ga eeri ga pja kjimte Jehovahä shäng. E kjishko ga llëbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökooyo ga tjawa kong llëbo owa shäryëp llëm bakoe» le.

³⁰ Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lok tira llëme. ³¹ Wëshko kjok shröngto ga tjlëno ëng kong jlökooyo irgo ga jek brik löng kjwlëshko ga Isaac tjlë ba kong lok ga «Pjây nome» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Shji ëng ikdo» le ba kong, epenga dö wleni.

Ga «jölö» le ba kong.

³² E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlë ba kong ga «Kilung kërwa löng li, e diyo wlënorwae» le ba kong. ³³ Di bäng, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esau lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono walë ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basement tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjëyoga. ³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno löng wotjlík ara walëga do pjök li kjishko.

27

Isaac tjlökwo lono beno pjlú Jacob kong

¹ Isaac öötong tjlablashko ga beno sök kjok igö ame. Pjlara ga ba wa këguëyo rokara, ga tjlë ba kong ga «Esau.»

«¿Llë?, data» le ba kong.

² Tjlë ga «Miydëp pjlú ga tja tjlabla tjän, tja wolon döroë. ³ E kjishko ga bop sböng kjros, bop könkowo tjok, ga pja nom wlorkë pjö gloroy, äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara.

⁴ Zrörop ga sho shäryëp bor kong yötso, woydër sorë li eni. Ga söp bor kong, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong» le.

⁵ Gueniyo Isaac tjlë sök Esau kong li kura Rebecarë. E kjishko ga Esau to pjö gloroy wlorkë äya kjloshko so uako wleniyo zrök ba data kong wopro ga ⁶ Rebeca tjlë ba wa iröng li kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sök tjlë bop shjiy kong ga ⁷ «Äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara, ga lip bor kong yötso, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong Jehovahä bokshto» le. ⁸ E kjishko ga llëye lër bop kong li kus yötso. ⁹ Pja nom öng kjëryo roy, ga tja kong shwling ushko so owa llëm wleniyo tek söp do pjök. Woyde bop datarë sorë ga shäryër ba kong eni. ¹⁰ E irgo ga söga pjarë om go, ue wlo. Eni ga wolontë llëm obishko ga tjlökwo le ber pjlú bop kong» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shjiy, e poglo zok ara, tja eni llëme. ¹² Tja porwara bor datarë wleni ga miyde ga tja le. Eni ga e ioror beno tjwlö llëm wleni le. Eshko ga tjlökwo le ber pjlú bor kong wlo li, e le ber owa shara» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja kuzong! Tjlökwo le ber owa bop kong li, e ber bor kong dey. Llëye lër bop kong li shäryozong. Shwling ushko so li tek sözong» le.

¹⁴ Kuya ga öör öng li kjrë, ga söra jek ba mekë kong. E irgo ga lira, shäryara beno uak owa llëm, woydara Isaacdë sorë li eni. ¹⁵ Esau shwong jnek tjeng, e shira, ga Jacob doyara e go. ¹⁶ E irgo ga poglo zok llëm kjishko ga ba orkwo popgara öng li kwota go, ba kjwlingdo bakoe. ¹⁷ Öng sho shäryara owa llëm li twara ba kong, pjlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

¹⁸ Eni ga Jacob opzrëno jek ba data bukshko, ga tjlë ga ba kong ga «Miga data.»

«Kjobe. ¿Pja bor wa kjone dey?»

¹⁹ «Tja Esau, bop wa këguëyo. Llëye lorop bor kong li shäryoror pjire. Pja

kojös sira, pja sirkes sök töshko. Sjëng zröror, shäryoror ëre uozong. Ga tjlökwo lëp ber pjlú bor kong» le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Wlënop maling sorë?»

«Bop Sbö Jehovah, tja kjimtara ba wlëk malinge» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tek nogo sit, pja porwër wlo, pja bor wa Esaúre miydër wlo» le.

²² Kuya ga tek shrono shäng ba data zlong. Eshko ga poglo kura ba datarë, ga tjlë ba kong ga «Bop tjlë li Jacob i, gueniyo bop orkwo lira Esaú i» le.

²³ Eni ga ba orkwo li zok ara Esaú i kjoyo kjishko ga e ë to miydara ba datarë llëme. Gueniyo llëbo ber pjlú ba kong laydeshko ga ²⁴ tjlë ba kong jek obi ga «¿Jlökoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Ëng. Tja Esaú» le Jacobdë.

²⁵ Eni ga ba data tjlë ba kong ga «Dli shäryorop bor kong li tek sös bor kong uër wlo. Eshko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong» le. Kuya ga sëna, ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pjir ga ²⁶ tjlë ba wa kong ga «Pja tek bor zlong. Tja lō shizong»* le.

²⁷ Kuya ga jek öötong shäng ba zlong ga shwong lō shira ba datarë. Eshko ga Isaac tjlëno beno pjlú ba kong. Tjlë ga

«Bor wa, e poglo lō klung kjimtara Jehovahë li kjoyoe.

²⁸ Pja kjimte Sbörë, tjong borya ter kjok dogo dwayo, bop dwla llë dgorop li wen pjlú, owa llëm wlo.

²⁹ Pja parkaga ber ara, ga tjëyoga oblë oblë kjök tok bop bokshto.

Bop pjeyoga pjlllgwega ber pjarë, ga kjök tok bop bokshto bakoe.

Ëye wotjlik owa bop kong ga Sbö wotjlik owa ba kong bebi.

Ëye wotjlik pjlú bop kong ga Sbö wotjlik pjlú ba kong bebi bakoe» le.

³⁰ Lara eni pjir ga Jacob opshik jek shäng kjwlë ba data sökshko ga Esaú tek tjwe shäng pjö gloroy dwayo, ³¹ ga sjëng kjloshko so zröno li shäryara uak owa llëm bakoe. E irgo ga söra ba data kong, ga tjlë ba kong ga «Data, pja kojös sira. Sjëng kjloshko so zröror ëre uozong. Ga tjlökwo los ber pjlú bor kong» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ë?»

«Tja Esaú, bop wa këguëyo» le ba kong.

³³ Kuya ga beno sök sëya llëme. Tjlë ga pjë llëme. Tjlë ga «¿Eni ga ëye sjëng kjloshko so söno shäryak owa llëme? Uoror bäm go pja tjwayde llëm obishko yë. Ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong loror li loror ba kong tjän. Llëye loror li beno ba kong» le.

³⁴ Kuya ga slatong jlökoyo, iir goshko. Tjlë ga «¡Data! ¡Tjlökwo los ber pjlú bor kong bakoe!» le.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop lëng öör shäng, ga tja jyäpgwarae. Tjlökwo lër ber pjlú bop kong loror li sörae» le.

³⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Koiak Jacob† e kjishko. Tja lüyotkara kjwe tjok ga pjloglo pjök. Bor shto, tja ba shjiy këguëyo, e döra bor shjiryö. Ère, tjlökwo le datagarë ber pjlú ba wapga domerga bäm i wleniyo kong li, e söra bakoe. Data, ¿tjlökwo lëp pjlú jnenop beno bor kong oblë llëmde?»

³⁷ «Llëme. E ioror beno sök bop ichaga tjän. Ba pjeyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwla dgara li wen träk llëme loror ba kong. ¿Era pja kjwër llong?»

³⁸ «¿Eni li tjlökwo lëp ber pjlú bor kong obi ga äre? Tjlökwo los ber pjlú bor kong bakoe» le. Ga slatong jek obi.

³⁹ Eni ga ba data tjlë ga «Klung pjlú wleniyo, tjong borya lonshko ga pja ber sök pjolae.

* **27:26** Eshko dbaryo ga shäryëba eni. Ba pjeyo kjishko ga lō shira miga loklo wleni, tja toe loklo wleni bakoe. † **27:36** Hebreo tjlökwo Jacob, e so tjlökwo jyäpgwaga kjoyoe.

⁴⁰ Bop dröng li go ga pja opwlikë. Pja ber shäng bop lëng parkaga, gueniyo pja dbokjronoshko ga pja där» le.

Jacob Esaú töywë

⁴¹ Jekdo eshko ga Esaú beno iirkë ara ba lëng kong, tjökwo lara ba datarë ber pjlú ba kong li kjishko. Ga wotjlik ga «Bor data dbar beno sira döe. Wolono irgo ga bor lëng zrör kjluwe» le.

⁴² Wotjlik sök sorë li miydara Rebecarëshko ga Jacob rokara, ga tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Bop shjiy, pja zröya woydë. Llëbo shäryorop, e tjwlö shiya woydë bop kong le. ⁴³ E kjishko ga tja kuzong. Pja poshäryozong. Pja tökzong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko. ⁴⁴ Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir li jeno guing. ⁴⁵ llëye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichër jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydër ga pjäy ëng zrök llëme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» le.

⁴⁶ E irgo ga Rebeca tjlä ba lanma kong ga «Tja sök së woydë kjër ame. Tja kwlera Esaú boyga Het tjëyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjëyoga jüshko so tjok wleni ga rokër ga tja wolon dey» le.

28

¹ Eshko ga Jacob rokara Isaacdë ba shwoy, ga tjläno beno pjlú ba kong. Tjlä ga «Pja orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ² Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokë Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlara. ³ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Woydër ga pja kjimte. Pja kong bop tjëyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk llëm, ie ber löng tjëyoga oblë oblë bakoe. ⁴ Woydër ga tjökwo lara Abraham kong jlökoyo li ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ëre ber bomi kong wlo» le.

⁵ Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing

bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekë.

Esaú orkwosmono jek obi

⁶ Miydara Esaürë ga ba data tjläno beno pjlú Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁷ Ba data, ba mekë tjökwo kolara Jacobdë, ga to jek Padán Aram kjokyo. ⁸ Miydara Esaürë ga ba boyga Canaán so woyde ba datarë llëme. ⁹ E kjishko ga öör shäng Ismael ik, e Abraham wa. Eshko ga walë shäng kjlara ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjër. Ga Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoïno buk Betel kjokyo

¹⁰ Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo le. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.) ¹¹ Jek irbo wenzong ga öötong kjok sënge. E kjishko ga shto wlëno pë eshko wlo le. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kä ioklo, ga opbuno buk töshko eshko. ¹² E irgo ga pë ga yoïno pjlara. Ìna ga tyoklo jem jong kjlara klung kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go. ¹³ Ga Jehová kojono shäng eshko, ga tjlä ba kong ga «Tja Jehová, bop kjokë Abraham Sbö, bop data Isaac Sbö bakoe. Kjok pja bukshko ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. ¹⁴ Epga shdär lok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go kjimtër uunkong. ¹⁵ Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dër, ga pja sör tjwe iröng, kjok ëreshko obi. Pja rayër llëm, llëye loror bop kong jlökoyo li shäryoror bop kong pjir guing» le.

¹⁶ Jacob wollenoshko ga wotjlik ga «Jlökoyo ga Jehová shäng kjok ëreshko, gueniyo miydoror llëme» le. ¹⁷ E kjishko ga kjok bangkjrara ara.

Wotjlik ga «Kjok ëreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jüshko. Kjok ëre iak beno buk ba u bäng wleni» le.

¹⁸ Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kä ioklo li kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoïno li jyäglo wlo. E kjing go kjyo tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni. ¹⁹ Dënashko ga kjok eshko li ko Luz, * gueniyo kjlopswara, iara Jacobdë beno ko Betel.†

²⁰ Eshko ga Jacob tjlökwo lono Sbö kong jlökoyo, tjlë ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ëre wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo, ²¹ tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjlúe. Tja kjimtëp eni wleni ga Jehová, pja bor Sbö jlökoyo. ²² Ak kojonor jong ëre ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö li shtër äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le.

29

Jacob äär shäng Labán ushko

¹ Jacob to jek shäng jëk ï, öötong shäng kjok dlo wen tëm shwo lëkong. ² Eshko ga İya këm jüni ga kjok tjrëko di bäng shäryak jong kjwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjringswo mya, di ië eshko ä kjïshko. Ak buk kjwara kësbang ba kjing go, di bäng li kjingoklo. ³ Öng li ëng töng uunkong di bäng shäryak jong lishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lok pjir ga di bäng kjingue jek iröng obi.

⁴ Eni ga Jacob tjlë öng dagaga löng li kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa Jarán so» le ba kong.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Labán miydëmire? E Najor tjër.»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Ëng, sök yone. İzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» le lok ba kong.

⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bängzazlong dloyo äätë llëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo llëm ega?»

⁸ «Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga töno uunkong, ak buk di bäng kjing go kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjlúe» le ba kong.

⁹ Löng lan ëng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjïshko. ¹⁰ İya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bäng zlong, ga ak li kjara, ga ba öng sëna di. ¹¹ E irgo ga Raquel lö shira, * ga slatong tira llëme. ¹² Ga tjlë ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor meké» le. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roy lë ba data kong ushko.

¹³ Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek maling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjlura, lö shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö li lara Jacobdë ba kong pjire. ¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja bor pjeyo jlöe» le.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjlarashko ga ¹⁵ Labán tjlë ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwlën llëm ga äe. Woydëp ga pja potjwlën kjöme ga los bor kong, miydër wlo» le.

¹⁶ Labán wapga kjogloga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba lëng ko Raquel. ¹⁷ Lea bokkwo wolësowa† döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong. ¹⁸ Raquel woydara Jacobdë arae. E kjïshko ga tjlë Labán kong ga «Tja parkë bop kong lu pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

* **28:19** Hebreo tjlökwo Luz, e argashko loklo. † **28:19** Hebreo tjlökwo Betel, e Sbö u loklo. * **29:11** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **29:17** Hebreo tjlökwo ëre llë loklo miydëy pjlú anmoyö llëme. E ärëso loklo, llëm ga wolësowa loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlú wlo ga twër bop kong dey, domer oblë kongda llëme. Pja ber sök bor shwoy dey» le ba kong.

²⁰ Eni ga Jacob parkono ba kong lu pjloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyö kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyö. ²¹ E irgo ga Jacob tjlë Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo li, e luyo öötonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

²² Eni ga Labán, ba pjeyoga eshko so mana uunkong, dli llë shäryara, ää bakoe. ²³ Ga öötong kjok shkë go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok. ²⁴ Eshko ga Lea parkaga shäng kjlara ko Zilpá, ga twara ba datarë ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

²⁵ Wëshko kjok shröngto ga miydara Jacobdë ga pono Lea tjok. Ga läywara Labán kong, tjlë ba kong ga «¿lëye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyäpgworop ega?»

²⁶ «Tjawa jüshko so sgara löng wapga këguë orkwosmok bäm go, e irgo ga ba löng. ²⁷ E kjishko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydër ga dbar shrëy sondë kjwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkë bor kong äär jong lu pjloglo kjäk (7) obi ba äska» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö» le. Ga orkwosmono sondëyo bäm li pji-tongshko ga Raquel twara Labándë ba kong, ber ba boy wlo bakoe. ²⁹ Raquel kong parkaga twara ba datarë kjlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo. ³⁰ Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkë Labán kong lu pjloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

‡ **29:32** Hebreo tjlökwo Rubén, e wa ère domer loklo. Gueniyo e so ñna ga tja sök woydë ara kjoyo bakoe.

§ **29:33** Hebreo tjlökwo Simeón, e tja kuya loklo. * **29:34** Hebreo tjlökwo Leví, e so tja woyde kjoyoe.

† **29:35** Hebreo tjlökwo Judá, e poshrëk loklo. * **30:6** Hebreo tjlökwo Dan, e llgwera, ga beno pjlu bor kong loklo.

³¹ Ìya Jehovárë ga Lea, e woyde Jacobdë llëm kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete. ³² Lea beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ga tjlë ga «Ïna Jehovárë ga tja sök woydë ara. Era ère go ga tja woyde bor lanmarë arae. E kjishko ga koiër Rubén» ‡ le.

³³ Lea dbar kjwöböso ga shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Kura Jehovárë ga tja woydëba llëme. E kjishko ga tja kong wa twara domer kjlara obi. E kjishko ga koiër Simeón» § le.

³⁴ E irgo ga jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Era tja woyde bor lanmarë ara anmoyö, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjishko. E kjishko ga koiër Leví» * le.

³⁵ Lea jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Ère go ga Jehová poshrër. E kjishko ga koiër Judá» † le. E irgo ga beno wa ame.

30

¹ Ìya Raqueldë ga wapga Jacob tjok llëm kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjlë ba lanma kong ga «Tja wapga woydë. Shäryëp sorë ga tja ber wapga tjok. Llëm ga tja wolon» le.

² Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjlë ga «¿Eni li pja wotjlík ga tja Sbö lëpde? Pja wa llëm kjwe laga erë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor parkaga Bilhá shäng ère. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok lër wlo» le.

⁴ Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ⁵ ga beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer ga ⁶ Raquel tjlë ga «Tja syö kura Sbörë. Tja llgwera, ga beno pjlu bor kong, ga

tja kong wa twara kɔlɔra domer. E kɔjɔshko ga koiɛr Dan»* le.

7 E irgo ga Bilhá beno shäng kɔlɔraso llëm obi. Ga wa buk kɔlɔra domer obi, Jacob tjok. 8 Eshko ga Raquel tɔlë ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kɔjɔshko ga bor wa ère koiɛr Neftalí»† le.

9 Miydara Learë ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, 10 ga beno shäng kɔlɔraso llëme. Wa buk kɔlɔra domer ga 11 Lea tɔlë ga «Tja kong llëbo weno pɔlú tɔján. E kɔjɔshko ga bor wa ère koiɛr Gad»‡ le.

12 E irgo ga Zilpá beno shäng kɔlɔraso llëm obi. Ga wa buk kɔlɔra domer obi, Jacob tjok. 13 Eshko ga Lea tɔlë ga «Tja woowa llëme. Ga walëga uunkong tɔlë ëng kong ga “Kjwe wopɔlúe” le. E kɔjɔshko ga bor wa ère koiɛr Aser»§ le.

14 Dbar kɔwara ga dwla dgara bo kɔjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kɔjloshko. Eshko ga kɔjor lok kɔjwöbö ko *mandrágora*.* Bo wlëna Rubéndë ga söra, twara ba mekë Lea kong. Iya Raqueldë ga tɔlë Lea kong ga «Tja kɔjintos sira. Tja kong bop kɔjor bo söra bop warë kjwe twos bor kong pɔjökde myare» le.

15 Kuya ga tɔlë ba kong ga «Bor lanma dörop bor shjiryoy. ¿Ga pja wotɔlɔk ga llëbo shäryorop li beno bor kong pɔlú lëpde? ¿Era kɔjor bo söra bor warë ère ëmdë ga döp woydë bor shjiryoy bakore?»

«Eni ga kɔjor bo kjwe äska, pjesit shkëyo ga pja pë Jacob tjok ga pɔlúe» le ba kong.

16 Kɔjok sëng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlokrara Learë irbo. Tɔlë ba kong ga «Eeri shkëyo ga pja pë bor tjok. Pja tɔjwlënor shäng pɔjir tɔján, *mandrágora* bo söra

bor warë bor kong li go» le. Eni ga e shkëyo ga Jacob pono ba tjok, 17 ga ba syö kura Sbörë kɔjɔshko ga beno shäng kɔlɔraso llëme. E irgo ga wa buk kɔlɔra domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglo shkëng (5) tɔján. 18 Ga Lea tɔlë ga «Tja potɔjwlëna Sbörë, bor parkaga tworor bor lanma kong kɔjɔshko. E kɔjɔshko ga bor wa ère koiɛr Isacar»† le.

19 E irgo ga Lea beno shäng kɔlɔraso llëm obi. Ga wa buk kɔlɔra domer obi, Jacob tjok. 20 Ga tɔlë ga «Tja kɔjimtara Sbörë. Tja sëna llëbo owa llëme. Tja wapga tjeng domerga doglo tjer (6) bor lanma tjok kuzong ga tja poshrëya ara. E kɔjɔshko ga bor wa ère koiɛr Zabulón»‡ le.

21 E irgo ga Lea wa tjeng kɔlɔra obi walë. E koiara Dina.

22 Gueniyo Sbö, Raquel woyotɔlɔina bakoe. Ba syö kura, ga wa llëm li döra. 23 Ga Raquel wa buk kɔlɔra domer ga tɔlë ga «Tja lök ara wa llëm kɔjɔshko li döra Sbörë bor kong. 24 Woydër ga tja kong wa twe Jehovaré kɔlɔra domer obi. E kɔjɔshko ga koiɛr José»§ le.

Jacob Labán jyäpɔwono

25 Raquel wa José buk irgo ga Jacob tɔlë Labán kong ga «Tja ichos to bor kɔjokshko iröng obi. 26 Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kɔjɔshko tɔján. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shäng bop kong sorë, e miydëp pɔlúe» le.

27 Gueniyo kuya ga tɔlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Miydoror bor llëbo miydoklo go ga tja kɔjimtara Jehovaré bop kɔjɔshko. 28 Pja dbur woydë kɔjömë li los bor kong, ga pja potɔjwlën bayo eni» le.

29 Kuya ga tɔlë ba kong ga «Miydëp pɔlú ga tja parkono bop kong pɔlú, bop öng doror owa llëme. 30 Dämär

† 30:8 Hebreo tɔlökwo Neftalí, e dbonik loklo.

‡ 30:11 Hebreo tɔlökwo Gad, e llëbo wen pɔlú loklo.

§ 30:13 Hebreo tɔlökwo Aser, e wopɔlú loklo.

* 30:14 Kɔjok eshko sopga kɔjong kɔjong wotɔlɔno ga kɔjor ère bo, e uara walëga löng kɔjrong wleniyorë ga pono ba lanma tjok ga kɔjimte wa tjok le. † 30:18 Hebreo tɔlökwo Isacar, e potɔjwlëkklo loklo.

‡ 30:20 Hebreo tɔlökwo Zabulón, e poshrëkklo loklo.

§ 30:24 Hebreo tɔlökwo José, e dökö loklo. E obi loklo bakoe.

ga tja tjwayde llëm obishko ga pja llëbo ara llëme. Tja shäng bop tjok kjishko ga pja kjimtara Jehovárë, bop llëbo, e shdóktong träk llëme. Gueniyo eerishko ga tja parkë bor kong shara» le.

³¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Woydëp ga pja potjwlën kjöm?»

«Tja potjwlëp llëme. Llëye rokër bop kong li jlõ lorop wleni ga tja jek bop öng dë obi. ³² Eeri ga tja ichos jek shäng bop öng ushko so tjeng li tjrëko. Löng bayo tjok tjok, e kjër dboye. Bop öng wlëp ushko so kjlo sî wleniyo, e kjër dboy bakoe. Tja potjwlëp e go eröe. Öng bayo eni llëm wleniyo ber bop kong. ³³ Eni bong kjönma ga pja tjwe shäng bor öng kjroror bor pak äska li ïga ga pjlúe. Bor öng ber bayo tjok uunkong, ga bor öng wlëp ushko so ber kjlo sî eröe. Eni llëm ga miydëp pjlú ga pja lüyotkoror» le.

³⁴ Kuya ga «Jölö» le ba kong.

³⁵ Gueniyo e dbaryo ga ba öng bayo tjok li twara Labándë ba wapga kong, de wlo. ³⁶ E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba öng li tjok, Jacob sökshko ga jëktong dbargwo mya äär eshko wlo.

Jacobda beno shäng Labán öng llamo tjeng li dë. ³⁷ Eshko ga kjor kowo kësöng zara kjringgwo mya. E irgo ga poshtara beno sî, pjlublún, ïga wëlä wlo. ³⁸⁻³⁹ E irgo ga iara lok ba öng tjwe di iozlong li bokshto. Eni ga wlënggla jëk löng ba popga pogoshko ga wapga shguin löng bayo tjok, so kjor kowo li kjoyoe.

⁴⁰ Eshko ga Labán öng bayo tjok tjeng kjlöbö. Ga wlënggla llë jëk ba popga goshko ga ie Jacobdë ber öng bayo tjok li bokshto, öng wlëp ushko so kjlo sî li bokshto bako, ba wapga wen bayo eni wlo. Eni ga Jacob öng weno träk llëme. Ga iara beno tjeng Labán ï tjok llëme.

⁴¹ Wlënggla jëk löng ba popga tjokshko ga öng kësökës, kjlo dik li kong kjor kowo li ie lok ba bokshto.

⁴² Gueniyo öng kjlo owa li kong kjor kowo li ie ba bokshto llëme. ⁴³ Eni ga

Jacob beno shäng dbur ara, öng ara, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ara bakoe.

31

Jacob Labán töywono

¹ Miydara Jacobdë ga Labán wapga to löng tjlä ëng kong ga «Bi data llëbo kjrara Jacobdë drete. E go ga beno dbur ara» le. ² İya Jacobdë ga e İya Labándë bokkwo owa, dämär dik llëme. ³ Eni ga Jehovah tjlä ba kong ga «Pja nom iröng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jëk shäng bop tjok» le.

⁴ Raquel, Lea, e rokara Jacobdë ba shwoy, shäng ba öng dë lishko, ⁵ ga tjlä ba kong ga «Miydër ga bomi data, tja woyde dämär dik llëme. Gueniyo bor data Sbö, era shäng bor tjok İyado. ⁶ Miydëmi pjlú ga tja parkono shäng bomi data kong pjlúe. ⁷ Gueniyo tja jyäpgwara, bor potjwlëkklo kjlopswara enido. Gueniyo tja kjimtara, dara Sbörë. ⁸ Pjlara ga bomi data tjlä bor kong ga “Pja parkë öng bayo tjok li äska” le. Le enishko ga wapga weno löng bayo tjok uunkong. Pjlara obi ga tjlä bor kong ga “Pja parkë öng kjlo shrit li äska” le. Le enishko ga wapga weno löng kjlo shrit uunkong. ⁹ Eni ga bomi data öng li döra Sbörë ba shjiryö, ga twara bor kong shara.

¹⁰ »Dbar kjwara ga öng löng wlënggla woydë dbaryo wlenishko ga yoyoınor ga wlënggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggla bayo llëm li llëme. ¹¹ Era Sbö parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjlä ga “Jacob.”

»“¿Llë?, Tjlapga” lër ba kong.

¹² »Tjlä ga “Llëye shäryara Labándë bop kong dö li İnor. E kjishko ga İp eshko ga öng wlënggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggla bayo llëm li llëme. ¹³ Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo li tja, ak kjing kjyo tjoyropshko, tjlökwö lorop bor kong jlökoyoshko. Pja nom kjok jüşko dwayo, pja jek iröng bop

kjokshko, pja weno bukshko” le bor kong» le.

¹⁴ Kuya Raquel, Learë ga tjlë ba kong ga «Tjawa kong llëbo twe borwa datarë, e wlënwa ame. ¹⁵ Tjawa iara beno löng tjwlö llëm, epenga llëm wleni. Tjawa soynena, ga llëye kjrara borwa kjishko li söra drete. ¹⁶ Bek wlo ga llëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryo li, e borwatoy, borwa wapga i bakoe. E kjishko ga llëye shäryëp lara Sbörë bop kong li shäryos eni» le.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹ Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök llëm wopro ga ba sböpga jyäglo tjeng ba ushko li lüyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono lok ba öng jëkklo sok kës kës li kjing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba llëbo baiya tjeng kës töna tjeng Padán Aram kjokyo li, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰ Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to lara ba kong llëme. ²¹ Opshino, ba llëbo tjeng kës li söra pjire. Ga jek öötong Éufrates diyo kjakoshko ga zara jek tas, ga jëktong jek löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong.

Jacob irpjana Labándë

²² Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktonge» lëba. ²³⁻²⁵ Eni ga töno ba pjeyoga tjok, ga irpjana jëktong dbargwo kjäk (7), ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong, Jacob wlo löng lishko. Labán wlo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjlëno Labán kong yoshko, tjlë ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

²⁶ Wëshko ga Labán tjlë Jacob kong ga «¿llëye shäryoropdo? Tja jyäpgworop. Bor wapga walëga lüyotkorop. ²⁷ ¿Tja jyäpgwëp eni ega?

¿Pja opjneq lütshko ega? Llëye lopdë bor kong llëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryoshko ga pja kong dli shäryër, shji ië eng tjok, shji të, shji bërke, shji llung llë të bakoe. Loror eni, gueniyo pja briktonge. ²⁸ Bor wapga walëga, bor tjërga ëmdë ga iorop lö shir* wlo llëm, “Pjäy nome” lër ba kong wlo llëm bakoe. Pja opshäryono kä llëm wleni. ²⁹ Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjlu, pjäy uunkong kong. Gueniyo luna shkëyo ga bop data Sbö tjlëno bor kong ga “Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme” le. ³⁰ Miydër pjlu ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglo lüyotkorop ega?» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «lër bop kong jlökoyo ga pja bangkjröror ara. Tja wotjlino ga bop wapga walëga döp bor shjiryo loror. ³² Gueniyo ëye wlënop jüshko, bop sböpga jyäglo tjok ga zröy. Bi pjeyoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglo lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴ Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglo wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök i li roshko, Lea i li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglo li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kës bang li sökklo dirko, sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel i li roy shara. E roshko ga roina pjir, gueniyo llëye wlëna llëme. ³⁵ Eshko ga Raquel tjlë ba data kong ga «Pja iirkë bor tjok llëme. Tja kojong bop bokshto ga äe. Eni tjok ga tja shäng bor dbar ik» le. Eni ga ba sböpga jyäglo wlëna däw ga wlëna llëme.

³⁶ Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjlëno dbo go Labán kong. Tjlë ga «¿Tja llëye wlënop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿llëye owa shäryoror

* **31:28** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

bop kongdo? ³⁷ Pja bor llëbo roïno, sguinop drete. ¿Eni ga llëbo wlënop bopoya tjokde? Wlënop ga tek sös jÿshko, bi pjeyoga ëre boksho, shji kjone dey ga jëk löng pjlo bek ïya lok wlo.

³⁸ »Lu pjloglo sak pjök (20) ga tja öör shäng parkë bop kong ga öng ushko so wa shguino do go kjlara llëme. Bop öng ushko so wlënggïa uotë kjlara llëm bakoe. ³⁹ Bop öng uara äya kjloshko sorëshko ga äska tworor bop kong enido. Dba ga lÿyotkarabashko ga tjwlö shirop bor kong, ga lÿyotkaraba shkëshko ga tjwlö shirop bor kong bakoe. ⁴⁰ Dba ga tja wloyo dlörë. Shkë ga tja wloyo smorë, tja pë eshko ga äe.

⁴¹ »Ga tja öör sök lu pjloglo sak pjök (20) bop ushko ga lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tja parkono bop wapga walëga do pjök kjwe äska, ga lu pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe äska. Bor potjwlëkkïo li kjlopsworop enido. ⁴² Sbö shäng bor tjok ïyado. E bor data Isaac Sbö, bor kjokë Abraham Sbö bakoe. Sbö shäng bor tjok llëm kjwe ga tja ichorop jek shäng orrorëe. Gueniyo ga tja song li ïna Sbörë. Bor pak kës shäryoror li ïna bakoe. E kjÿshko ga luna shkëyo ga shji llgwera beno pjlu bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjlokwo lono ëng kong jlokoyo

⁴³ Kuya ga tjle ba kong ga «Bor wapga walëga kjwe botoya. Bor tjërga kjwe botoya bakoe. Öng kjwe botoya bebi. Llëbo ïp uunkong ëre, e botoya eröe. ¿Llëye shäryër eeri dbaryo bor wapga walëga kong, bor tjërga kong ga pjlu? Llëye shäryër ba kong ame. ⁴⁴ E kjÿshko ga shji tjlokwo twë ëng kong, ber ïyado wlo, ga shji jëk ber löng e go» le.

⁴⁵ Eni ga Jacob ak kjrono, poyona, ga iara beno jong kojong. ⁴⁶ Eshko ga tjle ba parkagaga kong ga «Ak tözi, ak

jong kjwe zlong bäng» le. E irgo ga iono lok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸ Eshko ga Labán tjle ba kong ga «Ak tjeng dluw ëre ber ba woyoshroklo bi kong» le. E kjÿshko ga kjok eshko kowara Labándë arameo tjlokwo go beno Yegar Saduta.† Jacob omkowono hebreo tjlokwo go beno Galaad.‡ ⁴⁹ Ga Labán tjle ba kong obi ga «Shji löng pjola, shji ëng ik ame ga shji ïga, daga ber Jehovahë» le. E kjÿshko ga kjok eshko kowara beno Mizpa§ bakoe.

⁵⁰ Eshko ga Labán tjle ba kong ga «Pja bor wapga bokrotkë wleni, llëm ga pja orkwosmok walë oblë tjok wleni ga miydër llëme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbörë.

⁵¹ Ak tjeng dluw ëre ïzong. Ak kojonor beno jong shji pjök tjrëko jÿ is bakoe.

⁵² Kjring pjöyïkong ber löng ba miydoklo. Pja tek na lë, bor barwë wlo llëme. Tja jek kalë, bop barwë wlo llëm bakoe. ⁵³ Bop kjokë Abraham Sbö, e ber bi llgwega. Bor kjokë Najor sbö, e ber bi llgwega bakoe» le.

Eshko ga Jacob tjleño jlokoyo ba data Isaac Sbö boksho. ⁵⁴ E irgo ga öng zröra kjlara, sho sura kjrina, pjono dret Sbö poshrëkkïo, llamo beno tjeng li lira ba pjeyoga kong. Uara lok pjir ga pono löng dlupshko.

⁵⁵ Wëshko kjok shröngto ga Labán kojono, ba tjërga lö shira,* ba wapga walëga bakoe. Ga tjleño beno pjlu ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko iröng obi.

32

Jacob oproy dbuno Esau kong

¹ Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so wen löng irbo bäng. ² ïya Jacobdë ga tjle ga «Ëre ëngkjwagaga Sbö ï» le. E kjÿshko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.*

† **31:47-48** Arameo tjlokwo Yegar Saduta, e ak tjeng dluw, llëbo woyoshroklo bi kong loklo. ‡ **31:47-48** Hebreo tjlokwo Galaad, e ak tjeng dluw, llëbo woyoshroklo bi kong loklo. § **31:49** Hebreo tjlokwo Mizpa, e shji ïyashko loklo. * **31:55** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. * **32:2** Hebreo tjlokwo Majanayin, e ëngkjwagaga kjring pjök loklo.

³ E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bäm go, ba shjiy Esaú kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi. ⁴ Roy sögaga brikdë llëm obishko ga tjlë ba kong lok ga «Pjây tjlë bor shjiy Esaú kong ga “Tjlapga, bop lëng Jacob öör sök Labán ushko dawe. ⁵ Era eerishko ga öng kës kës chila ara, parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopjlú ba tjok wlo” lëmi ba kong eni» le.

⁶ Roy sögaga li öör, ga shrono iröng obi ga tjlë Jacob kong ga «Tjawa öör Esaú ik. Eni tjok ga tek shäng om go bop wlokjrë, yorkaga domerga doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400)» le.

⁷ Kuya ga bangkjrara ara, beno shäng sjëk. E kjishko ga ba nopga tjeng ba tjok li shdöra beno kkring pjök, ba öng shdöra eni bakoe. ⁸ Wotjlik ga «Esaú tjwe ëngkjwë bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tök ga bue» le.

⁹ E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Sbö, pja bor kjokë Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehová, pja tjlëno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko iröng obi, bop pjeyoga löngshko. Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo” lorop eni. ¹⁰ Pja wotjlik pjlu bor kong wleni ga tja kjimtëp iyado. ¿Gueniyo ga shäryëp ega? Jlökooyo ga tja bop parkaga eröe. Jordán diyo jü zër tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ëre döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kkring pjök, öng kkring pjök bakoe. ¹¹ Bangkjrër li bor shjiy Esaú tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapga zrök bakoe. Tja wlikos, llëbo owa shärye bor kong llëm wlo. ¹² Pja tjlëno bor kong ga “Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni” lorop eni» le.

¹³ E shkëyo ga Jacob pono buk eshko. Wëshko ga llëbo tjeng ba tjok kës li rowlëna ba shjiy kong, ba sëngglo wleni. ¹⁴ Wlëna li ëre: shwling

ushko so popga doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), öng wlëp ushko so popga doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), ¹⁵ öng jëkklo sok kës kës wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, sögla popga doglo sak pkëng (40), wlënggla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak pjök (20), wlënggla doglo sak kjwara (10).

¹⁶ E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjlë ba kong ga «Pjây jek löng bor bäm go, ga shto twozi öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» le. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esaú dowlëp tek shäng ga tjlë bop kong ga “¿Bop kägäyo ë? ¿Pja to kjone? ¿Öng kjwe sogo ë?” le bop kong wleni ga ¹⁸ pja tjlë ba kong ga “Tjlapga Esaú, ëre bop sëngglo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» le.

¹⁹ E irgo ga tjlë ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esaú dowlëmi tek shäng kjone wleni ga llëye loror kës li lëmi ba kong eni. ²⁰ Pjây tjlë ba kong obi ga “Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo” lëmi ba kong eni» le. Wotjlik ga «Wlëpyotkër ba sëngglo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja oppingdo ba bokshto kjwlë jä. Eni ga tja wlokjre pjlu kjwe» le. ²¹ Eni ga ba sëngglo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴ E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës li tjok. Ba boyga do pjök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do pjök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dipzono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröngë. ²⁵ Miydara ga Jacob zäya ga äshko ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä. ²⁶ Eshko ga domer li tjlä ba kong ga «Tja rayozong! Kjuk shräntoe» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjläkwo los ber pjlú bor kong. Llëm ga pja rayër llëme» le.

²⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjae, ¿ko llë?»

«Tja ko Jacob» le.

²⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbö tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjishko ga pja ko ber Israel† shara» le.

²⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pja e, ko llë?»

«¿Tja ko miydëp woydë llëno?» le ba kong, ga tjläno beno pjlú Jacob kong eshko.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlä ga «Tja, Sbö, tjawa ëng ñno löng ëng bokshto ëmdë ga tja iara beno sök së» le. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Peniel.‡

³¹ Jacob jek shäng kjwle Peniel kjokyo lishko ga dlo wen tëm pjang llënge. Laga ba kworbo jöktëng lirë ga beno jëk yökyöke. ³² Porwara ba kworboshko kjishko ga öng llë kworbo kjangyo ue Jacob§ tjëyo tek beno ba irgo lirë ame.

33

Jacob ëng wlëno ba shjiy Esaú tjok

¹⁻² Döni ga ñya Jacobdë pjola dwayo ga Esaú tek shäng domerga doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400) tjokshko ga ba wapga shdöra beno ba mekë tjok tjoke. Ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li iara tjeng bäm go, ba wapga baïya tjok. Lea iara shäng ba irgo, ba wapga baïya tjok. Raquel iara beno iröng, ba wa José tjok. ³ Ga Jacob opshino jek bäm go. Jek shäng ba shjiy shwoy wopro ga jëk jek sira ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. Jëk sira obi ga kjök tonon eni

obi. Shäryara eni öötong pjloglo kjäk (7).

⁴ Gueniyo ga Esaúra jek zron ñ äär jong ba löng shwoy, ga pjä ba go, popjlura, lö shira.* Eshko ga slatong lok ara pjöyikong.

⁵ E irgo ga Jacob boyga, wapga ñya Esaürë ga tjlä ba löng kong ga «¿Eye tek löng bop tjok kjwe ë?»

«Tjlapga, kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong» le.

⁶ Ga ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li öötong löng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷ E irgo ga Lea tek shrono shäng ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshäryono eni bakoe.

⁸ Eshko ga Esaú tjlä ba kong ga «¿Öng wlënor irbo kjwe llë loklo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjlú bor tjok wlo» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wëyë» le.

¹⁰ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Rokër bop kong sira ga tja wlojrorop pjlú lëp li jlö wleni ga llëbo twër bop sëngglo kjwe kjrozong. Pja wotjlino pjlú bor kong kjishko ga pja bokkwo ñnor ga Sbö bokkwo ñnor wleni. ¹¹ Sbö kjishko ga tja llëbo ara, llëye woydër li tjeng enido. E kjishko ga bop sëngglo söror bop kong kjwe kjrozong» le.

Eshko ga «Llëbo kjrozong» lara ba kong ara kuzong ga «jölö» le Esaürë, ga kjararäe. ¹² Eshko ga tjlä ga «Shji toe. Tja jek shäng bop bäm go» le.

¹³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, miydëp pjlú ga kjwozirga chilawa jëk mae. Öng wapga chilawa tjok wleni li söy jëk dbar kwara jlökoyo wleni ga e kjer drete. ¹⁴ Pjlú wlo ga pja to bäm dey, Tjlapga. Tja jek ber shäng bop irgo wor, öng kjishko, kjwozirga

† 32:28 Hebreo tjläkwo Israel, e dbonik Sbö tjok loklo. ‡ 32:30 Hebreo tjläkwo Peniel, e Sbö bokso loklo. § 32:32 Hebreo tjläkwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. * 33:4 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kjishko. Shji ëng ïk Seir kjokyo, bop kjokshko já» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölo. Gueniyo nopga jëk tjeng bor tjok ëre iër ber löng bop tjok kjlöbö, bop yorkë» le.

Kuya ga «¿Llëno? Pja woydë eshko llëme. Tja kjimtëp woydë kjishko ga tja ber wopjlúe» le.

¹⁶ Eni ga e dbaryo ga Esaú wlo opshino to jek iröng, äär Seir kjokyo wlo.

¹⁷ Ga Jacob wlorä opshino to jek Sucot kjokyo. Öötong löng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shäryara ba öng kong. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Sucot.†

¹⁸ E irgo ga Jacob wlo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga döktong shrono löng pjlu Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno löng kjok li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo. ¹⁹ Kjok eshko li tjwlëna Jamor wapga kong, tjwlö dbur sho pjublún kjwo sak dbäw (100). Jamor, e Siquén data. ²⁰ Era Jacob akkwo töno dlwü ëng kjing go kjökshko, Sbö poshrëkklo, ga akkwo töna dlwü li kowara Sbö, e Israel Sbö.

34

Dina kjrara Siquëndë dbo go

¹ Jacob wa kjlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjogloga eshko so ïk. ² Eshko ga domer shäng kjlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägäyo. Dina ïya Siquëndë ga shara, pono ba tjok dbo go. ³ E irgo ga Dina woryara ara, ga tjlëno ba kong yötso ba wlëpyotkoklo. ⁴ E irgo ga tjlë ba data Jamor kong ga «Kjoglo kjwe woydër ara. Tja orkwosmok woydë ba tjok. Wlës bor kong» le.

⁵ E wopro ga miydara Jacobdë ga ba wa Dina kjrara Siquëndë dbo go. Gueniyo eshkoshko ga ba wapga domerga löng öng dë kjloshko. Ga llëye lara Jacobdë ë kong llëm, ba wapga shrono guing. ⁶ E wopro ga Siquén data Jamor to jek shäng Jacob

shwoy, lan ba tjok wlo. Epga löng lanshko ga ⁷ Jacob wapga domerga to löng kjloshko li shrono. Ga llëbo shäryono li miydara ga beno bangyo ara, iirkë ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e llëbo owa Israel tjëyoga kong. E shäryako llëme. Epga iirkono ara e kjishko.

⁸ Eshko ga Jamor tjlë ba kong lok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokër bomi kong sira ga ichëmi orkwosmok ba tjok. ⁹ Eni ga shji ber löng epenga dö wleni, ga bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok bakoe. ¹⁰ Pjäy ber löng borwa tjok kjok ëre kjing go ga pjlu, ga pjäy mär ber löng e go. Pjäy jëk kjone pogo ga pjlu» le.

¹¹ Ga Siquén tjlë ba kong lok ga «Rokër bomi kong sira ga kumi ga pjlu. Llëye rokëmi bor kong li twër bomi kong. ¹² Tja kong llëye rokëmi bayo kjöm ga twër bomi kong, bomi sëngglo. Gueniyo kjoglo li ichëmi orkwosmok bor tjok guing» le.

¹³ Eni ëmdë ga Dina bangkjrara Siquëndë llëm, kjrara dbo go kjishko ga Jacob wapga tjlëno ba kong, ba data Jamor kong jlö wleni. ¹⁴ Tjlë ga «Borwa dor, e ichërwa orkwosmok domer doyo jyä tak llëm tjok ga äe. Shäryororwa eni kjwe ga tjawa ber löng lök ara. ¹⁵ Tjlökwo lërwa bomi kong li shäryëmi eni wleni ga “Jölo” lërwa. Llë kuzia. Pjäy domerga doyo jyä tëmi uunkong, pjäy ber tjawa dik wlo. ¹⁶ Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber löng bomi tjok, ga shji ber tjëyo kjrinaso. ¹⁷ Gueniyo pjäy doyo jyä të llëm ga tjawa to kjok ëreshko dwayo, borwa dor tjok» le.

¹⁸ Kuya lok ga beno pjlu ba kong. ¹⁹ Dina woyde Siquëndë ara kuzong ga ba doyo jyä tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjwlö ara ba data ushko kuzong ga ²⁰ jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo,

† 33:17 Hebreo tjlökwö Sucot, e ukwang loklo.

nopga tön löng lishko, ba data Jamor tjok. ²¹ Eshko ga tjlē löng li kong ga «Domerga ère bi pjeyoga wleni. Kajok ère bayo ara ba kong. E kjishko ga woydërwa ga epga ber löng bi tjok kjok ère kjing go, mär ber löng e go, jék kjone pogo ga pjlú bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²² »Gueniyo shji ber löng tjëyo kjrinaso wlo ga woyde lok ga shji domerga doyo jyã të uunkong, epga omshäryë dik. E ba sdëkwo. ²³ Eni ga ba öng kës, ba llëbo tjeng kës, e ber bishīya. Epga ber löng bi tjok wlo ga «Jölo» lëy ba kong eröe» le.

²⁴ Kuya lok ga «Jölo» le ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyã tono uunkong. ²⁵ Dbargwo mya ga doyo bang ara, poptoydë llëm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör löng eshko ga domerga li zröra lok dröng go dret, wlikaga èrë llëm kjishko. ²⁶ Jamor, ba wa Siquén, e zröra lok dröng go. E irgo ga Dina jek söra ey dwayo. ²⁷ E irgo ga Jacob wapga llamo tjwe löng jëktong shinmoga doyo tjeng li kjing go. Ga opzrëno jek lok u kjwara kjwara roshko, ba llëbo lüyotkara lok dret, ba dor kong llëbo owa shäryara li kjishko. ²⁸ Llëbo uunkong tjeng kjok eshko li söra lok dret, öng ushko so llë, sögla, kwomgla, llëbo tjeng ba ushko, llëbo tjeng kjoloshko bakoe. ²⁹ Ba wapga, ba walëga, e söra lok jek ba tjok uunkong.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlē Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, ferzeoga, tja iywa lok shjiktëng shara. Shji nopga kjlëbö dö anmoyō kjishko ga kkring pjök li tön ber tjeng kjrinaso ga shji zröya lok, bi pjeyoga uunkong tjok» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlē ba data kong ga «Borwa dor kong llëbo owa shäryara, iara beno tjwlo walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Iërwa ber eni ga äe» le.

* **35:7** Hebreo tjlökwo El Betel, e Betel Sbö loklo. kjoryo loklo.

35

Sbö tjlökwo lono beno pjlú Jacob kong shäng Betel kjokyo obi

¹ E irgo ga Sbö tjlē Jacob kong ga «Pja shäng Esaú töywëshko ga tja weno shäng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo töm dlwü eng kjing go kjókshko, bor poshrëkklo» le.

² Eshko ga Jacob tjlē nopga tjeng ba tjok kës li kong ga «Bomi sböpga jyäglo tjeng uunkong, shizī, dbuzī drete. Pjây nom wë, pja shwong kjlopswë oblë. Shäryëmi eni, pjây Sbö poshrëk ga pjlú wlo. ³ Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo töng dlwü eng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Tja jek shäng song, woydëshko ga tja kjimtara. Tja jék kjone pogo ga e shäng bor tjok iyado» le.

⁴ Kuya lok ga ba sböpga jyäglo li twara ba kong dret, ba kwomgwo ioklo söya lok li twara ba kong bakoe. Eshko ga kjor jong kjlara kësbang, Siquén kjokyo zlong, ga llëbo twara ba kong kës li pjilona Jacobdë uunkong klung roshko, kjor li dorko.

⁵ Opshino jek löngshko ga kjok eshko sopga iara Sbörë beno löng kjok bangkjré arae. E kjishko ga Jacob wlo irpjana lok llëme. ⁶ Eshko ga öötong löng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi. ⁷ Eshko ga Jacob akkwo tönö dlwü eng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Ba shjiy töywëshko ga Sbö weno shäng ba kong eshko kjishko ga kjok eshko kowara beno El Betel.* ⁸ Eshko ga Rebeca daga Débora li wolono, ga jnena lok klung roshko, kjor jong kësbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdë beno Alón Bacut.†

⁹ Kjok eshko ga Sbö weno shäng ba kong obi, ga tjlëno beno pjlú ba kong. ¹⁰ Tjlē ga «Pja ko Jacob, gueniyo pja ko eni ame. Eeri jek lëkong ga pja ko ber Israel shara» le.

Koiara eni pjir ga ¹¹ tjlē ba kong obi ga «Tja ère Sbö, llëye shäryër woydë

† **35:8** Hebreo tjlökwo Alón Bacut, e slarzlong

li shäryër ga pjlúe. Pjäy wapga wenzong ara, bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär ber träk llëm wlo. Epga ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jikong ber löng tjëyo kjrinaso. E tjrëko pjlupga wen. ¹² Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe» le. ¹³ Lara eni pjir ga to ey dwayo.

¹⁴ Eshko ga Jacob ak kjrono kjwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbö tjlëno ba kong lishko. E irgo ga ak li kjing go kjoy tyara, kjillgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbö kong wlo. ¹⁵ Ga kjok eshko kowara beno Betel.‡

Raquel wolonoe

¹⁶ E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kjokyo beno pjola obishko ga Raquel shara swlorë, gueniyo wloshko tjeng ga ä, beno buk owa. ¹⁷ Swlo arashko, chida buk döröshko ga ba kjimtaga tjlë ba kong ga «Llëye bangkjrëp llëme. Buk domer obi» le.

¹⁸ Raquel beno buk ba llëmdo, ga tjlë ga «Koiër Benoni»§ le. Gueniyo koiara ba datarë Benjamín* shara. ¹⁹ Eni ga Raquel wolono, ga jnenaba beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo li sor go. Efrata kjokyo, e ko Belén bakoe. ²⁰ Ba sak li kjing go Jacob ak kojono beno jong kjwara, ba jyäglo. Eerishko ga jong eshko wëë obi.

²¹ E irgo ga Jacob† wlo irbo shano to öötong löng Migdal Edar‡ kjokyo pjlor kalëkong. ²² Löng kjok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblë ba parkaga wleniyo ko Bilhá tjok. Miy-dara ba datarë ga iirkono tira llëme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²³ Lea tjok, e Jacob wa domer bäm ÿyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar,

Zabulón. ²⁴ Raquel tjok, e José, Benjamín. ²⁵ Raquel parkaga Bilhá tjok, e Dan, Neftalí. ²⁶ Lea parkaga Zilpá tjok, e Gad, Aser. Ère Jacob wapga weno tjeng Padán Aram kjokyo.

Isaac wolonoe

²⁷ Era Jacob öör ba data Isaac ik, Abraham, Isaac dënashko ga löngshko li kjokyo ko Mamré. Mamré kjokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe. ²⁸ Isaac lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak kjwongshko (180) ga wolonoe. ²⁹ Tjlablashko ga wolono, ga töno ba pjeyo shinmoga tek dënashko so tjok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, Jacobdë beno buk sakshko.

36

Esaú tjëyo tek beno ba irgo

¹ Ère Esaú tjëyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowëba Edom bakoe. ²⁻³ Esaú orkwosmono walëga Canaán so doglo mya tjok. Epga ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tjëyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

⁴⁻⁵ Esaú sök Canaán kjokyo shko ga wapga tjeng doglo shkëng (5). Ada wa buk kjlara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kjlara domer ko Reuel. Aholibama wapga tjeng doglo mya domer ko Jesús, Jalán, Coré.

⁶⁻⁷ Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kjok löngshko li öng ara anmoyö, ga ba öng dli pjitenge. E kjishko ga ber löng pjöyikong ga äe. Eni ga Esaú to kjok shto oblë, ba löng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li, e söra jek uunkong ba tjok, ⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

⁹⁻¹⁴ Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo.

‡ 35:15 Hebreo tjlökwo Betel, e Sbö u loklo. § 35:18 Hebreo tjlökwo Benoni, e tja song li wayo loklo.

* 35:18 Hebreo tjlökwo Benjamín, e bor wa orkwo këë so loklo. Hebreo tjlökwo bor wa orkwo këë so, e bor wa woydër ara, oblë kjinmo loklo. † 35:21 Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. ‡ 35:21 Hebreo tjlökwo Migdal Edar, e öng ikklo kjomo loklo.

Esáú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esáú wa domer kɷlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblè ba parkaga wleniyo ko Timná tjok ga wa domer kɷlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esáú wa domer kɷlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esáú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

¹⁵ Esáú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ko eni. Esáú wa Ada tjok Elifaz li tjëyo tek ber ba irgo li tjëyoga ëre: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁷ Esáú wa Basemat tjok Reuel li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ëre: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁸ Esáú wapga Aholibama tjok li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ëre: Jeús, Jalán, Coré.

¹⁹ Esáú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga, e beno eni.

²⁰ Esáú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir li tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ëre: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán.

²² Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

²³ Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

²⁴ Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pɷlara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng wĺëna kjrina kjok dogro no llëmshko.

²⁵ Aná, e wa domer kɷlara ko Disón, wa walè kɷlara ko Aholibama.

²⁶ Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

²⁷ Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

²⁸ Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

²⁹ Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

³¹ Israel tjëyoga pɷlupga llëm obishko ga Edom so pɷlupga, e ëre:

³² Bela, e Dinaba so, Beor wa.

³³ Bela wolonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

³⁴ Jobab wolonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

³⁵ Jusán wolonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddè Moab kjokyo.

³⁶ Hadad wolonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

³⁷ Samla wolonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyo gomyo.

³⁸ Saúl wolonoshko ga beno Baal Janán, e Acbor wa.

³⁹ Baal Janán wolonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitalbel. Mehitalbel, e mekè ko Matred. Matred, e mekè ko Mezab.

⁴⁰⁻⁴³ Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina baɷya om go. Esáú beno Edom tjëyoga uunkong data.

37

José, ba shjiyga

¹ Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko. ² Ère Jacob pjeýoga to tek jong sorè, e lanyo.

José lu pɷloglo sak kɷwara kjingsho kjákshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekè ko Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblè ba parkagaga wleniyo. Llëbo shärye ba shjiygarè owa li roy söya tjwe, le ba data kong.

³ José bukshko ga Jacob* tɷlabla kuzong ga José woyde ba datarè ara, ba wapga oblè kjinmo. Ga kong shwong sera kara wolësowae. ⁴ Ìya ba

* **37:3** Hebreo tɷlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 37.13 eni bakoe.

shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga ÿywa lok shjiktëng, tjlë lok ba kong llëme.

5-7 Pjlara ga José yoïno, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoïno llë lër bomi kong. ¡Tja kuzĩa! Tja yoïk ga shji uunkong öötong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjlara i kjrina kjrinae. In ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjõy tek lok botoya zlong, ga kujono ba kong» le.

8 Kuya lok ga ÿywa lok shjiktëng ara anmoyõ, ga tjlë ba kong ga «¿Pja wotjlik ga pja ber borwa pjluyo, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lok llëm jek këgong ara anmoyõ, yoïno li kjishko, lara ba kong li kjishko bakoe.

9 E irgo ga José yoïno jek pjlara obi, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoïk ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujono bor kong» le.

10 Lara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgö, ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Pja yoïno, e llë lokloro? ¿Tja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujong bop kong wlo lëpde?» le.

11 Ga ÿywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyo yoïno li woyotjliya ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

12 Dbar kjwara ga Jacob öng li söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjlo sho tjoklishko. 13 Eshko ga Jacob tjlë José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjishko ga pja nom ba ik eshko» le.

Kuya ga «Jölo. Tja to ik» le.

14 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë ip yõtso, ga roy söp bor kong iröng obi» le ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyo lëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyoshko ga 15 jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlara, ga tjlë ba kong ga «¿Llëye wlëpdë shängdo?»

16 «Tja to shäng bor shjiyga wlëk. ¿Löng öng dë kjone lëp bor kong ga buere?» le ba kong.

17 Kuya ga tjlë ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyo kuror ga “Shji to Dotán kjokyo” lara lok ëng kong yë» le.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wlëya löng Dotán kjokyo. 18 Iya ba shjiygarë pjola dwayo ga 19 tjlë ëng kong ga «¡Zĩa! Yoïga döröe. 20 Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë lëy eni. Eshko ga llëye wen ba yo li tjok ÿy» le lok ëng kong eni.

21 Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba lëng wlike lara. Ga tjlë ba lëmga kong ga «Zröy llëme. 22 Shji srëng kwong llëme. Shji or ië ba go llëm bakoe. Dbuzi jer di bapkwö pjlëbgwoyo kjwe roy dey» le. Wotjliño ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi lara. Lara ba lëmga kong eni e kjishko.

23 E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa li skwara lok ba shjiryö, 24 ga ba lëng li shara lok, dbura jer di bapkwö pjlëbgwoyo jong eshko li roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

25 E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga Iya lok ga nopga tek löng träk llëme. Epga Ismael tjëyoga† tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lö pjlëblë söra oblë oblë, ba öng llëbo shgoklo këskes kjing go, dli mokyo söra bakoe. 26 Eni ga Judá tjlë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlik bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba llëm wlo. ¿Llëye shjiy e go? 27 Bi kjlara obi kjiy ga zröy llëme. Soyney Ismael tjëyoga tek löng wle kong dey» le.

Kuya lok ga «Pjlué» le lok ëng kong.

28 Llëbo soynega li öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bapkwö pjlëbgwoyo li roy dwayo, ga soynena Ismael tjëyoga li kong, dbur

† 37:25 Epga kowëba Madián tjëyoga bakoe. Génesis 37.28, 36 eni bakoe.

sho p̄j̄ublún kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lok to Egipto kjokyo.

²⁹ Rubén tjwe iröng di bapkwö p̄j̄lëbgwoyo jong lishko ga José wlëya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwlëkza tjã tjã erä, woydë ara kjïshko. ³⁰ Jek äär ba lëmgä tjenglishko ga tjlë ba kong ga «Bi lëng shäng ame. ¿Era llëye shäryër?» le.

³¹ Eni ga öng zröra lok kjlara, ga José shwongli kjrara, shtira öng srëng li go. ³² Pjir ga söra lok jek ba data kong, ga tjlë ba kong ga «Shwong ëre wlënorwa. ¿Bop wa ïre? ¡ÿzong!» le.

³³ ïya ga tjlë ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jlöe. Zröra äya kjloshko sorë, ga uarae» le.

³⁴ Eni ga Jacob ba shwong dwlëkza tjã tjã, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga sløywara dbar kop ara. ³⁵ Data slar ëë ga woyeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer llëme. Slar ëë ba wa kjïshko, ga tjlë ga «Tja wojer llëme. Woyoshrër ïyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶ E wopro ga José söra Ismael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so p̄jluyo u daga kägäyo. Ga José soynena lok ba kong.

38

Judá, Tamar

¹ Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko. ² Domer shäng kjlara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok. ³ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer, ga koiara Er. ⁴ E irgo ga beno jek shäng kjlaraso llëm obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Onán. ⁵ E irgo ga beno shäng kjlaraso llëm jek obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶ Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjlara ko Tamar. Judá wa domer bäm ïyo Er li orkwosmona Judaré ba tjok. ⁷ Er, e jëk shäng owa Jehová bokso. E kjïshko ga zrörae. ⁸ Eshko ga Judá tjlë Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno llëme. Wa tjeng kjlara bop shjiy ï wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjluwe» le.

⁹ Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baïya llëm kuzong ga pë ba tjok p̄j̄lobi go ga opdë Tamar ber shäng kjlaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo. ¹⁰ Jehová bokshto ga Onán llëbo owa shäryono. E kjïshko ga zröra bakoe.

¹¹ Eshko ga Judá tjlë ba p̄j̄laydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba luyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga p̄jlúe» le. (Woyotjliya Judaré ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe le.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

¹² Lu to jek kop ara ga Judá boy wolonoe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjlara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³ Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba p̄j̄laydorë pjire. ¹⁴ Judá wa Selá öötong kësbang ëmdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjïshko ga ba syä shwongyo skwara, doyono oblë, kä kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek llet sirkeno sök Enayin kjokyo soyozlong, e ber buk irbo jek jong äär Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵ Judá jek shäng irbo bäng ga ïya ga walë sök eshko kjlara. Wotjliño ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo lara, kä kjingono pjir kjïy. ¹⁶ Walë, e ba p̄j̄laydo miydara llëm kjïshko ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Tja pë bop tjok ga buere?»

«¿Pja pë bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» le.

17 Kuya ga tjlē ba kong ga «Shwling ushko so ichēr tjwe bop kong kjlara» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Jölö. Gueniyo woydēr ga llēbo twēp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lēp li ichorop shrono bor kong guing» le.

18 Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēp?»

«Bop ko jyāglo pjang bop bēngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» le. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shāng kjaraso llēme. 19 E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kā kjingoklo li kjara, ba syā shwongyo li pjuna jek iröng obi.

20 E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llēbo iara beno tjeng walē tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walē li wlēna shāng eshko llēme. 21 Eni ga jakrokara domerga eshko so kong ga «Walē Enayin so shāng kjlara, to shāng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ère sor go. ¿E kwonllo?»

«Walē eniyo jūshko drete» le lok ba kong.

22 Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjlē ba kong ga «Walē li wlēnor llēme. Domerga eshko so tjlēno bor kong ga “Walē eniyo jūshko drete” lara» le.

23 Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga ber tjeng wēyē ba tjok, shji joywēba llēm wlo. Miydēp ga shwling ushko so ichoror jek ba kong, gueniyo wlēnop llēme» le.

24 Öötong moglo mya dik ga oba tjlē Judá kong ga «Bop pjlaydo Tamar opsoyneno domerga oblē oblē kong, ga beno shāng kjaraso llēme» le.

Roy kuya ga tjlē ga «¿Shizī ey dwayo, ga suziā!» le.

25 Tamar shikoba lēbashko ga roy ichara ba kegue li kong, tjlē ga «Pja tjlē bor kegue kong ga “Llēbo tjeng bor tjok ère sogo è ga tja shāng kjaraso

llēm ère baīya. Ko jyāglo ère ba kjiyo go ïs yōtso, sogo è miydēp wlo. Kjorkung ère ïs bakoe” lēp ba kong eni» le.

26 Roy söra öötong, lara Judá kong. Ba llēbo li ĩya ga tjlē ga «Tamar llēbo shāryono bëye. Llēbo owa li shāryaga tjarē, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llēm kjīy» le. Eshko jek lēkong ga pono ba tjok ame.

27 Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo. 28 Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bām go. Eshko ga ba kjimtaga trer srēzrēn pjrino ba orkwo go, ga tjlē ga «Ère buk bām go» le. 29 Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjarawa orkwo pjrik llēm li buk bām go. Eshko ga ba kjimtaga tjlē ba kong ga «¿Pja buk bām go sorè?» le. E kjīshko ga koiara Fares.* 30 E irgo ga orkwo pjrira trer srēzrēn go li bukshko ga koiara Zera,† ba trer srēzrēn li kjīshko.

39

José parkono Potifar kong

1 Eshkoshko ga José sörafa öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shāng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjluoy u daga kägäyo. José tjwlēga Ismael tjēyoga kong li e. 2-3 José sök ba ushkosshko ga Jehová shāng ba tjok, ga kjimtara ara. Llēbo beno ba kong pjlu erä, ga miyde Potifardē pjire. 4 E kjīshko ga wotjlino pjlu ba kjīshko, ga kong pak wlēna ba kjimtaga, iara beno shāng ba llēbo tjeng kēs ba ushko li daga. 5 Dbar eshko jek lēkong ga José kjīshko ga Potifar kjimtara Jehovaré ara. Eni ga llēbo uunkong beno pjlu ba ushko, ba kjokshko bakoe. 6 Eni ga Potifar, ba llēbo tjeng kēs li iara beno tjeng José wloshko. E kjīshko ga llēbo oblē woyotjlīya llēm, ba dli eröe.

José, e domer wolēsoe. 7 ĩya Potifar boydē ga worye kjēr, ga tjlē ba kong ga «Pja pē bor tjok» le.

* 38:29 Hebreo tjlökwo Fares, e döktong loklo. † 38:30 Hebreo tjlökwo Zera, e bolo ara loklo.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡llëme! ¡Tja kuzong! Llëbo tjeng kës iara bor pjlurë beno tjeng bor wloshko. Tja shäng na ga woydë llë kjishko llëme. ⁹ Eye tjwlö ëreshko bor kjinmo drete. Bor pjlü, tja kong llëye wlikayde llëm, pja erö, pja ba boy kjishko. E kjishko ga llëbo owa shäryër wleni Sbö bokso ga äe» le. ¹⁰ Roke walë lirë ba kong dbar kjwobi go ëmdë ga jlö lara llëm, to jek öötong ba zlong bäng llëm bakoe.

¹¹ Dbar kjwara ga José opzrëno jek u roshko, ba pak shäryë wlo. E dbaryo ga ëye ushko drete. ¹² E wopro ga shakza walë lirë pjä ba shwong go, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le ba kong. Gueniyo José opdös wles, opshino jek zron ï, ga ba shwong beno tjeng walë li wloshko.

¹³ Ìya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba wloshko ga ¹⁴ ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjlë ba kong dbo go ga «Hebreo söra bor lanmarë li, shji ie woydë ber tjwlö llëm oba bokso. Opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara. Gueniyo öö loror jlökoyo. ¹⁵ Kuya ga opshino jek zron ï, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁶ E irgo ga José shwong li jnena tjeng, ba lanma shrono ushko guing. ¹⁷ Shrono ga lara jek ba kong obi. Tjlë ga «Bop parkaga hebreo sörop jushko li opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara, tja ber tjwlö llëm oba bokso wlo. ¹⁸ Gueniyo öö loror jlökoyo kjishko ga opshino jek zron ï, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁹ Kuya ga iirkono ara. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie lok ber no shdüzlong uyo roshko wlo. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjlurë tjeng lishko.

José sök eshkoshko ga ²¹ Jehovah shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Jehovah kjishko ga no shdüzlong uyo daga wotjlino pjlü José tjok. ²² Ga iara beno shäng no shdung löng li daga. Llëye shäryëba eshko dö ga ichaga shäng

erë. ²³ Jehovah shäng José tjok, ga kjimtara ara. E kjishko ga llëbo shäryë kës li beno pjlü. E kjishko ga José parkë shäng sorë woyotjlüya no shdüzlong uyo daga lirë llëme.

40

Domerga yoïno li pjlollgwera José

¹⁻³ Eshko ga Egipto so pjluyo li parkagaga löng do pjök. Kjlara, e di ioklo söga ba kong, kjlara, e ba pjlung shosho suga. Pjlara ga epga dik-tong kjishko ga pjlü iirkono ba kong, ichara jek löng ba u daga kägäyo li ushko, bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo, José shdung shäng lishko. ⁴ José iara Egipto so pjluyo u daga kägäyo lirë beno shäng domerga li dë. Shduna beno löng dbar kop ara eshko.

⁵ Shkër kjwara ga domerga do pjök li yoïno lok oblë oblë, e loklo dö llëme. ⁶ Wëshko ga Ìya José tjwe kjok shröngto ga wlëya bë löng woydë arae. ⁷ Eni ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy woydë ara ega?»

⁸ «Tjawa yoïno, ga pjlollgwega ërë borwa kong llëme. Tjawa woydë ara e kjishko» le lok ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy yoïno li llë lozï bor kong. Shji yoïk li llë loklo miyde Sbörë pjire. Ga tja kjimte wleni ga lër bomi kong» le.

⁹ Eni ga tjlapga di ioklo söga li tjlë ba kong ga «Tja yoïk ga kjillgwo jong sok kjwara, ¹⁰ lliywono lok mya. Wërbo wen mite, long tyë, e irgo ga ba longgwo opkjlopswë ber bo kwi tjän. ¹¹ Eshko ga pjlü di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjillgwo bo li kjër ga llur shäng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twër pjlü li wloshko» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yoïno li llë loklo lër bop kong. Kjillgwo sogwo lliywono mya li, e dbargwo mya loklo. ¹³ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurë na dwayo, pja ie ber shäng parkë bop shtoy iröng obi, ba di ioklo sörop ba kong dämär sorë ga söp ba kong ber shäng eni obi. ¹⁴ Shäryë enishko ga tja woyoshreba. Pja tjlë

pjlu kong bor kjishko, tja shiya na dwayo wlo. ¹⁵ Tja ère lÿyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shäng èreshko llëm gueniyo. Llëye owa shäryoror llëm, tja shäng jÿshko wlo» le.

¹⁶ Kuya tÿlapga pÿlung shosho suga lirë ga ba kjlara yoïno li pÿlollgwera beno pÿlú ba kong ga tÿlë José kong ga «Tjara yoïk ga shing kjwo mya, roshko pÿlung shosho suk pÿjir, iak tjeng èng kjing èng kjing bor ðlu kjing go. ¹⁷ Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pÿlëblë sho tjeng oblë oblë pÿlu kong, gueniyo ue sënwarë tjwe jonge» le.

¹⁸ Kuya ga tÿlë ba kong ga «Pja yoïno li llë loklo lër bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya loklo. ¹⁹ Dbargwo mya go ga pja shiya pÿlurë na dwayo. Ba parkagaga iche bop kã zë tas, ga bop doyora ie lok ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lãrë» le.

²⁰ Öötong dbargwo mya ga pÿlu sök ië ba pÿloyoga tjok, ba dbar shrëkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pÿlung shosho suga li shik bakoe. ²¹ Di ioklo söga li iara beno shäng parkë ba shtoy iröng obi, ba di ioklo söra ba kong dãmär sorë ga söya ba kong eni obi. ²²⁻²³ Gueniyo pÿlung shosho suga lira, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lara Josére ba kong sorë li shäryono uunkong eni èmdë ga José woyoshrara pÿlu di ioklo söga lirë llëme.

41

Egipto so pÿluyo yoïno li pÿlollgwera Josére

¹ Lu pÿloglo pÿök irgo ga shkër kjwara ga Egipto so pÿluyo yoïk ga shäng Nilo diyo kjako. ² Ìya ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ³ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng,

⁴ ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

Eshko ga pÿlu li wolleno buk ga ⁵ pono jek obi. Ga yoïno jek obi. Ìya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pÿloglo kjäk (7). ⁶ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pÿloglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pÿluk kjlikyorë beno kluktënge. ⁷ Ga bo pÿlú li uara bo owa lirë drete. Eshko ga pÿlu wollenoshko ga «Tja buk yoïkdo» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga woyotÿlÿya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi löng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lok ga yoïno llë lara ba kong, gueniyo pÿlollgwega ère ba kong llëme. ⁹ Eni ga ba di ioklo söga li tÿlë ba kong ga «Woyoshrër kjlay ga tja opshäryono owa. ¹⁰ Kÿupäbäshko ga pja iirkono pÿlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo. ¹¹ Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e loklo dö llëme. ¹² Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pÿlollgwera borwa kong pÿjire. ¹³ Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra loke» le.

¹⁴ Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kã shtono, shwong kjlopswono, doyono pÿjir ga jek pÿlu shwoy.

¹⁵ Eshko ga pÿlu tÿlë ba kong ga «Tja yoïno pÿlara ga pÿlollgwega ère bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pÿlollgwek pÿlúe» le.

¹⁶ Kuya ga tÿlë ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pÿlollgweya Sbörë ber pÿlú bop kong» le.

¹⁷ Kuya ga tÿlë ba kong ga «Tja yoïk ga tja shäng Nilo diyo kjako. ¹⁸ Ìnor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ¹⁹ E

irgo ga sögla wen tēm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla ĩntē Egipto kjokyo kjlo owa eni llēme. ²⁰ Eshko ga sögla kjlo dik'li uara sögla sloslo lirē drete. ²¹ Uara pjir ěmdē ga bē löng sloslo sorē ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolleno buk ga ²² tja pono jek obi. Ga tja yoĭno jek obi. ĩnor ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolēso, pjloglo kjäk (7). ²³ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, owa, pira pjluk kjlikyorē beno kluktēnge. ²⁴ Ga bo pjlu li uara bo owa lirē drete. Loror ybipga kong, gueniyo llēye miyde lok llēme» le.

²⁵ Kuya ga tjlē pjlu kong ga «Pja yoĭno pjloglo pjök, e llēbo kjrinaso loklo döe. Llēye shārye Sbörē bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁶ Sögla doglo kjäk (7) wolēso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolēso li, e lu pjloglo kjäk (7) loklo pjöyĭkong. Pja yoĭno pjloglo pjök li, e llēbo kjrinaso loklo döe. ²⁷ Sögla doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorē beno kluktēng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara loklo pjöyĭkong. ²⁸ Lēr shāng bop kong sorē ga shāryē eni. Llēye shārye Sbörē bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁹ Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo trāk llēme. ³⁰ E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe trāk llēme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjĭshko. ³¹ Pjli tjwe trāk llēm kjĭshko ga dli ara dbaryo li woyoshreba llēme. ³² Llēye shārye Sbörē bong kjönma le li, e shārye jlökoyo, e dörö bakoe. Pja yoĭno pjloglo pjök e kjĭshko. Pja yoĭno pjloglo pjök li, e wen dörö loklo.

³³ »E kjĭshko ga lēr bop kong ga no wlēs kjlara kjok miydē ara wleniyo, kjok llgwek pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga. ³⁴⁻³⁵ Era nopga ichos kjlöbö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kkring-

gwo shkēng (5) li ship kjrina, kkring-gwo sak kjwara (10) li ship kkring pjök, kringgwo sak kjwara kjingsho shkēng (15) li ship kringgwo mya. Shāryēp uun eni. Ga dli ěre jnep ber tjeng dboye. ³⁶ Lu pjloglo kjäk (7), pjli tjwe arashko ga nopga sēm e go, wolon llēm wlo» le.

José iara pjurē beno Egipto sopga uunkong kägäyo

³⁷ Kuya pjurē ga beno pjlu ba kong, ba pjloyoga kong bakoe. ³⁸ Eni ga pjlu tjlē ba kong lok ga «Domer ěre go Sbö Sēya. Wlēy oblē pjlu kjweni drete» le.

³⁹ Ga tjlē José kong ga «Ěye kjok miydē ara āar bopoya dik llēme. Ěye kjok llgwek pjlu bopoya dik llēm bakoe. Bop kjok miydē li twaga Sbörē bop kong. ⁴⁰ Pja iēr ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. Llēye lēp ba kong li kole lok. Tja pjlu kjĭshko ga tja tjwlo ber bop kjinmo, gueniyo ěye oblē llēme. ⁴¹ Eeri jek lēkong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» le.

⁴² Eshko ga pjlu, ba sakkwo ioklo goshko ba jyāglo li dōra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doyē, shwong ko pjlublün, pjlu tjwlo ara wleniyo go, ga bö pjrikklo shāryak dbur sho shōylör go iara ba bēngshko. ⁴³ E irgo ga ichara opyē pjlu jēkklo roy. Jek jēklöng ga ba parkagaga ichara öö lē, tjlē ga «ĭĚre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴ E irgo ga pjlu tjlē José kong ga «Tja pjlu ěmdē ga llēye shāryēba wlo ga kjakroke bop kong guing» le. ⁴⁵ Walē shāng kjlara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong. Eshko ga José koiara pjurē Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jĭkong.

⁴⁶ José lu pjloglo sak myashko (30) ga söra lok öötong sök Egipto so pjluoy shwoy. Eshko ga «Tja toe» le pjlu kong, ga opshino to ba pak shāryē

Egipto kjokyo kjok kjwang j̄kong.
⁴⁷ Egipto kjokyo ga dli weno ara lu p̄loglo kjäk (7). ⁴⁸ Eshkoshko ga José dli tōno ara Egipto kjokyo kjok kjwang j̄kong. Kjrara lōngshko soshko ga dli tōna lok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblē oblē. Shtoyo kjrina kjrina li kjeryo shāryak ak go pjribri kjókshko. ⁴⁹ Dli tōna bayo ara. Shtara ame, beno ara, la sho tjeng dlung kjako wleni kjishko.

⁵⁰ P̄li tjwe le li bām go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Ase-nat tjok. ⁵¹ Ba wa domer bām iyo bukshko ga José t̄l̄e ga «Tja kjimtara Sbörē, llēbo weno bor kong owa kjōme woyojerer pjir, bor pjeyoga woyojerer bakoe. E kjishko ga koiēr Man-asés»* le. ⁵² E irgo ga ba lēng bukshko ga José t̄l̄e ga «Bor kong llēbo weno owa ara kjok ēreshko. Jūshko ga bor kong wapga twara Sbörē» le. Koiara Efraín† e kjishko.

⁵³ Lu to jek kjäk (7), dli ara Egipto kjokyo li dbaryo pjitonge. ⁵⁴ E irgo ga p̄li tjwe lu p̄loglo kjäk (7) li so-yarae. Lara Josére sorē ga shāryono eni. Kjok shto oblē oblē dli pjitong drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga dli tjok. ⁵⁵ P̄li shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong dli rokono p̄lu kong. Eshko ga p̄lu t̄l̄e ba kong ga «P̄jāy to José ik, ga llēye le bomi kong dō li shāryēmi eni» le.

⁵⁶ P̄li shdōktong Egipto kjokyo kjok kjwang j̄kongshko ga José dli jneno tjengshko uyo u bāng li dōra, dli soyneya Egipto sopga kong wlo, dbar jek ga p̄li tjwe ara anmoyō kjishko. ⁵⁷ Kjok shto oblē oblē dli llēm kjishko ga nopga tjwe lōng Egipto kjokyo, dli tjw̄l̄ek José kong.

42

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

¹ Egipto kjokyo dli tjok li miydara Jacobdē, ga t̄l̄e ba wapga kong ga «¿P̄jāy ēng ik lōng drēng kar kar egaro?»

* **41:51** Hebreo t̄l̄ökwo Manasés, e so llēbo woyojek kjoyoe. † **41:52** Hebreo t̄l̄ökwo Efraín, e wapga tjok loklo. * **42:5** Hebreo t̄l̄ökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowēba eni bakoe.

² «Egipto kjokyo dli tjok» laraba bor kong. Eni ga p̄jāy nom eshko dli tjw̄l̄ek, shji wolon p̄ljirē llēm wlo» le.

³ Eni ga José shjiyga doglo sak kwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli tjw̄l̄ek. ⁴ Gueniyo ga José lēng Benjamín lira ichara ba datarē jek ba shjiyga tjok llēme. Ba data wot̄l̄ik ga llēbo wen owa ba tjok kjwe le. ⁵ P̄li shrono ara Canaán kjokyo kjishko ga Jacob* wapga to dli tjw̄l̄ek nopga oblē tjok eni.

⁶ José, e Egipto sopga uunkong kägāyo, shāng dli li soynega bakoe. E kjishko ga ba shjiyga öötong lōng ba zlong ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷⁻⁸ E José miydara ba shjiygarē llēme. Era ommyidono ga ba shjiyga tjwayde lōng. Gueniyo t̄l̄ēno ba kong oba oblē wleni, kjang kjange. T̄l̄e ba kong ga «¿P̄jāy kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli tjw̄l̄ēga» le lok ba kong.

⁹ Eshko ga yoīno dēnashko ba shjiyga tjok sorē ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga t̄l̄e ba kong ga «¿P̄jāy tek lōng borwa kjok ēre buk sorē īga llēmdo?»

¹⁰ «Llēme, T̄lapga. Tjawa bop park-agaga ēre. Tjawa tek lōng dli tjw̄l̄ēga. ¹¹ Tjawa uunkong ēre data kjlaraso. Tjawa wot̄l̄ik bēy erōe. Tjawa tek lōng llēbo owa shāryaga bomi kong llēme» le lok ba kong.

¹² Kuya ga t̄l̄e ba kong ga «¡Jyō! P̄jāy tek lōng kjok ēre buk sorē īga erā» le.

¹³ Kuya lok ga t̄l̄e ba kong obi ga «T̄lapga, bop parkagaga uunkong ēre epenga dōe. Tjawa sak kwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa lōng Canaán kjokyo. Borwa lēng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

¹⁴ Gueniyo kuya ga t̄l̄e ba kong obi ga «P̄jāy tek lōng borwa kjok ēre ik erā. Loror bomi kong eni t̄jān. ¹⁵ P̄jāy t̄l̄in ēre go. Lēr bomi kong j̄l̄ökoyo p̄lu ko go ga p̄jāy opshik na dwayo llēm,

bomi lëng tek söromi shrono na guing. ¹⁶ Pjây kjlara jek bomi lëng wlokjrë, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llëye lëmi li jlöre miydër e go. Llëm ga lër jlökoyo ga pjây tek löng kjok ëre ik jlõe» le.

¹⁷ Eshko ga epga bängzara Joséré uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya. ¹⁸ E irgo ga tjlë ba kong ga «Tja Sbö bangkjrë kjishko ga llëye lër bomi kong li shäryëmi eni ga pjây wolon llëme. ¹⁹ Pjây wotjlik bëy jlökoyo wleni ga pjây ëng wlës kjlara, ber shäng na, no shdüzlong uyo roshko wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ²⁰ Bomi lëng tek sömi bor kong, pjây tjlëno bëy jlöre miydër e go wlo. Llëm ga pjây wolon» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Jöölö» le. ²¹ E irgo ga tjlë lok ëng kong ga «Shji opshäryono owa bilëng tjok. İnoy shäng wosong, gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy llëme. Llëbo wen bi kong owa anmoyö ëre e kjishko» le.

²² Ga Rubén tjlë ba kong ga «“Llëye owa shäryëy bi lëng kong llëme” loror bomi kong. Gueniyo jlö loromi llëme. Wolono kjishko ga potjwlëy löng kjwlëe» le.

²³ José tjlökwo pjllölgwega tjok kuzong ga lan löng ëng kongshko ga tjlökwo kura Joséré pjir li miydara ba shjiygarë llëme. ²⁴ Eshko ga José opakjono ba shjiyga löngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono iröng obi, ga tjlëno ba kong obi. Eshko ga Simeón kjara shäng dboy, ga nopga ichara ba pjrik, ba pjeyoga boksho.

²⁵ E irgo ga José tjlë ba parkagaga kong ga «Domerga ëre dli sho pjangglo, e dlizi dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwllëngglo li iozi ber tjeng ba dli sho pjangglo roshko, kjlara i ie. Dli twozi ba kong, söya, ue lok irbo wlo bakoe» le. Lara sorë ga shäryara lok eni. ²⁶ Eni ga ba dli sho iara ba shjiygarë ba öng kjing go, ga to lok ey dwayo.

²⁷ Kjër äär slan löng, pë wlo lara lishko ga José shjiy kjlara, ba öng

sëyashko ga İya ga ba dburwa iak bë tjeng ba dli sho kjing go. ²⁸ Ga tjlë ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara lok tek bor kong iröng. İzi! Buk bor dli sho kjing go» le.

Kuya lok ga bangkjrara lok ara, opshgawono löng dete erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Llë shäryayde Sbörë bi kong jüni?» le.

²⁹ Öötong löng Canaán kjokyo iröng obi ga llëye shäryono ba kong dö li lara lok ba data kong. Tjlë ba kong ga ³⁰ «Domer Egipto so kägäyo tjlëno borwa kong kjang kjange. “¿Pjây tek löng kjok ëre buk sorë İga llëmdo? Pjây nopga owa tjwayde löng” lara borwa kong eni. ³¹ Tjawa tjlëno ba kong ga “Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llëbo owa shäryaga bomi kong llëme. ³² Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lëng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame” lororwa ba kong eni. ³³ Eshko ga tjlëno borwa kong ga “Pjây wotjlik bëy jlö wleni ga pjây ëng wlës kjlara, ber shäng bor tjok na wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ³⁴ Ga bomi lëng tek sömi bor kong. Eni ga pjây tjlëno bëy jlöre miydër e go. Eni ga bomi kjlara li dö, ga pjây to löng llëbo tjwllëk kjok ëreshko ga pjluë” lara borwa kong eni» le.

³⁵ Ba dli sho shiya lokshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjlara i ie. Eni ga yëy le lok uunkong, ba datarë bakoe. ³⁶ Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «¿Tja iëmi ber shäng wapga dret wlore? José sök bi tjok ame, Simeón bakoe. ¿Benjamín sömi woydë sharare? Ber song li tja» le.

³⁷ Eshko ga Rubén tjlë ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarë. Sör tjwe bop kong iröng obi. Sör tjwe llëm ga bor wapga do pjök zröp ga pjluë» le.

³⁸ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone llëme. Ba

kjlara José wolono, beno shäng kjlara kjwe erä. Llëbo wen ba kong owa irbo wleni ga tjlapga ëre wolono woydorbo ga wloyo pjäydë» le.

43

Benjamín söra lok jek Egipto kjokyo

¹ Dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö. ² Dli söra li uara lok pjir ga Jacob tjlë ba wapga kong ga «Pjäy to dli tjwlëk bi kong Egipto kjokyo obi» le.

³⁻⁵ Eshko ga Judá tjlë ba kong ga «Domer shäng këm tjlëno borwa kong wëlle. “Bomi lëng tek sömi tjwe na llëm ga pjäy tjwe bor ik na llëme” lara borwa kong eni. E kjishko ga Benjamín ichëp jek borwa tjok ga tjawa jek dli tjwlëk. Llëm ga tjawa jek llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo shäryëmi bor kong owa ara ega? ¿Pjäy lëng shäng kjlara lëmi domer e kong llëno?»

⁷ «Llëbo jakrokara ara borwa kjishko, borwa pjeyoga kjishko bakoe. Tjlëno borwa kong ga “¿Pjäy data tjokde? ¿Pjäy lënga oblë tjokde?” lara eni. Llëbo oblëlororwa ba kong llëme. Dboryororwa eni erä. “Bomi lëng tek sömi bor kong” le borwa kong eni miydororwa llëme» le lok ba data kong.

⁸ Eshko ga Judá tjlë ba data kong ga «Kjwozirwa li ichos jek bor tjok, daga ber tjarë. Shji wolon llëm wlo ga tjawa to dli tjwlëk. ⁹ Ios ber tjeng bor wloshko, ñga ber tjarë, llëye shäryono ba tjok wleni ga jakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlö bop kong iyado. ¹⁰ Shji löng wor llëm kjwe ga tjawa öör pjloglo pjök tjän» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye shäryako oblë wlo llëme. E kjishko ga dwlo poshtikklo lö pjläblë oblë oblë, or dyo, kjor bo oblë uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sëngglo. ¹² Dbur sözi bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng li twëmi ba kong iröng obi, dir ñ kjwe. ¹³ Bomi lëng kjwe sözi jek bomi tjok. Pjäy nom jekdo, domer

li ik. ¹⁴ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Woydër ga pjäy songe le, pjäy kjimte, bomi kjlara döya wlo, Benjamín döya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» le.

¹⁵ Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sëngglo li söra lok jek ba tjok, dburwa lara ba datarë li söra jek bakoe. Eni ga jek öötong löng José shwoy Egipto kjokyo. ¹⁶ İya Josërë ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sös jek bor ushko. Sögla zröp kjlara, ga liba. Eeri dlo dluw ga iëlok bor tjok» le ba kong.

¹⁷ Lara ba kong sorë ga shäryara eni. Epga söra jek ba ushko.

¹⁸ Gueniyo bangkjrara lok ara, söya jek José ushko kjishko. Wotjlik lok ga «Shji söya lok jek löng eshko jlö wleni, dbur twara lok tek bi kong iröng li kjishko. Shji shakoba, shji iëba ber löng ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, bi öng wle tjok» le.

¹⁹ Öötong löng José ushko ga epga tjlë ba u daga kägäyo kong ga ²⁰ «Tjlapga, kjupäbäshko ga tjawa öör löng na dli tjwlëk. ²¹ Gueniyo tjawa äär slan löngshko ga borwa dli sho bapkwö jak dörorwa, ga dbur bë tjeng ba roy, kjlara ñ ñ, uunkonge. Dbur iak tjeng sorë ga sörorwa tek tjeng eni, twërwa bomi kong iröng wlo. ²² Tjawa dbur söno dli sho tjwlëkklo obi. Gueniyo dbur iaga ërë tjeng eshko miydërwa llëme» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy woydë llëme. Llëye bangkjrëmi llëme. Dli tjwlënomi, e dburyo kjroror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwö roy li iak bomi Sbörë, e bomi data Sbö bakoe» le. Eshko ga Simeón shira, söra jek öötong ba pjeyoga tjeng lishko.

²⁴ E irgo ga söra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwë e go wlo. Ba öng sëna pjir bakoe. ²⁵ Kura lok ga José tjwe ië ba tjok kuzong ga koshe löng. E wopro ga ba sëngglo söra li poshäryara tjeng ba kong.

²⁶ José jek äär ushko ga ba sëngglo söra li twara lok ba kong, ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ²⁷ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Pjäy yonde? Pjäy tjlë bor kong ga bomi data tjlablae. ¿Sök yonde?»

²⁸ «Tjlapga, borwa data sök yone» le lok ba kong, ga kä dono jek obi.

²⁹ Ba shjiyga kjing ïya Joséré. Benjamín, ba lëng data, mekë kjlaraso li ïya ga tjlë ga «¿Bomi lëng lëmi kjupä kjwere?» le. Ga tjlë Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörë» le ba kong.

³⁰ Ba lëng ïya ga wopjlú anmoyö, slarwö erä. Eni ga opzrëno jek maling ba kjër roshko, ga slatong ba lëng kjishko. ³¹ Woroyono pjir ga bokkwo shkwono, opshino, ga tjlë ba parkagaga kong ga «Dli shizïa» le.

³² Eshko ga José kong dli shira lok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjwlö llëme. E kjishko ga ië lok ba tjok llëme. ³³ Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba këguëyo äär jong ba lëng mite go. E kjishko ga epga opshgawono, ga ëng ik löng drëng erä. ³⁴ Sëna Joséré ba dli baïya. Ga Benjamínda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pjeyoga tjok, ga uunkong beno löng woowa llëme.

44

José di ioklo

¹ E irgo ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ëre dli sho pjangglo, e dlis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara ï ïe. ² Bor di ioklo shäryak dbur sho pjublún go li ios ber buk ba lëng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwlëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lara ba kong sorë ga shäryara eni.

³ Wëshko kjok shröngto ga José ba pjeyoga ichono to iröng obi ba öng tjok. ⁴ Jek löng pjola llëm obi ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Pja nom domerga jek löng yë irpjang. Dosharop ga pja tjlë ba kong ga “¿Pjäy

kjimtak pjlu ga tjwlëmi owa ega? ¿Di ioklo shäryak dbur sho pjublún go, e lüyotkoromi ega? ⁵ E bor kägäyo di ioklo. E ba llëbo miydoklo. Pjäy llëbo owa shäryono” lëp ba kong eni» le.

⁶ Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lara Joséré ba kong li lara ba kong pjire. ⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlë borwa kong eni ega? E shäryororwa llëme. Borwa kong ga e shäryako llëme. ⁸ Tjawa tek löng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlënorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë? ⁹ Di ioklo wen tjeng ë tjok ga e wolon wlo, tjawa ber löng bomi parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlúe. Shäryër eni. Gueniyo wen tjeng ë tjok ga ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjlu» le.

¹¹ Ba dli sho pjangglo lona lok töshko, ga kjak döra lok jekdo. ¹² Roïna José u daga kägäyorë ba shjiy këguë ï äär jong ba lëng mite ï go, ga di ioklo li wlëna buk Benjamín dli sho pjangglo roy. ¹³ E kjishko ga ba shwong dwlëkza lok tjã tjã erä, woydë lok ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴ Judá, ba pjeyoga öötong löng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tonon lok, kujono bokdo kjlay klung go. ¹⁵ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ëre llëbo miydoklo tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶ Kuya Judaré ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryororwa owa li iara Sbörë beno ikoba wëlle. Tjawa löng na. Tjawa bop parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, borwa lëng bop di ioklo söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Eni llëme. Di ioklo tjeng ë tjok ga e ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir

wleniyo. Pjāyda to jek iröng ushko ga pjlúe. Pjāy barwaga ërë llëme» le.

Judá tjlëno José kong Benjamín kjīshko

¹⁸ Era eni ga Judá jek José zlong bāng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjlë bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llëme. Pja tjwlö ara bor kong, Egipto so pjluyo dik. ¹⁹ Pja tjlëno borwa kong ga “¿Pjāy data tjokde? ¿Pjāy lëmgä oblë tjokde?” lorop borwa kong. ²⁰ Eshko ga tjawa tjlë bop kong ga “Borwa data, e tjlablae. Ga tjawa lëng shāng kjlara mite obi. E bukshko ga borwa data tjlablae. Ba meyo li tjok ga wapga tjeng do pjök, gueniyo kjlara shinmotkonoe. E kjīshko ga ba wa beno shāng li woyde borwa datarë ara” lërwa bop kong eni.

²¹ »Eshko ga pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi bor kong ĩn wlo” lëp. ²² Ga tjawa tjlë bop kong ga “Kjwozirwa ba data rayë ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon” lërwa. ²³ Gueniyo pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi na llëm ga pjāy tjwe bor ĩk na llëme” lëp. ²⁴ Tjawa jek äär iröng borwa data shwoy ga llëye lorop borwa kong li lororwa ba kong pjire.

²⁵ »Eshko ga borwa data tjlë borwa kong ga “Pjāy nom iröng dli sho tjwlëk sira” le. ²⁶ Gueniyo tjawa tjlë ba kong ga “Tjawa yorke borwa lëngdë llëm ga tjlapga sök, e ĩnwa ga äe” lërwa ba kong.

²⁷ »Kuya ga tjlë borwa kong ga “Miydëmi pjlú ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok. ²⁸ Kjlara to bor shjiryo dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydër ga uara äya kjloshko sorë. ²⁹ Era ba lëng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llëbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjāydë” le.

³⁰⁻³¹ »E kjīshko ga bor lëng woyde bor datarë ara ba pjlugwo baīya wleni. Kjwozirwa, e äär borwa tjok iröng llëm ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjawarë.

³² Tja tjlëno bor data kong ga “Ios ber tjeng bor wloshko, ĩga ber tjarë. Llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlö bop kong ĩyado” loror.

³³ »E kjīshko rokër bop kong sira ga tja ios ber shāng bop parkaga tjwlëk shāng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira. ³⁴ Tja jek äär iröng bor data shwoy ba tjok llëm ga äe. Bor data sök woydë, song, e ĩn woydë llëme» le.

45

José oppino ba pjeyoga kong

¹⁻³ Eshko ga José slarwö, ga tjlë ba parkagaga löng li kong ga «¿Pjāy opshis uunkong na dwayo!» le, ga beno shāng tjoksa ba pjeyoga tjok, ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirë ga roy shdöra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluyo ushko bakoe.

Eshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sërë?» le. Kuya lok ga beno löng sëya llëme. Dbo-rye lok ga äe. Tjlokwo drete.

⁴ Eshko ga José tjlë ba kong ga «Pjāy tek bor zlong sira» le. Ga tjlë ba kong obi ga «Bomi lëng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José. ⁵ Gueniyo ga pjāy woydë llëme. Tja wloyo pjāydë llëme. Tja ichara Sbörë na bomi bām go, nopga kjimtë, wolon llëm wlo.

⁶ »Pjli ara kjok ëre kjing go lu pjloglo pjök tjän. Kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi ga dli llë wen llëm, llëye dguëy ga wen llëm bakoe. ⁷ Gueniyo tja ichara Sbörë bomi bām go, bomi kjimtë, pjāy wolon llëm wlo, bomi tjëyo tek ber bomi irgo li wen wlo. Shäryara Sbörë oblë, ba dbo kësbang go. ⁸ Tja ichaga Sbörë na, pjāydë llëme. Tja iara beno shāng Egipto so pjluyo dboryaga, ba u daga kägäyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

⁹ »Pjāy nom maling bor data shwoy, ga pjāy tjlë ba kong ga “Bop wa José tjlë ga “Tja ichara Sbörë beno shāng Egipto so kägäyo. Pja tek bor ĩk wop äe. ¹⁰ Pja ber sök Gosén kjokyo, bop

wapga, bop tjërga, bop öng, bop llëbo tjeng kës li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko. ¹¹ Èreshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjây pjli kuk llëm wlo, dli llëm kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko' le Joséré" lëmi ba kong eni.

¹² »Miyde bor lëng Benjamíndë, pjây ommyidë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjlëno li kuromi uunkong. ¹³ Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye ñnomi na dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjây nomo. Bor data tek sömi wop äe» le.

¹⁴ Eshko ga José, Benjamín, e ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ¹⁵ Eshko ga ba pjeyoga uunkong lõ shira,* slatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjlëno ba tjok.

¹⁶ José pjeyoga shrono löng li roy kuya pjürë ga beno wopjlú, ba pjloyoga uunkong tjok. ¹⁷ Eni ga pjlu tjlë José kong ga «Lëp bop pjeyoga kong ga dli sho ie lok ba öng kjing go, ga to Canaán kjokyo, ¹⁸ ga bop data, ba pjeyoga tek söya bor kong. Egipto kjok pjluýo twër ber ba kong, Egipto dli pjluýo twër ba kong, ue wlo bakoe. ¹⁹ Ichos jek na dwayo jëkklo sök, ba boyga sökklo, ba wapga sökklo, bop data sökklo bakoe. ²⁰ Wotjlík lok ba llëbo ber li kjishko llëm, llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo ère twër ber ba kong kjishko» le.

²¹ Shäryara Jacob† wapgarë eni. Ba jëkklo lara pjürë li twara Joséré ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe. ²² Shwong twara tjaglën ba shjiyga kong. Gueniyo Benjamínda kong dbur sho pjublún twara kjwo sak dbaw pjloglo mya (300), shwong twara kjringswo shkëng (5) bakoe. ²³ Ba data kong öng llëbo sökklo ichara sak kwara (10) llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo tjok, öng doglo sak kwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo

wlo. ²⁴ «Tjawa toe» le lokshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «Jölo. Pjây nome. Pjây ëngkjwë ëng tjok irbo llëme» le ba kong.

²⁵ Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öotong löng Canaán kjokyo, ba data Jacob sökshko. ²⁶ İya lok ga tjlë ba kong ga «José sök së! jE tjlapga tjwlo kësbang, Egipto so kägäyo!» le lok ba data kong, gueniyo tjlokwo kjrara llëm, yëy le erä. ²⁷ Gueniyo llëye lara Joséré kjöme li kura. Ga ñna ga jëkklo ichara Joséré jong ba wlokjroklo. Eni ga beno wopjlú, ²⁸ ga tjlë ga «jJlë! Era miydër ga José sök së. Tja wolontë llëm obi ga tja to ba ñk» le.

46

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

¹ E irgo ga Jacob* opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba llëbo uunkong tjok bakoe. Jek öotong löng Berseba kjokyo ga öng zröra, sho sura, pjono dret, ba data Isaac Sbö poshrëkklo. ² E shkëyo ga Sbö weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «jJacob!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

³ Tjlë ga «Tja Sbö, tja bop data Sbö. Pja jek Egipto kjokyo ga llëye bangkjrep llëme. Jek eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber tjëyo kësbange. ⁴ Tja jek shäng bop tjok eshko. Llono ga bop tjëyoga shir ey dwayo, ga tek sör na iröng obi. Ga pja wolonshko ga José sök bop zlong bäng» le.

⁵⁻⁷ E irgo ga Jacob iara ba wapgarë opyë sök jëkklo ichara Egipto so pjluýorë ba kong li roshko, ba pjlaydoga, ba tjërga tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjëyo tek beno ba irgo uunkong li tjok. Ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li söra jek ba tjok Egipto kjokyo.

* **45:15** Lõ shik, lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **45:21** Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. * **46:1** Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

8-15 Jacob tjëyo tek beno ba irgo li öötong löng Egipto kjokyo ko lok eni. Epga beno löng Israel tjëyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak mya kjingsho mya (33).

Rubén, e ba wa domer bäm ÿyo.

Rubén, e öötong ba wapga domerga Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerga Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e meké Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerga Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerga Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerga Er, Onán, e wolono beno löng Canaán kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yalel tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

16-18 Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Erí, Ar-odí, Arelí tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Beriá tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Beriá, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

19-22 Raquel wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Ase-nat tjok ko Manasés, Efraín. Ase-nat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

23-25 Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Bilhá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

26 Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjlaysoga tjok bakoe. 27 José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

28 Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ik, wlokre tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Josére ga 29 ba parkagaga ichara ba jëkklo poshäryë. E irgo ga José jek ba data wlokre. Öötong shäng ba data sökshko ga ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. 30 Eshko ga Jacob tjëlë ba kong ga «Pja ñnor om go bor bokkwo go, ga pja shäng së jlöe. Era tja wolon ga pjlúe» le.

31-32 Kuya ga tjëlë ba data, ba pjeyoga kong ga «Tja to tjëlë pjlú kong ga “Bor data, bor pjeyoga löng Canaán kjokyo li shrono löng na, ber löng bor tjok wlo. Epga öng daga kjishko ga ba öng, ba llëbo uunkong söra tek ba tjok” lër ba kong. 33 Pjây roke pjlurëshko ga “¿Pjây pak llë?” le bomi kongshko ga 34 pjây tjëlë ba kong ga “Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna ñ dik” lëmi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga löng öng dagaga tjok woydë llëm kjishko ga pjây ie ber löng Gosén kjokyo» le.

47

1-2 Eshko ga ba pjeyoga kjrara doglo shkëng (5), ga söra jek öötong löng

Egipto so pjluyo shwoy, ga tjlë ba kong ga «Bor data, bor pje yoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono löng Gosén kjokyo ba öng tjok, ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe» le. Eshko ga ba pje yoga li pina pjlú kong, miyde wlo.

³ Eni ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pjây pak llë?»

«Tjlapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjë yoga dëna ï dik. ⁴ Canaán kjokyo pjli ara, borwa öng dli drete. E kjishko ga tjawa to tek ber löng na wlo lërwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» le lok ba kong.

⁵ Kuya ga tjlë José kong ga «Bop data, bop pje yoga tek shrono ber löng bop tjok wlo le. ⁶ Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjlúyo kuzong ga twos ba kong, ber löng eshko wlo. Ìp ga domerga kjone kjone parkë pjlú ga ios ber löng bor öng dë bakoe» le.

⁷ E irgo ga ba data söra, pina pjlú kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong. ⁸ Ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pja lu pjlobi?»

⁹ «Tja lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor llëm, tja jëkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokë, e jëk to löng shtor llëm bako, gueniyo lu ïno bor kjinmo» le ba kong. ¹⁰ E irgo ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong obi, ga toe. ¹¹ Eshko ga lara pjlorë sorë ga shäryara Joséni. Egipto kjok pjlúyo twara ba data, ba pje yoga kong, ber löng eshko wlo. Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo. ¹² Ba pje yoga uunkong sëna dli bakoe.

José pak shäryono sorë pjli ara dbaryo

¹³ Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö. Nopga wolonto pjlorë. ¹⁴ Eni ga dli soynena Joséni Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjlú dbur jne zlongshko. ¹⁵ Dbur pjitongshko ga Egipto sopga

tjwe tjlë José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sëm dli. Llëm ga tjawa wolon pjlorë» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây dbur pjitong ga bomi öng sömi bor kong, ga kjlopswër dli sho go» le. ¹⁷ Eni ga Egipto sopga, ba öng oblë oblë,* e söra José kong, kjlopswe dli sho go wlo. Shäryara eni lu pjlorë.

¹⁸ E irgo ga tjwe tjlë José kong obi ga «Llëye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa öng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä. ¹⁹ Tjawa iëp wolon llëme. Borwa kjok iëp ber tjoksa llëme. Tjawa tjwllës, borwa kjok tjok bebi, dli sho äska. Eni ga tjawa ber löng parkë borwa kjok li kjing go pjlú kong. Dwla twos borwa kong, tjawa wolon llëm wlo, kjok ëre kjing go nopga tjok obi wlo» le.

²⁰ Pjli tjwe ara anmoyö kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwllëna Joséni uunkong pjlú kong. ²¹ Nopga uunkong beno löng ba parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo. ²² Gueniyo syöshtagaga Egipto so sböpga kong, epgara kong dli twe pjlorë iyado. E kjishko ga ba kjok soynena llëme.

²³ E irgo ga José tjlë nopga kong ga «Pjây tjwllënor uunkong bomi kjok tjok pjlú kong. Dwla tjeng ëre to dguëmia. ²⁴ Gueniyo ba bo kjrozlong dbaryo ga dli tömi li kjinggwo shkëng (5) li shimi kjrina pjlú kong, kjinggwo sak kjwara (10) li shimi kjing pjök ba kong, kjinggwo sak kjwara kjingsho shkëng (15) li shimi kjinggwo mya ba kong. Shäryëmi uun eni» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja opshäryono pjlú borwa tjok. Tjawa iorop wolon pjlishko llëme. E kjishko ga tjawa to ber löng pjlú parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo» le. ²⁶ Eni ga José kjok llgwekklo shäryono kjrina Egipto so kjlobi kong, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dli töya li twe lok pjlú kong, lara sorë li eni. Kjok

* **47:17** Öng oblë oblë söra lok li, e kwomgla, öng wlëp ushko so, shwling ushko so, sögla, öng so kwomgla kjoyo dre töshko bakoe.

llgwekklo li eeri ga buk eni. Gueniyo syōshtagaga Egipto so sböpga kong lira llëye twe llëm, ba kjok beno pjlú kong llëm kjishko.

Jacob wolon döröe

²⁷ Israel tjëyoga beno löng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga träk llëm bakoe. ²⁸ Jacob beno sök eshko lu pjlöglo sak kwara kjingsho kjäk (17). Lu ñno sak dbäw kjingsho sak pkëng kjingsho kjäk (147).

²⁹ Dbar kwara ga Jacob† sök së obishko ga wolon dbaryo woyotjlïya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjlë ba kong ga «Tja woydëp jlökoyo wleni ga los bor kong jlökoyo ga pja wotjlïk pjlú bor kong, ga tja kjimtëp ñyado. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglö wlo. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llëme. ³⁰ Tja wolonoshko ga tja ship Egipto kjokyo ëre dwayo, tja söp äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Shäryër eni» le.

³¹ Eshko ga tjlë ba wa kong obi ga «Los bor kong jlökoyo» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga shäryër eni» le. Eshko ga Jacob kä dono, syōshtono Sbö kong buk ba bukklo kjing go.

48

Jacob tjlökwo lono beno pjlú José wapga kong

¹ E irgo ga oba tjlë José kong ga «Bop data swlo ara» lëba ba kong. Eni ga José jek ba ñk, ba wapga Manasés, Efraín tjok. ² Öötong löng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shäng bop ñk» lëba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sök ba bukklo kjing go, ³ ga tjlë José kong ga «Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlú. Sbö weno shäng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga tjlëno beno pjlú bor kong. ⁴ Tjlë ga “Pja iër ber shdär

träk llëme. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjlë jikong ber löng tjëyo kjrinaso. Kjok ëre twër ber ba kong ñyado wlo” le. ⁵ Bop wapga Efraín, Manasés, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde töntë bop tjok llëm obishko. Epga ber bor wapga onmo wleni, Rubén, Simeón dik. ⁶ Pja wapga tjok obi wleni ga epgara bopoya. Kjok twe datagarë ba wapga kong li twe Efraín, Manasésdë ba kong, epga ba lënga kjishko. ⁷ Tja jek shäng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola obishko ga bop mekë Raquel wolono bor shjiryö eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» le. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

⁸⁻¹⁰ Eshko ga Jacob tjläbla, kjok ñgö pjlú ame. E kjishko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjlë José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong na Egipto kjokyo» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjlökwo lër ber pjlú ba kong wlo» le. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjlura Jacobdë, ga lō shira.* ¹¹ Ga tjlë José kong obi ga «Pja ñn ame loror. Gueniyo tja kjimtara Sbörë sök së obi, pja ñnor, bop wapga ñnor bakoe» le.

¹² Eshko ga ba wapga kjara Josére ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go. ¹³ E irgo ga ba wa Efraín shara ba or këlë go, Manasés ba or milë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or milëkong, Manasés ba or këlëkong. ¹⁴ Gueniyo Jacob orkwo ië ba tjërga kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm ñyo ëmdë ga ba orkwo këlë li iara beno Efraín kä kjing go, orkwo milë li iara Manasés kä kjing go. ¹⁵ Eni ga tjlëno beno pjlú José kong. Tjlë ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë

† 47:29 Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 47:31 eni bakoe.

* 48:8-10 Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

Abrahamdë. E bor daga, tja bukshko tek lëkong. ¹⁶ Lëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,[†] e bor kjimtaga. Kjwozirga ère kjimte eni bakoe. Kjwepga kjishko ga tja woyoshrëba, bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshrëba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär träk llëme» le.

¹⁷ İya Josërë ga ba data orkwo këlä li iara Efraín kâ kjing go ga beno ba kong owa. E kjishko ga orkwo shara, kje Efraín kâ kjing dwayo, ie Manasés kâ kjing go wlo lara. ¹⁸ Ga tjlë ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ère. Bop orkwo këlä kjwe ios ba kâ kjing go» le.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër tjän. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyo kësbang, tjwlö ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwlö ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblëe» le.

²⁰ Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba tjërğa kong. Tjlë ga «Llono ga Israel tjëyoga tjlë ga “Pja kjimte Sbörë ber Efraín, Manasés i dik” le ber pjlú nopga kong wlo» le. Efraín iara beno Manasés bäm go eni. ²¹ E irgo ga tjlë José kong ga «Tja wolon e, gueniyo ga Sböra ber shäng bomi tjok, pjây kjimte äär iröng obi bomi tjëyoga kjokyo. ²² Tja ëngkjwono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li döror. Kjok, e pjlú, owa llëme. E twër ber bop kong erö, bop pjeyoga kong llëme» le.

49

Jacob tjlökwo lono beno pjlú ba wapga kong

¹ E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Lëye wen bomi kong llono li lër bomi kong, miydëmi wlo. ² Pjây tek löng bor zlong bäng. Tja kuzã. Pjây bor wapga, pjây uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

³ »Rubén, pja bor wa domer bäm İyo. Pja bukshko ga tja dwlas lë jä.

Pja tjwlö ara, dbo ara, bop lëmga kjinmo.

⁴ Gueniyo pja domer tjëkso llëm, kâ llëm wleniyo.

Pja pono bor boy oblë tjokshko ga tja iorop beno sök lökshko.

E kjishko ga pja tjwlö bop lëmga kjinmo ame.

⁵ »Simeón, Leví, pjây epenga döe. Pjây wotjlík no barwë erä.

⁶ Pjây ëng töng lanshko ga tja tön woydë bomi tjok llëme.

Pjây iirkonoshko ga no zrömi äe.

Öng dre kjyungyo zëmi llë kjishko llëme.

⁷ Pjây iir ara.

Pjây iir äya kjloshko so wleni. E kjishko ga pjây äyoshtër.

Eni ga bomi tjëyo tek ber bomi irgo li ber löng kjok drete.

Epga shdär ber löng Israel tjëyoga tjrëko.

⁸ »Judá, bop moskwoga zam song erä. E kjishko ga pja poshrëya bop pjeyogarë.

Epga kjök tok, kujjong bokdo kjlay klung go bop kong.

⁹ Dbong dli shano, uara pjir ga bojong iröng woshtë ba shtoshko.

Dbo ara kjishko ga barwaga èrë llëme.

Judá, pja dbong wleni.

¹⁰ Pja dbo kjaga èrë llëm, bop kjë döga èrë llëm,

ba sogo shrono om go guing.

Era kole tjëyoga uunkongdë.

¹¹ Pja ber sök dli ara, opzang İ, bop kjor bo pjlúyo twëp bop öng kong.*

Pja ää ara anmoyö, shwong kwoskwëp e go ga pjir llëm, ber obie.

¹² Pja bok ro srëzrën, pja ää ara kjishko.

Pja kowo pjlublún, pja öng nä dyo ara kjishko.

[†] **48:16** Ba parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde.

* **49:11** E kjörkö sho twëy köchi kong wleni.

13 »Zabulónda ber sök dlung kjako,
kjyong kësks tjwe tjëshko.
Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo
go.

14 »Isacarda öng llëbo shgaga dbo ara
woshtë sök ba llëbo tjok wleni.

15 İya ga woshtozlong pjlú kjëshko ga
kojono dbo go jek ba llëbo shguë.
Eni ga beno shäng oblë parkagaga
tjwlëk löng pjir wleniyo.

16 »Danda ba tjëyo llgwek om go,
Israel tjëyoga oblë dik.

17 Dgur buk irbo sor go.
Kwongla jek ba zlongshko ga
ba dre uakza ga
no sök ba kjing go li lon.
Dan, pja bangkjreba dgur wleni» le.

18 Eshko ga Jacob tjlä ga «İJehová, tja
dözong!» le.

19 Ga tjlä ba wapga kong obi ga
«Gadda, moskwoga tjwe ba zrök
leshko ga
epga zäya, irpjäya erë shara.

20 »Aserda dli ara, uak pjlú,
pjlupga dli dik.

21 »Neftalíra shwling kjloshko so jek
zron oojong,
wapga wolëso wleni.

22 »Joséra, e kjillgwo jong diksor go,
bo ara,
llywë shdär äär di dlupyo wleni.

23 İywa lok shjiktëng ba moskwogarë,
könkowo dbuya lok ara ba kjing
go,
twe lok tjötö İyado.

24 Gueniyo ba sböng shaya jlökoyo,
wir llëme.
Orkwo ber golong,
Jacob Sbö dbo ara kjëshko,
e Israel tjëyoga daga, guëng wleni.

25 Pja kjimte bop data Sbörë.
Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga
pjlúe.

Llëbo twe bop kong pjlúe.

Shunyo iche shrë kjok dogo
dwayo,
diwa iche tur klung roy dwayo,
pja wapga shdär träk llëm,
bop öng wapga shdär eni bakoe.

26 Llëbo weno pjlú bor kong träk llëm,
äär jong kjókshko, dlup llë kësks
kjinmo.

Llëbo pjlú li ber bop kong,
pja bop pjeyo kägäyo kjëshko.

27 »Benjamínda, e shjiti kjloshko so iir
ara wleni.

Kjok shröngto ga ba sëng ue,
kjok sëng ga llamo pjlorgue» le.

28 Ère Israel tjëyoga kjringsho sak
kjwara kjingsho pjök (12). Tjlökwo
lara ba datarë beno pjlú tjëyo kjrina
kjrina kong eni.

Jacob wolonoe

29 E irgo ga Jacob tjlä ba kong ga
«Tja wolontoe. Tja wolonoshko ga
tja sömi äär ber buk bor pjeyoga iak
tjengshko, guëng jong ööng Het tjëyo
ko Efrón kjokshko li roshko. 30 E ber
buk Macpela kjokyo, Mamré kjokyo
gomyo, e Canaán kjokyo obi. Guëng li
tjwlëna Abrahamdë Efrón kong, llëye
tjeng eshko li bako, ber buk sak ba
pjeyoga kong wlo. 31 Abraham, ba
boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca, e iak
tjeng eshko, Lea iak buk eshko bakoe.
32 Kjok buk eshko, guëng jong ööng
tjwlëna Het tjëyoga kong» le.

33 Tjlëno eni pjir ga opbuno buk
töshko, ga wolonoe.

50

1 Eshko ga doyo popjlura Josérë,
lõ shira,* ga slar ëëe. 2-3 E irgo ga
no dwlomnega ichara ba data doyo
poshtik, an llëm wlo. Shinmo doyo
poshtiya lok eshko sorë ga Jacob doyo
poshtira lok dbargwo sak pkëng (40)
eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarë
dbargwo sak kjäk (70). 4 Sopono lok
pjir irgo ga José tjlä pjlú pjloyoga
kong ga «Rokër bomi kong sira ga pjäy
tjlë pjlú kong bor kjëshko. 5 Pjäy tjlä ba

* 50:1 Lõ shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kong ga bor data wolon döröshko ga tja ichara tjlë ba kong jlökoyo ga “Pja wolonoshko ga pja sör äär ber buk Canaán kjokyo, sak shäryorop om go li roshko” loror. Eni ga rokëmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe iröng obi lëmi ba kong eni» le.

⁶ Kuya pjlurë ga tjlë José kong ga «Pja jek ga pjlúe. Rokara bop kong sorë li shäryos eni» le.

⁷⁻⁹ Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjlapgaga parkë löng pjlú kong kjlobi lirë, pjlú ëngkjwagaga jëk kwomgla go, jëkklo roy tjok. Nopga öör träk llëme. Ba öng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarë beno tjeng Gosén kjokyo erä.

¹⁰ Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalëkong pjir ga öötong löng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjloshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok. ¹¹ İya Canaán sopga löng eshko lirë ga tjlë ga «Egipto sopga woydë ara» le. E kjishko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,† e ber buk Jordán diyo dlo wen tëm shwo lëkong.

¹²⁻¹³ E irgo ga Jacob söra ba wapgarë Canaán kjokyo, iara beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guëng li tjwläna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Llëye lara Jacobdë ba kong li shäryara ba wapgarë eni.

¹⁴ Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo iröng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjlëno ba pjeyoga kong, woydë lok llëm wlo

¹⁵ Jacob wolono kuzong ga José shjiyga wotjlík ga «José wotjlík bi kong owa dikjoyoe. Llëbo shäryoroy ba kong owa kuzong ga llëbo shärye bi kong owa kjwe» le. ¹⁶ E kjishko ga no ichara tjlë ba kong ga «Bop

data wolontë llëm obishko ga tjlë bop shjiyga kong ga ¹⁷ “Pjäy tjlë bop löng kong ga ‘Bop data tjlëno beno bop kong ga “Bop shjiyga llëbo shäryono bop kong owa li rokër bop kong sira ga epga shdum e kjishko llëme. Epga jnep kësbange” lara bop datarë bop kong eni’ lëmi ba kong” lara. Eni ga roké lok bop kong sira ga epga jnep kësbange, epga bop data Sbö parkagaga» le.

Kuya Josére ga slar jonge.

¹⁸ Eni ga José shjiyga tjwe löng kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlë ba kong ga «Tjawa löng ëre, tjawa bop parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo» le.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Tja Sbö llëm, pjäy shdun wlo. ²⁰ Pjäy wotjlíno llëbo shäryë bor kong owa. Gueniyo bomi wotjlík owa li kjlopswara Sbörë beno pjlú, nopga ara kjimtoklo, wolon llëm wlo. ²¹ E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme. Pjäy kong dli twër, bomi wapga kong bakoe» le. Eni ga José tjlëno ba shjiyga kong yötso, wotöye. Ga epga beno löng wopjlú, woydono ame.

José wolonoe

²²⁻²⁵ José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlabla, ba wa Efraín tjërge, e wapga İna, Manasés wa Maquir, e wapga İna bako, wlokjrara ba wapga wleni. Pjlara ga tjlë ba pjeyoga kong ga «Tja wolon döröe. Pjäy kjimtaga ber Sbörë. Pjäy shiya na dwayo. Pjäy söya äär löng kjok twara Abraham, Isaac, Jacob kongshko. Pjäy tjlës bor kong jlökoyo ga pjäy shiya Sbörë na dwayoshko ga bor doyo sömi jek bomi tjok lozı bor kong jlökoyo eni» le. ²⁶ José lu İno öötong sak dbaw kjingsho sak kjwarashko (110) ga wolono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llëm wlo, ga iara beno buk shinmoga bapkwö roshko.

† 50:11 Hebreo tjlökwo Abel Misrayin, e Egipto sopga woydë ara loklo.

Rut

Elimélec pjeyoga

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Elimélec, boy ko Noemí,* wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjlyo llëm obi dbaryoshko ga pjli shrono ara kjok eshko. E kjishko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeyoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok. ⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjlara ko Orfa, kjlara ko Rut. Gueniyo öötong luyo sak kjwara (10) ga ⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono lok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, lanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjim-tara Jehovärë, ga pjli dbaryo li pji-rae. Roy kura Noemírë eshko Moab kjokyo. E kjishko ga wotjlik to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjlaydoga do pjök li tjok le. Opshik kjok eshko dwayo kjwleshko ga ⁸ tjlä ba kong lok ga «Pjäy nom jek iröng bomi mekëga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjimtoromi ara. E kjishko ga rokër Jehová kong ga pjäy woyde, pjäy kjimte eni bakoe. ⁹ Pjäy kong lanma wlëya jek obi, pjäy ber löng wopjlú bomi ushko wlo» le. E irgo ga lö shira,† tja toe loklo.

Kuya lok ga slar tira llëm, ¹⁰ ga tjlä ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeyoga löng lishko» le.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong lok ga «Toguëga, pjäy to iröng obi. ¿Pjäy jek bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wlo ame. ¹² Pjäy to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyö, tja orkwosmok

obi wlo. Tja kjwe orkwosmono eeri jä, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga ¹³ pjäy orkwosmok llëm, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjäy jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjange. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyö, Jehová opy-ono shäng bor wloyo kjishko» le.

¹⁴ Kuya lok ga slatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba em lö shira, ga brikotong toe. Gueniyo Rutda jek pjä ba em li go, to rayara llëme. ¹⁵ Eshko ga Noemí tjlä ba kong ga «Bop kjlara kjwe izong. To jek iröng ba pjeyoga löng lishko. To ba sböpga baïya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga

«Pja yorkër woydë jlökoyo.

Tja ichëp bop rayë llëme.

Pja jek kjone ga

tja jek bop tjok eshko.

Pja äär sök kjone ga

tja äär sök bop tjok eshko.

Bop pjeyoga lëp li,

e ber bor pjeyoga bakoe.

Bop Sbö lëp li,

e ber bor Sbö bakoe.

¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga

tja shinmotkë ber eshko bakoe.

Pja jnekoba kjone ga

tja jnekoba eshko bakoe.

Tja tjlä bop kong jlökoyo ga

shji löng së obishko ga

pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme.

Rokër Jehová kong ga

shäryoror eni llëm wleni ga

tja shdüya» le.

¹⁸ İya Noemírë ga raye woydë Rutdë llëm kuzong ga llëye lara ba kong ame. ¹⁹ Eni ga jek lok pjöyikong.

Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjlä ara. Walëga eshko so tjlä lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí llëmdo?» le lok eni.

²⁰ Kuya Noemírë ga tjlä ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehová,

* **1:1-2** Hebreo tjläkwö Noemí, e wolësowa loklo. † **1:9** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

‡ **1:20** Hebreo tjläkwö Mara, e kë ara loklo. Ba kong ga tjlä ga «Tja iara sök kë ara», e «Tja iara sök woydë ara» loklo.

llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjishko ga tja kowëmi Mara[‡] shara. ²¹ Tja opshino na dwayoshko ga llë pogo woydër li tjok. Gueniyo tja söra Jehovárë tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor wloyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» le.

²² Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjláydo Rut, Moab so li tjok. Öötong löng Belén kjokyoshko ga dwla bo kjrozlong dbaryo li soyëba löng kjwlëe.

2

Rut ëng wlëno Booz tjok

¹ Domer shäng kjlara ko Booz, e Elimélec, Noemí lanma dëna li pjeyo. E dbur ara bakoe.

² Dbar kjwara ga Rut tjlä Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwla skok löng lishko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwla bo beno tjeng ba irgo li töng» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölö, toguë» le. ³ Eni ga Rut jek öötong shäng dwla bo kjrëba löng li irgo. Shäng parkëshko li kjokyo sogo, e Booz, Elimélec li pjeyo.

⁴ Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjlä ba parkagaga löng li kong ga «Miga. Pjäy kjimtaga ber Jehovárë» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehovárë bakoe» le.

⁵ Eshko ga tjlä ba parkagaga tjeng li kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjeyo?»

⁶ «Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo li kjwe. ⁷ Kjob shröngto ga tjlä bor kong ga “Tja ichos dwla bo llë beno tjeng ba skogaga irgo li töng sira” le. Ga “Jölö” lër ba kongshko ga jek parkë, ga beno shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jä ukwang kjwe dorko» le ba kong.

⁸ Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Chiya, tja kuzong.

Pja dwla bo töng shto oblë llëme. Pja ber shäng jüshko bor parkagaga walëga tjeng wle tjok. ⁹ Domerga to löng dwla bo skok tjeng li töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lok tjötö llëme loror bor parkagaga domerga kong tjän. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bapkwo dlina domergarë tjeng wle roy dwayo» le.

¹⁰ Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjlúe lëp ega?»

¹¹ «Pja roy kuror uunkong. Bop lanma wolono tek lëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydëp llëm löng li tjok. ¹² Jehová, e Israel tjëyo Shö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wleni, pja de wlo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwlëya, llëye shäryorop li kjishko» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjlúe lëp iyado. Bop tjlokwo, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwlö llëm, bop parkagaga walëga tjeng wle dorko. Eni ëmdë ga pja tjlä shäng bor kong yötso, wlëpe» le.

¹⁴ Ga öötong iozlong dloyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjlä ba kong ga «Pja tegö. Pjlung shosho suk pjir wle kjros, ga pös kjillgwo bo dyo shpoä wle go, ga uozong» le. Kuya ga wloktëng sök parkagaga tjeng li tjreko, ga kong dwla jnena tjeng li twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjlú, ga beno obie.

¹⁵ E irgo ga jek dwla skok tjeng li töng obi, ga Booz tjlä ba parkagaga löng li kong ga «lëmi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dlw wleshko ëmdë ga wëyë. ¹⁶ Dwla skomi, tömishko ga lomí pjlöbö pjlöbö, töya bomi irgo wlo. Ga kong llëye lëmi llëme» le.

¹⁷ Eni ga Rut dwla bo töno shäng kjok eshko äär jong kjok sënge. E irgo ga kjwokära bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).* ¹⁸ E irgo

* 2:17 Gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.

ga söra jek u lok lishko, ga pina ba em kong. Dli twara ba kong llamo li shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹ İya ga tjlē ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo tōng shāng kjone? ¿Pja parkē shāng kjone? Pja kjimtara kjok sogo lirē ara kjīshko ga rokēr Jehovah kong ga e kjimte ara bakoe» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja parkono domer shāng kjlara ko Booz tjok» le.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga rokēr Jehovah kong ga e kjimte. Jehovah, shji nopga lōng sē obi li kjimte jlōkoyo. Nopga wolono tjān li kjimte bakoe. Shji kjimte bi pjeyoga soshko tjeng lirē kjluwe. Ga bi pjeyoga kjlara jūni, e Booz» le.

²¹ Eshko ga tjlē ba em kong ga «Tja ichara ber shāng eshko, ba parkagaga walēga tjeng li tjok, āār dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» le.

²² Kuya ga tjlē ba kong ga «Toguē, pja ber shāng ba parkagaga walēga tjeng li tjok ga ber bop kong pjlúe. Pja jek shto oblē kjwe ga llēbo wen bop kong owa kjwe» le.

²³ Eni ga Rut beno shāng parkē Booz parkagaga walēga tjeng li tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba em shwoy.

3

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

¹ Dbar kjwara ga Noemí tjlē Rut kong ga «Toguē, pja kong lanma wlēn kjlara, pja ber sök shtoyo pjlú wlo. ² Booz, pja parkē shāng ba parkagaga walēga tjeng li tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkēyo ga to ba dwla kjwokäk. ³ Eni ga pja nom wē, pja poshtis poshtikklo lō pjlēblē go, ga pja doynos shwong pjlú wleniyo go. E irgo ga pja to parkē shāng lishko, gueniyo pja opping wēlē ba kong llēm, āār iono, di iono pjir guing. ⁴ Eshko ga pē buk kjoneshko ga ip yōtso. E irgo ga pja jek ba zlong bāng, ba kjinyoklo dre lēkong li kjēp, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga llēye shāryēp wlo li le bop kong» le.

⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye lēp bor kong li shāryēr eni» le. ⁶ Eni ga opshino to jek eshko, ga llēye lara ba emdē ba kong kēs li shāryara eni.

⁷ Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shāng wopjlúe. E irgo ga jek opbuno, pē buk dwla tōng tjeng dlw li zlong bāng. Wop tjok ga Rut jek shāng wora wora, öötong shāng ba zlong bāng, ba kjinyoklo dre lēkong li kjara, ga opbuno buk eshko. ⁸ Kjok rong dik ga Booz buk li polläk, ga wolleno. Ga workwē jek kalēkongshko ga kuya ga walē buk ba dre zlong bāng kjlara, ⁹ ga tjlē ba kong ga «¿Pja ero?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jūni lirē kjluwe. Ga kjlara jūni, e pja. Woydēr ga pja orkwosmok bor tjok» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Chiya, rokēr Jehovah kong ga pja kjimte. Domerga dwlas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Wlēnop kjlara jūni kjwe, orkwosmok bop tjok wlo. Gueniyo shāryorop eni llēme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjīshko ga pja opshāryono beno ba kong pjlú, llēye shāryorop pjlú ba kong dēnashko li kjinmo. ¹¹ Chiya, llēye bangkjrēp llēme. Llēye lēp bor kong li shāryēr. Bor pjeyoga kjok ēre so lōng kēs li ommydē ga pja walē wotjlik pjlú wleniyo.

¹² »Jlōkoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shāng kjlara obi, bop pjeyo soshko anmoyō bor kjinmo. ¹³ Eeri shkēyo ga pja ber buk na. Bong kjok shrōngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydē llēmde, e miydēr wlo. Pja de woydē ga pja de. Gueniyo woyde llēm ga lēr bop kong jlōkoyo Jehovah ko go ga pja dēr. Pja pos buk bop shtoshko kjwey āār jong bong kjok shrōng guing. ¹⁴ Gueniyo pja öör buk na, woydēr ga miydēba llēme» le.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bāng. Gueniyo wēshko kjok shrōng, kjok sī obishko ga kojono, opshik ey

dwayo wlo. ¹⁵ Eshko ga Booz tjlē ba kong ga «Bop kjinyoklo kjwe skwos, ga shas yōtso, roshko dwla iēr wlo» le. Shāryara eni, ga dwla iara Boozdē kjrīngwo tjer (6) sōya wlo, ga toe.

¹⁶ Rut öötong shāng ba em shwoy ga Noemí tjlē ba kong ga «Toguē, ¿pja öör sorē?» le.

Kuya ga llēye lara Boozdē ba kong li lara ba kong pjire. ¹⁷ Ga tjlē ba kong ga «Dwla ēre twara bor kong, ga tjlē bor kong ga “Pja jek shāng irōng bop em shwoy or rorē llēme” le bor kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Toguē, koshos, llēye wen ip wlo. Eeri ga domer li woshtë llēm, llēbo li llgweya pjir guing» le.

4

Booz orkwosmono Rut tjok

¹ E wopro ga Booz jek öötong shāng kjok eshko opzrēzlong shtoyo, ga wloktēng sōk eshko. Ga iya wop tjok ga Rut pjeyo soshko lara li jek shāng eshko ga tjlē ba kong ga «Kjlara, pja tegō. Pja sirkes sōk jūshko» le. Kuya ga jek sirkeno sōk ba tjok. ² Eshko ga tjlapgaga rokara Boozdē doglo sak kjwara (10), tjlē ba kong lok ga «Pjāy tegō. Pjāy sirkek lōng jūshko» le. Kuya lok ga jek lōng sirkerigō tjeng ba tjok bakoe. ³ Eshko ga tjlē domer li kong ga «Noemí tek shrono sōk irōng Moab kjokyo dwayo, ga wotjlik sōk kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono li i. ⁴ Ba pjeyo soshko anmoyō li pja. E kjishko ga woydoror ga pja om-miydē, tjwlēp wlo. E tjwlēp jlōkoyo los tjlapgaga tjeng jūshko, tjlapgaga kjok llgweya wleniyo boksho. Tjwlēp woydē ga tjwlēzong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bām go, irgo tja. E kjishko ga tjwlēp woydē llēm ga los bor kong, miydēr wlo» le.

Kuya ga tjlē ga «Enira tjwlēn» le.

⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syāyo li i. Ba wa shinmotkono li syāyo ko Rut, e Moab so. Kjok li ber Elimélec tjeyo tek ber ba

irgo li i iyoado wlo, ga tjwlēnopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kjuwe» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Enira kjok li tjwlēn llēm dey. Tjwlēnor ga kjok botoya jer bor shjiryō kjwe. Tjwlēn ga äe. E kjishko ga tjwlēs pjarē dey» le.

⁷ Eshko dbaryo ga Israel tjeyoga sdēkwo tjok obi. Kjok llē soynek wlo ga ba soyneka, kjupkwo ioklo skwe kjwara, ga twe ba tjwlēga kong. Kjok soyneka, tjwlēya eni.

⁸ Eni ga domer li, kjupkwo ioklo skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjlē ga «Kjok li tjwlēs pjarē» le.

⁹ Eshko ga Booz tjlē tjlapgaga lōng li kong, nopga lōng kēs li kong ga «Eeri ga pjāy uunkong ber lōng ba miydaga. Elimélec, Quilión, Majlón, e kjok kēs li tjwlēnor Noemí kong. ¹⁰ Ga Majlón syāyo ko Rut, Moab so li kjrōror beno sōk bor boy, kjok li ber Majlón tjeyo tek ber ba irgo li i iyoado wlo, Majlón roy jer llēm wlo bakoe. Pjāy uunkong ber ba miydaga» le.

¹¹ Tjlapgaga lōng li, nopga lōng kēs li, Booz tjlōkwo kuya lok ga tjlē ga «Jölö. Tjawa ber lōng ba miydaga jlōkoyo. Ga rokērwa Jehová kong ga walē li kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong sorē ga eni. Rokērwa ba kong obi ga efrateoga tjrēko ga pja ie ber domer tjwlō ara wleniyo, ga Belén sopga tjrēko ga pja ie ber roy kēsbanke. ¹² Judá, Tamar, ba wa Fares kjishko ga ba tjeyo tek beno ba irgo li shdōktong trāk llēme. Eni ga rokērwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong li kjishko ga pjāy ie ber lōng eni bakoe» le.

¹³ Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shāng kjlaraso llēm, kjimtara Jehovárē kjishko. E irgo ga wa buk kjlara domer. ¹⁴ Eshko ga walēga eshko so tjlē lok Noemí kong ga «Jehová poshrēy jlōkoyo! Eeri ga kjimtaga twara Jehovárē bop kong kjlara. Rokērwa Jehová kong ga chida li roy ie shdār Israel tjeyoga uunkong kong. ¹⁵ Pja woyde bop pjlaydorē ara. Bop kong ga tjwlō ara, wapga domerga

doglo kjäk (7) kjinmo. Ga chida li weno ba kong. E kjışhko ga pja ie ber mite wleni, ga pja këguëshko ga pja de»le.

¹⁶Eshko ga chida li kjrara Noemírë ba wloshko, ga kuna shäng ba tjok.

¹⁷E koiara walëga eshko so lirë Obed, ga tjlë'lok ga «Noemí wa buk kjlara»le.

E irgo ga Obed, e wa Isaí. Isaí, e wa David.

David dataga, kjokëga

¹⁸Fares tjëyo tek beno ba irgo li beno eni: Fares, e wa Jezrón;

¹⁹Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab; ²⁰Aminadab, e wa Naasón;

Naasón, e wa Salmón; ²¹Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed; ²²Obed, e wa Isaí; Isaí, e wa David.

Jonás

Jonás Jehovahá töywono

¹ Domer shäng kjlara ko Jonás, e Amitay wa. Pjlara ga Jehovahá tjlä ba kong ga ² «Kjok buk kjrina kësbang, kjeryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sös ba kong ga llëbo owa shärye löng kës li roy kuror, ga epga shdun e kjishko» le.

³ Gueniyo ga kolara Jonásdë llëm, jek Jope kjokyo shara. Öötong shäng eshko ga kyyong wlëna buk kjlara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjokyo, Jehovahá töywe wlo le. Eni ga optjwllëno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵ Gueniyo ga pjluk ichara Jehovahárë dlung kying kësbang, dbo ara. Eni ga kyyong sögaga li bë löng dete erä. Wotjlik lok ga kyyong dlar le, bangkjre lok träk llëm, ga kjlara kjlara kjarga löng syöshtë, kjloshtë ba sböpga kong. Eshko ga ba kyyong jer pir llëm wlo ga kyyong roshko llëbo tjeng kës li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pë dew, kyyong roshko. ⁶ Eni ga kyyong söga kägäyo jer Jonás buksheko ga tjlä ba kong ga «¿Pja pë kjër ega? ¿Pja kojös maling kjwey dwayo! ¿Pja syöshtos bop sbö kong, shji songe le kjwe, shji wolon llëm wlo!» le.

⁷ E irgo ga kyyong sögaga li tjlä lok ëng kong ga «Kjweri, shji llëbo jyäglo dbuk, llëbo owa jü laga erë iy wëllë wlo» le. Shäryara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdë.

⁸ Eni ga tjlä lok ba kong ga «Los borwa kong ga ¿llëbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llë? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjëyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰ «Tja hebreo. Jehovahá, e bangkjrotë. E Sbö, kjok uunkong shäryaga, dlung ëre shäryaga bakoe. Tja ëre to shäng ba töywë» le ba kong.

Kuya lok ga bangkjara ara, tjlä ba kong ga «¿Shäryëp eni ega?» le. ¹¹ Eshko ga dlung poyong dbo kjrë jek këgong këgong, ga tjlä lok ba kong ga «¿Llëye shäryërwa bop tjok, dlung ëre slan ber buk tjëkso wlo?»

¹² «Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjëkso dani. Miydër pjlu ga pjluk to tek löng kës bi kying go ëre wloyo tjarë» le.

¹³ Eshko ga kjra lara lok dbo go, kyyong tjye lok pjöshko lara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyö kjishko ga tjye ga äe. ¹⁴ Eni ga rokara Jehovahá kong ga tjlä lok ga «Jehová, tjawa iëp wolon, domer ëre zrörwa kjishko llëme. Llëbo owa shäryara llëm wleni ga owa ëre iëp ber pjang borwa go llëme. Jehovahá, llëbo uunkong ëre shäryaga li pja» le. ¹⁵ Lara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kying shkuno, beno buk tjëkso. ¹⁶ İya lok ga Jehovahá bangkjara lok, ga llëbo söra, twara ba kong, ga tjläkwo lara ba kong jlökoyo bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga mã dlung roy so ichara Jehovahárë kësbang kjlara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sök mã li bö roy dbargwo mya, shkër dbae.

2

Jonás syöyo

¹ Eni ga Jonás sök mã li bö roshkoshko ga syöshtono ba Sbö Jehovahá kong. Tjlä ga

² «Jehová, tja woydëshko ga
pja rokoror,
ga tja kar dboryorop.
Tëm dlung dorong dwayo, tja wolon
döröshko ga
pja rokoror,
ga tja kurop.

³ Tja ichorop jer dlung dorong,
ga tja popnena dlung mäs lirë.

Ba pjublún kës kës li
to jek bor kying go.

⁴ Kur ga tja iorop beno sök tjoksa.
Bop u in ame loror.

⁵ Tja jnena dlung dyorë uunkong,
tja kyingara dlung rong lirë,

dlung kjlo sho opligwing jong bor dlu go.

⁶ Tja oplono jer öötong shäng dlung dlupyo jer äärshko.

Kur ga tja shduna, iara beno sök eshko iyado.

Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja dörop.

Pja bor Sbö Jehovahá.

⁷ Kur ga tja wolon dööröshko ga Jehovahá, pja woyoshroror, ga bor syö öötong bop shwoy, öötong bop u jong lishko.

⁸ Eye mär sböpga jyäglo go ga kjimtép ame.

⁹ Gueniyo bor tjlökwo pjlú go ga llëbo sör, twër ber bop kong.

Llëye loror bop kong jlökoyo li shäryër eni.

Jehová, bor döga li pja eröe!» le.

¹⁰ Eni ga mã li ichara Jehovaháre Jonás tjwë dlung kjako.

3

Nínive sopga, llëbo owa shärye löng li rayara

¹ E irgo ga Jehovahá tjlëno Jonás kong jek obi. Tjlë ga ² «Kjok buk kjrina kësbang, kjeryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga llëye lër bop kong li lëp ba kong eni» le.

³ Eni ga Sbö tjlökwo li kolara, ga to jek Nínive kjokyo. Kjok, e kësbang, shji jek u ik ba roshko wlo ga woydara dbargwo mya. ⁴ Jonás jëktong shäng ba roshko dbar kjwara ga tjlë nopga kong ga «Äär dbargwo sak pkëng (40) ga Nínive kjokyo ère pjiya Sbörë» le.

⁵ Kuya lok ga tjlökwo kjrarae. Ga tjlë lok ëng kong ga «Shji ië llëm Sbö kong» le. Eshko ga nopga uunkong shwong pjuno shtëgro së ä wleniyo, ba woowa li iya Sbörë wlo le.

⁶ Roy öötong Nínive so pjluyo kongshko ga kojono ba sökklo sökshko dwayo, ga shwong onmo pjlú li skwara, shwong shtëgro së ä wleniyo pjuna, ga wloktong sök töshko bakoe.

⁷ E irgo ga pjlú, ba pjloyoga, e kjibokwo tonó kjwara, miyde kjok

eshko sopga uunkongdë wlo. Kji-bokwo li tjlë ga

«Shji ië llëme. Öng llë sëy llëm, kong di twëy llëm bakoe. ⁸ Shwong shtëgro së ä wleniyo, e pjüzí, bi woowa li iya Sbörë wlo.

Ga pjây kjloshtos jlökoyo Sbö kong. Llëye owa shäryëmi löng iyado li rayozíä. Pjây opshäryë owa, oba zrök, oba shpok, e rayozí bakoe. ⁹ Eni wleni ga Sbö wotjlík li kjlopswë, ba iir li löya, slöya, ga shji pjiya llëm kjwe.»

¹⁰ Iya Sbörë ga llëbo owa shärye löng li rayara kjishko ga epga songe lara, ga llëye shärye ba tjok lara li shäryara eshko llëme.

4

Jonás iirkono ara

¹ E kjishko ga Jonás iirkono ara, ² ga syöshtono Jehovahá kong, tjlë ga «Jehová, tja kuzong. Tja shäng bor kjokshko obishko ga miydoror ga ère shäryë jüni, ga loror bop kong pjire. E kjishko ga tja töktong jek Tarsis kjokyo. Miydër ga pja Sbö, pja wopjlú anmoyö, nopga songe lëp iyado, pja iirkë wlo ga kjange. Nopga shdum lëpshko ga llëbo wlëp woydë oblë oblë enido, shdum llëm wlo.

³ »Eni ga rokër bop kong ga tja ios wolon jekdo. Tja ber sök së ame dey» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë kjweni ga pjlúre?» le.

⁵ Eshko ga Jonás opshino kjok eshko dwayo, jek öötong sök kjok buk dlo wen tëm shwo lëkong. Eshko ga ukwang shäryara kjwara, ga beno sök ba dirko, llëye shäryë kjok buk li tjok iya wlo.

⁶ Eshko ga kji sho iara Sbö Jehovaháre wen jong kjlara Jonás kopshko, ber sök wopjlú wlo. Kji sho li kjishko ga Jonás woowa llëme. ⁷ Gueniyo wëshko kjok shröngto ga shtätä ichara Sbörë, kji sho li ue wlo, ga sho dano beno drete. ⁸ Dlo wenoshko ga pjluk kjilik ichara Sbörë weno jong dlo wen tëm shwo lëkong dwayo, ga dlo jong bek

Jonás kä kjing go. Eni kuzong ga kuya mae, wopjir kjoyo, wolon woydë erä. Ga tjlë ga «Tja sök së woydë ame» le.

⁹ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë kji sho dano li kjïshko ga pjlúre?»

«Ëng. Bor kong ga pjlúe. Tja sök ëreshko wolon iirdë» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kji sho kjwe dgaga pjarë llëm, kungga pjarë llëm bakoe. Shkër kjwara ga weno, wëshko ga kjëtonge. Gueniyo ga songe lëp. ¹¹ Nínive kjokyora nopga ara, sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjing-sho sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök (120,000) kjinmo. Lëye pjlúre, de oware, e miyde lok llëme. Eshko ga öng ara bakoe. ¿Eni ga songe lër llëm sorë?» le.

Evangelio según Mateo Jesucristo roy pjlú ëre, e jyã tara Mateorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tóngga Roma so kong. Pjlara ga sök ba pak'lishko ga rokara Jesúsde opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjluyo iche le Sbörë li koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjishko ga Jesús wölonó, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga kjibokwo ëre tara Mateorë. Llëbo ña, kura om go li jyã tara beno lok kjibokwo ëre go, ber judíoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ëre go ga miyde lok ga koshe löng li, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjlapgaga tek dënashko dwayo

¹ Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. Ère ba data, ba kjokë, ba tjlapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data. Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe. Epga mekë ko Tamar.

Fares, e Esrom data.

Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.

Aminadab, e Naasón data.

Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.

Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjlu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.

Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acáz data.

Acáz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjlë ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong no pjluyo iche le Sbörë li buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjoglo shäng kjlara ko María. Domer

shäng kjlara ko José. Tjlökwo twono ëng kong, orkwosmok wlo. Gueniyo orkwosmoydë lok llëm obishko ga María beno shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya ĩ. ¹⁹ José, e domer pjlo bek, ga María rote woydë ë kong llëme. E kjishko ga raye kjingtëng lara. ²⁰ Woyotjlïya shärye eni leshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara yoshko, ga tjlä ba kong ga «José, David tjëyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjrëp llëme. Shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya ĩ. ²¹ Llono ga María wa buk kjlara domer. Eshko ga koiëp Jesús.* Koiëp eni, ba tjëyoga döya llëbo owa shärye löng li dbo dorko dwayo kjishko» le.

²² Shäryono eni, tjlokwo lara Tjlapgarë ba tjlokwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

²³ «Kjoglo domer miydoydë llëm obi li, e ber shäng kjlaraso llëme.

Wa buk kjlara domer, ga koiëba Emanuel.»†

(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» loklo.) ²⁴⁻²⁵ José wollenoshko ga llëye lara Tjlapga parkaga kjok dogo sorë li shäryara eni, ga María wlokrara. Gueniyo José pono ba tjok llëm, äär jong chida li buk guing. Eni ga wa buk kjlara domer, ga koiara Josërë Jesús. E irgo ga beno löng pjöyikong.

2

Domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e shrono löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo

¹ Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjluoyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e tek shrono löng Jerusalén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga ² tjlä oba kong ga «¿Judío pjluoyo weno buk kjone? Ba dbala ñorwa, ga tjawa tek löng ba poshrëk» le.

³ Kuya Pjlu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén sopga beno löng eni bakoe. ⁴ Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwëkklo tara Moisésdë li go, e rokara pjlorë uunkong, ga tjlä ba kong lok ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë li wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tjlokwo laga tek dënashko sorë li eni.

⁶ »«Belén kjokyo, pja Judá tjëyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjëyo pjluoyo wen kjlara bop kjok kjing go.

E kjishko ga pja tjwlo tira llëm kjok ëre kjing goshko.»*

⁷ Eni ga domerga shrono dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li rokara pjlorë tjoksa lütshko. Ga epga kjishko ga miydara ga dbala weno pjang llonoshko. ⁸ E irgo ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa wlëmi yotso. Wlënomi ga pjäy tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wlo» le.

⁹ Kuya lok ga toe. Ga dbala ña weno pjang li jek pjang ba bäm go, ga slan äär pjang kjwozirwa sök li kopshko. ¹⁰ Dbala li ñya lok ga beno löng wopjlúe.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek lok u li roshko, ga kjwozirwa ña sök ba mekë María tjok. Eshko ga kjök tonono, ga kjwozirwa li poshrëra. E irgo ga dbur sho shöyör, llëbo lö pjläblë tjwlo ara wleniyo, dwlo poshtikklo lö pjläblë, e shira, twara ba kong ba sëngglo. ¹² E irgo ga Sbö tjlä ba kong yoshko ga «Pjäy jek pjlu shwo lëkong llëme» le. E kjishko ga irbo shano oblë, ga to jek lok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³ Domerga li briktong irgo ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjlara yoshko, ga tjlä ba kong ga «Kjwozirwa li wlëya Pjlu Herodesdë, zröya wlo le. E kjishko ga

* **1:21** Grecia so tjlokwo Jesús, e shji döya Tjlapgarë loklo. † **1:23** Isaías 7.14. * **2:6** Miqueas 5.2.

pja kojōzong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjây nom tök Egipto kjokyo. Pjây ber löng eshko, äär jong llono lër bop kong guing» le.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo. ¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjlu Herodes wolono guing. Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»†

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe dlo wen tëm shwo lëkong dwayo lirë ga iirkono ara an-moyō. Dbala weno pjang llonoshko lara domerga lirë ba kong kjishko ga nopga ichara kjwozirga domerga lu pjloglo pjök ter lëkong löng Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni löng ba soshko li tjok bakoe. ¹⁷ Eni ga tjlökwö lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö pjluk ara, slar ara, kjloshtë ara.

E Raquel,
ba wapga wolono,
ga slar sök ba kjishko,
wojekoba woyde llëme.»‡

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi María, Jesús tjok, ber löng eshko wlo

¹⁹ Herodes wolonoshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰ tjlä ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä li wolonoe. E kjishko ga pja kojōzong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjây nom jek Israel kjokyo iröng obi» le.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo. ²² Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sök Judea so pjluoyo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjlä

ba kong yoshko ga «Pjây jek Judea kjokyo llëme» le. E kjishko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³ Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wlo. Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö lagaga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «No pjluoyo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹⁻² Lu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjlara ko Juan No Waga. E jek to shäng Judea kjok dogro no llëmshko, tjlä oba kong ga «Sbö ber no pjluoyo wlo li, e dbaryo äätoe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa» le.

³ Kjibokwo tara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: «Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga

“Irbo poshäryozï Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozï ber beke.”*

Ëbo tjlä shäng dbo go lara li, e Juan layde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doyë shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjloshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. ⁶ Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong boksho. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga tjlä ba kong ga «¡Pjây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga pjây där laga ërë bomi kongdo? ⁸ Pjây jek pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. ⁹ Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë

† 2:15 Oseas 11.1. ‡ 2:18 Jeremías 31.15. * 3:3 Isaías 40.3.

shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjlúe. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ¹⁰ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlú llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹ »Ëye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† Era, pjäy we iök go, ga pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹² Tjwe kjwlë tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwot roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri iyado, sjer llëme» le.

Jesús wara Juandë

¹³ Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴ Gueniyo we woydë Juandë llëme. Tjlë ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga pjarë dey» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ios ber eni guing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjishko» le.

Kuya ga «Jöjö» le. ¹⁶ Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno ojong erä. Ga İya Jesúsde ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjlú ba tjok» le.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo shärye owa wlo le

¹ E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko,

tjlüya Äre wlo. ² Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jonge. ³ Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlík, llëbo shärye owa wlo le. Tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng ère posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“No mär dli goshko dö llëme.

Mär tjlökwo le Sbörë li go bakoe”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”†

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlüy llëme”»‡ le.

⁸ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong, wolësowa İya wlo.

⁹ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ère twër ber bop kong» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe.

E kolomirë döe.”§

E kjishko ga Ä, pja opkjono na dwayo» le. ¹¹ Eni ga Ä opkjono ey dwayo ga toe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono lok Jesús kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹² Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko li roy kuya Jesúsde ga to jek Galilea kjokyo iröng obi. ¹³ Gueniyo beno sök Nazaret

† 3:11 Eshko dbaryo ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogoga drepkwota döra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llëye le Juandë ga e «Tja tjwlö äär ber Jesús parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ëmdë llëme» loklo. * 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:6 Salmo 91.11-12. ‡ 4:7 Deuteronomio 6.16. § 4:10 Deuteronomio 6.13.

kjokyo llême. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sök eshko shara. Capernaúm kjokyo, e ber buk di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li sor go, Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga dëna löngshko. ¹⁴ Shäryono eni, tjlökwö lara ba tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökwö wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga, e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalëkong, di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li kjako, nopga judío llëm wleniyo löngshko.

¹⁶ Kjok eshko sopga jëk löng kjok ro sî roshko wopro ga iök shjiy ñna lok kësbang kjwara. “Nopga li wolono tjeng pjire” laraba, gueniyo iök shjiy weno ba kong kjwara, dlo wen tëm pjang kjok shröngto wleni.”*^{*}

¹⁷ Eshko jek lëkong ga Jesús beno shäng tjlä oba kong ga «Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E kjïshko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa» le.

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁸ Domer shäng kjlara ko Simón, e kowëba Pedro bakoe. Domer shäng kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba kjla mã shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësbang shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek shäng diksor go, ga ñya ga domerga li bë löng. ¹⁹ Eshko ga tjlä ba kong ga «Pjäy tek bor tjok, pjäy pin wlo. Pjäy to löng mã shak ame. Pjäy iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ²⁰ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

²¹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga

do pjök li ñna, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. ²² Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjyong roshko, ga to jek lok Jesús tjok.

Jesús oba pino, swlopga poptono träk llême

²³ Eshko ga Jesús jëk to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jïkong. Kjok kjrina kjrina ga oba pïya judiöga syö uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú le oba kong, ga oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴ Eni ga Jesús roy shdöktong Siria kjokyo kjok kjwang jïkong, ga swlopga sökoba tjwe ba kong, no swlo llërba pogo tjok, no poglo llë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵ Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tëm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

5

Jesús tjläno oba kong dlup go

¹ Ñya Jesúsde ga nopga ara ga poyono sök dlup go. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong ga ² pina. Tjlë ba kong ga

Llëye shäryëy, shji ber wopjlú wlo

³ «Eye songe le, llëye pjlú twe Sbö kong wlo drete le ga era ber wopjlú, Sbö ber ba pjluyo kjïshko.

⁴ Eye slar ëë ga era ber wopjlú, wojeya Sböre kjïshko.

⁵ Eye wotöy ga era ber wopjlú, llono ga kjok uunkong twe Sböre ba kong, ber bañya wlo kjïshko.

⁶ Eye, llëye woyde Sböre li shärye woydë ara, no pjlí ara li dli uë woydë wleni, no wodogro li di ië woydë wleni bako ga era ber wopjlú, kjimte Sböre ba shäryë kjïshko.

* **4:16** Isaías 9.1-2.

- 7 Ëye, oblë songe le ÿyado ga era ber wopjlú, songe le Sbörë bako kjîshko.
- 8 Ëye Sbö woydë jlökoyo ba pjlúshko, le kjamo go dö llëm ga era ber wopjlú, llono ga Sbö ÿya kjîshko.
- 9 Ëye oba wlëpyotkë, ber löng wopjlú ëng tjok wlo ga era ber wopjlú, kowe Sbörë ba wa kjîshko.
- 10 Ëye shdungoba, llëye woyde Sbörë li shärye kjîshko ga era ber wopjlú, Sbö ber ba pjluyo kjîshko.
- 11 »Pjây wlongoba, pjây shdungoba, pjây jyöyotkëba bor kjîshkoshko ga pjây ber wopjlúe. 12 Eshkoshko ga pjây woydë llëme. Pjây ber wopjlú dey. Pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwlën ara. Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga shdunaba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

13 »Pjây so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo dlungna pjlä ameshko ga iëy ber pjlä ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

14 »Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. U'lok dlup dbo go jney ga äe. 15 Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjökshko dey, kälä të shjiy nopga löng ushko kjlobi li kong. 16 Pjây ber löng iök shjiy wleni. Pjây jëk löng bëy oba bokshto, llëye shäryëmi li ikoba wlo, bomi Data sök kjok dogo li poshrëkoba wlo.

Kjok llgwekklo tara Moisésdë

17 »Tja shrono shäng kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjaga lëmi llëme. Tja shrono shäng llëye lara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li kjaga lëmi llëm bakoe. E eni llëme. Tja shrono shäng llëye lak jlökoyo li, e llë loklo lë bomi kong, miydëmi wlo. 18 Lër bomi kong jlökoyo ga kjopkwo, kjok

ëre pjitë llëm obishko ga tjlökwo tak lok kjok llgwekklo li jer kjwara llëm, shäryono uunkong guing, tjlökwo chirawayo ëmdë eni bakoe.

19 »Eni ga ëye kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjë kjrina, ba chirawayo ëmdë, ga oblë pïya eni bako ga Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko ga tjwlö sira li e lëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga oblë pïya ba kolë bako ga Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko ga tjwlö ara li e lëba eshko. 20 ¡Tja kuzïa! Woyde ga llëye woyde Sbörë li shäryëmi pjlú, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go kjinmo bakoe. Shäryëmi eni llëm ga pjây äär ber löng Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko llëme.

Iir

21 »“Shji no zrök llëme. Ëye no zröno ga e shdungko” laraba tjlappaga tek dënashko so kong eni. Tjlökwo ëre kuromi tjän. 22 Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong* ga e shdungko. Ëye “Pja makrae” lono ba kjlara kong ga sökoba Judío Kjok llgwegaga Këskësyo kong, shdüya wlo. Ëye ba kjlara äyoshtono ga e jek shäng irbo äär jong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go.

23 »E kjîshko ga pjây jek äär öng sho sukklo Sbö sëngglo tjokshko ga woyoshrëmi ga bomi kjlara shäng iirkë bomi tjok wleni ga 24 Sbö sëngglo li rayëmi ber sök eshko, pjây nom ba llgwek bomi kjlara tjok, pjây ber wopjlú ëng tjok wlo. Pjir ga pjây jek iröng Sbö sëngglo söromi li twë ga pjlúe.

25 »Pjây sökoba no llgwegaga shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlappa wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlappa lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlöng uyo roshko. 26 Lër bomi kong jlökoyo ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa

* 5:22 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong llë kjîshko llëm ga e shdungko.»

kjöme lara bomi kong li potjwlēnōmi p̄jir guing.

Shji pē oma boy oblē tjok llēme

²⁷ »“Shji pē oma boy oblē tjok llēme” laraba kuromi eni tjan. ²⁸ Gueniyo lēr bomi kong ga ēye walē oblē īk, wotjlik ba p̄jlúshko ba woydē dö wleni ga llēbo owa shāryara, pono ba tjok wleni.

²⁹ »Bomi bokkwo, p̄jāy iche llēbo owa shāryē wleni ga shimi p̄jus, dbumi p̄jola, e bomi bokkwo p̄jlúyo ēmdē. Bomi doyo, e dbuya jer uunkong iök p̄jē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo ga shāryēmi eni dey. ³⁰ Bomi orkwo, p̄jāy iche llēbo owa shāryē wleni ga zēmi tas, dbumi p̄jola, e bomi orkwo p̄jlúyo ēmdē. Bomi doyo, e jer uunkong iök p̄jē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo ga shāryēmi eni dey.

Shji ēng rayē

³¹ »“Ē pogo ba boy rayono ga ēng rayono kjibokwoyo twe ba kong dey” laraba kuromi eni bakoe. ³² Gueniyo lēr bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblē tjok kjīy llēm ga ba boy orkwosmok oblē tjok wleni ga owa li ber ba go, gueniyo ba go dö llēme. Owa li ber ba rayaga li go, e ber ba lanma kjilara obi li go bakoe.

Shji tjlē ēng tjok jlōkoyo

³³ »“Tjlokwo loromi jlōkoyo Tjlapga ko go li shāryozī eni iyado” laraba bi tjlapgaga tek dēnashko so kong eni bakoe. ³⁴ Gueniyo lēr bomi kong ga p̄jāy tjlē jlōkoyo Tjlapga ko go llēme. P̄jāy tjlē jlōkoyo kjok dogo so ko goshko llēm, kjok dogo, e Sbō p̄jlu sökklo wleni kjīshko. ³⁵ P̄jāy tjlē jlōkoyo kjok ēre so ko go llēm bako, kjok ēre, e ba kjupkwo shto wleni kjīshko. P̄jāy tjlē jlōkoyo Jerusalén kjokyo kjīshko llēm bako, e no p̄jluyo kēsbang li† kjokyo kjīshko. ³⁶ P̄jāy tjlē jlōkoyo bomi kägā kjīshko llēm, bomi kākzong, e iēmi ber sī, llēm ga p̄jlublún p̄jlara llēm kjīshko. ³⁷ P̄jāy lan ēng tjokshko ga “Ēng” lēmi, “Llēme” lēmi. P̄jāy lan

ber ēng tjok eni döe. Tjlokwo lēmi oblē obi ga e laga Äre.

Shji tjwlō shik ēng kong

³⁸ »“Ēye oblē bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ēye oblē orkwo zono tas kjwara ga e orkwo zako tas kjwara bakoe” laraba kuromi eni. ³⁹ Gueniyo lēr bomi kong ga ēye llēbo owa shāryono bomi kong ga wēyē, kar llēbo owa shāryēy ba kong llēme. P̄jāy kwomso kēlē shpora oblērē ga milēkong twēmi ba kong, shpoya wlo bakoe. ⁴⁰ P̄jāy rote oblērē tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kong, bomi shwong ter lēkong li döya wlo le ga bomi shwong kop lēkong li twēmi ba kong bakoe. ⁴¹ Ēngkjwaga, p̄jāy iche ba llēbo sök dbo go äär wop kjöme le bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni p̄jlara obi. ⁴² Ē pogo tjwe bomi shwoy llēbo rokē ga twēmi ba kong. No tjwe llēbo poskwong bomi kong ga “Llēme” lēy ba kong llēm bakoe.

Bi moskwoga woydēy dey

⁴³ »“Bi kjilara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llēme” laraba kuromi eni bakoe. ⁴⁴ Gueniyo lēr bomi kong ga bomi moskwoga woydozī ara. P̄jāy syōshtos Sbō kong, bomi shdunggaga kjīshko. ⁴⁵ Enira p̄jāy jēk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shāryara li ie tē nopga p̄jlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrē nopga jēk bēy li kjing go, nopga jēk owa li kjing go bakoe. ⁴⁶ ¿Bomi woydagaga woydomirē dö wleni ga p̄jāy potjwlēkklo llē lēmiro? ¿P̄jāy tjlē ga nopga dbur tōngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshāryē e kjoyo llēmdo? ⁴⁷ ¿“Miga” lēmi bomi p̄jeyoga kong erō wleni ga llē shāryomirēro? Nopga Sbō miydē llēm wleniyo omshāryē eni bakoe. ⁴⁸ Bomi Data sök kjok dogo li, e p̄jlo bek, dir llēme. P̄jāy ber löng p̄jlo bek, dir llēm, baīya dik bakoe.

† 5:35 No p̄jluyo kēsbang le li, e Sbō loklo.

6

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

¹ »Pjây llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjây potjwlëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

² »E kjishko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li omshäryë eni judioga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng goshko, opposhrëk e go wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

³⁻⁴ »Gueniyo pjâyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

⁵ »Pjây syöshtë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik llëme. Epga syöshtë löng kojong nopga arashko, judioga syö uyo roy, irbo pjlobi bäng goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

⁶ »Gueniyo pjâyda syöshtëshko ga pjây opzrëk jek kjër roshko, ga kjër bängzami tuke. Pjây syöshtë bomi data kong lütshko. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

⁷ »Pjây syöshtëshko ga tjlökwo lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjlökwo le ara kjishko ga kuya Sbörëro le. ⁸ Pjây opshäryë baiya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjishko.

⁹ »Pjây syöshtë Sbö kong eni.

»«Data, pja sök kjok dogo, bop ko, e ber kësbang, dboye.

¹⁰ Pja tjwe ber sök borwa pjluo wlo. Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

¹¹ Dli woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

¹² Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwlö llëm sorë ga owa pjang borwa go li lös ber dret eni bakoe.

¹³ Tjawa iëp ber löng borwa tjlzlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.»*

¹⁴ »Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe.

¹⁵ Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.

Shji ië llëm Sbö kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶ »Pjây ië llëm Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

¹⁷ »Gueniyo pjâyda ië llëm Sbö kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây poshäryë yötso, ¹⁸ pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji llëbo töng kjok dogo

¹⁹ »Pjây parkë bomi kong om go, llëbo tjwlö ara tömi kjok ëre kjing go wlo llëme. Llëye tömi jushko li ue ba sëyarë dret, srer dret, lüyotkëba bomi shjiryö dret bakoe. ²⁰ Pjây parkë ber löng Sbö kong dey, llëbo tjwlö ara li ber bomi kong kjok dogo wlo. Eshko ga llëbo li ue ba sëyarë llëm, srer llëm, lüyotkëba llëm bakoe. ²¹ Bomii llëbo tjwlö ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

* **6:13** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Tjawa dös Ä wloshko dwayo. Pja nopga uunkong pjluo. Pja dbo ara. Pja dbo kälä ara iyado. Ber eni.»

22 »Iök shjiy ïgömi wëlä bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlú wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. 23 Gueniyo bomi bokkwo owa wleni ga bomi doyo uunkong kjok ro sī wleni. Eni ga pjāy kjok ïgö llēm ga pjāy löng kjok ro yēt erä.

Sbö, dbur

24 »Ëye parkē pjlū do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llēme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjāy wo pjang dbur go ïyado wleni ga pjāy parkē Sbö kong ga äe.

Shji woydē llēbo kjīy llēme

25 »Lēr bomi kong ga shji woydē llēme. Shji woydē dli kjīy llēm, di kjīy llēm, shwong kjīy llēm bakoe. Pjāy löng sē, e tjwlō ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlō ara, bomi shwong kjinmo. 26 Sēnwa dbuk to löng sorē ïzā. Dwla dgue llēm, bo kjre llēm, jneya ba jnekklo uyo roy llēm bakoe. Gueniyo sēya bomi Data sök kjok dogo lirē. ¿Ga pjāyda tjwlō ara, sēnwa kjinmo!

27 »¿Pjāy woydē ara ga llēye shimi e goro? Bomi lu iēmi om go dbar kjwara obi ga äe. 28 ¿Pjāy woydē bomi shwong kjīshko ega? Nana kjloshko so ïzā. Parkē llēm, shwong sek llēm bakoe. 29 Eni ëmdē ga löng wolēsowa ïyado. Lēr bomi kong ga Pjlu Salomón llēbo ara anmoyō. Gueniyo doyono wolēsowa, öötong nana kjloshko so ï dik llēme. 30 Kjlo sho llē doye Sbörē eni, eeri ga lok pjlú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjāy doye e kjinmo anmoyō llēmdo? ¿Pjāy mär Sbö go jlökoyo llēm ega?

31 »E kjīshko ga pjāy woydē llēme. “¿Llēye uēy? ¿Llēye iēy? ¿Shji doye llē go?”, e lēmi llēme. 32 Llēbo tjeng kēs ēre kjīshko ga nopga Sbö miydē llēm wleniyo woydē arae. Gueniyo pjāyda Data sök kjlara kjok dogo. Llēye woydēmi dö li miyde sök pjir tjän. 33 Sbö ber bomi pjluyō sorē li woyotjlīmi ara, llēbo oblē oblē kjinmo. Tjlökwo lara li shäryozī eni. Shäryēmi

löng eni ga llēbo oblē woydēmi kēs li ber bomi kong bakoe.

34 »Pjāy woydē llēye wen bong li kjīshko llēme. E woyotjlīmi bong jā ga pjlūe. Dbar kjwara kjwara ga llēbo wen bomi kong owa ara.

7

«No oblē llēbo owa shäryono» lēy ë kong llēme

1 »“No oblē llēbo owa shäryono” lēy ë kong llēm, pjāy llēbo owa shäryono le Sbörē llēm wlo. 2 Oblē woyotjlīmi sorē ga pjāy woyotjlīya Sbörē eni bakoe. Shäryēmi oblē kong sorē ga shärye Sbörē bomi kong eni bakoe.

3 »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo ïmi kjēr. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li ïgömi llēme. ¿Shäryēmi eni egaro? 4 ¿Pjāy bok roshko kjorkwang buk kjwang-nashko ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lēmi bomi kjlara kong sorēro? 5 ¿Pjāy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlīk owa bomi pjlúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizī bām go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li ïgömi wëlä, shimi ba kong wlo.

6 »Llēbo Sbö ï li twēmi ba wloyoga kong llēm, e so shjiti kjloshko so sēmirē wleni. Eni ga tek workwē bomi kjing go iröng obi, ga pjāy ue. Bomi obrikkwo tjwlō ara wleniyo dbumi köchi kong llēme. Eni ga sho shglēya bomi shjiryō drete.

Llēbo rokēy, llēbo wlēy, «U bäng bäng dözī bor kong» lēy

7 »Llēbo rokozī Sbö kong, ga twe bomi kong. Llēbo wlēzī, ga wlēmi. “U bäng bäng dözī bor kong” lozī, ga dār bomi kong. 8 Ëye llēbo rokē ga e kjre. Ëye llēbo wlēk ga e wlēya. Ëye “U bäng bäng dözī bor kong” lē ga e dār ba kong.

9 »¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warēshko ga kong apkwo twaydero? 10 ¿Ga kong mā rokesko ga kong dgur twaydero? 11 Eni ga pjāy nopga owa ëmdē ga pjāy wotjlīk llēbo

pjlú twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong llëbo twe pjlú anmoyõ.

¹² »Eni ga pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjây omshäryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwö lara Sbö tjlökwö lagaga tek dëdashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³ »Pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang llëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴ Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlöbö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵ »No kjone kjone to löng tjlä ga «Tja Sbö tjlökwö laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Tek löng bomi shwoy öng wlëp ushko so wleni, miga pjây shaywa, ue wlo le, shjiti kjloshko so dik. ¹⁶ Kjillgwo bo kjrëy shkõ sho doyo go llëme. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëm bakoe. Eni ga llëye shärye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëllëe. ¹⁷ Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸ Kjor bo owa wlëy kjor doyo pjlú goshko llëme. Kjor bo pjlú wlëy kjor doyo owa go llëm bakoe. ¹⁹ Kjor lok bo owa kjlobi li köy, suy wlo. ²⁰ Eni ga Sbö tjlökwö lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹ »Oba ara tjlä bor kong ga «Pja bor Tjlapga jlökoyo» le. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme. Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²² No llgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjlä bor kong ga «Pja borwa Tjlapga jlökoyo. Bop tjlökwö lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichororwa toe. Bop ko go ga llëbo

iydëba llëm wleniyo shäryororwa ara» le. ²³ Gueniyo eshko ga tja tjlä ba kong ga «Pjây bor nopga llëme. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjos bor shwoy ëre dwayo» lër ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵ »Eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlona rong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga to wito llëm, ba shwleyo pjlong lok rong, ak roshko kjishko.

²⁶⁻²⁷ »Gueniyo eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlona uriso, rong llëme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

²⁸ Tjlëno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy le erä, pina sorë li kjishko. ²⁹ Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme.

8

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús oplono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ² Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba bok-shto, tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjlúe. ⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja iya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë li söp, twëp

ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjlara

⁵ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. Domer Roma so shäng kjlara eshko, e ëngkjwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga ⁶ «Tjlapga, bor parkaga buk swlo ara bor ushko. Dre kuga llëm, doyo bang ara» le.

⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja llëno llëm, tjwlö llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁹ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni iyado. Tja ëngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni iyado bakoe. “Pja nomo” lër kjlara kong ga toe. “Pja tegö” lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yëy le erä, ga tjlë nopga jëk löng ba tjok li kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga domer ëre mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo. ¹¹ Lër bomi kong ga nopga judío llëm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, äär löng ië Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbö sök no pjluyo iyado lishko. ¹² Judiógara, epga uunkong äär löng eshko wlo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sî roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïshko» le.

¹³ Eshko ga tjlë ëngkjwaga kägäyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjlinop sorë ga shäryoror bop kong eni» le, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

Pedro ëm poptara Jesúsdë

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba ëm wlëna buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk

llëme. ¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsdë ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sëyaga söraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjlëno ba kong dö ga Ä sëyaga li to lok ba go dwayo. Swlopga löng kjlobi li poptara bakoe. ¹⁷ Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö laga tek dënashko so Isaías kong li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

«Shji döra bi swlo tjeng kës li dbo dorko dwayo.»*

Shji jëk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸ E irgo ga İya Jesúsdë ga oba tjwe tön ara shäng lishko ga ba oppinggaga ichara dipzë jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ¹⁹ Eshko ga no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tek shäng ba zlong bäng kjlara ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

²¹ E irgo ga Jesús oppingga kjlara tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsdë

²³ E irgo ga Jesús opyono kyyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴ E irgo ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga kyyong li pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe. ²⁵ Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa

* 8:17 Isaías 53.4.

kjimtozong, tjawa shten llëm wlo!» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bangkjre mi ega? Pjãý löng mär bor go jlökoyo llëme» le. E irgo ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjekso.

²⁷ Eni ga epga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? İzã. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjluë» le.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

²⁸ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjloshko so wleni. E kjishko ga ëye jëk irbo e go llëme. Eshko ga domerga li opshino tek sakshko dwayo, tjwe löng Jesús zlong bäng ga ²⁹ tjlë ba kong dbo go ga «Sbö Wa, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlöng dbaryo li äätë llëm obi» le. ³⁰ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm, ië. ³¹ Eni ga Ä sëyaga li tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wleni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjãý nomo» le. Ga Ä sëyaga li opkjono to lok domerga li go dwayo, jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³³ Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye ñna domerga goshko Ä sëyaga tjok li roy lara nopga kong pjire. ³⁴ Eni ga nopga löng eshko li opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng lishko ga tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

9

Domer dre kuga llëm wleniyo pop-tara Jesúsdë kjlara

¹ E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi. ² Eshko ga domer buk töshko kjlara, dre kuga llëm wleniyo, ga söra nopga oblërë lok poglo roshko Jesús zlong bäng. İya Jesúsdë ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja wosong llëme. Owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

³ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlobö. Kuya lok ga wotjlik ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlö llëm wlo le!» le.

⁴ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Pjãý wotjlik owa eni ega? ⁵ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e igömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Pja jëkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era igömi wëllëe. ⁶ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lönor ber dret wlo ga pjluë. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ⁷ Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸ İya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, dbo twara domer kong eni kjishko.

Mateo rokara Jesúsdë

⁹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Mateo, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰ E irgo ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok ba ushko,* ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur töngga Roma

* **9:10** Grecia so tjlokwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Jesús ushko loklo, llëm ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Mateo ushko loklo. È ushko miydëy yötso llëme.

so kong öötong löng ië ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblë öötong löng ië ba tjok eshko bakoe. ¹¹ İya fariseogarë ga tjlë Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹² Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ¹³ Pjây to opping Sbö tjlökwo go. Tjlëno beno eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjlwlo ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.”† Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlö bek rokaga llëm, nopga owa rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llëm Sbö kong dbaryo kjishko

¹⁴ Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ië llëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseoga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llëm ega?»

¹⁵ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li‡ shäng ba tjok obishko ga nopga maklöng eshko li§ woydë llëme. Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jä.

¹⁶ »Shwong këguë* bängyëy shwong likyo tjaglën† go llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaglën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

¹⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën‡ tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go§ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën,

pjöyikong ber tjeng pjlú wlo» le ba kong.

Kjoglo kjlara wolono buk, walë kjlara swlo ara

¹⁸ Jesús shäng tjlë wopro ga judío ichaga tjwe shäng kjlara ba zlong bäng, ga kjök tono, tjlë ba kong ga «Bor wa walë wolono buk eeri jä. Gueniyo pja jek orkwo ië ba kjing go ga woshre iröng obi» le.

¹⁹ Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

²⁰ Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjan. Ba dbar İya İyado, poptë llëme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong, ga ba shwong worbo porwara. ²¹ Wotjlik ga «Ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le.

²² İya Jesúsdë iröng ga walë bë shäng. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wosong llëme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le. Ga walë li poptono jekdo eshko.

²³ E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga li ushko ga İya ga nopga dbonmo bakwaga poshäryë löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wopjluk jong träk llëme. ²⁴ Eshko ga tjlë löng li kong ga «Pjây opshis na dwayo. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. ²⁵ Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, shara ba orkwo go, ga kojono.

²⁶ Llëbo shäryono eshko li roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok İgö llëm wleniyo pop-tara Jesúsdë do pjök

²⁷ Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok İgö llëm wleniyo. Öö le jek löng ba irgo, tjlë

† 9:13 Oseas 6.6. ‡ 9:15 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. § 9:15 Nopga maklöng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo. * 9:16 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dëdashko li loklo. † 9:16 Shwong likyo tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. ‡ 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. § 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dëdashko li loklo.

ba kong ga «David tjëyo, tjawa songe lozong» le.

²⁸ Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok ïgö llëm wleniyo li jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjëlë ba kong lok ga «¿Woyotjlïmi ga pjây bokkwo poptër ga pjluë lëmire?»

«Ëng, Tjlapga» le lok ba kong.

²⁹ Eni ga ba bokkwo porwara Jesúsde, ga tjëlë ba kong ga «Pjây mär bor go kuzong ga shäryë bomi kong eni» le. ³⁰ Bokkwo poptono pjir ga Jesús tjëlë ba kong ga «Pjây poptoror lëmi ë kong llëme» le. ³¹ Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llëye shäryara Jesúsde ba kong li roy shdöra kjok eshko kjwang jïkong.

Domer tjëlë llëm poptara Jesúsde kjlara

³² Domerga li opshino pjir ga domer söraba tjwe shäng kjlara, tjëlë llëm, goshko Ä säya kjlara. ³³ Eshko ga säya li ichara Jesúsde toe. E irgo ga domer li beno shäng tjëlë. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. Ga tjëlë ëng kong ga «Llëye ïkdoy Israel kjokyo kjweni llëme» le.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko li tjëlë ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyorë ba kong li go» le.

Dwla bo ara

³⁵ Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judíoga syö uyo roshko. Sbö ber no pjluoyo sorë li roy pjluë le oba kong. Oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e poptara. ³⁶ İya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjishko ga songe le. Wotjlïk ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni le. ³⁷ Eni ga tjëlë ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlëbö döe. ³⁸ Eni ga rokozï dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo» le.

10

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë, llayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ² Domerga kjrara parkë löng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e kowëba Pedro, e ba bäm İyo;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo;

³ Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur töngga Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe;

⁴ Simón, e cananita;*

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

⁵ E irgo ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ichara jek Sbö tjlökwo lë. Bäm goshko ga tjëlëno ba kong ga «Pjây jek judíoga shwoy eröe. Pjây jek nopga judío llëm wleniyo shwoy llëme. Pjây jek opzrëk Samaria kjokyo llëm bakoe.

⁶ Pjây to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wlëp ushko jeno löng wleni kjishko. ⁷ Pjây nom Sbö ber no pjluoyo wlo li, e dbaryo ääto li roy shdök. ⁸ Swlopga poptëmia. Shinmoga woshreämia. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jïkong wleniyo poptëmia. Ä säyaga tjeng oba goshko li ichëmi toe. Pjây kong dbo twak iguing kuzong ga oblë kjimtëmi iguing bakoe. ⁹ Dbur sho sömi bomi tjök llëme. ¹⁰ Shwong oblë sömi llëm, drepkwota oblë llëm, llëbo bapkwö llëm, kjorkung llëm bako, ëye parkë ga

* **10:4** Cananitaga le li, ba tjëyoga baıya woyde lok ara, woyde ga iche nopga kjok shto oblë sorë ame, ga llëbo shäryara lok ara ber löng opichë om go wlo.

mär ba potjwlëkklo ba pak äska li go kjishko.

¹¹ »Pjäy äär kjone pogo ga no wlëmi kjlara, miydëmi ga wotjlik bëy wleniyo, ga pjäy ber löng ba ushko, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹² Pjäy äär ushko ga «Pjäy kjimte Sbörë» lëmi ba kong eni. ¹³ E irgo ga e beno bomi kong pjlu wleni ga kjimte Sbörë jlökoyo. Eni llëm wleni ga tjlokwo loromi pjlu li ber ba kong llëme. ¹⁴ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga no ilgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶ »Tja kuzia. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjäy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjäy ber löng wlëp bakoe. ¹⁷ Pjäy sjëke. Pjäy iëba ber tjeng tjlapgaga wloshko, pjäy sökoba äär judioga syö uyo roshko, pjäy shpokoba no shpokklo go eshko wlo. ¹⁸ Bor kjishko ga pjäy sökoba äär tjeng no ichagaga boksho, pjlupga këskës boksho bakoe. Eshko ga llëbo inomi, kuromi li roy lëmi ba kong, nopga judio llëm wleniyo kong bakoe. ¹⁹ Gueniyo ga pjäy shakobashko ga pjäy woydë llëm, «¿Lëye lër?» lëmi llëm, «¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjäy tjleshko ga tjlokwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. Pjäy woydë llëm e kjishko. ²⁰ Eshko ga pjäy li tjlekdo llëme. Bom Data Sëya li tjlekdo bomi kjishko.

²¹ »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ²² Pjäy iywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mär Sbö go

äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu iyado. ²³ Pjäy löngshko ga pjäy shdungoba wleni ga pjäy tök kjok shto oblë. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga pjäy äätë Israel kjokyo uunkong llëm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono tjän.

²⁴ »Oppinggaga tjwlö ara, ba pingga kjinmo llëme. Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëm bakoe. ²⁵ Woyde oppingga lirë ga äär ber ba pingga dik erö dey. Woyde parkaga lirë ga äär ber ba sogo i dik erö dey bakoe. Tja bomi kägäyo. ¿Tja ga kowëba Beelzebú† ga era pjäye?

Nopga bangkjrëy llëme

²⁶ »Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëleshko. Llëbo jnek tjeng kës li wlëkoba pjire. E kjishko ga nopga bangkjrëy llëme. ²⁷ Tjlokwo lër bomi kong shkëshko li, e lëmi oba kong kjok shjiyshko. Tjlokwo lër bomi kong lütshko li, e lëmi oba uunkong kong kjone pogo. ²⁸ Nopga bangkjrëmi llëme. Bom doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo bomi sëyara zröya lok ga äe. Bom sëya, bom doyo, e zröga, dbuga iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu li, e bangkjromirë dey.

²⁹ »¿Sënwa kjwo pjök, e soynek dburwa kjwara äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li iche bomi Datarë lon töshko, enira lon. Gueniyo iche llëm ga lon kjwara llëme. ³⁰⁻³¹ Pjäyda tjwlö ara, sënwa ara kjinmo. Bom käkzong pjlobi li shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

³² »Pjäy tjläno oba kong ga pjäy löng bor tjok loromi wleni ga bomi kjishko ga tja tjlä bor Data sök kjok dogo li kong ga pjäy löng bor tjok lër eni bakoe. ³³ Gueniyo pjäy tjläno oba kong ga pjäy löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlä bor Data li kong ga pjäy löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

Shji moskwoga ara

† 10:25 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

³⁴ »Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lëmi llëme. Tja shrono shäng nopga ichë ëngkjwë wlo, ber löng wlëp ëng tjok wlo llëme. ³⁵ Tja shrono shäng wapga domerga ichë ëngkjwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë ëngkjwë ba mekëga tjok, pjlaydoga ichë ëngkjwë ba ënga tjok. ³⁶ Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷ »Ëye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe. ³⁸ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe. ³⁹ Ëye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llëme le wleni ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ga ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ïyado Sbö tjok.

Bi potjwlëkklo

⁴⁰ »Ëye, pjäy wlokrara ga tja wlokrara wleni. Ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe. ⁴¹ Ëye Sbö tjlökwö laga wlokrara, e Sbö tjlökwö laga kjishko ga Sbö tjlökwö laga li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. Ëye no pjlo bek wleniyo wlokrara, e pjlo bek kjishko ga no pjlo bek li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. ⁴² Ëye bor oppingga song ëre kjimtara, e bor oppingga kjishko ga sëna di zeng erö ëmdë ga lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän» le.

11

Juan No Waga

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li poshduna pjir ga to jek lok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping wlo.

² Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjök mya, ³ llëbo jakrokë Jesús kong. Öotong löng Jesús shängshko ga tjlä

lok ba kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴ «Llëye kuromi, ïnomi li to lëmi Juan kong. ⁵ Nopga kjok ïgö llëm wleniyo kjok ïnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlökwö roy pjlu lak ba kong. ⁶ Ëye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlü» le ba kong.

⁷ Epga brikshko ga Jesús tjläno oba kong Juan kjishko. Tjlä ga «¿Pjäy jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire? ⁸ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlo ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlu ga nopga eniyo löng pjlu ushko. ⁹ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwö laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlo ara, Sbö tjlökwö lagaga oblë kjinmo. ¹⁰ Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjläno Juan kjishko. Tjläno beno eni:

»«No ichër kjlara bop bäm go,
bop roy laga,
irbo poshäryë bop kong wlo.»*

¹¹ »Lër bomi kong jlökoyo ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwlo ara, Juan No Waga kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluoyoshko kjlobi li tjwlo ara, Juan kjinmo.

¹² »Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbö kong, e ber ba pjluoyo wlo. Ga nopga owa ëngkjwë ara, Sbö ber no pjluoyo llëm wlo. ¹³ Juan tjwayde llëm obishko ga Sbö tjlökwö lagaga uunkong tjläno ga llono ga Sbö, e ber no pjluoyo le. Kjok llgwekklo tara Moisésdë li tjlä eni bakoe. ¹⁴ Ëye, tja tjlökwö kuya woydë li kong ga lër ga Sbö tjlökwö laga Elías tjwe iröng lara

* 11:10 Malaquías 3.1.

koshëmi l'ong li, e Juan. ¹⁵ Eye kwom-gwo tjok ga woyde ga kuya y'otso.

¹⁶ »Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so llë kjoyo l'ër bomi kong? Pjây so kjwozirga öo le l'ong eng kong llëbo soynezl'ong shtoyoshko t'jör kjoyoe. Tj'lë lok ga

¹⁷ »“Tjawa d'bonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono t'ëkwo woydoklo ga pjây slatong llëm bakoe” le lok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »L'ër ega l'ër bomi kong. Juan shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä sëya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië s'ïyo, nel'otkë äe, j'ëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur t'ongga Roma so kong li tjok bakoe” l'ëmi eni. L'ër bomi kong ga pjây so kjwozirga l'ong li kjoyo e kj'ishko. Sbö kjok miydë li, e jl'oe miydëba ba pak shäryara beno li go” le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjl'ökwo kjrëba woydë llëm kj'ishko ga kjok eshko sopga wlona Jesúsde

²⁰ Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde kjok shto oblë oblë t'jän, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye l'ong li, e owa jl'oe loromi llëm, ga rayara llëm bakoe. E kj'ishko ga e dbaryo ga epga wlona Jesúsde, tjlë ga ²¹ «¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jl'ö, pjây shdungko! Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye l'ong li, e owa jl'oe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ÿya Sbörë wlo t'jän. ²² Eni ga l'ër bomi kong ga no llgwezl'ong dbaryoshko ga pjây shd'üya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo l'ëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär

iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba t'jeyoga l'ong eshko obi. ²⁴ Eni ga l'ër bomi kong ga no llgwezl'ong dbaryoshko ga pjây shd'üya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

²⁵ Eshko ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga l'ong kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kj'ishko ga pja poshrër ara. ²⁶ Shäryorop eni, woydorop eni kj'ishko» le.

²⁷ Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë erë. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë erë. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber l'ong woshtë. ²⁹ Tja wlëp, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shäryoz'i, pjây opp'is bor go. Enira pjây woshtë jl'ökoyo. ³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

12

Woshtozlong dbaryo ga Jesús op-pinggaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús j'ëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre l'ong, ue lok wlo. ² ÿya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «¡Bop oppinggaga kjwe ÿzong! L'ong llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjl'ökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir

iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagagarë erö ëmdë ga uara loke. ⁵ Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li tjëlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shärye löng llëme. ¿E lomirë llëmdo? ⁶ Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlö ara anmoyö, Sbö u kjinmo. ⁷ Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlö ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.”* Tjlökwo ëre llë loklo miydëmi kjwe ga “Pja owa shäryono” lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme. ⁸ Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰ Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko kjlëbö, llëbo wlëya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjëlë lok ba kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjlúre?»

¹¹ «¿Bomi öng, e lono pjlëbgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo? ¹² No, e tjwlö ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llëbo pjlú, e shäryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjlúe» le ba kong.

¹³ Eshko ga Jesús tjëlë domer li kong ga «Pja orkwo roshwílong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlú, ba orkwo kar go dik. ¹⁴ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlú?» le.

Sbö parkaga

¹⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong, ¹⁶ ga tjëlë ba kong lok ga «Tja

ë lëmi ë kong llëme» le. ¹⁷ Shäryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jllökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Bor parkaga kjroror shäng ëre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlú ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,

ga kjok ilgwer sorë li roy shdöya tjëyoga uunkong kong.

¹⁹ Kjwe ënglë kar kar ë tjok llëm,

öö le kukoba irbo bäng llëm bakoe.

²⁰ Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm,† shwomzrëng pjë jer jong ba seto

li, e sjëya llëm,‡

kjok ilgwera beno bek pjir guing.

²¹ Llono ga tjëyoga uunkong ber löng ba koshë.»§

*Jesús, Beelzebú**

²² Eshko ga domer shäng kjlara kjok igö llëm, tjëlë llëm, goshko Ä sëya kjlara kjishko. E söraba Jesús shwoy, ga poptara beno shäng kjok igö pjlú, tjëlë pjlú bakoe. ²³ Nopga löng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjëlë ëng kong ga «¿Ere David tjëyo shrono shäng bi dögaro llëm?» le lok eni.

²⁴ Kuya fariseogarë lok ga tjëlë lok ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le.

²⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir, ga tjëlë ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe.

²⁶ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo?

²⁷ Ä sëyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi. ¿Eni ga bomi opping-gaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche lok wlo? E kjishko ga epga omik

* **12:7** Oseas 6.6. † **12:20** Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm le li, e domer li ber kjang, nopga dbo ara llëm li tjok llëme loklo. ‡ **12:20** Shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm le li, e domer li ber wotöy, nopga mär ba go sira dö li tjok loklo. § **12:21** Isaías 41.1-4. * **12:21** Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

wëlë ga pjây diktong löng jlöe. ²⁸ Ä säyaga ichër to, Sbö Säya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

²⁹ »¿Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjrira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjlúe.†

³⁰ »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga. ³¹ E kjïshko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Säya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme. ³² Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Säya läywë owa ga owa li löya eerishko llëm, llonoshko llëm bakoe.

Kjor; e sorë miydëy ba bo go

³³ »Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. ³⁴ ¡Pjây so dgur kjoyoe! ¿Pjây owa kjïshko ga pjây tjlä pjlú sorëro? Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go. ³⁵ No pjlú ga tjlä pjlú, wotjlik pjlú kjïshko. No owa ga tjlä owa, wotjlik owa kjïshko. ³⁶ Lër bomi kong ga no llgwezlöng dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlökwö owa lono kjwobi li kjïshko. ³⁷ Eshko ga pjây ie ber löng pjlú, llëm ga pjây ie ber löng shdungko, tjlökwö loromi li kjïshko» le.

Jonás jyäglo

³⁸ Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglo shäryos kjrina borwa kong, llëbo İydëba llëm wleniyo İnwa wlo» le.

³⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok

kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwö laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. ⁴⁰ Dënashko ga e beno sök mã dlung roy so kësbang bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe. ⁴¹ Nïnive sopga, e Jonás tjlökwö kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwölö ara, Jonás kjinmo. E kjïshko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nïnive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. ⁴² Sabá so pjluyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwölö ara, Salomón kjinmo. E kjïshko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

⁴³ »Ä säya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. ⁴⁴ Eshko ga wotjlik ga «Tja to bor ushko iröng obi» le. Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵ Eni ga säya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjây owa, ga pjây ber löng domer ëre dik eni» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

⁴⁶ Jesús sök tjlä oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷ Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlä ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le. ⁴⁹ Eni ga ba oppinggaga löng li pïya

† 12:29 Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Shrono shäng ba llëbo lüyotkë le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä säyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

ba sakkwo go, ga tjlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmgä lër li kjwepga. ⁵⁰Ëye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

13

Dwla sguingga

¹ E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go. ² Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kyyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³ Eshko ga tjlëno ba kong ara llëbo jyäglo go, tjlë ga «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴Sguiyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkë sho roshko, ga shkë sho li kunoshko ga dwla li llgwinae. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰ E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Pja tjlë oba kong llëbo jyäglo go erä ega?»

¹¹ «Sbë ber no pjluyo sorë li roy miy-daydëba llëm li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llëme. ¹² Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete.* ¹³ Kuya

löng ga llë loklo miyde lok llëme. Æya löng ga llë Æyde miyde lok llëm bakoe.

Tja tjlë ba kong llëbo jyäglo go e kjishko. ¹⁴ Llëye lara Sbë tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li beno epga li kjishko. Tjlëno beno eni:

»«Kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm,

Æya löng kjër ga llë Æyde miyde lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga ëre, llëye kuya woydë llëme. Kwomgwo bäng bängzara lok tuke.

Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llëye Æya lok ba bokkwo go llëm wlo,

llëye kuya lok ba kwomgwo go llëm wlo,

opping lok sira llëm wlo,

optwë ber bor kong llëm wlo,

epga dör llëm wlo bakoe.»

¹⁶ »Gueniyo pjäyda kjok Ægö bomi bokkwo go, pjäy kjok kugö bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjäy ber löng wopjlúe. ¹⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga llëbo Æmi, kumi löng ëre tjwlo ara. Dënashko ga Sbë tjlökwo lagaga, nopga oblë pjlo bek wleniyo, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omïno llëm, omkuno llëm bakoe.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹⁸ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Kuzia. ¹⁹ Ëye Sbë ber no pjluyo sorë li roy kuno, gueniyo llë loklo miyde llëm ga e so dwla lono irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li dgak pjang ba pjlúshko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryö. ²⁰ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno, ga beno shäng wopjlú li loklo. ²¹ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, shdungoba tjlökwo li kjishkoshko ga tjlökwo li raye, söya ame. ²² Dwla lono shkë sho roshko li, e ëye tjlökwo li kuno li loklo. Tjlökwo li kura, gueniyo llëbo tjeng

* **13:12** Llëbo tjok le li, e Sbë tjlökwo loklo. Eni ga ëye Sbë tjlökwo kjrë ga kong tjlökwo twe Sbörë obi, gueniyo ëye omkjrë llëm ga Sbë tjlökwo miyde tjan li döya ba shjiryö.

kjok ère kjing goshko li woyotjlīya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjīshko ga tjlōkwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlōkwo li kjīshko llēme. ²³ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e èye tjlōkwo li kuno, ga llē loklo miyde pjlú li loklo. Eni ga e ber shāng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbāw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» le ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrēko

²⁴ Ga Jesús tjlēno ba kong llēbo jyāglo go obi, tjlē ga «¿Sbō ber no pjluyo sorē, e so llē kjoyo lēr bomi kong? Domer shāng kjlara. Pjlara ga dwla pjlú wleniyo dgara ba kjok kjing go. ²⁵ Gueniyo dwla dgaga li ponoshko ga ba moskwo shrono shāng kjlara dwla dgak buk lishko. Kjlo sho owa dwlayo, e sōra, dgara dwla buk pjlú li roshko, ga to ey dwayo. ²⁶ Eni ga dwla pjlú li weno, botjyē kjwlēshko ga kjlo sho owa li weno ba tjrēko bakoe.

²⁷ »Īya dwla sogo li parkagagarē ga öör lok ba rotē ba kägāyo kong, tjlē ga «Tjlapga, pja dwla dgonο bop kjok kjing go pjlú erōe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorē?»

²⁸ »«Sōga, dgaga bi moskworē» le ba kong.

»Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Kjlo sho owa kjwe shirware?»

²⁹ »«Llēme. Kjlo sho owa kjwe skwēmishko ga dwla pjlú kjwe skwe tēm ba tjok äe. ³⁰ Pjlú wlo ga iozī ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichēr kjlo sho owa li zē bām go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shāryara lok eni pjir ga dwla pjlú li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko» le ba kong» le.

Kjor dwlayo chirawa

³¹ Ga Jesús tjlēno ba kong llēbo jyāglo go obi, tjlē ga «Sbō ber no pjluyo sorē, e so kjor dwlayo chirawa

ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. ³² Dwlagwo ère chirawa, dwlagwo oblē oblē dorko. Gueniyo kun kēsbang, dwlagwo oblē oblē kjinmo. Eshko ga sēnwa llē usho ywē ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

³³ Ga Jesús tjlēno ba kong, llēbo jyāglo go obi, tjlē ga «Sbō ber no pjluyo sorē, e so walē pjlung shosho llruno bayo gök kēsbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10)† ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdōktong pjlung shosho li kjwang jīkong» le.

Jesús tjlēno llēbo jyāglo go

³⁴ Llēbo uunkong ère lara Jesúsde nopga kong llēbo jyāglo go erä. Eni llēm ga llēye lara ba kong llēme. ³⁵ Shāryono eni, tjlōkwo lara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko sorē li ber jlōkoyo wlo. Tjlēno beno eni:

«Tja tjlē llēbo jyāglo go;

tjlōkwo lēr li, e iak Sbörē tjeng lūtshko, kjok ère shāryara Sbörē tek lēkong.»‡

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrēko lanyo, e llē loklo lara Jesúsde

³⁶ Jesús to ey dwayo ga opzrēno jek shāng u roshko. Eshko ga ba opping-gaga tek shrono löng ba zlong bāng ga tjlē ba kong ga «Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrēko lanyo, e llē loklo los borwa kong sira» le.

³⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Dwla pjlú dgaga li, e no to ter kjok dogo dwayo ère loklo. ³⁸ Dwla dgara kjokyo li, e kjok kjwang jīkong loklo. Dwla pjlú li, e Sbō nopga loklo. Kjlo sho owa li, e Ä nopga loklo. ³⁹ Ba moskwo, kjlo sho owa dgaga li, e Ä loklo. Dwla bo kjrozlong dbaryo li, e kjok pjir dbaryo loklo. Ga dwla skogaga li, e Sbō parkagaga kjok dogo so loklo.

⁴⁰ »Kjlo sho owa li töya, dbuya iök roshko, suya wlo sorē ga kjok

† 13:33 Gök kēsbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik. ‡ 13:35 Salmo 78.2.

ppir dbaryoshko ga Ä nopga suya eni bakoe. ⁴¹ Eshkoshko ga nopga ber löng llëbo owa shäryë, nopga ber löng oblë ichë llëbo owa shäryë bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ichër no to ter kjok dogo dwayo ërerë nopga owa li töng. ⁴² Ga dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿ. ⁴³ Ga nopga pjlo bek löng li ber löng kãã lletllet dlo wleni, ba Data sök lishko. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

Llëbo tjwölö ara jnek buk

⁴⁴ »Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo tjwölö ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, llëbo tjwölö ara li wlëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa llëme. Eni ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga kjok li tjwölö beno ba kong.

Obrikkwo tjwölö ara

⁴⁵ »Sbö ber no pjluyo sorë, e so domer llëbo tjwölöga, soynega to shäng obrikkwo tjwölö ara wlëk kjoyo bakoe. ⁴⁶ Obrikkwo wlëna kjwara tjwölö ara wleniyoshko ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga obrikkwo li tjwölö beno ba kong.

Kjla mã shakklo

⁴⁷ »Sbö ber no pjluyo sorë, e so kjla mã shakklo kjoyo bakoe. Dbuya lok di roshkoshko ga mã shaya llërba pogo. ⁴⁸ Kjla li dlinoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mã pjlú wleniyo töngoba shing roshko, ga owa li dbukoba. ⁴⁹ Eni ga kjok ppir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjwe lok nopga owa li kjë nopga pjlo bek tjeng lishko dwayo, ⁵⁰ ga nopga owa li dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿ» le.

Llëbo tjaglën, llëbo këguë

§ **13:52** Llëbo tjaglën, llëbo këguë le li, e tjlökwö tjaglën, tjlökwö këguë loklo. * **14:1** Pjlu Herodes, e kowëba Herodes Antipas bakoe.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Tjölkwö lër shäng li llë loklo miydëmi löngde?»

«Eng, miydërwa» le lok ba kong.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong ga «Eye no ping pjlú, Sbö ber no pjluyo sorë li kjishko ga e so domer u sogo kjoyoe. Llëbo jnek tjeng ara, llëbo tjaglën, llëbo këguë bakoe. Ga llëbo li shiya, twe oba kong ga pjlú» le. §

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³ Jesús tjlëno llëbo jyäglo go ppir ga to ey dwayo. ⁵⁴ Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judioga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok eng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye sorë? ⁵⁵ ¿Domer kjwe u shäryaga li wa llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Simón, Judas llëmdo? ⁵⁶ ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wlëya kjone?» le lok eng kong eni. ⁵⁷ Ga tjölkwö kjre lok woydë llëm, iirkono lok ara erä.

Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjölkwö laga, e iëba tjwölö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwölö llëme» le.

⁵⁸ Kjok eshko sopga mär Jesús go llëm kuzong ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara ara eshko llëme.

14

Juan No Waga zrörabae

¹ Dbar eshkosho ga Pjlu Herodes* parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ² tjlë ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye ga pjlú e kjishko» le.

³⁻⁴ Kjupäbäshko ga Juan tjlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko» le. E kjishko

* **14:1** Pjlu Herodes, e kowëba Herodes Antipas bakoe.

ga Juan shara, bängzara Herodesdë, shdüya wlo. ⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjlökwo laga» lëba, ga oba bangkjre ara. E kjishko ga zröra llëme.

⁶ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodías wa walë li bërkonno oba löng kjlobi li boksho, ga Herodes beno sök wopjlú e kjishko. ⁷ E kjishko ga tjlëno ba kong jlökoyo ga llëye roke li twe ba kong. ⁸ Poshduna ba mekerë kjishko ga tjlë Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo tjlëno jlökoyo nopga mana löng li boksho kuzong ga no ichara ba shäryë ba kong. ¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko, ¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong. ¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lok ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsdë ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kyyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ara ba irgo pjö lëkong. ¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kyyong roshko dwayoshko ga nopga ëng tönno träk llëm li ina, ga songe le, ga swloppga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Brik lok llëm ga pjlúe. Sëzï pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sözi bor kong» le. ¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga löng kës li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tönna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kyyong roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko. ²³ Brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zoktong shäng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kyyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jöya di iöya ararë, pjluk tek jong ba shwo lëkong kjishko. ²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jëk shäng di li kjing go, ba oppinggaga löng li shwo lëkong. ²⁶ ïya lok ga bangkjre lok ara, ga tjlë ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¡Pjäy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjrëmi llëme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja jlö ga tja ichos jek jëk di kjing go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorë ga opshino kyyong roy dwayo, ga jëktong jek di kjing go, Jesús shwo lëkong. ³⁰ Eshko ga ïya ga pjluk tjwe jong dbo ara ga

bangkjrara, ga pir jer jong, ga tjlē ga «Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsdē jekdo ba orkwo go, ga tjlē ba kong ga «Pja mär bor go jlōkoyo llēme. ¿Pja kjimtēr llēme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kjoyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjeksoe.

³³ Eshko ga beno löng kjoyong roshko li, Jesús poshrëra, ga tjlē lok ba kong ga «Pja Sbō Wa jlōe» le.

Swlopga poptara Jesúsdē Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarëshko ga roy shdöra lok kjok eshko kwang jikong. Eni ga swlopga söra lok ba kong, ³⁶ tjlē ba kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

15

Nopga äär ber owa Sbō bokso sorë

¹ Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdē li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlē lok ba kong ga ² «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok llēm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llēme» le.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Bomi sdëkwo kjishko ga Sbō kjok ilgwekklo kolëmi llēm ega? ⁴ Sbō tjlēno ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara.”* Sbō tjlēno obi ga “Ëye ba data, ba mekë läywono owa ga e zrökko.” ⁵ Gueniyo ga ëye tjlēno ba data, ba mekë kong ga “Pja kjimtēr ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbō kong pjire” lara ba kong pjir ga ⁶ ba data, ba mekë kjimte ame ga pjlúe lëmi eni. Eni ga bomi sdëkwo kjishko ga Sbō tjlōkwo ioromi

beno tjwlō llēme. ⁷ ;Pjây Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Llëye lara Sbō tjlōkwo laga tek dënashko so Isaíasdē bomi kjishko li, e jlōe. Tjlēno beno eni: ⁸ »“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo

go,
gueniyo tja woyotjliya ba pjlúshko llēme.

⁹ Tja poshrëya löng li llëno llëm, nopga pïya kjok ilgwekklo tak norë go erö kjishko»† le.

¹⁰ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Tja kuziã. ¹¹ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli ue lirë llēme. Miga ber löng eni li laga ba tjlōkwo le om go lirë» le.

¹² Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Llëye lorop li kjishko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydëpde?»

¹³ «Dwla dgara bor Data sök kjok dogo lirë llëm ga e skwako sleng go.‡ ¹⁴ Kjwepga löng wëyë. Kjok igö lok llëm, gueniyo löng oblë kjok igö llëm wleniyo wlosök. Eni ga no kjok igö llëm wleniyo wlosöya no kjok igö llëm wleniyorë ga lon tjeng pjöyikong pjlëbgwo kjwaraso roy» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Llëye lorop llëbo jyäglo go li pjlollgwes borwa kong sira» le.

¹⁶ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿Llëye lër shäng li llë loklo miydomirë llëm obire? ¹⁷ Dli uëy li jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁸ Gueniyo ga tjlōkwo lëy li wen tëm bi pjlúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbō bokso laga erë. ¹⁹ No wotjlik owa, no zrök, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë, jyörkë, oblë jyöyotkë, oblë läywë owa, e wen tëm ba pjlúshko dwayo uunkong. ²⁰ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llëbo tjeng kës ërerë. Gueniyo ëye ber pjlo bek

* **15:4** Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. † **15:9** Isaías 29.13. ‡ **15:13** Dwla dgara ba Data sök kjok dogo lirë llëm le li, e nopga mär Sbō go llëm li loklo. Epga ber skwako sleng go le li, e epga kje Sbörë ba boksho dwayo loklo.

Sbö bokso, iono orkwo shkwono llëm kjĩshko llëme» le.

Walë judío llëm wleniyo mär Jesús go jlökoyo

²¹ E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shäng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko.

²² Walë sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shäng Jesús shwoy ga tjlë ba kong dbo go ga «Tjlapga, David tjëyo, tja songe lozong! Bor wa walë, goshko Ä säya kjlara, ĩn ga songe» le.

²³ Kuya ga dboryara llëme. Eni ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «Pja nom na dwayo» los walë kjwe kong, tek shäng öö le ara bi irgo kjĩshko» le.

²⁴ Kuya ga tjlë walë li kong ga «Tja ichara Sbörë Israel tjëyoga kong döe. Epga öng wlëp ushko so jeno löng wleni» le.

²⁵ Eni ga walë li tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bi wapga dli li döy, twëy shjitiš kong wlo ga äe» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jlõe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iëshko ga dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjitirë ga pjluë» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo. Woydorop sorë li shäryë eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlopga poptara Jesúsde ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go. ³⁰ E irgo ga nopga shrono löng träk llëm sök lishko. Swlopga söra lok ara, nopga jëk llëm wleniyo, nopga kjok ĩgö llëm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjlë llëm wleniyo, nopga swlo oblë oblë bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹ Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjlë llëm wleniyo, e tjlëno,

nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jëk llëm wleniyo, e jëktong, nopga kjök ĩgö llëm wleniyo, e kjok ĩno bakoe. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä, ga Israel tjëyo Sbö poshrëra lok ara.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjĩshko ga songe lër. Jek ichër löng ba ushko ië llëm ga äe. Wopjir irbo kjwe» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe säy sorë? ¿Kjok no llëmshko ëre dli wlëy kjone?» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?» «Tjeng kjwo kjäk (7), mã chilawa tjeng kjwöbö bakoe» le lok ba kong.

³⁵ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. ³⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mã li, e kjrara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjĩshko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lok nopga tjeng kës li kong.

³⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

³⁸ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

³⁹ E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono kyyong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

16

Llëbo jyäglö kjok dogo dwayo

¹ Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlík

§ 15:26 Eshko dbaryo ga nopga judío llëm wleniyo kowara judiógarë shjiti, woyde lok llëm kjĩshko.

wlo. Tjlê ga «Llêbo ÿydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

² Kuya ga tjlê ba kong ga «Ïmi kjok sêng ga kjok dogo srëzrën ga bong ga kjok pjlúe lëmi. ³ Ïmi kjok shröngto ga kjok dogo srëzrën, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lëmi. Eni ga llëbo wen kjok dogo, e llë loklo miydëmi pjlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro? ⁴ Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwo laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe» le.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo

⁵ E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bäng buk kësbang li kjwo na lëkong ga pjlung shosho suk pjir söra lok llëme. ⁶ Eshko ga Jesús tjlê ba kong ga «Pjây sjëk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

⁷ Kuya lok ga tjlê ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjïshko» le.

⁸ Tjlê löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlê ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿Pjây mär bor go jlökoyo llëm ega? ⁹ ¿Bor tjlökwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëmdo? ¹⁰ ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëm bakoro? ¹¹ ¿Tja tjlê shäng pjlung shosho suk pjir kjïshko llëm li miydëmi llëm sorë? Pjây

sjëk fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹² Eshko ga miydara lok ga Jesús shäng tjlê li, e pjlung shosho uukklo layde llëme. No pïya fariseoga, saduceogarë löng sorë, e layde shäng.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹³ Jesús jek öötong Filipino Cesarea kjokyo ga tjlê ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ëre, e ë lëba?» le.

¹⁴ Kuya lok ga tjlê ba kong ga «No kjone kjone tjlê ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlê ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías li tjwayde shäng le. Kjone kjone tjlê ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Jeremías li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlê ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

¹⁵ Kuya ga tjlê ba kong ga «E ga pjây e, ¿tja ë lëmi?» le.

¹⁶ Kuya Simón Pedrorë ga tjlê ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja. Pja Sbö Sök ÿyado li Wa jlöe» le.

¹⁷ Kuya ga tjlê ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjlëno li laga norë bop kong llëm, laga bor Data sök kjok dogo lirë bop kong. E kjïshko ga pja ber wopjlúe. ¹⁸ Lër bop kong ga pja kowër Pedro.* Oba u ywë wlo ga ak kjang iëba bäm go, ber ba shakklo wlo. Eni ga nopga tjëyo shäryër kjrina bor tjlökwo kragaga kjlobi li go, so u kjoyo, ga ak lër li, e ber u li shakklo wleni. Tjëyo li zäya Äre ga äe. ¹⁹ Ga pja kong dbo twër, pja ber Sbö nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichëp sorë kjok ëre kjing go ga epga iche Sbörë kjok dogo eni bakoe» le.

²⁰ E irgo ga tjlê ba oppinggaga kong obi ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko

²¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjlê ba oppinggaga kong ga «Tja jongya

* **16:18** Grecia so tjlökwo Pedro, e ak'loklo.

Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, tja shdūya lok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le.

²² Eni ga rokara Pedrorē tjoksa, ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, woydēr ga e wen bop kong eni llēme!» le.

²³ Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lēkong, ga tjlē ba kong ga «Ä, pja opkjös bor zlong dwayo! Tja ichēp woydē dir eröe. Llēye woyde Sbörē li woyotjlīp shäng llēme. Llēye woyde norē li woyotjlīpdē shäng eröe» le.

²⁴ Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Ëye jēk woydē bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlīk İyado, wotjlīk llēbo shäryē kjok ère kjing goshko ame bakoe. Bor kjīshko ga llēye shäryēba ba kong llē pogoshko li, e zrökoba ëmdē ga e ba kong ga llēye llēme.

²⁵ Ëye wotjlīk opdē om go, zrökoba bor kjīshko llēm wlo le ga äär kjok dogo llēme. Gueniyo ëye jēk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjīshko ëmdē ga era ber sök sē İyado kjok dogo. ²⁶ Ëye llēbo tjeng kjok ère kjing go kēs li kjrara tjeng ba wloy ëmdē ga e llēno llēme. Wolono ga öötong kjok dogo llēm ga to jeno ba llēbo li tjok.

²⁷ »No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe bor Data dbo kälā goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlēn, llēbo shäryara dö li kjīshko. ²⁸ Lēr bomi kong jlökoyo ga pjāy kjone kjone löng èreshko wolontē llēm obishko ga tja ber no pjluoy sorē li İmi wēlē» le.

17

Jesús kjlopswono beno kälā lletlet

¹ Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsde jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. ² Eshko ga İna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirē ga Jesús kjlopswono,

bokkwo beno kälā lletlet dlo wleni, ga shwong beno pjluublún shjiye.

³ İya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bē löng İan Jesús tjok eshko.

⁴ Eni ga Pedro tjlē Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjluē. Woydēp wleni ga tja ukwang shäryē kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵ Shäng tjlē wopro ga pjäng sho shjiy lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlē ga «Bor wa li ère. Woydēr ara. Tja woplū ba tjok. Ba tjlökwo kuzīa» le.

⁶ Kuya ba oppinggaga löng lirē ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjīshko.

⁷ Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjlē ba kong ga «Pjāy kojōzong. Llēye bangkjre İllēme» le.

⁸ İya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsda beno shäng tjoksa erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Llēye İnomi yē İanyotkēmi è kong llēm, no to ter kjok dogo dwayo ère woshrara Sbörē iröng obi guing» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go tjlē lok ga “Borwa pjluoy iche le Sbörē li tjwe ber nopga uunkong pjluoy wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bām go” le. ¿Le lok eni ega?»

¹¹ «Elías tjwe bām go jlōe. E tjwe llēbo uunkong poshäryaga. ¹² Gueniyo lēr bomi kong ga e shrono öör tjan. Gueniyo ga to miydaraba llēme. Kong llēbo owa shäryaraba, woydaraba sorē li eni. No to ter kjok dogo dwayo ère kong llēbo owa shäryēba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³ Miydara ba oppinggaga lirē eni ga Juan No Waga li İanyotkayde shäng.

Dwlas goshko Ä sēya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng

kjlara, kjök tono, ¹⁵ ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lozong. Llëbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete, wopjir kjlulu erä. Olö ga dguë iök roshko, llëm ga lon dishko. ¹⁶ E kjïshko ga sörör bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara lok llëme» le.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba oppinggaga beno löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjokkjër äär jong llono, pjäy mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le. ¹⁸ Eshko ga Ä säya li wlona, ichara to dwlas li go dwayo, ga dwlas li poptono jekdo beno shäng pjlúe.

¹⁹ Döni ga ba oppinggaga löng tjoksa Jesús tjokshko ga tjlë lok ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa llëm ega?»

²⁰⁻²¹ «Pjäy mär Sbö go jlökoyo llëm kjïshko. Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy mär ba go sirawa kjwe ëmdë ga pjäy tjlë dlup ëre kong ga “Pja opkjös jek pjola” lëmi, ga opkjë jek pjolae. Eni wleni ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko pjlara obi

²² Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «No to ter kjök dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko, ²³ ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le. Kuya lok ga woydë lok ara.

Kä potjwlëkkïo Sbö u kong

²⁴ Jesús, ba oppinggaga, e öötong löng Capernaúm kjokyoshko ga kä potjwlëkkïo dburyo li töngga Sbö u kong löng eshko li tjlë Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwlëk llëmdo?»

²⁵ «Ëng, potjwlëya» le ba kong.

* **17:20-21** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Eni kjwe ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete. Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjäy ië llëm Sbö kong, pjäy syöshhtë Sbö kong ara dey.»

Döni ga Pedro opzrëno jek u roshko. Ga llëye layde Pedrorë ba kong llëm obishko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿“Pjäy kä potjwlëk bor kong” le pjlupgarë ë kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblë kong?»

²⁶ «Oba oblë kong eröe» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga ba nopga baïyara kä potjwlëk llëme. ²⁷ Gueniyo ëye barwëy llëm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mã ship kjlara bäm go li kjak roshko dburwa buk kjwara. Ship, söp, twëp dbur töngga li kong, bi kä potjwlëkkïo wlo» le.

18

Ëye tjwlö ara anmoyö

¹ Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Sbö sök no pjluyo ïyado lishko ga tjawa löng ëre tjrëko, tjwlö kësbangyo li kjone dey?» le.

² Kuya ga kjwozirwa rokara kjlara, iara shäng ba tjrëko, ³ ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy opkjloswë ber kjwozirwa jüni llëm ga pjäy äär ber löng Sbö sök no pjluyo ïyado lishko llëme. ⁴ Ëye opkjloswë ber wotöy, kjwozirwa jüni ga tjwlö kësbangyo Sbö sök no pjluyo ïyado lishko li e. ⁵ Ga ëye, kjwozirwa jüni wlojrrara bor kjïshko ga tja wlojrrara wleni.

«Shji nopga ichë llëbo owa shäryë llëme» lara Jesúsde

⁶ »Ëye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷ Llëbo tjeng ara kjök kjwang jïkong no ichë llëbo owa shäryë wleni. Llëbo wen eni ïyado. Gueniyo ëye no ichë llëbo owa shäryë ga e song jlöe.

⁸ »E kjïshko ga bomi orkwo, bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni

ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjây opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm, orkwo kjwara llëm dey ga pjlu, pjây pjë bomi orkwo pjök li tjok, bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. ⁹ Bomi bokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjây opzrëk jek äär Sbö sökshko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlu, pjây pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

¹⁰⁻¹¹ »Kjwozirga kjwe tjwlö llëme lëmi llëme. Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga.*

¹² »¿Llë lëmi? Domer shäng kjlara, e öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbäw (100). ¿Kjlara jeno wleni ga llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li ie ber tjeng dlupshko, ga to jeno sök li wlëk llëmdo? ¹³ Wlënnashko ga lër bomi kong jlökoyo ga öng doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno llëm li woyotjlïya ara llëme. E ber sök wopjlu kjlara jeno, wlëna li kjishko. ¹⁴ Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirë ga kjwozirga kjwe jer kjlara llëm bakoe.

Shji llëbo llgwek ëng kong sorë

¹⁵ »Bop kjlara opshäryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, llëye owa shäryara li jlöe le wlo. Jlö lara ga pjây beno löng wopjlu ëng tjok. ¹⁶ Jlö le llëm ga oblë rokëp jek bop tjok kjlara pjök, llëye lanyotkëp li, e jlöe le lok wlo, Sbö tjlökwö tjlä ga “Shji oblë rotëshko ga nopga söy pjök mya, e jlöe le lok wlo”† kjishko. ¹⁷ Jlö le llëm obi ga pja nom syö uyo, ga lëp bor tjlökwö kjragaga löng li kong. Lano lok ba tjok pjir ga jlö le llëm obi ga iëp ber shäng

nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik, dbur töngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸ »Lër bomi kong jlökoyo ga no llgwemi sorë kjok ëre kjing go ga llgweya Sbörë kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Lër bomi kong obi ga bor tjlökwö kjragaga tön löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây tön wotjlïk kjri-naso kjok ëre kjing go, pjây löng do pjökde dö ëmdë ga llëbo rokëmi syö go ga twe bor Data sök kjok dogo lirë bomi kong» le.

Domer, ba parkaga pogo tjwlö ba kong li raye woydë llëme

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿bor kjlara llëbo owa shäryono bor kong li iër ber tjwlö llëm pjlobi ga pjlu? ¿Shäryër eni pjloglo kjäk (7) ga pjläre?»

²² »Pjloglo kjäk (7) lër bop kong llëme. Llëbo owa shäryara bop kjlararë bop kong li iëp ber tjwlö llëm pjloglo sak kjäk kjingsho kjäk (77).‡

²³ »Eni ga Sbö ber no pjluoyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu sök kjlara. Pjlara ga ba parkagaga rokara, pogo tjwlö ba kong kjöme le lok ba kong wlo. ²⁴ Shärye shäng kjwlëshko ga ba parkaga söraba ba shwoy kjlara, pogo tjwlö ba kong ara, domerga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) parkë lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15) äska wleni. ²⁵ Tjwlëya ba parkaga lirë llë go llëm kuzong ga pjlu tjlä ga “Kjwe soynezï jek ba boy, ba wapga, ba llëbo baïya uunkong tjok, ber löng parkë oblë kong, pogo tjwlö li tjwlëya bor kong e go wlo” le.

²⁶ »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tono, tjlä ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop

* **18:10-11** Tek dënnashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng no jeno löng li döga.» † **18:16** Deuteronomio 19.15. ‡ **18:22** Grecia so tjlökwö ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E sak kjäk kjingsho kjäk (77) loklo, llëm ga sak kjäk (70) pjloglo kjäk (7) loklo. (Era sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho sak shkaw (490) loklo.) Kjone dey miydëy yötso llëme.

kong uunkong” le. ²⁷ Īya pjlurë ga songe le, ga tjlwō shira ba kong ame, dōra beno shäng oojong shara.

²⁸ »E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wlēna kjlara obi bē shäng eshko, pogo tjlwō ba kong sira dōe, domer parkē dbargwo sak dbāw (100) āska wleni. Eni ga shakza pjā ba bēngso go, ga tjlē ba kong ga “iPja pogo tjlwō bor kong li tjlwēs bor kong jekdo, eeri erōe!” le.

²⁹ »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tonono, tjlē ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjlwēn bop kong uunkong” le. ³⁰ Gueniyo ga songe le llēme. Shduna, iara beno shäng no shdūzlong uyo roshko pogo tjlwō li tjlwēna ba kong pjir guing.

³¹ »Īya pjlú parkagaga oblērë ga beno ba kong owa, woydë lok ara. Ga llēye ĩna lok li roylara pjlukong. ³² Eni ga ba parkaga li rokara pjlurë, ga tjlē ba kong ga “Pja parkaga owa. Pja pogo tjlwō bor kong ara ëmdë ga tjlwō shiror bop kong llēme. Pja kjloshtono bor kong ga pja songe loror. ³³ ĴEni ga bop kjlara, e songe lorop botoya dik llēm ega?” le. ³⁴ Eni ga pjlú iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdūzlong uyo roshko, pogo tjlwō kjōme li tjlwēna ba kong pjir guing.

³⁵ »Llēbo owa shāryara bomi kjlararë bomi kong li iëmi ber tjlwō llēm wleni llēm ga bor Data sök kjok dogo li omshāryë bomi tjok eni bakoe» le ba kong.

19

Shji ëng rayë

¹ Jesús tjlēno pjir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. ² Nopga to jek ara ba tjok, ga swlopga poptara uunkong.

³ Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlík wlo. Tjlē ba kong ga «ĴDomer ba boy rayë llë pogo kjishko ga pjlúe?»

⁴ «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Dämārshko ga nopga shāryara Sbörë domer, walë.”* ĴE lomirë llēmdo? ⁵ E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. ⁶ Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. Tōna Sbörë ga e dōy llēme» le ba kong.

⁷ Kuya fariseogarë ga tjlē ba kong ga «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ĴLara eni ega?»

⁸ «Llēye kumi woydë llēm kjishko. Pjāy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. Gueniyo ga tek dämārshko ga e eni llēme. ⁹ Lër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok llēm ga raye ga äe. Llēm ga shāryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llēbo owa shāryayde, e pono oma boy oblë tjok wleni» le ba kong.

¹⁰ Kuya ba oppinggagarë ga tjlē ba kong ga «Eni kuzong ga ëye orkwosmok llēm dey» le.

¹¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlökwo ëre kjraga uunkongdë llēme. ĴEye kjimte Sbörë ga era omkjrë. ¹² Domerga kjone kjone orkwosmok llēm, weno beno pë walë tjok ga ä kjishko. Kjone kjone orkwosmok llēm, shāryaga norë beno löng eni kjishko. Kjone kjone orkwosmok llēm, parkë Sbō, ba pjluyo li kong ga pjlú wlo. ĴEre llë loklo, ëye ommydë woydë ga miyde ga pjlúe» le.

Llëbo shāryara Jesús dë pjlú, kjwozirga kong

¹³ Pjlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo, syöshtë Sbō kong ba kjishko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sōgaga li wlōya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴ Eni ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llēm, tek wëyë bor shwoy. ĴEye ber kjwozirga jūni ga Sbō ber ba pjluyo» le. ¹⁵ E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

* 19:4 Génesis 1.27.

Domer mite dbur ara

¹⁶ Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye pjlú shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷ «¿Llëye pjlú kjakrokëp bor kong li llëro? Pjlú li, e Sbö eröe. Pja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolozong» le ba kong.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. ¹⁹ Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara,† ga pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe»‡ le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlökwö lëp shäng kës li shäryër shäng eni tjan. ¿Llëye shäryër obi?»

²¹ «Pja ber pjlo bek woydë ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko wlo ga kjange. ²⁴ Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkö bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵ Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Enira ëye därdo?» le.

²⁶ Kuya ga ÿya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. ¿Llëye wlënwa e kjishko?» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga kjok tjaglëshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkek äär sök bor pjlú sökklo kälä lletlet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga ktringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo. ²⁹ Ga ëye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga äska wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi. Ga ber löng së ÿyado Sbö tjok bakoe. ³⁰ Gueniyo eerishko ga nopga tjwlö ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlö chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlö chira löng ara li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

20*Nopga parkono kjillgwo bo ara kjokyo*

¹ Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Domer shäng kjlara kjillgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shröngteng, nopga wlëk parkë ba kong wlo. ² Eshko ga tjlëno parkagaga li kong ga potjwlëya dbar kjwara äska lara, ga ichara jek parkë ba kjok buk lishko.

³ »Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlöbö pak dret, llëbo soynezzong. ⁴ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko, ga pjäy potjwlën bëye» le. ⁵ Eni ga to jek lok parkë ba kong.

»Dlo dlw ga shäryara eni jek obi. Dlo pjö lë wleni ga jek shäryara obi.

⁶ »Dlo töy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlöbö pak drete. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy dbo ga löng parkë llëm ega?»

⁷ »«Tjawa parkë ë tjok llëm kjishko» le lok ba kong.

»Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko» le.

† 19:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. ‡ 19:19 Levítico 19.18.

⁸ »Öötong kjok shkë ga kjok sogo li tjlë ba parkaga kägäyo kong ga “Parkagaga to rokëp, ga potjwlëma. Shrono parkë iröng li potjwlëp bäm go, shrono parkë bäm go li potjwlëp ber iröng” le ⁹ Eshko ga parkagaga shrono dlo töy li potjwlëna dbar kjwara äska.

¹⁰ »Roy kuya parkagaga shrono bäm go lirë ga wotjlik ga potjwlëya lok iröng li kjinmo le. Gueniyo potjwlëna dbar kjwara äska bakoe. ¹¹ Potjwlëna lok pjirshko ga kjok sogo li läywe lok owa ëng kong, ¹² tjlë lok ga “¿Nopga tjwe löng iröng kjwe parkono wop tjok erä, ga potjwlëna borwa tjok bëy ega? ¿Tjawa song parkono dlo roshko dboe!” le lok ëng kong eni.

¹³ »Eni ga kjok sogo li tjlë parkaga kjlara kong ga “Tja shäng llëbo owa shäryë bop kong llëme. Pja potjwlën eni loror bop kong, ga jölö lorop bor kong. ¹⁴ Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng li potjwlën woydë bopoya dik bako ga ¹⁵ miydaga ber tjarë, dbur li botoya kjishko. ¿Pjäy wotjlik owa bor kong, tja no sëng ä kjishkore?” le.

¹⁶ »Eni ga tjwlö ara eerishko li, e ber löng tjwlö chira eshko, e ga eerishko tjwlö chira li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

¹⁷ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga ¹⁸ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng syöshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wloshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrökoba wlo, ¹⁹ ga tja twe lok nopga judío llëm wleniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpökklo go, ga tja zröya lok pjang kjlös go. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

Santiago, Juan, e mekë llëbo rokono Jesús kong

²⁰ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekë tek shrono löng Jesús zlong bäng ga kjok tonno, tjlë ba kong ga «Llëbo shäryëp bor kong sira» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye woydëp?»

«Pja ber sök no pjlyoyshko ga bor wapga do pjök ëre iëp ber löng bop tjok, or milë kjlara, or këlä kjlara» le ba kong.

²² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Llëye rokëmi löng bor kong li, e llë miydëmi löng llëme. ¿Pjäy shdungoba, bokrotkëba botoya dik ga pjlyure?»

«Ëng» le lok ba kong.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga pjäy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlöe. Gueniyo ga pjäy kjrër ber tjeng bor or këlä, or milë, e laga tjarë llëm, e laga bor Datarë. Shto bor or këlä, or milë, e ber ëye kjrara bor Datarë tjeng li kong» le.

²⁴ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono ba pjeyoga pjök li kong. ²⁵ Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjlë ba kong ga «Miydëmi pjlyu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ëye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä.

²⁶ Gueniyo woydër ga pjäy omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷ Ëye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ²⁸ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga där wlo» le.

Domerga kjok igö llëm wleniyo pop-tara Jesúsde do pjök

29 Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. 30 Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök kjok ïgö llëm wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjläno dbo go, tjlä ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe lozong!» le.

31 Eni ga nopga jek löng Jesús tjok li tjlä ba kong ga «Pjäy kjinkozong» le.

Kuya lok ga gueniyo kjinkë lok llëme. Tjlä lok dbo go jek obi ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe lozong!» le.

32 Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlä ba kong ga «¿Llëye woydëmi ga shäryër bomi kong?»

33 «Tjlapga, tjawa kjok ïk woydë» le ba kong.

34 Eshko ga songe le Jesúsdë, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno löng kjok ïgö wëllë, ga to jek lok Jesús tjok.

21

Jesús opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu dik

1 Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do pjök, 2 ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Kjweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga wlëmi sök kjlara kjro go, ba wa wlënggla tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. 3 Eshko ga ëbo llëbo lë bomi kong wlenishko ga “Woyde Tjlapgarë” lëmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» le.

4 Shäryono eni, tjläkwo lara Sbö tjläkwo laga tek dënashko sorë li ber jläkoyo wlo. Tjläno beno eni:

5 «Lëmi Sión* sopga kong ga
“Bomi pjlu tek sök dörö bomi shwowy wlëp,

öng so kwomgla kjoyo dre töshko kjing go.

Tjwe öng llëbo shgoklo wa kjing go” lëmi ba kong eni.»†

6 Kuya lok ga shäryara eni. 7 Öng li söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lëkong li iara öng do pjök li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go.

8 Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go bakoe.‡ 9 Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlä ga

«David tjëyo kjwe pjlu jläe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jläe» le.

10 Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko li shdöktong uunkong llaw pogo, ga tjlä ga «¿Kjwe ëro?» le.

11 Nopga jek löng Jesús tjok li tjlä ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjläkwo laga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» le.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë drete

12 E irgo ga Jesús jek opzrëno öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwllëk li ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwo kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soyneka sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe. 13 Ga tjlä ba kong lok ga «Sbö tjläkwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo. § Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”» le.

14 Eshko ga nopga kjok ïgö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, e tek shrono löng Jesús zlong bäng, ga pop-tara. 15 Syöshtaga kägäyoga, no ping-gaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li

* 21:5 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † 21:5 Zacarías 9.9. ‡ 21:8 Eshko dbaryo ga pjluPGA opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni. § 21:13 Isaías 56.7.

go, e löng eshko. Jesús shäng llëbo İydëba llëm wleniyo shäryë li İna lok. Eshko ga öö le kjwozirgarë löng Sbö u zlong bäng, tjlë ga «David tjëyo kjwe pjlú jlöe» le li kura lok bakoe. Eni ga iirkë lok ara, ¹⁶ ga tjlë lok Jesús kong ga «¿Llëye le lok li kup shängde?»

«Ëng. Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Kjwozirga, chidaga, e ichorop bop poshrëk, ba tækwo go.»* ¿E lomirë llëmdo?» le ba kong. ¹⁷ E irgo ga nopga li beno löng eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shäng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkër kjwara eshko.

Tjlökwo lara Jesúsde beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyo shko ga pjli arae. ¹⁹ Eshko ga kjor jong kjlara irbo li sor go ko *higuera*. İya ga jek äär ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga tjlë kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» le ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰ İya ba oppinggagarë ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹ «Pjây mär bor go jlökoyo, ga bor dbo ara äär llë go llëme lëmi llëm wleni ga lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäryoror ëre shäryëmi ga pjlú, ga pjây tjlë dlup ëre kong ga «Dlup, pja opkjos jer dlung roy» lëmi ga shäryë eni bakoe. ²² Pjây llëbo rokë syö goshko ga woyotjlími ga twe Sbörë lëmi jlökoyo ga wlëmi» le ba kong.

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²³ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba pïya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁴⁻²⁵ «Pjây kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë

no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

Kuya lok ga tjlë lok ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga «¿Tjlökwo kjroromi llëm ega?» le bi kong. ²⁶ Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjishko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Nopga li bangkjrey ara kjishko» le. ²⁷ Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «E kjishko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Wapga do pjök domerga

²⁸ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Llëye lër bomi kong ëre woyotjlízia. Domer shäng kjlara, wapga tjeng domerga do pjök. Pjlara ga tjlë ba wa kjlara kong ga «Pja nom parkë bor kjokshko, kjilgwo bo ara lishko» le. ²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Tja jek parkë woydë llëme!» le. Gueniyo döni ga wotjlíno oblë, ga to jek parkë. ³⁰ E irgo ga domer li tjlë ba wa kjlara obi kong ga «Pja nom parkë bor kjokshko» le. Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö, Data. Tja to parkë» le, gueniyo to jek llëme. ³¹⁻³² ¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» le.

Nopga löng eshko li tjlë ba kong ga «Bäm go lira ba data kolono» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur tönnga Roma so kong, walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, e äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko bomi bäm go. Juan No Waga shrono shäng irbo pjlo bek li ping bomi kong, ga tjlökwo kjroromi llëme. Gueniyo ga nopga owa lër li, epgara omtjlökwo kjrono. İnomi eni ëmdë ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi llëm, ga rayoromi llëm, ga tjlökwo kjroromi llëm obi. E kjishko ga nopga owa lër li kongda, Sbö, e ber ba pjluyo, bomi bäm go.

Parkagaga owa

* 21:16 Salmo 8.2.

³³ »Tja tjlë bomi kong llëbo jyäglo go. Kuzia. Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjëryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kwara ba dwla li doklo. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë.

³⁴ »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara kjlëbö, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³⁵ Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe löng li shara kjok dagaga löng lirë, kjlara shpora, kjlara zröra, kjlara löra ak go. ³⁶ E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjlëbö obi, ichara bäm go li kjinmo. Öötong löng kjok buk lishko ga llëye shäryara kjok dagaga löng lirë bäm go sorë ga shäryara jek eni obi parkagaga ichara obi li tjok.

³⁷ »E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjlik ga “Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok” le. ³⁸ Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li iya kjok dagaga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber bi kong wlo” le. ³⁹ Eni ga shara lok, shira kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

⁴⁰ »¿Eni ga kjok sogo li tjwe iröng obishko ga llëye shärye ba tjok lok lëmi?» le.

⁴¹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Parkagaga owa li songe le llëme. Zröya jekdo. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dwla ba kong bayo kjöme li twe ba kong wlo» le.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.

Shäryara Tjlapgarë eni,
ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.”†

¿E lomirë llëmdo? ⁴³ E kjishko ga lër bomi kong ga pjây kjrara Sbörë, e ber bomi pjlu wlo. Gueniyo pjây omkolë llëm kuzong ga oblë omkolë pjlu li kjayde, e ber ba pjlu shara wlo. ⁴⁴ E ye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

⁴⁵ Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya syöshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. ⁴⁶ Eni ga shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara, Jesús, e Sbö tjlökwo laga lëba kjishko.

22

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

¹ Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go jek obi. Tjlë ga ² «Sbö ber no pjluoy sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshärye shäng. ³ Eni ga ba parkagaga ichara kjlëbö nopga mana li rokë, gueniyo tek lok woydë llëme. ⁴ E irgo ga ba parkagaga oblë ichara jek tjlë nopga mana löng li kong ga “Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e poshäryak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga shäryak tjeng pjir tjän. Pjây tek malinge” le.

⁵ »Kura lok, gueniyo kolara lok llëme. Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone kjone jek lok ba pakshko. ⁶ Kjone kjone, pjlu parkagaga li shara lok, shpokza tjä tjä, ga zrörae.

⁷ »Roy kuya pjluurë ga iirkonoe. Eni ga ba ëngkjwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe. ⁸ Döni ga tjlë ba parkagaga kong ga “Dli llë shäryak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm go li tjwlö llëm, tek tjwe na wlo. ⁹ Eni ga pjây nom irbo bäng, nopga tön arashko ga ë pogo wlënomi li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lok bi tjok wlo” le. ¹⁰ Eni ga ba parkagaga

† 21:42 Salmo 118.22-23.

opshino jek, ga nopga pjlú, nopga owa, e wlēna irbo bāng go kjlobi li mana lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹ »Pjlu opzrök jek äär nopga mana löng li ikshko ga iya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wleniyo drete. ¹² Eni ga tjlē ba kong ga «¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wleniyo go llēm ega?» le. Kuya kjing erä. ¹³ Eni ga pjlú tjlē ba parkagaga löng li kong ga «Kjwe shazī, pjrizī ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzī jek kjoko, kjok ro sī roshko, ber shäng slar eshko, kowo uē, llēbo bang ara ba kong kjīy» le. ¹⁴ Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlobö erä» le.

Shji kä potjwlēk pjlú kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵ E irgo ga fariseoga tōno, lano lok èng kong. Woydara ga llēbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llēm ga doshaya lok e go, rote wlo. ¹⁶ Eni ga ba oppinggaga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. Öötong löng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlē beke. Woyde Sbörë ga shji jek sorë li lëp jlökoyo. No tjlēshko ga tjlökwokup llēm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlē bek è pogo kong. ¹⁷ ¿Eni ga shji kä potjwlēk pjlú kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjluré?» le.

¹⁸ Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa. E kjishko ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy Sbö tjlökwok sōga jlökoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! ¿Tja tjlimi ega? ¹⁹ Dburwa kä potjwlēkklo li tek sözī bor kong kjwara, in wlo» le, ga tek söra lok ba kong kjwara. ²⁰ Eni ga tjlē ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ère go jū è? ¿Ko tak pjang ère go jū è?»

²¹ «Kjwe pjlú kēsbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga llēye pjlú i li, e twozī pjlú kong, gueniyo

llēye Sbö i li, e twozī Sbö kong bakoe» le. ²² Kuya lok ga beno löng wotjlik ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozzlong dbaryo

²³ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjlē ba kong ga ²⁴ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlē ga «Eye wolono, wapga beno ba boy tjok llēm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga ber shinmo li i wleni wlo.»

²⁵ »Pjāra ga borwa tjrëko èreshko ga domerga löng doglo kjäk (7), epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llēm kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syā tjok. ²⁶ Eni ga ba lëng wolono jek bakoe. Ba lënga kjlobi li orkwosmono ba syā tjok eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llēme. ²⁷ E irgo ga walë li to wolono bakoe. ²⁸ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozzlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁹ «¿Pjāy diktong löng jlöe! Sbö tjlökwok tak pjang li miydëmi llēm, ba dbo kēsbang li miydëmi llēm bakoe. ³⁰ No woshrozzlong dbaryoshko ga èye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. ³¹⁻³² Pjāy wotjlik ga no wolono, ga woshre ame lēmi. Gueniyo ga Sbö tjlēno bomi kong ga «Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö»* lara. ¿E lomirë llēmdo? E shinmoga Sbö llēme. E nopga löng sē li Sbö» le ba kong.

³³ Kuya nopga löng lirë ga beno löng yëy le erä.

Kjok llgwekklo tjwlö kēsbangyo

³⁴ Saduceoga kjinkara Jesúsde li kuya fariseogarë ga èng tōno lok. ³⁵ Eshko ga fariseo shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésde li miydaga

* 22:31-32 Éxodo 3.6.

pjlú wleniyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng, ba tjlík wlo. Tjlë ba kong ga ³⁶ «Tjlapga no pingga, ¿kjok ilgwekklo tjwlö kësbangyo li kjone dey?»

³⁷ «Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlípshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö'li woydos jlökoyo iyado.»[†] ³⁸ Kjok ilgwekklo tjwlö kësbangyo li e. ³⁹ Kjok ilgwekklo kjrina obi tjwlö ara, e so bäm li kjoyoe. Tjlë ga «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»[‡] ⁴⁰ Kjok ilgwekklo kjing pjök ëre tjwlö ara anmoyö. Kjok ilgwekklo llamo tak lok li, llëye tara Sbö tjlökwo lagagarë li, e beno shji Sbö woydë sorë, shji ëng woydë sorë, e pingglo bi kong eröe» le ba kong.

¿No pjluyo iche le Sbörë li, e ë?

⁴¹ Fariseoga löng eshko obi wopro ga ⁴² Jesús tjlë ba kong ga «¿No pjluyo iche le Sbörë li, e ë tjëyo lëmi?»

«E David tjëyo» le ba kong.

⁴³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga David go Sbö Sëyashko ga no pjluyo li kowara ba Tjlapgayo ega? Eshko ga David tjlë ga

⁴⁴ »«Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga
‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlekong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ le.»[§]

⁴⁵ »¿Eni ga no pjluyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le. ⁴⁶ Kuya lok ga to dboryara ërë llëme. Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

23

No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wlona Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús tjlë nopga tjeng ara li kong, ba oppinggaga kong ga ² «No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wotjlík lok ga no pinggaga Sbö tjlökwo go jlökoyo li epga, ëye oblë drete le lok eni. ³ E kjishko ga pjäy pïya sorë ga shäryozï eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë li, pjäy omshäryë eni llëme. Nopga kjwe tjlë ga “Llëbo shäryëy jüni” le, gueniyo omshäryë löng oblë.

⁴ »Oba pïyashko ga tjlökwo le lok ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twe oblë kong söya wlo kjoyoe. Shärye lok eni, gueniyo epga om go omkjimtë ba sök llëm, ba sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁵ Llëbo shärye lok kës li, e ikoba wlo erä. Sbö tjlökwo tak pjang kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go, ba sjäksö go iyado. Ba shwong kjarbo shëshë li shärye lok kur may, pjë äär kjlay klung go wlo.* ⁶ Oba tön, iëshko ga woyde ga löng bäm goshko, sökklo pjlú goshko, shärye lok eni judíoga syö uyo roshko bakoe. ⁷ Woyde lok ga miga llë lëba ba kong yötso llëbo soynezzlong, ga kowëba no pingga.

⁸ »Gueniyo ga pjäyda epenga dö wleni. Pjäy pingga sök kjlaraso. E kjishko ga pjäy kowëba no pingga llëm dey. ⁹ Pjäy Data kjlaraso, Sbö sök kjok dogo li e. E kjishko ga kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey.[†] ¹⁰ Pjäy bapshiga kjlaraso. Tja, no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ëre li e. E kjishko ga pjäy kowëba no bapshiga llëm dey bakoe. ¹¹ Èye opyë woydë tjwlö kësbang, oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ¹² Èye opyono tjwlö ara ga ie ber tjwlö llëme. Èye opkjlopswono beno wotöy ga ie ber tjwlö ara.

¹³⁻¹⁴ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! iPjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlík owa bomi pjlúshko! Nopga,

[†] 22:37 Deuteronomio 6.5. [‡] 22:39 Levítico 19.18. [§] 22:44 Salmo 110.1. * 23:5 Shäryara lok eni, ikoba ga Sbö woyde lok ara anmoyö wlo. [†] 23:9 Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey le li, e ëye iëmi ber Sbö shtoshko llëme loklo.

Sbö ie ber ba pjluyo wlo li le ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko llëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe.‡

15 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjây to löng dlung kjing, kjok shto oblë oblë, no wlëk ber bomi oppingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppingga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyõ.

16 »iPjây song jlõ, pjây shdungko! Pjây so no kjok ïgõ llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlõkoyo Sbõ u kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjlëno jlõkoyo dbur sho shõylõr smok lok Sbõ u goshko li kjishko ga llëye loroy jlõkoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. 17 Pjây kjok miydë sira llëme. Pjây so no kjok ïgõ llëm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shõylõr smok lok Sbõ u goshko li iak beno tjeng dboy Sbõ kong, Sbõ u li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlõ ara anmoyõ li llë, dbur sho shõylõr lire, de Sbõ u li?

18 »Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlõkoyo öng sho sukklo li kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjlëno jlõkoyo öng twara, zrõra, sua buk öng sho sukklo kjing go li kjishko ga llëye loroy jlõkoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. 19 Pjây so no kjok ïgõ llëm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zrõra, sua buk öng sho sukklo kjing go li iak beno buk dboy, öng sho sukklo li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlõ ara anmoyõ li llë, öng lire, de öng sho sukklo li?

20 »E kjishko ga ëye tjlë shäng jlõkoyo öng sho sukklo li kjishko ga tjlë shäng jlõkoyo ba kjishko dö llëme. Tjlë shäng jlõkoyo llëbo buk ba kjing go li kjishko bakoe. 21 Ëye tjlë shäng jlõkoyo Sbõ u kjishko ga tjlë shäng jlõkoyo Sbõ sök eshko li kjishko bakoe. 22 Ëye tjlë shäng jlõkoyo kjok dogo kjishko ga tjlë shäng jlõkoyo Sbõ pjlú sökklo kjishko bako, Sbõ sök ba sökklo kjing go kjishko bakoe.

23 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Llëbo wlënomi li shtëmi äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbõ kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ga shäryëmi löng jlõkoyo eni bakoe. Gueniyo kjok llgwekklo tak pjang tjwlõ ara, ba kjinmo lira kolëmi löng llëme. Pjây kjok llgwek bek llëme. Oblë songe lëmi llëme. Llëbo lëmi oblë kongshko ga shäryëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga kjok llgwekklo tjwlõ ara ëre shäryomirë dey, kjok llgwekklo oblë li shäryozï ïyado bakoe. 24 Pjây so no kjok ïgõ llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Kjok llgwekklo, e llë loklo miydëmi llëme. E kjishko ga llëye tjwlõ ara llëm li, e shäryomirë löng. Gueniyo llëye tjwlõ ara li, e shäryëmi löng llëme. Pjây so no sök di ië kjoyoe. Llgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo öng kësbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llëme.

25 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjây llëbo shäryë ara, pjây pjlúe lëba wlo, gueniyo ga pjây kirkë ara, pjây wotjlik dbur töng bomi kong erõ. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshk-

‡ 23:13-14 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe. Syäpga jyäpgwëmi, ga ba u li dömi ba shjiryo. E irgo ga pjây syõshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba wlo lëmi. E kjishko ga pjây shdüya Sbõrë ara anmoyõ, oblë kjinmo.»

wak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ²⁶ ¡Fariseoga, pjây so no kjok ïgö llëm wleniyo kjoyoe! Pjlu wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwëmi bäm goshko. Pjir ga ber drëpdre jlöe.

²⁷ »¡No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! ¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Pjây so shinmo bapkwö poshtik pjublün, wolësowa kjoyoe. Ìkoba ga poglo go pjlu, gueniyo roshko shinmo dboglo, llëbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸ Pjây so e kjoyo bakoe. Ìkoba ga pjây pjlo beke lëba, gueniyo pjây wotjlik owa erä, llëye lëmi ga shäryëmi llëme.

²⁹ »¡No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! ¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Sbö tjlökwo lagaga shinmotkono tjeng dënashko li, ak sho shäryëmi ba sak kjing go, ber löng kjone miydëba wlo. Nopga pjlo bek shinmotkono li sakyö poshäryëmi, ber wolësowa wlo. ³⁰ E irgo ga pjây tjlä ga “Tjawa kjwe löng borwa tjlapgaga tek dënashko so dbaryoshko ga Sbö tjlökwo lagaga zrörorwa llëme” lëmi eni. ³¹ Eni ga miydëmi ga pjây Sbö tjlökwo lagaga zröga li tjëyoga. ³² Shäryara bomi tjlapgaga tek dënashko so lirë sorë ga pjây omshäryë jek eni bakoe. ³³ ¡Pjây so dgur kjoyoe! Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. ¿Pjây där, äär eshko llëm wlo ga sorëro?

³⁴ »E kjishko ga Sbö tjlökwo lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrömi, kjone kjone zrömi lok kjlös go, kjone kjone shpomì no shpokklo go judíoga syö uyo roshko, ga töktong lok. Eni ga irpjami to löng kjok shto oblë oblë go. ³⁵ Tek dämär ga nopga pjlo bek li srëng kwono ara. Tek jong Abel go äär jong Zacarías, Berequíás wa li go eni. Zacarías

pjlo bek, gueniyo zröromì Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjreko. Llono ga owa ère ber pjang bomì go. Pjây shdungko e kjishko. ³⁶ Lër bomì kong jlökoyo ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdungko llëbo owa ère uunkong kjishko.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjishko

³⁷ »¡Jerusalén sopga, tja kuziä! Sbö tjlökwo lagaga zrömi. Sbö tjlökwo roy lagaga ichara bomì kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromì llëme. ³⁸ Tja kuziä. Bomì u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. ³⁹ Lër bomì kong ga tja ère ìmi ame, äär jong pjây tjlä löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok èreshko.

Kjwe kjimte Sbörë”§ lëmi löng guing» le.

24

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo. Jëk shängshko ga ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng ga tjlä lok ba kong ga «U lok ère ïzong» le.

² Kuya ga tjlä ba kong ga «¿U lok ère ìmi löngde? Lër bomì kong jlökoyo ga èreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ère pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglö

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng, tjlä ba kong tjoksa wlo. Eshko ga tjlä lok ga «¿Llëye lep shäng li, e shäryë llono? ¿Pja tjwe iröng dörö li jyäglö wen llë? ¿Kjok pjir dörö li jyäglö wen llë?»

⁴ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llëm wlo. ⁵ Eshko ga nopga wen tjwe ara tjlä ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi. ⁷ Tjÿyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Pjli tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe. ⁸ Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyō li soye llëbo kës ëre go kjwlë jã.

⁹ »Eshko ga pjãý twëba kjok llgwegaga kong, pjãý shdüya lok wlo, ga pjãý zröya lok bakoe. Bor kjishko ga pjãý ÿwaba shjiktëng kjok kjwang jikong. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng ÿwō shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok llgwegaga kong bakoe. ¹¹ Eshko ga nopga ara to löng tjlä ga “Tja Sbō tjlōkwo laga” le, gueniyo e ichaga Sbörë llëme. E go ga oba jyãpgwe ara. ¹² Eshko ga nopga wotjlik owa ëng kong ara. E kjishko ga nopga löng ara ëng woydë ame. ¹³ Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu ÿyado. ¹⁴ Sbō ber no pjluoy sorë li roy pjlu, e shdär kjok kjwang jikong, miyde tjÿyoga uunkongdë wlo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵ »Dënashko ga Sbō tjlōkwo laga Daniel, e tjlōkwo tono llëbo shäryë owa anmoyō Sbō shto zrek roshko kjishko. Ère woydër ga kumi yōtso. ¹⁶ Eshko ga pjãý löng Judea kjokyo ga pjãý tökzong dlup lëkong; ¹⁷ pjãý löng bop u dbo kjing sdok li kjing go ga pjãý tökzong maling, pjãý opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁸ pjãý löng bomi kjokshko ga pjãý jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong li kjrë llëm bakoe. ¹⁹ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ²⁰ Rokozi Sbō kong ga pjãý tök kjok owa dbaryo llëm, wosh-tozlong dbaryo llëm bakoe.

²¹ »E dbaryo ga llëbo wen nopga

kong owa anmoyō. Llëbo eni, e ikdaba tek dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²² Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²³ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlä ga “iNo pjluoy ichara Sbörë li shäng na izia!” le. Oblë tjlä ga “iShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²⁴ Eshko ga nopga ara to löng tjlä ga “No pjluoy ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbō tjlōkwo laga kjok ëre so” le. Gueniyo e ichaga Sbörë llëme. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye lok kësbang oblë oblë ara. Llëbo jyäglo shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyãpgwe wlo, Sbō nopga kjrara li ëmdë jyãpgwe wlo le, gueniyo epga jyãpgwe ga äe. ²⁵ Gueniyo miydëmi pjir wlo ga llëye wen eshko li loror bomi kong tjän. ²⁶ E kjishko ga ëye tjlä ga “iNo pjluoy ichara Sbörë li shäng kjok dogro no llëmshko!” le bomi kongshko ga pjãý jek eshko llëme. Èye tjlä ga “iOpjneno sök na!” le bomi kongshko ga jlö lëmi llëm bakoe. ²⁷ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obishko ga e ber so llgwläng ller kälã lletlet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja ÿga nopga uunkongdë wëlle. ²⁸ Shinmo doyo buk kjone ga lä tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁹ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga
»“Dlo ber pjang yët,
ga mok kälã të ame.
Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.”*

³⁰ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre jyäglo li wen kjok dogo ga bangkjrëba kjok kjwang jikong, ga slar lok ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjäng sho roy ga bor dbo kälã ikoba wëlle. ³¹ Bor parka-gaga kjok dogo so ichër wli kësbang të,

* **24:29** Isaiás 13.10; 34.4.

ga bor nopga kjrara li kjre lok kjok kjwang j̄kong, t̄oya wlo.

³² »Tja kuzīa. Pjāy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjagl̄enshko ga miydēmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³³ Eni ga llēbo tjeng kēs ēre shāryē li īmishko ga miydēmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe irōng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴ Lēr bomi kong jl̄okoyo ga nopga lōng eerishko dbaryo kjone kjone wolontē llēm obishko ga llēye lēr shāng bomi kong ēre shāryē uunkong. ³⁵ KJOPKWO, kjok ēre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tj̄l̄okwora ber pjang īyado.

³⁶ »E dbaryo llono, kjok orē, ēye ommydē llēme. Miydaga Sbō parkagaga kjok dogo sorē llēm, miydaga Sbō Wa ērerē llēm bakoe. Miydaga Data Sbörē erōe. ³⁷ No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe irōng obi dōrōshko ga llēbo shāryē kjok ēre kjing go li, e ber so llēbo shāryono Noé dbaryoshko li dik. ³⁸ Eshko ga kjok ēre pitē llēm obishko ga nopga to lōng wl̄ep dli uē, di iē, orkwosmok ēng tjok öötong Noé opzrēno jem k̄yong kēsbang roshko dbaryoshko. ³⁹ Llēye tjwe shāryē eshko li miydaraba llēme. Eshko ga shunyo shrono kēsbang, ga nopga li sōra dirē, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ēre tjweshko ga e shāryē eni bakoe. ⁴⁰ Eshko dbaryo ga domerga lōng do pj̄ok parkē ba kjokshko. Kjlara sōya, kjlara ie ber shāng eshko. ⁴¹ Ga walēga lōng do pj̄ok llēbo klāk. Kjlara sōya, kjlara ie ber shāng eshko.

⁴² »E kj̄ishko ga pjāy lōng sj̄ek īyado, bomi Tjlapga ēre tjwe dbar llono miydēmi llēm kj̄ishko. ⁴³ Tja kuzīa. Ēye tjwe l̄urkē llono miyde u sogo lirē kjwe ga koshe, ba u de, llēbo l̄uyotkēba llēm wlo. ⁴⁴ No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe llono miydēmi llēm kuzong ga pjāy ber lōng bor koshe, poshāryak pjir īyado.

Parkaga p̄l̄u, parkaga owa

⁴⁵ »Parkaga ie ba p̄lurē ber ba parkagaga oblē daga, sēya äär ba d̄loyo go

kjok orē ga woyde ga parkaga llēye le ba kong li shārye eni wleniyo, kjok miydē ara wleniyo bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorē? ⁴⁶ Tjwe irōng obishko ga parkaga wl̄ēya ba p̄lurē shāng ba pak shāryē p̄l̄u li, e kongda ber p̄l̄ue. ⁴⁷ Lēr bomi kong jl̄okoyo ga era ie ba p̄lurē ber shāng ba llēbo uunkong k̄ägāyo. ⁴⁸ Gueniyo ga parkaga li wotj̄l̄ik owa wleni ga wotj̄l̄ik ga ba p̄l̄u tjwe maling llēme le, ⁴⁹ ga opy-orgō to shāng parkagaga oblē shdung, ga gl̄o ara nelōga tjok. ⁵⁰ Eni wleni ga koshe shāng llēm dbaryoshko ga ba p̄l̄u tjwe. ⁵¹ Eshko ga parkaga owa li shd̄ūya, iche nopga Sbō tj̄l̄okwo sōga jl̄okoyo le, gueniyo wotj̄l̄ik owa ba p̄l̄ushko tjeng lishko, ber shāng slar eshko, kowo uē, llēbo bang ara ba kong kj̄iy.

25

Kjogloga doglo sak kjwara (10)

¹ »Sbō ber no p̄l̄uyo sorē, e so llēbo lēr bomi kong ēre kjoyoe. Pjlara ga orkwosmozlong dbaryo ga kjogloga tōno tjeng doglo sak kjwara (10), kjoglo orkwosmok wlo li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwō sōra ba tjok kjlara ī ī, ga beno lōng domer orkwosmok wlo li koshe. ² Kjogloga doglo shkēng (5) wotj̄l̄ik llēm wleniyo, kjogloga doglo shkēng (5) obi, era wotj̄l̄ik p̄l̄u wleniyo. ³ Kjogloga wotj̄l̄ik llēm lira iök dyo sōno ba tjok llēme. ⁴ Kjogloga wotj̄l̄ik p̄l̄u lira iök dyo sōno ba bapkwō roy, ga iök dyo sōra lok bapkwō oblē roy bakoe. ⁵ Eshko ga domer orkwosmok wlo li shrono maling llēm kuzong ga poywō lok uunkong, ga ponoe.

⁶ »Kjok rong ga oba tj̄l̄ē dbo go ga “iDomer li tek shāng dōrōe! iPjāy opshis ba wlokjrē!” le.

⁷ »Kuya kjogloga lirē ga kojono lok uunkong, ba iök shjiy li poshārye wlo. ⁸ Kjogloga wotj̄l̄ik llēm li tj̄l̄ē lok llamo lōng li kong ga “Borwa iök sjer woydē. E kj̄ishko ga tjawa sēzī iök dyo sira” le.

⁹ »Gueniyo kuya wotj̄l̄ik p̄l̄u lirē ga tj̄l̄ē lok ba kong ga “Llēme. Borwatoy

kjwör shji uunkong kong wlo llëme. Twërwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjishko ga pjây to ba tjwlëk bomi kong om go dey” le.

¹⁰ »Gueniyo jek lok ba tjwlëk wopro ga domer li shronoe. Kjogloga löng iyado ba koshë li opzrëno jek orkwosmozlong uyo li roshko. Ga u bäng li bängzaraba tuke. ¹¹ E irgo ga kjogloga kjrina li shrono lok iröng obi ga tjlä ga “Tjlapga, Tjlapga, u bäng dös borwa kong!” le.

¹² »Gueniyo kuya domer orkwosmok wlo lirë ga tjlä ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga pjây ë miydër llëme” le.

¹³ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng dbar llono, kjok orë, e miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng sjëk iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴ »Sbö ber no pjluoyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga domer shäng kjlara. To kjok shto oblë go kjwlë wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber löng ba dbur dë wlo. ¹⁵ Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö li kong dbur sho pjublün twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjlu li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶ »Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwlëna dbur li go, ga soy-nena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi. ¹⁷ Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li omshäryono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe. ¹⁸ Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lira pjlebgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.*

¹⁹ »Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo. ²⁰ Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlä ba pjluoyo kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹ »Kuya ga tjlä ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo” le.

²² »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²³ »Kuya ga tjlä ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo” le.

²⁴ »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga “Tjlapga, miydër pjlu ga pja kjange. Pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko. Dwla sguinop llëmshko ga dwla bo jöp eshko bakoe. ²⁵ E kjishko ga pja bangkjrör ara, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre” le ba kong.

²⁶ »Kuya ga tjlä ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjlu ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko. Dwla sguinor llëmshko ga dwla bo jör eshko bakoe. ²⁷ E kjishko ga bor dbur

* **25:18** Eshko dbaryo ga nopga dbur jnenor tjeng klung roy, lüyotkëba llëm wlo.

ëre sörop, jnenop dbur jnezlong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” le ba kong.

²⁸ »Eshko ga ba pjluyo tjlä oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shano kjwo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw (10,000) li kong. ²⁹ Eye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete. ³⁰ Parkaga llëno llëm kjwe dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjy” le.

No llgwezlong dbaryo

³¹ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wlar sök bor pjlu sökklo kälä lletlet li kjing go. ³² Eshko ga tjëyoga kjrina kjrina kjok kjwang jikong tjwe tön uunkong bor bokshto. Öng daga, ba öng wlëp ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorë ga nopga kjër dboy dboy eni bakoe.

³³ »Nopga so öng wlëp ushko so kjoyo li iër ber tjeng or këlëkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iër ber tjeng or milëkong. ³⁴ E irgo ga no pjluyo ëre tjlä nopga tjeng or këlëkong li kong ga “Pjäy kjimtara bor Datarë. Pjäy tek löng kjok ëreshko. Kjok ëre poshäryak buk pjir, kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. ³⁵ Tja pjli arashko ga tja sënomi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi. Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromi bomi ushko. ³⁶ Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomi. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromi. Tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja inomi öör jong ey” lër.

³⁷ »Kuya nopga pjlo bek lirë ga tjlä lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja inorwa pjli arashko ga pja sënorwa lëp li, e llonoshko? ¿Pja wodogroshko ga pja kong di twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁸ ¿Pja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga pja wlokjrororwa

borwa ushko lëp li, e llonoshko? ¿Pja shwong llëmshko ga pja kong shwong twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁹ ¿Pja swlo arashko, pja sök no shdüzlong uyo roshko ga pja inorwa öör jong lëp li, e llonoshko?” le.

⁴⁰ »Eshko ga tja tjlä ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga shäryoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong wleni ga shäryoromi bor kong wleni” lër.

⁴¹ »E irgo ga tja tjlä nopga tjeng or milëkong li kong ga “Pjäy shdungko. Pjäy opkjös bor zlong dwayo. Iök jong kwara pjë jong ri ri iyado. Shäryak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjäy nom ber löng eshko iyado. ⁴² Tja pjli arashko ga tja sënomi llëme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi llëme. ⁴³ Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromi bomi ushko llëme. Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomi llëme. Tja swlo arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja inomi öör llëm bakoe” lër.

⁴⁴ »Kuya lok ga tjlä lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja inorwa sorë lëp li ga pja kjimtororwa llëm llonoshko?” le.

⁴⁵ »Eshko ga tja tjlä ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäryoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llëm wleni ga shäryoromi bor kong llëm wleni” lër.

⁴⁶ »E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga pjlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo» le ba kong.

26

«¿Jesus, e shay, zröy wlo sorë ga pjlu?» lara ba wloyogarë

¹ Jesús tjläno pjir ga tjlä ba opping-gaga kong ga ² «Miydëmi pjlu ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya lok pjang kjlös go wlo» le.

³ Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwege wleniyo,

e tōno lok syōshtaga kēsbangyo ko Caifás ushko, ⁴ ga tjlē lok eng kong ga «¿Jesús, e shay, zrōy wlo sorē ga pjlú? Shay wlo ga jyōyotkēy. ⁵ Gueniyo dbar shrēzlong dbaryo llēme. Llēm ga nopga ara ga wlike lok äe» le.

Walē kjlara, poshtikklo lō pjlēblē tjwlō ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dēnashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jīkong, gueniyo poptonoe. ⁷ Jesús sök Simón ushkosho ga walē shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwō tjwlō ara shäryak akkwo ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lō pjlēblē tjwlō ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök iē lishko, ga tyara ba dlu kjing go. ⁸ İya ba oppinggagarē ga iirkē jong, ga tjlē lok eng kong ga «¿Kjwe zāya kjweni ega? ⁹ Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le.

¹⁰ Tjlē löng llē li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlē ba kong ga «¿Walē kjwe läywēmi eni ega? Llēye shäryara bor kong ère beno pjlúe. ¹¹ Oba song wleniyo löng bomi tjok İyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok İyado llēme. ¹² Poshtikklo tyara bor doyo go ère, e bor doyo poshäryoklo, tja iēba sakshko wlo. ¹³ Lër bomi kong jlōkoyo ga kjok kjwang jīkong kjone pogo ga Sbō tjlōkwō roy pjlú lēbashko ga llēye shäryara walē kjwerē bor kong ère woyoshreba, ga roy lēba bakoe» le.

«Jesús soyner, twēr ba wloyoga kong» lara Judasde

¹⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syōshtaga kägäyoga İk, ¹⁵ ga tjlē ba kong ga «¿Jesús, e twēr bomi kong ga tja potjwlēmi kjöm?» le. Eni ga potjwlēna lok dbur sho pjlublún kjwō sak mya (30). ¹⁶ Eshko jek lēkong ga Judas beno

shäng wotjlik ga «¿Jesús twēr ba kong sorē ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo li dliyo shäryerwa kjone ga pjlú?»

¹⁸ «Pjäy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjlara eshko. Pjäy tjlē ba kong ga “Tjlapga no pingga tjlē ga ‘Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrerwa wlo’ le” lēmi ba kong eni» le ba kong. ¹⁹ Kuya lok ga shäryara lok eni, ga dbar shrēkklo li dliyo poshäryara lok pjire.

²⁰ Öötong kjok shkē ga Jesús sök iē, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ²¹ Löng iē wopro ga Jesús tjlē ba kong ga «Lër bomi kong jlōkoyo ga pjäy kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng woydē arae. Ga kjlara kjlara tjlē Jesús kong ga «Tjlapga, ¿tja llēm llēmdo?» le.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir li pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynega li e. ²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ère wolon, tak pjang Sbō tjlōkwō go sorē li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlōe. Weno llēm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega li tjlē ba kong ga «No pingga, ¿tja llēm llēmdo?» «Lēp sök om go liro» le ba kong.

²⁶ Löng iē wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsde kjwara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlē ba kong lok ga «Kjrozī, uozī, ère bor sho wleni» le.

* **26:7** Alabastro, e ak pjlublún wleni, ga poshtikklo bapkwō shäryēba e go.

27 E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga tjlë ba kong lok ga «lozi pjây uunkongdë sira sira. 28 Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno iyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber drete. 29 Gueniyo lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjluoy dbyaryoshko jä. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» le.

«Pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsde ba oppinggaga kong

30 E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo.

31 Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»«Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.»†

Eni ga eeri shkëyo ga pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire.

32 Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjây koshër shäng eshko» le.

33 Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

34 Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

35 Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omilono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

36 E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemani kjokyo ba oppinggaga

tjok. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjây wlar ber tjeng na» le.

37 Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara.

38 Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlushko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

39 Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö li, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjlu kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» le.

40 E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjenglishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «¿Pjây löng së wop sira ga äre? 41 Pjây pë llëme. Pjây sjëke. Pjây syöshtozong. Eni ga pjây tjllya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo pjlu shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» le.

42 E irgo ga jek syöshtë obi. Tjlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» le.

43 E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko.

44 Eni ga jek syöshtë pjlara obi, öötong pjloglo mya. Eshko ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

45-46 Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjlë ba kong ga «¿Pjây löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbyaryo öötonge. İzä. Bor soynega tek shäng dörö tjän. Pjây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

† 26:31 Zacarías 13.7.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjlëydë pjité llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë. ⁴⁸ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Ïmi ga ëye lõ shir[‡] ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¡Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lõ shira.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjlara. Llëye shäryëp wlo li shäryozong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lok pjä erä. ⁵¹ Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵² Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Ëye ëngkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³ Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llëm ga pjlú, kjringswo sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydëp llëmdo? ⁵⁴ Gueniyo llëye wen bor kong li, e tak pjäng Sbö tjlökwo go tjän. Rokër bor Data kong eni kjwe ga llëye tak pjäng li shäryë eni llëme» le.

⁵⁵ Ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? ⁵⁶ Gueniyo ëre shäryë jüni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagaga

tek dënashko sorë li ber jlökoyo wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, llëye shäryëba pjir ber sorë ïya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e töno löng u li roshko tjän. ⁵⁹ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo. ⁶⁰ Jyöyotkara lok ara, gueniyo llëye to wlëna llëme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹ Tjlë lok ga «Domer ëre tjlëno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶² Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjlë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le.

⁶³ Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlë ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökoyo, Sbö Sök Ïyado li ko go» le.

⁶⁴ Kuya ga tjlë ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ïmi sök ba orkwo këlëkong, S tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlë ga «¡Domer kjwe shäng Sbö lãywë owa,

[‡] 26:48 Lõ shik lanyo, e tak pjäng Génesis 27.26 go. ara anmoyö.

§ 26:64 Ëye sök pjlú orkwo këlëkong ga e tjlwö

ber tjlwō llēm wlo le! ¿Ëye wlēy ba rotē obi llēno? Llēye lara li kuromi pjir tjän. ⁶⁶ ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tōno tjeng uunkong lirë ga tjlë ga «iKjwe zrökko!» le.

⁶⁷ Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ ga tjlë ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li jlökoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁹ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Nopga jëk löng Jesús, Galilea so li tjok, e kjlarayo pja» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlë ga «iJyō! Llēye lëp shäng li miydër llëme» le. ⁷¹ E irgo ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omīno, ga tjlë nopga löng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷² Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «iJyō! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme» le.

⁷³ E irgo ga nopga löng eshko li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo. Pja ba pjeyo jlōe, bop tjlë wle go ga wëläe» le.

⁷⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «iJyō! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbō kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

⁷⁵ Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

27

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e llgwera lok pjire. ² E irgo ga Jesús orkwo pjirira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolonoe

³ Jesús roy kura Judas, ba soynega lirë, ga miydara ga Jesús, e zrökko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pjublún kjwo sak mya (30) ba potjwlëkklo li twara iröng syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kong, ga tjlë ba kong lok ga ⁴ «Llëbo owa shäryoror. Domer pjlo bek tworor bomi kong, zrömi wlo» le.

Gueniyo kuya lok ga tjlë ba kong ga «E borwa kong ga llëye drete. E miydaga ber pjarë om go» le.

⁵ Eni ga dbur sho li dbukza Judasdë shläw, beno tjeng Sbō u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶ Dbur sho li tōna syöshtaga kägäyogarë, ga tjlë ëng kong ga «Dbur sho ëre, e domer potjwlëkklo, zrökoba wlo. E kjishko ga iëy ber jong Sbō u li dburyo jnezlong ga äe» le. ⁷ Eni ga lanyotkara lok pjir ga kjok tjlwëna kjrina ko Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblë so kong wlo. ⁸ E kjishko ga kjok eshko kowaraba beno srëng kjokyo, ga eerishko ga kowëba jong eni obi. ⁹ Eni ga tjlökwo lara Sbō tjlökwo laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni:

«Dbur sho pjublún kjwo sak mya (30) li kjrara lok,

e tjlwō iara Israel tjëyogarë beno eni.

¹⁰ Ga Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo li tjlwëna lok dbur li go,

tja ichara Tjlapgarë sorë li eni.»*

Jesús söraba Pilato bokshto

¹¹ Jesús söra lok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko

* **27:10** Zacarías 11.12-13; Jeremías 19.1-13; 32.6-9.

ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

¹² Eshko ga Jesús rote syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë löng ara. Gueniyo dboryara Jesúsde llëme.

¹³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Pja rote löng ara li kugöp llëmdo?» le. ¹⁴ Gueniyo dboryara jak kjwara llëme. E kjishko ga woyotjlïya Pilatorë arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

¹⁵ Äär lu pjlöbi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkïoshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Woyde nopgarë kjone dey ga e rayayde. ¹⁶ Eshko ga no bängzak shäng kjlara ko Barrabás, roy kësbange. ¹⁷ Eni ga nopga shrono löng arashko ga Pilato tjlë ba kong lok ga «¿Woydëmi ga ëye dör, Barrabásde, de Jesús, e kowëba no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li?» le. ¹⁸ Miydara pjlú ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke ba wloyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko.

¹⁹ Pilato sök no llgwezlong shtoyo wopro ga ba boy tjlökwo ichono ba kong. Tjlë ga «Domer llgwegap sök li, e pjlo beke. Kjupke shkëyo ga e yoyoïnor owa anmoyö. ¡E kjishko ga wëyë, barwëy llëme!» le.

²⁰ Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko li poshduna syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë arae. Tjlë ga «Rokozï ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey lozï eni. Rokozï obi ga Jesúsda zrökko lozï eni» le.

²¹ Eshko ga Pilato tjlë nopga löng li kong ga «¿Nopga do pjök ëre dör bomi kong kjone dey?»

«¡Barrabás, e döpdë!» le lok ba kong.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryër Jesús, no

pjluyo ichara Sbörë shrono shänglëba li kong?»

«¡Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozï bor kong» le.

Gueniyo nopga tjlë jek obi ga «¡Zrös pjang kjlös go!» le eni.

²⁴ Eni ga ïya Pilatorë ga nopga li tjlökwo jong kjwaraso, nopga shdöktong ëngkjwë woydë wleni, llëye le ba kong, kjlopswë ber wotjlik oblë wlo ga äe. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga li bokshto.† Tjlë ga «Kjwe ichër zrökoba wlo, gueniyo miydaga ber tjarë llëme. Miydaga ber pjäydë om go» le.

²⁵ Kuya nopga lirë ga tjlë ba kong ga «Woïono ga miydaga ber tjawarë, borwa wapgarë bakoe» le.

²⁶ Eni ga Barrabás, e shira, ga raryarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

Jesús joywara ëngkjwagagarë

²⁷ Eni ga söra lok, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga tño tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie. ²⁸ Eshko ga Jesús shwong skwara lok, äska wlëna lok kara pjlupga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ²⁹ Ga shkë sho ywara lok kjwara, beno pjlú dlu ioklo wleni, ga iara lok pjang ba dlu go, ga kong kjë twara kjwangna, ba orkwo këlëkong. Eshko ga tjlë lok ba kong dbo go ga «¡Judío pjluyo, pja pjlú, pja tjwlö arae!» le lok eni, ba joywoklo. ³⁰ Eshko ga go tröng twara, shpokza lok tjä tjä kjë li go ara ba kashko bakoe.

³¹ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go li skwara lok, ga ba shwong baïya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

† 27:24 Pilato orkwo kwoshkwono, llëye shärye Jesús tjok li miydaga ber erë llëme loklo.

³² Jek löng kjwlë irbo bäng go ga domer wlëna lok kjlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

³³ E irgo ga jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.) ³⁴ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara ropsrära lok llëbo këä wleniyo[‡] tjok, ga twara lok Jesús kong, ie wlo. Tjlina sira, gueniyo iara llëme.

³⁵ Eshko ga löra lok pjang kjlös go irgo ga engkwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong ïya lok wlo. ³⁶ E irgo ga sirkeno löng eshko ba dë. ³⁷ Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjïy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjlyo.» ³⁸ Jesús löra pjangshko ga nopga lü ä wleniyo löra lok do pjök kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.

³⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjã tjã, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. ⁴⁰ Tjlë ga «Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop eni. Pja Sbö Wa jlökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le.

⁴¹ Jesús joywe syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga ⁴² «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjëyo pjlyo le. Woyde ga oplong töshko kjlös kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³ «Tja mär Sbö go» lara. Enira woyde Sbörë ga döya. «Tja Sbö Wa» lara bi kong om go» le. ⁴⁴ Nopga do pjök lü ä wleniyo lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë löng eni bakoe.

⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. ⁴⁶ Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

⁴⁷ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Sbö tjläkwo laga tek dëdashko so Elías, e rokayde pjang» le. ⁴⁸ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ⁴⁹ Eshko ga llamo löng li tjlä ba kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba dökde ïy» le.

⁵⁰ E irgo ga ayle Jesúsde dbo go obi, ga wolono. ⁵¹ Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjing pjök. Klung iano jek shkik shkik, guëng woktong aas, ⁵² ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng li, e woshrra Sbörë iröng obi, beno löng së, ⁵³ ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrra Sbörë iröng obi irgo ga epga jek öötong opzrëno löng kjok zrek ko Jerusalén li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴ Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga engkwagaga löng kjläbö ba dë, ba kägäyo shäng ba tjok. Yo li kura lok, ga llëbo shäryono li ina lok uunkong. Eni ga bangkjrara lok tira llëm, ga tjlä lok ëng kong ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlöe» le.

⁵⁵ Eshko ga walëga tjeng kjläbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtë wlo. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li ïya tjeng pjola sit. ⁵⁶ E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekë.

Jesús wolono pjang kjlös go

Jesús doyo jnena Joséré

[‡] **27:34** Llëbo këä wleniyo le li, e dwlo wleni, ga twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo. **§ 27:35** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

⁵⁷ Domer dbur ara wleniyo shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E opino ara Jesús tjok. Kajok säng ga ⁵⁸ jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorë, Jesús doyo twë ba kong wlo. ⁵⁹ Eni ga kjrara Josërë, popgara shwong ko pjlublún, pjlú wleniyo go, ⁶⁰ ga söra jek öötong sak baïyashko. Eshko ga pjlëbgwo jong kwara guëmkwota roshko, kara Josërë om go. Shinmo iaydëba eshko llëm obi. Eshko ga doyo li iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kësbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹ María Magdala so, María oblë li, e sirkeno beno löng sak li boksho.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶² Wëshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lok Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga ⁶³ tjëlë lok ba kong ga «Tjlapga, woyoshrërwa ga jyögwang li shäng së obishko ga tjëlëno ga «Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lara eni. ⁶⁴ E kjëshko ga rokërwa bop kong sira ga nopga ichëp ba doyo buk sakshko li dë, äär jong dbargwo mya. Eni llëm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkë kjwe. Eni kjwe ga tjëlë lok oba kong ga «E woshrara Sbörë iröng obi» le kjwe. Eni ga jyö ëre ber owa anmoyö, jyö lara bäm go li kjinmo» le.

⁶⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö. Èngkwagaga sözi kjlöbö, doyo buk kjone li dëmi yötso wlo, miydëmi sorë li eni» le. ⁶⁶ Eni ga jek öötong löng sak lishko ga jyä iara lok beno pjang ak jong ba bängzakklo li go, dökoba llëm wlo, ga èngkwagaga li iara beno löng ba dë eshko.

28

Jesús woshrara Sbörë iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblë li, e jek lok jongya sak li ik. ² Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo

so ter shrono shäng eshko kjlara. E kjëshko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbö parkaga li jek öötong shäng sakshko ga ak iak beno jong ba bängzakklo li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go. ³ Sbö parkaga li kälä ara so llgwälëng kjoyo, shwong ko pjlublún so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴ İya èngkwagaga löng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgonon jek rish rish tjeng töshko, beno wolono löng wleni.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga li tjëlë walëga li kong ga «Llëye bangkjërëmi llëme. Miydër ga pjäy tek löng ëre Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wlëga. ⁶ Gueniyo ga e buk na llëme. E woshrono iröng obi, lara om go sorë li eni. Pjäy tek iak beno buk li shtoyo imia. ⁷ İnomi ga pjäy nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjäy tjëlë ba kong ga «Jesús, e woshrara Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. İmi eshko» lëmi ba kong eni. Llëye lër bomi kong wlo li e» le.

⁸ Eshko ga kjok bangkjëre lok ara, gueniyo löng wopjlú bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo. ⁹ Eshko ga Jesús èng wlëno ba tjok ga tjëlë ba kong ga «Miga» le. İya lok ga tek ba zlong bäng, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo. ¹⁰ Eni ga Jesús tjëlë ba kong ga «Llëye bangkjërëmi llëme. Pjäy nom tjëlë bor pjeyoga kong ga «Pjäy nom Galilea kjokyo. Jesús imi eshko» lëmi ba kong eni» le.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹ E wopro ga èngkwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga ik. Öötong löng eshko ga llëye shäryono kës li lara lok ba kong pjire. ¹² Kuya lok ga to lan judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo tjok, llëye shärye wlo li woyotjlüya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur twara lok èngkwagaga li kong arae. ¹³ Ga tjëlë lok ba kong ga «Llëye imi nom li roy lëy ë kong llëme. Pjäy to löng

tjlë oba kong ga “Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe” lëmi oba kong eni. ¹⁴ Roy kuya nopga kjok ëre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yõtso eshko. Pjây woydë llë kjÿ llëme» le. ¹⁵ Kuya ëngkjwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorë li eni. E kjÿshko ga dbar eerishko ga judioga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsde ba kong li go. ¹⁷ Eshko ga Jesús ina lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlik ga e Jesús llëm dikjoyoe le. ¹⁸ Eshko ga Jesús tek ba zlong bäng ga tjle ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ëre sopga löng kës li, e ichaga wlo. ¹⁹ Eni ga pjây jongya jong kjok kjwang jÿkong, tja roy lëmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ëre ko go, Sbö Sëya ko go epga wëmia. ²⁰ Ga llëye loror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok ÿyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» le.

Evangelio según Marcos Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Marcosdë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Marcos. E kowëba Juan Marcos bakoe. E Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo llëme. Gueniyo woyotjlikoba ga e lan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorë kjibokwo ère të. Woyotjlikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ère kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llëbo shäryara, lara Jesúsdë li ña, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga ba tjlokwo kragaga judío llëm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjishko. E kjishko ga kong kjibokwo ère tara Marcosdë, Jesús roy pjlú li miyde lok pjlú wlo, epga mär ber löng Jesús go jlökoyo wlo.

Jesús öör kjok ère kjing go, ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara ara nopga ara bokshto sorë li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjlös go sorë li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrara Sbörë iröng obi sorë li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde lok kjibokwo ère go ga Jesús dbo ara, bi moskwo Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

¹ Jesucristo, e Sbö Wa. E roy pjlú li soyzlong eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

² Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: «Sbö tjläno ba Wa kong ga
“No ichër kjlara bop bäm go,
bop roy laga,
irbo posharyë bop kong wlo” le.

³ Kjok dogro no llëmshko ga èbo tjlä shäng dbo go ga
“Irbo posharyozĩ Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozĩ ber beke”* le.»

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjlara ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Dli ba kong ue wlo li, e sekwa, or kjloshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llëmshko ga shäng oba wë jer di roshko ga tjlä oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozĩ, ga rayozĩ, ga pjäy wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Ga Juan tjlä oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† ⁸ Pjäy wër shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok» le.

Jesús wara Juandë

⁹ Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandë jer Jordán diyo roshko.

¹⁰ Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga İya ga kjok dogo roshwino beno oojong erä, ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go.
¹¹ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús tjläna Äre, llëbo owa shäryë wlo lara

¹² E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko,
¹³ äya kjloshko so tjeng ara lishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng

* **1:3** Isaías 40.3. † **1:7** Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

(40). Eshko ga tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlobö ba kjimtä.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlökwo roy pjlú le shäng oba kong, ¹⁵ tjlë ga «Dbar iara Sbörë li öötonge. Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa. Sbö tjlökwo roy pjlú lër shäng bomi kong li, e kjrozïa» le.

Jesús, domerga mã shaga kjrara doglo pkäng (4)

¹⁶ Domer shäng kjlara ko Simón. Kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba kjla mã shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësang, shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek jek shäng diksor go, ga ïya ga domerga li bë löng. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ¹⁸ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li ïna, ²⁰ ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsde kjlara toe

²¹ E irgo ga to lok öötong löng Capernaúm kjokyo. Öötong wosh-tozlong dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ²² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga

kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë dik llëme. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

²³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Ga Jesús ïya sëya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlë ga ²⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjlúe. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

²⁵ Kuya ga sëya li wlo, tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» le. ²⁶ Kuya ga domer li iara jek klan kjlulu erä. Eshko ga öö le sëya lirë dbo goshko, ga opkiono to domer li go dwayo.

²⁷ ïya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe llëro? ¿Tjlökwo tjaglën wleniyo bi kongdo llëm? Tjlökwo kjwe dbo ara. Ä sëyaga iche ga kole bakoe» le. ²⁸ Eshko jek lëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsde

²⁹ E irgo ga Jesús opshino judioga syö uyo li roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong löng Simón, Andrés ushko. ³⁰ Eshko ga Simón ëm buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. Roy lara Jesús kongshko ga ³¹ jek öötong shäng swlo buk lishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

³² Jek kjok ro zar ga swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söraba ara Jesús kong.† ³³ Kjok eshko sopga uunkong töno shrono lok u bäng li bokshto. ³⁴ Nopga swlo llë ara poptara Jesúsde, Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichara to bakoe. Jesús, e ë miyde Ä sëyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlë llëme.

Jesús, Sbö tjlökwo roy pjlú le judioga syö uyo oblë oblë roshko

† 1:32 Eshko ga e wosh-tozlong dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jek pjola llëm kjishko ga swlopga söraba Jesús shwoy kjok ro zar kjwlëshko.

³⁵ Wēshko kjok shrōngto ga Jesús kono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ěye llēmshko, syōshtë Sbō kong wlo. ³⁶ E irgo ga Simón to shāng ba pjeyoga oppingga tjok ba wlēk. ³⁷ Wlēnashko ga tjlē lok ba kong ga «Oba uunkong to lōng bop wlēk» le.

³⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblē oblē, Sbō tjlōkwo roy lēr eshko wlo, miydēba wlo. Tja shrono shāng e kong wlo» le.

³⁹ Eni ga to shāng Sbō tjlōkwo roy pjlú lē Galilea kjokyo kjrina kjrinishko, judíoga syō uyo lok kjwobi li roshko. Ga Ā sēyaga tjeng oba goshko li iche to bakoe.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

⁴⁰ Pjlara ga domer shrono shāng kjlara Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shāng Jesús zlong bāng ga kjok tono ba bokshto, tjlē ba kong ga «Tja poptēp woydē ga tja poptēp ga pjlú» le.

⁴¹ Īya ga songe le, ga porwara ba orkwo go, ga tjlē ba kong ga «Pja poptēr woydē. Pja ber pjlú shara» le.

⁴² Jekdo eshko ga domer li poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lēp ē kong llēme. Pja nom opping syōshtaga Sbō kong nopga kjishko li kong, pja Īya wlo erōe. Sbō sēngglo lara Moisésdē, pja āär Sbō poshrēk ba ushko ga pjlú wlo li sōp, twēp ba kong, pja poptono miydēba wlo» le, ga ichara toe.

⁴⁵ Gueniyo ga domer poptono li to shāng kjone pogoshko ga tjlē ga «Tja poptara Jesúsde» le ē kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrēk u ara tjeng lishko ga āe. To jek wleni ga oba tōn ba shwoy ara anmoyō kjishko. Eni ga beno shāng no llēmshko. Eni ěmdē ga ĩkoba āär trāk llēme.

2

Domer dre kuga llēm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ Dbar kjwōbō irgo ga Jesús shrono sök Capernaúm kjokyo irōng obi ba ushko. Miydaraba ga shrono sök

irōng ga ² oba shrono lōng trāk llēm ba shwoy, ga u li dlino tjung no erōe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. ěye āär u bāng zlong ga āe.

Jesús sök Sbō tjlōkwo roy lē oba kong kjēr roshkoshko ga ³ domerga tjwe lōng doglo pkēng (4), swlo sōno kjlara. Swlo li buk tōshko, dre kuga llēm wleniyo. ⁴ Eshko ga sōra lok shrono u bongkjako ga sōya kjēr roshko, Jesús sökshko lara, gueniyo to öötong ey llēm, oba ara kjīy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing dōra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, Jesús sök lishko.

⁵ Īya Jesúsde ga swlo sōgaga li mär ba go ga tjlē swlo buk tōshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lōnor beno drete» le.

⁶ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go lōng eshko kjlōbō. Wotjlīk lok ga ⁷ «¿Kjwe ěro? ĩDomer kjwe shāng Sbō lāywē owa, ber tjwlo llēm wlo le! Owa lōngga nopga kong li Sbō erōe» le.

⁸ Wotjlīk lōng llē li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy wotjlīk owa eni ega? ⁹ “Owa pjang bop go li lōnor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lōnorde, de lōnor llēm, e ĩgōmi llēme. Gueniyo ga “Pja kojōzong. Bop bukklo kjwe kjrozong. Pja jēkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llēm, era ĩgōmi wēlēe. ¹⁰ Kjok ěre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ěre dbo ara, owa pjang nopga go li lōn ber dret wlo ga pjlúe. Miydēmi wlo ga llēbo shāryēr e» le. Eni ga tjlē swlo buk tōshko li kong ga ¹¹ «Lēr bop kong ga pja kojōzong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ¹² Kuya ga kojono, ba bukklo kjrara, ga to jek ba ushko.

Īya lōng eshko lirē ga beno lōng yē le erā, ga Sbō poshrēra, ga tjlē lok ěng kong ga «Llonoshko ga llēbo ĩydē kjweni llēme» le.

Leví rokara Jesúsde

¹³ E irgo ga Jesús jek öötong shāng di bāng buk kēsbang li kjako obi. E irgo

ga nopga öötong löng ara ba zlong, ga epga pñya Jesúsde shäng. ¹⁴ Jek jek shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur tōngga Roma so kong. E Alfeo wa. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjlē ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁵ E irgo ga Jesús jek öötong sök iē Leví ushko,* ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tōngga Roma so kong öötong löng iē ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblē öötong löng iē ba tjok eshko bakoe. Nopga eniyo jek löng Jesús tjok ara.

¹⁶ Eshko ga nopga löng kjlöbö no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, epga fariseoga bakoe. İya lok ga Jesús sök iē nopga eniyo tjok ga tjlē ba oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe iē nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹⁷ Kuya Jesúsde ga tjlē ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llēm ga e dwlomnega woyde llēme. Swlopgara dwlomnega woyde. Eni ga tja shrono shäng kjok ēreshko, nopga pjlo bek li rokaga llēm, nopga owa li rokaga eröe» le.

Jesús lano shji iē llēm kjīshko

¹⁸ Olö ga Juan oppinggaga, fariseoga, e iē llēm Sbö kong. Pjlara ga löng iē llēm enishko ga nopga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Juan oppinggaga iē llēm Sbö kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryē eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryē eni llēm ega?»

¹⁹ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga maklöng eshko li‡ iē llēm ga äe. ²⁰ Gueniyo domer li

söraba ba shjiryoshko ga epga iē llēm eshko jā.

²¹ »Shwong këguē§ bāngyēy shwong likyo tjaglēn* go llēme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaglēn li, shwong këguē li, e sreya, dwler jek këgong.

²² »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn† tyēy ba bapkwō këguē shäryak öng kwota go‡ roshko llēme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwō li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llēno ame, ba bapkwō li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn tyēy wlo ga woyde bapkwō tjaglēn» le ba kong.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jek shäng dwla dgak buk li tjrēko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrē, ue lok wlo. ²⁴ İya fariseogarē ga tjlē Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe İzong! ¿Löng llēbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llēm li shäryē ega?»

²⁵ «¿Dēnashko ga David, ba yorkagaga pjli lok arashko ga llēye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirē llēmdo? ²⁶ Abiatar sök syōshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjīshko kēsbangyo dbaryoshko ga David opzrēno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jek löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syōshtagarē erö gueniyo» le ba kong.

²⁷ E irgo ga tjlē ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlong dbaryo kjimtoklo

* **2:15** Grecia so tjlökwo ēre llē loklo miydēy yōtso llēme. E Jesús jek öötong sök iē Leví ushko loklo, llēm ga Jesús jek öötong sök iē Jesús ushko loklo. E ushko miydēy yōtso llēme. † **2:19** Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ **2:19** Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo. § **2:21** Shwong këguē le li, e tjlökwo twara Sbörē Israel tjēyoga kong jlökoyo dēnashko li loklo. * **2:21** Shwong likyo tjaglēn le li, e tjlökwo twara Sbörē jlökoyo tjaglēn Jesús kjīshko li loklo. † **2:22** Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglēn le li, e tjlökwo twara Sbörē jlökoyo tjaglēn Jesús kjīshko li loklo. ‡ **2:22** Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwō këguē shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörē Israel tjēyoga kong jlökoyo dēnashko li loklo.

llëme. ²⁸ E kjĩshko ga woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

3

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop-tara Jesúsdë kjlara

¹⁻² Woshtozlong dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judíoga syõ uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slošloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore ñya lok wlo, rote e go wlo.

³ Eshko ga Jesús tjlë swlo li kong ga «Pja kojõs shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. ⁴ E irgo ga Jesús tjlë fariseoga li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlú? ¿Llëbo pjlúre, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dboryara lok llëme.

⁵ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li ñna, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llëm kjĩshko. Ga tjlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwĩzong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlúe.

⁶ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tño lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlú?» le.

Swlopga poptara Jesúsdë ara

⁷⁻⁸ Dbar kjwara ga Jesús opkjono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësbang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba ñk, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. ⁹⁻¹⁰ Jesús shäng nopga poptë ara, e miydaraba kuzong ga swlopga shrono lok ara ba zlong

bäng, porwe lok wlo. E kjĩshko ga ba oppinggaga ichara kyyong wlëk kjlara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kyyong li roy wlo, llikoba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjlöbö. Jesús ñya lokshko ga tjwe löng ba zlong bäng, ga kjök torgö, öö le lok, tjlë ba kong ga «¡Pja Sbö Wa!» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong llëme. ¿Kuromire?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³ E irgo ga Jesús to jem dlup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng kjlöbö, ¹⁴ ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlökwo roy laga ba äska wlo, ber tjeng jëk ba tjok wlo, iche Sbö tjlökwo roy pjlú shdök kjok shto oblë oblë wlo,

¹⁵ Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wlo bakoe.

¹⁶ Domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo, pjöyĩkong li kowaraba Boanerges (e epga so kjrik kjoyo loklo);*

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú†

²⁰ E irgo ga Jesús jer dlup li dwayo, ga opzrëno jek u roshko. Jesús ñkoba shrono löng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar ië lok wlo ëmdë ga drete. ²¹ Eni ga llëye shärye shäng li roy kuya ba pjeyoga epenga lirë ga woyotjlíya lok ga «E skwërkono dikjoyoe» le. E kjĩshko ga tjlë lok ëng kong ga «Shji to wlokrë» le.

* **3:17** Grecia so tjlökwo ëre llë loklo miydëy yõtso llëme. Gueniyo kjone kjone tjlë ga epga so kjrik kjoyo loklo le li, e domerga iir ä wleniyo loklo. † **3:19** Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

22 No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go tek shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ga tjlē lok ga «;Domer kjwe goshko Beelzebú! Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúrē ba kong li go» le.

23 Eni ga nopga löng li rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlēno ba kong llēbo jyāglo go. Tjlē ga «;Ä, e iche Ärē opshik om go sorēro? 24 Pjlu llē, ba nopga ëngkjwē ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. 25 Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwē ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. 26 ;Eni ga Ä, e ëngkjwē ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llēmdo?

27 »Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrök lürkē ba u roshko ga äe. Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llēbo lüyotke ga pjluē.‡

28 »Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llēbo owa shäryē, tjlökwō lē owa ga owa li löya Sbörē ber dret ga pjluē. 29 Gueniyo ëye Sbö Sëya läywē owa ga owa li löya llēme. To beno pjang ba go iyadoe» le.

30 Tjlēno eni, lunashko ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go tjlēno lok ga «Domer kjwe goshko Ä sëya kjlara» lara eni kjishko.

Jesús, ba mekē, ba lēmga

31 Eshko ga Jesús mekē, ba lēmga, e shrono tjeng kjoko, ga no ichara lok kjlara ba rokē. 32 Eni ga nopga sirkeno tjeng Jesús zlong bäng li tjlē ba kong ga «Bop mekē, bop lēmga, e shrono tjeng bop wlēk kjoko» le.

33 Kuya ga tjlē ba kong ga «;Bor mekē, e ë? ;Bor lēmga, e ë?» le. 34 Eni ga ba oppinggaga sirkeno tjeng ba tjok li iya ga tjlē ga «Bor mekē lër li kjwepga. Bor lēmga lër li kjwepga. 35 Èye Sbö kolē ga era bor mekē wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

‡ 3:27 Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Lürkaga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

4

Dwla sguingga

1 Jesús öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kyyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. 2 Eshko ga epga pina ara llēbo jyāglo go. Tjlē ga 3 «Tja kuzīa. Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. 4 Sguiyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete. 5 Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrēko, klung sho ara llēmshko, ga weno maling, klung sho rong llēm kjishko. 6 Gueniyo slenggwō dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe. 7 Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkō sho roshko, ga shkō sho li kunoshko ga dwla li llgwīna beno bo llēme. 8 Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjluē kjing go, ga kuno, botjyono pjluē. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbāw (100)» le.

9 E irgo ga tjlē ba kong jek sira obi ga «Èye kwomgwō tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlēno llēbo jyāglo go erä ega

10 Nopga tjeng kēs li brikotong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, oba oblē jēk löng ba tjok wleniyo, e tjlē lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llēye lorop llēbo jyāglo go yē, e llē loklo pjllölgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

11 Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorē li roy miydaydēba llēm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblē kongda, lër llēbo jyāglo go erä. 12 Eni ga

»“Iya löng kjër ga llē iye miyde lok llēm,

kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm bakoe. Eni llëm kjwe ga optwë ber Sbö kong, ga owa pjang ba go li löya ber drete» le.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹³ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo lër shäng llëbo jyäglo go ère llë loklo miydëmi llëmde? Miydëmi llëm ga tjlökwo lër llëbo jyäglo go obi ga miydëmi llëm bakoe. ¹⁴ Dwla sguingga li, e Sbö tjlökwo laga oba kong li loklo. ¹⁵ Kjone kjone, e so dwla lono tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo.

¹⁶ »Kjone kjone, e so dwla lono ak ara tjrëko li kjoyoe. Tjlökwo li kuya ga kjre lok woplúe. ¹⁷ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdungoba tjlökwo li kjishkoshko ga raye, sóya ame.

¹⁸ »Kjone kjone, e so dwla lono shkó sho roshko li kjoyoe. Tjlökwo li kura, ¹⁹ gueniyo llëbo tjeng kjok ère kjing goshko li woyotjlíya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme.

²⁰ »Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla lono tjeng klung sho pjlú kjing go li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbäw (100)» le.

Iök shjiy

²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey. ²² Llëbo jnek tjeng li, e woyde Sbörë ga ber ikoba wëllë wlo. Ga llono ga e ber miydëba dret, iök shjiy poyong jong kjókshko wleni. ²³ Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

²⁴ »Ga llëye kumi löng li kuzi yötso. Kumi yötso wleni ga pjây opping ara. Kumi yötso llëm wleni ga pjây opping ara llëme. Kumi sorë ga pjây opping eni, ga pjây opping e kjinmo obi. ²⁵ Eye llëbo tjok ga sëya jek obi. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷ E irgo ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pë, wollen, ga bë sök wlëpe. E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, shäryë eni sorë miyde domer lirë llëm gueniyo. ²⁸ Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye. ²⁹ Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwle jä» le.

Kjor dwlayo chirawa

³⁰ E irgo ga Jesús tjlëno ba kong jek obi. Tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlú? ³¹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ère chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. ³² Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

³³ Nopga pina Jesúsde llëbo jyäglo go eni. Kura lok, gueniyo llë loklo miydara lok uunkong llëme. ³⁴ Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go erä. Gueniyo nopga tjeng kës li briktong lok pjirshko ga llëye lara llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjlollgwera ba opping-gaga kong pjire.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

³⁵⁻³⁶ Kjok sëng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ère kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjawa toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong

oblë sökoba jek tjeng ba tjok bakoe. ³⁷ Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kyyong li roy, pir sek seke.

³⁸ Eshko ga Jesús buk pë kyyong sigwo lëkong, kä iak buk kä ioklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga no pingga! ¡Shji ba pitoe! ¿Pja buk wlëp ega?» le.

³⁹ Kuya ga kojono, ga tjlë pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjëkso» le, ga beno buk tjëkso. ⁴⁰ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Kjok bangkjrëmi ara ega? ¿Pjây mär bor go llëm obire?» le.

⁴¹ Eni ga epga shgawara löng ara. Ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? Ízã. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga köle pjlúe» le.

5

Domer goshko Ä sëya kjlara

¹ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. ²⁻⁶ Eshko ga domer goshko Ä sëya kjlara. Kjra lëba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjlögo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy llong llëme. Shaga ërë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús İya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon.

⁷⁻⁸ İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Ä sëya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¡Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë ega? ¡Rokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa sëya ara domer ëre go kjÿy» le. ¹⁰ Eshko ga tjlë lok ba kong obi ga «Rokër bop

kong sira ga tjawa ichëp kjok ëreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. ¹² Eni ga sëyaga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³ Kuya ga «Jölö» le, ga sëyaga li opkjono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbäw dbäw pjlögo pjök (2,000) dik.

¹⁴ Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. ¹⁵ Shrono löng Jesús shäng lishko ga İya lok ga domer dämär ga goshko Ä sëya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjlúe. İya lok eni ga beno löng sëya llëme. ¹⁶ Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba İgaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ¹⁷ Eshko ga nopga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸ Kuya ga jlö lara. Jer opyë kyyong royshko ga domer poptono li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lëp bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰ Kuya ga jlö lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlikoba beno löng arae.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

²¹ E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö löng

träk llëm eshko. ²² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syõ uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Jesús ïya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go, ²³ tjlë ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkokdoe. Rokër bop kong sira ga kayo ïp bor kong. Pja orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» le.

²⁴ Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjïshko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ²⁵ Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjan. Ba dbar ïya ïyado, poptë llëme. ²⁶ Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno shäng ro bang ara jek këgong. ²⁷⁻²⁸ Bäm go ga Jesús roy miydera, ga wotjlik ga «Tja to ïk. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ²⁹ ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjlu, swlo ame.

³⁰ Jekdo eshko ga Jesús wotjlik ga «Miydër ga ëbo poptono, llëbo shäryono bor dbo kësbang go» le. E kjïshko ga ïya iröng ga tjlë oba kong ga «¿Bor shwong porwaga ërë?» le.

³¹ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlë ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. ¿Eni ga «¿Tja porwaga ërë?» lëp sorëro?» le.

³² Gueniyo jlö lara llëme. ïya beno shäng obi kjlarashko kjlarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³ Eni ga walë lira ommydë shäng pjluë. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonu sök kjlo dete erä. Eshko ga llëye shäryono ba kong li lara ba kong pjire.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko. Pja woydë

ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» le.

³⁵ Jesús tjlë shäng walë li kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjlë Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

³⁶ Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlë Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go erä» le.

³⁷ Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya li jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjlarayo Juan bakoe. Llamo söra jek ba tjok llëme. ³⁸ Öötong löng ushko ga ïya Jesúsde ga nopga slar wopjlu jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. ³⁹ Eni ga opzrëno jek shäng u li roy ga tjlë löng li kong ga «¿Pjây slar ara kjweni ega? Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁴⁰ Kuya lok ga joywe lok jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, kjoglo li data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok li tjok bakoe. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li orkwo shara, ga tjlë ba kong ga «¡*Talita cum!*!» le. (E «Kjwozirwa, pja kojözong» loklo.) ⁴² Jekdo eshko ga kjoglo li kojono, ga jëktonge. Kjoglo li lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ïya löng lirë ga beno löng yëy le erä. ⁴³ Gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono jüshko ëre lëmi ë kong llëme» le. Ga ba data, ba mekë, e ichara ba wa li sëng.

6

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko. ² Ga öötong woshtozlong dbaryo ga Jesús opzrëno jek judíoga syõ uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. Kuya lok ga nopga ara beno löng yëy le erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Kjok miydë ara li twaga ërë? ¿Llëbo ïydëba llëm wleniyo

shärye sorë? ³ ¿U shäryaga wle kjwe llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Judas, Simón llëmdo? ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo?» le eni. Ga tjlökwo kjre lok woydë llëm, iirkë lok ara erä.

⁴ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlö llëme» le.

⁵ E kjishko ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara llëme. Orkwo iono swlopoga pjökde myare kjing go, ga poptara. Llëbo oblë shäryara llëme. ⁶ Ga Jesús beno shäng wotjlík ara, kjok eshko sopga mär ba go llëm kjishko.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblë oblë ber lok soshko wleniyoshko. ⁷ Öötong shäng shto kjrínashko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, Ä sëyaga iche wlo. ⁸ Brikdë lok llëm obishko ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy brikshko ga llëbo sömi ara llëm, bomi kjorkung döe. Pjäy dli sök llëm, kjla llëm, dbur sho llëm bakoe. ⁹ Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, drepkwota bako, gueniyo shwong oblë, drepkwota oblë, e sömi llëme. ¹⁰ Pjäy äär kjone pogo ga pjäy ber löng u kjwaraso, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹¹ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjäy kura lok llëm li jyäglo, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹² Eni ga epga to jek löng tjlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia» le.

¹³ Eshkoshko ga nopga goshko Ä sëyaga wlëna ara, ga sëyaga li ichara

to drete. Swlopoga ara, e dlu kjing go kjoy kwona, ga poptara.*

Juan No Waga zrörabae

¹⁴ E dbaryoshko ga Jesús roy shdöktong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesdë. No kjone kjone tjlë ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye ga pjlu e kjishko» le. ¹⁵ Kjone kjone tjlë ga «E Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so oblë li kjoyoe» le. ¹⁶ Gueniyo ga oba tjlëno li kuya Herodesdë ga tjlë ga «E Juan. Tja no ichono ba kägä zë kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸ Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodías. Kjupäshko ga Herodías kjrara Herodesdë beno sök ba boy shara. E kjishko ga Juan tjlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko. Tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go eni» le. E kjishko ga nopga ichara Herodesdë Juan shak, bängzaya wlo, shdüya wlo.

¹⁹⁻²⁰ Eni ëmdë ga Juan bangkjre Herodesdë ara. Wotjlík ga e domer pjlo bek, iara Sbörë beno shäng dboy Sbö kong le. Juan tjlökwo lë li kuya pjloglo ara, kuya ä kjishko, woyotjlíya ara ëmdë. E kjishko ga Juan wlikara. Herodíasda omíywö shjiktëng, e tjlëno sorë li kjishko. Zröya woydë, gueniyo Juan wlikara Herodesdë kuzong ga zröya ga äe.

²¹ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba ëngkwaga kägäyoga, domerga Galilea so tjwlö ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li ÿya Herodíasdë ga wotjlík ga «Juan, e wolon dbaryo öötonge» le. ²² E irgo ga Herodías wa walë shrono shäng ga bërkononopga löng kës li boksho. ÿya

* **6:13** Eshko dbaryo ga kjoy kwonaba swlopoga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

lok ga beno löng wopjlué. E kjishko ga Herodes tjlä ba kong ga «llëye woydëp'li rokos bor kong, ga twër bop kong. ²³ Lër bop kong jlökoyo ga kjok ichër sök'li ëmdë ga "Woydër bëye"lëp bor kong ga twër bop kong» le.

²⁴ Kuya ga opshino jek ba mekë shwoy. Tjlä ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kägä rokopdë» le ba kong.

²⁵ Eni ga kjoglo li jekdo shäng maling pjlü shwoy, ga tjlä ba kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga li kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlä roshko» le.

²⁶ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo «llëme» le ba kong woydë llëm, tjläno jlökoyo nopga mana löng li bokshto kjishko. ²⁷ Eni ga no ichara kjlara Juan kägä li zë no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo. ²⁸ Eni ga no li jek öötong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoglo li kong kjwlä roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppinggagarë ga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

³⁰ Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok, Sbö tjläkwo lara oba kong sorë, e lara lok Jesús kong pjire.

³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong ië wlo ëmdë ga äe. E kjishko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë, kjok kjing, no llëm wleniyoshko, shji woshtë wlo» le.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opyono jem lok kjoyng roshko, ga to kjok shto oblë, ber löng tjoksa wlo le. ³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ña nopga ararë. Ga nopga kjok shto oblë oblë so to jek lok ba irgo pjö lëkong. Jesús opshino kjoyng roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ña, ga songe le. Wotjlik ga epga

öng wläp ushko so daga llëm wleni le. E kjishko ga epga pina ara.

³⁵ Kjok ro zar kjwlä kuzong ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete.

³⁶ Pjlü wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwläk wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjloglo pjök (200) äska wleni. ¿Shäryërwa sorëro?» le.

³⁸ Eni ga tjlä ba kong lok ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi? To ñia» le.

Öör ña, ga tjwe löng iröng ga tjlä ga «Ereshko pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök bakoe» le.

³⁹ Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjlobi li ichë wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. ⁴⁰ Kuya lok ga nopga wloktong töshko, shtor shtor, kjoneshko ga doglo sak dbäw (100), kjoneshko ga doglo sak shkëng (50).

⁴¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo ñya jem drëng ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlué bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lok nopga tjeng kës li kong. Mã do pjök li shdüra uunkong kong bakoe.

⁴² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlué. ⁴³ E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

⁴⁴ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

⁴⁵ E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjoyng roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong

wlo, äär ber löng Betsaida kjokyo shwo lëkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shäng eshko. ⁴⁶ Nopga brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. ⁴⁷ Kajok ro zok-tong ga shäng eshko tjoksa.

Eshko ga ĩya ga kjang li jek öötong buk di bäng buk kësbang li roworbëe. ⁴⁸ Ga pjluk tek jong ba shwo lëkong. E kjishko ga kjra le lok ba kjang li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kajok ba shränto ga Jesús jek jëk shäng di bäng buk kësbang li kjing go, dipzë kjwo kalëkong wlo lara. Gueniyo öötong jek shäng ba oppinggaga li soy ga ⁴⁹ ĩya lok ga tjlä eng kong ga «ĵkjwe äya jlöe!» le, ga öö le lok ara. ⁵⁰ ĩya lok uunkongdë ga bangkjre beno löng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «ĵPjäy wokjange! ĵTja li jekdo shäng! Lläye bangkjre ĩläme» le.

⁵¹⁻⁵² E irgo ga jem opyono kjang li roy, ga pjluk li beno tjëksoe. Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Lläye kuya woydë llëm kjishko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llë loklo to miydara lok llëm, ga beno löng wotjlik ara e kjishko.

Swlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

⁵³ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ⁵⁴ Eshko ga opshik lok kjang roy dwayoshko ga nopga löng eshko kjlöbö. Miydara lok ga kjwe Jesús le eni. ⁵⁵ Eni ga roy shdöra lok kajok eshko kjwang jikong. E kjishko ga swlopga sökoba swlo sökklö roy, tjwe jong llaw pogo, öötong löng Jesús jëk shäng lishko. ⁵⁶ Eni ga äär kjone pogoshko ga swlopga söraba, iaraba tjeng llëbo soynezzlong irbo sor go llögong llögong. Ga tjlä lok Jesús kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

7

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

¹ Pjlara ga no pinggaga kajok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga kjone kjone, e tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono löng Jesús shwoy. ² Eshko ga ĩya lok ga Jesús oppinggaga kjang kjang iono, orkwo shwoyde llëm obishko. E kjishko ga läywe lok owa. ³ (Fariseoga, judioga llamo li, e ioydë llëm obishko ga orkwo shkwë yötso enido, ba tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni.* ⁴ To llëbo soynezzlong ga tjwe ushko iröng ga orkwo shkwë e kjoyo enido, llëm ga ië llëme. Ga ba llëbo ioklo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bapkwö shäryak klung shosho go, ba sbi shäryak dröng sho go, ba ioklo bako, lara ba pjeyoga tek dënashko so lirë sorë ga eni. Sgara beno löng llëbo shäryë oblë oblë, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵ E kjishko ga tjlä lok Jesús kong ga «ĵBop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «ĵPjäy Sbö tjlökwö söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlik owa bomi pjlushko! Lläye lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë bomi kjishko li, e jlöe. Tjlëno beno eni:

»“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo

go,
gueniyo tja woyotjliya pjang ba pjlushko llëme.

⁷ No pïya kajok llgwekklo taga norë li go eröe.

E kjishko ga tja poshrëya löng li llëno llëme.”†

⁸ »Sbö kajok llgwekklo li sömi ĩyado llëme. Pjäy ber löng no sdëkwo shäryë döe. ⁹ Sbö kajok llgwekklo li kolëmi llëm, bomi sdëkwo shäryëmi wlo. ¹⁰ Moisés tjläno tek dënashko ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozi, iozi ber tjwlo ara.”‡ Tjlëno obi ga “Ëye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e

* **7:3** Shäryara lok eni, woydara Sbörë eni kjishko lara, miga eni llëme. † **7:7** Isaías 29.13. ‡ **7:10** Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16.

zrökko.”[§] ¹¹ Gueniyo ga pjāy tjlē ga ēye tjlēno ba data, ba mekē kong ga “Pjāy kjimtēr ga äe. Bor llēbo uunkong ēre tworor tjeng Sbō kong pjire” lara ba kong pjir ga ¹² ba data, ba mekē, e kjimte ame ga pjlúe lēmi eni. ¹³ Eni ga bomi sdēkwo pimi oba kong li kjīshko ga Sbō tjlōkwo li ioromi beno tjlwō llēme. Ga pjāy llēbo shāryē owa oblē oblē e kjoyo bakoe» le.

¹⁴ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bāng obi, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzī uunkong, miydēmi wlo. ¹⁵⁻¹⁶ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli ue lirē llēme. Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlīk wen ba pjlúshko lirē*» le.

¹⁷ Tjlēno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrēno jek öötong shāng u jong kjwara eshko li roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga llēye lēp shāng oba uunkong kong yē, e llē loklo los borwa kong, miydērwa wlo» le.

¹⁸⁻¹⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿llēye lēr shāng li llē loklo miydomirē llēm obire? Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli uara lirē llēme. Dli uēy li jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjlúshko llēme. E kjīshko ga shji äär ber pjlo bek Sbō bokso dli kjīshko llēme» le. Tjlōkwo lara Jesúsde shāng li, e dli uunkong uēy ga pjlúe loklo.

²⁰ Pjir ga tjlē obi ga «Nopga äär ber owa Sbō bokso laga ba wotjlīk wen ba pjlúshko lirē. ²¹⁻²² No wotjlīk owa, pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, no zrök, pē walē ba boy llēm li tjok, lürkē, wotjlīk dbur tōng ba kong erö, llēbo shāryē oblē kong owa, oba jyāpgwē, llēbo owa shāryē lötkkē llēm wleniyo, wotjlīk owa oblē tjok ba llēbo kjīshko, oblē lāywē owa, opyē woydē ber tjlwō ara oblē kjinmo,

llēbo shāryē wotjlīk llēm, e wen tēm ba pjlúshko dwayo uunkong. ²³ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llēbo tjeng kēs ēre wen ba pjlúshko lirē» le.

Walē judío llēm wleniyo mär Jesús go jlōkoyo

²⁴ Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shāng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlēna jong kjwara ber sök eshko miydēba llēm wlo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae. ²⁵⁻²⁶ Kjok eshko ga walē sök kjlara, e judío llēm, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjlara walē, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sēya kjlara. Jesús roy miydara walē lirēshko ga tekdo shrono shāng ba zlong bāng ga kjök tono, tjlē ba kong ga «Tja wa sök kjlara ushko walē, goshko Ä sēya kjlara. Rokēr bop kong sira ga sēya li ichēp to bor kong» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Woyde ga bi wapga iē bām go. Bi wapga dli li döy, twēy shjiti kong wlo ga äe» le.†

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo wapga li iēshko ga ba dli pjloyo lon ter tōshko ga ue shjiti-rē ga pjlúe» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja dbo-ryorop eni kjīshko ga pja woydē ame. Pja nom irōng bop ushko. Ä sēya pjang bop wa go li to tjän» le.

³⁰ Walēli to ey dwayo. Öötong shāng ba ushko ga ba wa li wlēna buk ba bukklo kjing go. Ä sēya li to tjän.

Domer kjok kugö llēm, tjlē ma wleniyo poptara Jesúsde kjlara

³¹ E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bāng buk kēsbang bukshko. Jek shāng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shāng Decápolis kjokyo. ³² Eshko ga domer

§ 7:10 Éxodo 21.17; Levítico 20.9. * 7:15-16 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlīk wen ba pjlúshko lirē. Éye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.» † 7:27 Eshko dbaryo ga nopga judío llēm wleniyo kowara judiogarē shjiti, epga pjeyo oblē kjīshko. Eni ga shjiti lara walē li kongshko ga e nopga judío llēm wleniyo layde. Ga llēbo ichara Sbōrē judioga kong li, e ber nopga judío llēm wleniyo kong llēme layde.

sök kjlara kjok kugö llëm, tjlä ma wleniyo. Domer li söraba Jesús zlong bäng, ga tjlä lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga pja orkwo ios domer ère kjing go sira, poptëp wlo» le.

³³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek nopga ara löng lishko dwayo pjola sira. Öötong löng eshko ga Jesús sakkwo zrëno domer li kwom-gwo bäng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira iröng, ga pöra ba tröng go, ga domer li kjyorkwo porwara ba sakkwo go. ³⁴ Eshko ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjwlo shrono rong, domer li songe le kjishko. Ga tjlä domer li kong ga «*Efatá!*» le. (E «Kwom ro, pjây roshwizong» loklo.) ³⁵ Jekdo eshko ga domer li kwom ro tuk li roshwino beno kjok kugö pjlué. Ba kjyorkwo li döktong beno tjlä pjlué bakoe.

³⁶ E irgo ga Jesús tjlä nopga löng li kong ga «Domer ère poptoror lëmi ë kong llëme» le. Gueniyo jlö lara llëme. «Lëmi llëme» le Jesúsde jek obi. Enira kuya lok ga roy shdöra lok jek këgong.

³⁷ Eni ga nopga beno löng yëy le erä. Ga tjlä lok ëng kong ga «Llëbo shärye kës li, e owa llëme. Nopga kjok kugö llëm wleniyo ie ber shäng kjok kugö wëëe. Nopga tjlä llëm wleniyo ëmdë ga ie ber shäng tjlä bakoe» le.

8

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000)

¹ Dbar kjwara ga nopga shrono töno löng ara Jesús sök lishko. Dli llëm kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlä ba kong ga ² «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjishko ga songe lër. ³ Jekichër ba ushko ië llëm ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjishko ga wopjir irbo kjwe» le.

⁴ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ère dli wlëy kjone?» le.

⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjây pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7)» le ba kong.

⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, e kjrara, ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lok nopga tjeng kës li kong.

⁷ Mä tjeng kjlöbö chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga mä li twara ba oppinggaga kong, pjlogue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

⁸ Eshko ga nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

⁹ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga ¹⁰ Jesús opyono kyyong roshko ba oppinggaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong löng Dalmanuta kjokyo.

Llëbo jyäglö shäryara Jesúsde llëme

¹¹ Eshko ga fariseoga tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlik wlo. Tjlä ba kong ga «Llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹² Kuya ga tjwlo shrono rong, ga tjlä ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sopga, woydëmi ga llëbo jyäglö shäryër bomi kong ega? Lër bomi kong jlökoyo ga shäryër llëme» le, ¹³ ga rayara beno löng eshko. E irgo ga opyono kyyong roy, ga dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo

¹⁴ Ga jek löng kyyong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarë lok ga dli söra lok llëm, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara eröe. ¹⁵ Ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Pjây sjëk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

16 Eni ga epga tjlë lok ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjishko» le.

17 Tjlë löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme» lëmi ega? ¿Bor tjlökwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Llëye kumi woydë llëm obire? 18 Pjäy bokkwo tjok, gueniyo pjäy kjok ïgö llëme. Pjäy kwomgwo tjok, gueniyo pjäy kjok kugö llëm bakoe. ¿Llëye woyo bomi kong llëmdo? 19 ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12)» le lok ba kong.

20 Eshko ga tjlë ba kong lok obi ga «¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjäk (7)» le lok ba kong.

21 Eni ga tjlë ba kong lok ga «¿Eni ga bor tjlökwo llë loklo miydëmi llëm obire?» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo pop-tara Jesúsde kjlara

22 E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok ïgö llëme. E söra shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptëp wlo» le.

23 Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lokshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo ïgöpde?» le.

24 Eshko ga kjok roïno, ga tjlë ga «Ïn ga no jëk jonge. Gueniyo ga ïgör yötso llëme. E kjïy ga nopga jëk löng li ïn ga so kjor kjoyoe» le.

25 Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok ïgö wëlle. 26 E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äär Betsaida kjokyo guing llëme»* le.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

27 E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblë oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

28 «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

29 Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

30 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

31 Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok ïlgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ïlgwekklo tara Moisésde li go, tja wlokjre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le eni.

32 Llëbo shäryëba ba kong tjwe li, e lara ba oppinggaga kong wëlle, miyde lok wlo.

Kuya Pedrorë ga Jesús rokara tjoksa, ga wlona. 33 Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga llamo beno tjeng li ïk wlo. Eshko ga tjlë Pedro kong ga «jÄ, pja opkjös bor zlong dwayo! Llëye woyde Sbörë li

* 8:26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja nom bop ushko. Pja jek llëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing llëme.»

woyotjlíp shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlípdë shäng eröe» le.

³⁴ Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, nopga tjeng li rokara eni bakoe. Ga tjlë ba kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlík ñyado, wotjlík llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ³⁵ Ëye wotjlík opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjishko ëmdë ga era ber sök së ñyado kjok dogo. ³⁶ Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok. ³⁷ Shji ber löng së ñyado Sbö tjok wlo ga tjwlëkklo kjok ëre kjing goshko drete.

³⁸ »Nopga löng eerishko dbaryo li owa, so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre nopga owa bokshto ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe» le.

9

¹ Ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo dbo ara go sorë li ñmi wëllë» le.

Jesús kjlopswono beno kälä lletlet

² Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. Öötong löng tjoksa eshko ga ñna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopswono, ³ shwong beno pjlublún shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjlublún stek lëy wleni, gueniyo äär eni llëme.

⁴ Eshko ga ñya lok ga Moisés, Elías, e weno löng lan Jesús tjok eshko. ⁵⁻⁶ Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e llëye lako ba kong wlo drete. Eni ëmdë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁷ E wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlë ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Ba tjlökwo kuzia» le. ⁸ Jekdo eshko ga ñya lok ba sor go obi ga ëye beno drete. Jesúsda beno shäng erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye ñnomyë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰ Eni ga llëye lara lok ë kong llëme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» lara li, e llë loklo lanyotke beno löng ëng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjlë lok ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go tjlë lok ga «Borwa pjluyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Lë lok eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing, ga tja wlokjreba llëm bakoe. ¿Tak pjang Sbö tjlökwo go eni bako jlöre? ¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjan. Ga kong llëbo owa shäyaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ñna lok ga nopga tönö ara eshko. E tjreko no pinggaga kjok llgwekklo

tara Moisésdē li go löng kjlöbö. Epga löng englë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

15 Jesús tek shäng li ñya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlokjre lok wlo.

16 Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Pjây löng englë kar kar, llëro?» le.

17-18 Kuya domer kjlararë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng kjlara domer, goshko Ä sëya kjlara. Iara beno shäng tjlë llëme. Shaya sëya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptöp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

19 Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga li kong ga «Pjây mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjây mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

20 Eni ga dwlas li söra lok tek ba zlong bäng. Jesús ñya sëya lirë ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwë to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

21 Eshko ga Jesús tjlë dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryë kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko. 22 Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjïshko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lozong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

23 Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Ëye mär Sbö go ga llëye shärye ga ä wlo drete» le.

* 9:29 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Ä sëya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjây ië llëm, syöshhtë Sbö kong wlo ara guing.»

24 Jekdo eshko ga domer li tjlë ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek këgong» le.

25 Tjlë löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. ñya Jesús dë ga tjlë sëya li kong ga «Ä sëya, dwlas ëre iorop beno kjok kugö llëm, tjlë llëm bakoe. Lër bop kong ga pja opkjös dwlas ëre go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

26 Kuya sëya lirë ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga opkjono toe. Eshko ga dwlas li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjlë ga «Kjwe shinmotkono ñzong» le.

27 Eshko ga dwlas li shara Jesús dë ba orkwo go, ga kojonaë.

28 E irgo ga Jesús opzrëno jek u jong kjwara roshko. Döni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjlë lok ba kong ga «¿Ä sëya li to ichororwa llëm ega?»

29 «Ä sëya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjây syöshhtë Sbö kong ara guing»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko pjlara obi

30-31 E irgo ga to lok eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga pñya woydë tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga ërë llëme. Eni ga tjlë ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le. 32 Llëye le shäng li llë loklo miydara lok llëme. E llë loklo kjakroke lok woydë ba kong, gueniyo kjakrokara lok llëm, bangkjre lok ara kjïshko.

Ëye tjwölö ara anmoyö

33-34 Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaúm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjlara tjlë ga «Tja ber tjwölö ara, pjây uunkong kjinmo» le kjlara obi kong.

Kuya ga tjlë ga «Llëme. Ber tjwlõ ara li tja» le. Ga llamo omlë jong e kjoyo bakoe. Tjlë jek l'ong lan ëng tjok eni irgo ga jek öötong l'ong Capernaúm kjokyo ga opzrëno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Llëye lëmi tek l'ong kar kar ëng kong yë llë?» le. Kuya lok ga beno l'ong kjing erä. Dboryara lok llëme. Miy-dara lok pjlú ga llëye lara tek l'ong ëng kong li, e bëy llëme.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) li rokara tek l'ong ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Ëye opyë woydë ber tjwlõ ara oblë kjinmo ga woyde ga opyë ber tjwlõ chira, ber shäng parkaga oblë kong dey» le.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsdë kjlara, ga iara shäng ba tjrëko. Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga ³⁷ «Ëye, kjwozirwa jüni wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni.† Ga ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe» le.

«Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» lara Jesúsdë

³⁸ E irgo ga Juan tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, domer ñorwa shäng kjlara, Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llëm kjishko ga tjawa tjlëno ba kong ga “Ä sëyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» le.

³⁹ Kuya ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¡Wëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Ëye llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryë bor ko go ga tja owa le jekdo ga äe. ⁴⁰ Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong. ⁴¹ Lër

bomi kong jlökoyo ga ëye, pjäy kjim-tara, pjäy bor nopga kjishko ga pjäy sëna di erö ëmdë ga potjwlëkklo tjok tjan.

«Shji no ichë llëbo owa shäryë llëme» lara Jesúsdë

⁴² »Ëye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁴³⁻⁴⁴ Eni ga bomi orkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjäy pjë bomi orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.‡

⁴⁵⁻⁴⁶ Bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pjäy pjë bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. § ⁴⁷ Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjuse. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sök no pjluyo ñyado lishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjäy pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. ⁴⁸ Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

⁴⁹ »Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wlo. Sbö omshäryë bi kong eni wleni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdungglo, shji ber pjlú jek këgong wlo.

⁵⁰ »Dlungna, e pjlúe. Gueniyo ga pjlë ameshko ga iëy ber pjlë ba shtoy iröng obi ga äe. Pjäy ber l'ong dlungna wleni. Pjäy ber l'ong wopjlú ëng tjok ñyado» le.

10

Shji ëng rayë

† **9:37** Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwlõ ara llëme. ‡ **9:43-44** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» § **9:45-46** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.»

¹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga töno ara Jesús shäng lishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

² Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlík wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjlúe?» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjây ichara Moisésdë llë shäryë?»

⁴ «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara guing» le lok ba kong

⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Llëye kumi woydë llëme. Pjây ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjïshko.

⁶ Gueniyo ga dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.* ⁷ E kjïshko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.† ⁸ Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. ⁹ Töna Sbörë ga e döy llëme» le.

¹⁰ Döni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿llëye lëp shäng yë, e llë loklo?»

¹¹ «Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. ¹² Walë ba lanma rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde bakoe» le ba kong.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

¹³ Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴ İya Jesúsde ga iirkono, tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Èye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga èye Sbö tjlökwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö

sök no pjluyo İyado lishko llëme» le. ¹⁶ E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

¹⁷ Jesús opshik to jongya kjok shto oblë le shäng kjwlë ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonno, tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Llëye shäryë, tja ber sök së İyado Sbö tjok wlo?»

¹⁸ «¿Tja pjlúe lëp ega? Pjlú li, e Sbö eröe. ¹⁹ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjan. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji oblë jyäpgwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara»‡ le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlökwo lëp shäng kës li shäryë shäng enido tja tek dwlas lë obishko» le.

²¹ Eni ga domer li İya Jesúsde, ga woydara ara. Tjlë ba kong ga «Llëbo shäryorop kës li, e pjlúe. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjïshko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjange» le.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae.Š Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjeyoga, èye äär ber sök Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjange.

²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkö bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjang an-moyö» le.

* **10:6** Génesis 1.27. † **10:7** Génesis 2.24. ‡ **10:19** Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. § **10:24** Eshko dburyo ga oba wotjlik ga nopga dbur ara wleniyo tjwlö ara Sbö kong, nopga song wleniyo kjinmo lëba.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek kègong, ga tjlë lok ba kong ga «¿Enira ëye dârdo?» le.

²⁷ Kuya ga ïya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jëk bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Ër bomi kong jlökoyo ga ëye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjrara li kjishko ga ³⁰ äska wlëya ara anmoyö. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi: u, pjeyoga, mekëga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llëbo tjwe owa bako, ïwaba shjiktëng, ga bokrotkëba. Gueniyo llono ga ber sök së ïyado Sbö tjok.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga tjwlo ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlo chira eshko. Ga eerishko ga nopga tjwlo chira wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlo ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³² Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga jek löng wotjlik ara, ga oba jek löng ba tjok li kjok bangkjre ara. Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara Jesúsde jek dboshko, lan ba tjok, llëye wen ba kong li kjishko wlo. Eshko ga tjlë ba kong ga ³³ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng syöshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go wloshko bakoe. Tja iche lok, zröya wlo, ga tja twe lok nopga judío llëm wleniyo kong. ³⁴ Eshko ga tja joywe lok, tröng twe lok bor go, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

Santiago, Juan, e llëbo rokono Jesús kong

³⁵ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono löng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, llëye rokërwa bop kong li shäryos borwa kong sira» le.

³⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryër bomi kong ga pjlú?»

³⁷ «Pja ber sök no pjluyo, bop dbo kälä ikoba wëleshko ga tjawa iëp ber löng bop tjok, or milë kjlara, or kële kjlara» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye rokëmi löng bor kong li, e llë miydëmi löng llëme. ¿Pjäy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik ga pjlüre?»

³⁹ «Ëng» le lok ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlöe. ⁴⁰ Gueniyo ga pjäy kjrër ber tjeng bor or kële, or milë, e laga tjarë llëm, e laga bor Datarë. Shto bor or kële, or milë, e ber ëye kjrara bor Datarë tjeng li kong» le.

⁴¹ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono Santiago, Juan kong. ⁴² Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjlë ba kong ga «Miydëmi pjlú ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ëye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä. ⁴³ Gueniyo woydër ga pjäy omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlo ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjinmo taga dey. ⁴⁴ Ëye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ⁴⁵ No to ter kjok dogo dwayo ëre ëmdë ga shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlekklo wlo, epga där wlo» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo ko Bartimeo poptara Jesúsde

⁴⁶ E irgo ga Jesús öötong shäng Jericó kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino löng eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjlara eshko kjok ĩgö llēm wleniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokë irbo li sor go. ⁴⁷ Kura ga «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba. Eni ga tjlë ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁸ Kuya löng lirë ga tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong» le lok ba kong, gueniyo ga kjinkë llëme.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «¡David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁹ Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë löng li kong ga «Rokozĭ tek bor shwoy» le.

Ga nopga li tjlë ba kong ga «Pja kojözong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» le.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ĩk woydë» le ba kong.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok ĩgö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok.

11

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlú wleni

¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupygo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök, ² ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo

wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo tjlë bomi kong ga «¿Shäryëmi kjweni ega?» le bomi kong wleni ga «Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi» lëmi ba kong eni» le.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kjwara zlong. Ga köya löngshko ga ⁵ ĩya nopga tjeng eshko kjlëbörë ga tjlë lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara, lara Jesúsdë ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjlë lok ba kong ga «jölö» le.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go eni bakoe.* ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlë ga

«Kjwe pjlú jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjluyo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlú jlöe» le.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko. Gueniyo öötong kjok sëng kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlökwo lara Jesúsdë beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

* **11:8** Eshko dbaryo ga pjlupga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

12 Wēshko kjok shröng ga opshino to lok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjli ara. 13 Eshko ga ĩya pjola dwayo ga kjor jong kjlara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äär shäng ba zlong, bo tjokde ĩya wlo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kjor li bo dbaryo äätē llēm obi kjĩshko. 14 Eni ga tjlē kjor jong li kong ga «Ēye tjwe bop bo uē ame» le, ga tjlökwo lara li kura ba oppinggarē lok pjire.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde toe

15 E irgo ga Jesús jek opzrēno Jerusalén kjokyo, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwlek li ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soyneka sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe. 16 Eshko ga ēye llëbo soynekkö li sök tek kalëkong dwayo jek Sbö u roshko jer oplong pjlor kalëkong ga ä, slona Jesúsde kjĩshko. 17 Eni ga oba pĳya shäng ga tjlē ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowēba ber syö uyo wlo, tjeyoga uunkong kong.”† “Gueniyo ioromi beno jong lū uyo”»‡ le.

18 Jesús tjlökwo li kura syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirē, ga ĩna ga nopga löng ba kuga li beno löng yēy le erä. E kjĩshko ga Jesús bangkjre lok ara. Eni ga ëng töno ga tjlē lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorē ga pjlu?» le lok eni.

19 Kjok sëng ga Jesús opshino jek Jerusalén kjokyo dwayo, ba opping-gaga tjok.

Shji syöshtē Sbö kong sorē

20 Wēshko kjok shröng ga jek löng kjor äyoshtara Jesúsde jong li soy obi. Eshko ga ĩna ga kjor li bē jong dogro, dano ba sleng dwayo äär jong ba

dbo go. 21 Eni ga Pedro tjlē Jesús kong ga «¿Tjlapga no pingga, kjor äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, ĩzong!» le.

22-23 Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy mär Sbö go jlökoyo. Llëbo shärye Sbörē ga äe lēmi llēme. Eni ga lēr bomi kong jlökoyo ga pjāy tjlē dlup kēsbang ēre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lēmi ga shäryē bomi kong eni. 24 Pjāy llëbo rokē syö goshko ga woyotjłimi ga “Wlēnor beno bor kong tjän” lēmi jlökoyo ga wlēmi.

25-26 »Pjāy löng syöshtēshko ga llëbo owa shäryara oblērē bomi kong, e woyotjłimi wleni ga iozī ber tjwlo llēme. Shäryēmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogro lirē ber dret eni bakoe» le. §

«¿Pja ichaga erē?» lara Jesús wloyogarē ba kong

27 E irgo ga jek opzrēno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong löng Sbö u zlong bäng. Eshko ga Jesús jek shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga 28 tjlē lok ba kong ga «¿Llëye shäryēp shäng li shäryēp ega? ¿Pja ichaga erē?»

29-30 «Pjāy kong llëbo kjakrokēr bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga erē, no wē? ¿Ichaga Sbörēre, de norē? Tja dboryoromi ga tja ichaga erē lēr bomi kong bakoe» le ba kong.

31 Kuya lok ga tjlē ëng kong ga «Ichaga Sbörē loroy ba kong wleni ga “¿Tjłökwo kjroromi llēm ega?” le bi kong. 32 Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga jlökoyo le nopga uunkongdē. E kjĩshko ga e ichaga norē lēy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkē lok ara bi kong» le. 33 Eni ga tjlē lok Jesús kong ga «Miydērwa llēme» le.

† 11:17 Isaías 56.7. ‡ 11:17 Jeremías 7.11. § 11:25-26 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Shäryēmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogro lirē ber dret eni bakoe. Gueniyo llëbo shäryara oblērē bomi kong owa li ioromi beno tjwlo llēm wleni llēm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarē llēm bakoe.»

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «E kjīshko ga tja ichaga ērē lēr bomi kong llēm bakoe» le.

12

Parkagaga owa

¹ Eshko ga Jesús tjlēno ba kong lok llēbo jyāglo go. Tjlē ga «Domer shāng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjēryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shāryara jong kjwara ba dwla li doklo bakoe. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlōbō kong, potjwlēya ī, ga to kjok shto oblē.

² »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokē parkagaga beno lōng ba kjok daga li kong. ³ Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shāng li shakza lok pjā, ga shpokza lok tjā tjā, ga ichara to irōng or go. ⁴ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shāng kjok buk lishko ga shpokza lok tjā tjā ba kāshko, ga lāywara lok owa. ⁵ E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zrōra lok. E irgo ga ichara jek kjlōbō obi. Kjone kjone shpora lok, kjone kjone zrōra lok.

⁶ »E irgo ga beno sök kjlaraso dōe. Ba wa li e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer lirē shara. Wotjlik ga «Miydēr ga bor wa ērera bangkjre lok» le.

⁷ »Gueniyo ga öötong shāng eshko ga parkagaga kjok dagaga lōng li tjlē lok ēng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ēre sogo. Zrōroy wleni ga kjok ēre kjrēy, ber buk bi kong wlo» le. ⁸ Eni ga shara lok, zrōra lok, ga doyo dbura kjok li roy dwayo.

⁹ »¿Eni ga llēye shārye kjok sogo lirē ba tjok lok lēmi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlēya oblē, kjok li de lok ba kong wlo. ¹⁰⁻¹¹ Sbō tjlōkwo tak pjang eni:

«Akkwo woydara u shāryagagarē lok llēm li,

e iak beno buk bām go,
beno tjlwō ara, oblē kjinmo.
Shāryara Tjlapgarē eni,
ga tjawa beno lōng yēy lērwa erä.»*

¿E lomirē llēmdo?» le.

¹² Tjlēno llēbo jyāglo go li kuya ba wloyoga lōng lirē ga miydara ga ba layde shāng. Shaya lok woydē, bāngzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara kjīshko ga rayara lok toe.

Shji kā potjwlēk pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹³ E irgo ga woydara ga llēbo kjakroke Jesús kong, dborye bēy llēm ga doshaya lok, ga rote lok e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlōbō, Herodes pjloyoga tjok. ¹⁴ Öötong lōng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydērwa ga pja tjlē beke. No tjlēshko ga tjlōkwo kup llēm, tjlwō kjōm pogo, e bop kong ga tjlwō beke. Pja tjlē bek ē pogo kong. Woyde Sbōrē ga shji jēk sorē li lēp jlōkoyo. ¿Eni ga shji kā potjwlēk pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

¹⁵ Kuya ga miyde ga lōng wotjlik owa, nopga Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlu shko li dik. E kjīshko ga tjlē ba kong lok ga «¿Tja tjlēmi ega? Dburwa kā potjwlēkklo li tek sözi bor kong kjwara, īn wlo» le, ¹⁶ ga tek söra lok ba kong kjwara. İya ga tjlē ba kong ga «¿Domer jyāglo sök dburwa ēre go jū ē? ¿Ko tak pjang ēre go jū ē?»

«Kjwe pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li ī» le lok ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Eni ga llēye pjlu ī li, e twozī ber pjlu kong, gueniyo llēye Sbō ī li, e twozī ber Sbō kong bakoe» le. Kuya lok ga beno lōng yēy le erä.

No woshrozlong dbaryo

¹⁸ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono lōng

* **12:10-11** Salmo 118.22-23.

Jesús shwoy kjlöbö ga tjlë ba kong ga
 19 «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara
 Moisésdë beno pjang li tjlë ga “Ëye
 wolono, wapga beno ba boy tjok llëm
 ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba
 boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga
 e ber shinmo li i wleni wlo.”†

20 »Pjlara ga domerga löng doglo
 kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo ork-
 wosmono, ga wolono, ga wapga beno
 llëme. 21-22 Eni kuzong ga ba löng
 orkwosmono ba syã tjok, gueniyo
 wolono jek, ga wapga beno llëm
 bakoe. Ba lënga orkwosmono ba syã
 tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono
 uunkong, ga wapga beno ba boy tjok
 llëme. E irgo ga walë li to wolono
 bakoe. 23 ¿Eni ga domerga doglo kjäk
 (7) li orkwosmono uunkong walë
 li tjok kuzong ga no woshrozlong
 dbaryoshko ga walë li ber domerga
 kjone dey li boy?»

24 «iPjãy diktong löng jlöe! Sbö
 tjlökwö tak pjang li miydëmi llëm, ba
 dbo kësbang li miydëmi llëm bakoe.
 25 No woshrozlong dbaryoshko ga ëye
 orkwosmok ame. Eshko ga nopga
 ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so
 wleni shara. 26 Pjãy wotjlík ga no
 wolono ga woshre ame lëmi. Gueniyo
 ga dënashko ga kji sho pjë jong ri
 ri lishko ga llëye lara Sbörë Moisés
 kong li, e tara Moisésdë beno pjang
 kjibokwo go. Tjlë ga “Tja Abraham,
 Isaac, Jacob, e Sbö.”‡ ¿E lomirë llëm do?
 27 E shinmoga Sbö llëme. E nopga löng
 së li Sbö. Pjãy diktong löng jlöe» le ba
 kong.

Kjok llgwekklo tjwlö kësbangyo

28 Eshko ga domer shäng kjlara,
 e no pingga kjok llgwekklo tara
 Moisésdë li go. Jesús lano saduceoga
 tjok li kura, ga wotjlík ga Jesús
 omboryono beke le. Eni ga tjlë
 ba kong ga «¿Kjok llgwekklo tjwlö
 kësbangyo li kjone dey?»

29 «Tjlökwö tak pjang kjwara tjlë
 ga “Israel tjëyoga, tja tjlökwö kuzia.

Tjlapga, e bi Sbö, e kjlaraso. 30 Llëbo
 woydëpshko, llëbo woyotjlípshko,
 llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko
 ga Tjlapga, bop Sbö li woydos
 jlökoyo iyado.”§ Kjok llgwekklo tjwlö
 kësbangyo li e. 31 Kjok llgwekklo
 kjrina obi tjwlö ara. Tjlë ga “Pja
 opwoydë sorë ga bop kjlara, e
 woydos eni bakoe.”* Kjok llgwekklo
 tak pjang tjwlö ara, kjring pjök ëre
 kjinmo drete» le ba kong.

32 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga
 no pingga, eni jlöe. Sbö, e kjlaraso,
 e pjlor kar go oblëyo dret, lëp shäng
 sorë li eni. 33 Ga llëbo woydëyshko,
 llëbo woyotjlíyshko, llëbo shäryëyshko
 ga woyde ga Sbö, e woydëy jlökoyo
 iyado, e jlöe. Shji opwoydë sorë ga
 woyde ga bi kjlara, e woydëy eni
 bako, e jlö bakoe. Kjok llgwekklo
 kjring pjök ëre tjwlö ara, öng llë, dli
 llë twëy Sbö kong, suy öng sho sukklo
 kjing go wlo tjeng kës li kjinmo» le.

34 Kuya ga wotjlík ga domer li tjlë
 shäng bëye le. Eni ga tjlë ba kong
 ga «Sbö ber bop pjluoyo wlo ga kjwe
 sira obi eröe» le. Eshko dbaryo jek
 lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë
 ba kong wlo ame.

¿No pjluoyo iche le Sbörë li, e ë?

35 Ga Jesús sök oba ping Sbö u
 zlong bäng wopro ga tjlë oba kong ga
 «Tjlapga no pinggaga kjok llgwekklo
 tara Moisésdë li go tjlë lok ga “No
 pjluoyo iche le Sbörë li, e David tjëyo
 tek ber ba irgo li” le. ¿Le lok eni ega?
 36 Pjlara ga David go Sbö Sëyashko
 ga no pjluoyo li kowara ba Tjlapgayo.
 Eshko ga David tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong

ga
 ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo
 këlëkong,
 äär jong bop moskwoga zanor
 pjir guing,
 eshko ga twër ber bop kong ichëp
 wlo’” le.†

† 12:19 Deuteronomio 25.5-6. ‡ 12:26 Éxodo 3.6. § 12:30 Deuteronomio 6.4-5. * 12:31 Levítico 19.18. † 12:36 Salmo 110.1. ‡ 12:37 Eshko dbaryo ga ëye, nopga mite ba dorko kowe tjlapga llëme.

³⁷ ¿Eni ga no pjluyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le. † Llëye le Jesúsde shäng li, e kukoba ga beno löng woowa llëme.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go wlonu Jesúsde

³⁸ Ga Jesús sök oba ping obi ga tjëlë ba kong ga «¡Pjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjwëlö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezzlong shtoyo. ³⁹ Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlú goshko. Oba tön, iëshko ga woyde lok eni bakoe. ⁴⁰ Gueniyo syäpaga llëbo döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba wlo le. E kjishko ga epga shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

Syã kjlara dburwa twono Sbö kong

⁴¹ E irgo ga Jesús sök Sbö u zlong bäng ga dbur bapkwö jong soy ba bokshto kjwara, ga ñya sök ga oba tjwe dbur ië jong ba bapkwö li roy. Ga nopga dbur ara wleniyo omië jong bayo arae. ⁴² E irgo ga syã song wleniyo shrono shäng kjlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjökdewa. Ba dburwa iara li, e tjwëlö chira anmoyö wleniyo. ⁴³⁻⁴⁴ Ñya Jesúsde ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, ga tjëlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlöe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwëlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jlökoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwëlö llëm wleni jlöe. Gueniyo Sbö kong ga tjwëlö ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

13

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo, ba oppinggaga tjok. Eshko ga kjlara tjëlë ba kong ga

«Tjlapga no pingga, Sbö u ëre akyo lok kës-këse. U lok ëre wolëso ñzong» le.

² Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿U lok kës-kës ëre ñp shängde? Llono ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyö, Sbö u jong li bokshto, ga Jesús sirkeno sök eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono löng ba zlong bäng, tjëlë lok ba kong dboshko wlo. Tjëlë ga ⁴ «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë dörö li jyäglo wen llë?»

⁵ «Pjây sjëk, pjây jyäp gwëba llëm wlo. ⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjëlë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäp gwë lok ara.

⁷ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjre mi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi. ⁸ Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjli tjwe ara bakoe. Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kjwëlë jä.

⁹ »Eshko ga pjây sjëke. Pjây twëba kjok llgwegaga kong, pjây shpoya lok no shpokklo go judíoga syö uyo roshko wlo. Bor kjishko ga pjây iche lok äär löng no ichagaga bokshto, pjlupga kës-kës bokshto bakoe. Eshko ga llëbo ñnami, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo. ¹⁰ Kjok pjité llëm obishko ga Sbö tjlökwö roy pjlú äär tjëyo kjrina kjrina kong, kukoba wlo. ¹¹ Ga pjây shakoba, sökoba äär löng tjlapgaga kës-kës bokshto ga pjây woydë llëm, “Llëye lër” lëmi llëme. Eshko ga pjây tjleshko ga tjlökwö twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. E kjishko ga pjây woydë llëme. Eshko ga pjây li tjlekdo llëme. Sbö Sëya li tjlekdo bomi kjishko.

¹² »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga,

e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ¹³ Pjäy ÿwa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjïshko. Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu ÿyado.

¹⁴ »Llëbo lër bomi kong miydëmi wlo. Llono ga llëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek li roshko. E kjïshko ga shto li ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjäy löng Judea kjokyo ga pjäy tökzong jem dlup lëkong; ¹⁵ pjäy löng bomi u dbo kjing sdok li kjing go ga pjäy tökzong jek maling, pjäy opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁶ pjäy löng bomi kjokshko ga pjäy jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong kjrë llëme. ¹⁷ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ¹⁸ Rokozï Sbö kong ga pjäy tök eni kjok owa dbaryo llëme. ¹⁹ E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ikdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²⁰ Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjïshko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²¹ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlä ga “iNo pjlu yo ichara Sbörë li shäng na izïa!” le, llëm ga tjlä ga “iShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²² Eshko ga nopga ara to löng tjlä ga “No pjlu yo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwö laga kjok ëre so” le. Gueniyo epga ichaga Sbörë llëme. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye lok ara. Llëbo jyäglo shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²³ iEshko ga pjäy sjëke! Llëye wen eshko li loror bomi kong pjir tjän.

No to tjer kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁴ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga «Dlo ber pjang yët,

ga mok kälä të ame.

²⁵ Dbala lon ter kjok dogo dwayo, ga kjopkwo ber dete erä.”

²⁶ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlle.

²⁷ Bor parkagaga kjok dogo so ichër bor nopga kjrara li wlokjrë lok kjok kjwang jïkong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjopkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga töya wlo.

²⁸ »Tja kuzïa. Pjäy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ²⁹ Eni ga llëbo kës ëre shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³¹ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjäng ÿyado.

³² »E dbaryo llono, kjok orë, ëye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa ërerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe. ³³ E kjïshko ga koshëmi löng sjëk ÿyado, e dbaryo wen äär llono miydëmi llëm kjïshko. ³⁴ Tjlökwo lër bomi kong llëbo jyäglo go, shäryëmi eni wlo. Domer shäng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblë wlo ga ba parkagaga ie ber löng ba u li dë. Kjlara kjlara kong pak twe ber oblë oblëe. Ga tjlä u bäng daga li kong ga “iPja shäng sjëke!” le. ³⁵ Eni ga u sogo tjwe iröng llono miydëmi llëm, kjok ro zar kjwlëre, kjok rongde, kjörkö kjlunshkore, de kjok shräntore. E kjïshko ga pjäy löng sjëk ÿyado. ³⁶ U sogo li tjwe maling wleni ga woyde ga pjäy wlëya löng pë wleni llëme. ³⁷ Llëye lër bomi kong li, e lër nopga uunkong kong, “iPjäy löng sjëke!” le ba kong.

14

«Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga

pjlú?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo kjwe dbar pjök obi. Eshkoshko ga syôshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok, ga tjlëno lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú? Shay wlo ga jyöyotkëy. ² Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga oba ara ga wlikëba äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo tjwlö ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

³ Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jïkong, gueniyo poptonoe. Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlö ara shäryak akkwö ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö pjleblë tjwlö ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga ba bapkwö li dlora, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go. ⁴ İya no kjone kjone tjeng eshko lirë ga iirkë jong, tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁵ Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. Ga walë li wlona lok ara.

⁶ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Wëyë! ¿Walë kjwe läywëmi kjweni egaro? Llëye shäryara bor kong ëre beno pjlúe. ⁷ Oba song wleniyo löng bomi tjok İyado, ga kjimtëmi, woydëmi llono ga eshko. Gueniyo tjara ber shäng bomi tjok İyado llëme. ⁸ Llëye shärye bor kong ga pjlú li, e shäryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ëre bor poshäryayde, tja iëba ber buk sakshko wlo. ⁹ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jïkong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshrëba, ga roy lëba bakoe» le.

* **14:3** Alabastro, e ak pjlublún wleni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

«Jesús twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syôshtaga kägäyoga İk, Jesús soyneya, twe ba kong lok wlo le. ¹¹ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong jlökoyo ga «Enira pja potjwlënwa» le.

Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo. ¹⁴ İmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjlë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ¿Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?” le” lëmi ba kong eni. ¹⁵ Eni ga pjäy kong, kjër pïya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng u lok arashko ga llëye lara Jesús dë ba kong li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁷ Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ¹⁸ Löng ië wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy löng

ië bor tjok kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

¹⁹ Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlë Jesús kong ga «¿Tja llëm llëmdo?» le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara. Ëye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege li e. ²¹ No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynege, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²² Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozí, ëre bor sho wleni» le.

²³ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga iara lok sira sira uunkong. ²⁴ Ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Ëre bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno ñyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. ²⁵ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko já. Eshko ga iër obi» le.

«Pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

²⁶ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo. ²⁷ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: » «Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.»†

Eni ga pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ²⁸ Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörë iröng

obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjây kosher shäng eshko» le.

²⁹ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga «Jesús, e ë miydër llëme» lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omfono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemaní kjokyo

³² E irgo ga jek öötong löng Getsemaní kjokyo. Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong wopro ga pjây wlar ber tjeng na» le.

³³ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara ba pjlúshko. ³⁴ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

³⁵ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono sök, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen owa ba kong llëm wlo, ³⁶ tjlë ga «Abba,‡ Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe. Rokër bop kong sira ga llëbo wen owa döro li, e tjwe bor kong llëm kjwe dey. Woydër eni, gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë» le.

³⁷ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «Simón, ¿pja buk përe? ¿Pja sök së wop sira ga äre?» le. ³⁸ Ga tjlë mya jikong li kong ga «Pjây pë llëm, pjây syöshtos dey. Eni ga pjây tjlíya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo

† 14:27 Zacarías 13.7. ‡ 14:36 Arameo tjlökwo abba, e datawa loklo.

owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjlú shäryë woydë jlõ, gueniyo pjäy womae» le.

³⁹ E irgo ga jek syöshtë obi. Ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë li eni. ⁴⁰ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni ga to dboryara lok llëme.

⁴¹ E irgo go ga öör pjlara obi. Shrono shäng iröng pjloglo mya go ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Pjäy löng pë, woshtë obire? ¿Kjweni ga bue! No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötongë. Ízã. ⁴² Bor soynega kjwe tek shäng tjän. Pjäy kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³ Jesús tjlëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë. ⁴⁴ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Ími ga ëye lõ shirš ga domer li e. E shami, ga sömi, dëmi yötso» lara eni.

⁴⁵ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lõ shira. ⁴⁶ Eni ga shakza lok pjä erä.

⁴⁷ Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo li parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁴⁹ Tja öör shäng oba

ping ara, Sbö u zlong bäng, pjäy löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo» le.

⁵⁰ Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo. ⁵¹ Eshko ga dwlas jek shäng kjlara ba irgo, taywono kjingoklo pjlublún wleniyo go döe. Íya nopga jek tjeng Jesús söga lirë ga shakza lok pjä le, ⁵² miga shara lok uriso, beno löng ba shwong li shayde erä. Eni ga opdöno jek wles, ba shwong lira beno tjeng nopga li wloshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjlop drete.

Jesús söra öötong shäng Judío Kjok llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵³⁻⁵⁴ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo sök lishko. Pedro jek shäng kã kjwaraso kã kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tño tjeng uunkong u li roshko tjän. ⁵⁵⁻⁵⁶ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara tño tjeng lishko, Jesús rotë wlo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotë wlo, gueniyo ba jyöyotkayde lok eröe. Kjlara kjlara tjlëno oblë oblë erä. E kjishko ga Jesús rotoklo wlo wlëna lok llëme. ⁵⁷ E irgo ga domerga kojono oblë, ga Jesús jyöyotkara jek obi. Tjlë ga ⁵⁸ «Kjwe kurorwa, tjlë ga “Sbö u ëre shäryak norë, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër kjwara obi shäryak norë llëme” le eni» le. ⁵⁹ Gueniyo epga tjlëno bek llëm, tjlëno lok oblë oblë erä.

⁶⁰ Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono nopga tño tjeng li bokshto, ga tjlë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le. ⁶¹ Kuya ga beno shäng kjinge. Dboryara llëme. Eni

ga syöshtaga kësbangyo li tjlë ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? ¿Sbö poshrërwa li, pja ba Ware?» le.

⁶² Kuya ga tjlë ga «Ëng, e tja. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ïmi sök ba orkwo këlëkong, tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjreko bakoe» le.

⁶³ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjã tjã iirdë. Tjlë ga «¿Rotaga wlëy obi llëno? ⁶⁴ ¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlö llëm wlo le! E kuromi pjir tjän. ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tönö tjeng uunkong lirë ga tjlë ga «¿Kjwe zrökkol!» le.

⁶⁵ Eshko ga kjone kjone, Jesús go tröng twara lok, bokkwo go shwom-zrëng kjrochara lok tuke. Eni ga yokza lok pjök pjök, ga tjlë ba kong ga «Pja yoga ërë los borwa kong» le. E irgo ga Sbö u dagaga omsöno, ga shpokza lok pjök pjök erä.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁶ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. ⁶⁷ İya ga Pedro sök iökkok. Ga İya yötso robyë wëleshko ga tjlë ba kong ga «¿Nopga jëk löng Jesús, Nazaret so tjok li kjlarayo pja llëmdo?»

⁶⁸ «¿Jyö! E ë miydër llëme. Llëye lëp shäng li miydër llëm bakoe» le ba kong. Ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong. Eshko ga kjörkö sök kjwara, ga kjluno pjlara.

⁶⁹ Eshko ga İya kjoglo lirë jek obi ga tjlë nopga tjeng li kong ga «Kjwe ëmdë ga ba kjlarayo» le.

⁷⁰ Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «¿Jyö!» le obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko li tjlë ba kong ga «¿Pja Galilea so llëmdo? E kjishko ga miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo» le.

⁷¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer lëmi löng

li, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

⁷² Jekdo eshko ga kjörkö li kjluno jek pjlara obi, öötong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

15

Jesús söra ba Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok Judío Kjok llgwegaga Këskësyo uunkong tjok, llëye shärye lok Jesús tjok li llgweya lok ba tjok wlo. Lanyotkara lok pjir ga Jesús orkwo pjirra, ga söra, twara Pilato kong.

² Öötong löng ba bokshto ga Pilato tjlë Jesús kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

³ Eshko ga Jesús rotara syöshtaga kägäyogarë, llëbo ara kjishko. ⁴ E kjishko ga Pilato tjlë Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le. ⁵ Gueniyo dboryara llëme. E kjishko ga woyotjlİya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

⁶ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde. ⁷ Eshko ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko kjlara ko Barrabás. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga ëng tönö oblë tjok kjlobö, ga ëngkjwono lok pjlu li nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjishko ga bängzak shäng eshko, no zröga oblë li tjok. ⁸ Eni ga nopga shrono löng ara ga tjlë Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga

bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li rayos kjlara borwa kong, shäryëp enido sorë ga eni» le.

⁹ Kuya ga tjëlë nopga li kong ga «¿Woydëmi ga judío pjlyo lëmi li dötë bomi kongde?» le. ¹⁰ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke syöshtaga kägäyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko. ¹¹ Gueniyo ga nopga tjeng eshko li poshduna syöshtaga kägäyogarë arae. Tjëlë lok ba kong ga «Rokozī ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey» le ba kong. Ga rokara lok eni.

¹² Eni ga Pilato tjëlë nopga li kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryër judío pjlyo lëmi li kong?» le.

¹³ Kuya lok ga tjëlëno dbo go, tjëlë ga «¿Zrös pjang kjlös go!»

¹⁴ «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozī bor kong» le ba kong.

Gueniyo ga nopga öö le, tjëlë jek obi ga «¿Zrös pjang kjlös go!» le.

¹⁵ Eni ga woydara Pilatorë ga nopga ber löng wopjlu ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

¹⁶ Eni ga söra lok öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga tönö tjeng uunkong eshko. ¹⁷ Eshko ga kong shwong wlëna lok kara pjlyuga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. Ga shkō sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu go. ¹⁸ Eni ga tjëlë lok dbo go ga «¿Judío pjlyo, pja pjlu, pja tjwlō arae!» le lok ba kong, joywe lok wlo. ¹⁹ Eshko ga shpokza lok ara kjorkung go ba kashko, go tröng tjwara lok bakoe. E irgo ga kjök tonö ba zlong bäng, poshrëya löng wleni, miga ba jowwayde lok erä.

²⁰ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë li skwara lok, ga ba shwong baīya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²¹ Jek löng irbo bäng go ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. E wapga domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón li tek shäng kjloy dwayoshko ga İya ëngkjwagaga jek löng lirë ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

²² Ga Jesús söra lok jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kā Dboglo dlupyo» loklo.) ²³ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara roprära lok dwlo lö pjëlëblë* tjok. Ga pina lok Jesús kong ie wlo, gueniyo iara llëme.

²⁴⁻²⁶ Öötong dlo wenzong ga löra lok pjang kjlös go. Ga Jesús lok pjang lishko, kjibokwo iak pjang kwara, e zröya lok llë kjïy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre, e judío pjlyo.» E irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong İya lok wlo.†

²⁷⁻²⁸ Jesús löra lokshko ga lügwangga löra lok do pjök lok kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlë, kjlara pjang or milë, kjlösyö dboy dboyë.‡

²⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lok pjangshko li kã wikza tjã tjã, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. Tjëlë ga «¿Pja Sbō u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop ga pja oto? ³⁰ Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le ba kong eni.

³¹ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e omläywono lok eni bakoe. Tjëlë lok ëng kong ga «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. ³² No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, Israel tjëyo pjlyo li, e pjang om go. Tjawa

* **15:23** Dwlo lö pjëlëblë le li, e twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo.

† **15:24-26** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. ‡ **15:27-28** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Kjlara pjang or këlëkong, kjlara pjang or milëkong, kjlösyö dboy dboyë. “Domer kjwe llëbo owa shäryaga” laraba ara.»

mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjlös kjwe go dwayo. Eni ga ñwa, ga jlõe lërwa bakoe» le. Nopga do pjök lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar emdë ga omläywë lok eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

³³ Öötong dlo dluw ga kjok ro zok-tong kjok kjwang jlkong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni.

³⁴ Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «*Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

³⁵ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbö tjläkwo laga tek dënashko so Elías, e ro kayde pjang» le. ³⁶ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona, shuya Jesúsde wlo. E irgo ga tjlä nopga tjeng eshko li kong ga «*Wëyë*. Elías tjwe ba long kjlös kjwe go dway-ore ñy» le.

³⁷ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go, ga wolonoe. ³⁸ Sbö u roshko ga shwong kësang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjrang pjök.

³⁹ Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolono sorë li ñya ga tjlä ga «*Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlõe*» le.

⁴⁰⁻⁴¹ Eshko ga walëga tjeng kjläbö, kjupäshko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li ñya tjeng pjola sit. E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtara lok dawe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena Josére

⁴² Jesús wolono lishko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok sëng tjän.

⁴³ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjek Llgwegaga Këskësyo kjlarayo, tjwlä ara wleniyo. Sbö ber no pjluwo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁴⁴ Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolono maling jlöre le. Eni ga ëngkjwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Jesús wolono tjände?»

⁴⁵ «*Ëng, wolono tjän*» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

⁴⁶ Eni ga José shwong tjwläno kara ko pjläblün, pjlü wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong li go, ga söra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjläbgwo kak jong guëmkwota roshko, ga ak kësang dira beno jong ba u bäng bäng go, bängzaya wlo.

⁴⁷ María Magdala so, María José mekë, Jesús doyo li iak buk kjone, e ñya beno löng eshko.

16

Jesús woshrono iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo pjitong, öötong kjok shkë ga walëga doglo mya ko María Magdala so, María Santiago mekë, Salomé, poshtikklo lö pjläblë tjwläna lok Jesús doyo li poshtiya lok wlo le. ² Wëshko kjok shröng sondëshko ga jek lok jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk lishko.

³ Jek löng irboshko ga tjlä lok ëng kong ga «¿Ak jong ba sak bängzakklo li kjaga ërë bi kong dani?» le. ⁴ Öötong löng eshko ga ak kësang li wlëna lok dik beno jong pjläbgwo li sor go.

⁵ Eni ga opzrëno jek pjläbgwo li roy, ga ñya or këlëkong ga domer sök

kjlara mite jā, shwong ko pjlubilún, kur maye. Ga beno löng sëya llëme.

⁶ Eshko ga domer sök eshko li tjlë ba kong lok ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Jesús, Nazaret so li zröraba pjang kjlös go, ga wolonoe. Pjây tek löng ère ba doyo wlëga. Gueniyo buk na llëme. ¡E woshrono iröng obi! ¡Iak buk li shtoyo kjwe Ìzïa! ¡Bukde Ìzïa! ⁷ Ìnomi ga pjây nom tjlë Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga “Jesús jek Galilea kjokyo bomi bäm go. Ìmi eshko, lara bomi kong sorë li eni” lëmi ba kong eni» le.

⁸ Eshko ga sëya llëm kjïshko ga walëga töktong to lok ey dwayo, jek zron jonge. Llëye Ìna li bangkjrara lok ara kuzong ga llëye lara ë kong llëme.

*Jesús weno María Magdala so kong**

⁹ Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sondë. E dbaryo kjok shröng ga Jesús weno shäng María Magdala so kong bäm go. Walë, e dënashko ga goshko Ä sëya doglo kjäk (7), ga ichara Jesúsde to drete. ¹⁰⁻¹¹ Jesús weno ba kong irgo ga walë li jek öötong shäng nopga jëktong Jesús tjok löng lishko, ga wlëya ga löng woydë, slar ara. Eshko ga tjlë ba kong ga «¡Jesús woshrono shäng së obi, ga oppino shäng bor kong!» le. Gueniyo kuya lok ga tjlökwo kjre lok llëme.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹² E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jëk löng irbo bäng goshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Dämär ga Jesús weno María Magdala so kong sorë ga weno shäng ba kong lok e kjoyo llëm, Ìya lok ga oblë shara. ¹³ Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba pjeyoga llamo löng lishko. Öötong löng eshko ga llëye Ìna li lara lok ba kong pjire. Gueniyo kuya lok ga tjlökwo kjre lok llëme.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁴ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löng iëshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Ga epga wlona ara. Epga mär ba go jlökoyo llëme. E Ìnaba shäng së li roy kura, gueniyo jlö lara lok llëm bakoe. Epga wlona ara e kjïshko. ¹⁵ E irgo ga tjlë ba kong lok ga «Pjây jongya kjok kjwang jikong, ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëmi nopga uunkong kong. ¹⁶ Eye tjlökwo pjlú li kjrono, ga wono jer di roshko ga döya Sbörë. Gueniyo eye omkjrono llëm ga e shdungko. ¹⁷ Tjlökwo pjlú kjraga li kong ga dbo twe Sbörë, ga llëbo jyäglo shärye eni: Ä sëyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; tjlë tjlökwo tjaglën; ¹⁸ dgur shaya or goshko, dwlo bi zrökklo ieshko ga llëye shäryë ba kong llëme; orkwo ie swlopaga kjing goshko ga poptë eshko bakoe» le.

Jesús to jem kjok dogo

¹⁹ Tjlapga Jesús tjlëno ba kong pjir ga söra Sbörë to jem kjok dogo, ga öötong sirkeno beno sök ba orkwo këlëkong. ²⁰ E irgo ga Jesús oppinggaga jëktong to kjok shto oblë oblë, Sbö tjlökwo roy pjlú lë oba kong. Jek löng lishko ga kjimte Tjlapga Jesúsde arae. Ga dbo twara ba kong, llëbo jyäglo shärye lok ara wlo, tjlökwo lë lok li, e jlöe woyotjlikoba wlo.

* **16:8** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Marcos 16.9-20 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

Evangelio según Lucas Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Lucasdë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llëm wleniyo. E jëktong shäng parkë ba kjlara Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwõ ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ère tara Lucasdë ba kjlara Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Jesús öör kjok ère kjing go judíoga döga, nopga judío llëm wleniyo döga, e tara ba kong. E öör, Data Sbõ li miyde nopga uunkongdë wlo, e tara ba kong bakoe.

1-4 Miga, Tjlapga Teófilo.

Llëbo shäryara Sbörë bi tjrëko li, e tër bop kong, miydëp wlo. Tja omïno llëm, gueniyo nopga omïno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy laga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjlä ga «E jyã tÿy, llëye ïnaba li ber wëlä wlo» le. Ga jyã tara lok beno bi kong. Ba jyã tagaga li kjlëböso, ga tjläkwõ tara lok li beno bi kong kjibokwo oblë oblë go. Tjara omtë eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjläno ga «¿E sorëro?» loror, «Tja omkjakrokë ba miydagaga kong» loror bakoe. Ga kjakroror shäng yõtso, eeri ga öötong luyo kop arae. E kjishko ga tja wotjläno ga e jyã tër ber bop kong beke. Miydëp e go wlo ga llëbo pinaba bop kong li, e jlöe.

«Chida buk dörö kjlara ko Juan» le Tjlapga parkaga kjok dogo so kjlararë

⁵ Tjlapga Herodes sök Judea so pjluyoshko ga tjlapga sök kjlara syöshtaga Sbõ kong nopga kjishko wleniyo ko Zacariás, e Abías tjëyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjëyo bakoe.

⁶ Epga pjök li pjlo bek Sbõ bokso, ba tjläkwõ kole lok ïyado. ⁷ Epga wapga llëm, Elisabet kjrong kjishko. Eshko ga epga öötong tjlabla tjan.

⁸ Dbar kjwara ga Zacariás tjëyoga parkë Sbõ kong ba u roy wlo dbaryo li öötonge. ⁹ E ba sdëkwõ kjishko ga jyã shira lok, ga lono Zacariás kong, opzrëk jek Sbõ u roshko, llëbo lö pjläblë suya eshko wlo. ¹⁰ Eni ga opzrëno jek öötong shäng ba llëbo lö pjläblë li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kës li beno tjeng syöshtë Sbõ kong.

¹¹ Eshko ga këm kjër roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacariás kong kjlara, shäng llëbo lö pjläblë sukklõ jonglishko e sor go, or këlëkong. ¹² ïya ga beno shäng sëya llëm erä.

¹³ Eshko ga Tjlapga parkaga li tjlä ba kong ga «Zacariás, llëye bangkjrëp llëme. Llëye rokorop Sbõ kong bop syö go li, e kura, ga shärye bop kong. E kjishko ga llëye bangkjrëp llëme. Llono ga bop boy, e wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Juan. ¹⁴ Eshko ga pja ber wopjlú, woowa llëme. Nopga ara ber löng wopjlú eshko bakoe. ¹⁵ Bop wa, e ber kësbang Sbõ bokso. Kjillgwo bo dyo ie wlo llëm, ää dbo ara ie wlo llëm bakoe. Buk llëm obishko ga ba go Sbõ Sëya tjwe ber kësbang ba tjok.

¹⁶ »Ba kjishko ga Israel tjëyoga ara wotjlik owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbõ li kolë iröng obi. ¹⁷ Sbõ Sëya ber ba tjok kësbang, beno kësbang tjlapga tek dënashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bäm go. Eshko ga dataga ie ber wotjlik pjlú ba wapga kong obi, nopga Sbõ bangkjrë llëm wleniyo, e ie ber ba tjläkwõ kolë. Eni ga nopga poshärye, Tjlapga wlokjrë wlo» le.

¹⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjlabla, bor boy, e tjlabla bakoe. ¿Tjläkwõ lëp shäng li, e jlöre miydër sorë?»

¹⁹ «Tja Gabriel. Tja parkë Sbõ kong ba bokshto. Tja ichara lan bop tjok,

chida li roy pjlú söga bop kong. ²⁰ Ga tja tjlökwö kjrorop llëm kuzong ga pja ber shäng tjlä llëm äär jong tjlökwö loror bop kong li shäryono eni pjir guing» le ba kong.

²¹ E wopro ga nopga beno löng Zacarías koshë kjoko li wotjlík lok arae. «¿Shäng wop ara oto lëba? ¿Opshik Sbö u kjwe roy dwayo maling llëm ega?» le ëng kong eni. ²² Eshko ga opshinoshko ga tjlä ga äe. Eni ga miydara lok ga llëbo ñno yoshko këm kjër roshko. Tjlä ga ä e kjishko. Beno shäng tjlä or goshko erä.

²³ Ga ba pak shäryë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li pjitongshko ga to iröng obi ba ushko. ²⁴ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Beno sök ba ushko, opshino llëm öötong moglo shkëng (5). Wotjlík ga ²⁵ «Tja wapga llëm kjishko ga tja kong wa twe Tjlapgarë bor kong, tja wa tjokshko ga tja lëba ame wlo» le.

«Jesús buk döröe» le Sbö parkaga kjok dogo sorë

²⁶⁻²⁷ Kjoglo shäng kjlara ko María. E sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydë llëm obi, gueniyo tjlökwö twono José kong, orkwosmok ba tjok wlo le. José, e David tjëyo. Elisabet shäng kjlaraso llëm moglo tjershko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbörë María ik. ²⁸ Eni ga Sbö parkaga li tjwe shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjlapgarë ara. Ba kong ga pja tjwölö ara. E shäng bop tjok» le.

²⁹ Kuya ga woyotjlíya beno sök ara. «¿Tjölkwö le shäng eni bor kong ega?» le ba pjlúshko.

³⁰ Eshko ga Sbö parkaga li tjlä ba kong ga «María, llëye bangkjrep llëme. Sbö ber shäng wopjlú bop tjok. ³¹ Pja ber shäng kjlaraso llëme. Pja wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Jesús. ³² E ber tjwölö kësbang. E kowëba Sbö Tjwölö Kësbangyo li Wa. E ie Sbö Tjwölö Kësbangyörë ber shäng Israel tjëyo pjluyo, ba pjeyo tek dënashko so David í dik, ³³ ber Israel tjëyo pjluyo

ñyado wlo. E ber pjlú dbaryo li, e pjir llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlä ga «¿Tja wa tjok sorë? Tja domer miydoydë llëm obi.»

³⁵ «Bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok, ga pja kjingue Sbö Tjwölö Kësbangyo dbo lirë. Eshko ga pja ber shäng kjlaraso llëm, laga Sbörë eni. E kjishko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbö kong, e kowëba Sbö Wa bakoe. ³⁶ Lër bop kong kjrina obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjlabla tjän ëmdë ga wa buk kjlara döröe. Läywëba ga e wapga llëm wleniyo laraba. Gueniyo shäng kjlaraso llëm moglo tjer (6) tjän. ³⁷ Llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölö. Tja ichaga Tjlapgarë. Eni ga llëye lorop li, e miydaga ber Sbörë» le.

E irgo ga Sbö parkaga li toe.

María öör Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰ E irgo ga María to jek maling Elisabet ik. Elisabet sök Judea kjokyo dlup shwo lëkong. E sök eshko ba lanma Zacarías tjok. María öötong shäng eshko, opzrëno jek ba u roshko ga «Miga» le Elisabet kong.

⁴¹ Kuya chida buk Elisabet roshko lirë ga wiktong jlököyo. Ga ba mekë go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴² E kjishko ga tjläno dbo go, tjlä ga «María, pja kjimtara Sbörë ara, walëga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe. ⁴³ Bor Tjlapga mekë li pja. Tjara tjwölö llëme. ¿Tja ip tjwe llë kjïdo? ⁴⁴ Bop ybö kur ga chida li wiktong jekdo bor bö roshko, wopjlú kjishko. ⁴⁵ Llëye lara Tjlapgarë bop kong li tjlökwö kjrorop. E kjishko ga pja ber wopjlú» le ba kong.

⁴⁶ Kuya ga tjlä ga «Tja bor Tjlapga poshrëk arae.

⁴⁷ Tja wopjlú Sbö tjok, e bor döga.

⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwölö llëm wleniyo, gueniyo ga tja ñna, tja miydara. Llëbo shäryara Sbö Kjangyo lirë bor kong kësbage.

E kjīshko ga eeri jek lēkong ga tja roy shdār nopga uunkong kong.

“Walē kjwe kjimtara Sbörē kēsbang jīlōe” le īyado.

E ko Erōe. E bishīya dik llēme.

⁵⁰ Pja songe le ba bangkjruga uunkong kong īyadoe.

⁵¹ Llēbo kēsbang shārye īyado, e dbo ara kjīshko.

Nopga opposhrēk ä wleniyo, opyē woydē ber kēsbang li, e shdōra kjloroe.

⁵² Pjilupga kēskēs wleniyo, e lona beno tjwlō ame.

Nopga wlēp wleniyo, e poyona beno kēskēse.

⁵³ Nopga pjli ara wleniyo kong, llēye woyde li, e twara ba kong pjire.

Nopga tjeng llēbo ara wleniyo, e ichara jek or rorēe.

⁵⁴ Shji Israel tjeyoga ber lōng ba parkaga.

Shji kjimtara.

Shji songe le īyado.

⁵⁵ Lara eni jīlōkoyo bi pjeyoga tek dēnashko so kong, Abraham kong bako, ga shāryara eni» le.

⁵⁶ Ga María beno sök Elisabet tjok ba ushko moglo mya dik. E irgo ga tek shrono shāng irōng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

⁵⁷ Elisabet dbaryo öötongshko ga wa buk kjlara domer. ⁵⁸ Eshko ga ba mekē beno wopjlúe. Roy kura nopga tjeng ba zlong bāng li, ba pjeyogarē, ga beno lōng wopjlú ba tjok eshko bakoe. Miydara lok ga llēbo shāryara Tjlapgarē pjlu ba kong.

⁵⁹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li söra lok, doyo jyā te wlo. «Koiēy Zacarías, ba data li ko» lara nopga lōng lirē, ⁶⁰ gueniyo ga ba mekē tjlē ga «Eni llēme. E ko Juan» le.

⁶¹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni ega? Pja pjeyo ko eni drete» le.

⁶² Ga tjlēno lok chida data li kong or goshko, koie ber llē miyde lok wlo. ⁶³ Eshko ga ba data kjorkwang

rokono kjwangna, llēbo jyā tē e go wlo. Twara lok ba kong ga jyā tara ga «E ko ber Juan» le. İya nopga uunkong lirē ga beno lōng yēy le erä. ⁶⁴ Jekdo eshko ga chida data li tjlēno jek obi, ga Sbō poshrēra arae.

⁶⁵ Kuya lok ga yēy le uunkong lirē. Ga llēbo shāryono li, e lanyotkēba ara Judea kjokyo dlup shwo lēkong kjwang jīkong. ⁶⁶ Kuya nopga lōng eshko lirē ga beno lōng wotjlik ara uunkong. Tjlē eng kong ga «jīlōkoyo ga Tjlapga shāng chida li tjok. ¿E kjīshko ga e ber llē shāryē?» le lok eni.

Tjlapga poshrēra Zacaríasdē

⁶⁷ Eshko ga Zacarías go Sbō Sēya shrono beno kēsbang ba tjok, ga tjlōkwo lara Sbō Sēyarē ba kong. Kuya ga lara jekdo eshko obi. Tjlē ga

⁶⁸⁻⁶⁹ «Tjlapga, e poshrēy ara.

Shji Israel tjeyo Sbō li e.

E shrono, shji kjimte wlo, shji döya wlo bakoe.

Bi döga ichara kjlara bi kong, e kēsbang,

e ba parkaga tek dēnashko so David li tjeyo.

E poshrēy trāk llēm e kjīshko.

⁷⁰ Tek dēnashko ga tjlōkwo twara beno bi kong,

lak ba tjlōkwo lagagarē drete.

Tak pjang eni:

⁷¹ “Tja tjwe ber bomi döga, bomi wloyoga wloshko dwayo, bomi woydaga llēm li wloshko dwayo bakoe.

⁷² Pjāy songe lēr īyado.

Bor tjlōkwo tworor bomi kong beno īyado wlo li woyojer llēme.”

⁷³ Tjlōkwo lara bi tjlapga Abraham kong jīlōkoyo li beno jong eni.

⁷⁴⁻⁷⁵ Shji döya bi wloyoga wloshko dwayo.

Eni ga llēye bangkjrēy llēm, dbar kjwobi go, shji lōng sē obishko ga

ba tjlōkwo li söy ga pjlu, pjlo bek, owa llēme.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ga pja, bor wa,

pja jek Tjlapga tjwe li bäm goshko, irbo poshäryöp shäng ba kong wleni.
 E kjishko ga pja kowëba Sbö Tjwłö Kësbangyo tjłokwo laga.
 Ba tjłokwo lorop ba nopga kong li go ga miyde lok ga owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, ga döra llëbo owa shärye löng li dbo dorko dwayo, shdüya Sbörë ame wlo.
 Lörop ba kong li, e irbo poshäryöp shäng ba kong wleni.
 78-79 Bi Sbö, shji woyde ara, shji songe le İyado.
 Miyde ga shji tjeng kjok ro sī roy wleni, shji wolon li, e bangkjrëy arae.
 Eni kuzong ga bi kong bi döga iche tjwe kjlara kjok dogo dwayo, kälä shjiy dlo wleni, dba, e ie ber bi kong tjaglën wleni.
 Dlo li kälä të shjiy shji löng lishko, shji ber tjeng kjok ro sī roy ame wlo, shji wolon li, e bangkjrëy ame wlo bakoe.
 Irbo pjlú li, e pīya bi kong, shji ber löng wlëp wlo» le.
 80 Ga chida li kun jem, ga ba wotjlik pjlú li kun jem bakoe. Öötong kësbangshko ga öötong sök kjok dogro no llëmshko, äär jong ba dbar opping Israel tjëyoga kong, Sbö tjłokwo roy le ba kong wlo li öötong guing.

2

Jesucristo bukshko dbaryo

1 Chida li buk chirawa obishko ga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Augusto. Dbar kwara ga ba parkagaga ichara jek ko kjrë kjok kwang jikong, nopga tjeng kjłobi miyde wlo.
 2 E bäm goshko ga ko kjayde eni llëm, kjre eshko jä. Kjreshko ga Cirenio parkë sök Siria so ichaga. 3 Eshko ga nopga uunkong jek jongya ba tjlapgaga tek dënashko so li kjokshko iröng obi, ko twë ba ko kragaga kong wlo.

4 Eshkoshko ga José sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga José opshino jek ey dwayo, to jek shäng Judea kjokyo, ga öötong shäng Belén kjokyo, David weno buk lishko. To shäng eshko, David, e ba tjlapga tek dënashko so kjishko.
 5 Dënashko ga tjłokwo twono María kong, orkwosmok ba tjok wlo le, gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydë ba tjok llëm obi. Eni ga jek shäng ko twëshko ga María jek shäng ba tjok bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng döröe. 6 Löng Belén kjokyo wopro ga María chida bukshko dbaryo li öötonge. 7 Ga wloshko wa buk kjlara domer, ba wa bäm İyo. Ga popgara shwong chida popgoklo wleniyo go, ga iara beno buk öng dli ioklo bapkwö kjing go, öng tjeng lishko. Söya jek no pozlong uyo roy ga ä, shtoyo dret kjishko.

Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng öng dagaga kong

8 Eshko soshko ga öng wlëp ushko so dagaga löng kjłöbö, ber tjeng ba öng li dë ba kjokshko. Shkë ga 9 Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong eshko, Tjlapga dbo kälä tono lletlet pjribri löng lishko. İya lok ga bangkjre lok ara.
 10 Gueniyo Tjlapga parkaga li tjłë ba kong ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Tja tjwe shäng llëbo roy pjlú söga bomi kong. Kuromi ga pjäy ie ber löng wopjlú träk llëme. Kuromi ga pjäy ber wopjlú li, e ber nopga uunkong kong bakoe. 11 Lunashko ga David kjokshko ga chida buk kjlara. Chida li, e bomi döga. No pjluyo ichara Sbörë shrono buk li e. E ber bomi pjluyo bakoe. 12 Chida li miydëmi wëllë wlo ga wlëmi ga popgak iak buk öng dli ioklo bapkwö kjing go» le.

13 Jekdo eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjlara li sor go. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjłë ga

14 «Kjok dogo ga Sbö, e poshrëya lok träk llëme.
 “Pja kësbange” le lok ba kong.

Kjok ëre kjing go ga nopga woyde
Sbörë ara li,
e ber löng wopjlú ëng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbö parkagaga li to jem
lok kjok dogo iröng obi. E irgo ga öng
dagaga li tjlä lok ëng kong ga «Llëbo
roy ichara Tjlapgarë bi kong. Eni ga
shji to ik Belén kjokyo» le. ¹⁶ Eni ga
jek lok shëstëng, ga tjwe löng ga chida
li wlëna bë buk öng dli ioklo bapkwö
kjing go. María, José, e wlëna löng
eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjiir ga llëye lara Sbö
parkagarë ba kong li roy shdöra lok
nopga uunkong kong. ¹⁸ Kuya lok ga
beno löng wotjlik arae. ¹⁹ Gueniyo
Maríara omkuno, ga beno sök kjing
erä. Woyojeya llëm, söya tjeng ba
pjlúshko erä.

²⁰ Ga öng dagaga lira to iröng obi, ba
öng iara beno tjeng lishko. Llëye lara
Sbö parkagarë ba kong li ina lok, kura
lok pjire. E kjishko ga Sbö poshrëra lok
ara, tjlä ga «Sbö, pja kës bange» le lok
eni.

*Chida Jesús söra ba mekë, ba datarë
Sbö u zlong bäng*

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8)
ga chida li doyo jyã tara pjire. Eshko
ga koiara Jesús, ko li lara Sbö parka-
garë María kong, e shäng kjlaraso llëm
li llëm obishko.

²²⁻²³ Ga spono, dbar tak pjang kjok
llgwekklo tara Moisésdë li go sorë ga
eni.

Tjlapga tjläkwo tak pjang eni:
«Wapga domerga bäm iyo, e kje ber
tjeng dboy Tjlapga kong.»* E kjishko
ga chida li söra ba mekë, ba datarë jek
Jerusalén kjokyo, kje ber shäng dboy
Tjlapga kong wlo. ²⁴ Tjlapga tjläkwo
tak pjang eni: «Dunggwo kjring pjök,
dunggwo kjwo kës kës wleniyo, llëm
ga dunggwo kjwo chilawa wleniyo
twe Tjlapga kong kjwo pjök.»† E
kjishko ga Tjlapga sëngglo li shäryara
eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök
kjlara Jerusalén kjokyo ko Simeón. E
domer pjlo bek, Sbö poshrëya shäng

ara, Israel tjëyoga döga dbaryo li
koshe sök iyo, e goshko Sbö Sëya
bakoe. ²⁶ Pjlara ga Sbö Sëya tjlä ba
kong ga «Pja wolon llëm, no pjluyo
iche le Sbörë li inop om go guing» le.

²⁷ Jesús söra ba mekë, ba datarë jek
Sbö u zlong bäng, llëye tak pjang kjok
llgwekklo tara Moisésdë go li shärye
eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara
Sbö Sëyarë jek eshko ba koshë. Öötong
löngshko ga ²⁸ chida li ina, ga kjlara ba
wloshko, ga Sbö poshrëra ara, tjlä ga
²⁹⁻³² «Borwa pjluyo ëre ichorop,
iya tjëyoga löng kës lirë wlo.

Ère ber iök shjiy wleni,
nopga judío llëm wleniyo kong.

Bop tjëyo Israel,
e poshrëkoba ara ba kjishko.

Tjlapga, tja bop parkaga.

Llëye lorop bor kong jläkwo li,
e shäryorop eeri.

Borwa döga ëre
inor bor bokkwo go.

E kjishko ga tja shinmotkë wopjlú ga
pjlúe» le.

³³ Lanyotke Simeóndë shäng eni li
kuya ba mekë, ba datarë ga beno löng
wotjlik arae. ³⁴ E irgo ga tjläkwo lara
Simeóndë beno pjlú ba kong lok. Ga
tjlä chida mekë María li kong ga «Israel
tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng
no kjone kjone longga, ber tjwlo ame
wlo, no kjone kjone poyongga, ber
tjwlo ara wlo bakoe. E ber shäng
llëbo jyäglo ichara Sbörë wleni, ga
läywëba owa ara, ³⁵ oba wotjlik sorë
ba pjlúshko li igöy wëlle wlo. Gueniyo
llono ga ba kjishko ga pja ber woydë
ara, pja shorkera söglorë wleni» le.

³⁶ Eshko walë shäng kjlara ko Ana,
e Sbö tjläkwo laga. Ba data ko Fanuel,
e Aser tjëyo. Ana, e tjlablae. Mite
obishko ga orkwosmono, ga beno sök
ba lanma tjok lu pjloglo kjäk (7). ³⁷ E
irgo ga ba lanma shinmotkono, ga
beno sök syã. Eshko ga öötong sök
lu pjloglo sak kjwong kjingsho pkëng
(84). Beno sök Sbö u zlong bäng Sbö
poshrëk shkë dba, opshik llaw llëme.

* 2:22-23 Éxodo 13.2, 12. † 2:24 Levítico 12.8.

Syöshtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong bäng. İya ga beno shäng wopjlúe. Ga tjlë ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjluyo. E kjışhko ga tja wopjlú bop tjok» le. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjluyo tjwe dbaryo li koshë. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjlökwo tak pjang Tjlapga kjok llgwekklo go shärye wlo li shäryara lok pjirshko ga chida li söra José, Mariarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öötong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo. ⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong bäng nopga kjok miydë tjok

⁴¹ Lu pjlobi go ga ba data, ba mekë, e jek lok Jerusalén kjokyo, Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk wlo. ⁴² Ga Jesús öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjok bebi, sgara judiogarë sorë ga eni. ⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra lok pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjok. Jesús lira tek shäng ba tjokdo lara lok, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong lok dbar kjwarashko ga wlëya lok ba pjeyoga tjrëko, ⁴⁵ gueniyo wlëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wlëya lok eshko wlo.

⁴⁶ Kjöshko ga wlëna lok bë sök Sbö u zlong bäng, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëko. E sök ba tjlökwo le lok li kuk, ga omkjakrokë jong bakoe. ⁴⁷ Kuya nopga löng lirë lok ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjakroke kjöme li dboryara pjlúe. E kjışhko ga yëy le lok erä.

⁴⁸ İya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjrëko ga yëy le erä. Eshko ga ba mekë tjlë ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop data, tjawa to

löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjışhko» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja wlëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» le.

⁵⁰ Gueniyo tjlökwo lara li llë loklo miydara lok llëme.

⁵¹ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Llëye lara lok ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, llëye shäryara li woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlúshko erä.

⁵² Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjlúe» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹ Tiberio sök pjlú kësbangyo öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluyo, ba shjiy Felipe sök Iturea so pjluyo, Traconite so pjluyo bako, Lisaniyas sök Abilene so pjluyo, ² Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbö kong nopga kjışhko kësksëyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacarías wa li sök kjok dogro no llëmshko. Eshko ga tjlökwo lara Sbörë Juan kong, le oba kong wlo. ³ Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjlë oba kong ga «İlëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozı, ga rayozı, ga pjây wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

⁴ Shäryono eni, tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga

“İrbo poshäryozı Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozı ber beke.

⁵ Dipkwo uunkong li,

e klungyo dlingko, kjing ber bek wlo.

Dlup kësksës, chilawa li,

e löngko, kjing ber bek wlo.

Irbo sjöng li,
e llgwekko, ber pjlo bek wlo.
Irbo pjlebgwoyo ara li,
e kjingako, ber kjing bek wlo
bakoe.

6 Ga no pjluoyo iche Sbörë no döya wlo
li,
e İya nopga tjeng kjok kjwang
jİkong lirë” le.»*

7 Eni ga nopga tjwe jong Juan
shwoy ara, we jer di roshko wlo.
Ga Juan tjlë ba kong ga «İPjây so
dgur kjoyoe! İNopga owa shdüzlong
dbaryo dörö lishko ga pjây dâr laga
ërë bomi kongdo? 8 Pjây jëk pjlo
beke. Miydëba e go ga llëbo owa
shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi,
ga rayoromi jlökoyo. Lër bomi kong
ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber
Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjishko
ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga
tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme.
9 “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë
pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek
tas, dbuya iök roy, suya wlo» le.

10 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «İEni
ga llëye shäryërwa?»

11 «Ëye shwong ko pjök ga twe kara
ëye shwong llëm li kong, ëye dli tjok ga
shdüya, twe ëye dli llëm li kong» le ba
kong.

12 Nopga dbur töngga Roma so kong
li shrono löng eshko, we wlo bakoe.
Epga tjlë ba kong ga «Tjlapga no
pingga, İllëye shäryërwa?»

13 «Pjây ichara bomi kägäyörë dbur
töng bayo kjöme li, e shimirë erö,
shimi e kjinmo llëme» le ba kong.

14 Ængkjwagaga löng eshko li tjlë ba
kong ga «İTjawa orwë llong?»

«İllëye dömi oblë shjiryo llëme. Llëye
dömi dbo go llëm, jyöyotkëmi İ llëm
bakoe. Pjây tjwlëkoba kjöme ga pjây
ber löng wlëp ba tjok» le ba kong.

15 Eshko ga nopga beno löng wopjlu
anmoyö, ga wotjlik lok ga «İNo pjluoyo
ichara Sbörë shrono shäng li, e Juan
kjwe lepde?» le.

16 E kjishko ga Juan tjlë ba kong ga
«Pjây wër shäng di goshko. Gueniyo
no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja
ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö
ara bor kjinmo anmoyö kjishko.†
Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbö
Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok.
17 Tjwe kjwlë tjok, dwla pjloyong
wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla
bo töya ber tjeng ba bapkwö roy.
Gueniyo ba kasho lira suya iök roy.
Iök li pjë jong ri ri İyado, sjer llëme»
le. 18 Eni ga nopga poshduna Juandë
tjlökwo oblë oblë go ara, ga Sbö
tjlökwo roy pjlu lara ba kong bakoe.

19 Eshkoshko ga Pjlu Herodes,
ba shjiy boy li kjrara beno sök ba
boy. Llëbo owa shäryara oblë ara
bakoe. E kjishko ga wlona Juandë ara.
20 Gueniyo Juan kolara llëm, llëbo owa
shäryara jek këgong, Juan iara beno
shäng no shdüzlong uyo roshko.

Jesús wara Juandë

21 İayde shäng no shdüzlong uyo
roy llëm obishko ga Juan shäng oba
wë ara. Pjlara ga Jesús jek öötong
shäng eshko, ga wara Juandë jer di
roshko. Wara pjir ga Jesús shäng
syöshtë Sbö kong wopro ga kjok dogo
roshwino beno ojong erä, 22 ga Sbö
Sëya to ter kjok dogo dwayo so dung-
gwo kjoyo, ga opyono sök ba go, İkoba
ga wëlle. Eshko ga ybö kuraba ter
kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li pja.
Pja woydër ara. Tja wopjlu bop tjok»
le.

Jesús data, kjokë, tjlapgaga tek dëna dwayo

23 Ga Jesús İu pjloglo sak myashko
(30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa lëba.

José, e Elí wa.

24 Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

25 José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

* 3:6 Isaías 40.3-5. † 3:16 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

Amós, e Nahúm wa.
 Nahúm, e Esli wa.
 Esli, e Nagai wa.
²⁶ Nagai, e Maat wa.
 Maat, e Matatías wa.
 Matatías, e Semei wa.
 Semei, e José wa.
 José, e Judá wa.
²⁷ Judá, e Joanán wa.
 Joanán, e Resa wa.
 Resa, e Zorobabel wa.
 Zorobabel, e Salatiel wa.
 Salatiel, e Neri wa.
²⁸ Neri, e Melquí wa.
 Melquí, e Adi wa.
 Adi, e Cosam wa.
 Cosam, e Elmodam wa.
 Elmodam, e Er wa.
²⁹ Er, e Josué wa.
 Josué, e Eliézer wa.
 Eliézer, e Jorim wa.
 Jorim, e Matat wa.
³⁰ Matat, e Leví wa.
 Leví, e Simeón wa.
 Simeón, e Judá wa.
 Judá, e José wa.
 José, e Jonán wa.
 Jonán, e Eliaquim wa.
³¹ Eliaquim, e Melea wa.
 Melea, e Mainán wa.
 Mainán, e Matata wa.
 Matata, Natán wa.
³² Natán, e David wa.
 David, e Isaí wa.
 Isaí, e Obed wa.
 Obed, e Booz wa.
 Booz, e Salmón wa.
 Salmón, e Naasón wa.
³³ Naasón, e Aminadab wa.
 Aminadab, e Aram wa.
 Aram, e Esrom wa.
 Esrom, e Fares wa.
 Fares, e Judá wa.
³⁴ Judá, e Jacob wa.
 Jacob, e Isaac wa.
 Isaac, e Abraham wa.
 Abraham, e Taré wa.
 Taré, e Najor wa.
³⁵ Najor, e Serug wa.
 Serug, e Ragau wa.
 Ragau, e Péleg wa.
 Péleg, e Heber wa.

Heber, e Selaj wa.
³⁶ Selaj, e Cainán wa.
 Cainán, e Arfaxad wa.
 Arfaxad, e Sem wa.
 Sem, e Noé wa.
 Noé, e Lamec wa.
³⁷ Lamec, e Matusalén wa.
 Matusalén, e Enoc wa.
 Enoc, e Jared wa.
 Jared, e Malalel wa.
 Malalel, e Cainán wa.
³⁸ Cainán, e Enós wa.
 Enós, e Set wa.
 Set, e Adán wa.
 Adán, e Sbö wa.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo owa shäryë wlo le

¹ Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga tjwe iröng Jordán diyo dwayoshko ga söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko.

² Eshko ga tjlina Äre shäng dbargwo sak pkëng (40), llëbo owa shäryë wlo le. Dbar eshko ga Jesús iono llëme. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “No mär dli go dö llëme”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jlkong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong jekdo. ⁶⁻⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong. Ba llëbo wolësowa tjeng kës kjwe, ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba ichaga. E twak beno bor kong uunkong, ga twër woydë ë kong ga twër» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe”»† le.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem öötong

* **4:4** Deuteronomio 8.3. † **4:8** Deuteronomio 6.13.

shäng Sbö u dbo go, ga tjlë ba kong ga
«Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche
Sbörë bop dë,
pja shaya ba orkwo go,
pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”‡

E kjïshko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja
optos jer na dwayo» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö
tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlïy llëme”»§ le.

¹³ Tjlïna Ärë pjir ga rayara to ey
dwayo. Ga barwara ame äär jong
lono jã.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ E irgo ga Jesús to jek Galilea
kjokyo iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya
dbo ara li tjok. Ga e roy shdöktong
kjok eshko kjwang jïkong. ¹⁵ Kjok
kjrina kjrina ga oba pïya judíoga syö
uyo roshko, ga poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶ Pjlara ga Jesús jek öötong shäng
Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko.
Ga öötong woshtozlong dbaryo ga
opzrëno jek shäng judíoga syö uyo
jong eshko li roy. Eshko ga kojono
shäng, Sbö tjlökwo lë nopga tjeng li
kong wlo, sgara shäng enido sorë ga
eni. ¹⁷ Ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo
laga tek dënashko so Isaíasdë li twara
tjeng ba kong. Eshko ga kjibokwo
li koshwina, ga lara nopga li kong.
Tjlökwo tak pjang lara li tjlë eni:

¹⁸ «Tja kjrara Tjlapga Sëyarë,
ba tjlökwo roy pjlu lë oba song
wleniyo kong wlo.

E kjïshko ga Tjlapga Sëya pjang
bor go.

Tja ichara

tjlë nopga shdung löng li kong ga
“Pjãy dâr malinge”,

tjlë nopga kjok ïgö llëm li kong ga
“Pjãy kjok ïk shara”,

tjlë nopga bokrotkëba ara li kong
ga “Pjãy bokrotkëba ame”,

¹⁹ tjlë nopga uunkong kong ga
“Sbö nopga dâr dbaryo li
öötonge.”*

²⁰ E irgo ga kjibokwo li llira, twara
iröng ba kjimtaga parkë shäng judíoga
syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök
eshko. Eshko ga ïya nopga löng
lirë beno löng drëng erä. ²¹ Eni ga
Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo ëre
kuromi li, e shäryono eeri» le.

²² Tjlë shäng ga ba kugaga löng li tjlë
ëng kong ga «Kjwe pjluë. Ba tjlökwo le
li, e wolësowa» le, ga beno löng yëy le
erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe
José wa llëmdo?» le.

²³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong
ga «Llëye lëmi woydë bor kong li, e
miydoror pjir tjän. ¿No dwlomnega
shäng kjlara swlo ara ga shji tjlë ba
kong ga “Pja no dwlomnek pjluë
pja opdwlomnes om goshko” lëy eni
llëmdo? Eni ga “Pja no dwlomnek
pjluë nopga tjeng bop kjok ëreshko
dwlomnezong” lëmi woydë bor kong
eni. “Capernaúm kjokyoshko ga
llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy
kurorwa pjire. Eni ga bop kjok
ëreshko ga shäryos eni bakoe” lëmi
woydë bor kong eni bakoe. ²⁴ Lër
bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga,
e iëba tjwlo ara ba kjok om go lishko
llëme. ²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga
Sbö tjlökwo laga Elías dbaryoshko ga
shunyo shrono llëm lu pjloglo mya
kjingsho bëy, ga pjli shrono ara kjone
pogo. Eshkoshko ga syäpga tjeng
ara Israel kjokyo, Elías sök lishko,
²⁶ gueniyo ichara Sbörë syäpga löng
eshko li kjimtë llëme. Miga ichara
Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón
kjokyo worbo go, syä sök kjlara eshko
kjimtë wlo. ²⁷ Sbö tjlökwo laga Eliseo
dbaryoshko ga nopga tjeng Israel
tjeyoga ara poglo go swlo ara, sho an
do jïkong wleniyo, gueniyo poptara
kjlara llëme. Miga domer Siria so ko
Naamán, era poptara» le.

²⁸ Kuya nopga tjeng judíoga syö uyo
roshko lirë ga iirkono ara ba kong.
²⁹ Ga kojono lok, ga Jesús söra lok jek
kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e
pjang dlup poglo go. Eni ga söra lok
jek öötong lok dlup li dbo go, dbuya

‡ 4:9-11 Salmo 91.11-12. § 4:12 Deuteronomio 6.16. * 4:19 Isaías 61.1-2.

lon jer tōshko wlo lara. ³⁰ Miga Jesús opdōno jek ba tjrēko, ga toe.

Ä sēya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹ E irgo ga jek öötong shäng Capernaúm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrēno jek shäng judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina.

³² Tjlōkwo lara jlōkoyo, dbo ara go. E kjīshko ga nopga löng ba kuga li beno löng yēy le erä.

³³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sēya kjlara. Ga Jesús ĩya sēya lirē ga öo le ba kong dbo goshko, tjlē ga ³⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwē ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ē miydēr pjlúe. Pja iak beno shäng dboy Sbō kong» le.

³⁵ Kuya ga sēya li wlona, tjlē ga «Pja kjinkozong. Pja opkjōs domer kjwe go dwayo» le. Kuya ga domer li dbura buk tōshko, gueniyo llēye owa shāryara ba kong llēme. Eshko ga opkjono ba go dwayo.

³⁶ Eni ga nopga tjeng eshko li beno löng yēy le erä. Ga tjlē eng kong ga «¿Tjlōkwo kjwe llēro? Dbo ara go ga Ä sēyaga iche opkjē ga kole jlōkoyo» le.

³⁷ Ga Jesús roy shdōra lok kjok eshko kjwang jīkong.

Simón em poptara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Jesús opshino judíoga syō uyo li roshko dwayo, ga jek öötong shäng Simón ushko. Eshko ga Simón em buk swlo ara, wloyo kjlikdē. Eni ga nopga tjeng eshko li tjlē Jesús kong ga «Rokērwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» le. ³⁹ Öötong shäng ba zlong bäng ga kjlik li zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dli shāryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁴⁰ Jek kjok ro zar ga nopga swlo oblē oblē wleniyo sōraba ara Jesús kong. Ga orkwo iono kjlara kjlara kjing go, ga poptara. ⁴¹ Jesús, e no pjluyo ichara Sbōrē shrono shäng li

miyde Ä sēyaga tjeng oba goshko lirē owa llēme. Epga toshko ga tjlē löng dbo go ga «¡Pja Sbō Wa!» le. E kjīshko ga ichara Jesúsde tjlē llēme.

Jesús Sbō tjlōkwo roy pjlú lono judíoga syō uyo oblē oblē roshko

⁴² Wēshko kjok shrōngto ga Jesús opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ēye llēmshko, ber sök tjoksa wlo. E irgo ga nopga to löng ba wlēk. Ga wlēna lok, ga tjlē lok ba kong ga «Pja brik llēme» le.

⁴³ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblē oblē, Sbō ber no pjluyo sorē li roy pjlú shdök, miydēba wlo. Tja ichak shäng e kong wlo» le. ⁴⁴ Eni ga to shäng ba lē judíoga kjokyo kjrinashko kjrinashko, judíoga syō uyo lok kjwobi li roshko.

5

Nopga mā shaga kjrara Jesúsde doglo pkēng (4)

¹⁻³ Pjlara ga Jesús shäng di bäng buk kēsbang, shkung, so dlung kjoyo ko Genesaret* li kjako. Eshko ga nopga shrono löng ara ba zlong bäng, Sbō tjlōkwo kuya lok wlo, ga Jesús lliya lok ara. Eshko ga ĩna Jesúsde ga kyyong tjeng do pjök di bäng li kjako, roy no llēme. Nopga tjeng ba roy li opshino tjeng ba kjla mā shakklo kwoshkwē. Eni ga Jesús opyono kyyong buk kjlara roshko, kyyong li sogo ko Simón. Eshko ga tjlē Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo lēkong» le. Ga ichara jeke. Eshko ga Jesús sirkeno sök kyyong li roshko, ga nopga beno tjeng pjōshko li pīya sök.

⁴ Tjlēno pjir ga tjlē Simón kong ga «Kyyong ēre ichos jek kēgong sit di rong wleshko, ga bomi kjla mā shakklo kjwe dbuzī dishko, pjāy mā shak wlo» le.

⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa parkono löng shkē ga mā sharorwa kjlara llēme. Gueniyo tjawa ichaga pjarē ga kjla dburwa» le.

* 5:1-3 Genesaret di bäng, e ko Galilea di bäng bakoe.

⁶ Shäryara eni ga mā shara lok träk llëme. Shiya lokshko ga kjla li kjiyo kjone kjone skoktong tjän. ⁷ İya ga dwleto ga ba pjeyoga tjeng kjiyong oblë roshko li rokara or go, tek ba kjimtë wlo. Ga epga shrono, ga parkono tjë jïkong. Ba kjiyong do pjök li pito, roy dlina tjung mā erö kjïshko. ⁸⁻⁹ Ga İya lok ga mā shara lok ara ga beno löng yëy le erä. Eni ga Simón Pedro kjök tonono Jesús boksho, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja opkjös bor zlong dwayo sira. Tja domer owa wleniyo» le. ¹⁰ Ba pjeyoga tjeng kjiyong oblë roshko li beno löng eni bakoe. Tjeng kjiyong oblë roshko li, epga ko Santiago, Juan. E Zebedeo wapga.

Eshko ga Jesús tjlä Simón kong ga «Llëye bangkjörëp llëme. Pja to shäng mā shak ame. Pja iër to ber shäng no töng bor kong shara» le. ¹¹ Eni ga kjiyong li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek lok Jesús tjök.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jïkong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹² Pjlara ga Jesús öötong shäng kjök kjrïnashko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jïkong. Jesús İya ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

¹³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono beno pjlúe.

¹⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Pja poptoror lep ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjïshko li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésde, pja äär Sbö poshrök ba ushko ga pjlú wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

¹⁵ Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjïshko ga shäng lishko ga oba tön löng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. ¹⁶ Gueniyo olöshko ga Jesús

opkwë jek shäng eye llëmshko, syöshtë Sbö kong tjoksa wlo.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹⁷ Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no ping-gaga kjök ilgwekklo tara Moisésde li go, e shrono löng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako, ga sirkeno löng eshko. Eshko ga Tjlapga dbo kësbang tjeng Jesús tjök, swlopga popte wlo. ¹⁸ Eni ga domerga tjwe löng eshko kjlöbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lok kjër roshko, ie buk Jesús boksho wlo lara. ¹⁹ Gueniyo jek opzrök kjone go llëm, oba ara kjïy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, oba ara tjrëko, Jesús boksho.

²⁰ İya Jesúsde ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlä swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

²¹ No pinggaga kjök ilgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga löng eshko, e wotjlik lok ga «¿Kjwe ëro? ;Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

²² Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlä ba kong ga «¿Pjây wotjlik owa eni ega? ²³ “Owa pjang bop go li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlee. ²⁴ Kjök ëre kjing go ga no to ter kjök dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlä swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ²⁵ Kuya ga kojono nopga löng li boksho, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko

Sbö poshrëk ara. ²⁶ Īya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlë lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo ÿydë llëm obi, e ïnoy jlöe» le.

Leví rokara Jesúsde

²⁷ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba pak lishko. Īya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. ²⁸ Kuya ga kojono, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹ E irgo ga Leví dli shäryono kësbang ba ushko, Jesús poshrëkklo. Eshko ga oba shrono löng ara ië, tjrëko nopga dbur töngga Roma so kong shrono löng ara bakoe.

³⁰ Īya fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë ga tjlë lok Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Pjãy ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlu, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ³² Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

³³ Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Juan oppinggaga ië llëm syöshtë Sbö kong wlo dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara ië enido ega?»

³⁴ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe. ³⁵ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã» le ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlëno ba kong lok llëbo jyäglö go obi. Tjlë ga «Shji shwong tjaglën§ zëy sira, shwong këguë* bängyëy e go wlo llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong tjaglën li sreya, ga shwong këguë li ber owa bakoe.

³⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. ³⁸ Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën. ³⁹ Eye kjillgwo bo dyo dbo ara këguë li iono ga kjillgwo bo dyo tjaglën li ie woydë llëme. Eshko ga tjlë ga «Këguë li pjlu, tjaglën li kjinmo» le eni» le.

6

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ga kjwokäya or go, ue lok wlo. ² Eni ga fariseoga kjone kjone tjlë ga «¿Llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryëmi löng kjweni ega?» le.

³ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagagarë erö gueniyo» le.

⁵ Ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

† 5:34 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo.

‡ 5:34 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo. § 5:36 Shwong tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. * 5:36 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dënashko li loklo.

† 5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo.

‡ 5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dënashko li loklo.

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop-tara Jesúsde kjlara

⁶ Woshtozlong dbaryo oblëshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syō uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shäng kjlara eshko orkwo këë slosloe. ⁷ Fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, e löng eshko bako, Jesús de, swlo li popte woshtozlong dbaryore ñya lok wlo, rote e go wlo.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjle swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ère tjrëko» le. Kuya ga shäryara eni. ⁹ E irgo ga Jesús tjle nopga tjeng li kong ga «Pjäy kong llëbo kjakrokër kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjlu, de llëbo owa? ¿Ère dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotké wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtyë?» le.

¹⁰ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li ñna uunkong, ga tjle swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le.

Kuya ga shäryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjlu. ¹¹ Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjle lok ëng kong ga «¿Llëye shäryëy Jesús kjwe kong ga pjlu?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹² Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shäng dlup jong kjwara bigdo go, syöshtë Sbö kong wlo, ga syöshtono shkëe. ¹³ Wëshko kjok shröng ga ba oppinggaga rokara tek löng ba zlong bäng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlokwo roy laga ba äska wlo. Epga ko lok eni:

¹⁴ Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

¹⁵ Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

¹⁶ Judas, e Santiago wa;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino träk llëme

¹⁷⁻¹⁸ E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öötong löng sdam lëkong. Eshko ga nopga tjeng träk llëm, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Èye tjeng eshko goshko Ä sëyaga ga e poptara Jesúsde. ¹⁹ Eshko ga èye ba shwong porwono ga poptono ba dbo kësbang go. E kjishko ga uunkong wotjlik lok ba porwë le.

Llëye shäryëy, shji ber löng wopjlu wlo

²⁰ Eshko ga ba oppinggaga ñya Jesúsde ga tjle ba kong ga

«Nopga song wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 Sbö ber bomi pjluyo kjishko.

²¹ Pjäy löng pjli ara wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 ñlono ga pjäy ber löng bö tjung kjishko.

Pjäy löng slar ëe wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 ñlono ga pjäy ber löng jar kjishko.

²² Pjäy ñywaba shjiktëng, pjäy wlojkrëba llëm, pjäy läywëba owa, bomi ko e owa lëba, shäryëba eni no to ter kjok dogo dwayo ère kjishkoshko ga pjäy ber wopjlu.

²³ Eni ga pjäy äär kjok dogoshko ga pjäy potjwlën ara. E kjishko ga shäryëba owa bomi kong enishko ga pjäy woydë llëme. Pjäy ber woowa llëm dey. Sglik lëmi, öö lëmi ara, pjäy löng wopjlu kjishko bakoe.

Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga shdunaba eni bakoe.

²⁴ Gueniyo ga pjäy nopga dbur ara wleniyo, pjäy song jlö,

lono ga pjây lông pjlú dbaryo li
pjítong kjîshko.

²⁵ Pjây lông bö tjung wleniyo,
pjây song jlô,
lono ga pjây ber lông pjli ara
kjîshko.

Pjây lông jar wleniyo,
pjây song jlô,
lono ga pjây ber lông slar ëë
kjîshko.

²⁶ Pjây poshrékoba arashko ga
pjây song jlôe.
Dênashko ga nopga to lông tjlê
ga “Tja Sbö tjlökwo laga” le,
gueniyo ichaga Sbörë llême.
Eshko ga epga poshrëraba ara
bakoe.

Bi moskwoga woydëy ara

²⁷ »Gueniyo ga lër pjây bor kuga
li kong ga bomi moskwoga woydozî
ara. Ëye, pjây ïywa shjiktëng ga
kong llëbo shäryozî pjlú dey. ²⁸ Ëye
wotjlîk owa bop tjok ga pjây wotjlîk
pjlú ba tjok. Ëye, pjây bokrotke ga
pjây syöshtë Sbö kong ba kjîshko dey.
²⁹ Pjây kwomso shpora oblërë pjlara
ga kalëkong twëmi ba kong, shpoya
wlo bakoe. Bomi shwong kop lëkong
döra ga bomi shwong ter lëkong twëmi
ba kong bakoe. ³⁰ Ë pogo tjwe bomi
shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong.
Llëbo döra bop shjiryö ga wëyë. ³¹ Pjây
llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga
shärye lok bomi kong sorë ga eni.

³² »¿Bomi woydagaga woydomirë
dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë
lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë
e kjoyoe. ³³ ¿Bomi kjimtagaga kjim-
tomirë erö ga pjây potjwlëkklo llë
lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë
e kjoyo bakoe. ³⁴ ¿Dbur poskwomi,
tjwlö shimi iröng wlo dö ga pjây
potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa
ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³⁵ Eni
llême. Nopga kong llëbo shärye Sbörë
pjlú bako, “Tja kjimtara Sbörë” le
llëm gueniyo. E kjîshko ga bomi
moskwoga woydozî ara. Llëbo
shäryozî pjlú ba kong. Dbur poskwözî
oba kong, ga tjwlö shimi llême. Eni

ga bomi potjwlëkklo ber kësbange. Ga
pjây ber lông Sbö Tjwlö Kësbangyo li
wapga jlökoyo. ³⁶ Pja songe le bomi
Datarë oba kong. Pja songe lozî oba
kong eni bakoe.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llême

³⁷ »“No oblë llëbo owa shäryono”
lëy ë kong llême. Eni ga “Pjây llëbo
shäryono owa” le Sbörë bomi kong
llëm bakoe. “Pja shdungko” lëy ë
kong llême. Eni ga “Pjây shdungko”
le Sbörë bomi kong llëm bakoe. Llëbo
shäryara oblërë bomi kong owa li iozî
ber tjwlö llême. Eni ga owa pjang
bomi go li löya Sbörë ber dret eni
bakoe. ³⁸ Oba sëzïa. Eni ga pjây
sëya Sbörë bakoe. Pjây kong llëbo twe
bayo ara, so resgwo bapkwö tjung
kjoyo, resgwo bapkwö li roshko res-
gwo yoroy, kjing lliy or go, sigwo yoy
ber lliktëng wlo, kjing goshko iëy jek
obi, ber tjung kjopkwö shopte jong
om go wleni. Shäryëmi oblë kong sorë
ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe»
le.

³⁹ E irgo ga tjlëno ba kong llëbo
jyäglo go obi. Tjlë ga «Nopga tjeng do
pjök kjok ïgö llëm wleniyo. ¿Kjlara
wlosöya ba kjlara lirë le ga lon jer
tjeng pjöyîkong pjlëbgwo kjwaraso roy
llëmdo? ⁴⁰ Oppinggaga tjwlö ara, ba
pingga kjinmo llême. Gueniyo ga op-
pino pjirshko ga äär ber ba pingga
dik.

⁴¹ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo
ïmi kjër. E wopro ga bomi bok
roshko kjorkwang buk kjwangna li
ïgömi llême. ¿Shäryëmi eni egaro?

⁴² ¿Kjorkwang buk bomi bok roshko li
ïgömi llëm ga “Kjor pjloyo buk bop
bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi
bomi kjlara kong sorëro? ¿Pjây Sbö
tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây
wotjlîk owa bomi pjlúshko! Kjork-
wang buk bomi bok roshko li shizî
bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi
kjlara bok bäng li ïgömi wëllë, shimi ba
kong wlo.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³ »Kjor doyo pjlú ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjlúyo dret bakoe. ⁴⁴ Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëme. Kjillgwo bo kjrëy shkô sho doyo go llëm bakoe. ⁴⁵ No pjlú ga tjlë pjlú, wotjlik pjlú ba pjlúshko kjishko. No owa ga tjlë owa, wotjlik owa ba pjlúshko kjishko bakoe. Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶ »Pjây tjlë bor kong ga «Pja bor Tjlapga jlökoyo» lëmi, gueniyo tja kolëmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴⁷⁻⁴⁸ Èye tjwe bor shwoy, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlona rong, ga ak iara ba so bäng pjiribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llëm, u li shäryara pjlú kjishko. ⁴⁹ Gueniyo èye, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga ba shwleyo pjlona uriso, rong llëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

7

Èngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús tjlëno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. ² Domer sök kjlara eshko, e Roma so, e èngkjwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo buk kjlara, woyde ara wleniyo, e swlo ara, wolontoe. ³ Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo ichara kjlöbö, Jesús rokë, ba parkaga li poptë wlo. ⁴⁻⁵ Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, rokërwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishya dik llëm, gueniyo bi tjëyoga woyde ara. Tjawa kong syõ uyo shäryara kjwara om go. E

kjimtako jlõe» le. ⁶ Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga èngkjwaga kägäyo li, ba pjeyoga ichara kjlöbö, lan Jesús kong obi wlo. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Domer li tjlökwo ichono bop kong. Tjlë ga «Tjlapga, pja tek bor ushko llëm ga bue. Tja llëno llëm, tjwlö llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. ⁷ Pja ñnor jek om go bop shwoy llëm e kjishko. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁸ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni ñyado. Tja èngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni ñyado bakoe. «Pja nomo lër kjlara kong ga toe. «Pja tegö lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le bop kong eni» le.

⁹ Kuya ga beno shäng yëy le erä. Ga nopga jëk löng ba tjok li ñya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga domer, e mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo» le.

¹⁰ E irgo ga domerga ichara li öötong löng èngkjwaga kägäyo li ushko iröng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlëna shäng pjlú tjän.

Syã wa shinmotkono woshrara Jesúsdë kjlara iröng obi

¹¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya kjokko Naín, ba oppinggaga tjok. Oba jek löng ara ba tjok bakoe. ¹² Jek löng ääto eshko ga shinmo sökoba jek pjang kjlara, iëba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syã, ga wa domer oblë drete. Kjok eshko sopga jek löng ara ba yorkë. ¹³ Ñya Tjlapga Jesúsdë ga songe le, ga tjlë ba kong ga «Pja slar ame» le.

¹⁴ E irgo ga jek öötong shäng shinmo li zlong bäng ga ba bapkwö söya lok pjang li porwara. Ba sögaga jek löng li slongtëng löngë. Eshko ga Jesús tjlë shinmo li kong ga «¡Dwlas, lër bop kong ga pja kojözong!» le. ¹⁵ Ga shinmo li wloktëng sök, ga tjlëno. Eshko ga ichara Jesúsdë to iröng ba mekë tjok obi.

¹⁶ İya löng lirë ga bangkjre lok träk llëme. Ga Sbö poshrëra lok ara. Tjlë lok ga «Sbö tjlökwo laga weno shäng bi tjrëko kjlara kësbange» le. Ga tjlë lok obi ga «Sbö shrono shäng, ba nopga kjimtë wlo» le. ¹⁷ Jesús roy shdöktong Judea kjokyo kjok kjwang jïkong, kjok shto oblë oblë ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸ E irgo ga llëbo shäryak eni li, e roy kura Juandë pjir, laga ba oppinggagarë ba kong. Eni ga ba oppinggagara rokara ba shwoy do pjök, ¹⁹ ga ichara tjlë Tjlapga Jesús kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le.

²⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarë tjlë bop kong ga “¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le lok ba kong eni.

²¹ Jekdo eshko ga nopga swlo oblë wleniyo, nopga goshko Ä sëyaga, e poptara Jesúsde ara. Ga nopga kjok ïgö llëm wleniyo poptara ara, beno löng kjok ïgö pjlué. ²² E irgo ga Jesús tjlë Juan oppinggaga li kong ga «İlëye ïnomi, kuromi li to lëmi Juan kong. Nopga kjok ïgö llëm wleniyo kjok ïnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jïkong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga wshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlökwo roy pjlué lak ba kong. ²³ Èye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlué» le.

²⁴ Epga toshko ga Jesús tjlëno oba kong Juan kjïshko. Tjlë ga «¿Pjây jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ïkshko ga pjây äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire? ²⁵ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlö ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlué ga nopga dbur ara

eniyo löng pjlu ushko. ²⁶ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwo laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlö ara, Sbö tjlökwo lagaga oblë kjinmo. ²⁷ Sbö tjlökwo tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno Juan kjïshko. Tjlëno beno eni: “No ichër kjlara bop bäm go, bop roy laga, irbo poshäryë bop kong wlo.”*

²⁸ Lër bomi kong ga nopga uunkong kjok ère kjing go äätë tjwlö ara, Juan kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluoyoshko kjlobi li tjwlö ara, Juan kjinmo» le.

²⁹ (Jesús tjlökwo kugaga uunkong, nopga dbur töngga Roma so kong ëmdë ga tjlë ga «Sbö tjlökwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li kjïshko. ³⁰ Gueniyo ga fariseoga, kjok llgwekklo tara Moisésde li miydagaga pjlué wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo llëme. E kjïshko ga Sbö tjlökwo kjrara lok llëme.)

³¹ Ga Jesús tjlë obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so llë kjoyo lër bomi kong? ³² Pjây so kjwozirga öö le löng ëng kong llëbo soynezlöng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjlë lok ga

»“Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme. Tjawa tono tækwo woydoklo ga pjây slatong llëm bakoe” le lok eni.

³³⁻³⁴ »Lër ega lër bomi kong. Juan No Waga shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä sëya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ère shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië sïyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe” lëmi eni. Lër bomi kong ga pjây so kjwozirga löng li kjoyo e kjïshko. ³⁵ Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba sögaga li go» le.

Fariseo ko Simón

* 7:27 Malaquías 3.1.

³⁶ Fariseo shäng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko ië, ga Jesús jek öötong sirkeno sök ië ba tjok eshko. ³⁷ Kajok eshko ga walë shäng kjlara, llëbo owa shäryaga wleniyo. Kuya ga Jesús sök ië fariseo li ushkosho ga jek öötong shäng eshko, wloshko poshtikklo bapkwö tjlwö ara, roshko poshtikklo lö pjlëbïë. ³⁸ Öötong shäng Jesús zlong bäng ga slar ëëe. Ba boryo li tjöno Jesús dre kjing go, ga döya sök ba käkzong go. Eni ga ba dre li lö shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹ İya fariseo, Jesús maga lirëshko ga wotjlik ga «Domer kjwe Sbö tjlökwo laga wleniyo jlökoyo kjwe ga walë sök ba porwë kjwe owa miydara pjire» le.

⁴⁰ Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Simón, tjlökwo lër woydë bop kong sira» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, lozong» le.

⁴¹ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjök, pogo tjlwö dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjlwö ba kong bayo domer parkë dbargwo sak dbaw pjloglo shkëng (500) äska wleni. Kjlara obi pogo tjlwö ba kong bayo domer parkë dbargwo sak shkëng (50) äska wleni. ⁴² Ga potjwlëya lok ga ä kuzong ga dbur poskwongga li tjlë ba kong lok ga «Wëyë, tja potjwlëmi ame» le. İEni ga kjone dey ga e woyde ara anmoyö?»

⁴³ «Bor kong ga kjlara pogo tjlwö ara, potjwlëkklo ame li e» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «İlep li eni jlöe» le. ⁴⁴ Eni ga walë li İya ga tjlë Simón kong ga «Walë kjwe İzong. Tja shrono tek shäng bop u roshkosho ga tja kong di tworop, tja dre shkwë e go wlo llëme. Gueniyo bor dre pöra kjwerë ba boryo go, ga dona ba käkzong go. ⁴⁵ Tja wlojroropshko ga tja lö shirop llëme. Gueniyo tja shrono tek lëkong ga bor dre lö shiya kjwerë wop sit wop site.

⁴⁶ Kjyo kwonop bor dlu kjing go llëme. Gueniyo poshtikklo kwona kjwerë bor dre kjing go. ⁴⁷ E kjishko ga lër bop

kong ga owa pjang ba go ara li lönor beno drete. E kjishko ga tja woyde ara anmoyö. Gueniyo ëye kong, owa pjang ba go li lönor sira dö ga tja woyde ara anmoyö llëme» le.

⁴⁸ E irgo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁴⁹ Eshko ga nopga mana tjeng ië ba tjok li tjlë ëngkong ga «İKjwe ëro? İOwa pjang oba go li löya sorë?» le.

⁵⁰ Gueniyo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja döktonge. Pja nom wopjlu bop ushko» le.

8

Walëga Jesús kjimtaga

¹ E irgo ga Jesús jek to shäng kajok kjrina kjrina, ga Sbö ber no pjluoy sorë li roy pjlu le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li jek löng ba tjok, ² walëga jek löng ba tjok kjlöbö bakoe. Walëga li bäm goshko ga kjone kjone swlo oblë oblë, kjone kjone goshko Ä sëyaga, ga poptara Jesúsde beno pjluë. Kjlara ko María Magdala so. Dämärshko ga Ä sëyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7) li ichara to uunkong. ³ Kjlara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkë shäng Herodes kong, ba llëbo daga. Kjlara obi ko Susana. Jesús kjimte walëga lirë löng, ba dbur baİya li go.

Dwla sguingga

⁴ Pjlara ga oba shrono kajok shto oblë oblë dwayo ga töno ara Jesús sök lishko. Eshko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga ⁵ «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. Sguıyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga shglëraba, uara sënwarë drete. ⁶ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko. Gueniyo klung sho li shglëk llëm kjishko ga dwla li wenoshko ga danoe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkö sho roshko, ga wenoshko ga llgwına drete. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlu kjing go, ga

kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbaw (100)» le.

E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yõtso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

⁹ E irgo ga Jesús oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. Eni ga

»«Ëya löng ga llë ïyde miyde lok llëm, kuya löng ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.»*

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹¹ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Dwla li, e Sbö tjlökwo loklo. ¹² Dwla lono irbo bäng li, e ëye Sbö tjlökwo kuno li loklo. Gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba pjlúshko dwayo, tjlökwo li kjre llëm wlo. Eni ga epga där llëme. ¹³ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno ga beno shäng wopjlú li loklo. Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga tjlökwo li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga llëye wen ba kong sira tjlökwo li kjishko ga raye, söya ame. ¹⁴ Dwla lono shkö sho roshko li, e ëye tjlökwo li kuno li loklo. Tjlökwo li kura, gueniyo wotjlik sök ara, wo pjang dbur go, llëbo pjlú kjok ëre kjing goshko li woyotjlïya ara bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme. ¹⁵ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlökwo li kuno, ga kjre jlökoyo ba pjlúshko li loklo. Kjre, ga söya ïyado, ga bo wen tjlökwo li kjishko arae.

Iök shjiy

* 8:10 Isaías 6.9.

¹⁶ »Iök shjiy borkey, kjinguëy wlo llëm, jney bi bukklo dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kälä të shjiy wëllë wlo. ¹⁷ Llëbo jney, miydëba jekdo llëm wlo. Gueniyo llono ga e miydëba dret, iök shjiy iak jong kjókshko wleni. ¹⁸ E kjishko ga bor tjlökwo kuzi yõtso, miydëmi pjlú wlo. Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

¹⁹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng Jesús sök'lishko, gueniyo öötong ba soshko llëm, oba ara kjishko. ²⁰ E kjishko ga roylaraba Jesús kong ga tjlë ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» lëba.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye, Sbö tjlökwo kura, ga kole ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²² Dbar kjwara ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga tjlë ba kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ëre kjwo kalëkong» le. Ga jek lok. ²³ Jek löng dipzë wopro ga Jesús ponoe. Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

²⁴ Eni ga ba oppinggaga äär löng ba wolleng, tjlë ba kong ga «¡Tjlapga, shji ba pitoe!» le.

Kuya ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjëkso.

²⁵ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Pjây oto? ¿Pjây mär bor go llëm ega?» le.

Eshko ga epga beno löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara bakoe. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

²⁶ E irgo ga öötong löng Gadara kjokyo, di bäng buk kësbang li kjwo

kalëkong. ²⁷⁻²⁹ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Shäng dbar kop ara ga shwong pjung llëm, sök u roshko llëm, jëk to shäng sakshko erä. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, där llëm wlo laraba, gueniyo shaya säya lirëshko ga ba dröng sho li skoya jek tas tas erä, ga iche säya lirë kjok dogro no llëmshko.

Eni ga Jesús opshino jek shäng kjoyong roy dwayo li ïya sakshko dwayoshko ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon.

Ïya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «ÿÄ säya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

E kjishko ga säya li tjlë ba kong dbo go ga «ÿSbö Tjwlo Kësbangyo Wa li pja! ÿPja tek shäng bor barwë llëme! ÿRokër bop kong sira ga tja shdum llëme!» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «ÿPja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae» le ba kong. Lara eni, Ä säyaga tjeng domer li go ara kjishko. ³¹ Eni ga rokara Jesús kong ga iche Ä säyaga shdüzlong shtoyo llëme le. ³² Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. Eni ga rokara Jesús kong ga iche jek köchi tjeng li go.

Kuya ga «ÿJölo» le, ³³ ga säyaga li opkjono lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³⁴ Ïya köchi dagaga tjeng lirë ga töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. ³⁵ Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. Shrono Jesús shäng lishko ga ïya lok ba zlong bäng ga domer dämär ga goshko Ä säya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjluë. Ïya lok eni ga beno löng säya llëme. ³⁶ Domer goshko Ä säya li poptara sorë, e lara ba ïgaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng

li kong. ³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko sopga uunkong tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le. Lara eni, kjok bangkjre lok ara kjishko.

Kuya ga jlö lara, jer opyë sök kjoyong li roy. Eshko ga domer poptono li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Sbörë bop kong li, e lëp oba kong, miydëba wlo» le ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jlö lara domer lirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk llëm eshko ba wlokjre. ⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judioga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Ba wa walë kjlaraso li wolontoe. E lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús ïya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «ÿJölo» le, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ⁴³ Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar ïya ïyado, poptë llëme. Öör shäng dwlomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. ⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjlë oba kong ga «ÿTja porwaga ërë?» le.

Kjlara kjlara tjlë ga «Tja llëme» le lok ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlör kar kare» le.

⁴⁶ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydoorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kësbang go» le.

⁴⁷ Eni ga miydara walë lirë ga Jesús porwara li beno lütshko llëme. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e lara ba kong pjire.

⁴⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

⁴⁹ Jesús tjlë shäng walë li kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjlara ga tjlë Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

⁵⁰ Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlë Jairo kong ga «Pja woyde llëme. Pja mär bor go ga bop wa poptë dani» le.

⁵¹ E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkosho ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrëk jek ba tjök. No oblëra ichara opzrëk llëme. ⁵² Eshko ga nopga slar wopjluk jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzrëno jek u li roshkosho ga tjlë löng li kong ga «Pjây slar ame. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁵³ Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. Miyde lok ga kjoglo li shinmotkonoe.

⁵⁴ Eni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, orkwo shara, ga tjlë ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojözong» le. ⁵⁵ Jekdo eshko ga kjoglo li woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsde ba sêng. ⁵⁶ Eshko ga epga beno löng yële erä. Gueniyo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «llëye shäryono jüshko ëre lëmi ë kong llëme» le.

9

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëya oblë oblë tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe.

² Ga ichara Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong, swlopga popte bakoe. ³ Eni ga tjlë ba kong ga «Pjây brikshko ga llëye sömi llëme. Pjây kjorkung sök llëm, kjla llëm, dli llëm, dbur sho llëm bakoe. Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlú, gueniyo shwong oblëra sömi llëme. ⁴ Pjây äär kjone pogo ga pjây ber löng u kjwaraso, äär jong pjây opshik kjök eshko dwayo guing. ⁵ Pjây öötong löng kjone ga pjây wlokjre llëm wleni ga pjây opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjây kura lok llëm li jyäglo, ga owa li ber pjang ba go» le.

⁶ Eni ga epga to jek löng kjök kjrinashko, Sbö tjlökwö roy pjlú lë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zröriba

⁷ E dbaryo ga llëye shärye Jesúsde shäng li roy shdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesde, ga beno sök wotjlik ara. No kjone kjone tjlë ga «E Juan No Waga li woshrokdo» le. ⁸ Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo» le.

⁹ Gueniyo Herodes tjlë ga «E lanyotkëba ara. ¿Eni ga ëlëba? ¿E Juan woshrokdore? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» le eni. Eni ga dröno ara, ïya wlo.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹⁰ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok li lara lok Jesús kong pjire. E irgo ga epga tona Jesúsde tjeng dboy, ga söra jek öötong löng kjök ko Betsaida. ¹¹ Gueniyo ga miydara kjök eshko sopgarë, ga to jek lok ba irgo. Shrono löng ba shwoy ga nopga li

wlojkrara, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lara ba kong, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poplara.

¹² Kajok sëng ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Kajok ëreshko llëye drete. Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo, pozlong shtoyo wlek wlo bakoe» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjökdewa erä. ¿Woydëp ga tjawa jongya dli tjwlek nopga tjeng kës ëre kongde?» le. ¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglo sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.)

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko, shtor shtor, doglo sak shkëng (50) sak shkëng (50)» le.

¹⁵ Kuya lok ga shäryara eni, ga nopga li wloktong tjeng töshko uunkong. ¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo ñya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjluë. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹⁸ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Ba oppinggaga löng ba tjok eröe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlokwo laga tek dëdashko so Elías tjwayde shäng

le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlokwo lagaga tek dëdashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäye, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²² Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judio tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tja wlojre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²³ E irgo ga tjlë uunkong kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlokoyo ga ber shäng bor woyotjlik ñyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁴ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlokoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ñyado kjok dogo.

²⁵ Ëye, llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁶ »Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä goshko, Data Sbö dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre oba boksho ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe. ²⁷ Lër bomi kong jlokoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo sorë li ñmi wëlle» le.

Jesús kjlopsono beno kälä lletlet

²⁸ Dbargwo kjwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem ba tjok dboshko, ga öötong löng

dlup jong kjwara kjókshko li go, syōshtë Sbō kong wlo. ²⁹ Eshko ga Jesús syōshtë Sbō kong wopro ga ba bokkwo kjlopswono, shwong beno pjlublún, kãlã lletllete. ³⁰⁻³¹ Eshko ga Moisés, Elías, e weno lōng lan ba tjok, kãlã tē shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorē li lanyotke lok ēng tjok.

³² Ba oppinggaga tjeng eshko li lōng poywō erä. Gueniyo polläk ga ña lok ga Jesús kãlã shjiye. Domerga lōng do pjök ba tjok li ña lok bakoe.

³³ Domerga li brik lok kjwlēshko ga Pedro tjlē Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa lōng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryē kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le. Lara eni, gueniyo llē layde shäng li miyde shäng llēme.

³⁴ Shäng tjlē wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga li beno kjok bangkjre ara. ³⁵ Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok ga tjlē ga «Bor wa li ère. E kjrator. Ba tjlökwo kuziã» le. ³⁶ Kura lok pjir ga ñya lok ga Jesús beno shäng kjlaraso. Dbar eshko ga beno lōng kjing, llēye ña lok li lara è kong llēme.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsde kjlara

³⁷ Wēshko ga ter shrono dlup li dwayoshko ga nopga shrono lōng träk llēm, Jesús ik. ³⁸ Eshko ga domer shäng kjlara nopga tjeng li tjrēko. Tjlē Jesús kong dbo go ga «Tjlapga no pingga, rokēr bop kong ga bor wa domer ère ñs sira. Tja wa oblē drete. ³⁹ Olō ga shaya Ä säyarē, ie öö le, dbukza rish buk töshko, jek kjlo dete, ga kjamo ber bung erä. Shärye owa eni wop sit wop sit. ⁴⁰ Tja tjlēno bop oppinggaga beno tjeng èreshko wle kong ga «Bor wa ère, goshko Ä säya kjlara. Rokēr bomi kong ga ichozī to bor kong sira» loror, gueniyo to ichara lok llēme» le.

⁴¹ Kuya ga tjlē lōng li kong ga «Pjây wotjlik owa. Pjây mär Sbō go llēme.

¿Tja ber shäng bomi tjok kjer äär jong llono, pjây mär ber lōng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjan» le. Eshko ga tjlē domer li kong ga «Bop wa tek sös bor kong» le.

⁴² Eni ga dwlas li säya lok jek shäng äätē ba zlong bäng ga dwlas li dbura säya lirē rish buk töy, jek kjlo dete erä. Eshko ga säya li wlona Jesúsde, ga dwlas li poptara, ga twara irōng ba data kong. ⁴³ ñya nopga tjeng eshko lirē ga beno lōng yey le erä, Sbō dbo ara kjishko.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

Llēye shäryara Jesúsde li woyotjlikoba lōng wopro ga tjlē ba oppinggaga kong ga ⁴⁴ «Llēye lēr bomi kong li kuzi yötso, woyojemi llēme. No to ter kjok dogo dwayo ère twēba ber tjeng nopga wloshko» le. ⁴⁵ Gueniyo ga llēye le shäng li llē loklo miydara lok llēm, e jnena Sbörē beno, miyde lok llēm wlo kjishko. Ga llē loklo jakrokara lok ba kong llēm, bangkjre lok ara kjishko.

Eye tjwlō ara anmoyō

⁴⁶ E irgo ga ba oppingga kjlara tjlē ga «Tja ber tjwlō ara pjây uunkong kjinmo» le kjlara obi kong. Kuya ga tjlē ga «Llēme. Ber tjwlō ara li tja» le. Ga llamoga omlē jong eni bakoe. ⁴⁷ Llēye le lōng li miydara Jesúsde drete. Eni ga kjwozirwa kjrara kjlara, ga iara shäng ba zlong bäng, ⁴⁸ ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Eye, kjwozirwa ère wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni. Ga eye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe. Bomi tjrēko ga eye shäng kjlara wotōy anmoyō ga tjwlō ara anmoyō li e» le.

«Eye shäng bi wloyo llēm ga shäng bi shwo lēkong» lara Jesúsde

⁴⁹ E irgo ga Juan tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, domer ñnorwa shäng kjlara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok

llëm kjishko ga tjawa tjlëno ba kong ga “Ä säyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «jWëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Èye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» le.

Jesús wlokrara Samaria sopgarë llëme

⁵¹ Eshko ga Jesús jem kjok dogo iröng obi wlo dbaryo li ääto, ga wotjlik ga to jongya Jerusalén kjokyo, lara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok. ⁵² Jëk löngshko ga nopga ichara pjök mya ba bäm go ba roy söga wleniyo. Eni ga ba roy sögaga li öötong löng bäm go Samaria kjokyo kjrina, pozlong shtoyo wlëk lara. ⁵³ Gueniyo ga miydara Samaria sopgarë ga jongya jong Jerusalén kjokyo. E kjishko ga wlokrara lok llëme. ⁵⁴ Roy kuya ba oppinggaga Santiago, Juan lirë ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, ¿woydëp ga tjawa iök long ter kjok dogo dwayo, epga pjir wlore?» le.

⁵⁵ Kuya ga bojono ba shwo lëkong ga wlongza tjä tjä erä. ⁵⁶ Eshko ga jek lok kjok shto oblë.

Shji jëk Jesús tjok ga soyo tjok

⁵⁷ Eni ga jek löng irbo wopro ga no shäng kjlara eshko tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

⁵⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

⁵⁹ E irgo ga tjlë oblë kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë. Pja nom Sbö ber no pjluoyo sorë li roy lë oba kong dey» le.

⁶¹ E irgo ga no shäng kjlara obi tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tja jek bop tjok lër. Gueniyo tja koshëp sira, “Tja toe” lër bor pjeyoga kong guing» le.

⁶² Kuya ga tjlë ba kong ga «Èye ba pak soyono, ga wotjlik llëbo beno iröng li kjishko ga e llëno llëm Sbö ber no pjluoyo lishko» le.

10

Nopga ichara Jesúsde jek doglo sak kjäk kjingsho pjök (72)

¹ E irgo ga nopga jek löng ba tjok li kjrara Jesúsde doglo sak kjäk kjingsho pjök (72). To kjok shto oblë oblë le lishko ga epga ichara jek löng pjök pjök ba bäm go. ² Eshko ga tjlë ba kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlöbö döe. Eni ga rokozï dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo. ³ Eni ga pjäy nomo. Pjäy to löng sjëke. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so llgwoklë jek löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. ⁴ Pjäy brikshko ga pjäy dbur sök llëm, kjla sök llëm, drepkwota sök llëm bakoe. Pjäy jëkko eröe. No wlëmi irbo ga “Miga” lëmi ba kong llëm, pjäy jek bek eröe. ⁵ Pjäy äär ber löng kjone ga pjäy opzrëk jek u jong kjwara eshko li roshko, ga pjäy tjlës nopga tjeng eshko li kong ga “Miga. Rokër Sbö kong ga pjäy löng u ëreshko uunkong ie ber löng wlëpe” lozï ba kong eni. ⁶ Eshko ga pjäy wlokre lok wopjlu wleni ga epga ie Sbörë ber löng wlëp jlököyo. Gueniyo pjäy wlokre eni llëm ga epga kjimte Sborë llëme. ⁷ Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy to löng u kjwara kjwara llëm, pjäy ber löng u kjwaraso dey. Èye parkë ga e potjwlëkko ba pak li äska. E kjishko ga pjäy säya llë ga uozï, bomi potjwlëkkio li e.

⁸ »Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy wlokre nopga eshko sorë wleni ga pjäy säya llë ga uozï, ⁹ swlopga löng eshko li poptozï, ga pjäy tjlë nopga löng li kong ga “Sbö ber no pjluoyo wlo li, e dbaryo döröe” lëmi ba kong eni.

¹⁰ »Gueniyo ga pjây öötong löng kjok kjrina ga pjây wlokjre nopga eshko sorë llëm ga pjây to löng jëk irbo pjlara pjlara tjwe lok'li go, ga pjây tjëlë kjok eshko sopga li kong ga ¹¹ «Bomi kjokshko pjlungyo pjono borwa dre go li lönwa ber tjeng jüşhko, pjây shdungko loklo. Gueniyo miydozî pjlú ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe» lëmi ba kong eni. ¹² Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjëlökwo kjrëba woydë llëm kjïshko ga kjok eshko sopga wloná Jesúsde

¹³ E irgo ga tjëlëno nopga kjok shto oblë oblë li kjïshko. Tjëlë ga «¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ÿya Sbörë wlo tjän. ¹⁴ Eni ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko» le.

¹⁶ Eshko ga tjëlë ba oppinggaga kong ga «Pjây tjëlökwo kjruga ërë ga e bor tjëlökwo kjayde wleni. Eye, pjây wlojrrara llëm ga tja wlojrrara llëm wleni. Ga eye, tja wlojrrara llëm ga bor ichaga wlojrrara llëm wleni bakoe» le.

Nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li shrono iröng obi

¹⁷ Eni ga nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li toe. Tjëlökwo lara lok kjok shto oblë oblë pjir ga tek shrono löng wopjlú iröng obi. Eshko ga tjëlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sëyaga ëmdë ga tjawa bangkjre. Epga

ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolara» le lok eni.

¹⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni jlöe. ñnor ga Ä zana Sbörë, ga e lono ter kjok dogo dwayo llgwlëng wleni.

¹⁹ Ga pjây kong dbo tworor kësbang, bi moskwo kësbang li zami wlo, ga llëye wen owa bomi kong llëme. Dgur shglëmi, dyë shglëmi ëmdë ga llëye wen owa bomi kong llëme. ²⁰ ¿Gueniyo pjây löng wopjlú, pjây kole Ä sëyagarë kjïshko egaro? Pjây kole eni li tjwölö ara llëme. Pjây ko tak lok kjibokwo go kjok dogo lira tjwölö ara. Woyde ga pjây ber löng wopjlú e kjïshko shara» le.

²¹ Jekdo eshko ga go Sbö Sëya jlökoyo kjïshko ga Jesús beno shäng wopjlú ara, tjëlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjïshko ga pja poshrër ara. Shäryorop eni, woydorop eni kjïshko» le.

²² Eshko ga tjëlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin» le.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ÿya ga tjëlë ba kong tjoksa ga «Llëye shäryër li ñmi löng bomi bokkwo go. Eye omïno ga era ber wopjlúe. ²⁴ Lër bomi kong ga llëbo ñmi, kumi löng ëre tjwölö ara. Dënashko ga Sbö tjëlökwo lagaga, pjlupga, e omïk woydë, omkuk woydë, gueniyo omïno llëm, omkuno llëm bakoe» le.

Samaria so kjlara pjlú wleniyo

²⁵ Domer shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésde li miydaga pjlú wleniyo. Pjlara ga kojono shäng Jesús zlong bäng, tjliya wlo. Tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

26 «¿Llëye tara Moisésdë pjang kjok llgwekklo kjobkwoyo li go? ¿Bop kong ga e pjollgwep ber sorë?»

27 «“Llëbo woydëpshko, llëbo woy-otjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö'li woydos jlökoyo iyado”,* ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”† Kjok llgwekklo tak pjang li e» le.

28 Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja dbyorop beke. Shäryorop eni ga pja beno sök së iyado Sbö tjok» le.

29 Eshko ga domer li opwlikë woydë. Eni ga tjlä ba kong ga «¿Bor kjlara le li ë?»

30 «Domer opshino kjlara Jerusalén kjokyo dwayo, jongya jer shäng Jericó kjokyo wlo lara. Jek jek shängshko ga wlëna nopga lürkë ä wleniyorë irbo. Llëbo söya tjeng ba tjok li döra lok ba shjiryo dret, ba shwong pjang ba do go li tjok, shpora lok träk llëm, ga iara beno buk eshko ba llëmdo. 31 E bër ga syöshtaga Sbö kong ba nopga kjishko wleniyo tek shäng kjlara irbo li go. Buk li ina, gueniyo kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä. 32 E irgo ga Leví tjëyo tek shäng kjlara irbo li go bakoe. Omïno, ga kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe. 33 E irgo ga tek shäng irbo li go kjlara obi, Samaria so shara. Buk li ina, ga songe le. 34 Eni ga jek öotong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyäglo lok li dwlommena kjyo go, kjillgwo bo dyo dbo ara go, ga pjirra shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjing go, söra jek no pozlong uyoshko, ga dara buk eshko. 35 Wëshko ga pozlong uyo sogo li potjwlëna dbur sho pjublún kjwo pjök go, ga tjlä ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jushko sira. Dbur zanop ëre kjinmo wleni ga tja tjwe iröng obishko ga pja potjwlën eshko” le.

36 »¿Eni ga bop kong ga nopga doglo mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjlarayo?»

37 «Songe laga ba kong li e» le kjok llgwekklo miydaga lirë.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjoyo bakoe» le.

Jesús öotong sök Marta, María, e ushko

38-39 Kjok kjrinasshko ga walë shäng kjlara ko Marta, lëng ko María. Jesús jek shäng irbo ba oppinggaga tjok, ga öotong shäng eshko ga wlojkrara Martarë ba ushko. Eshko ga María wloktong sök ba dre zlong, tjlökwö le sök li kuya wlo. 40 Martara shäng wotjlik ara, llëbo shärye wlo li ara kjishko. E kjishko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, bor lëng kjwe ichos jek bor kjimtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E igöp llëmdo?»

41 «Marta, pja woydë ara, llëbo woy-otjlip shäng ara kjishko. 42 Gueniyo llëbo tjwlö ara li kjrinaso, ga tjwlö ara li kjayde Maríarë, ga döga ërë ba shjiryo llëme» le ba kong.

11

Shji syöshtë Sbö kong sorë

1 Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjir ga ba oppingga kjlara tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa pïs syöshtë, Juan ba oppinggaga pino dik» le.

2 Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga lëmi eni: »“Data, bop ko, e ber kësbang, dboye. Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo.

3 Dbar kjwobi go ga dli woydërwa li twos borwa kong.

4 Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iërwa ber tjwlö llëme.

E kjishko ga owa pjang borwa go li lö's ber dret eni bakoe. Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.”»

5-6 E irgo ga tjlä ba kong lok ga «Kjok rong bek ga pjäy kjlara shwoy, no tjwe shäng kjlara pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjlä ba kong ga “Bor kjlara shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E

* 10:27 Deuteronomio 6.5. † 10:27 Levítico 19.18.

kjishko ga tja sëm pjlung shosho suk pjiir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷ »Pja kuya ga tjlë bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” le.

⁸ »Gueniyo lër bop kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjây ëng tjok pjlú kjishko llëme. Kojono, e barworop ara kjishko.

⁹ »Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi ba kong, ga där bomi kong. ¹⁰ Èye llëbo rokë ga e kjre. Èye llëbo wlëk ga e wlëya. Èye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

¹¹ »¿Data kjone dey ga kong mã roke ba warëshko ga kong dgur twaydero?

¹² ¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokesko ga kong dyë twaydero? ¹³ Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlik llëbo pjlú twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong ba Sëya twe» le.

*Jesús, Beelzebú**

¹⁴ Pjlara ga domer shäng kjlara tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara kjishko, ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlë. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. ¹⁵ Gueniyo kjong kjong tjlë ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le lok eni.

¹⁶ Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlë ba kong ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹⁷ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjiir, ga tjlë ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u

kjwaraso, e ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ¹⁸ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjiir maling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä sëyaga iche to, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi kjishko. ¹⁹ ¿Eni kjwe ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche wlo? E kjishko ga pjây diktong löng jlöe laga epgarë om go. ²⁰ Ä sëyaga iche to, Sbö dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo shrono tjan.

²¹⁻²² »Domer shäng kjlara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüyotkëba ba shjiryö ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjishko. Gueniyo ga tjwe kjlara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryö, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.†

²³ »Èye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Èye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴ »Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” le. ²⁵ Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjiir, poshäryak pjiir wleni. ²⁶ Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo» le.

²⁷ Tjlë shäng wopro ga walë shäng oba tjeng li tjreko kjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlú bop kjishko» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ga «Èng. Gueniyo ga èye Sbö tjlökwo kuno, ga kole ga era ber shäng wopjlú anmoyö» le.

Jonás jyäglo

* **11:13** Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. † **11:21-22** Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Ba llëbo döga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

29 Eshko ga nopga tōno ara, tjwe jong obi Jesús shäng lishko. Ga Jesús tjlē ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa. Woydēmi ga llēbo jyāglo shāryēr bomi kong, gueniyo shāryēr llēm, Sbō tjlōkwo laga Jonás, e jyāglo shāryotē bomi kong erōe. 30 Dēnashko ga Jonás, e beno llēbo jyāglo Nínive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ēre ber llēbo jyāglo nopga löng eerishko li kong eni wleni bakoe. 31 Sabá so pjluyo walē tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydē li kuya wlo. Ga ēreshko no shäng kjlara tjwlō ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbörēshko ga walē li kojong, ga tjlē ga “Kjwepga shdungko” le. 32 Nínive sopga, e Jonás tjlōkwo kunoshko ga llēbo owa shārye löng li, e owa jlōe lara, ga rayarae. Ga ēreshko no shäng kjlara tjwlō ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbörēshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlē ga “Kjwepga shdungko” le.

Iök shjiy bi doyo kong

33 »Iök shjiy borkey, jney wlo llēm, iēy sbi dorko wlo llēm bakoe. Iēy jong kjókshko dey, nopga opzrēk jek eshkosho ga kälā tē shjiy wēlē wlo. 34 Iök shjiy ĩgōmi wēlē bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlú wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. Gueniyo bomi bokkwo owa ga bomi doyo uunkong kjok ro sī wleni. 35 Eni ga pjāy sjēke. ¿Tjlōkwo kjroromi li, e jlōre? Bomi iök shjiy li e. E kjishko ga tjlōkwo kjroromi li jyō wleni ga pjāy löng kjok ro sī roy wleni. 36 Gueniyo bomi doyo uunkong iök shjiy tjok, kjok ro yēt eshko llēm ga kjok ĩgōmi wēlē, pjāy jēk löng iök shjiy tjok wleni» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, e wlona Jesúsde

37 Tjlēno eni pjir ga e mana fariseo shäng kjlara lirē iē ba tjok ba ushko. Eni ga opzrēno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sök, iē wlo. 38 ĩya fariseo lirē ga Jesús orkwo shkwono judioga ĩ dik llēm ga beno shäng wotjlik ara. 39 Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjāy fariseoga llēbo shāryē ara, pjāy pjlúe lēba wlo, gueniyo pjāy wotjlik dbur tōng bomi kong erō, pjāy wotjlik llēbo owa shāryē. Pjāy so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. 40 ¡Pjāy wotjlik llēme! Shji shāryara Sbörē pjir, bi doyo dö llēm, bi sēya bakoe. ¿E miydēmi llēmdo? 41 Gueniyo pjāy wotjlīs llēbo pjlú shāryē oba song wleniyo kong. Eni ga pjāy ber löng pjlo bek Sbō bokso jlōkoyo.

42 »¡Fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Llēbo wlēnōmi li shtēmi äär ba sakyō (10) go, ba sakyō (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twēmi Sbō kong. Bomi dli mokyo oblē oblē tjok ēmdē ga shāryēmi jlōkoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjāy jēk löng pjlo bek oblē tjok llēm, Sbō woydēmi llēm bakoe. Pjlú wlo ga pjāy jēk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbō woydēmi pjlú bakoe. Gueniyo woyde ga llēbo wlēnōmi li twēmi Sbō kong, shāryēmi löng wleni bakoe.

43 »¡Fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Judioga syō uyo roshko ga woydēmi ga pjāy löng sökklo pjlú goshko erā. Woydēmi ga miga llē lēba bomi kong yōtso llēbo soynezlōng shtoyo bakoe. 44 ¡Pjāy song jlō, pjāy shdungko! Pjāy so shinmo doyo iak buk jyāglo llēm kjoyoe. Nopga jēk ba kopshko ga llēye miyde lok llēme» † le.

45 Domer shäng kjlara eshko, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydaga pjlú wleniyo. Eshko ga tjlē Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llēye lēp shäng li, e borwa barwoklo» le.

46 Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydaga pjlú wleniyo, pjāy song jlō, pjāy

† 11:44 Fariseoga ikoba ga nopga pjlú wleniyo, gueniyo jlōkoyo ga epga owa.

shdungko! Oba pimi löngshko ga tjlökwo lëmi ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twëmi oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryëmi eni, gueniyo pjäy om go omkjimtë ba sök llëm, bomi sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁴⁷ ¡Pjäy song jlö, pjäy shdungko! Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga, e zröra bomi tjlapgagarë ara, ga jnena lok. E ga pjäy eerishko ga löng ba sak li poshäryë ber wolësowa wlo. ⁴⁸ E goshko ga pimi löng oba uunkong kong ga pjäy wotjlik ga zröra lok li, e pjluë lëmi. Zröra, jnena epgarë lok, ga pjäyda beno löng ba sak shäryaga.

⁴⁹ »E kjishko ga Sbö tjlëno ba kjok miydë li go. Tjlëno ga “Epga kong bor tjlökwo lagaga ichër oblë oblë. Kjong kjong zröya lok, kjong kjong shdüya lok, bokrotke lok ara” lara. ⁵⁰ E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy shdüya Sbörë, ba tjlökwo lagaga zröra lok tek dämärshko dwayo li kjishko, ⁵¹ soyara lok Abel go, äär jong Zacarias go. Zacarias, e zröra lok Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjrëko. Lër bomi kong ga pjäy shdüya Sbörë, llëbo shäryara lok ba tjlökwo lagaga löng kës kong li kjishko.

⁵² »¡Kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjluë wleniyo, pjäy song jlö, pjäy shdungko! Pjäy opping kjok llgwekklo li go ara kjishko ga shji Sbö miydë sorë miydëmi löng pjluë, gueniyo lëmi ë kong llëme. Nopga oblë somi, Sbö miydë lok llëm wlo, ga pjäy om go ëmdë ga Sbö miydë löng llëm bakoe» le.

⁵³ E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lëkong ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llëbo kjakroke lok ara, ⁵⁴ tjliya lok wlo, rote lok llëbo lara li go wlo le.

12

Bangkjrëy li, e Sbö eröe

¹ E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong träk llëm, sho llik llik lë. Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga

«¡Pjäy sjëk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! ¡Epga Sbö tjlökwo söga jllökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjluëshko! ² Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëllëshko. Llëbo jnek kës li wlëkoba pjire. ³ Eni ga tjlökwo loromi shkëshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjlökwo loromi lütshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴ »Pjeyoga. Lër bomi kong ga nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjluë, gueniyo llëye shärye lok bomi kong obi ga äe. ⁵ Bangkjrako li ë lër bomi kong. Sbö, e bangkjrömirë dey. Pjäy zröya ga pjluë. E irgo ga pjäy iche äär ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjluë bakoe. Era bangkjrözia.

⁶ »¿Sënwa kjwo shkëng (5) soynek dburwa kjwo pjök äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li woyojeya Sbörë kjwara llëme. ⁷ Pjäyda tjwllö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

⁸ »Lër bomi kong ga pjäy tjlëno oba kong ga pjäy löng bor tjok loromi wleni ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjlë bor parkagaga kjok dogo so li kong ga pjäy löng bor tjok lër eni bakoe. ⁹ Gueniyo pjäy tjlëno oba kong ga pjäy löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlë bor parkagaga li kong ga pjäy löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

¹⁰ »Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjluë. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme.

¹¹ »Pjäy shakoba, sökoba judioga syö uyo roshko, llëm ga tjlapgaga bokshtosshko ga pjäy woydë llëm, “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëm, “¿Llëye lër?” lëmi llëm bakoe. ¹² Pjäy tjlëshko ga llëye lëmi wlo li, e twaga Sbö Sëyarë bomi kong eshko» le.

Domer dbur ara kjlara

¹³ Domer shäng kjlara eshko oba tjrëko, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no

pingga, bor data wolono, ga ba llëbo beno tjeng li, e shdöya woydë bor shjiydë bor kong llëme. E kjïshko ga los ba kong ga llëbo botoya li twe bor kong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja iaga ërë beno shäng bomi llgwega, bomi llëbo lëp li shdör wloro?» le.

¹⁵ Eshko ga tjlë oba kong ga «¿Pjây sjëke! Shji wotjlik llëbo töng bayo ara wlo llëme. Shji wopjlu laga bi llëbo tjeng ara lirë llëme» le.

¹⁶ E irgo tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara dbur ara wleniyo. Ba kjok buk li kjing go dwla dgara, ga bo kjrara arae.

¹⁷⁻¹⁸ Eni ga wotjlik ga «¿Tja orwë llong? ¿Bor dwla bo kjrator ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwla bo jnekklo uyo lok kjwe, e chilawa anmoyö» le. Wotjlino sök däw ga tjlë ga «Lëye shäryër miydër tjän. Bor dwla bo jnekklo uyo kjwe shdör, äska shäryër kësks anmoyö. E roshko bor dwla bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor llëbo oblë oblë tjeng kjwe jner eshko bakoe. ¹⁹ Shäryoror eni pjir ga lër bor pjlushko ga ‘Tja llëbo jnek tjeng ara, äär lu pjloglo ara kong wlo. Tja woshtë, tja ië ara, tja ber wopjluë’ lër eni eshko jä» le.

²⁰ »Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga «Pja kä llëme. Eeri shkëyo ga pja wolon. ¿Eshko ga bop llëbo jnenop tjeng li ber ë kongdo?» le.

²¹ »Eni ga ëye dbur töng, jneya ber ba kong om go wlo, gueniyo llëbo tjwlö ara Sbö kong li shärye llëm ga era kong, llëbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» le.

Shji woydë llëme

²² E irgo ga Jesús tjlë ba opping-gaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, shwong kjïy llëm bakoe. ²³ Pjây löng së, e tjwlö ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlö ara, bomi shwong kjinmo. ²⁴ Sënwa so ëp uaga kjoyo li woyotjlizä. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya Sbörë. ¿Pjâyda

tjwlö ara, sënwa kjinmo! ²⁵ ¿Pjây woydë ara ga llëye shimi e gorö? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁶ ¿Eni ga llëbo chirawayo li shäryëmi ga ä kuzong ga pjây woydë llëbo oblë kjïshko llënorö?

²⁷ »Nana kjloshko so woyotjlizä. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme.

²⁸ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlu, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjinmo anmoyö llëmdo? ¿Pjây mär Sbö go jlökoyo llëm ega?

²⁹ »E kjïshko ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, di kjïy llëm bakoe. ³⁰ Llëbo tjeng kës ëre kjïshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo bomi Data, llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän. ³¹ Sbö ber bomi pjluoyo sorë li woyotjlimi ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³² »Pjây bor öng wlëp ushko so wleni. Pjây ara llëm, gueniyo woyde Sbörë ga pjây ber löng no ichagaga ba tjok, sök no pjluoyo iyado lishko. E kjïshko ga llëye bangkjre mi llëme.

³³ Pjây llëye tjok ga soynezä, ga dburyo twozi oba song wleniyo kong. Llëbo tjwlö ara li iëmi ber tjeng ba bap-kwo roy kjok dogo, eshko ga llëbo li pjir llëm, lüyotkëba llëm, ue ba sëyarë llëm bakoe. ³⁴ Bomi llëbo tjwlö ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Shji ber löng bi kägäyo koshë iyado

³⁵⁻⁴⁰ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe llono miydëmi llëme. E kjïshko ga pjây ber löng bor koshë, poshäryak löng pjir iyado. Woyde ga pjây ber löng parkagaga löng ba kägäyo koshë wleni. Ba kägäyo li jek kjok shto oblë orkwosmozlong dbaryo shrëk. Woyde ga ba parkagaga löng ba ushko obi li ber löng ba koshë iyado, wloshko iök borkek tjeng

shjiy, tjwe iröng obishko ga wlokjre lok jekdo ga pjlú wlo. Tjwe kjok rong, llëm ga kjok ba shränto ëmdë ga woyde ga löng ba koshë eni. Ga shronoshko ga epga wlëna lok eni ga e ber ba kong lok pjlúe. Lër bomi kong jlökoyo ga eni ga epga ie wlar löng sökklo go, ië wlo, ga dli shiya, söya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuziã. Eye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga eye opzrëk jek ba ushko llëbo lüyotkë wlo llëme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe dbar llono miydëmi llëm kuzong ga pjây ber löng bor koshë, posharyak löng pjir iyado» le.

Parkaga pjlú, parkaga owa

⁴¹ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tjlökwo lëp shäng li lëp shäng borwa kong döre, de oba uunkong kong?»

⁴² «Parkaga ie ba pjlurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dloyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë? ⁴³ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjlurë shäng ba pak shäryë pjlú li, e kongda ber pjlúe. ⁴⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjlurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo. ⁴⁵ Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga ba pjlú tjwe maling llëme le wleni ga opyorgó to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara, nelötkë ara bakoe. ⁴⁶ Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjlú tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche jek nopga kä llëm wleniyo llamo tjeng lishko.

⁴⁷ »Parkaga llë, llëye woyde ba pjlurë li miyde pjlú, gueniyo shäryara eni llëm, ba tjlökwo kolara llëm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe. ⁴⁸ Gueniyo parkaga llë, llëbo owa shäryara, miydara llëm kjishko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira döe. Eye kong llëbo twara ara ga kong llëbo roke ara, oblë kjinmo. Eye kong llëbo iara beno tjeng ba wloshko

ara ga kong llëbo roke, oblë kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹ »Tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök borkek wlo wleni. ¿Ga woydër ga iök li pjë jong ri ri tjan! ⁵⁰ Tja kong llëbo wen tjwe owa kjuwe. E kjishko ga tja woydë ara, äär jong llëbo li shäryono bor kong pjir guing. ⁵¹ ¿Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lë mire? Eni llëme. Lër bomi kong ga tja shrono shäng no shdüga, ber löng dboy dboy wlo. ⁵² Eeri jek lëkong ga nopga tjeng u kjaraso doglo shkëng (5) ga e shdär ber kjing pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber löng ëng moskwo. ⁵³ Dataga, ba wapga domerga, e ber löng ëng moskwo; mekëga, ba wapga walëga, e ber löng ëng moskwo; walëga, ba pjlaydoga, e ber löng ëng moskwo eni bakoe» le.

Llëbo wen li llë loklo

⁵⁴ Eshko ga Jesús tjlë nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjang dlo jer shwo lëkong li imishko ga miydëmi e go ga shunyo shrë lëmi, ga shrë jlöe. ⁵⁵ Pjluk tjwe kjok dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjlirkë lëmi, ga shäryë eni jlöe. ⁵⁶ ¿Pjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë loklo miydëmi pjlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷ »¿Llëye ber pjlú, llëye ber owa, e miydëmi llëmdë? ⁵⁸ Pjäy sökoba no llgwegga shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ⁵⁹ Lër bomi kong ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing» le.

13

Woyde ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlõe lëy, ga rayëy

¹ Eshko ga nopga löng kjlöbö tjlë Jesús kong ga «Galilea sopga löng kjlöbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjlyo Pilatorë ba zrök, ga zröra lok eshko» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlik ga Galilea sopga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmire? ³ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozï, ga rayozïa. Llëm ga pjây pjir bakoe. ⁴ ¿E ga pjây wotjlik ga nopga wolono Siloé kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kwong (18), ak sho jong kjókshko eshko li dgonon jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sopga llamo li kjinmo lëmire? ⁵ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozï, ga rayozïa. Llëm ga pjây pjir bakoe» le.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶ E irgo ga tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjillgwo bo ara kjokyo li tjrëko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde ÿya wlo, gueniyo bo drete. ⁷ Eni ga tjlë ba kjok daga li kong ga “Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe ïnshko ga bo wlën kjwara llëme. ¡Kjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llënor?” le ba parkaga li kong.

⁸ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, wëyë. Rayos ber jong lu pjlara obi, sor pokër, ga dwlomner, ⁹ botjyëre ÿy wlo, llëm ga köm eshko jã ga pjluë” le ba pjlu kong» le.

Woshtozlong dbaryo ga walë pop-tara Jesúsde kjlara

¹⁰ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sök oba ping judíoga syö uyo jong kjwara li roshko. ¹¹ Walë sök kjlara eshko, swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho kwong (18) tjän,

wloyo Ä sëya kjlararë. Walë li beno shäng wozöngë. ¹² ÿya Jesúsde ga rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Pja döktong, pja rayara bop swlo wlerë» le, ¹³ ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga walë li poptono beno shäng kjlo bek ba shtoshko. Ga opy-ono beno shäng Sbö poshrëk.

¹⁴ Gueniyo judíoga syö uyo kägäyo li shäng eshko. ÿya ga iirkono ara, tjlë nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjây poptë woydë ga pjây tek eshko dbaryo ga pjluë. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llëme» le.

¹⁵⁻¹⁶ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjluéshko! Walë kjwe, e Abraham tjëyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho kwong (18). ¿Pjây uunkong bomi öng dök, sömi di ië woshtozlong dbaryo llëmdo? ¿Eni ga walë kjwe döror Ä wloshko dwayo dbar ëreshko ga owa lëmi sorëro?» le.

¹⁷ Kuya ba wloyoga lirë ga lökkjrono ara. Gueniyo llamoga löng lira beno löng wopjlu, llëbo shäryara kës li kjishko.

Kjor dwlayo chirawa

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlë löng li kong ga «¿Sbö ber no pjlyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlu? ¹⁹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kësbang, kjor wleni. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

²⁰ E irgo ga tjlë ga «¿Sbö ber no pjlyo sorë, e so llë kjoyo? ²¹ E so walë pjlung shosho llruno bayo ara ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kwang jikong» le.

Kjër bäng bam chira

²² Jesús to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo le. Eshko ga jëk shäng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrinishko ga slan oba ping. ²³ Pjlara ga no kjlara

llëbo kjakrokono ba kong. Tjlë ga «Tjlapga, ¿no kjre Sbörë där wlo li kjlöbö döre?»

²⁴ «Pjây drön ëë, pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go wlo. Lër bomi kong ga nopga ara opzrëk woydë jek e go wlo, gueniyo jek ga äe. ²⁵ U sogo li u bäng bängzano pjir ga pjây beno löng kjoko li, u bäng li porwëmi kjöw kjöw, ga öölëmi, pjây tjlä ga “Tjlapga, u bäng dös borwa kong sira” lëmi eni.

»Kuya ga tjlä bomi kong ga “Pjây ë, pjây kjone so, e miydër llëme” le.

²⁶ »Eshko ga pjây tjlä ba kong ga “Dënashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe” lëmi eni.

²⁷ »Kuya ga tjlä bomi kong ga “Pjây ë, pjây kjone so, e miydër llëme. Pjây llëbo owa shäryaga eröe. Pjây opkjös bor shwoy ëre dwayo” le.

²⁸⁻²⁹ »Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbö tjlökwö lagaga löng kës li, e ber löng Sbö sök no pjlyo iyado lishko. Ga nopga kjok kjwang jikong so sirkek äär ber löng ië ba tjok. İmi eni ga pjây iak beno tjeng kjoko kjishko ga pjây ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara bomi kong kjishko. ³⁰ Eerishko ga kjong kjong tjwlo ara li, e ber löng tjwlo chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwlo chira li, e ber löng tjwlo ara eshko» le.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjishko

³¹ Eshko ga fariseoga shrono löng kjlöbö, ga tjlä ba kong ga «Pjlu Herodes, pja zröya woydë. E kjishko ga pja nom jüy dwayo» le.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Domer lëmi löng li, e oba jyäpgwaga erä. Pjây nom ba shwoy, ga pjây tjlä ba kong ga “Eeri, bong ga tja shäng Ä säyaga tjeng oba goshko li ichë to, ga tja shäng oba poptë bakoe. Pak shäryër wlo li, e pjir kjönma” lëmi ba kong eni.

³³ Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo.

Tek këgongshko ga Sbö tjlökwö lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴ »Jerusalén sopga, tja kuziä! Sbö tjlökwö lagaga zrömi. Sbö tjlökwö roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme. ³⁵ Tja kuziä. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. Lër bomi kong ga tja ëre İmi ame, äär jong pjây tjlä löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë”* lëmi löng guing» le.

14

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop-tara Jesúsdë kjlara

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öötong shäng fariseo tjwlo ara wleniyo, e ushko, ië ba tjok wlo. Nopga löng eshko li löng ba dë, llëye shärye li İya lok yötso wlo. ² Domer sök kjlara eshko swlo ara, poglo dguë do jikong. ³ İya Jesúsdë ga tjlä fariseoga löng li kong, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo löng li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swlo poptë ga pjlu?» le.

⁴ Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwö iono swlo li go, ga poptara, tjlä ba kong ga «Pja nom ga pjlu» le. Kuya ga toe. ⁵ Eshko ga Jesús tjlä nopga li kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e lono di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo maling llëmdo?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara llëm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji llë shäryë

⁷ E irgo ga İya Jesúsdë ga nopga mak li shrono löngshko ga sökklo wlëya lok pjlu wleniyo, oba tjwlo ara tjeng lishko. Eni ga tjläno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga ⁸ «Ëbo orkwosmok wlenishko ga pja mana ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba

* 13:35 Salmo 118.26.

tjwlō ara tjeng lishko llēme. No tjwlō ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wleni ga ⁹ bomi maga li tjwe tjlē bop kong ga “Pja kojōzong. Sökklo kjwe twos kjlara wle kong” le kjwe. Eshko ga pja löktkē ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰ »Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjlē bop kong ga “Tjlapga, pja tjwlō ara. Pja tek sirkek sök sökklo ère pjlú anmoyō kjing go shara” le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjwlō tjok.

¹¹ Eye opyē ber tjwlō ara ga iēba ber tjwlō llēme. Eye opyē ber tjwlō llēm ga iēba ber tjwlō ara» le.

¹² Eshko ga tjlē ba maga li kong ga «Pja dli shäryono bayo arashko ga woyde ga oba llēbo ara wleniyo mapdē dö llēm, bop pjeyoga mapdē dö llēm bakoe. Shäryorop eni wleni ga dbar oblē go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlēkklo tjok.

¹³ Pja dli shäryono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jek llēm wleniyo, nopga jek yökyök wleniyo, nopga kjok igō llēm wleniyo, e mapdē dey. ¹⁴ Epgara, pja potjwlēya ga äe. Gueniyo shäryorop eni wleni ga pja ie Sbörē ber wopjlú, ga pja potjwlēga erē, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdē ara, iē ba tjok wlo

¹⁵ Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjlē ba kong ga «iSbö ber no pjluyo dbaryo öötongshko ga eye öötong sök iē ba nopga tjok eshko li ber wopjlú!» le.

¹⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Domer shäng kjlara, nopga mana träk llēm, tjwe ba ushko iē ba tjok wlo, ga opyono beno shäng dli shäryē ba kong bayo ara. ¹⁷ Öötong iozlong dloyo go ga ba parkaga ichara kjlara, tjlē nopga mana li kong ga “Pjäy tegö. Dli kwirkonoe” le eni.

¹⁸ »Gueniyo kuya lok ga kjlara kjlara llēbo wlēno, jek mana lishko llēm wlo. Bäm go li tjlē ga “Tja kjok tjwlēno kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kēsbange” le.

¹⁹ »Kjlara obi tjlē ga “Tja sögla klung workwoklo dopshiga wleniyo tjwlēno doglo sak kwara (10). Tja jongya ba tjlük. Tja jnep kēsbange” le.

²⁰ »Kjlara obi tjlē ga “Tja orkwosmok sök eeri jä. Tja jek ga äe” le.

²¹ »E irgo ga parkaga li tek shrono shäng iröng obi ba pjluyo shwoy, ga roy lara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjlē ba kong ga “Pja to u lok ara wleniyo tjrēko, irbo pjlara pjlara bäng go, irbo chilawa oblē oblē bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wleniyo, nopga jek llēm wleniyo, nopga kjok igō llēm wleniyo, nopga jek yökyök wleniyo, e tek söba” le.

²² »Shäryara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjlē ba pjluyo kong ga “Tjlapga, llēye lorop bor kong li shäryorop pjire. Gueniyo iozlong shtoyo obie” le.

²³ »Kuya ga tjlē ba kong ga “Pja nom nopga wlēk kjok shto oblē shara. Pja to u lok kwöbö kwöbö wleniyo tjrēko. Eshko ga eye wlēnop ga ichēp tek bor ushko, bor u ère dlin ber jong tjung wlo. ²⁴ Lër bop kong ga nopga manor löng bäm go li, bor dli li ue sira llēme” le ba parkaga kong» le.

Shji jek Jesús tjok wlo li, e tjwlō tjok

²⁵ Jesús jek jek shäng irbo go, ga oba jek löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjlē ba kong lok ga ²⁶ «Eye jek woydē bor tjok jlkōyo ga woyde ga ba data, ba mekē, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame. Woyde ga wotjlük ga “Tja wolonde, de tja wolon llēmde, tja jek ba tjok” le iyado bakoe. Shärye eni llēm ga e ber bor oppingga ga äe. ²⁷ Woyde ga llēye shäryēba ba kong bor kjishko llē pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go emdē ga e ba kong ga llēye llēme le. Eni llēm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

²⁸ »iPjäy kjlara wotjlük ak sho shäryē jong kjókshko wleni ga pja

sirkek sök ba woyotjlik ga “¿Tjwłõ kjöm? ¿Dburyo kjwörde?” lëp bäm go llëmdo? ²⁹ Eni llëm ga u shakklo li shäryorop pjirshko ga dbur pjir eshko wleni ga pja ikoba ga pja joywëba, ³⁰ tjlä ga “Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra lara ga pjitong llëm izĩa” lëba eni.

³¹ »¿Pjlu llë opshik jek ba ëngkjwagaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) tjok, ëngkjwë pjlu oblë tjok wleni ga iya ga pjlu oblë li ëngkjwagaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök (20,000) wleni ga llëye shärye eshko lëmi? ¿Wotjlik ga “¿No kjwörde? ¿Shji ëngkjwë ba tjok sorë? ¿Shji kjangde, de llëmde?” le eni llëmdo? ³² Eni ga “Shji songe” le wleni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjlöbö, lan pjlu oblë li tjok wlo, ie ber sök wlëp wlo, ëngkjwë ba tjok llëm wlo. ³³ Bomi llëbo tjeng kës li iëmi ber iröng llëm ga pjäy ber bor oppingga llëm eni bakoe.

³⁴ »Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjlä ameshko ga iëy ber pjlä ba shtoy iröng obi ga äe. ³⁵ Eshko ga llëno ame, ioroy klung kjing go ëmdë ga llëno llëme. E dbukko erä. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

15

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

¹ Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur tóngga Roma so kong, nopga owa wleniyo oblë, e shrono löng ara ba kuk eshko. ² Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko kjlöbö bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjlä ëng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokjre, ga ië ba tjok bakoe» le.

³ Eni ga Jesús tjläno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlä ga ⁴ «¿Pjäy kjlara öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbäw (100), ga kjlara jeno wleni ga llëye shäryëp eshko? ¿Llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li iëp ber tjeng ba kjok kjing go, ga pja to jeno li wlëk, äär jong wlënop guing llëmdo? ⁵ Wlënopshko ga pja wopjlúe. Eshko

ga iëp buk bop dbopdo, ⁶ söp tek iröng bop ushko, ga bop pjeyoga rokëp uunkong tek eshko. Ga pja tjlä ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjäy ber wopjlú botoya dik bakoe” lëp eni.

⁷ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga löng wopjlú ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woyotjlüya lok ara llëme.

Dbur jeno kjwara

⁸ »¿Walë shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kjwara (10) ga jeno kjwara wleni ga llëye shärye? ¿Löc borkeya, ga u ro pjloke yötso, ba dbur jeno li wlëna guing llëmdo? ⁹ Wlëdashko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjlä ba kong ga “Bor dbur jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjäy ber wopjlú botoya dik bakoe” le eni.

¹⁰ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng wopjlú eni bakoe» le.

Wa jeno kjlara

¹¹ Eshko ga tjlä ba kong obi ga «Domer sök kjlara wapga do pjök. ¹² Pjlara ga ba wa miteyo tjlä ba data kong ga “Data, bop llëbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” le. Kuya ga ba llëbo tjeng kës li shdöra ba wapga do pjök li kong.

¹³ »Dbar kjwöbö ga ba wa miteyo li, llëbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öötong beno sök kjok shto oblë pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorë pogo. ¹⁴ Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kësbang, ga llëye wlëya, ue wlo drete.

¹⁵ »Eni ga to shäng pak wlëk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dë ba kjokshko. ¹⁶ Parkëshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydë, gueniyo twëba ba kong llëme.

¹⁷ »Eni ga wotjlik tjwe kjlay ga “Bor data ushko ga dli tråk llëm, ba parkagaga löng kës li bö tjung iyado, ga dli ber obie. ¡Na ga tja sök wolonto pjirë!
¹⁸ Tja to bor data shwoy iröng obi dey. Tja äär eshko ga lër ba kong ga ‘Data, tja llëbo owa shäryono Sbö kong, bop kong bakoe. ¹⁹ Bek ga tja tjwlo bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wleni dey”lër ba kong eni”le. ²⁰ Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng ääto ga ñna ba datarë pjola dwayo, ga songe le. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlokjre, popjlura, ga lö shira.*

²¹ »Eshko ga ba wa li tjle ba kong ga “Data, tja llëbo shäryono owa Sbö kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwlo bop wa dik ame”le.

²² »Eshko ga ba data tjle ba parkagaga löng li kong ga “Pjây shwong shis maling, pjlu wleniyo, ga doyozi e go. Kong sakkwo ioklo iozi kjwara, drepkwota iozi bakoe. ²³ Sögla ilgwokle kjlo pjlu wleniyo li tek sözi, ga zrözi. Shji dli shärye, ba shrëkklo. ²⁴ Bor wa ere shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng”le. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵ »E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjloshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng berkë. ²⁶ Eni ga parkaga rokara kjlara, tjle ba kong ga “¿E llëro?”

²⁷ »“Bop lëng shäng së, shrono shäng pjluë. E kjishko ga sögla ilgwokle kjlo pjlu wleniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo”le.

²⁸ »Kuya ga iirkono, opzrek jek woydë u roshko llëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wlëpyotkë, opzrek wlo. ²⁹ Gueniyo tjle ba data kong ga “Miydëp pjlu ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop

bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjlara llëme. ³⁰ Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wleniyo tjok li, era kong sögla ilgwokle pjlu wleniyo li zrörop”le.

³¹ »Kuya ga tjle ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor llëbo tjeng kës li, e bopoya. ³² Gueniyo bop lëng, e shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjishko ga shrëy llëm ga äe”le ba kong»le.

16

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlik maling wleniyo

¹ Eshko ga Jesús tjle ba oppinggaga kong ga «Domer shäng kjlara dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlara, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo. E rotaraba ga ba pjluo li dbur zäya ara sorë pogo. ² Eni ga rokara ba pjluorë tek ba shwoy, ga tjle ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara lëba. ¿E sorëro? Llëbo soynenop kjöm, tjwlenop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor llëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame”le.

³ »Kuya ga wotjlik ga “Tja ie bor pjluorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjloshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë llong? ⁴ Woydër ga tja pak llëmshko ga tja wlokjreba ba ushko. ¿Gueniyo llëye shäryer ga pjlu? Ää, llë miydoror tjän”le.

⁵ »Eshko ga ë pogo tjwlo ba pjluo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjle shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwlo bor pjluo kong kjöm?”

⁶ »“Tja pogo tjwlo kjyo bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik”*le.

»Kuya ga tjle ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ere kjrozong. Pja sirkes maling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwö

* **15:20** Lë shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjloglo mya kjingsho sak dbäw pjloglo kjäk (3,700) dik loklo.

* **16:6** Kjyo bapkwö kësbang tjung wleni kjwo

kësbang tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” le.

⁷ »E irgo ga tjlë shrono shäng kjlara obi li kong ga “¿Pja pogo tjwlo ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwlo dwla bayo ba bap-kwo kësbang tjung wleni kjwo sak dbaw (100) dik” le.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bap-kwo kësbang tjung wleni kjwo sak kwong (80) dik” le.

⁸ »Roy kura ba pjlyorë, ga wotjlik ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlik owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlik malinge” le. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go pakyo shärye lok pjlu wlo ga epga wotjlik maling, nopga Sbö i li kjinmo.

⁹ »Lër bomi kong ga pjäy dbur tjok ga zäzi oba kjimtoklo, epga ber wopjlu bomi tjok wlo. Eni ga bomi dbur pjitongshko, pjäy wolonoshko ga pjäy wlojraga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

¹⁰ »Ëye kong llëbo twëy tjwlo chira ga de pjlu wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlo ara ga de pjlu eni bakoe. Ga ëye kong llëbo twëy tjwlo chira ga de ma wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlo ara ga de ma eni bakoe. ¹¹ Eni ga bomi dbur, bomi llëbo, e doromi pjlu llëm kjok ëre kjing goshko wleni ga llëbo tjwlo ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong llëme. ¹² ¿Ga llëbo oma i li doromi pjlu llëm ga llëbo twe oblërë ber bomipjy wlo sorëro?

¹³ »Ëye parkë pjlyo do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlu kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjäy wo pjang dbur go iyado ga pjäy parkë Sbö kong ga äe» le.

¹⁴ Fariseoga löng eshko kjlobö. Dbur siyo kjishko ga tjlokwo li kuya lok ga joywakza lok tjä tjä erä. ¹⁵ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ara oba bokso, pjäy pjluë lëba

wlo. Gueniyo pjäy wotjlik llë li miydë Sbörë pjire. Nopga kong ga llëbo tjwlo ara le li, e Sbö kong ga llëbo owa anmoyö.

Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, Sbö ber no pjlyo sorë li, e roy

¹⁶ »Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li, e beno bi kong, kolëy wlo, äär jong Juan No Waga shrono guing. Eshko tek lëkong ga Sbö ber no pjlyo sorë li roy pjlu shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbö ber ba pjlyo wlo. ¹⁷ Gueniyo kjok ilgwekklo li, e pjir wlo llëme. Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjlokwo tak lok kjok ilgwekklo go li löngko kjwara llëme.

Shji ëng rayë

¹⁸ »Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga llëbo owa shäryayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjlara

¹⁹ »Domer shäng kjlara dbur ara, doyë shwong pjlu, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë shärye kësbang, dli opzang i. ²⁰ Eshko obi domer sök kjlara ko Lázaro, poglo go üta ara do jikong, sirkek sök töshko, domer dbur ara li u bäng zlong. ²¹ Sök oma dli worbo lon töshko li koshë, ue wlo, pjli ara kjiy. Shjiti llë tjwe ba zlong bäng ba üta li shuk. ²² Dbar kjwara ga domer song li wolono, ga ba sëya söra Sbö parkagaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wolono bako, jnenaba to sakshko. ²³ Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Eshko ga song, sua iökdë, bang ara. Eni ga iya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok, ²⁴ ga öö le, tjlë ba kong ga “¿Kjokë Abraham, tja songe lozong! Tja sua iökdë, bang ara. E kjishko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor

kong iër wlo, bor kjoyrkwo zëya wlo” le.

²⁵ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja wotjlis sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa llëme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjlu jushko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara. ²⁶ E pjlor kar go ga jushko kjok tjrek pjang ojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjishko ga eye jek ga ä, eye tek ga ä bakoe” le.

²⁷ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Kjokë, rokër bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko, ²⁸ kjok owa anmoyö ère roy sök bor lëmgaga doglo shkëng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ëreshko llëm wlo” le.

²⁹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Llëme. Epga kong kjok ilgwekklo tara Moisésdë li beno tjeng ba kong, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok” le.

³⁰ »Kuya ga tjlë ba kong ga “E kole lok llëme. Gueniyo ëbo wolono, ga woshrono iröng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye eshko” le.

³¹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Moisés tjlokwo, Sbö tjlokwo lagaga tjlokwo, e kjre lok llëm ga eye wolono, ga woshrono iröng obi li tjlokwo kjre lok llëm bakoe” le ba kong eni» le.

17

Shji oblë ichë llëbo owa shäryë llëme

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Llëbo tjeng ara, pjây iche llëbo owa shäryë wlo. E ber eni iyado. Gueniyo eye oblë ichono llëbo owa shäryë ga era song jlö, shdungko. ² Kjwozirwa bor tjlokwo kjruga kjlara ichayde llëbo owa shäryë llëm obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ³ E kjishko ga pjây sjëke.

»Bop kjlara, e llëbo owa shäryono ga pizong, “Shäryëp eni ame” los ba kong. Eni ga “E owa jlöe. Shäryër ame” lara bop kong wleni ga llëbo

shäryara owa li ios ber tjwlö llëme. ⁴ Dbar kjwara ga llëbo shäryara bop kong owa pjloglo kjäk (7) ëmdë ga tjwe bop shwoyshko ga tjlë bop kong ga “E owa jlöe. Shäryër ame” leshko ga owa li ios ber tjwlö llëme» le.

Shji mär Sbö go ga shji llëbo shäryë kësbang ga pjluë

⁵ Eshko ga Sbö tjlokwo roy lagaga ba äska li tjlë ba kong ga «Tjawa mär löng Sbö go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek këgong wlo» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Dwlagwo chirawayo ëmdë ga kun jem ga pjluë. Eni wleni ga pjây mär Sbö go sirawa dö ëmdë ga pjây tjleno kjor kësbang kjwe kong ga “Pja opshis ère dwayo, pja nom wen jong dlung roy” loromi ga pjây kole, ga shäryë eni.

Shji parkë Sbö kong sorë

⁷ »Pjây kjlara, parkaga shäng kjlara wleni ga brik shäng klung workwë, llëm ga öng dë. ¿Tjwe shäng iröng bop shwoyshko ga llëye lëp ba kong eshko? ¿Pja tjlë ba kong ga “Pja tegö. Pja sirkes sök ië jekdo” lëp ba kong enire? Eni llëme. ⁸ Pja tjlë ba kong ga “Bor dli shäryos bor kong jekdo. Pja poshäryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguëp bor kong wlo. Tja iono pjir ga ië pja shara” lëp ba kong eni dani. ⁹ ¿Shäryara bop kong eni pjir ga pja tjlë ba kong ga “Tja kjimtorop ara, tja wopjlu bop tjok” lëp ba kong enire? Eni llëm bakoe. ¹⁰ Pjây parkaga eniyo wleni bakoe. Pjây ichara Sbörë parkë ga pak li shäryoromi pjir ga woyde ga pjây tjlë ga “Tjawa tjwlö ara llëme. Tjawa parkaga eröe. Llëye lara Sbörë borwa kong li shäryorwarë erä” lëmi eni» le.

Domerga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde doglo sak kjwara (10)

¹¹ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyo wlo leshko ga jëk shäng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjreko. ¹² Jek äär shäng kjok kjrinishko ga domerga wen tjeng doglo sak kjwara

(10), poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo. Tek shrono löng pjola sit, ¹³ ga öö'le, tjlä ba kong ga «;Tjlapga Jesús, tjawa songe lozong!» le.

¹⁴ İya ga tjlä ga ba kong lok ga «Pjây nom opping syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko li kong, pjây İya lok wlo» le.

Jek löng jëkko wopro ga poptonoe. ¹⁵ Kjlara opİno ga beno drëpdrë, sano iröng, ga Sbö poshrëya shäng pjluk ara. ¹⁶ Eni ga jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlä ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno woplü bop tjok e kjishko» le. Domer İi, e Samaria so.

¹⁷ Kuya ga tjlä nopga löng li kong ga «;Domerga poptono, e doglo sak kjwara (10) İlëmdo? ;İlamo doglo shkaw (9) li kjwono İlong? ¹⁸ Domer ëre Samaria so, e judío İlëme. Era shrono iröng obi Sbö poshrëk. ;Judıogara kjwono İlong?» le. ¹⁹ Eshko ga tjlä domer li kong ga «Pja kojözong. Pja nomo. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Sbö ber no pjluoyo dbaryo

²⁰ Pjlara ga fariseoga kjone kjone tjlä Jesús kong ga «;Sbö ber no pjluoyo wlo li, e dbaryo tjwe İlono?»

«Sbö ber no pjluoyo İi, e İlëbo İkko wleni İlëme. ²¹ «Sbö, e no pjluoyo shäng İzong» İley ga äe, İgöy İlëme. Sbö ber no pjluoyo İi, e İlëbo wen bomi pjluşhko» le ba kong.

²² Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre İmi woydë ara jek pjlara obi. Gueniyo eshko ga tja İmi İlëme. ²³ Eshko ga no tjwe shäng tjlä bomi kong ga «;Shäng na İzİa!» le. Oblë tjlä ga «;Shäng kjwe!» le bomi kong, gueniyo jlö İemi İlëm, pjây jek eshko İlëme. ²⁴ Tja tjwe iröng obishko ga e ber so İlgwlëng İler kälä İletİlet kjok dogo İlaw pogo kjoyoe. Eni ga tja İga nopga uunkongdë wëİëe. ²⁵ Gueniyo

e bäm go ga tja shdungoba ara guing. Tja wlokjre nopga löng eerishko dbaryo İirë İlëme.

²⁶ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga İlëbo shäryë kjok ëre kjing go İi, e ber so İlëbo shäryono Noé dbaryoshko İi dik. ²⁷ Eshko ga kjok ëre pitë İlëm obishko ga nopga to löng wlëp dli uë, di İë, orkwosmok ëng tjok, öötong Noé opzrëno jem kjyong kësbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga İi söra dirë, shtena drete.

²⁸ »Lot dbaryo ga nopga opshäryono eni bakoe. To löng dli uë, di İë, İlëbo tjwlëk, İlëbo soynek, dwİa dguë, u ywë, beno löng İlë le. ²⁹ Gueniyo Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo İlono ter İök, shunyo shrono wleni, ga nopga İi pjira drete. ³⁰ Ga tja wen obishko ga shäryë eni bakoe.

³¹ »Eshko dbaryo ga ëye sök ba u dbo kjing sdok İi kjing go ga jek İlëbo beno tjeng ba u roshko İi kjrë İlëm, tök jekdo dey. Èye shäng ba kjokshko ga jek ba ushko iröng, İlëbo beno tjeng İi kjrë İlëm bakoe. ³² İlëye weno Lot boy kong dënaşhko İi woyotjİzİa.

³³ »Èye wotjİk opdë om go, zrökoba bor kjishko İlëm wlo le ga äär kjok dogo İlëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së İyado kjok dogo. ³⁴ İër bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjök bukklo kjwaraso kjing go. Kjlara söya, kjlara ie ber buk eshko. ³⁵⁻³⁶ Ga walëga löng do pjök İlëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko»* le.

³⁷ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ;shäryë eni İi, e kjone?»

«Shinmo doyo buk kjone ga İä tjwe tön tjeng ara eshko» le ba kong.

18

Kjok İlgwega kjlara, e ga syä kjlara

* **17:35-36** Tek dënaşhko ga kjibokwo ëre jyä taraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. Ga domerga löng do pjök parkë kjloşhko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.»

1 Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong llëbo jyäglo go, epga syöshtë ber löng Sbö kong iyado wlo, wosonkë llëm wlo. 2 Tjlë ba kong ga «Kjok buk kjrinasshko ga no shäng kjlara no llgwegga, ëye bangkjre llëm, Sbö ëmdë ga bangkjre llëm bakoe. 3-4 Kjok eshko ga syä shäng kjlara. Tjwe tjlapga kjok llgwegga wleniyo li shwoy enido, tjlä ga “Bor wloyo, e llgwegga bor kong sira. Tja wlikozong” le ba kong eni enido. Kjok llgwegga sök li ïya öör ga llgwegga woydë tjlapga lirë ba kong llëme. Eni ga ïya jek tjwe obi, ïya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlara ga tjlapga li wotjlik ga “Tja, ëye bangkjrer llëm, Sbö ëmdë ga bangkjrer llëm bakoe. 5 Gueniyo walë kjwe tjwe shäng bor barwë ara enido. E kjishko ga llëbo li llgwer ba kong, tja barwe ame wlo. Llëm ga tjwe bor barwë jek obi, ga tja ie ber sök wlëp llëme” le.

6 »Llëye lara no llgwegga owarë li, e woyotjlizä. 7 ¿Pjäy wotjlik ga Sbö, ba nopga kjrara tjeng li wlike llëme lëmiro? Epga syöshtë lok ba kong shkë dba, wlike wlo. ¿Pjäy wotjlik ga dbye maling llëme lëmiro? 8 Lër bomi kong ga wlike maling. ¿Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe kjok ëre kjing goshko ga nopga wlën löng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlara, e ga dbur töngga Roma so kong kjlara

9 Nopga löng eshko kjlobö, wotjlik ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblëra jëk bëy llëme» le eni. Eni ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga 10 «Domerga öötong löng Sbö u zlong bäng do pjök syöshtë. Kjlara, e fariseo, kjlara obi, e dbur töngga Roma so kong. 11 Eshko ga fariseo li syöshtono shäng kojong, tjlä ga “Sbö, tja no oblë dik llëme. Tja lürkë llëm, tja llëbo owa shäryë llëm, tja pë oma boy oblë tjok llëm bakoe. Dbur töngga kjwe jëk owa, tjara jëk eni llëme. Tja wopjlú bop tjok e kjishko. 12 Sondë kjwobi go ga tja ië

llëm bop kong dbur pjök. Llëbo wlënor li shtër äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong” le eni.

13 »Dbur töngga lira beno shäng ro pjola sira. Llëbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shäng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem ïya woydë sira llëm, lötkë ara Sbö bokso kjiy. Eni ga syöshtono, tjlä ga “Sbö, tja llëbo owa shäryono ara. Tja songe lozong” le.

14 »Lër bomi kong ga brik lokshko ga dbur töngga li beno shäng pjlo bek Sbö bokso, fariseo lira llëme. Eye opyë ber tjwlö ara ga ie ber tjwlö llëme. Eye opyë ber tjwlö llëm ga ie ber tjwlö ara» le.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlu, kjwozirga kong

15 Eshko ga kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. ïya ba oppinggagarë ga kjwozirga sögaga li wlona. 16 Eni ga ba oppinggaga li rokara Jesúsde tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Eye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluo. 17 Lër bomi kong jlökoyo ga eye Sbö tjlökwö kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjluo ïyado lishko llëme» le.

Domer dbur ara kjlara

18 Tjlapga shäng kjlara eshko tjwlö ara wleniyo. Tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjluë. ¿Llëye shäryër, tja ber sök së ïyado Sbö tjok wlo?»

19 «¿Tja pjluë lëp ega? Pjlu li, e Sbö eröe. 20 Kjok llgwekklo tara Moisésde li, e miydëp tjän. “Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara”»* le.

21 Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlökwo lëp shäng kës li, e shäryër shäng enido, tja tek dwlas lë obishko» le.

* 18:20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëbo shäryorop kës li, e pjlúe. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²³ Kuya ga beno shäng woydë ara, dbur ara kjishko. ²⁴ Woydë ara li ïya Jesúsde ga tjlë ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo ïyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkô bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo ïyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁶ Kuya löng eshko lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Enira ëye dardo?»

²⁷ «Llëye shärye norë ga ä li, e shärye Sbörë ga pjlúe» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, ba u, ba boy, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, e rayara, Sbö ber ba pjluyo wlo ga ³⁰ äska wlëya ara anmoyö. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo ara obi. Ga llonoshko ga ber sök së ïyado Sbö tjok» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³¹ Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga llëye tara Sbö tjlökwo lagagarë no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishko li, e shäryë eni. ³² Tja twëba nopga judío llëm wleniyo kong, ga tja joywe lok, tja läywe lok owa, tröng twe lok bor go, ³³ tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

³⁴ Llëye lara li, e llë loklo miydara lok llëme. E tjlökwo rong kjishko ga llë loklo miydara lok llëme.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo pop-tara Jesúsde kjlara

³⁵ Jesús jëk shäng ääto Jericó kjokyo shko ga domer sök kjlara eshko kjok ïgö llëm wleniyo. E sök dbur rokë irbo li sor go. ³⁶ Kuya sök ga nopga jëk löng träk llëm ga tjlë ga «¿Oba jëk löng llë kjishko?»

³⁷ «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

³⁹ Kuya nopga jëk löng Jesús bäm go lirë ga tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong» le ba kong, gueniyo kjinkë llëme.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «¿David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁰ Eni ga Jesús kojongö shäng ga tjlë löng li kong ga «Tek sözi bor shwoy» le, ga söra lok jek ba shwoy. Eshko ga tjlë ba kong ga ⁴¹ «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga, tja kjok ik woydë» le ba kong.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjok is jek obi. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

⁴³ Jekdo eshko ga beno shäng kjok ïgö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok Sbö poshrëk. ïya nopga löng eshko lirë ga beno löng Sbö poshrëk bakoe.

19

Zaqueo

¹ E irgo ga Jesús opzrëno jek Jericó kjokyo roshko, tur pjlor kalëkong wlo le. ² Domer sök eshko kjlara ko Zaqueo, e dbur ara. E parkë shäng dbur töngga Roma so kong li kägäyo. ³ Jesús, e sorë ïya woydë. Gueniyo domer li sok chirawa töshko, ga oba ara. E kjishko ga ïya ga äe. ⁴ Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bäm go këm jüni. Ga tjyono jem kjor jong eshko kjlara li ko roy, ïya wëllë wlo.

⁵ Jesús jek shäng irbo e goshko ga ïya sök kjomo, ga tjlë ba kong ga «Zaqueo, pja oplös kjwey dwayo ter töshko

maling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» le. ⁶Kuya ga oplono ter töshko maling, ga Jesús wlokjrara shäng wopjlúe.

⁷Eni ga İya löng eshko liré ga Jesús läywe lok owa ara. Tjlé lok éng kong ga «Domer kjwe llébo owa shäryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko lléno?» le lok eni.

⁸Eshko ga Zaqueo kojongö shäng, tjlé Jesús kong ga «Tjlapga, bor llébo tjeng kës li twër bëy oba song wleniyo kong. Ga ébo llébo lüyotkoror jyäpgwër İ wleni ga äska twër iröng bayo llébo kjröror li pjloglo pkéng (4)» le.

⁹Kuya ga tjlé ba kong ga «Eeri ga pja döktong, bop pjeyoga löng bop ushko li tjok. Jlökyo ga pja Abraham tjéyo. ¹⁰No to ter kjok dogo dwayo ére shrono shäng no jeno löng wleniyo, e wléga, e döga» le.

Parkagaga doglo mya

¹¹Jesús jek jék shäng ääto Jerusalén kjokyosho ga nopga jék löng ara ba tjok, lléye le li kuya lok wlo. Wotjlik lok ga äär Jerusalén kjokyo ga Sbö ber no pjluoyo dbaryo li eshkoror ara. Miga eni lléme. E kjishko ga Jesús tjléno ba kong llébo jyäglö go. ¹²Tjlé ga «Pjlara ga domer shäng kjlara, tjwlö ara wleniyo. To kjok shto oblé pjola, iéba ber sök ba kjokshko sopga pjluoyo wlo, ga tjwe iröng ba kjokshko wlo le. ¹³Opshiydë llém obishko ga ba parkagaga rokara doglo sak kjwara (10). Kjlara kjlara kong dbur twara bayo ara, ga tjlé ba kong lok ga «Pjäy ber löng dbur shak ére go, tja tjwe iröng obi guing» le ba kong, ga toe.

¹⁴»Gueniyo İywa kjok eshko sopga liré shjikténg. E kjishko ga nopga ichara kjlöbö ba irgo, tjlé ga «Kjwe woydërwa ber borwa pjluoyo lléme» le lok eni. ¹⁵Woydara lok eni llém émdé ga iaraba beno sök ba pjluoyo.

»E irgo ga tek shrono iröng ba kjokshko. Shrono shäng ga ba parkagaga kong dbur twara li, e rokara, dbur shano e go kjöme miyde wlo.

¹⁶»Parkaga shrono shäng bäm go li tjlé ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho

sharor kjringsho sak kjwara (10) obi» le.

¹⁷»Kuya ga tjlé ba kong ga «Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo. Pja kong llébo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga pja iër ber no ichaga kjok kjringsho sak kjwara (10)» le.

¹⁸»E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlé ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringsho shkéng (5) obi» le.

¹⁹»Kuya ga tjlé ba kong ga «Eni ga pja iër ber no ichaga kjok kjringsho shkéng (5)» le.

²⁰»E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlé ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros iröng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer llém wlo.

²¹Miydër pjlu ga pja kjange. Pja parkono llémshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llémshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjröror ara» le.

²²»Kuya ga tjlé ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja llgwer, tjlökwö lep shäng om go li go. Miydép pjlu ga tja kjange. Tja parkono llémshko ga tja dbur shak eshko, ga tja dwla bo kjrë, dwla dgorop llémshko bakoe. ²³E kjishko ga bor dbur ére sörop, jnenop beno dbur jnezlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe» le ba kong.

²⁴»Eshko ga pjlu li tjlé ba parkagaga oblé löng eshko li kong ga «Ba dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shara kjringsho sak kjwara (10) li kong» le.

²⁵»Kuya lok ga tjlé ba kong ga «Tjlapga, kjwera dbur tjeng kjringsho sak kjwara (10) tjän» le.

²⁶»Kuya ga tjlé ba kong ga «Lër bomi kong ga éye llébo tjok ga sëya jek obi. Éye lléye llém ga lléye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete. ²⁷E ga bor wloyoga lira, tja woydara ber ba pjluoyo lléme. Epgara to shami, ga tek sözi, zrömi bor bokshto wlo» le.

Jesús öötong opzrëno jek Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

²⁸ Jesús tjlëno eni pjir ga jek jongya Jerusalén kjokyo obi, ²⁹ ga öötong shäng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do pjök, ³⁰ ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi boksho kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³¹ Eshko ga ëbo tjlë bomi kong ga “¿Komi kjweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde Tjlapgarë” lëmi ba kong eni» le.

³² Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng wlëna sök kjlara, lara ba kong sorë li eni. ³³ Kõya löngshko ga ïya ba sogogarë ga tjlë lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?»

³⁴ «Woyde Tjlapgarë» le ba kong.

³⁵ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús kjimtara lok opyë sök öng li kjing go, ga jeke. ³⁶ Jek sökshko ga nopga jëk löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. ³⁷ Jek sök ääto kujözlong irboyoshko ga nopga jëk löng ba tjok li, öö le lok, wopjlu kjishko. Ga Sbö poshrëya lok träk llëm, llëbo ïydëba llëm wleniyo ïna lok ara kjishko. ³⁸ Tjlë ga

«Pjlu kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Löng kjok dogo li löng wopjlu Sbö tjok, poshrëya lok träk llëme.

“Pja kësbange” le lok ba kong» le.

³⁹ Fariseoga löng eshko kjlöbö, nopga li tjreko. Kuya lok ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjinkozong» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ïër bomi kong ga kjwepga kjinkoror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, öö le shara» le.

⁴¹ Jek sök ääto Jerusalén kjokyo ga kjok li ïna, ga slatong ara, ⁴² tjlë ga «Jerusalén sopga, pjäy iaga ber löng wlëp li ë, e miydomirë llëm obi. Woydoror ga miydoromi tjän, gueniyo jnek tjeng pjir bomi kong, miydëmi llëm wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Sbö shrono sök bomi ikshko ga wlokjroromi llëme. E kjishko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrina. Eshko ga pjäy popde bomi moskwogarë lok, ga pjäy kopjriya lok pjribri, pjäy opshik tök llaw llëm wlo. Bomi kjok kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko kjwe dloya lok ber tjeng töshko, akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Eshko ga pjäy zröya lok» le.

Llëbo soyNEGAGA löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde drete

⁴⁵ Jesús opzrëno jek Jerusalén kjokyo roshko irgo ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek li ichara opshik ey dwayo, ⁴⁶ tjlë ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo.* Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”»† le.

⁴⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbö u zlong bäng. Ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tjlapgaga tjwlo ara wleniyo, e tjlë ëng kong ga «¿Zröy sorë ga pjlu?» le lok eni enido. ⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjishko.

20

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

¹ Dbar kjwara ga Jesús Sbö tjlökwo roy pjlu lono oba kong Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba piya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ² ga

* 19:46 Isaías 56.7. † 19:46 Jeremías 7.11.

tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng'li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

³ «Pjây kong llëbo kjakrokër bakoe. Kjakrokër ga tja dboryozïa. ⁴ ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë?» le ba kong.

⁵ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjëlökwo kjrromi llëm ega?” le bi kong. ⁶ Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjïshko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» le. ⁷ Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «E ichaga ërë miydërwa llëme» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «E kjïshko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Parkagaga owa

⁹ Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwlëya ï, ga to kjok shto oblë dbar kop ara wlo. ¹⁰ Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjã tjã, ga ichara lok to iröng or go. ¹¹ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga läywara lok owa, shpokza lok tjã tjã, ga ichara to iröng or go bakoe. ¹² E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Era shpokza lok tjã tjã, dbukza lok jek kjoko, srëng llë kwono llaw pogo.

¹³ »Eni ga domer li wotjlik ga “¿Tja orwë llong? Bor wa woydër ara ëre ichotë shara. Èrera bangkjre lok kjwe” le.

¹⁴ »Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li ïya parkagaga kjok daga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong

wlo” le. ¹⁵ Eni ga shira lok kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

»¿Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? ¹⁶ E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo» le.

Kuya lok ga tjlë lok ga «¡Ay! ¡Eni llëmel!» le.

¹⁷ Eshko ga nopga li ïya Jesúsde jek drëng ga tjlë ba kong lok ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.”*

¿E llë loklo lëmiro? ¹⁸ Èye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng'lulue» le.

¹⁹ Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, syöshtaga kägäyogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

²⁰ Eshko ga nopga ichara lok kjlëbö oba li tjrëko, Jesús tjlökwo kuk wlo. Nopga li ikoba ga pjlo bek wleniyo, miga llëme. Woydara lok ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote no ichaga Roma so li kong wlo. ²¹ Eshko ga nopga ichara li tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë bek, oba pim tjlökwo bek li go bakoe. Nopga tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. ²² ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

²³ Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa. E kjïshko ga tjlë ba kong ga ²⁴ «Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözï bor kong kjwara» le, ga tek söra lok ba kong kjwara, ïn wlo. Eni ga kjrara, ga tjlë ba kong lok ga «¿Domer jyäglo sök

* 20:17 Salmo 118.22.

dburwa ëre go jũ ë? ¿Ko tak pjang ëre go jũ ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi ber Sbö kong bakoe» le. ²⁶ Eni ga llëbo lara oba kong li go ga llëbo wlëya lok, rote wlo le li, e wlëna llëme. E kjishko ga beno löng yëy le erä, jek kjingtëng löng erä.

No woshrozzlong dbaryo

²⁷ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjlë ba kong ga ²⁸ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlë ga “Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.”†

²⁹ »Pjlara ga domerga löng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, gueniyo wapga beno llëme. ³⁰⁻³¹ Eni kuzong ga ba löng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lënga orkwosmono ba syä tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, gueniyo wapga beno ba boy tjok llëme. ³² E irgo ga walë li to wolono bakoe. ³³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozzlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

³⁴ «Eerishko ga nopga orkwosmok ëng tjok kjok ëre kjing go. ³⁵ Gueniyo llono ga nopga tjwlö ara Sbö bokso woshre ber löng ba tjok wlo li, era orkwosmok ame, ³⁶ ga wolon ame bakoe. Eshko ga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. Woshrara Sbörë kjishko ga beno löng Sbö wapga.

³⁷ »Dënashko ga Moisés öötong shäng kji sho pjë jong ri rishko ga tjlë ga

“Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö”‡ le. Miydëy e go ga shji wolono ga shji woshre iröng obi. ³⁸ Sbö, e shinmoga Sbö llëme. E nopga löng së li Sbö. Ba kong ga shji nopga uunkong löng së, shji wolono ëmdë ga eni» le ba kong.

³⁹ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlobö. Kuya kjone kjonerë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, dboryorop beke» le.

⁴⁰ Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No pjluoyo iche le Sbörë li, e ë?

⁴¹ Eshko ga Jesús tjlë nopga löng li kong ga «¿“No pjluoyo iche le Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” lëba eni ega? ⁴² Kjibokwo ko *Salmos* go ga David tjlokwo tonono om go, tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga

‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,

⁴³ äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’”§ le.

⁴⁴ ¿Eni ga no pjluoyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlona Jesúsde

⁴⁵ Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong shara. Gueniyo nopga löng eshko li omkuno lok bakoe. Tjlë ga ⁴⁶ «iPjäy sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjwlö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezzlong shtoyo. Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlu goshko. Oba tön, iëshko ga shärye lok eni bakoe. ⁴⁷ Gueniyo ga walëga song, beno löng syä wleniyo, ba u döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjluë” lëba ba kjishko wlo le.

† 20:28 Deuteronomio 25.5-6. ‡ 20:37 Éxodo 3.6. § 20:43 Salmo 110.1.

Nopga eniyo, e shdūya Sbörë ara anmoyō, oblë kjinmo» le.

21

Syã kjlara dburwa twono Sbö kong

¹ Pjlara ga Jesús sök Sbö u zlong bängshko ga İya ga nopga dbur ara wleniyo tek löng dbur ië jong ba bapkwō roy. ² Eshko ga syã song wleniyo shrono shäng kjlara, ga dburwa iara kjwo pjökdewa. Ba dburwa iara li, e tjwlō chira anmoyō wleniyo. İya Jesúsdë ga ³⁻⁴ tjlē ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlōe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjīshko ga lër bomi kong jlōkoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwlō llëm wleni jlōe. Gueniyo Sbö kong ga tjwlō ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsdë

⁵ Eshko ga ba oppinggaga kjong kjong löng Sbö u läywë, tjlē lok ga «Ak lok kjwe wolëso. Llëbo oblë oblë twaraba, iaraba beno tjeng dboy Sbö kong kjwe wolëso bakoe» le lok eni.

Eshko ga Jesús tjlē ga ⁶ «Dbar tjwe kjwara ga llëbo İmi löng kës kjwe, e pjir ber drete. Akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme» le.

Kjok pjir dbaryo jyãglo

⁷ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «İllëye lëp shäng li, e shäryë llono? İE shäryë dörö li jyãglo wen llë?»

⁸ «Pjäy sjëk, pjäy jyãpgwëba llëm wlo. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlē ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. Tjlë jek obi ga “Dbaryo li shronoe” le. Gueniyo pjäy jek ba tjok llëme.

⁹ »Roy kumi ga oba ëngkwë kjok shto oblë oblë ara, llëm ga oba ëngkwë ba pjluyo sök li long wloshko ga llëye bangkjreimi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

¹⁰ »Tjeyoga oblë oblë ëngkwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkwë lok ëng tjok bakoe. ¹¹ Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe kësks, pjli tjwe ara, swlo tjwe oblë oblë bakoe. Ga kjok dogoshko ga llëbo İydëba llëm wleniyo wen kësks, ga bangkjreba ara.

¹² »Gueniyo llëbo tjeng kës ëre bäm go ga pjäy shakoba, shdungoba wlo. Pjäy sökoba judioga syō uyo roshko, pjäy llgweya lok eshko wlo, ga pjäy ie lok ber löng no shdüzlong uyo roshko. Bor kjīshko ga pjäy sökoba pjlupga kësks bokshto, no ichagaga bokshto bakoe. ¹³ Eshko ga llëbo İnomi, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁴ »Gueniyo pjäy äätë eshko llëm obishko ga pjäy wotjlik ga “İTja opwlikë sorë?” lëmi llëme. ¹⁵ Eshko ga pjäy kong tjlokwo twër, pjäy opwlikë wlo. Kuya lok ga wotjlik ga pjäy kjok miydë ara le, ga pjäy kar dborye lok ga äe. ¹⁶ Gueniyo pjäy wloyo ber bomi dataga, bomi mekëga, bomi pjeyoga bakoe. Pjäy twe lok tjlapgaga kong, pjäy shdūya lok wlo, ga pjäy kjone kjone zröya lok bakoe. ¹⁷ Pjäy İywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjīshko. ¹⁸ Gueniyo pjäy dër İyado, pjäy jer kjlara llëm wlo. Bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëme. ¹⁹ Ga pjäy mär Sbö go äär jong ba dbo go ga pjäy ber löng së İyado.

²⁰ »İmi ga Jerusalén kjokyo kopjina ëngkwagaga ararë pjirbrishko ga miydëmi e go ga ba pjirzlong dbaryo li döröe. ²¹ Eshko ga İye löng Judea kjokyo ga tök jem dlup lëkong, İye löng Jerusalén kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga İye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalén kjokyo ame. ²² Jerusalén so shdungglo dbaryo li eshko, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. ²³ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlōe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlō bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sopga song ara anmoyō, shdūya Sbörë ara. ²⁴ Kjong kjong zrökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë.

Ga nopga judío llëm wleniyo äär ber löng Jerusalén kjokyo, ga llëbo owa shärye lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵ »Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo wen dlo go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjlublunyo kësks ara, pjlukyo ara bakoe. E kjishko ga tjëyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara. ²⁶ Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ikobashko ga kjone kjone wopjir jek kjlulu erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe. ²⁷ Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlle. ²⁸ Llëbo ëre ïmi kjwlë enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döroe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjây dbokjrozong. Ga pjây wotjlis llëye wen döro li kjishko» le.

²⁹ Eshko ga tjläno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe ïzä. Kjor oblë oblë kjwe ïzä bakoe. ³⁰ Korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³¹ Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo dbaryo li ääto eni bakoe. ³² Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³³ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjäng ÿyado.

³⁴ »Pjây sjëk, bor tjlökwora woyotjlizï ÿyado. Pjây sgara löng nelötkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go woyotjlík wleni ga eshko dbaryo ga pjây wlëya löng llë lëmi. ³⁵ Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jikong kës li kong. ³⁶ ¡Eni ga pjây sjëke! Pjây syöshtos Sbö kong ÿyado, pjây döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ëre ber wopjlu bomi tjok wlo bakoe» le.

³⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok sëng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko. ³⁸ Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

22

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döroe. ² Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok ga tjlä lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» le, gueniyo oba bangkjre lok ara.

³ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjono ba go. ⁴ Eni ga Judas öör shäng syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ik, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotké ba kong lok wlo. ⁵ Kuya lok ga beno löng wopjlu, ga tjlä lok ba kong ga «Enira pja potjwlënwa» le.

⁶ Kuya ga «Jölö. Enira pjlúe» le. Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlík ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú? Woyde ga dbar oba ara llëm wlenishko» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. ⁸ Eshko ga Jesús tjlä Pedro, Juan kong ga «Pjây nom dli shäryë, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëy wlo» le.

⁹ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Shäryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁰ »Pjây nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bakpwo sök jong kjwara ba dlu

kjing go, roshko di. Pjāy jek ba irgo äär jong opzrëk jek u roy jong kjone ga eshko. ¹¹ Eshko ga pjāy tjlë u sogo kong ga «Tjlapga no pingga tjlë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le» lëmi ba kong eni. ¹² Eni ga pjāy kong, kjër piya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le ba kong.

¹³ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng eshko ga llëye lara Jesúsde li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁴ Öötong ba dloyo go ga Jesús öötong shäng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska li tjok, ga sirkeno löng tjë jikong dli ioklo jong li zlong. ¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja wotjlino ara ga tja shdüydëba llëm obishko ga dbar shrëkklo ëre dliyo uër bomi tjok loror. ¹⁶ Lër bomi kong ga uër ame, äär jong Sbö ber no pjlyo dbaryoshko jā, dbar shrëkklo ëre llë loklo shäryono pjir ga eshko» le.

¹⁷ Eshko ga di ioklo kjrara kjwara, roshko kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjrozī, shdözī ëng kong. ¹⁸ Lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjlyo dbaryoshko jā» le.

¹⁹ E irgo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Ère bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le.

²⁰ Ga uara lok irgo ga shäryara eni obi, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok, tjlë ga «Tjlökwo twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor

srëng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo ëre, e ba jyāglo. ²¹ Gueniyo bor soynega li sök ië bor tjok jushko. ²² Llëbo wen no to ter kjok dogo dwayo ëre kong owa, lara Sbörë sorë li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlöe» le.

²³ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «¿Ë layde lëba?» le lok ëng kong eni.

²⁴ E irgo ga opyono lok ënglë kar kar, tjlë lok ga «¿Shji kjone dey tjwlö ara, llamo li kjinmo?» le lok ëng kong eni.

²⁵ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Miydëmi pjlu ga kjok ëre kjing go ga nopga judio llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Ba nopga dbo ara wleniyo opyë lok ko no kjimtaga. ²⁶ Gueniyo woydër ga pjāy omshäryë eni llëme. Èye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber tjwlö llëm dey. Èye opyë woydë ber oblë ichaga ga ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷ Nopga tjeng do pjök ga kjlara sök ië, kjlara shäng dli pjlorguë ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlö ara lëba? Sök ië li lëba. Gueniyo tjara shäng bomi tjrëko, parkaga bomi kong wleni.

²⁸ »Pjāylöng bor tjok iyado. Llëbo kës li weno bor kong owashko ga tja rayoromi llëme. ²⁹ E kjishko ga llono ga pjāy iër ber löng no pjlyo, tja iara bor Datarë beno sök no pjlyo sorë ga eni. ³⁰ Ga Sbö ber no pjlyo lishko ga pjāy äär ber löng ië bor tjok eshko, ga pjāy sirkek äär löng pjlu sökklo kjing go, Israel tjëyoga kjringsgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo» le.

«Pjāy tjliya Äre» lara Jesúsde ba oppinggaga kong

³¹ Eshko ga tjlë Pedro kong ga «¿Simón, tja kuzong! Shji dwla pjloyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber llëno ame. Pjāy tjliya woydë Äre eni, pjāy ber llëno ame eni bako wlo. Ga pja iara Sbörë beno shäng tjliya eni wlo. ³² Gueniyo Simón, tja syöshtono Sbö kong bop kjishko, pja kjimte mär ber shäng bor go wlo, pja mär bor go

jlökoyo iröng obishko ga bop pjeyoga kjimtep mär bor go eni bako wlo» le.

³³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja sökoba no shdüzlong uyo roshko bop tjok, llëm ga tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga tja shäng bop tjok, pja rayër llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pedro, lër bop kong ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³⁵ E irgo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Kjupä ga pjây ichoror jek löng dbur sho tjok llëm, kjla tjok llëm, drepkwota tjok llëm bakoe. ¿Eshko ga llëye söromi llëm li kjïshko ga songyo kjromire?»

«llëme» le lok ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Eni. Gueniyo eeri ga ëye dbur tjok ga söya. Ëye kjla tjok ga söya bakoe. Ëye dröng llëm ga ba shwong kop lëkong soyneya, dröng tjwllëkklo. ³⁷ Sbö tjlokwo tak pjang eni: “ ‘Domer kjwe llëbo owa shäryaga’ laraba ara.”* E bor layde, ga wop ä ga shäryë bor kong eni kjluwe» le.

³⁸ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, jïshko dröng tjeng kjwang pjök» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Erö ga bue» le.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

³⁹ E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara löng sorë ga eni. ⁴⁰ Öötong löng eshko ga tjlë ba kong lok ga «Pjây syöshtos Sbö kong ara, pjây tjliya Ärëshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryë llëm wlo» le.

⁴¹ E irgo ga opkjono jek ba zlong bäng dwayo wop ak dburoy lonshko wleni. Eshko ga kjök tonno, syöshtono Sbö kong, ⁴² tjlë ga «Data, woydër ga llëbo wen owa bor kong döro li, e wen tjwe bor kong llëme. Woydëp eni

wleni ga shäryos eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëm, e laga ber pjarë» le.

⁴³ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong, kong dbo twe obi wlo. ⁴⁴ Ga woydë ara llëbo wen tjwe ba kong owa li kjïshko ga syöshtono ara, shorya tjök tjök klung kjing go srëng dik. ⁴⁵ Syöshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shäng ba oppinggaga tjeng lishko ga wlëya bë tjeng pë, woydë lok ara kjïshko. ⁴⁶ Ga tjlë ba kong lok ga «¿Pjây pë egaro? Pjây kojözong. Pjây syöshtos Sbö kong ara, pjây tjliya Ärëshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryë llëm wlo» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjlëydë pjité llëm obishko ga nopga tjwe jong träk llëme. Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e tek shäng ba bäm go. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng, lö shiya† wlo. ⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Judas, ¿no to ter kjok dogo dwayo ëre lö ship, iëp ber tjeng oba wloshko wlore?» le.

⁴⁹ Tek löng llëno miydara ba oppinggaga löng lirëshko ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, ¿shji ëngkjwë ba tjok dröng gore?» le. ⁵⁰ Jekdo eshko ga kjlara jüni dröng shino, ga syöshtaga kësbangyo li parkaga kwomgwo këlëkong zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppingga li kong ga «¿Wëyë! ¿Kjweni llëme!» le, ga parkaga li kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjleño ba kjaragaga kong. Epga syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo bakoe. Tjlë ba kong lok ga «¿Pjây tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁵³ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjây löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi

* **22:37** Isaías 53.12. † **22:47** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

li, e öötonge. Eni tjok ga kjok ichaga li beno Äre» le.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara lok, söra to jongya syöshtaga kësbangyo li ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, iök borkegaga löng li tjok. ⁵⁶ Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. İna ga Pedro sök iökkok. Ga İya yötso robyë wëleshko ga tjlë nopga löng li kong ga «Domer sök kjwe jëk shäng Jesús tjok bakoe» le.

⁵⁷ Kuya sök ga tjlë kjoglo li kong ga «İjyö! İE ë miydër İlëme!» le.

⁵⁸ Wop tjok ga oblë omİno, ga tjlë ba kong ga «Pja ëmdë ga ba kjlarayo» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «İjyö! İTja İlëme!» le.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblë tjlë ga «Domer kjwe Galilea so. E kjİshko ga miydërwa pjlu ga kjwe jëktong shäng ba tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «İjyö! İLëye lëp shäng li miydër İlëme!» le.

Pedro shäng tjlë obishko ga kjörkö kjlunoe. ⁶¹ Eshko ga Tjlapga Jesús bojono tek, Pedro İya drëng, ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë İlëm obishko ga “Jesús, e ë miydër İlëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. ⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jlökoyo.

Jesús joywara ba dagagarë

⁶³ E irgo ga nopga löng Jesús daga li ba joywono, ga shpora lok ara. ⁶⁴ Ga bokkwo go shwomzrëng kjrochara lok tuke. Ga tjlë lok ba kong ga «Pja yoga ërë los borwa kong» le. ⁶⁵ Ga İaywara lok owa oblë oblë ara bakoe.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjok İlgwegaga Këskësyo bokshto

⁶⁶ Kjok shröngto ga Judío Kjok İlgwegaga Këskësyo tōno lok uunkong, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok İlgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eshko ga Jesús söra lok, jek öötong shäng tjlapgaga li

bokshto. ⁶⁷ Ga tjlë lok ba kong ga «İNo pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? Los borwa kong» le.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «İLoror bomi kong wleni ga tjlökwo kjrëmi İlëme. ⁶⁸ Ga pjäy kong İlëbo kjakrokër kjwe ga tja dboryëmi İlëm bakoe. ⁶⁹ Gueniyo Sbö, İlëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga eeri jek İëkong ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkeno öötong sök ba orkwo këlëkong» le.

⁷⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «İEni ga pja Sbö Ware?»

«İLëmi löng pjäydë om go eni» le ba kong.

⁷¹ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «İE shäng om go ba kjamo go. İNopga wlëy ba rotë obi İlëno?» le lok eni.

23

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ E irgo ga löng eshko li kojono uunkong, ga Jesús söra lok, jek öötong löng Pilato bokshto. ² Eshko ga rote löng ara. Tjlë ga «Domer kjwe wlënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jİkong. Oba pİya shäng kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong İlëme le eni. Tjlë obi ga “No pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le eni bakoe» le.

³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «İJudío pjluoyo li pjare?»

«İLëp sök om go İlro» le ba kong.

⁴ Eni ga Pilato tjlë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara li kong ga «Domer ëre bor kong ga İlëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le.

⁵ Gueniyo tjlë lok jek obi ga «Tjölökwo le shäng li go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jİkong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jİshko bakoe» le.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «İDomer ëre Galilea sore?»

⁷ «İng» le lok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pjluoyo kjİshko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

8 Eni ga söra lok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopjlu anmoyō. Jesús, e lanyotkēba ara li kura tek kjupābāshko, ga ĩya woydē, llēbo ĩydēba llēm wleniyo pīya ba kong wlo. 9 E kjīshko ga kong llēbo kjakrokara ara, gueniyo dboryara llēme. 10 Syōshtaga kägāyoga, no ping-gaga kjok ĩlgwekklo tara Moisésdē li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

11 Eshko ga joywara Herodesdē ara. Ba engkjwagaga omshāryono eni bakoe. Doyara lok shwong tjwō ara go, pjlū shwongyo dik, joywe lok wlo, ga ichara jek irōng obi Pilato shwoy. 12 Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopjlu eng tjok. Bām go ga löng iirkē eng tjok erā.

Jesús ichara Pilatorē, zrōya lok wlo

13 E irgo ga nopga rokara Pilatorē uunkong tek ba shwoy, syōshtaga kägāyoga, no ichagaga, e tjok. 14 Tōna löng pjir ga tjlē ba kong ga «Domer ēre sōromi shäng bor bokshto, oba shdōya ara kjīshko lēmi. E kjīshko ga llēbo kjakrokror ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotēmi löng li, e bor kong ga llēye drete. 15 Herodes kong ga llēye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong irōng obi e kjīshko. Miydēr pjlū ga llēye owa shāryara ber zrōkko wlo drete. 16-17 E kjīshko ga shdun. E irgo ga rayēr toe» le.*

18 Kuya lok ga öö le lok uunkong, tjlē Pilato kong ga «¡Domer kjwe zrōzong! ¡Barrabās döpdē borwa kong dey!» le. 19 (Domer le löng li, e bāngzak shäng no shdūzlong uyo roshko. Dēnashko ga ba pjlū, e woyde llēme. E kjīshko ga eng tōno oblē tjok kjlōbō, ga engkjwono lok pjlū nopga tjok, ga nopga zrōra lok. E kjīshko ga bāngzak shäng eshko.)

20 Jesús döya woydē Pilatorē, ga tjlēno nopga löng li kong jek obi.

21 Gueniyo öö le lok uunkong, tjlē ba kong ga «¡Zrōs pjang kjlōs go! ¡Zrōs pjang kjlōs go!» le lok eni.

22 Eni ga Pilato tjlēno ba kong jek pjlara obi, öötong pjloglo mya. Tjlē ga «¿Llē kjīy? Llēbo owa shāryara li lozī bor kong. Llēye wlēnor ba go owa ber zrōkko wlo drete. E kjīshko ga shdun. E irgo ga rayēr toe» le.

23-24 Kuya ga öö le lok jek tjē ĩkong, Jesús iche zrōya lok pjang kjlōs go wlo. Eni ga nopga löng li wlēpyotke Pilatorē ga ä kuzong ga wotjlino oblē, llēye woyde lok li shāryara ba kong eni. 25 Eni ga domer bāngzak shäng no shdūzlong uyo roshko lara lok li döra, ga Jesúsda twara ba engkjwagaga kong, llēye woydara nopgarē ba kong li shārye lok ba kong wlo.

Jesús zrōraba pjang kjlōs go

26 Jesús söya lok jek zrōya pjang kjlōs go wlo wopro ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. Tek shäng irōng ba kjokshko dwayo ga shara engkjwagaga jek löng lirē, ga ichara lok dbo go Jesús kjlōs li sök ba irgo.

27 Oba jēk löng ara ba irgo, tjrēko walēga löng ara, slar ara ba kjīshko.

28 ĩya Jesúsde bojono irōng, ga tjlē ba kong ga «Walēga Jerusalén so, pjāy slar bor kjīshko llēme. Pjāy slar bomi kjīshko dey, bomi wapga kjīshko bakoe. 29 Llono ga oba tjlē ga “Walēga kjrong, wapga llēm wleniyo, löng wopjlu li epga” lēba eni. 30 Ey dbaryo ga nopga tjlē dlup tjeng li kong ga »“Pjāy lon ter borwa kjing go,

tjawa jek jēktēng ber dret wlo”† le eni.

31 ¿Shāryēba eni kjor kēsōng kong ga llēye wen kjor dogro li kong?»‡ le.

32 Eshko ga domerga owa wleniyo söra tjeng do pjök, zrōya lok Jesús tjok wlo. 33 Ga öötong löng kjokyo ko No Kā Dboglo dlupyoshko ga Jesús löra

* 23:16-17 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... le. Äär lu pjlobi go ga dbar shrēkkloshko ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko li raye no ichagarē kjlara kjluwe. † 23:30 Oseas 10.8. ‡ 23:31 KJOR kēsōng le li, e Jesús loklo. KJOR dogro le li, e nopga owa loklo. Eni ga Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdūngko kjang anmoyō.

lok pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlara pjang or kële, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboy.

³⁴ Eshko ga Jesús tjlë ga «Data, llë shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ère lös ba kong ber drete» le.

Eshko ga engkwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong ñya lok wlo. §

³⁵ Nopga löng ara eshko ba ik. No ichagaga löng li omläywono lok owa ara, tjlë ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjlëno ga no pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjruga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlö wleni ga woyde ga opdök om go» le lok eni.

³⁶ Engkwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjillgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo. ³⁷ Ga tjlë lok ba kong ga «Pja judío pjlyo jlö wleni ga pja opdös om go» le.

³⁸ Ga Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kwara, e zröya lok llë kjy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlë ga «Domer ère, e judío pjlyo.»

³⁹ Domerga owa wleniyo lök lok ba tjok kjlara omläywono eni bakoe. Tjlë ga «¿No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa dös eni bakoe» le.

⁴⁰ Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjlë ba kong ga «¿Pja Sbö bangkjre llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo? ⁴¹ Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kwera, llëye owa shäryara llëme» le. ⁴² Eshko ga tjlë Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjlyoshko ga tja woyoshreba» le.

⁴³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso* lishko» le.

Jesús wolono pjang kjlös go

§ **23:34** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. * **23:43** Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

⁴⁴⁻⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong ter aas beno kkring pjök. ⁴⁶ Ga Jesús tjlëno dbo go, tjlë ga «Data, bor sëya ère iër ber tjeng bop wloshko» le, ga wolonoe.

⁴⁷ Lök pjang kjlös go li bokshto ga engkwaga Roma so li kägäyo shäng eshko kjlara. Llëbo weno li ñya ga Sbö poshrëra, ga tjlë ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlö» le.

⁴⁸ Ñya nopga löng eshko lirë ga to iröng ba ushko pjlu kjing shpok, woydë ara kjishko. ⁴⁹ Gueniyo nopga Jesús miydë pjlu wleniyo li beno tjeng llëbo tjeng kës ère ik pjola sit, walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena José

⁵⁰⁻⁵¹ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjik pjlu, pjlo bek Sbö bokso. Sbö ber no pjlyo dbaryo li koshe sök bakoe. Domer li Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo kjarayo, gueniyo llëye shäryara lok Jesús kong li woydara llëm, ba kong ga beno bëy llëme.

⁵² Jesús wolono irgo ga domer li jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. ⁵³ E irgo ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong ko pjublün, pjlu wleniyo go, ga söra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjlebgwo kak jong guëmkwota roshko. Eshko ga èye iaydëba llëm obi. ⁵⁴ Dbar eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dlöyo ääto, kjok sëng tjän.

⁵⁵ Walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek löng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorë li, e ñna lok pjire. ⁵⁶ E irgo ga jek öötong löng ushko,

poshtikklo llë lō pjlēblē wleniyo, e shāryē, shinmo doyo poshtik e go wlo lara. Gueniyo shāryayde pjitē llēm obishko ga woshtozlong dbaryo li öötonge. E kjīshko ga woshtono lok, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē go sorē li eni.

24

Jesús woshrono iröng obi

¹ Öötong sondē kjok shröngto ga jek lok jongya sakshko, Jesús doyo iak buklishko. Poshtikklo shāryara li söya tjeng ba tjok. ² Öötong löng eshko ga ak kēsbang jong ba sak bāngzakklo li wlēna lok dik beno jong pjlēbgwo li sor go. ³ Eni ga opzrēno jek pjlēbgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete. ⁴ Woyotjlīya löng obishko ga domerga weno tjeng do pjök, shwong kālā lletllet. ⁵ İya lok ga beno löng sēya llēm, ga kjök tonō, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjlē ba kong lok ga «¿Shāng sē li wlēmi shinmo tjrēko llēnoro? ⁶ Buk na llēme. Woshrara Sbörē iröng obi. Zröydēba llēm obishko ga llēye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshrozīa. Tjlēno ga ⁷ “No to ter kjok dogo dwayo ēre iēba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zrōya lok pjang kjlōs go wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi” lara bomi kong eni» le.

⁸ Kuya lok ga tjlōkwo lara li woyoshrae. ⁹ Eni ga opshino lok eshko dwayo, ga jek öötong löng Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löngshko. Eshko ga llēbo İna, kura kēs li lara lok pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe. ¹⁰ Tjlōkwo roy sögaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekē, walēga llamo oblē li bakoe. ¹¹ Kuya Jesús oppinggaga lirē lok ga tjlōkwo kjre lok llēme. Wotjlīk lok ga walēga li skwē kjoyoe le.

¹² Eni emdē ga Pedro jek zron jong sakshko. Öötong shāng eshko ga opzrēno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li İna beno buk eshko erōe. E irgo ga to iröng ushko, llēbo weno shinmo kong li woyotjlīya jek shāng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³ E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jek löng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bāng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo dluw dik wleni.* ¹⁴⁻¹⁵ Jek löng llēbo shāryono Jesús tjok li lanyotkē ēng tjok. E wopro ga Jesús tek shrono shāng ba zlong, ga jek jek shāng ba tjok, ¹⁶ gueniyo e ē miydara lok jekdo llēm, woydara Sbörē eni llēm kjīshko.

¹⁷ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «¿Pjāy jek jek löng llē lanyotkē ēng tjok?» le.

Kuya lok ga slongtēng löng, woydē ara. ¹⁸ Kjlara ko Cleofas tjlē ba kong ga «¿Kjakrokēp ega? Llēbo shāryono Jerusalén kjokyo tja glēn jā, e miydara nopga uunkongdē. U İga llē emdē ga ommydono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommydono llēm sorēro?»

¹⁹ «¿Llēbo shāryono eshko li llē?» le.

Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Domer shāng kjlara ko Jesús, e Nazaret so. E Sbō tjlōkwo laga, llēye shārye li, llēye le li, e dbo ara. Sbō kong ga tjwlō ara, nopga kong ga eni bakoe. ²⁰ Gueniyo syōshtaga kägāyoga, bi tjlāpgaga, e twara lok oba kong, zrōkoba wlo, ga zrōraba pjang kjlōs go. ²¹ Tjawara wotjlīno ga e shji Israel tjeyoga döga lororwa. Gueniyo shāryono eni eeri ga öötong dbargwo mya tjan.

²² »Eerishko kjok shröngto ga walēga jek löng borwa tjok kjong kjong jek öör löng sakshko, ²³ gueniyo shinmo li doyo wlēna llēme. Tek shrono lok iröng obi ga tjlē borwa kong ga “Sbō parkagaga kjok dogo so weno löng

* **24:13** Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wlo ga e wop kilómetro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

borwa kong yoshko wleni, ga tjlë ga 'Jesús, e woshrara Sbörë iröng obi' le lok borwa kong eni" le. ²⁴ E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek öör löng sakshko bebi, ga llëbo wlëna lok, lara walëga lirë sorë li eni. Gueniyo Jesúsda İna lok llëme» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «iPjây kä kjange! ¿Pjây opping İlonoro? ¿Tjłkwo lara Sbö tjlökwo lagagarë lok tek këgongshko kës li, e kjrëmi İlonoro? ²⁶ ¿No pjluyo iche le Sbörë li, e shdun-goba bäm go wlo, e irgo ga ie Sbörë ber tjwlö ara llëmdo?» le. ²⁷ E irgo ga tjlökwo tak pjang ba kjışhko Sbö tjlökwo go li, e pjłollgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo li go, äär pjë jong Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go bakoe.

²⁸ Ga jek löng ääto kjok äär woydë lishkoshko ga Jesús jek jëk shäng obi, äär jek këgong woydë wleni. ²⁹ Gueniyo mana lok ber sök ba tjok. Tjlë lok ba kong dbo go ga «Pja jek këgong ame. Kjok sëng tjän, kjok ro zatoe. Pja ber sök borwa tjok kjok ëreshko dey» le. Kuya ga opzrëno jek shäng ba tjok, ber sök ba tjok eshko wloro lara lok.

³⁰ Eshko ga sirkeno sök ba tjok lok, ië wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlı bop tjok e kjışhko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba kong lok. ³¹ Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wleni, e ë miydara lok pjir, gueniyo sök li jek jëktëng erä. ³² Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «shji tek jëk löng ba tjok irbo bängshko ga Sbö tjlökwo pjłollgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji wopjlı ara anmoyö llëmdo?» le.

³³ Jekdo eshko ga sano jek iröng Jerusalén kjokyo. Öötong löng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li wlëna tönö löng eshko, nopga oblë tjok. ³⁴ Ga tjlë lok shrono löng li kong ga «Tjłapga

Jesús woshrono iröng obi jłöe. E weno shäng Simón kong tjän» le.

³⁵ Kuya lok ga llëbo weno ba kong irbo bäng li, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ë miydara lok sorë li, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

³⁶ Ga lanyotke löng obi wopro ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjây ber löng wlëpe» le.

³⁷ İya, kuya lok ga beno löng sëya llëm, bangkjre lok ara. Wotjlık lok ga ba shingyo le.

³⁸ Eni ga Jesús tjlë ba kong obi ga «¿Pjây sëya llëm ega? ¿Tja woshrono iröng obi woyotjlımi llëm ega? ³⁹ ¿Tja li shängdo! Bor orkwo ëre İzİa. Bor dre ëre İzİa. Tja porwozİa. Bi shingyo, e sho dret, dboglo dret, botoyara tjok» le. ⁴⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba dre bäng, e pina ba kong lok. ⁴¹ Kuya, İya lok ga tjlökwo kjayde lok jłökoyo llëm obi, gueniyo beno löng wopjlı anmoyö, yëy le lok bakoe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Pjây jüşhko llëbo uako tjokde?» le. ⁴² Kuya lok ga kong mā sho suk pjir wleniyo twara ba kong bok kjwara, ⁴³ ga kjrara, uara ba boksho.

⁴⁴ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja shäng bomi tjok obishko ga tja tjlëno bomi kong ga «Tjłökwo tak pjang bor kjışhko Moisés kjibokwoyo li go, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go, kjibokwo ko *Salmos* go, e shäryë uunkong kjluwe" loror bomi kong eni» le.

⁴⁵ Eshko ga epga kjimtara Sbö tjlökwo tak pjang li llë loklo miydë pjlúe. ⁴⁶ Tjlë ba kong ga «Tjłökwo tak pjang li tjlë eni: "No pjluyo iche le Sbörë li, e wolon wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga woshre Sbörë iröng obi." ⁴⁷ Tjłökwo tak pjang obi tjlë eni: "Ba ko goshko ga tjlökwo lëba tjëyo kjrina kjrina löng kjok ëre kjing go li kong. Tjłökwo lëba li ëre: 'Llëbo shäryëy löng owa li, e owa jłöe lëy, ga

rayëy ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete.' ” ⁴⁸ Pjäy beno löng llëbo ñnomi, kuromi li roy laga oba kong. ⁴⁹ Ga bomi go Sbö Sëya ichër kjok dogo dwayo äär ber kësbang bomi tjok, lara bor Datarë jlökoyo sorë li eni. Gueniyo pjäy ber löng ëreshko Jerusalén kjokyo, ëye lër shäng bomi kong li shrono guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰ E irgo ga epga söra jek Jerusalén kjokyo dwayo, öötong löng Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong lok. ⁵¹ Shäng tjlë obishko ga opkjono eshko dwayo, ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

⁵² E irgo ga poshrëra lok ara, ga sano to tek löng wopjlú iröng Jerusalén kjokyo. ⁵³ Eshko ga beno löng Sbö poshrëk, ba u zlong bäng enido.

Evangelio según Juan Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. E judío. Dënashko ga e ma shaga ba kjlara Santiago tjok. Pjlara ga löng parkë di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno löng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno löng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga judíoga ara löng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Woy-otjlikoba ga kjibokwo ère tara Juandë judíoga löng kjok shto oblë oblë li kong. Kjibokwo ère tara ba kong llëno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlë ga «Ère toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe. Ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së ÿyado Sbö tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

1 Shäng kjlara ko Tjlökwo.*

Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga e sök tjän.

E sök Sbö tjok, ga e Sbö.

2 Llëye llëm obishko ga e sök Sbö tjok.

3 Ba go ga llëbo tjeng kës ère shäryara Sbörë Llëbo tjeng kës ÿy löng ère, e shäryara ba go.

4 Llëbo tjeng së kës ère, e laga erë. Shji uunkong ber löng së tja glën wleni, e laga erë bakoe.

Shji kong kjok miydë twaga li e, e bi kong ga iök jong shjiy wleni.

5 Kjok ro sīlishko ga iök li jong shjiy ÿyado, e sjëya kjok ro sīlirë ga äe.

6 Eebor ga domer weno shäng kjlara ko Juan, e ichaga Sbörë.

7 Ichara Iök Shjiy li† roy lë oba kong, nopga uunkong mär ber löng ba go wlo. 8 Juan, e Iök Shjiy li llëme. E shrono shäng Iök Shjiy li roy laga eröe. 9 Iök Shjiy jlökoyo li, shji uunkong ber löng kjok miydë ara li laga erë, ga eshko ga tjwe döröe.

10 Eshkoshko ga sök kjok ère kjing go, ga kjok ère shäryara kës ëmdë ga e ë miydaraba llëme. 11 Öör shäng kjok baíya lishko, gueniyo wlokjrara ba tjëyogarë llëme. 12 Gueniyo no kjong kjongda omwlokjrono, ga beno löng mär ba go. Epga iara beno löng Sbö wapga. 13 E weno beno Sbö wapga, shji nopga wen kjok ère kjing go dik llëme. E laga domerdë llëm, e laga Sbörë.

14 Ga Tjlökwo li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbö Wa kjlaraso, e Sbö bakoe. E kjishko ga e dbo ara, ga ba dbo kälä ÿnoy wëlle. E go ga Sbö wopjlú li, Sbö tjlökwo bek li, e shrono beno sök bi tjok, ÿy, kuy wlo.

15 Juan tjlëno ba kjishko, tjlë ga «Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe» le.

16 Ba wopjlú ara li kjishko ga shji uunkong kjimte ÿyado. 17 Dënashko ga kjok llgwekklo twara Sbörë Moisés kong, le bi kong wlo. E goshko ga e llë miydoroye. Ga Sbö wopjlú li sorë, Sbö tjlökwo bek li llë, era miydoroy Jesucristo go. 18 Sbö, e ÿga ère llëme. Gueniyo ba Wa kjlaraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa llëm, ga e sorë laga erë bi kong.

Juan No Waga tjlëno Jesús kjishko

* 1:1 Tjlökwo le li, e Jesucristo loklo. † 1:7 Iök Shjiy le li, e Jesucristo loklo.

19-20 Pjlara ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng Jerusalén kjokyo lirë tjlä Juan kong ga «¿No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng'li, e pjare?»

«Tja llëme» le ba kong wëlle.

21 Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Llëme» le ba kong.

Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Sbö tjlokwo laga tjwe lëba li pjare?»

«Llëme» le ba kong.

22 Eni ga tjlä lok ba kong ga «Eni ga pja ë los borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wlo» le.

23 Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: » «Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozĩ ber bek Tjlapga tjwe li kong’ le.» ‡

Ëbo tjlä shäng dbo go lara li, e tja layde» le.

24 Fariseoga löng eshko kjlöbö.

25 Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Pja no pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li llëm, pja Elías llëm, pja Sbö tjlokwo laga tjwe lëba li llëm bakoe lëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

26 «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjrëko shäng kjlara, era ë miydëmi löng llëme. 27 No tjwe bor irgo kjlara li e. Bek wlo ga tja ba drekwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko» § le ba kong.

28 Llëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko lishko.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

29 Wëshko ga Jesús ïya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjlä ga «¿Ízĩa! Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng

ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo. Domer kjwe öng ushko so eniyo wleni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong. 30 Kjupäshko ga tja tjläno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga e sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe. 31 Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde Israel tjëyogarë wlo, gueniyo tja ëmdë ga ommydono llëme» le.

32-33 Ga Juan tjlä jek obi ga «E ë miydër shäng llëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjläno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang ba tjok” lara bor kong eni. E irgo ga tja omïno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono beno sök ba go. 34 Tjara omïno eni, ga lër bomi kong ga e Sbö Wa jlöe» le.

Jesús oppinggaga bäm ïyo

35 Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok. 36 Jesús ïya shäng ga tjlä ga «¿Ízĩa! Öng Wlëp Usho So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» le.

37 Kuya Juan oppinggaga lirë ga to jek lok Jesús irgo.

38 ïya Jesús dë iröng ga tjlä ba kong lok ga «¿Llëye woydëmiro?»

«Tjlapga no pingga, ¿pja pë buk kjone?» le ba kong.

39 Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjäy tek bor tjok, ïmi wlo» le. Ga to jek lok ba tjok, öötong löng u jong kjone sök lishko. Dlo töy kuzong ga beno löng ba tjok eshko äär jong shkë go.

40 Kjlara jüni ko Andrés, e Simón Pedro lëng. 41 Andrés opshino eshko dwayoshko ga jek öötong shäng ba shjiy li shwoy ga tjlä ba kong ga «¿Mesías* li, e wlënorwae!» le ba kong.

‡ 1:23 Isaías 40.3. § 1:27 Drekwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. * 1:41 Mesías, e Hebreo tjlokwo.

(Mesías, e no p̄luyo iche le Sbörë li loklo).

⁴² Eshko ga ba shjiy li söra jek Jesús shwoy. İya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Pja ko Simón. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowëba ber Cefas shara» le. (Cefas, e Pedro loklo.)†

Felipe, Natanael, e rokara Jesúsdë

⁴³⁻⁴⁴ Wëshko ga Jesús jek jongya Galilea kjokyo le. Jek jëk shängshko ga domer wlëna shäng kjlara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrés, e kjokyo. Felipe İya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

⁴⁵ Kuya ga jek öötong shäng domer oblë ko Natanael shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlokwo tara Moisésdë kjok llgwekklo go, ëbo tjwe kjlara llono li kjishko. Sbö tjlokwo lagaga löng li omtono ba kjishko bakoe. Domer lara lok li İnorwa. E ko Jesús, e Nazaret so, José wa»‡ le.

⁴⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Nazaret kjokyo lepdo? ¿Llëbo p̄lú wen eshko laga ëro?»

«Kjweri shji to İk» le ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek öötong löng Jesús shäng lishko. Natanael İya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Domer tek shäng kjwe, e Israel tjëyo jlökoyo, tjlokwo le ga jlökoyo, jyörkë llëm wleniyo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja no eniyo miydëp sorë?»

«Pja rokayde Feliperë llëm obishko ga pja İnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko» le ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö Wa li pja, Israel tjëyo p̄luyo li pja bakoe» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno bop kong ga “Pja İnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko” loror eni. Tja tjlokwo kjrorop e kjishko. Ga llëbo İp kësbang, İnop kjwe kjinmo» le. ⁵¹ Ga tjlë ba kong obi ga «Lër bop kong jlökoyo ga llono ga İp ga

kjok dogo roshwing, ga Sbö parka-gaga kjok dogo so jem löng, ter löng no to ter kjok dogo dwayo ëre go» le.

2

Di kworkwara Jesúsdë beno kjillgwo bo dyo dbo ara

¹⁻² Dbargwo mya irgo ga oba orkwosmok löng Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga Jesús öötong shäng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga İrë kjıy. Jesús mekë sök eshko bakoe.

³ Oba löng orkwosmozlong dbaryo li shrëk wopro ga kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge. Eni ga Jesús mekë tjlë ba kong ga «Kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Mekë, ¿İlep shäng bor kong eni ega? Tja dbaryo äätë llëm obi» le.

⁵ Eshko ga ba mekë tjlë parkagaga löng li kong ga «Llëye le bomi kong li shäryozı eni» le.

⁶ Judıoga sgara löng orkwo shkwë yötso enido, ba pjeyoga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni. E kjishko ga di bapkwö tjeng eshko kjwo tjer (6), shäryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkö kësbang tjung wleni* kjwo sak pjök (20) dik, llëm ga sak mya (30) dik. ⁷ Eshko ga Jesús tjlë parkagaga löng li kong ga «Di bapkwö kjwe dlızı di go» le ba kong, ga uunkong li dlina lok beno tjeng tjung di go. ⁸ Eshko ga tjlë ba kong lok jek obi ga «Shizı sira, ga sözı jek këm bomi kägäyo shäng wle kong» le.

Kuya lok ga shäryara eni. ⁹ Twara lok ba kägäyo kongshko ga miydara lok ga di li kworkwara Jesúsdë beno kjillgwo bo dyo dbo ara, gueniyo llë miydara ba kägäyorë shäng llëme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy, ¹⁰ ga tjlë ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrëkshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara iako owa llëm wleniyo twe

† **1:42** Arameo tjlokwo Cefas, e ak loklo. Grecia so tjlokwo Pedro, e ak loklo bakoe. ‡ **1:45** Eshko dbaryo ga Jesús, e José wa lëba, miga eni llëme. * **2:6** Bonkö kësbang tjung wleni, e bayo litro pkëng (4) dik.

nopga mak pjir löng li kong bäm go, ie lok wlo. Iara lok ara irgo ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjwlo chira wleniyo twe ba kong lok shara. Gueniyo pjara omshäryono eni llême. ¿Iako owa llêm wleniyo lira ship shäng kjwlê já egaro?» le.

¹¹ Llêbo ÿydëba llêm wleniyo shäryara Jesúsdë bäm li e, shäryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kälä pina ba oppinggaga kong, ga beno löng mär ba go. ¹² E irgo ga to jek öötong shäng Capernaúm kjokyo ba mekë, ba lêmga, ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö.

Llêbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë drete

¹³ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judíoga kong li dörö kjishko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ Eshko ga opzrëno jek shäng Sbö u zlong bäng ga nopga wlëna löng llêbo soynek, sögla, öng wlêp ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblê wlëna wloktong löng dbur kjlopswë. ¹⁵ İya Jesúsdë eni ga no shpokklo shäryara pjara kjillgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llê tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bapkwö kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko. ¹⁶ Ga tjlê dunggwo soynegaga löng li kong ga «¡Bomi dunggwo kjwe shizî ëre dwayo! ¡Bor Data u ëre iëmi ber jong llêbo soynezlong uyo llême!» le.

¹⁷ Eshko ga tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li woyoshrara ba oppinggagarë lok kjrina. Tak pjang li tjlê ga «Tja wo pjang bop u li go İyado. Tja ymo ara ba kjishko.»†

¹⁸ Eshko ga judíoga tjeng li tjlê lok ba kong ga «¿Llêye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë? Pja ichaga Sbörë wleni ga llêbo İydëba llêm wleniyo shäryos borwa kong, e miydërwa e go wlo» le.

† 2:17 Salmo 69.9.

¹⁹ Kuya ga tjlê ba kong lok ga «Sbö u ëre shdözî ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰ Kuya lok ga tjlê ba kong ga «Sbö u ëre shäryëba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkëng kjingsho tjer (46). ¿Ga pja omshäryë dbargwo mya lëp sorëro?» le.

²¹ Gueniyo Sbö u le shäng li, e ba doyo om go li layde. ²² E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörë iröng obishko ga llêye lara li woyoshrara ba oppinggagarë lok. Eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li, e kjrara lok, ga Jesús tjlökwo kjrara lok eni bakoe.

No wotjlik sorë, e miydara Jesúsdë pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëkshko ga Jesús shäng llêbo İydëba llêm wleniyo shäryë Jerusalén kjokyo. İya nopga löng eshko lirë ga kjone kjone beno löng mär ba go. ²⁴ Gueniyo nopga wotjlik sorë li miyde Jesúsdë shäng pjire. E kjishko ga tjlökwo lëba li kjre uunkong llême. ²⁵ Nopga wotjlik llê, e miyde shäng pjir İyado. E kjishko ga wotjlik sorë li lëba ba kong guing llême.

3

Jesús, Nicodemo

¹ Domer shäng kjlara ko Nicodemo, e fariseo, judío tjlapga kjok llgwegä wleniyo bakoe. ² Shkër kjwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy ga tjlê ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok llêm kjwe ga llêbo İydëba llêm wleniyo shäryëp shäng li shäryëp ga äe» le.

³ Kuya ga tjlê ba kong ga «İër bop kong jlökoyo ga shji uunkong weno pjara. Gueniyo ëye wen jek pjara obi llêm ga äär ber Sbö nopga ga äe» le.

⁴ Kuya ga tjlê ba kong ga «¿Shji öötong këguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji wëya jek obi wlo ga äe» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga ëye we Sbö Sëyarë, ga wëya ber tjaqlën wleni llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe. ⁶ Ëye wengga norë ga ber no eröe. Ëye äär ber Sbö i wlo ga woyde ga wengga Sbö Sëyarë. ⁷ “Nopga uunkong wen jek obi kjluwe” lër bop kongshko ga pja ber sök polläk llëme. ⁸ Pjluk, e shrono ga kup ga wëlä, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydëp llëme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga wëya Sbö Sëyarë li, e so e kjoyo bakoe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e sorëro?»

¹⁰ «Pja Israel tjëyoga pingga. ¿Eni ga e miydëp llëm sorëro? ¹¹ Lër bop kong jlökoyo ga tjlökwo lërwa bomi kong, e miydërwa kjïy, llëbo ïnorwa om go li, e lorwarë, gueniyo tjlökwo lërwa löng li, e kjrëmi llëme. ¹² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjlökwo kjrëmi llëme. ¿Eni ga llëbo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjlökwo kjrëmi sorëro?»

¹³ »Ëye öör jem kjok dogo llëme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ëre ter shrono ey dwayo. ¹⁴ Dgur jyäglo poyona Moisésdë dënashko sorë ga llono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako, ¹⁵ ëye mär bor go ga ber löng së ïyado Sbö tjok wlo.

¹⁶ »Nopga löng kjok ëre kjing go woyde Sbörë ara. E kjïshko ga ba Wa kjlaraso ëre ichara zrökoba nopga kjïshko wlo, ëye mär bor go ga jer llëm wlo, ber löng së ïyado Sbö tjok wlo. ¹⁷ Tja ichara kjok ëre kjing go no dök wlo, no shdung wlo llëme. ¹⁸ Ëye mär bor go ga ber shdungko llëme. Gueniyo ëye mär bor go llëm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjlaraso ëre go llëm kjïshko.

¹⁹⁻²⁰ »Ëye llëbo owa shäryë ga woyde ga ïga ërë llëme. Ga tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjïshko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë llëm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëlä llëm

wlo le. Epga beno shdungko e kjïshko. ²¹ Gueniyo ëye jëk tjlökwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lishko, llëbo pjlú shärye löng Sbö kjïshko li ber wëlä wlo» le ba kong.

Juan Jesús läywono

²² E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë jer di roshko. ²³⁻²⁴ Kjok buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lishko ga di ara. E kjïshko ga Juan bängzaydëba no shdüzlong uyo roshko llëm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵ Eshko ga Juan oppinggaga opy-ono löng ënglë kar kar judío shäng kjlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng. ²⁶ Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Ëye llëbo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjïshko. ²⁸ “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja llëme. Tja ichara jek ba bäm go erä” loror bomi kong tjän, ga kuromi wëläe.

²⁹ »Kjoglo shäng kjlara orkwosmok wlo wleni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wlo li eröe. Domer orkwosmok wlo li yorkaga shäng li, e ber shäng wopjlú, ba kjlara tjlëno shäng li kura kjïshko. Tjara so domer yorkaga li kjoyoe. Tja wopjlú ara anmoyö e kjïshko. ³⁰ Bek wlo ga era ber tjwlo ara jek këgong këgong, ga tjara ber tjwlo chira.

³¹ »Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlo ara, oblë kjinmo. Ëye kjok ëre so ga e jüshko so erä, ga llëbo jüshko so li läywayde. Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlo ara, oblë kjinmo. ³² Llëbo ïna, kura eshko li, e läywayde, gueniyo ba tjlökwo kjrëba llëme. ³³ Gueniyo

tjłkwo kjruga ë li kong ga tjłkwo lara Sbörë ba kjışko li, e beke le. ³⁴ Jesús ichara Sbörë ba tjłkwo roy lë oba kong, ga e go ba Sëya twara beno ba kong kësbang anmoyō. ³⁵ Ba Wa woyde Data Sbörë ara, ga llëbo tjeng kës li iara beno tjeng ba wloshko. ³⁶ Eye mär ba Wa go ga beno lōng së Sbō tjok tjän, ga ber lōng eni iyado. Gueniyo eye omwlokjrë llëm ga äär ber lōng Sbō tjok eni llëm, ga shdüya Sbörë ber iyado wlo bakoe» le.

4

Jesús lano walë Samaria so tjok

¹⁻³ Jesús roy kura fariseogarë lok ga nopga pīya shäng, we shäng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shäng no wë om go llëm, waga ba opping-gagarë lok. E miydara Jesúsde, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo irōng obi. ⁴ Irbo li jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga ⁵ jek öötong shäng kjok buk kjrina ko Sicař, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobde beno ba wa José kong dënashko li buk soshko. ⁶ Eshko ga di bäng jong kjwara, shiga Jacobde dënashko. Dlo dluw dik ga Jesús sjeno jërbo kuzong ga sirkeno sök di bäng jong li zlong. ⁷⁻⁸ Ba oppinggaga jek lok u lok arashko dli tjwłëk, Jesúsda beno sök eshko.

Eshko ga walë Samaria so tek tjwe shäng kjlara di shik. Walë li İya sök ga tjłë ba kong ga «Tja sës di sira» le.

⁹ Kuya ga tjłë ba kong ga «Pja judío, ga tja walë Samaria so. ¿Eni ga tja kong di rokëp sorëro?» le. (Lara ba kong eni, judióga pjë Samaria sopga tjok llëm kjışko.)

¹⁰ Kuya ga tjłë ba kong ga «Llëbo twe woyde Sbörë bop kong, gueniyo e llë miydëp shäng llëme. Ga di rokaga sök ëre, tja ë miydëp shäng llëm bakoe. Miydëp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber lōng së jlökoyo wleniyo» le.

¹¹ Eshko ga walë li tjłë ba kong ga «Tjłapga, di bäng ëre jong rong, ga pja di shikklo drete. ¿Eni ga di shji ie ber

lōng së lëp sök li ship sorëro? ¹² Bi tjłapga tek dënashko so Jacob di shino di bäng ëre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba öng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ¿Pja tjwłö ara ba kjinmore?»

¹³ «Eye di ëre iono ga pjesit ga jek wodogro obi. ¹⁴ Gueniyo di twak tjare li, eye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shlälä wleni, ga ie ber lōng së İyado Sbō tjok bakoe» le ba kong.

¹⁵ Kuya ga tjłë ba kong ga «Tjłapga, di lëp sök li twos bor kong sira, tja wodogro ame wlo, tja tek shäng di shik kjër jüşko ame wlo bakoe» le.

¹⁶ Kuya ga tjłë ba kong ga «Pja nom bop lanma wlokjrë. Wlënop ga tek söba» le.

¹⁷ Kuya walë lirë ga tjłë ba kong ga «Tja lanma drete» le.

Kuya ga tjłë ba kong ga «“Tja lanma drete” lëp shäng li, e lorop beke. ¹⁸ Jłökoyo ga pja lanmaga rayono öötong doglo shkëng (5) tjän, ga eerishko ga domer sök bop tjok li, e bop lanma llëme. Lëp shäng li, e lorop beke» le.

¹⁹ Kuya walë lirë ga tjłë ba kong ga «Tjłapga, miydër ga pja Sbō tjłkwo laga. ²⁰ Borwa tjłapgaga Samaria so tek dënashko so li Sbō poshrëno dlup ëreshko. Gueniyo pjäy judiógara tjłë ga “Sbō, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey” lëmi eni» le.

²¹ Kuya ga tjłë ba kong ga «Tja tjłkwo kjrozon. Dbar tjwe kjwara ga Data Sbō poshrëmi wlo ga pjäy tek dlup ëre go ame, pjäy jek Jerusalén kjokyoshko ame bakoe. ²² Samaria sopga, Sbō poshrëmi lōng li miydëmi lōng llëme. Gueniyo tjawa judióga tjreko no shäng kjlara, kjrara Sbörë ber no döga wlo. E kjışko ga Sbō poshrërwa lōng li, e miydërwa lōng pjłúe. ²³ Gueniyo dbar tjwe kjwara ga eye Data Sbō poshrëk woyde jlökoyo ga e poshrëya jlökoyo ba pjłúshko, Sbō Sëya go, woyde Sbörë sorë li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän.

24 Sbö, e sëya. E kjîshko ga woyde ga e poshrëy jlökoyo bi pjlúshko, ba Sëya go» le.

25 Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër ga no pjluyo iche le Sbörë li tjwe.* Shrono ga llëbo tjeng kës li pjlollgweya borwa kong drete» le.

26 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjwe lëp shäng li, e tja» le.

27 E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lok iröng obi. İya lok ga sök lan walë tjok ga yëy le erä, ga wotjlik lok ga «¿Llëye woyde? ¿sök lan walë kjwe tjok llëno?» le, gueniyo kjakrokara lok ba kong llëme.

28 Eshko ga ba di bapkwö iara walë lirë beno jong eshko, ga to jongya u lok arashko. Öötong shäng eshko ga tjlë nopga kong ga 29 «Domer sök këm kjlara, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga lara bor kong pjire. ¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li ero llëm? Pjäy tegö. Shji to ik» le.

30 Kuya lok ga opshino to jek lok ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

31 E wopro ga Jesús oppinggaga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» le löng eni.

32 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi löng llëme» le.

33 Kuya lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Ëbo dli söno ba kongdo?» le.

34 Gueniyo tjlë ba kong lok ga «Llëye woyde bor ichagarë ga shäryër le li, e shäryër woydë äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ëre, e bor dli wleni. 35 Pjäy tjlë ga “Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye” lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe İziä. Nopga koshëy Sbö tjlökwo kjrë ame, tek löng Sbö tjlökwo kjrë eniwa tjok wlo.

36 »Ëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlong dbaryo ga dwla skogaga li löng wopjlú, dwla dgagaga tek dënashko li löng wopjlú bakoe. Sbö tjlökwo, e eni wleni bakoe. Ëye tjlökwo kjrono ga ber löng së İyado

Sbö tjok. Gueniyo eshko ga tjlökwo pjlollgwegaga ba kong, kjre wlo li, e löng wopjlú, tjlökwo lagaga ba kong tek dënashko li löng wopjlú bakoe. 37 Oba tjlë ga “Kjlara dwla dguë, kjlara obi ba bo töng” lëba eni. Eni jlöe. 38 Pjäy ichër tjlökwo pjlollgweg oba kong, kjrëba wlo. Gueniyo tek dënashko ga nopga oblë öör löng tjlökwo lë oba kong. Ba pak li kjange. Ga llëbo weno pak shäryara lok kjîshko li, e beno bomi kong» le.

39 Eshko ga Samaria sopga löng kjok eshko li mär beno löng Jesús go ara, llëye lara walë lirë ba kong li kjîshko. Tjlëno ga «Llëye shäryoror dö li, e miyde shäng pjir, ga lara bor kong pjire» lara ba kong lok eni. 40 Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga rokara ber sök ba tjok, ga beno sök eshko ba tjok dbar pjök. 41 Eshko ga nopga mär beno löng ba go ara obi, tjlökwo lara om go ba kong li kjîshko. 42 Eni ga tjlë lok walë li kong ga «Bäm go ga tjawa mär Jesús go, llëye lorop borwa kong li kjîshko. Gueniyo kurorwa tjawarë om go shara. E kjîshko ga miydërwa pjlú ga nopga kjok ëre so döga li e» le.

Domer parkaga pjlú kong li wa poptara Jesúsde

43 Dbar pjök irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo. 44 (Pjlara ga Jesús tjlë ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlo ara. Gueniyo ba kjok om go lishko ga iëba tjwlo llëme» le eni.) 45 Gueniyo kjupäbä ga Jesús sök Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëzlong dbaryoshko. Eshko ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara ara. Galilea sopga kjone kjone öör löng eshko bako, ga llëye shäryara kës li İna lok. E kjîshko ga Jesús öötong shäng Galilea kjokyo shko ga e wlojrrara lok wopjlúe.

46 Dbar kjwara ga Jesús jek öötong shäng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di

* 4:25 No pjluyo iche le Sbörë li, e kowëba Cristo bakoe.

kjlopswara beno kjillgwo bo dyo dbo ara kjupäbäshko lishko. Domer shäng kjlara Capernaúm kjokyo, parkaga pjlu kong wleniyo. Wa buk kjlara swlo ara. ⁴⁷ Kuya domer lirë ga Jesús shrono shäng Judea kjokyo dwayo ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «Bor wa swlo ara, buk wolontoe. Rokër bop kong sira ga pja jek bor tjok bor ushko, poptëp wlo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryër bomi kong llëm ga pjäy mär bor go llëme» le.

⁴⁹ Kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, shji to jekdo, bor wa wolontë llëm obi tjok» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjän» le.

Kuya ga tjläkwo kjrara, ga toe. ⁵¹ Wëshko ga jek shäng ääto ba ushko ga ba parkagaga tek löng ba wlokjrë irbo, ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, bop wa, e poptono beno pjlu!» le.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong lok ga «¿Kayo yonkë kjok orë?»

«Kjlik li zeno kjupke dlo jöya kjwleshko» le lok ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer lirë ga Jesús tjläno ga «Bop wa poptono tjän» lara ba kong li, e dloyo e go. Eni ga beno shäng mär Jesús go, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shäng Galilea kjokyo irgo ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara e tjok ga öötong pjloglo pjök tjän.

5

Woshtozlong dbaryo ga domer jek llëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Öötong dbar shrëzlong dbaryo judioga kong oblëshko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo obi. ² Shji opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp

* **5:3-4** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, no kjok igö llëm wleniyo, no jek llëm wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olö ga Sbö parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rorwe, dgön wlo. Eshko ga ëye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

Ushko So li goshko ga shji jek jek sira wleni ga di bapkwö shäryak buk eshko kjwara kësbang, roshko di, arameo tjläkwo go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwo shkëng (5), di bapkwö li sor go pjribrie. ³⁻⁴ Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, nopga dre kuga llëm wleniyo bakoe.* ⁵ Buk kjlara eshko jek llëm wleniyo. E öötong lu pjloglo sak mya kjingsho kjwong (38). ⁶ Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ina, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlä ba kong ga «¿Pja poptë wojdëre?»

⁷ «Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplong wojdë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara, oplong om go wlo lërshko ga oblë oplono bor bäm go tjän» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» le ba kong. ⁹ Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo. ¹⁰ Eni ga domer li iya judío tjlapgagarë lok ga tjlä lok ba kong ga «Eeri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e söy wlo ga äe» le.

¹¹ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Bor poptaga tjläno bor kong ga «Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong» lara bor kong eni» le.

¹² Eni ga tjlä lok ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» le. ¹³ Gueniyo e ë miydara llëm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjräko kjishko.

¹⁴ E irgo ga domer li wlëna Jesúsdë öötong sök Sbö u zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjlu. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» le. ¹⁵ Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong

shäng judío t̄lapgaga shwoy, ga t̄lë ba kong lok ga «Bor poptaga, e Jesús» le. ¹⁶ Eni ga llëbo shärye Jesúsde eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opyono beno löng ba wloyo.

¹⁷ Gueniyo Jesús t̄lë ba kong lok ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» le. ¹⁸ Kuya lok ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llëm, Sbö, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lok ga e opyono t̄jwlö Sbö dik layde shäng. E kjishko ga zröya lok woydë ara anmoyö.

Sbö Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹ Eshko ga Jesús t̄lë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërerë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme. ²⁰ Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e p̄ya bor kong drete. Ga llëbo p̄ya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyö. ²¹ Ëye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga ëye iër woydë ber shäng së ga iër ber eni ga p̄lú bakoe. ²² Ga ëye l̄gweya Data Sbörë ber shdungko wlo llëme. No l̄gweya iara beno shäng li, e tja. ²³ Shäryara eni, tja bangkjreba wlo, e bangkjreba sorë ga eni. Ëye, tja bangkjre llëm ga bor ichaga bangkjre llëm bakoe.

²⁴ »Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, bor t̄lökwo kjrara, ga mär bor ichaga go ga beno löng së ïyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wolono wleni, gueniyo iara beno löng së jlökoyo shara. ²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono löng wleni lirë, ga ëye omt̄lökwo kjrë ga ie Sbörë ber löng së jlökoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono t̄jän. ²⁶ Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë eröe. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe. ²⁷ Ga dbo twara bor kong no l̄gwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸ »Pjây kong llëbo loror li, pjây opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono iak öötong tjeng sakshko lirë, ²⁹ ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga ëye wolono löng llëbo p̄lú shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së ïyado Sbö tjok wlo, ga ëye wolono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo. ³⁰ Llëbo shäryër bor woshko llëme. No l̄gwer, tja ichara ba l̄gwek sorë li eni. L̄gwershko ga woydër ga bor ichaga ber wop̄lú bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

T̄lökwo lagaga Jesús kjishko

³¹ »Tja t̄lë bor kjishko om go kjwe ga e t̄jwlö llëme. ³² Gueniyo shäng kjlara obi t̄lë bor kjishko, ga miydër ga llëye le li, e jlöe.

³³ »Pjây nopga ichono llëbo kjakrokë Juan kong, ga llëye lara bomi kong li, e jlöe. ³⁴ Bor kong ga t̄lökwo lara norë li, e t̄jwlö llëme. Gueniyo lër shäng bomi kong, ba t̄lökwo kjrëmi wlo, pjây där e go wlo. ³⁵ Juan Sbö t̄lökwo lono shäng bomi kong, iök jong shjiy wleni, ga pjây beno löng wop̄lú ba kãã li goshko dbar kjwöbö.

³⁶ »Gueniyo llëbo shäryër kësbange. Shäryër eni, tja ichara Data Sbörë ba shäryë kjishko. Miydëmi e go ga tja ichaga erë. Eni ga bor t̄lökwo t̄jwlö ara, t̄lökwo lara Juandë bor kjishko li kjinmo.

³⁷ »Tja ichara Data Sbörë, ga t̄lëno bor kjishko bakoe. Gueniyo e ïmirë llëm, ba t̄lë li kumirë llëm bakoe. ³⁸ Ba t̄lökwo kumi woydë llëme. Tja ichara ba lë bomi kong, gueniyo pjây mär woydë bor go llëme.

³⁹ »Pjây opping Sbö kjibokwoyo go ara, pjây opping äär ber löng së ïyado Sbö tjok wlo. Ga llëbo tak lok ara eshko bor kjishko. ⁴⁰ Eni ëmdë ga pjây ber löng së ïyado Sbö tjok wlo ga pjây mär woydë bor go llëme.

⁴¹ »Tja poshrëkoba li, e bor kong ga t̄jwlö llëme. ⁴² Miydër p̄lú ga

Sbö woydëmi llëme. ⁴³ Tja ichaga bor Datarë, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. Gueniyo oblë tjwayde shäng ba woshko kjwe ga era tjlökwo kjrëmi owa llëme. ⁴⁴ Woydëmi ga oba ber löng wopjlú bomi tjok, gueniyo Sbö sök kjlaraso li ber wopjlú bomi tjok'li, e bomi kong ga llëno llëme. ¿Eni ga tja tjlökwo kjrëmi sorëro?

⁴⁵ »Gueniyo pjäy rotaga Data Sbö kong li, e tja llëme. Bomi rotaga, e Moisés. Pjäy mär löng tjlökwo tara'li go lëmi. ⁴⁶ Ga tjlökwo li tara bor kjïshko. Eni ga ba tjlökwo li kjrromi jlökoyo kjwe ga bor tjlökwo kjrromi bakoe. ⁴⁷ ¿Gueniyo ba tjlökwo tara pjang li kjrromi llëm kuzong ga bor tjlökwo kjrëmi sorëro?» le.

6

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjoglo shkëng (5,000)

¹ E irgo ga Jesús jek dipzono öötong shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalëkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe. ² Eshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye shäng ara li ña lok kjïshko. ³ Ga Jesús jem öötong wloktong sök dlup jong kjwara eshko li go ba oppinggaga tjok. ⁴ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döröe.

⁵ Eshko ga nopga tëm löng träk llëm ba shwoy li kop ñya ga tjlë Felipe kong ga «¿Shji dli tjwlëk oba löng kës tëm tjeng kjwe kong kjone?» le. ⁶ Llëye shärye eshko li miydara shäng pjir tjän, gueniyo lara ba kong eni, ba tjlïkklo, dborye sorë kuya wlo.

⁷ Eni ga Felipe tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjoglo pjök (200) äska wleni. Shäryoroy eni ëmdë ga dliyo shdöy sira sira ga pjitënge» le.

⁸ Eshko ga ba oppingga kjlara obi ko Andrés, Simón Pedro löng li tjlë ba kong ga ⁹ «Kjwozirwa shäng jüshko kjlara, pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök bakoe. ¿Gueniyo kjwe llëno oba löng kës kjwe kong?» le.

¹⁰ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko» le. Eni ga ichara lok wloktong tjeng shkwamsho ara eshko li kjing go. Domerga tjeng eshko doglo sak dbäw dbäw pjoglo shkëng (5,000) dik.

¹¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li kjrara Jesúsdë, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjïshko» le. E irgo ga pjlung shosho li shdöra nopga sirkeno tjeng kës li kong, woydara lok bayo kjöm ga eni. Ga shäryara eni mã li tjok bakoe.

¹² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlú irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Worbo tömi, opzang llëm wlo» le ba kong. ¹³ Eni ga pjlung shosho li worbo tona lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

¹⁴ Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë li ñya nopga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «Jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga tjwe wlo li kjwe» le. ¹⁵ Ga wotjlik lok ga shaya, iche ber sök ba pjluo dbo go wlo le. E miydara Jesúsdë pjir kuzong ga opshino jem llögong sit, ber sök tjoksa wlo.

Jesús jëktong di kjing go

¹⁶⁻¹⁷ Kjok ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dlup li go dwayo öötong di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga Jesús tjwayde llëm obishko ga opy-ono jem lok kjoyong roshko, jek dipzë löng Capernaúm kjokyo wlo le, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ¹⁸ Jek löng kjoyong roshkoshko ga pjluk shrono dbo ara, di iöya ara bakoe.

* **6:19** Di bäng li sor go äar ba roworbëshko wlo ga e wop kilómetro shkëng (5) dik.

¹⁹ Jek löng kjoyong roshguë wop ara, öötong löng di bäng roworbëshko* ga Jesús ñya lok ga tek jëk shäng di li kjing go, ba kjoyong jek pjang li shwo lëkong, ga bangkjrara lok ara. ²⁰ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja li jekdo shäng! Lëye bangkjrëmi llëme» le. ²¹ Kuya lok ga wlokjrara lok kjoyong li roshko. Jekdo eshko ga ba kjoyong öötong pjang di bäng li kjako, äär woydë lok kjone lishko.

²² Nopga beno tjeng di bäng kjwo kalëkong li ommydono ga Jesús oppinggaga briktong lok kjoyong kjlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok llëme. Ga kjoyong oblëra drete. Wëshko ga ²³ kjoyong tek lok kjlëbö Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko li shtoyoshko. ²⁴ Ga miydara lok ga Jesús sök llëm, ba oppinggaga löng llëmshko ga opyono lok kjoyong roshko, ga to dipzono jek Capernaúm kjokyo, Jesús wlëk.

Dli, shji ie ber löng së ñyado Sbö tjok li, e Jesús

²⁵ Öötong löng di kjwo kalëkong ga wlëna lok, ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿pja tjwe shäng na llonoshko?»

²⁶ «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wlëmi löng, pjây iono bö tjung, wopjlú kjishko erä. Gueniyo llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryoror li, e llë loklo miydëmi löng llëme. ²⁷ Pjây parkë dli srer wleniyo kjishko llëme. Pjây parkë dli srer llëm wleniyo kjishko dey, uoromi ga pjây ie ber löng së ñyado Sbö tjok wleniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

²⁸ Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Pak woyde Sbörë ga shäryërwa le li llë? ¿Lëye shäryërwa ga pjlú, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo?»

²⁹ «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjây mär ber löng bor go» le.

³⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa mär ber löng bop go wlo ga woydërwa ga llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryëp borwa kong, ñnwa wlo. ¿Lëye shäryëp ga pjlú? ³¹ Borwa tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Dli twara ba kong kjok dogo dwayo»† le.

³² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjây wotjlík ga dli lëmi löng li twaga Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni llëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e. ³³ Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga löng kjok ëre kjing go ie ber löng së ñyado ba tjok wlo li e» le.

³⁴ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong ñyado» le.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Dli, e uoromi ga pjây ie ber löng së ñyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. Ëye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjlrö ame, e ber wodogro ame bakoe. ³⁶ Gueniyo tja ñnoma ëmdë ga pjây mär bor go llëm, loror bomi kong sorë li eni. ³⁷ Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga ëye tjwe ber bor tjok wlo ga wlokjrër uunkong, «Lëme» lër ë kong llëme.

³⁸ »Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, llëbo shäryër bor woshko wlo llëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng llëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë. ³⁹ Ga llëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrër iröng obi, jer kjlara llëm wlo. ⁴⁰ Woyde bor Datarë ga ëye ba Wa ëre tjlökwo kjrë, ga mär bor go ga ber löng së ñyado ba tjok. Eni ga epga woshrër uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» le.

† 6:31 Éxodo 16.4; Nehemías 9.15; Salmo 78.24-25.

⁴¹ Kuya judíoga löng lirë ga Jesús läywara lok owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» lara li kjishko. ⁴² Tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús llëmdo? ¿Data José llëmdo? Ba data, mekë, e miyđerwa pjluë. ¿“Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo” le sorëro?» le.

⁴³ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong lok ga «Tja läywëmi ëng kong eni kjër llëme. ⁴⁴ Tja ichaga Data Sbörë. Ga ëye ichara ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyo ëye tjwe ber bor tjok wlo ga woshër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko. ⁴⁵ Tjlökwo tara Sbö tjläkwo laga tek dënashko so kjlararë beno pjang eni: “Llono ga nopga uunkong pïya Sbörë om go.”[‡] Eni ga ëye Data Sbö tjläkwo kuno, ga llëloklo miydara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶ »Data Sbö, e İga ërë llëme. Gueniyo to ter ba shwoy dwayo ërera omïno eröe. ⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye mär bor go ga ber löng së İyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸ »Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së İyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. ⁴⁹ Bomi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wolono uunkong. ⁵⁰ Gueniyo dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyo lira, ëye omuono ga wolon llëme. ⁵¹ Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Èye omuono ga ber löng së İyado Sbö tjok. Dli lër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng së İyado Sbö tjok wlo» le.

⁵² Kuya judíoga löng lirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, llë laydero? ¿Shji iche ba sho uë le, e sorëro?» le lok eni.

⁵³ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy ber löng së jlökoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kjluwe. ⁵⁴ Ga ëye omshäryono eni ga woshër iröng obi kjok pjir dbaryo

lishko, ga ber sök së İyado Sbö tjok. ⁵⁵ Dli jlökoyo lër shäng li, e bor sho. Llëbo iëy wlo jlökoyo li, e bor srëng. ⁵⁶ Èye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjlaraso wleni.

⁵⁷ »Data Sbö sök së, ga tja sök së ba kjishko. Tja ichara shrono shäng na, ga ëye mär bor sho go ga ber löng së jlökoyo bor kjishko. ⁵⁸ Bomi tjlapgaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wolonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo llëme. Èye dli lër shäng li uono ga ber löng së İyado Sbö tjok» le.

⁵⁹ Llëbo tjeng kës ëre lara Jesúsde shäng oba kong Capernaúm kjokyo, judíoga syö uyo jong eshko li roshko.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

⁶⁰ Kuya ba oppinggaga tjeng eshko lirë ga epga ara tjlä lok ëng kong ga «Tjlökwo le shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Èye omkjre ga pjluëro?» le.

⁶¹ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlä ba kong lok ga «¿Tjlökwo lër shäng li, e bomi barwoklore? ⁶² ¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li İnomi wleni ga llëye lëmi eshko? ⁶³ Nopga ber löng së laga Sbö Sëyarë, llëye shärye norë om go ga äe. Ga tjläkwo lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya İ. E kjishko ga tjläkwo kjroromi wleni ga pjäy beno löng së İyado Sbö tjok. ⁶⁴ Gueniyo pjäy kjong kjong mär woydë bor go llëme» le. Èye mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kjishko. ⁶⁵ E irgo ga tjlä ba kong lok ga «Tja tjläno bomi kong ga “Èye ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe” loror eni e kjishko» le.

⁶⁶ Kuya ba tjläkwo kjragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷ Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12)

[‡] 6:45 Isaiás 54.13.

li kong ga «¿Pjāy ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa ber löng së ïyado Sbö tjok wlo ga bop tjlokwo kjrorwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go? ⁶⁹ Bop tjlokwo kjrorwarë. Ga miydërwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjāy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjraga tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjāy kjlara wotjlik Ä wleni» le. ⁷¹ Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

7

Jesús to jek judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrëk

¹ E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblë oblë Galilea kjokyo. Gueniyo Judea kjokyo ga judíoga löng ba wlëk, zröya lok wlo le. E kjishko ga jek woydë eshko llëme. ² Eshko dbaryo ga judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe. ³ Eni ga Jesús lëmgä tjlë ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li ïya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo. ⁴ Woydëy ga llëbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llëbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong bokshto, pja ë miydëba wlo» le. ⁵ Lara lok eni, epga ba lëmgä ëmdë ga mätë ba go llëm obi kjishko.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjāy jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llëm obi. ⁷ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjāy ïywa lok shjiktëng llëme. Gueniyo tjara ïywa lok shjiktëng, llëbo shärye löngli, e owa lër shäng ba kong kjishko. ⁸ Pjāy to dbar li shrëk. Tjara jek llëm obi, tja dbaryo äätë llëm obi kjishko» le, ⁹ ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰ Gueniyo ba lëmgä briktong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga wlëya judío tjlapgagarë löng, ga tjlë ga «¿Domer, e kwonilo?» le löng ëng kong eni.

¹² Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjlë ga «Domer, e pjluë» le. Kjong kjong obi tjlë ga «Eni llëme. Shäng oba jyäpgwë eröe» le. ¹³ Eni ëmdë ga judío tjlapgaga bangkjre lok ara. E kjishko ga Jesús lanyotke lok lütshko erö, kuya lok llëm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴ Dbar li shrëkoba äär jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwlëe. ¹⁵ Kuya judío tjlapgagarë ga beno löng sëya llëm, ga tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe oppino llëme. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» le lok eni.

¹⁶ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlë ba kong lok ga «Tjlokwo lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llëm, e laga bor ichagarë. ¹⁷ Tjlokwo li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë. ¹⁸ Èye tjlokwo lë ba woshko ga opyë woydë ber pjlu oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë woydë ber pjlu ba ichaga bokso ga tjlokwo bek li layde, jyö le llëme. ¹⁹ ¿Kjok llgwekklo twara Moisésde beno bomi kong dënashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjāy omkolë llëme. ¿Eni ga tja zrömi woydë egaro?»

²⁰ «¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlara. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Wosh-tozlong dbaryo ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjāy beno löng sëya llëme. ²² Dënashko ga pjāy ichara Moisésde bomi wapga domerga doyo jyā të. (Ichaga Moisésde jlökoyo, gueniyo soyara bomi tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara lirë bäm go.) Pjāy ichara eni kuzong ga bomi wapga

äär dbargwo kjwong (8) ga doyo jyä tēmi, woshtozlong dbaryo ěmdē ga shäryēmi eni. ²³ ĴEni ga shäryēmi eshko dbaryo, kjok ilgwekklo tara Moisésdē pjang 'li shäryēmi wlo ga no poptoror ey dbaryoshko ga pjäy iirkono ara bor kong ega? ²⁴ No ilgwemishko ga ilgwemi llēbo ĩmi li go ame, ilgwemi bek shara» le.

²⁵ Kuya Jerusalén sopga löng lirē ga kjong kjong tjlē ěng kong ga «ĴDomer wlēkoba löng, zrökoba wlo 'li shäng kjwe llēmdo? ²⁶ Shäng tjlōkwo lē oba uunkong bokshto, ga kong llēye le bi ichagagarē ba kong llēme. ĴMiydara lok ga no pjluyo iche le Sbörē 'li kjwe jlōe le lēpde? ²⁷ Gueniyo no pjluyo iche le Sbörē 'li tjweshko ga e kjone so miydaga ěrē llēme. Domer kjwera kjone so miydērwa pjlúe» le löng eni.

²⁸ E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbō u zlong bäng. Llēye le löng 'li kuya ga tjlē ba kong lok dbo go ga «Tja ě miydēmi lēmi löng eni. Tja kjone so miydēmi lēmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ěre shrono shäng bor woshko llēme. Tja ichaga tjok. Tjlōkwo bek laga 'li e. Era miydēmi löng llēme. ²⁹ Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga ěrē. E kjīshko ga e miydēr pjlúe» le.

³⁰ Eshko ga shaya lok woydē, gueniyo ba dbaryo äätē llēm obi kjīshko ga to porwara lok llēme. ³¹ Eni ěmdē ga nopga tjeng eshko 'li tjrēko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tjlē löng ga «ĴNo pjluyo iche le Sbörē 'li shronoshko ga llēbo ĩydēba llēm wleniyo shärye domer kjwe kjinmo sorēro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarē Jesús shak le

³² Jesús lanyotkēba sorē 'li roy kura fariseogarē, ga tōno lok syōshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbō u dagaga ichara lok kjlōbō ba shak. ³³ Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tjlē löng 'li kong ga «Tja ber sök bomi tjok dbar kjwōbō dōe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök lishko. ³⁴ Eshko ga tja wlēmi löng kjēr ga tja wlēmi llēm, tja

öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjīshko» le.

³⁵ Kuya judíoga löng lirē ga tjlē lok ěng kong ga «ĴWlēy ga äe le li, e sorēro? ĴJongya kjok shto oblē oblē, judíoga shdōktong öötong löng tjēyoga oblē oblē tjrēko lishko, nopga judío llēm wleniyo ping wlo lēpde? ³⁶ ĴTjlē ga «Tja wlēmi löng kjēr ga tja wlēmi llēm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjīshko» le shäng 'li llē layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷ E irgo ga dbar shrēzlong dbaryo pjirzlong dbaryo 'li öötonge. Dbar eshko 'li tjlō ara anmoyō lēba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjlē dbo go ga «ĴEye wodogro ga tek bor shwoy, di twēr ba kong 'li ie wlo.

³⁸ ĴEye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga ěrē ga ber löng sē ĩyado Sbō tjok, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē 'li eni» le.

³⁹ (Di li, e Sbō Sēya loklo. ĴEye mär ba go ga kong Sbō Sēya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätē ber sök kēsbang, tjlō ara kjok dogo llēm obi. E kjīshko ga Sbō Sēya twayde llēm obi.)

Nopga shdōktong beno wotjlīk oblē

⁴⁰ Kuya löng lirē ga kjong kjong tjlē ga «Ĵlōkoyo ga Sbō tjlōkwo laga tjwe lēba 'li kjwe» le. ⁴¹ Kjong kjong tjlē ga «No pjluyo iche le Sbörē 'li kjwe» le. Kjong kjong obi tjlē ga «Eni llēme. No pjluyo iche le Sbörē 'li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llēme. ⁴² Sbō tjlōkwo tak pjang 'li tjlē ga e David tjēyo, e ber Belén so, David weno buk lishko» le. ⁴³ Eni ga nopga shdōktong beno wotjlīk oblē oblē Jesús kjīshko. ⁴⁴ Kjong kjong omshak woydē, gueniyo porwara lok llēme.

Judío tjlāpgaga Jesús tjlōkwo kjrōno llēme

⁴⁵ E irgo ga Sbō u dagaga ichara löng 'li to jek lok ba ichagaga löng lishko iröng obi. Ĵya ba ichagagarē lok ga tjlē

ba kong lok ga «¿Söromi llëm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga lirë eni.

⁴⁶ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëye tjlë wolëso eni li kurwarë llëme» le.

⁴⁷ Eni ga fariseoga tjlë ba kong lok ga «¿Pjây ëmdë ga jyäpgwara bakore?

⁴⁸ Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mär ba go kjlara llëme. ⁴⁹ Ba tjlökwo kfragaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miyde löng llëme. Epga shdungko» le.

⁵⁰ Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjlë löng li kong ga

⁵¹ «Tjlökwo tak pjang bi kjok llgwekklo go tjlë ga ëye rotaraba ga kjakrokëy ba kong, llëye shäryara li, e llë miydëy yötso wlo, ga shdüydë eshko kjwlë jä» le.

⁵² Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Pja ëmdë ga Galilea soro? Sbö tjlökwo tak pjang kjibokwo go li is yötso. Miydëp e go ga Sbö tjlökwo laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme» le. ⁵³ E irgo ga tönö löng eshko li to jongya lok ba ushko.

8

*Walë llëbo owa shäryaga wleniyo söraba öötong shäng Jesús boksho kjlara**

¹ E irgo ga Jesús jem Olivos dlupyo. ² Wëshko kjok shröngto ga jer öötong shäng Sbö u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wloktong sök ba ping eshko.

³ E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e tek löng kjlöbö eshko. Walë tek söra lok kjlara. Walë li wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme. Öötong löng eshko ga walë li iara lok beno shäng nopga löng li boksho, ⁴ ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walë kjwe wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme. ⁵ Kjok llgwekklo go ga shji ichara Moisésdë walë kjweniyo lök ak go,

zröy wlo. ¿Llëye lëp eshko?» le. ⁶ Lara lok eni, Jesús tjlïya wlo, rote lok llëye le li go wlo.

Kuya Jesúsde ga dboryara llëme. Kujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go. ⁷ Ga kjakroke lok ba kong kjër kuzong ga kojono iröng, ga tjlë ba kong lok ga «Pjây kjone dey ga kumi ga pjlo bek, llëbo owa shäryaga llëm wleniyo ga akkwo kjrëmi kjwara ga walë kjwe lözï e go bäm go» le, ⁸ ga kujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹ Kuya nopga tjeng lirë ga brik lok kjlara kjlara, këkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walë li beno shäng Jesús tjok eröe. ¹⁰ Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yë kwonllo? ¿Pja shduna lok llëmde?»

¹¹ «Llëme, Tjlapga. Tja shduna lok llëme» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga pja shdun llëm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga llëbo owa shäryëp ame» le.

Jesús tjlëno ba kjishko om go

¹² E irgo ga Jesús tjlëno nopga kong obi. Tjlë ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo. Ëye jëk shäng bor tjok ga jëk kjok ro sï roy wleni ame. Era jëk iök shjiy li tjok wleni, kjok igö wëllë wlo, ga beno shäng së iyado Sbö tjok» le.

¹³ Kuya fariseogarë lok ga tjlë ba kong ga «Pja tjlë shäng bop kjishko om go erä. E kjishko ga bop tjlökwo tjwlo llëme. Woyde ga laga oblërë bop kjishko dey» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlë shäng bor kjishko ëmdë ga tjlökwo lër shäng li, e jlö, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydër shäng pjlu kjishko. Gueniyo pjâyda ommydë llëme. ¹⁵ Pjây no llgwek, nopga kjok ëre so i dik. Gueniyo tjara no llgwek llëme. ¹⁶ Llgweror kjwe ga shäryoror bor woshko llëm, shäryoror Data Sbö,

* 8: Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

bor ichaga li tjok. E kjishko ga llgweror kjwe ga kjwe beno beke. ¹⁷ Bomi kjok llgwekklo tak pjang li tjlë ga ëye llgwey wlo ga woyde ga nopga wlëy do pjök omïno, omlë jong eni wleniyo. Enira llgwey ga pjlúe. ¹⁸ Tjlökwo lagaga bor kjishko li tjeng do pjök eni bakoe. Kjlara li tja, kjlara li Data Sbö, bor ichaga. Tjawa pjöyikong tjlëno bor kjishko beke» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Bop data lëp li sök kjone?»

«Tja ë miydëmi löng llëme. Miydoromi kjwe ga bor Data li ë miydëmi bakoe» le ba kong. ²⁰ Lara shäng eni Sbö u zlong bäng, dbur twozlong shtoyo lishko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo äatë llëm obi kjishko ga to sharaba llëme.

²¹ Eshko ga tjlëno nopga kong jek pjlara obi. Tjlë ga «Tja toe. E irgo ga tja wlëmi, gueniyo pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok. Ga tja öötong sök lishko ga pjây äär eshko ga äe» le.

²² Kuya judío tjlappaga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «¿Tjlë shäng ga “Tja öötong sök lishko ga pjây äär eshko ga äe” le shäng li llë layde? ¿Domer kjwe opzrök woydë layde shängde?» le lok eni.

²³ Gueniyo tjlë ba kong lok obi ga «Pjây kjok töshko ëre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjây wotjlik nopga kjok ëre so dik, gueniyo tjara wotjlik eni llëme. ²⁴ “Pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok” loror bomi kong e kjishko. Tjlökwo lër shäng bor kjishko li kjrëmi llëm ga pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok jlökoyo» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja ëro?»

«Tja ë loror bomi kong tek dämärshko li tja. ²⁶ Tja tjlë woydë bomi kong ara, llëbo owa shäryëmi löng li kjishko. Gueniyo lër bor woshko llëme. Bor ichaga tjlë bek iyado, ga tjlökwo lara bor kong li, e lotë nopga kjok ëre so kong» le.

²⁷ Tjlëno shäng ba ichaga kjishkoshko ga ba Data sök kjok dogo li layde shäng, gueniyo miydara lok llëme.

²⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ë miydëmi eshko, ga llëbo shäryër bor woshko llëm, tja pina bor Datarë sorë li lotë shäng, e miydëmi eshko bakoe. ²⁹ Bor ichaga, e shäng bor tjok, tja raye llëm, llëbo woyde li shäryër iyado kjishko» le. ³⁰ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga nopga ara beno löng mär ba go.

Abraham tjëyoga

³¹ Eshko ga Jesús tjlëno judioga mär beno löng ba go löng li kong. Tjlë ga «Tjlökwo kjroromi li rayëmi llëm ga pjây ber löng bor oppinggaga jlökoyo. ³² Enira tjlökwo bek li miydëmi löng pjlú, ga pjây där e go» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga, ga tjawa äatë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ë tjok llëme. ¿Eni ga tjawa ber löng där wlo lëp ega?»

³⁴ «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë ga ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Ichaga beno ba wotjlik owa lirë. ³⁵ Ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok iyado wlo llëme. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llë, era ber sök ba pjeyoga tjok iyado wlo. ³⁶ Eni ga pjây döga Sbö Wa ërerë ga pjây döktong jlökoyo. ³⁷ Miydër ga pjây Abraham tjëyoga, lëmi löng sorë li eni. Gueniyo ga tja zrömi woydë, bor tjlökwo kjrëmi woydë llëm kjishko. ³⁸ Llëbo ïnor Data Sbö bokshto li lotë shäng bomi kong, gueniyo pjây jëk löng tjlökwo laga bomi datarë bomi kong li go» le ba kong.

³⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga» le.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjây Abraham tjëyoga jlökoyo kjwe ga pjây opshäryë baïya dik. ⁴⁰ Gueniyo tjlökwo bek lara Sbörë bor kong li lër shäng bomi kong, ga tja zrömi woydë e kjishko. ¡Abraham opshäryono eni

llëme! ⁴¹ Pjāy opshāryē'lōng bomi data j̄lōkoyo 'li ī dik» le.

Kuya 'lok ga tjlē ba kong ga «Tjawa data oblē llëme. Borwa data, e kjlaraso, Sbō erōe» le.

⁴² Kuya ga tjlē ba kong 'lok ga «Tja tek Sbō shwoy dwayo, ga tja shrono shāng na. Eni ga Sbō, e bomi data j̄lōkoyo kjwe ga tja woydēmi ara. Tja shrono shāng bor woshko llēm, tja ichaga erē. ⁴³ ¿Tj̄lōkwo lēr shāng bomi kong 'li llē 'loklo miydēmi llēm ega? Tj̄lōkwo 'li kjrēmi woydē llēm kjīshko. ⁴⁴ Bomi data j̄lōkoyo lēr shāng bomi kong 'li, e Ä. Pjāy wotjlik baīya dik, ga llēye woyde 'li, e shāryēmi woydē eni. Wenoshko tek lēkong ga e shāng no zrōga īyado. Tj̄lōkwo bek 'li rayara, e jyōrkē ä kjīshko. Tj̄lēshko ga jyōrkē erä. Wotjlik jyō erä. Jyōrkagaga lōng kēs data wleni 'li e. ⁴⁵ Gueniyo tj̄lōkwo lēr shāng bomi kong 'li, e beke. Tj̄lōkwo 'li kjrēmi llēm e kjīshko. ⁴⁶ ¿Pjāy kjone dey ga tja īnōmi llēbo owa shāryē? Ēye llëme. Tj̄lōkwo lēr shāng bomi kong 'li, e beke. ¿Eni ga tj̄lōkwo 'li kjrēmi llēm ega? ⁴⁷ Sbō tj̄lōkwo 'li, e kuya ba nopga lōng kēs lirē. Gueniyo pjāyda omkuk llēm, pjāy ba nopga llēm kjīshko» le.

Jesús tjlēno ba kjīshko om go

⁴⁸ Kuya judío tjlapgaga lōng lirē ga tj̄lē 'lok ba kong ga «Pja Samaria so erä, pja goshko Ä sēya kjlara bakoe. Lērwa eni, ga miydērwa ga e j̄lōe» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlē ba kong 'lok ga «Tja go Ä sēya llëme. Llēye shāryēr shāng 'li, e shāryēr bor Data bangkjrēr kjīshko. Gueniyo tja bangkjrēmi llëme. ⁵⁰ Tja ber tjwlō ara 'li wlēga tjarē llëme. E wlēga oblērē. No llgwega 'li e. ⁵¹ Lēr bomi kong j̄lōkoyo ga bor tj̄lōkwo kolagaga lōng kēs 'li, e wolon llëme» le.

⁵² Kuya 'lok ga tjlē ba kong ga «Miydērwa bop tj̄lē 'li go ga pja goshko Ä sēya kjlara j̄lōkoyo. Abraham, e wolonoe. Sbō tj̄lōkwo lagaga lōng kēs 'li, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tj̄lōkwo kolagaga lōng kēs 'li, e wolon llëme» lēp shāng eni sorēro?

⁵³ ¿Pja tjwlō ara borwa kjokē Abraham kjinmo lēpdo? Era wolono, Sbō tj̄lōkwo lagaga lōng kēs 'li wolono bakoe. ¿Eni ga pja ē lēpdo?»

⁵⁴ «Llēbo shāryēr tjarē om go, tja ber kēsbang, tjwlō ara wlo kjwe ga e llēno llëme. Gueniyo bor iaga ber kēsbang, tjwlō ara 'li, e bor Data, bomi Sbō lēmi 'li e. ⁵⁵ Gueniyo era miydēmi lōng llëme. Tjara ommiydē. Tja ommiydē llëme loror bomi kong kjwe ga tja ber shāng jyō laga pjāy dik. Gueniyo tja ommiydē, ga ba tj̄lōkwo kolēr īyado. ⁵⁶ Bomi kjokē Abraham, tja wen tjwe kjok ēre kjing go dbaryo ēre īya woydē ara, koshara shāng woowa llëme. Ga pina Sbōrē ba kongshko ga beno wopjlúe» le.

⁵⁷ Kuya 'lok ga tjlē ba kong ga «Borwa kjokē Abraham, e wolono tek dēna tjān, ga pja mite jā, pja 'lu pjloglo sak shkēng (50) llēm obi. ¿Eni ga Abraham īnop sorēro?»

⁵⁸ «Lēr bomi kong j̄lōkoyo ga Abraham llēm obishko ga tja sōk tjān» le.

⁵⁹ Kuya 'lok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara 'lok, löya wlo 'le, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbō u jong lishko dwayo.

9

Domer kjok īgō llēm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsde kjlara

¹ Jesús jek jēk shāng wopro ga domer īna sōk kjlara kjok īgō llēm, weno buk eni. ² Eshko ga ba oppinggaga tj̄lē 'lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok īgō llēm kjweni ega? ¿Llēbo owa shāryaga erēre, de ba datagarē?»

³ «Eni llëme. Beno kjweni, opshāryono owa kjīshko llēm, ba dataga opshāryono owa kjīshko llēm bakoe. Domer kjwe kjok īgō llēm, Sbō dbo ara 'li pin oba kong wlo. ⁴ Pak twara bor ichagarē bi kong, shāryēy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak 'li shāryēy kjluwe. Dbar pjitong ga llēye shāryēy wlo ame. ⁵ Tja sōk kjok ēre kjing go obishko ga tja so iōk jong shjiy nopga

kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶ Tjlëno pjir ga tröng tjwono klung kjing go, ga ba tröng li rorwara klung sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar, ⁷ ga tjlä ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwö ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara loklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shk-wono di lara li go. E irgo ga tjwe shäng iröng obi, ga bokkwo poptono beno pjlúe.

⁸ İya ba pjeyoga löng soshko lirë ga tjlä lok ëng kong ga «¿Domer kjwe, İy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lok eni. Nopga dämär ga omİno dbur rokë oba kong wleniyo omİlono eni bakoe.

⁹ Eshko ga kjone kjone tjlä ga «Kjwe jlöe» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjlä löng llë li kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Domer lëmi löng li, e tja» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ga pja kjok İk pjlú sorë?»

¹¹ «No shäng kjlara kowëba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara bokkwo shkwë di buk di bapkwö ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwë eshko, ga tja beno shäng kjok İk pjlúe» le.

¹² Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Domer lëp shäng li kwonİlo?»

«Miydër llëme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjışhko

¹³⁻¹⁴ Eshko ga woshtozlong dbaryo. E kjışhko ga domer li söra lok, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy. ¹⁵ Eshko ga fariseoga tjlä lok ba kong ga «¿Pja poptono sorë?»

«Dishäng shtira Jesúsdë bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shk-wono, ga tja beno shäng kjok İk pjlúe» le ba kong.

¹⁶ Kuya lok ga kjone kjone tjlä ga «Domer le li, woshtozlong dbaryo jneya llëme. Miydëy e go ga e ichaga Sbörë llëme» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «¿Gueniyo e llëbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llëbo İydëba llëm wleniyo shärye sorë?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblë oblë.

¹⁷ E irgo ga tjläno lok domer poptono shäng li kong obi. Tjlä ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lëp shäng li ë?»

«Bor kong ga domer li, e Sbö tjlökwö laga» le ba kong.

¹⁸ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlökwö kjre llëme. E kjışhko ga no ichara lok ba dataga wlokjrë. ¹⁹ Söra lok, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjlä lok ba kong ga «¿Weno kjok İgö llëm lëmi löng li kjwe jlöre? ¿Eni ga shäng kjok İk pjlú sorë?»

²⁰ «Miydërwa ga kjwe borwa wa jlöe. Ga weno kjok İgö llëme. ²¹ Gueniyo eeri ga kjok İgö pjlú sorë, poptaga ë, e miydërwa löng llëme. Kjwe këguë tjän. Kjakrokozi ba kong om go dey, pjäy dborye om go wlo» le ba kong. ²²⁻²³ Lara lok eni, judío tjlapgaga li bangkjre lok ara kjışhko. Tjwayde lok llëm obishko ga judío tjlapgaga li tjläno lok ëng kong ga «Ëye tjläno ga “No pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús” lara ga ichërwa opzrëk bi syö uyo roshko ame» lara lok eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerë pjire. Tjläno ga «Kjwe këguë tjän. Kjakrokozi ba kong om go dey» lara lok eni e kjışhko.

²⁴ E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lirë jek obi, ga tjlä lok ba kong ga «Miydërwa ga domer lëp shäng li, e llëbo owa shäryaga eröe. E kjışhko ga tjlökwö los bëy, Sbö ber kësbang, tjwlö ara wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Domer li llëbo owa shäryagare, de llëm, e miydër shäng llëme. Gueniyo ga dämär ga tja kjok İgö llëm, ga eeri ga tja kjok İgö pjlúe. Era miydër pjlúe» le.

²⁶ Eshko ga tjlëno lok ba kong obi. Tjlë ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llëye shäryara bop kong?»

²⁷ «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. ¿Kjakrokëmi bor kong kjër llëno? ¿Pjäy kjlopswë woydë ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

²⁸ Kuya lok ga domer li äyoshtakza lok tjä tjä, tjlë lok ga «¡Ba oppingga li pja eröe! ¡Tjawa opping Moisés tjlökwo go! ²⁹ Miydërwa ga tjlökwo laga Moisés kong li, e Sbö. Gueniyo domer lëp shäng li wen tjwe kjone dwayo miydërwa ëmdë llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿E sorëro? E wen tjwe kjone dwayo miydëmi löng llëm, gueniyo bor bokkwo poptara beno pjlúe.

³¹ Miydëy pjlú ga llëbo owa shäryaga syöshtë Sbö kongshko ga tjlökwo kuya llëme. Gueniyo ëye Sbö poshrëk, llëye woyde li shäryë iyado ga era syöshtë ba kong ga tjlökwo kuya. ³² ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok igö llëm li bokkwo poptaraba eni lëba? Ëye llëme. ³³ Domer li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

³⁴ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lok ba kong, ga ichara lok judíoga syö uyo dwayo, ga ichara lok opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok igö llëm wleniyo

³⁵ Roy kura Jesúsdë. Eni ga domer li wlëna, ga tjlë ba kong ga «¿Pja mär no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

³⁶ «Tjlapga, lëp shäng li ë los bor kong, tja mär ber shäng ba go wlo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ñop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja mär bop go» le, ga kjök tono sök ba zlong bäng, ga poshrëra.

³⁹ Eshko ga tjlë domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llgwega, nopga kjok igö llëm wleni ber löng kjok ik pjlú wlo, nopga kjok

ik pjlú wleni li ber löng kjok igö ame wlo bakoe» le.

⁴⁰ Fariseoga löng eshko kjlëbö. Tjlëno eni li kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok igö llëm wlenire?»

⁴¹ «Pjäy löng kjok igö llëm kjwe ga pjäy ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjishko llëme. Gueniyo pjäy kjok ik pjlú lëmi kuzong ga pjäy shdungko» le.

10

Öng wlëp ushko so daga pjlú anmoyö li, e Jesús

¹ Eshko ga Jesús tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye jek opzrëk öng wlëp ushko so kjëryo jong li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglo go ga e öng lüyotkaga. ² E ga ëye jek opzrëk u bäng li go ga öng daga jlökoyo li e. ³ Ga kong u bäng li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo. ⁴ E irgo ga öng baïya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lok pjlú kjishko. ⁵ Gueniyo oblë kjwe ga irpjäya lok llëm, tök lok llet erä, ba ybö miyde lok llëm kjishko» le. ⁶ Tjlëno öng wlëp ushko so jyäglo go eni, gueniyo llë loklo miydaraba llëme.

⁷ E kjishko ga tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga öng kjëryo u bäng lër shäng li, e tja om go loklo. ⁸ Nopga öör löng bor bäm go kës li, e öng lüyotkaga wleni, gueniyo öng li rokara lokshko ga ba ybö kura lok llëme. ⁹ U bäng lër shäng li, e tja loklo bakoe. Ëye jek opzrëk tja shäng li go ga era döktonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlëpe.

¹⁰ »Lügwanggaga tjwe löng öng li lüyotkaga, zröga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng li ber löng së iyado Sbö tjok wlo, ber löng wopjlú wlo. ¹¹ Tja öng daga pjlú anmoyö wleni. Öng daga pjlú li optwë wolon

öng li kjĩshko. ¹² Eye parkë öng li dë dbur kjĩy dö ga opshäryë eni llëm, öng li baĩa llëm kjĩshko. İya ga shjiti kjĩloshko so iir ä wleniyo tjwe sök kjłara ga öng daga potjwlëk ĩ li tök, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjłara, ga llamo shdär ber kjloroe. ¹³ Öng daga potjwlëk ĩ li töktong, ba kong ga öng li tjwlö ara llëm kjĩshko, dbur woydayde shäng eröe.

¹⁴ »Tjara öng daga pjlú anmoyö wleni. Bor öng li miydër shäng pjlú, ga tja miyde lok pjlú bakoe. ¹⁵ Tjawa ëng miydë löng eni li, e so Data Sbö miydër shäng pjlú, ga tja miyde shäng pjlú li kjoyoe. Ga tja optwë wolon bor öng li kjĩshko. ¹⁶ Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjëryo lër shäng li kjoyo llëme. Eni ëmdë ga bor ybö kuya lok bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjłuwe, bor öng li ber tjeng kjrinaso wlo, öng daga ber kjłaraso wlo bakoe. ¹⁷ Tja optwë wolon ba kjĩshko, e irgo ga tja woshre iröng obi. Tja woyde bor Datarë ara e kjĩshko. ¹⁸ Woydoror eni llëm kjwe ga tja zröga ërë llëme. Tja optwë wolon wlo laga tjarë. Tja kong dbo twara bor Datarë ara, tja optwë wolon wlo, tja woshre iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹ Kuya judíoga löng lirë ga beno löng wotjłik kjrĩng pjök obi. ²⁰ Epga ara tjlë ga «ıDomer kjwe goshko Ä sëya kjłara! ıKjwe skwë! ıKuy ega?» le. ²¹ Gueniyo kjone kjone tjlë ga «No goshko Ä sëyaga tjlë eni llëme. ıNo kjok ĩgö llëm wleniyo popte Ä sëyagarë sorëro?» le lok eni.

Judíoga mär woydë Jesús go llëme

²² E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbö u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrëkoba wopro ga ²³ Jesús jek jëk shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ²⁴ Eshko ga kopjringa judío tjłapagarë lok pjribri, ga tjlë lok ba kong ga «ıTjawa iëp ber tjeng wotjłik pja ëro lërwa äär jong lłonoro? No

pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja jłökoyo wleni ga los borwa kong wëlä, miydërwa wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjłökwo kjrromi llëme. Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryër shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ë miydëmi wëläe. ²⁶ Gueniyo tja tjłökwo kjrëmi löng llëm, pjäy öng wlëp ushko so botoya llëm kjĩshko. ²⁷ Botoya lira, bor ybö kuya lok. Epga miydër pjlú, ga jëk lok bor irgo. ²⁸ Epga iër ber tjeng së İyado Sbö tjok, wolon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga ërë bor shjiryö llëme. ²⁹ Twaga bor Datarë beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga ërë ba shjiryö llëm bakoe. ³⁰ Tja, Data Sbö, tjawa kjłaraso» le.

³¹ Kuya lok ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, ³² gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryoror Data Sbö ko goshko ara. ıTja lömi, zrömi woydë akkwo kjwe go llëbo shäryoror kjone dey li kjĩshko?»

³³ «Pja lörwa e kjĩshko llëme. Pja no eröe. Gueniyo pja opyë woydë ber Sbö wleni. Pja shäng Sbö läywë owa, iëp ber tjwlö llëm wlo lëp. Pja lörwa e kjĩshko» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tak pjang bomi kjok ĩlgwekklo go eni: “Lër bomi kong ga pjäy sböpga’ le Sbörë eni.”* ³⁵ Miydëy ga llëye tak pjang Sbö tjłökwo go li, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjłëno nopga kong, ga kowara sböpga. ³⁶ Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga ı“Tja Sbö Wa” loror bomi kongshko ga pjäy wotjłik ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwlö ara wlo lër lëmi eni ega? ³⁷ Tja opshäryë bor Data dik llëm kjwe ga tja tjłökwo kjrëmi llëm ga pjlúe. ³⁸ Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjłökwo kjrëmi woydë llëm ëmdë ga woyde ga miydëmi llëbo shäryër shäng li go ga

* 10:34 Salmo 82.6.

Data Sbö shäng bor tjok, pjây mär woydë bor go llëm gueniyo» le.

³⁹ Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo töktonge.

⁴⁰ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo. ⁴¹ Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjlë lok ëng kong ga «Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara Juandë llëme. Gueniyo llëye lara domer kjwe kjishko kës li, e beno jlöe» le lok eni. ⁴² Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

11

Lázaro wolonoe

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikklo lö pjlëbë kwongga Tjlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba käkzong go li e. Pjlara ga Lázaro buk swlo ara. ³ E kjishko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjlë ba kong ga «Tjlapga, Lázaro woydëp ara li, e buk swlo ara» le.

⁴ Kuya ga tjlë ga «E shara swlorë, ba wolon dbaryo wlo li öötong kjÿ llëme. E shäryono eni, Sbö ber kësbang, tjwlö ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ëre ber kësbang, tjwlö ara oba bokshto wlo bakoe» le. ⁵ Lázaro woyde Jesúsde ara, ba dorga woyde ara bakoe. ⁶ Roy kura eni ëmdë ga beno shäng dbar pjök obi shäng lishko.

⁷ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» le.

⁸ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupäshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judíogarë lara. ¿Eni ga pja jek woydë eshko iröng obi ega?» le.

⁹ Kuya ga tjlëno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjlë ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo të kjok shröngto äär jong kjok sëng ÿyado llëmdo? Eye jëk shäng dba ga sabyë llëm, kjok shjiy kjÿ. ¹⁰ Gueniyo eye jëk shäng shkë ga era sabyë, kjok

shjiy llëm kjishko» le. ¹¹ E irgo ga tjlë ba kong lok obi ga «Bi kjlara Lázaro, e buk pëe. Gueniyo tja to ba wolleng» le.

¹²⁻¹³ Kuya lok ga wotjlik ga buk pë jlökoyo le. E kjishko ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, ¿pono ga kayo yonkë llëmdo?» le, miga «E buk pëe» le Jesúsde li, e Lázaro wolonoe layde.

¹⁴ Eni ga tjlëno ba kong lok wëlle. Tjlë ga «¡Lázaro, e wolonoe!

¹⁵ Gueniyo miydër ga tja shäng ey llëm li, e ber bomi kong pjlúe. Llëbo shäryër wlo li inomi ga pjây mär ber löng bor go jek këgong. E kjishko ga tja wopjlúe. Kjweri shji to ik» le.

¹⁶ Ba oppinggaga tjeng li tjrëko shäng kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlö bakoe. Eshko ga tjlë ba pjeyoga oppinggaga tjeng li kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wolon ba tjok wlo» le.

Lázaro woshrara Jesúsde iröng obi

¹⁷ Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öötong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öötong dbargwo pkëng (4) tjän. ¹⁸ Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jëk Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjókshko wleni.*

¹⁹ Eni kuzong ga judíoga öötong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkë wlo.

²⁰ Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarë ga jer ba wlokrë irbo. Maríara beno sök ushko. ²¹ Marta öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme. ²² Gueniyo miydër ga öötong dbar kop ara tjän ëmdë ga llëye rokëp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop sing, e woshre iröng obi» le.

²⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër ga woshre iröng obi kjok pjir dbaryo lishko jä» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Nopga woshraga ber löng së iröng obi li, e

* **11:18** Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilómetro mya dik.

tja. Nopga iaga ber löng sê ÿyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Æye mär bor go ga wolono ëmdë ga ber löng sê ÿyado. ²⁶ Ga ëye mär löng bor go, ga beno löng sê ÿyado Sbö tjok ga era wolon ame. ¿Llëye lër shäng li tjlökwo kjrëpde?»

²⁷ «Ëng, Tjlapga. Miydër ga no pjluyo, Sbö Wa iche le Sbörë ter tjwe kjok ëre kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸ E irgo ga jem iröng ba ushko ba lëng rokë. Öötong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjlëno ba kong tjoksa. Tjlë ga «No pingga li shrono shäng jüshko, ga pja roke shäng» le.

²⁹ Kuya Mariarë ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik. ³⁰ Eshko ga Jesús wlëna Martarë shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde Betania kjokyo llëme. ³¹ Eshko ga María kojono maling, ga opshino jek eshko dwayo li ÿya judíoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³² Jesús ÿya Mariarë pjola dwayo ga jer öötong shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³ Eshko ga kjök tono sök slar ëë li, judíoga löng ba yorkaga li slar lok ara li ÿya Jesúsde ga jek wosong erä, beno woydë ara, ³⁴ ga tjlë löng li kong ga «¿Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«ÿp woydë ga shji to ik» le ba kong.

³⁵ Eshko ga Jesús slar ëëe. ³⁶ ÿya judíoga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «Shinmo li woydara ara, ÿzã» le.

³⁷ Gueniyo kjone kjone tjlë ga «Kjupä ga no kjok igö llëm wleniyo poptara domer kjwerë kjlara. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸ Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong guëng jong ööng kjwara li roshko, ak kësbang iak jong kjwara ba bängzakklo. Öötong shäng eshko ga ³⁹ tjlë nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjozã» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjlë ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e

shinmotkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lö ong tjän» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno bop kong tjän ga tja tjlökwo kjrëp ga Sbö dbo kãlã ÿp jlökoyo lorop bop kong eni» le.

⁴¹ Eshko ga ak li kjara lok jong lishko dwayo. E irgo ga kjok dogo ÿya Jesúsde, tjlë ga «Data, llëye loror bop kong li kurop. Tja wopjlu bop tjok e kjishko. ⁴² Miydër ga tja kup ÿyado, gueniyo lër shäng ëre, nopga tjeng ëre kjishko, tja ichaga pjarë miyde lok wlo» le.

⁴³ Syöshtono eni pjir ga tjlëno dbo go. Tjlë ga «¿Lázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» le. ⁴⁴ Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyo woshrono tek shäng sê tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kä potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjlë nopga tjeng li kong ga «Ba poyrikklo, ba kä potaywoklo kjwe dözã. Ga to wëyë» le.

Jesús zröya woydë judío ichagagarë le

⁴⁵ Eni ga llëbo shäryara Jesúsde li ÿya judíoga öör löng María yorkë lirë ga epga ara beno löng mär ba go. ⁴⁶ Gueniyo kjone kjone obi jek löng ba lanyotkë fariseoga kong. ⁴⁷ Kuya lok ga Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lok, ëng töng wlo. Eshko ga tjlë lok tönö löng li kong ga «Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye domer lirë ara. ¿Kjwëy llong? ⁴⁸ Rayëy ber kjweni ga nopga löng kës li kjlopswë mär ber löng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga ëngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lirë bi Sbö u ëre pjik, ga bi tjëyoga ëre zröya lok pjir bakoe» le.

⁴⁹ Domer sök kjlara eshko ko Caifás. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo. Eshko ga tjlë tönö löng li kong ga «Pjây kjok miydë sira llëme. ⁵⁰ Pjlu wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska, uunkong li wolon llëm wlo. ¿E ëmdë ga miydëmi llëmdo?» le. ⁵¹ Caifás tjlëno sök eni, gueniyo

le sök ba woshko llëme. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo kuzong ga e iara Sbörë ba tjlökwo lë oba kong eni, ga tjlökwo lara li, e Jesús wolon judioga löng kës äska li loklo. ⁵² Ga Jesús wolon ba äska dö llëme. E wolon Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jikong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo. ⁵³ Eni ga llgwera lok ëng tjok ga Jesús zröya le. Ga eshko jek lëkong ga beno löng wotjlík eni.

⁵⁴ E kjishko ga Jesús jëktong shäng judioga bokshto ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno löng kjok buk kjrina ko Efraín, kjok dogro no llëmshko li ber buk soshko.

⁵⁵ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döröe. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äätë llëm obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo. ⁵⁶ Eshko ga to löng Jesús wlëk, ga kjakroke lok ëng kong ga «Jesús tjwe dbar li shrëk lëpde?» le lok eni Sbö u zlong bäng.

⁵⁷ Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjlëno nopga uunkong kong. Tjlë ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga ë ga woydërwa ga le borwa kong, sharwa wlo» le lok eni.

12

Poshtikklo lö pjlëblë tjlwö ara wleniyo tyara Mariarë Jesús dre kjing go

¹ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Lázaro sök lishko. Dëna ga Lázaro wolono, ga woshrara Jesúsdë iröng obi. ² Öötong shäng eshko ga dli shäryaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjlorgara Martarë nopga uunkong tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro

sök bebi. ³ Eshko ga María poshtikklo lö pjlëblë tjlwö ara wleniyo söno bayo eeje* bapkwö kjwara kësbang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lö poshtikklo lö pjlëblë li eröe.

⁴ Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Llëye shäryë eshko li iya ga tjlë ga ⁵ «¿Kjwe zäya kjweni ega? Soynena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjlöglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. ⁶ Lara eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjiy llëme. E iak beno shäng dbur bapkwö daga ba pjeyoga kong. Olö ga dbur iak tjeng ba bapkwö roshko li lüyotke, e lügwang kjishko. Lara eni e kjishko.

⁷ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «jWëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjan wlo. ⁸ Oba song wleniyo, e löng bomi tjok iyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyado llëme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹ Eshko ga Jesús öötong shäng Betania kjokyo li roy miydara judioga ararë, ga shrono löng ba ik. Shrono löng Lázaro ik bakoe. Wolono, ga woshrara Jesúsdë iröng obi li e. ¹⁰⁻¹¹ Lázaro kjishko ga judioga ara mär beno löng Jesús go. E kjishko ga syöshtaga kägäyoga wotjlík lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlú wleni

¹² Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öötong löng eshko dbar shrëk lirë. ¹³ Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlojkrë. Ga tjlë lok dbo go ga «Kjwe pjlú jlöe.

* **12:3** Poshtikklo lö pjlëblë tjlwö ara li söra bayo litro bëy dik.

Ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Kjwe Israel tjëyo pjluyo.

Kjwe kjimte Sbörë» le.

¹⁴ E bäm go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëna Jesúsde kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Sión† sopga, llëye bangkjrëmi llëme.

ǰǰzǰa! Bomi pjluyo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo kjing go.»‡

¹⁶ Eshko dbaryo ga llëbo shäryono li, e llë loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirë löng llëme. Gueniyo Jesús brikong to jem kjok dogo irgo ga llëbo shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbö tjlokwo go ba kjishko tek dëna tjän li miyde lok kjwlë jã.

¹⁷ Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrara iröng obi. Ga Jesús opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupäbäshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong. ¹⁸ Roy kura nopga löng eshko lirë, ga opshino tek lok ara ba wlokjre. ¹⁹ Eshko ga ÿya fariseogarë lok ga tjlä lok ëng kong ga «ǰǰmi ga sorë? Shji zanae. Nopga tjeng kës kjwe to jek ba shwo lëkong drete» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²⁰ Nopga öötong löng eshko dbar shrëk li tjreko, Grecia sopga löng kjlöbö bakoe. ²¹ Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia sopga li tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa lan woydë Jesús tjok» le.

²² Kuya ga jek shäng Andrés shwoy, ga lara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba lë Jesús kong.

²³ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre

ber kësbang, tjwlö ara nopga uunkong bokshto li, e dbaryo öötonge. ²⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga dwla llë botjyë ber ara wlo ga lon jer klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwla wen ara obi, llëm ga llëye wen llëme. ²⁵ Eye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo eye wotjlik ara ber sök së kjok ëre kjing go wlo llëm ga era ber sök së ÿyado Sbö tjok. ²⁶ Eye parkë woydë bor kong le ga woydër ga jëk löng bor tjok ÿyado, tja äär sök kjone ga e äär löng eshko bakoe. Ga eye parkë bor kong ga ie bor Datarë ber löng tjwlö ara.

²⁷ »Eeri ga tja ëre wosonge. Llëye shäryër miydër llëme. Tja shrono shäng na, llëye wen tjwe bor kong li wen bor kong wlo. E kjishko ga «Data, tja kjimtos, tja dös llëye wen tjwe bor kong lishko dwayo» lër ga äe» le.

²⁸ E irgo ga tjlä obi ga «Data, pja ko ios ber kësbang, tjwlö ara» le.

Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo. Tjlä ga «Bor ko ioror beno kësbang, tjwlö ara tjän. Ga shäryër jek obi» le. ²⁹ Kuya nopga löng lirë ga kjone kjone tjlä ga «E kjrik» le, kjone kjone obi tjlä ga «E Sbö parkaga kjok dogo so li tjläkdo ba kong» le.

³⁰ Eni ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Ybö kuroy li tjläno beno bor kong llëm, beno bomi kong. ³¹ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo llgwezlong dbaryo li öötonge. Kjok ëre ichaga li, § e kjozlong kjok ëre kjing go dbaryo li öötong bakoe. ³² Tjara poyonaba kjok ëre kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iër tek löng bor shwoy» le. ³³ Lara eni, e wolon sorë li loklo.

³⁴ Eshko ga nopga löng li tjlä ba kong ga «No pjluyo iche le Sbörë li ber sök së ÿyado, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésde li go eni. Ga pja tjlä ga no to ter kjok dogo dwayo li pja. ǰEni ga pja poyongoba pjang kjomo

† 12:15 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. li, e Ä loklo.

‡ 12:15 Zacarías 9.9. § 12:31 Kjok ëre ichaga le

kjluwe lëp sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo li pja lëp shäng li llë loklo?»

³⁵ «Iök shjiy ëre ber shäng bomi tjrëko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjây jëk löng bor go, pjây wlëna shkërëshko ga pjây sabyë llëm wlo. Ëye jëk shäng kjok ro sī roy ga jongya kjone miyde llëme. ³⁶ Eni ga iök shjiy ëre shäng obishko ga pjây mär ber löng bor go, pjây opyë ber löng so tja kjoyo wlo» le ba kong. Tjlëno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judíoga mär woydë Jesús go llëm obi

³⁷ Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë kës ëre nopga li boksho. Eni ëmdë ga mär woydë ba go llëm obi. ³⁸⁻⁴¹ Shäryono eni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Jesús dbo kãlã ña, ga tjlëno ba kjishko. Tjlëno beno eni:

«Tjlapga, ¿borwa tjlökwo kjruga ëro?

¿Bop dbo ara li ñga ëro?»*

Tjlëno beno obi eni:

«Epga iara Tjlapgarë beno löng kjok

ÿgö llëm wleni,

iara beno löng llëye kuya woydë llëm bakoe.

Shäryara eni,

llëye ñya lok ba bokkwo go llëm wlo,

llëye kuya lok llëm wlo,

optwë ber löng bor kong llëm wlo,

epga dör llëm wlo.»†

Epga mär ber löng ba go ga ä e kjishko.

⁴² Eni ëmdë ga judíoga ara mär löng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarë opzrëk judíoga syö uyo roshko ame. E kjishko ga llëye lara lok ë kong llëme. ⁴³ Woydara lok ga ber löng pjlú oba bokso. Ba kong ga e tjwlö ara, ber löng pjlo bek Sbö bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok ëre kjing go no döga

⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong dbo go. Tjlë ga «Ëye mär bor go ga mär

bor go dö llëme. E mär bor ichaga go bakoe. ⁴⁵ Ga tja ÿyashko ga bor ichaga ñya bakoe. ⁴⁶ Tja shrono shäng kjok ëre kjing go iök shjiy wleni, nopga mär bor go li ber löng kjok ro sī roy wleni ame wlo.

⁴⁷ »Tja shrono shäng nopga kjok ëre so li llgwegga llëm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ëye bor tjlökwo kuno, gueniyo kjrara llëm ga e llgwegga tjarë llëm, ⁴⁸ e llgwegga oblërë. Kjok pjir dbaryo lishko ga e llgwegga Sbörë, ga shdüya, bor tjlökwo kjrara llëm kjishko, tja wlokjrara llëm kjishko bakoe. ⁴⁹ Tjlökwo li loror bor woshko llëme. Llëye loror li, loror sorë li, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë bor kong, ⁵⁰ ga loror eni. Miydër ga ba tjlökwo kjruga li ie ber löng së ÿyado ba tjok. Loror eni e kjishko» le.

13

Ba oppinggaga dre shkwara Jesúsdë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döröe. Ga miyde Jesúsdë ga kjok ëre raye ber, ga jongya iröng Data Sbö sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga löng kjok ëre kjing go li woydara ara ÿyado, ga pina ba kong, äär jong pjirshko.

² Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús ië ba oppinggaga tjok kjok sëng li dlöyo äätë llëm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän. ³ Miyde Jesúsdë pjir ga llëbo tjeng kës li iara Data Sbörë beno tjeng ba wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi. ⁴ Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjirra pjang pjiribri ba dop go. ⁵ Eshko ga di kjrara, tjyara ba bapkwö roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

* **12:38-41** Isaías 53.1. † **12:38-41** Isaías 6.10.

⁶ Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷ «Llëye shäryër bop kong li, e llë loklo miydëp sök llëme. Gueniyo llono ga llëbo ëre llë loklo miydëp pjire» le ba kong.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Pja ichër bor dre shkwë llëme» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër llëm ga pja ber no botoya llëme» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö llëme. Bor orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye wono pjir tjän ga doyo uunkong beno drëpdrëe. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjäy löng drëpdrë wleni tjän, gueniyo pjäy uunkong llëme» le. ¹¹ Miyde ga ba soynega ba wloyoga kong li sök kjone dey, löng drëpdrë wleni uunkong llëme lara eni e kjishko.

¹² Ba oppinggaga dre shkwara pjir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlong shtoyo iröng obi. Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Llëbo shäryoror bomi kong kjwe llë loklo miydëmire? ¹³ Tja kowëmi no pingga, llëm ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke. ¹⁴ Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjäy dre shkworor kuzong ga woyde ga pjäy ëng dre shkwë kar kar eni bakoe. ¹⁵ Shäryoror bomi kong kjweni, ïmi wlo, pjäy omshäryë ëng kong kjweni ïyado wlo. ¹⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlö ara, ba ichaga kjinmo llëm bakoe. ¹⁷ Tjlokwo lër shäng bomi kong li, e llë loklo miydëmi löng pjluë. Ga shäryëmi eni wleni ga pjäy ie Sbörë ber wopjlúe.

¹⁸ »Gueniyo lër shäng pjäy uunkong kong llëme. Kjrator tjeng botoya li

ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»* ¹⁹ Llëbo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë llëm obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök ïyado li, e tja. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, no ichoror li wlokjrara ga tja wlokjrara wleni. Ëye, tja wlokjrara ga bor ichaga wlokjrara wleni bakoe» le.

«Pjäy kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹ Tjlëno eni pjir ga wosonkono ara, ga tjlë ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng ëng bokkwo ïk drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lok llëme. ²³ Kjlara sök Jesús zlong bäng, woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li† e. ²⁴ Eshko ga Simón Pedro kä wikzong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ ïya ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë lopdë?» le ba kwomsoshko.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e e» le. Eshko ga pjlung shosho suk pjir li pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa li kong. ²⁷ Ga pjlung shosho suk pjir li kjararashko ga go Ä shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo li shäryos malinge» le. ²⁸ Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök li miyde lok llëme. ²⁹ Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjlino ga ichara Jesúsde llëbo tjwlëk ba dbar shrëya wlo li kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong lara. ³⁰ Eni ga pjlung shosho suk pjir li kjrara Judasde pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga jok shkë tjän.

* **13:18** Salmo 41.9. † **13:23** Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

Tjłokwo tjaqlën

³¹ Judas oppinggaga to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng li kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlõ ara oba bokso, ga Sbõ ber kësbang, tjwlõ ara bor kjishko eni bakoe. ³² Eni ga Sbõ iër ber kësbang, tjwlõ ara eni ga Sbõ Wa ëre ie ber kësbang, tjwlõ ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³ »Pjäy bor wapga wleni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Llëbo loror judíoga kong li, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja wlëmi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe. ³⁴ Tjłokwo lër bomi kong, shäryëmi wlo li, e tjaqlën. Pjäy ëng woydos ara kar kare. Pjäy woydoror sorë ga pjäy ëng woydos kar kar eni bakoe. ³⁵ Shäryoromi eni wleni ga miydëba e go ga pjäy bor oppinggaga jlökoyo» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lëp oba kong» lara Jesúsdë Pedro kong

³⁶ Eshko ga Simón Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äär kjone lishko ga pja äär eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äär bor irgo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wolon bop kjishko ga pjlúe» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja optwë wolon bor kjishko jlökoyore? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» lorop oba kong pjloglo mya tjan» le.

14*Shji äär Data sök lishko sorë*

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjäy wosonkë llëme. Pjäy mär ber löng Sbõ go, pjäy mär ber löng bor go bakoe. ² Bor Data ushko ga nopga ber löng wlo li shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga loror bomi kong tjan. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko. ³ Ga shto poshäryër bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi

wlokjre, ga pjäy sör bor tjok, pjäy äär ber löng bor tjok eshko wlo. ⁴ Irbo jek äär tja to kjone lishko li miydëmi löng pjir tjan» le.

⁵ Kuya lok ga Tomás tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja to kjone miydërwa löng llëme. ¿Eni ga irbo li miydërwa sorë?»

⁶ «Pjäy äär ber löng Data Sbõ sök lishko bor kjishko. Tjłokwo bek li miydëmi bor kjishko. Pjäy äär ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eye mär bor go llëm ga äär Data Sbõ sök lishko llëme. ⁷ Bäm goshko ga tja ë miydoromi llëme. E kjishko ga bor Data miydoromi llëm bakoe. Gueniyo eeri jek lëkong ga e miydëmi löng pjlú, e ñnomi shäng wleni kjishko» le.

⁸ Eshko ga Felipe tjlë ba kong ga «Tjlapga, Data Sbõ pīs borwa kong. Woydërwa li e eröe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjan. ¿Eni ga tja miydëp shäng llëm obire? Eye, tja ñna ga Data Sbõ ñna bakoe. ¿Eni ga «Data Sbõ pīs borwa kong» lëp bor kong sorëro? ¹⁰ Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. ¿E jlöe lëmi llëmde?» le.

Eshko ga tjlë ba oppinggaga uunkong löng li kong ga «Tjłokwo lër shäng bomi kong li, e botoya llëme. Jlökoyo ga pak shäryër shäng li, e shäryaga Data Sbõ shäng bor tjok lirë.

¹¹ »Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. E jlöe lozĩa. Llëm ga pjäy mär bor go, llëbo shäryoror ñnomi li kjishko. ¹² Lër bomi kong jlökoyo ga eye mär bor go ga pak shäryër shäng li shärye eni. Ga tja to Data Sbõ shwoy irgo ga pak shärye kësbang e kjinmo bakoe. ¹³ Ga llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong, Data Sbõ iër ber kësbang, tjwlõ ara oba bokso wlo. ¹⁴ Llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong eni jlökoyo.

«Sbõ Sëya ichër jek bomi kjimtë» lara Jesúsdë

¹⁵ »Tja woydëmi wleni ga bor tjłokwo kolozĩa. ¹⁶ Enira llëbo rokër

Data Sbö kong, ga pjây kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok ñyado wlo. ¹⁷ Sbö Sëya li e. Tjlokwo bek li pñya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwlokjrë llëm, ñya lok llëm kjishko, miyde lok llëm kjishko bakoe. Pjâyda ommiydë, shäng bomi tjok kjishko, ber shäng bomi yorkaga ñyado wlo kjishko bakoe.

¹⁸ »Tja toshko ga pjây rayër ber löng llupsëng wleni llëme. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi. ¹⁹ Dbar sira obi ga tja ñya nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ame. Gueniyo pjâyda, tja ñmi obi. Eshko ga tja sök së kjishko ga pjây ber löng së jlökoyo. ²⁰ Eshko dbaryo ga pjây ommiydono ga tja shäng bor Data tjok, pjây löng bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe. ²¹ Ëye bor tjlokwo kjrë, ga kole ga bor woydaga jlökoyo li e. Bor woydagaga löng kës li, e woyde bor Datarë ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong lok bakoe» le.

²² Kjlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote llëme. Judas li tjlä Jesús kong ga «Tjlapga, ¿pja opping borwa kong erö ega? ¿Pja opping oba uunkong kong llëm ega?»

²³ «Ëye, tja woyde ga bor tjlokwo kole. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber löng ba tjok. ²⁴ Ëye, tja woyde llëm ga bor tjlokwo kole llëme. Tjlokwo lër shäng kumi löng li, e laga tjarë llëm, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë.

²⁵ »Tjlokwo ëre loror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko. ²⁶ Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga li iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjây pñya jek këgong, tjlokwo loror bomi kong kës li woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷ »Tja toe. Gueniyo ga pjây iër ber löng wlëpe. Pjây löng wlëp laga li, e tja. Pjây ie nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ber eni llëme. Pjây wosonkë llëm, llëye bangkjrëmi llëm bakoe.

²⁸ »Tja tjläno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» loror li kuromi tjän. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wleni ga pjây ber löng wopjlú eshko, Data Sbö kësbang, tjwlo ara bor kjinmo kjishko. ²⁹ Llëbo ëre shäryoydë llëm obishko ga lër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjây mär ber löng bor go jek këgong ba kjishko. ³⁰ Kjok ëre ichaga li* tek tjwe shäng. E kjishko ga tja tjlä bomi kong ara obi llëme. E dbo ara, bor ichë wlo llëme. ³¹ Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjishko ga e miyde nopga löng kës lirë wlo ga tja ichara llëbo shäryër wlo li, e shäryër eni.

»Ëësë, shji toe» le.

15

Kjillgwo sokö, ba kowo

¹ Eshko ga Jesús tjlä ba opping-gaga kong ga «Tja so kjillgwo sokö bo pjlëblë tjok wleniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjillgwo li daga kjoyo bakoe. ² Kjillgwo kowo llë botjyë llëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo li botjyë pjlú anmoyö wlo. ³ Pjây so kowo dbo tok pjir li kjoyo, tjlokwo loror bomi kong li kjrromi kjishko. ⁴ Eni ga pjây ber löng bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok bakoe. Kowo llë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber löng bor tjok llëm wleni ga pjây llëbo pjlú shäryë ga äe.

⁵ »Tja so kjillgwo sokö li kjoyoe. Pjây so ba kowo li kjoyo bakoe. Ëye löng bor tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyoe. Gueniyo ëye löng bor tjok llëm ga llëbo pjlú shäryë ga äe. ⁶ Ga ëye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wlo li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wlo erä. ⁷ Gueniyo pjây ber löng bor tjok, ga pjây mär ber löng bor tjlokwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozï, ga

* **14:30** Kjok ëre ichaga le li, e Ä loklo.

twër bomi kong. ⁸ Pjây ikoba ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyo ga miydëba e go ga pjây bor op-pingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjwlô ara bomi kjîshko.

⁹⁻¹⁰ »Pjây woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng ÿyado, ga tja woyde ber shäng eni ÿyado bakoe. Eni ga tja kolozî ber löng ÿyado, pjây woydër ber löng eni ÿyado bako wlo. ¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wopjlú, botoya dik wlo. Eni ga pjây wopjlú jlökoyo. ¹² Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar, pjây woydoror sorë ga eni. ¹³ Shji bi kjlara woydë ara ga llëbo shäryëy ba kong tjwlô ara anmoyô li, shji optwë wolon ba kjîshko li e. ¹⁴ Ga tja kolëmi wleni ga pjây kowër bor pjeyoga. ¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shärye ba kägäyorë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjän. E kjîshko ga pjây kowër bor parkaga ame, pjây kowër bor pjeyoga shara.

¹⁶ »Tja kjruga pjâyde llëm, pjây kjruga tjarë. Ga pjây ioror beno to löng llëbo pjlú ber ÿyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong. ¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kare.

Shji ÿywa nopga Sbö miydë llëm wleniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây ÿywa lok shjiktëng wleni ga woyoshrëmi eshko ga tja ÿywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe. ¹⁹ Pjây so epga kjoyo kjwe ga pjây woyde lok pjlú, ba pjeyoga wleni. Gueniyo pjây kjröror ba tjrëko dwayo kuzong ga pjây so epga kjoyo ame. Pjây ÿywa lok shjiktëng e kjîshko. ²⁰ Tjlökwo loror bomi kong li woyoshrözia. Tja tjläno bomi kong ga “Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlô ara, ba sogo kjinmo llëme” loror eni. Eni ga tja shduna lok kuzong ga pjây shdüya

lok eni bakoe. Tjlökwo loror ba kong li kjrara lok kjwe ga tjläkwo lëmi ba kong li kjre lok eni bakoe. ²¹ Llëbo uunkong ëre shärye lok bomi kong, pjây bor nopga kjîshko, bor ichaga miyde lok llëm kjîshko bakoe.

²² »Tja kjwe shrono tjläno ba kong llëm ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo epga iak beno shdungko tjän, bor tjläkwo kura lok li kjrara lok llëm kjîshko. ²³ Æye, tja ÿywa shjiktëng ga bor Data, e ÿywa shjiktëng bakoe. ²⁴ Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror ba kong ara. Eni llëm kjwe ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo llëbo shäryoror li ina lok wëllë ëmdë ga tja, bor Data, tjawa ÿywa lok shjiktëng. ²⁵ Ære shäryë jüni, kjok llgwekklo baÿya tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjläno beno eni: “Tja goshko llëye owa wlëna lok llëm ëmdë ga tja ÿywa lok shjiktëng.”*

²⁶ »Rokër Data Sbö kong ga ba Sëya, bomi poshdungga li iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjây kjimte, tjläkwo bek li pÿya bomi kong bakoe. Ga tjlä bomi kong bor kjîshko ara. ²⁷ Ga pjây löng bor tjok tek dämärshko dwayo kuzong ga pjây tjlä bor kjîshko eni bakoe.

16

¹ »Lër shäng bomi kong eni, pjây mär ber löng bor go wlo, tja rayëmi llëm wlo. ² Pjây ichëba opzrëk jek judioga syö uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kjwara ga pjây zröya nopgarëshko ga wotjlîk lok ga llëbo shärye löng Sbö kong pjlúe le. ³ Shärye lok eni, tja, Data Sbö, tjawa miyde lok llëm kjîshko. ⁴ Lër shäng bomi kong eni, äär ba dbaryoshko ga tjläkwo ëre woyoshrëmi eshko wlo.

Pak shärye Sbö Sëyarë bi kong

»Tjläkwo ëre loror bomi kong tek dämärshko llëm, eshko ga tja shäng bomi tjok obi kjîshko. ⁵ Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga sök

* 15:25 Salmo 35.19; 69.4.

lishko. Eni ëmdë ga “¿Pja to kjone?” lëmi bor kong llëme. ⁶ Llëbo lër shäng li kuromi kjishko ga pjây beno löng woydë ara. ⁷ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga tja brik tong li, e ber bomi kong pjlú anmoyō. Tja brik llëm kjwe ga Sbō Sëya, bomi poshdungga li tjwe ber bomi tjok llëme. Gueniyo tja brik tong pjir ga e ichër tjwe ber bomi tjok. ⁸⁻¹⁰ Ga shronoshko ga nopga Sbō miydë llëm wleniyo, epga diktong ara li pïya ba kong, miyde lok wëllë wlo. Mär löng bor go llëm kjishko ga pïya ba kong ga wotjlik bëy llëbo owa li kjishko llëme. Tja to Data Sbō sök lishko kjishko ga pïya ba kong ga irbo bek li miyde lok llëme. ¹¹ Kjok ëre ichaga li* iak beno shdungko tjän kjishko ga nopga llgweya Sbörë sorë li miyde lok llëm bakoe.

¹² »Tja llëbo lë woydë bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjlimi ga pjây äär ba dbo go llëme. ¹³ Gueniyo Sbō Sëya shronoshko ga tjlokwo bek kës li pïya bomi kong. Eshko ga tjlokwo le bomi kong ba woshko llëm, tjlokwo kura li layde bomi kong eröe. Ga llëye wen wlo li le bomi kong, wentë llëm obishko. ¹⁴ Tjlokwo botoya li le bomi kong, miydëmi wlo. Eni ga tja ie ber kës bang, tjwlō ara. ¹⁵ Data Sbō llëbo tjeng kës li, e botoya. Tjlokwo botoya li le Sbō Sëyarë bomi kong, miydëmi wlo loror bomi kong e kjishko.

¹⁶ »Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi» le.

Jesús oppinggaga woydono ara pjir ga ber löng wopjlú shara

¹⁷ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä lok ëng kong ga «¿“Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi” le shäng li llë layde? ¿“Tja to Data Sbō sök lishko” le shäng li llë layde?» le lok eni. ¹⁸ Ga kjakroke lok ëng kong jek obi ga «¿“Wop ä” le shäng li llë layde? Llë layde miydëy löng llëme» le lok ëng kong eni.

¹⁹ Llëye kjakroke woyde ba kong li miydara Jesúsdë pjire. E kjishko ga tjlä ba kong lok ga «¿“ Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi” le shäng li llë layde?” lëmi löng ëng kong eni. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga Sbō miydë llëm wleniyo löng wopjlú wopro ga pjây löng woydë, slar ara eshko. Gueniyo e irgo ga pjây ber löng eni ame, pjây kjlopswë ber löng wopjlú shara.

²¹ »Walë wloshko buk döröshko ga shaya swlorë, dbaryo öötong kjishko. Gueniyo wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyo ba kong ame, wopjlú ba chida tjeng li kjishko. ²² Eni wleni ga eeri ga pjây löng woydë ara. Gueniyo e irgo ga pjây ïn jek obishko ga pjây ber löng wopjlú. Eshko ga wopjlú li döga ëre bomi shjiryö llëme. ²³ Eshko dbaryo ga llëye kjakrokëmi bor kong wlo drete. Lër bomi kong jlökoyo ga llëye rokëmi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong. ²⁴ Llëbo rokomirë Sbō kong bor ko li go llëm obi. Gueniyo eeri ga llëbo rokozï ba kong, ga kjrëmi, ga pjây ber löng wopjlú jlökoyo.

²⁵ »Tja tjlä shäng bomi kong llëbo jyäglō go, gueniyo llono ga tja tjlä bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data läywër bomi kong wëllë. ²⁶ Eshko dbaryo ga llëbo rokëmi ba kong om go bor ko go. Tjara llëbo rokë ba kong bomi kjishko guing ame. ²⁷ Tja woydëmi, ga miydëmi ga tja ter shrono Sbō shwoy dwayo. E kjishko ga pjây woyde Data Sbörë om go. ²⁸ Tja ter shrono kjok ëre kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok ëre kjing go dwayo jem ba shwoy iröng obi» le.

²⁹ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä lok ba kong ga «Eeri ga pja tjlä shäng borwa kong wëllë. Pja tjlä shäng llëbo jyäglō go llëme. ³⁰ Ère go ga miydërwa ga llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjir, llëbo kjakrokëba bop kong guing llëme. E kjishko ga miydërwa ga pja ter

* **16:11** Kjok ëre ichaga le li, e Ä loklo.

shrono Sbö shwoy dwayo» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿Bor tjlökwo kjrëmi tjände? ³² Dbar tjwe kjwara ga pjây shdär ber löng llaw pogo, pjây kjlara kjlara ber löng bomi ushko om go. Eshko ga tja rayëmi ber sök tjoksa. Gueniyo eshko ga tja sök tjoksa llëm, bor Data sök bor tjok kjïshko. Ga dbar tjwe lër li, e shrono tjän. ³³ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wlëp bor kjïshko. Pjây löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo li dbo zanor pjir tjän. E kjïshko ga pjây dbokjrozong» le.

17

Jesús syöshtono Sbö kong ba kjïshko om go

¹ E irgo ga kjok dogo ïya Jesúsde drëng, ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Data, dbar li öötonge. Bop Wa ëre ios ber kësband, tjwlö ara, pja iër ber kësband, tjwlö ara bako wlo. ² Tja kong dbo tworop kësband, nopga löng kës li ber tjeng bor wloshko wlo, tjreko nopga tworop beno bor kong kës li iër ber löng së ïyado bop tjok wlo. ³ Sbö kjlaraso li pja, ga tja Jesucristo, tja ichaga pjarë. Nopga li ber löng së ïyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lok guing. ⁴ Pak tworop bor kong shäryër wlo li shäryoror pjire. Eni ga pja ioror beno kësband, tjwlö ara kjok ëre kjing go. ⁵ Kjok ëre wentë llëm obishko ga tja kësband, tjwlö ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kësband, tjwlö ara eni obi.

Jesús syöshtono Sbö kong ba opping-gaga kjïshko

⁶ »Nopga kjok ëre so kjrorop, tworop bor kong. Ga pja ë loror ba kong lok. Epga bopoya twopde bor kong, ga bop tjlökwo kolara lok pjlúe. ⁷ Miydara lok ga llëbo tjeng kës tworop bor kong li, e twaga pjarë. ⁸ Tjlökwo lorop bor kong li, e loror ba kong lok pjir, ga kjrara lok. Miydara lok pjlú ga tja ter shrono bop shwoy dwayo. Tja ichaga pjarë li, e jlöe

miydara lok bakoe. ⁹ Tja syöshtë nopga tworop bor kong li kjïshko, epga bopoya kjïshko. Gueniyo tja syöshtë nopga pja miydë llëm wleniyo kjïshko llëme. ¹⁰ Nopga botoya löng kës li, e bopoya. Nopga bopoya löng kës li, e botoya bakoe. Ba kjïshko ga tja beno kësband, tjwlö ara.

¹¹ »Data, pja eröe. Tja shäng kjok ëre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga tworop bor kong bop dbo go lira ber löng kjok ëre kjing go. Eni ga epga dos yötso bop dbo go, ber löng kjlaraso wleni wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ¹² Tja shäng ba tjok lok obishko ga epga wlikoror, doror dbo tworop bor kong li go. Eni ga jeno kjlara döe. Weno shäng jer wlo li e. Shäryono eni, tjlökwo tak pjang bop tjlökwo go ba kjïshko li ber jlökoyo wlo.

¹³ »Eni tjok ga tja to bop shwoy iröng obi. Gueniyo tja shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo ëre lër shäng bop kong eni, epga ber löng wopjlú jlökoyo, botoya dik wlo. ¹⁴ Bop tjlökwo loror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjïshko ga bor nopga ïywa nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵ »Rokër bop kong ga bor nopga kjöp kjok ëre kjing go dwayo llëme. Woydër ga wliköp, llëbo owa shärye Äre ba kong llëm wlo. ¹⁶ Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. ¹⁷ Bop tjlökwo, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber löng pjlo bek bop tjlökwo bek li go wlo. ¹⁸ Epga ichër jek kjok ëre kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ëre kjing go sorë ga eni. ¹⁹ Ba kjïshko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlökoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlökoyo tjlökwo bek li go wlo.

Jesús syöshtono Sbö kong tjlökwo kjragaga löng kës li kong

²⁰ »Tja syöshtë ba kjïshko dö llëme. Llono ga tjlökwo le lok oblë kong, ga kjong kjong mär ber löng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjïshko lok

bakoe. ²¹ Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjishko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber löng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga löng bi tjok, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo. ²² Epga ioror beno tjwlõ ara, tja iorop beno tjwlõ ara sorë ga eni, epga ber löng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ²³ Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber löng kjlaraso jlökoyo, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni li miyde lok eni bako wlo.

²⁴ »Data, kjok ëre shäryopdë llëm obishko ga tja woydorop ara. E kjishko ga tja iorop beno kësbang, tjwlõ ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wlo, tja iorop beno kësbang, tjwlõ ara li ïya lok wëë wlo.

²⁵ »Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ëre so lirë löng llëm, gueniyo tjara ommydë, ga tja ichaga pjarë li miyde bor nopgarë pjlúe. ²⁶ Pja sorë, e loror ba kong, miyde lok wlo, ga lër shäng ba kong lok obi. Shäryër eni, epga ëng woydë ara kar kar wlo, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok lok wlo bakoe» le.

18

Jesús shara ba wloyogarë

¹ Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kalëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko *olivo* lok ara, ga opzrëno jek lok eshko. ² Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjishko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjlúe. ³ Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Ængkjwagaga, Sbõ u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Ængkjwoklõ söya tjeng ba wloshko, iök bakoe.

⁴ Llëye shärye ba tjok li miyde Jesúsde shäng. Eni ga ëng wlëno ba tjok, ga tjlë ba kong lok ga «¿Ë wlëmirë?»

⁵ «Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

Eni ga tjlë ba kong lok ga «E tja» le. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.) ⁶ Lara eni li kuya lok ga opshino jek lok iröng sira, ga dgoni jek rish rish tjeng töshko.

⁷ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok jek obi ga «¿Ë wlëmirë?»

«Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «E tja loror bomi kong tjän. Tja wlëmirë dö ga llamo löng ëre ichozï toe» le.

⁹ Shäryono eni, tjlökwo lara lunashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno ga «Nopga tworop bor kong li jeror kjlara llëme» lara eni.

¹⁰ Eshko ga Simón Pedro dröng shino kjwangna ba bapkwõ roy dwayo, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä. (Parkaga li ko Malco.)

¹¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdun-goba, bokrotkëba, zrökoba wlo, ga shäryër eni kjluwe» le.

Jesús söraba Anás boksho

¹² Eshko ga Ængkjwagaga, ba kägäyo, Sbõ u dagaga, Jesús shara lok, ga kjrochara. ¹³ E irgo ga söra lok jek Anás boksho. Anás, e Caifás kegue. Lu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbangyo. ¹⁴ Kjupäshko ga tjlëno ga «Pjlú wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska» lara eni.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

¹⁵ E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kjlara obi, e jek löng Jesús sökoba jek shäng li irgo. Jesús oppingga oblë li miyde syöshtaga kësbangyo lirë kuzong ga pjöyikong jek opzrëno shäng Jesús tjok u li worbo go. ¹⁶ Pedrora beno sök kjoko, u bäng zlong. Eshko ga Jesús oppingga oblë

li opshino tek iröng, ga lano kjoglo parkë shäng u bäng daga li tjok, ga Pedro söra jek ba tjok kjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kjoglo li tjlë Pedro kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbö u dagaga löng li, e iök baktöno kjwara, ga beno löng iökkok. Pedro ëmdë ga shäng iökkok ba tjok bakoe.

Llëbo kjakrokara Anásdë Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbangyo li llëbo kjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kjishko, llë pïyde oba kong li kjishko bakoe. ²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno oba uunkong bokshto. Dbar kjwobi go ga oba pinor shäng judíoga syö uyo lok li roshko, llëm ga Sbö u zlong bäng, judíoga löng kës li tön löng enido li shtoshko. Llëbo loror lütshko llëme. ²¹ ¿Eni ga llëbo kjakrokëp bor kong ega? Kjakrokos bor tjlökwo kugaga kong. Llëye loror li miyde lok pjire» le.

²² Lara eni li kura Sbö u daga kjlara shäng lirë, ga Jesús kwomso shpokza pjök, ga tjlë ba kong ga «¿Tjlapga syöshtaga kësbangyo kjwe dboryëp eniro?»

²³ «Llëbo loror owa kjwe ga llë los bor kong. ¿Gueniyo loror pjlú ga tja shpop ega?» le ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásdë jek jek shäng kjro go Caifás, syöshtaga kësbangyo li shwoy.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng iökkok kjoko, ga löng li tjlë ba kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kjlara shäng eshko, e domer kwomgwo zara Pedrorë li pjeyo. E tjlë Pedro kong ga «¿Pja ñnor shäng kjok dgak buk, kjor ko *olivo* lok ara lishko ba tjok bebi llëmdo?»

²⁷ «Llëme» le ba kong. Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

Jesús söra Pilato bokshto

²⁸ Kjek shröngto ga Jesús söra ba to Caifás shwoy dwayo, jek öötong löng kjok eshko so ichaga ko Pilato, e ushko, gueniyo judío tjlapgaga lira opzrëno jek lok u li roshko llëme. (Dbar shrëkklo llë döröshko ga judíoga sgara löng opkjë löng dboshko. Opzrëno lok nopga judío llëm wleniyo u roshko wleni ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëya ga äe le. Opzrëno jek lok u li roshko llëm e kjishko.) ²⁹ Eni kuzong ga Pilato opshino tek kjoko, ga tjlë ba kong lok ga «¿Domer kjwe rotëmi llë kjishko?»

³⁰ «Llëbo owa shäryara llëm kjwe ga sörorwa tek bop kong llëme» le ba kong.

³¹ Eni ga Pilato tjlë ba kong lok ga «Eni ga sözi, llgwezï pjäydë om go bomi kjok llgwekklo li go» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Gueniyo no zrörwa tjawarë om go ga äe. No zrökko laga li pja eröe» le. ³² Shäryono eni, tjlökwo lara Jesúsde, e wolon sorë li ber jlökoyo wlo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

³⁴ «¿E kjakrokëp shäng, tja ë miydëp woydë kjishkore, de laga oblërë bop kong?» le ba kong.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja judío lëpdo? Pja söga, twaga bor kong li, e bop pjeyoga om go, syöshtaga kägäyoga bakoe. ¿Pja llëye owa shäryono?»

³⁶ «Tja ber pjlú kjok ëre kjing go wlo llëme. Eni kjwe ga bor nopga ëngkjwë judíoga tjok, tja wlike lok wlo. Gueniyo bor pjlú shtoyo li kjokyo oblë» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Enira pja pjlure?»

«Tja pjlú laga pjarë, ga lorop beke. Tja weno to ter shäng kjok ëre kjing

go, tjlökwo bek li laga. Ëye tjlökwo bek li kuk woydë ga tja kuya» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo bek li llë?» le. Lara eni pjir ga opshino jek lan judío tjlapgaga tjok obi. Tjlë ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete. ³⁹ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkïoshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga rayër kjlara. ¿Eni ga woydëmi ga judío pjluoyo lëmi li dötë bomi kongde?»

⁴⁰ «llëme. ¡Barrabás, e döpdë dey!» le ba kong. Barrabás, e dënashko ga ëngkjwono Roma sopga tjok.

19

Jesús ichara Pilatorë zrökoba pjang kjlös go wlo

¹ Eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo. ² Eshko ga shkë sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu kjing go, ga kong shwong wlëna lok kara pjluPGA shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ³ E irgo ga jek lok ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «¡Judío pjluoyo, pja pjlu, pja tjwlö arae!» le lok eni, ga shpokza lok pjök pjök ba kwomsoshko erä.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko iröng obi, ga tjlë löng li kong ga «Domer tek sör shäng ëre izña. Woydër ga miydëmi ga bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le. ⁵ Jesús opshino tek shäng ba bokshto pjlu dlu ioklo ywak shkë sho go li jong ba dlu kjing go, doyak shäng pjluPGA shwong wleniyo li go bakoe. Eshko ga Pilato tjlë löng li kong ga «Domer shäng ëre izña» le.

⁶ İya syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga-garë ga tjlë lok dbo go ga «¡Zrös pjang kjlös go! ¡Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

Kuya Pilatorë ga tjlë ba kong lok ga «Sözï, ga zrözï pjäydë. Bor kong ga llëye wlënor ber shdungko wlo drete» le.

⁷ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe tjlëno ga “Tja Sbö Wa” lara eni. E kjïshko ga borwa kjok ilgwekklo tak pjang li tjlë ga e zrökko» le.

⁸ Kuya ga bangkjrara ara jek këgong.* ⁹ Eni ga jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga tjlë Jesús kong ga «¿Pja kjone so?» le, gueniyo dboryara llëme. ¹⁰ Eni kuzong ga tjlë ba kong obi ga «¿Tja dboryëp woydë llëmde? Pja shäng bor wloshko. Pja därde, de pja zrökoba pjang kjlös gore, e laga tjarë. ¿E miydëp llëmdo?»

¹¹ «Dbo twara Sbörë bop kong llëm kjwe ga tja shäng bop wloshko llëme. E kjïshko ga bor twagaga bop kong löng kjwe, e llëbo owa shäryono kësbang, bop kjinmo» le ba kong.

¹² Eshko jek lëkong ga Pilato beno shäng llëbo shäryë ara, Jesús döya wlo le. Gueniyo ga judío tjlapgaga öö le lok jek tjë jïkong, tjlë ga «Ë pogo opyë sök pjlu ga e pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo. Eni ga domer kjwe rayëp jek to wleni ga pja ba wloyo bakoe» le.

¹³ Kuya Pilatorë ga sirkeno sök no ilgwezlong sökklo jong li kjing go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko li kowëba Töshko Shto Shäryak Buk Akkwo Go, arameo tjlökwo go kowëba Gabatá. ¹⁴ Eshko ga öötong dlo dluw, ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkïo li bong. Eshko dbaryo ga judiöga poshäryë, ba dbar li shrëya lok wlo. Ga Pilato tjlë judío tjlapgaga kong ga «Bomi pjluoyo shäng kjwe izña» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong dbo go ga «¡Ichos jüy dwayo! ¡Ichos jüy dwayo! ¡Zrös pjang kjlös go!» le.

Eshko ga Pilato tjlë ba kong lok ga «¿Woydëmi ga bomi pjluoyo kjwe zrör pjang kjlös gore?»

* **19:8** Eshko ga Pilato wotjlik ga Jesús, e Sbö Wa jlökoyo kjwe le. Bangkjrara ara e kjïshko.

«Tjawa pjluyo sök kjlaraso, pjluk kësbangyo sök Roma kjokyo li e» le.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, löya lok pjang kjlös go wlo, ga söra lok to ey dwayo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

¹⁷ Ga Jesús jek shäng ba tjok, ba kjlös li söya pjang om go, ga öötong löng kjokyo ko No Kä Dboglo dlupyo, arameo tjlokwo go ko Gólgota.

¹⁸ Eshko ga löra lok pjang kjlös go. Nopga löra lok kjlös go do pjök obi bakoe. Kjlarasö pjang or këlä, kjlarasö pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.

¹⁹ Pilato kjibokwo tono kjwara, ga iara lok Jesús lök pjangshko li kopshko, e zröya lok llë kjy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlä ga «Domer ëre ko Jesús, Nazaret so. E judío pjluyo.»

²⁰ Ga jyäglo tak pjang kjibokwo go li, e tak pjang arameo tjlokwo go, latin tjlokwo go, Grecia so tjlokwo go bakoe. Ga kjibokwo li lara judioga ararë, kjok eshko li buk Jerusalén kjokyo soshko kjishko.

²¹ Eni ga judío syöshtaga kägäyoga tjlä lok Pilato kong ga «Tëy kjweni llëme. Tos “Domer ëre tjlä ga ‘Judío pjluyo li tja’ le.” Tos eni dey» le.

²² Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Llëbo toror pjang pjir tjän. Ber pjang eni» le.

²³ Jesús löra ëngkjwagagarë lok pjirshko ga ba shwong tona, ga pjlorgara ktringgwo pkëng (4) kjlara i ïe. Ba shwong ro lëkong li, e shäryak shwong karaso, sera ter jong llöm lëkong dwayo äär jong dre lëkong. ²⁴ E kjishko ga tjlä lok ëng kong ga «Dwläy llëme. Shwong kjwe ber ë kong iy wlo ga jyä shiy dey» le, ga shäryara lok eni. Shäryono eni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

«Bor shwong shdöra lok ëng kong, ga jyä shira lok, shwong li ber ë kong iya wlo.»†

²⁵ Jesús kjlös jong lishko ga ba mekë shäng soshko, ba mewa shäng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María

Magdala so, e löng eshko ba tjok lok bakoe. ²⁶ Ga ba mekë iya shäng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li‡ zlong bäng, ga tjlä ba mekë kong ga «Walë, bop wa shäng kjwey» le ba kong, ²⁷ ga tjlä ba oppingga li kong ga «Bop mekë shäng kjwey» le. Eni ga eshko jek lëkong ga Jesús mekë wlojkrara, ga söra beno sök ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlös go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shäryara pjire. Eni ga Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo ga tjlä ga «Tja wodogroe» le. ²⁹ Eshko ga di bapkwö jong kjwara, roshko kjillgwo bo dyo shpoä. Ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara no shäng eshko lirë kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä li go, kjrochara pjang kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ³⁰ Shura sira, ga tjlä ga «Llëbo uunkong li shäryono pjire» le. E irgo ga kä kujono, ga wolonoe.

³¹ Eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey, ga woshtozlong dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjishko ga woyde judío tjlapgagarë ga shinmo doyo ber lok kjlös go äär jong bong jä llëme. E kjishko ga rokara lok Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon maling wlo. E irgo ga woyde lok ga ba doyo löya ter ba kjlös go dwayo jekdo. ³² Eni ga ëngkjwagaga jek lok domer löra pjang bäm go Jesús zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjlarayo li kworbo tora bakoe. ³³ Gueniyo jek äär Jesús pjang lishko ga iya lok ga wolono pjang tjän, ga kworbo tora llëme.

³⁴ Eshko ga ëngkjwaga kjlara, Jesús shorkekza lö kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llëm ga srëng tek tur jong di tjok. ³⁵ Tjlokwo ëre taga li tja, ga llëbo tër shäng ëre, e ïnor om go. Miydër ga tja tjlä beke. Ga llëbo ïnor li totë shäng bomi kong, jlöe lëmi wlo. ³⁶ Shäryono eni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ba dboglo tar kjlara llëme.»§ ³⁷ Sbö tjlokwo tak

† 19:24 Salmo 22.18. ‡ 19:26 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde. § 19:36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20.

panjang kjrina obi. Tjlëno beno eni: «Shorkera pjus li ñnaba lok.»*

Jesús doyo jnena José

³⁸ Domer shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shäryara lütshko, judío tjlapgaga bangkjrara ara kjishko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «jölö» le ba kong.

Eni ga José öör ba dök, ga söra to ey dwayo.

³⁹ Domer jëk shäng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkë. Jek shäng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lok shinmo doyo go an maling llëm wleniyo söra jek ba tjok kkring pjök kwing dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik.† ⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo söra lok, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara e go, judioga sgara shinmo doyo jnek sorë ga eni.

⁴¹ Jesús zröraba panjang kjlös go lishko ga kjok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk kjrina, shinmo doyo iaydëba eshko llëm obi. ⁴² Ga judioga poshäryozlong dbaryo li ey kuzong ga doyo li iara beno buk sak li roshko, buk soy kjishko.

20

Sak beno buk rorë

¹ Öötong sondë kjok shränto ga María Magdala so jek öötong shäng sak lishko, ga ñna ga ak iak beno jong ba bängzakklo li, e kjak beno jong ba sor go. ² Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li* tjok lishko, ga tjlä ba kong lok ga «jTjlapga doyo li söra to sakshko dwayo! jÖötong iaraba kjone li miydëy llëme!» le.

³ Kuya lok ga opshino jek lok jongya sakshko. ⁴ Pjöyikong li jek zron jong ëng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shäng bäm

go sakshko. ⁵ Eshko ga roina doktëng shäng töshko. Ga ñna ga ba popgoklo beno tjeng erä, gueniyo opzrëno jek ba roy llëme. ⁶ E irgo ga Simón Pedro öötong shäng eshko, ga opzrëno jek ba roy. Ba popgoklo li ñna tjeng eshko. ⁷ Ba kä potaywoklo ñna shpuk, iak beno buk dboshko. ⁸ Eshko ga oppingga shrono shäng bäm go li opzrëno jek ba roy bakoe. Ñna pjir, ga woshrono jlöe le. ⁹ Gueniyo eshko ga Sbö tjlökwö tak panjang li tjlä ga Jesús woshre iröng obi kjluwe le li llë loklo miydayde lok llëm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰ E irgo ga to jek lok ba ushko iröng obi. ¹¹ Gueniyo María Magdala so lira beno shäng sak li zlong bäng kjoko, slar ëë, ga sak li roina doktëng shäng töshko. ¹² Eshko ga ñna ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng do pjök, doyono lok shwong ko pjublün go, sirkeno löng Jesús doyo iak beno buk lishko, kjlara sök kä lëkong, kjlara sök dre lëkong.

¹³ Eshko ga tjlä lok ba kong ga «Walë, jpa slar ega?»

«jBor Tjlapga doyo li söra ba! jÖötong iaraba buk kjone miydër llëme!» le ba kong. ¹⁴ Lara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga ñya ga Jesús bë shäng, gueniyo e Jesús miydara llëme.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Walë, jpa slar ega? jË wlëpdë?» le.

Woyotjlïya beno shäng wotjlïk ga kjok eshko daga li shängdo le. Eni ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo li söga pjarë wleni ga iorop beno buk kjone los bor kong, tja to kjrë wlo» le.

¹⁶ Eshko ga tjlä ba kong ga «María» le.

Kuya ga bojongö iröng, tjläno ba kong arameo tjlökwö go, tjlä ga «jRabuni!» le. (Rabuni, e no pingga loklo.)

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja rayozong. Tja äätë iröng Data Sbö shwoy llëm obi. Gueniyo pja nom bor

* **19:37** Zacarías 12.10. † **19:39** Dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75), e kwing libra sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik. * **20:2** Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

pjeyoga shwoy. Pja tjlë ba kong ga tja jek jongya iröng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbö, e bomi Sbö bakoe lëp ba kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga jek ba oppinggaga löng lishko, ga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnor!» le, ga llëye lara ba kong li lara ba kong lok pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) li kong

¹⁹ Öötong sondë kjok sëng ga ba oppinggaga töno löng ëng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjire lok ara kjishko ga u bäng bäng li bängzara lok jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba pjlokso bäng, e pina ba kong lok. Ga ñya lok ga beno löng wopjlú, woowa llëme. ²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong lok obi ga «Pjäy ber löng wlëpe. Tja ichara Data Sbörë sorë ga pjäy ichër eni bakoe» le. ²² Eshko ga pjluk bakwara ba kopshko, tjlë ga «Pjäy go Sbö Sëya tjwe ber bomi tjok. ²³ È pogo, owa pjang ba go li lömi ba kong ga löya Sbörë ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go li lömi ba kong llëm ga löya Sbörë ba kong llëm bako, beno löng ba owa li tjok ñyado» le.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlä bakoe. Jesús weno shäng ba oppinggaga li kongshko ga Tomás shäng eshko llëme. ²⁵ E kjishko ga e irgo ga ba pjeyoga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnorwa!» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Löraba orkwo bäng li ñn woydë, ga bor sakkwo zrër woydë ba roshko. Bor orkwo zrër woydë ba pjlokso bäng roshko bakoe. Eni llëm ga jlöe lër llëme» le.

²⁶ Öötong sondë kjwara obi ga Jesús oppinggaga li töno uunkong löng u li roshko jek obi. Eshko dbaryo ga

Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bäng bäng jong tuke. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko obi, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁷ E irgo ga tjlë Tomás kong ga «Bor orkwo ëre ñzong. Bop sakkwo kjwe zrës jüshko. Bop orkwo kjwe kjëmö, zrës bor pjlokso bäng ëre roshko. Tja woshrono iröng obire, de llëm, e woyotjlöp ame. E jlöe lozong» le.

²⁸ Eshko ga Tomás tjlë ba kong ga «Pja bor Tjlapga, bor Sbö bakoe» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja woshrono iröng obi jlöe lëp, tja ñnop kjishko. Ëye, llëye ñna llëm ëmdë ga jlöe le ga ber wopjlú» le.

³⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde ba oppinggaga bokshto ara obi, gueniyo tak pjang kjibokwo ëre go llëme. ³¹ Gueniyo ëre toror, miydëmi e go wlo ga no pjluo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe, ga pjäy mär ba go wleni ga pjäy ber löng së ñyado Sbö tjok.

21

Jesús weno ba oppinggaga doglo kjäk (7) kong

¹ E irgo ga Jesús weno shäng ba oppinggaga kong obi, di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Tiberias* li sor go. Shäryono eni. ² Eshko ga löng Simón Pedro, Tomás (e kowëba Kjlä), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjök, ba oppinggaga do pjök obi. ³ Ga Simón Pedro tjlë llamo löng li kong ga «Tja to mã shak» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa ëmdë ga jek bop tjok bebi» le.

Eni ga uunkong li opyono lok jek kjoyong roshko, gueniyo e shkëyo ga mã shano llëme.

⁴ Wëshko kjok shröngto ga ñya lok ga Jesús weno shäng di bäng li sor go, gueniyo e ë miyde löng llëme. ⁵ Eni ga Jesús tjlë ba kong lok dbo go ga «Pjeyoga, ¿mã sharomire?»

* **21:1** Tiberias di bäng, e kowëba Galilea bakoe.

«Llëme» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Bomi mā shakklo kjwe dbuzī jer orkwo këlëkong, ga mā shami dani» le.

Kuya lok ga shäryara eni, ga ba shakklo li poyōya ga ā, roshko mā ara kjīshko.

⁷ Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjlara wleni li† tjlë ga «Tjlapga li shängdo!» le. Kuya Simón Pedrorë ga ba shwong kop lëkong skwara lunashko li pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuwerä. ⁸⁻⁹ Eshko ga kyyong li buk këm di rong wop tjok. Eni ga llamo löng li jek ba irgo kyyong li go, mā shakklo roy mā tjung li dopshiya jek öötong löng pjöshko lëkong. Opshino lok kyyong li roy dwayoshko ga ĩya lok ga iök jong kjrina ri ri, ga iökgwo li kjing go mā buk kjlara, pjlung shosho suk pjir buk kjwara bakoe.

¹⁰ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Mā sharomi yē tek sözī kjlōbö» le.

¹¹ Kuya Simón Pedrorë ga opyono kyyong li roy, ga mā shakklo beno pjang di roshko li dopshira jek öötong buk pjöshko. Roshko tjeng mā kës kës doglo sak dbāw kjingsho sak shkëng kjingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëtong llëme.

¹² Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Pjāy tek ië» le.

Miyde lok pjlu ga e Tjlapga Jesús. E kjīshko ga «¿Pja ë?» le lok ba kong llëme. ¹³ E irgo ga Jesús jek ba zlong bäng, ga pjlung shosho suk pjir li kjrara, ga shdöra ba kong. Mā suk pjir li kjrara, ga shdöra eni bakoe. ¹⁴ Jesús woshrara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba oppinggaga kong e tjok ga öötong pjloglo mya.

Jesús tjlëno Pedro kong

¹⁵ Iono lok pjir ga Jesús tjlë Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara li ë? ¿E pjare?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kragaga dëp yōtso, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara jlökoyore?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁷ Era eni ga Jesús tjlëno ba kong obi, öötong pjloglo mya. Tjlë ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp jlökoyore?» le.

Kuya ga woydë ara, jakrokara ba kong pjloglo mya kjīshko. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjluë. Miydëp ga pja woydër» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni. ¹⁸ Lër bop kong jlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tjoksa, pja jek äär woydëp kjone lishko. Gueniyo llono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber lok bek, pja doyëba wlo, ga pja sökoba jek äär woydëp kjone llëm lishko» le. ¹⁹ Lara eni li, e Pedro wolon sorë li loklo, ga Sbö ber kës bang, tjwlö ara e kjīshko. Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²⁰ Eshko ga Pedro bojono iröng, ga ĩya ga Jesús oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tjlapga, ¿pja soynega li ë?» laga Jesús kong ba kwomsoshko li e.) ²¹ ĩya Pedrorë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿e ga kjwe, llëye shäryëba ba tjok?»

²² «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë. Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le. ²³ E kjīshko ga roy shdöktong Jesús tjlökwo kragaga uunkong kong ga domer lara li

† 21:7 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

beno wolon llēm wlo'le. Gueniyo lara Jesúsdē eni llēme. Tjlēno ga «Woydēr ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wēyē, e miydaga ber tjarē» lara eni eröe.

²⁴ Ba oppingga lēr shäng'li, e tja. Ęre ñnor om go, ga tēr shäng om go bakoe. Miydēba ga tja tjlē beke.

²⁵ Llēbo shäryara Jesúsdē ara obi oblē oblēe. Toroy uunkong wleni ga kjok kjwang jĭkong dlino jong kji-bokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles Llëbo shäryara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äskarë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga e judío llëm wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Bäm go ga kjibokwo ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdë Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Kjibokwo ërera jyä tara ba kong, llëbo weno e irgo li miyde pjlú bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbö Sëya ichara ba nopga kong, ga llëbo shäryara ara epga tjok sorë li tara ba kong. Tjlëno eni Hechos 1.8 go. Tjlë ga «Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjarashko kjarashko, ga pjây kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjây opshik tja ñomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo öötong beno shäng Jesús tjlökwö kjruga, ga Jesús roy pjlú lara kjok shto oblë oblë sorë li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jëktong shäng parkë ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Eni ga llëbo shäryara Sbörë Pablo tjok li ña om go, ga jyä tara kjibokwo ëre go.

¹⁻² Teófilo, kjibokwo toror bäm go li, e Jesús roy loklo. Shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo shäryara, pina kës li toror beno pjang eshko. Jemdë kjok dogo llëm obishko ga jëk shäng Sbö tjlökwö roy lagaga kjrara beno tjeng ba äska li tjok. Ga kong llëbo shärye wlo li lara beno ba kong. Eshko ga kjim tara Sbö Sëyarë.

³ Zröraba irgo ga weno shäng Sbö tjlökwö roy lagaga li tjrëko obi, ga llëbo shäryara oblë oblë, miyde lok e go wlo ga shäng së obi. Dbar kop sak pkëng (40) tjrëko ga olö ga wen shäng ba

tjrëko, ga ña lok. Eshko ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lara beno ba kong. ⁴⁻⁵ Pjlara ga sök ië ba tjokshko ga tjlë ba kong ga «Pjây go Sbö Sëya iche bor Datarë tjwe, lara jlökoyo sorë li eni. E lanyotkoror bomi kong tjän. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwöbö obi ga pjây go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok. Pjây opshik Jerusalén kjokyo dwayo llëm, e shäryono eni pjir guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁶ Pjlara ga töno löng Jesús tjokshko ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿eni tjok ga Israel tjëyoga döp ber ichaga tjëyoga oblërë ame dbaryo li öötongde?»

⁷ «E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono le ga eshko jä. ⁸ Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjarashko kjarashko, ga pjây kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjây opshik tja ñomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» le ba kong.

⁹ Tjlëno eni pjir ga ñya lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yöw e roshko jëktëng erä, ga ña lok ame. ¹⁰ Kjok dogo ñya beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjlublüne. ¹¹ Ga tjlë lok ba kong ga «Galilea sopga, ¿kjok dogo ñmi löng kjër llënorö? Jesús ñnomi söra to jem kjok dogo bomi tjrëko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» le.

Matías kjrara lok beno shäng Judas shtoshko

¹² Kjok eshko li ko Olivos dlupyo. E irgo ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska to ter lok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlupyo li ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Wosh-tozlong dbaryo ga judíoga jëk lok wop eni eröe. ¹³ E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko li roshko, ga tjyono jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko li ko eni:

Pedro;

Santiago;
 Juan;
 Andrés;
 Felipe;
 Tomás;
 Bartolomé;
 Mateo;
 Santiago, e Alfeo wa;
 Simón, e zelote;
 Judas, e Santiago wa.

¹⁴ Dbar kjwobi go ga epga tön lok tjë jikong eshko syöshhtë Sbö kong Jesús lëmga tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

¹⁵ Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbäw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pjeyoga llamo löng li tjrëko, ga tjëlë ba kong ga ¹⁶⁻¹⁷ «Pjeyoga, Judas, e kjrara Jesüsdë jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjlökwö lara Sbö Sëyarë Judas kjïshko, tjlökwö li tara Pjlu Daviddë. E kjïshko ga tjlökwö lara li shäryono eni tjän.

¹⁸ »(Ilëbo owa shäryara Judasdë li potjwlëkklo dburyo li go ga kjok tjwlëna kjrina. Eshko ga lono jer jong kä lëkong, bögwö dloktong, llangkogro tukdong drete. ¹⁹ Nopga löng Jerusalén kjokyo li, e miydara lok pjir, ga kjok eshko kowara lok Acéldama, lëy bi tjlökwö go ga “Srëng kjokyo.”)

²⁰ »Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* li tak beno pjang eni:

»“Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk kjok ëye llëmshko.

Ëye ber sök eshko ame.”*

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

»“Ba pak, e ber sogo oblë.”†

²¹ »Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jÿshko ga domerga löng, jëktong löng

bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok'lishko. ²² Jesús wara Juandë li ñna lok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ñna löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga llëbo ñna, kura li roy le borwa tjok wlo» le.

²³ Eni ga kjrara lok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías. ²⁴ Eshko ga syöshtono lok Sbö kong, tjëlë ga «Tjlapga, tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjluhshko sorë li, e miydëp pjire. Nopga do pjök ëre kjröröp kjone dey ga pïr borwa kong. ²⁵ E ber bop tjlökwö roy laga Jesús äska. Pak li, e Judas ñ, gueniyo rayara to ba shdüzlong kjokyo lishko» le.

²⁶ Eni ga llëbo jyäglo shira lok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kjlarayo.

2

Jesús tjlökwö kragaga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok

¹ Öötong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* ga Jesús tjlökwö kragaga tönö löng uunkong uyo kjwaraso. ² Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk träk llëm, pjluk tjwe jong ri ri dbö träk llëm wleni, ga tönö beno pjang u li roshko, epga löng lishko. ³ Eni ga llëbo weno kälä iök pjë jong ri ri wleni, so kjoyorkwo kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go. ⁴ Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjlökwö go, iara Sbö Sëyarë tjëlë sorë ga tjëlë löng eni.

⁵ E dbaryo ga judiöga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë

* **1:20** Salmo 69.25. † **1:20** Salmo 109.8. * **2:1** Pentecostés, e judiöga dbar shrëkklo. E kowëba dwla bo kjozlong dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo pjir irgo ga äär dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjrara li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

oblë uunkong dwayo. ⁶ Pjluk jong kës li kura lokshko ga tönö löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjlökwo kjrägaga tjlë löng kjlara ï ï ba tjlökwo baiya layde. Ga wojeno löng. ⁷ Eni ga beno löng polläk, yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwepga Galilea sogga dö llëmdo? ⁸ ¿Kuy ga tjlë lok bi tjlökwo bishïya kjlara ïï, e sorëro? ⁹ JÛshko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so, ¹⁰ Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so, ¹¹ Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judíoga weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llëm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjlökwo kjräga judíoga ï dik. Ga kuy löng ga llëye shäryara Sbörë kësbang li le löng bi kong bi tjlökwo om go li go» le. ¹² Löng yëy le tjë jïkong, llëbo woyotjliya löng miyde llëme. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿llëbo tjeng kës ëre llë loklo?» le lok eni.

¹³ Ga tjrëko löng kjlöbö ba läywë owa, tjlë ga «¿Kjwepga löng nelöel!» le.

Pedro tjlëno nopga ara kong

¹⁴ Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li tjok, nopga li bokshto. Eshko ga tjlëno ba kong lok dbo go. Tjlë ga «Pjây judíoga, pjây löng ëreshko Jerusalén so tjë jïkong, llëye ïnoma kës ëre pjloilgwer bomi kong. Llëye lër bomi kong li kuzï yötsoe. ¹⁵ Woyotjli mi ga domerga löng ëre löng nelöe lëmi, miga eni llëme. Eni tjok ga dlo wenzong jã. Kjok eni ga ëye shäng nelö llëme. ¹⁶ Llëye shäryë pjang ëreshko lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Joeldë ba pjeyoga kong pjir tjän. Tjlëno beno eni:

¹⁷ »“Sbö tjlë ga ‘Kjok pjir lëshko ga pjây go bor Sëya ichër äär ber kësbang bomi tjok.

Tjlökwo lër bomi wapga domerga, walëga kong, ga le lok oba kong eni.

Dwlasga,

era kong llëbo botoya ichër wen ïya lok yoshko wlo.

Tjlapga domerga këkboga,

era kong yo llë botoya ichër ïya lok wlo bakoe.

¹⁸ Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walëga, era go bor Sëya ichër äär ber kësbang ba tjok, e irgo ga llëye lara ba kong li le lok oba kong.

¹⁹ Kjopkwo go ga

llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryër ara kësbang eshko.

Klung kjing go ga

ïmi ga nopga ëng zrök ara, iök ara, yö sho ara bakoe.

E ber tja tjwe döröe loklo.

²⁰ Tjlapga tjwe dbaryo,

e tjwlo kësbang, e pjlu, owa llëme.

Tjwayde llëm obishko ga

dlo, e kjlopswë ber kjok ro yët, mok, e kjlopswë ber srëzrën, srëng wleni.

²¹ Eshko ga ëye, tja rokara ba kjimtë ga

era döktonge’ le Sbörë eni.”†

²² »Israel tjëyoga, llëye lër li kuzïa.

Jesús, Nazaret so li llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryono oblë oblë bomi tjrëko. E miydoromi pjire. Shäryono eni, e ichaga Sbörë miydëmi e go wlo.

²³ Eni gueniyo ga e twaraba shäng bomi kongshko ga sharomi, ga löromi pjang kjlös go, zrömi wlo, ga pjây kjimtaga nopga owa wleniyorë. Tek dënashko ga e miydara, lara Sbörë eni. ²⁴ Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi. Bäm go ga wolono. E irgo ga döra eshko dwayo. Wolono beno buk eshko, ber buk shinmo ïyado wlo llëme. ²⁵ Dënashko ga Pjlu David tjlëno Jesús kjïshko. Tjlëno beno eni:

»“Tja Tjlapga ik enido bor bokshto.

Shäng bor zlong bäng orkwo këëkong, eni kuzong ga llëye bangkjrër llëme.

²⁶⁻²⁷ E kjïshko ga tja wopjlu,

tja të bor kjamo go woowa llëme.

† 2:21 Joel 2.28-32.

Miydër ga bor doyo woshrëp iröng obi
ber shäng së.

Tjlapga, tja iëp ber buk sakshko
llëme.

Tja bop parkaga iak beno shäng dboy
bop kong,
ga bor doyo iëp an ber buk eshko
llëm bakoe.

Pja koshër shäng wopjlú ÿyado e
kjïshko.

²⁸ Tja woshrë iröng obi wlo ga irboyo
pinop bor kong,
tja iorop beno sök bop bokshto ga
tja ber wopjlú, woowa llëme.”‡

²⁹ »Pjeyoga, tja tjëlë bomi kong jlökoyo
ga kuzi sira. Bi tjlapga tek dënashko
so tjwlo ara David, e wolono, ga jnen-
aba buke. Ga ba sak li buk bi tjrëko
obi. ³⁰ Gueniyo ga e Sbö tjlökwo
laga. Miydara ga Sbö tjlëno ba kong
jlökoyo li shäryë eni kjlüwe. Sbö tjlëno
ba kong ga “Llono ga bop tjëyo tek
ber bop irgo li tjrëko pjlü wen kjlara
ber no pjluyo pja dik bakoe” lara
Sböre eni. ³¹ Eni ga pjlü li weno
ïna shäng tjän wleni, ga ïna ga shin-
motkono, gueniyo woshrono iröng
obi. E kjïshko ga tjlëno ga pjlü li, e ie
Sbörë ber buk sakshko llëm, doyo ie
an ber buk eshko llëm, woshre iröng
obi kjlüwe le. ³² Pjlü le li, e Jesús
layde. Era woshrara Sbörë iröng obi,
ga tjawa tjë jikong beno löng e ïnorwa
jlöe laga. ³³ E söra Sbörë to jem öötong
sirkeno beno sök ba tjok ba orkwo
këllëkong, ga iara beno tjwlo kësbange.
Ga “Sbö Sëya, e twër ber bop kong”
lara Data Sbörë ba kong jlökoyo li, e
twara beno ba kong. Ga borwa go
Sbö Sëya ichara ba Warë ber kësbang
borwa tjok. Llëbo tjeng kës ïnomi,
kuromi li e. ³⁴⁻³⁵ Dënashko ga David
tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong
ga
‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo
këllëkong,
äär jong bop moskwoga zanor
pjir guing,

eshko ga iër ber tjeng bop
wloshko, ichëp wlo’ le
Tjlapgarë”§ le Daviddë eni, to
jem kjok dogo llëm gueniyo.

³⁶ »Israel tjëyoga tjë jikong, tjlökwo lër
li kuzi yötsoe. E jlöe. Jesús zröromi
pjang kjlös go. Gueniyo ga iara Sbörë
beno shäng bi Tjlapgayo. No pjluyo
iche tjwe lara li e» le.

³⁷ Kuya lok ga woydono ara,
wosonkono ara erä. Ga tjëlë lok Pedro
kong, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús
aska llamo li kong ga «Pjeyoga, ÿllëye
shäryërwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong
ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e
owa jlöe lozi, ga rayozï, ga pjây nom
kjlarashko kjlarashko, pjây wëba jer
di roshko Jesucristo ko go, owa pjang
bomi go li löya Sbörë ber dret wlo.
Eshko ga ba Sëya twe Sbörë bomi
kong jlökoyo. ³⁹ Tjlökwo ëre, e ber
ëye rokara Sbörë ber ba nopga wlo
li kong uunkong, bomi kong, bomi
wapga kong, ëye löng pjola li kong
bakoe» le.

⁴⁰ Pedro tjlëno ara obi, nopga li
poshduna tjlökwo oblë oblë go. Tjlë
ga «Nopga löng eerishko wotjlik owa li
shdüya Sbörë. E kjïshko ga pjây wotjlik
baïya dik llëm, pjây opkjos nopga owa
löng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ëye ba tjlökwo kjrono ga
wara lok jer di roshko tjë jikong.
E dbaryo ga tjlökwo kjrägaga beno
doglo sak dbäw dbäw pjloglo mya
(3,000) dik obi, ga tönö löng bäm go li
tjok. ⁴² Eshko jek lëkong ga beno löng
tjlökwo le Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús
askarë li kuk, ga tön lok ëng tjok ara ië
wlo, syöshtë Sbö kong wlo bakoe.

*Jesús tjlökwo kjrägaga, e löng ëng
tjok sorë*

⁴³ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús aska
llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryono
oblë oblë nopga li bokshto ara. E
kjïshko ga ïna Jerusalén sopgarë ga
yëy le lok tjë jikong. ⁴⁴ Ga Jesús
tjlökwo kjrägaga tön tjeng ëng tjok
ÿyado, ga ba llëbo kës li shdüya lok

‡ 2:28 Salmo 16.8-11. § 2:34-35 Salmo 110.1.

ëng kong. ⁴⁵ Kjong kjong kjok tjok ga soyneya, kjong kjong llëbo oblë tjok ga soyneya, ga dburyo shdöya ëng kong, kjone i llëm ga twe lok ba kong opkjimtë wlo. ⁴⁶ Dbar kjwobi go ga tön löng Sbö u zlong bäng. Löng ushko ga ië lok ëng tjok, ga ba dli shdöya ëng kong enido. Eshko ga löng wopjlú, wotöy kjlara kjlara kong. ⁴⁷ Sbö, e poshrëya lok ara. Ga nopga oblë beno wopjlú ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörë obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús tjlökwo kfragaga tön jek këgong këgong.

3

Domer sök töshko jëk llëm wleniyo kojona Pedrorë kjlara Jesucristo dbo go

¹ Dbar kjwara ga syöshtozlong dloyo, dlo töy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbö u zlong bäng. ² Eshko ga domer sök töshko kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbö u zlong bäng. U bäng jong eshko kjwara kowëba Wolësowa, iëba sök eshko li ëye jem opzrëk eshko ga kong dbur roke wlo le. ³ Pedro, Juan, e jem opzrëk löng eshko kjwlë ga kong dbur rokara ba kong. ⁴ İya lok drëng ga Pedro tjlë ba kong ga «İTjawa İzong!» le.

⁵ Eni ga İya beno sök drëng, kong dbur twero le ga koshe sök. ⁶ Gueniyo Pedro tjlë ba kong ga «Tja dbur llëm, dbur sho shöylör llëm bakoe. Gueniyo ga llëbo tjeng bor tjok li twër bop kong. Tja kong dbo twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojözong, pja jëkzong» le ba kong.

⁷ Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlëkong go, ga kojona. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe. ⁸ Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre li go, eni ga jëktong, opzrëno jek Sbö u zlong bäng ba tjok lok. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae. ⁹⁻¹⁰ Domer li ikoba sök eshko u bäng jong kjwara ko Wolësowa li zlong bäng, sök dbur rokë eshko enido. E kjishko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara li

İya lok ga beno löng yëy le, polläktëng erä.

Pedro tjlëno nopga ara kong obi

¹¹ Eshko ga swlo kayo poptono li, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjlobi beno löng yëy le erä, ga tek zron jong tjwe löng lishko, Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹² İya Pedrorë ga tjlë nopga löng kës li kong ga «Israel tjëyoga, İpjây beno löng yëy lëmi ega? İTjawa İmi löng kjër egaro? İWoyotjlëmi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko lëmire? Eni llëme. İShäryororwa, tjawa jëk pjlo bek kjishko lëmire? Eni llëm bakoe. ¹³ Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwlö ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwlö llëme. Tworomi beno shäng no shdunggaga kong. Eni ga döya Pilatorë larashko ga “Woydërwa llëme” loromi. “Zrös pjang kjlös go” loromi eni. ¹⁴ No pjlo bek iak beno shäng dboy Sbö kong li, e woydoromi llëme. No rokoromi kjlara no zrök ä wleniyo, “Era dözı borwa kong dey” loromi eni. ¹⁵ Eni ga shji löng së laga li, e zröromie. Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e İnorwa jlöe laga. ¹⁶ Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjluë. Tjawa mär Jesús go. E kjishko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsde, tjawa mär ba go kjishko, ga İmi löng wëlle.

¹⁷ »Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi llëm kjishko, bomi tjlapgaga ommydono llëm bakoe. ¹⁸ Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga kong ga bi pjluo iche le li kong llëbo owa wen ara. Llëye shäryoromi ba kong li shäryono eni e kjishko. ¹⁹ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozı, ga rayozı, ga pjây optwos Sbö kong dey, owa pjang bomi go li löya ber dret wlo. ²⁰ Shäryëmi eni ga pjây iche Sbörë dbokjrë, ga Jesús, e dënashko ga kjrara Sbörë ber bomi pjluo li, e iche

ber shäng bomi tjok. ²¹ Eni gueniyo ga eerishko ga sök kjok dogo. Äär jong eni, llëbo uunkong, e kjlopswara Sbörë beno tjalglën guing. Tjlökwo lara ba tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li beno eni.

²² »Dënashko ga Moisés tjlëno bi tjlapgaga kong eni. Tjlëno beno eni: «Tjlapga bomi Sbö, pjây kong tjlökwo laga kjre bomi tjrëko kjlara, so tja kjoyoe. Llëye le bomi kong li kolozi uunkong. ²³ Eye omkolono llëm ga kje Sbörë ber sök ba nopga tjok ame»* lara Moisésdë eni.

²⁴ »Llëye wen eerishko dbaryo li lak tek dënashko Sbö tjlökwo lagaga uunkongdë, Samuel dwayo tek lëkong. ²⁵ Eni ga llëye lara Sbörë ba tjlökwo lagaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e beno bomi kong, tjlökwo twara bomi tjlapgaga tek dënashko so kong, beno iyado wlo li, e beno bomi kong bakoe. Dënashko ga Sbö tjlë Abraham kong ga «Tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo kjlara li kjishko»† le. ²⁶ Eni ga ba Wa ichara Sbörëshko ga ichara bomi shwoy bäm go, pjây kjlobi li kjimte wlo, llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi wlo» le.

4

Pedro, Juan, e söraba tjlapgaga kong

¹ Ga Pedro, Juan, e tjlë löng oba kong wopro ga syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko shrono löng eshko kjlëböso, Sbö u daga kägäyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe. ² Pedro, Juan, e löng oba ping ga Jesús, e wolono, ga woshrono iröng obi, ga shji ëmdë ga wolonoshko ga shji woshre eni bakoe. E kjishko ga shrono löng li iirkë ara ba kong. ³ E kjishko ga shara lok, söra to no shdüzlong uyo, ga bängzara lok eshko. Kjok sëng anmoyö kjishko ga llgweya wëshko jä le. ⁴ Gueniyo ga ba tjlökwo kugaga löng li ara, ga ara eni, e

omtjlökwo kjronoe. E tjok ga Jesús tjlökwo kjrägaga shtëy domerga dö wleni ga öötong kop sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

⁵ Wëshko ga tjlapgaga kësks li töno löng Jerusalén kjokyo, epga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgweya wleniyo kägäyoga, no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li kägäyoga bakoe. ⁶ Löng eshko li Anás, e syöshtaga kësbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syöshtaga kësbangyo li pjeyoga obi. ⁷ Eshko ga nopga ichara lok Pedro, Juan, e söya tek löng lishko dwayo. Ga shrono löngshko ga kojonga löng ba bokshto. Eshko ga tjlapgaga li tjlë ba kong ga «¿Domer li poptoromi sorë? ¿Pjây kong dbo twaga ërë no poptëmi eni wlo?» le ba kong lok.

⁸ Eni ga Pedro go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjlë ba kong ga «Pjây syöshtaga kägäyoga, tjlapgaga, ⁹ llëbo pjlu shäryororwa swlo sök kjlara kong, ga poptërwa sorë lëmi löng borwa kong eni. ¹⁰ Eni ga pjây om-miydë wlo ga Israel tjëyoga uunkong om-miydë wlo bako ga lërwa ga kuzia. Domer poptono shäng pjlu ëre, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so li dbo go. Zröromi pjang kjlös go kjupä li e. Zröromi, gueniyo woshrara Sbörë iröng obi.

¹¹ »«Akkwo woydoromi pjây u shäryagagarë llëm li, e iak beno buk bäm go, beno tjwlö ara, oblë kjinmo.»* Akkwo le li, e Jesús layde. ¹² Shji döga erë. Eye oblë iara Sbörë beno kjok ëre kjing go shji döya wlo llëme. E kjishko ga eye oblë shji döya wlo drete» le ba kong eni.

¹³ İna tjlapgagarë ga Pedro, Juan, e tjlë löng dbo go ba kong, llëye bangkjre lok llëme. Miydara lok eshko ga epga kjok miydë llëm, op-pino ara llëm bakoe. E kjishko ga kuya lok ga tjlë lok eni ga beno löng ba woyotjlik arae. Ga miydara lok ga

* **3:23** Deuteronomio 18.15, 18-19. † **3:25** Génesis 22.18; 26.4. * **4:11** Salmo 118.22.

Jesús shäng obishko ga epga jëktong löng däw ba tjok. ¹⁴ Eshko ga domer poptara li kojono shäng ba tjok eshko. E kjishko ga beno löng kjing, llëye le lok ga äe. ¹⁵ Eni ga ichara lok eshko dwayo. Ga epga beno löng tjoksa, ga tjlökwo kjlopswe lok ëng tjok kar kare. ¹⁶ Tjlë ëng kong ga «¿Domerga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryara lok kësbang jlökoyo bi bokshto, e miyde Jerusalén sopgarë uunkong. E jyölëy ga äe. ¹⁷ Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjlökwo le oba kong ame wlo ga kjweri kroyoywëy. Shji tjlë ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi ë kong ame” lëy ba kong eni» le.

¹⁸ Eni ga rokara tek iröng obi, ga tjlë ba kong lok ga «Pjây Jesús roy lë ë kong ame, ga ëye pimi Jesús tjlökwo go ame bakoe» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Woyotjlizĩ pjäydë om goshko. ¿Pjây bangkjrako bäm gore, de bangkjrako li Sbö? ¿Kjone dey ber pjlú Sbö kong? ²⁰ Llëbo ïnorwa, kurorwa li, e läyworwarë ïyado, tjawa ber löng kjing ga äe» le.

²¹ Kuya tjlapgaga lirë ga kroyoywara lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shduna llëm bakoe. Shdüya lara, gueniyo Sbö poshrëkoba ara, llëbo ïnaba to jek shäryono li kjishko. E kjishko ga shdüya ga bangkjre lok ara. ²² Domer poptara li, e lu pjloglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjlökwo kjrägaga syöshtono Sbö kong

²³ E irgo ga Pedro, Juan, e rayara lok toe. Eshko ga jek öötong löng ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga tönö löng lishko. Ga tjlapgaga li tjlëno ba kong llëro li lara lok ba kong pjire. ²⁴ Kura lok pjir ga syöshtono lok Sbö kong tje jikong. Tjlë ga «Tjlapga, pja borwa pjluyo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjok kjwang jikong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës li, e shäryaga pjarë bakoe.

²⁵ Bop Sëya kjishko ga lorop borwa tjlapga tek dënashko so David kong. Tjlëno beno eni:

»“¿Tjëyoga tjeng kjok kjwang jikong li, e shdöktong iirkë ara egaro?

¿Wotjlík löng ‘¿Llëye shäryëy Sbö kong owa ga äe?’ le egaro?

²⁶ Pjilupga, no kägäyoga, e ëng tönö lok bi Tjlapga wloyo, bi pjluyo iche le li wloyo bakoe.”†

²⁷ Jyã tak beno pjang ëre, e jlöe. Kjupäbäshko ga Herodes, Poncio Pilato, e tönö kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel tjëyoga tjok, nopga judío llëm wleniyo tjok bakoe. Opyono lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy li wloyo. E kjröröp. Borwa pjluy ichëp lorop li e. ²⁸ Tek dënashko ga llëye shärye lok ba tjok li, e miydorop, ga laga beno pjarë. Ga shäryara lok eni. ²⁹ Tjlapga, ïs ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ëre kjimtos bop tjlökwo roy lë wlo, llëye bangkjrërwa llëm wlo bakoe. ³⁰ Bop dbo go ga swlopga dwlomnezong. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryos ara, bop parkaga iak beno shäng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbö kong eni.

³¹ Syöshtono lok pjir ga tönö löng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga Sbö tjlökwo le lok dbo go, llëye bangkjre lok llëme.

Jesús tjlökwo kjrägaga ba llëbo shdöno ëng tjok

³² Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga uunkong wotjlík jong kjrinaso. Eye wotjlík ga «Llëbo ëre, e botoya döe» le llëm, sogo uunkong. ³³ Ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li, e jek löng Tjlapga Jesús woshrara Sbörë iröng obi li lanyotkë dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbörë ara. ³⁴ Llëye woydako ba kong lok eshko drete. Olö ga ëye kjok tjok, u tjok, e soyneya, dburyo söya tjwe, ³⁵ ga twe Sbö tjlökwo roy lagaga kong. Eni ga shdüya lok kjone kjone löng llëye dret wleniyo kong.

† 4:26 Salmo 2.1-2.

36-37 Tjrëko domer shäng kjlara ko José. E Leví tjëyo, dlung tjrëko ko Chipre li so, kowe Sbö tjlökwo roy lagaga lirë Bernabé. Bernabé, e no wojega loklo. Pjlara ga kjok baïya soy-nena kjrina, ga dburyo söra, twara Sbö tjlökwo roy lagaga kong.

5

Ananías, Safira

¹ Domer shäng kjlara obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlara ga epga kjok soyneno kjrina bakoe. ² Eshko ga domer li tjlë ba boy kong ga «Dbur kjrër kjrina, ga lïamo sör, twër Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong eni. Kuya ga «Jölo» le. E irgo ga shäryara Ananíasdë eni.

³ Tweshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Ananías, ¿Ä iorop tjwe bop go, pja wotjlik kjok li dburyo kjrëp kjrina wlo, pja jyörkë Sbö Sëya kong wlo ega? ⁴ ¿Kjok li, e bopoya llëmdo? ¿Eni kuzong ga soynenopshko ga dburyo bopoya llëmdo? ¿Pja opshäryë eni ega? Pja jyörkono nopga kong dö llëm, pja jyörkono Sbö kong bakoe» le.

⁵ Kuya ga jek rish buk töshko, ga wolonoe. Nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete erä. ⁶ Eni ga dwlasga löng eshko li ëng töno kjlobö, shinmo doyo li popgara shwong go, söra jek sakshko, ga jnenae.

⁷ E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shäng eshko, gueniyo llëye shäryono li miyde shäng llëme. ⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Los bor kong jlökoyo. ¿Bomi kjok soynenomi dburyo lara bop lanmarë li eni jlöre?»

«Ëng, tjwlö lara sorë li eni» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy opyë wotjlik kjrinaso ëng tjok eni ega? ¿Tjlapga Sëya tjlinomi eni ega? Këm kjoko ga bop lanma jnegaga löng sakshko li tek löng kjwlëe. Eni ga pja söya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰ Jekdo eshko ga jek rish buk töshko Pedro zlong bäng, ga wolonoe. Ga

dwlasga li opzrëk tek löng kjwlë ga ïya ga Safira wolono buk, ga shira lok jek eshko dwayo, söra jek sakshko, ga jnena lok buk ba lanma zlong bäng. ¹¹ Eni ga Jesús tjlökwo kjragaga uunkong beno löng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹² E irgo ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äskarë oblë oblë oba boksho ara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjragaga tön löng enido uunkong Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹³ Jesús tjlökwo kjragaga woydëba ara ëmdë ga ëye oblë opyë tön ba tjok eshko llëm, bangkjre lok ara kjishko. ¹⁴ Eni ëmdë ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go, ga ba tjlökwo kjragaga tön jek këgong këgong, domer, walë.

¹⁵ Eshko ga swlopga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bäng, ie ba bukklo kjing go, llëm ga swlo sökklo kjing go. Pedro jek e go ga ba jyäglö pjë ba go sira kjwe le lok eni. ¹⁶ Nopga löng kjok shto oblë oblë soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llëm, ba swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söya lok eshko. Ga uunkong li poptono lok pjire.

Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shdunaba ara

¹⁷ Eni ga ïya syöshtaga kësbangyo, saduceoga löng ba tjok lirë ga ymoyotkara ara. ¹⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwo roy lagaga shara lok, iara lok beno löng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁹ Gueniyo kjok shkë ga Sbö parkaga kjok dogo so shrono shäng kjlara eshko, no shdüzlong uyo li u bäng döra, ga löng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjlë ba kong ga ²⁰ «Pjäy nomo. Pjäy opyos löng kojong Sbö u zlong bäng. Eshko ga tjlökwo ëre, shji ie Sbörë ber löng së ïyado ba tjok li, e lëmi nopga kong pjire» le ba kong. ²¹ Eni kjok shröngto ga öötong löng Sbö

u zlong bäng, ga nopga löng eshko li pina lok.

E wopro ga syöshtaga kësbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe lan ëng tjok wlo, nopga rokara li, e judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo. Eni ga Judío Kjok llgwegaga Këskësyo ëng töno löng, ga nopga ichara to Sbö tjlökwo roy lagaga tjeng no shdüzlong uyo li kjrë le. ²² Gueniyo ga no dagaga li öötong löng no shdüzlong uyo li roshko ga eye wlëna llëme. Ga roy söra tjwe löng iröng, ²³ tjlë kjok llgwegaga li kong ga «Tjawa opzrëno jek löng no shdüzlong uyo roshko, ga bängzak jong yötso, ga no dagaga obi bë löng u bäng li dë. Gueniyo u bäng li dörorwa ga këm kjër roshko eye drete» le.

²⁴ Kuya Sbö u dagaga kägäyo, syöshtaga kägäyogarë ga wotjlik lok ga «¿Llëbo ëre, e pjir äär jong kjone?» le eni.

²⁵ Eshko ga domer shrono shäng kjlara, tjlë ga «Pjäy wlëp llëme! Domerga zrëromi jek löng kjër roshko kjurgue bë löng oba ping träk llëm llöm Sbö u zlong bäng» le. ²⁶ Eni ga Sbö u daga kägäyo öör ba kjrë ba parkagaga tjok. Ga söra lok tek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, oba bangkjre lok ara, lökoba ak go le kjishko.

²⁷ Eni ga söra, iara lok Judío Kjok llgwegaga Këskësyo töno löng li boksho, ga syöshtaga kësbangyo tjlë ba kong ga ²⁸ «Tjawa tjlëno bomi kong jlökoyo ga “Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe” lororwa bomi kong. ¿Eni ga llëye shäyoromiro? Bomi tjlökwo loromi Jerusalén sopga löng kës li kong, ga domer wolono li wloyo tjawarë lëmi eni bakoe» le.

²⁹ Kuya Pedro, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo lirë ga tjlë lok ba kong ga «Sbö tjlökwo kolorwarë dey, nopga i llëme. ³⁰ Jesús zrëromi, löromi pjang kjlös go kjupä li, e woshrara bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö lirë iröng obi, ³¹ ga söra, iara beno sök ba orkwo këlëkong, beno

tjwlö kësbang bi ichaga, bi döga, Israel tjëyoga li, llëbo owa shärye löng li, e owa jlëe le, ga raye wlo, owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo. ³² Ga tjawa beno löng e inorwa jlëe laga. Sbö Sëya beno shäng ba roy laga bakoe. E twara Sbörë ba kolagaga uunkong kong» le.

³³ Kuya lok ga iirkono ara, zröya lok woydë erä. ³⁴ Gueniyo fariseo sök kjlara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e bangkjreba arae. Kojono shäng eshko, ga tjlë no dagaga löng li kong ga «Domerga kjwe jek sözi kjoko sira» le, ga sörae. ³⁵ E irgo ga tjlë tjlapgaga llamo tjeng li kong ga «Israel tjëyoga, pjäy sjëke. Llëye shäryëy domerga kjwe kong li, e woyotjlüy yötso guing. ³⁶ Woyotjlüz ga domer weno shäng kjlara dënashko ko Teudas. E opyono shäng tjwlö kësrange. E irgo ga domerga töno tjeng ba tjok doglo sak dbaw pjloglo pkëng (400) dik. Miga, e irgo ga zröraba, ga llamo li shdöktonge. Eshko ga llëbo li pjitonge.

³⁷ »E irgo ga öötong shji ko kjrëba dbaryoshko ga domer weno shäng kjlara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba töno ba tjok ara bakoe. Miga, e ëmdë zröraba ga llamo li shdöktong bakoe.

³⁸ »E kjishko ga pjäy poshdun ga nopga kjwe wëyë, rayozï, shji opzrëk ba tjok llëme. Llëbo li, e sogo no wleni ga e pjir. ³⁹ Gueniyo e Sbö i wleni ga e zangga pjäydë llëme. Eni wleni ga pjäy opzrëk woydë Sbö wloyo llëme» le.

Kuya lok ga jlö lara, ga zröra llëme. ⁴⁰ Eni ga domerga li rokara, ga shpora ara no shpokklo go erä. E irgo ga tjlë lok ba kong ga «Pjäy nomo. Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» le lok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹ Eshko ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska opshino lok tjlapgaga li boksho wopjlúe. Opmiydë lok ga Sbö kong ga epga shdungoba Jesús kjishko li, e tjwlö ara. Ga iara Sbörë shdungoba eni kjishko ga beno löng

wopjlué. ⁴² Eni ga dbar kjwobi go ga oba p̄ya löng enido Sbö u zlong bäng, u kjwarashko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbörë ber bi p̄luyo sorë li roy p̄lú le löng oba uunkong kong eni.

6

Domerga kjararaba doglo kjäk (7), parkë wlo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjaragaga tjwe tön jong arae. Epga tjlë tjlökwo kkring pjök, kjong kjong tjlë Grecia so tjlökwo, kjong kjong tjlë hebreo tjlökwo. Ga nopga tjlë Grecia so tjlökwo li kjloshtë ara, tjlë ga «Kjwepga kjwe dli p̄lorguë syäpga Grecia so kong ga twe chira anmoyö» le eni.

² Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, ba p̄jeyoga llamo tona löng uunkong ba tjok. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska. Borwa pak rayërwa, tjawa ber löng dli p̄lorgaga wlo ga äe. E bëy llëme. ³ E kjïshko ga p̄jeyoga, domerga kprozi bi tjrëko doglo kjäk (7), miydëmi ga p̄lú wleniyo, kjok miydë ara, go Sbö Sëya jlökoyo. E irgo ga kjrromi li ber löng pak li shäryaga. ⁴ Tjawara ber löng syöshtë, Sbö tjlökwo roy le oba kong» le.

⁵ Kuya lok ga «jölö» le uunkongdë ga domerga kjarara lok eni. Kjarara li beno Esteban, domer go Sbö Sëya jlökoyo, e mär Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquía so, gueniyo dënashko ga kjlopswono beno shäng Sbö tjlökwo söga judíoga tjok. ⁶ Kjarara lok irgo ga söra lok öötong löng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbö kong ba kjïshko, orkwo iono lok ba dlu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷ Dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo le lok ara, ga Jerusalén kjokyoshko ga ba kjaragaga tön jek këgong këgong. Tjlapgaga syöshtaga Sbö kong ba

p̄jeyoga kjïshko li ëmdë ga omtjläkwö kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸ Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye kësbang oblë oblë oba bokshto ara. ⁹ Gueniyo kjong kjong omwoydono llëme. Epga opping löng judíoga syö uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene so, Alejandría so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare. ¹⁰ Gueniyo Esteban kjimte Sbö Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjïshko. E kjïshko ga epga löng ba bokshtoshko ga dborye ga äe ¹¹ Eni ga nopga wlëna lok pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Jlökoyo ga kurorwa p̄lara ga Moisés läywara owa, Sbö läywara owa bakoe» le eni.

¹² Eni ga oba shdöra jong träk llëm, iirkë ara. Löng eshko li judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lok, söra jek, öötong shäng Judío Kajok llgwegaga Këskësyö tön löng lishko. ¹³ Eshko ga nopga wlëna pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Domer kjwe tjlë arae. Sbö u kjwe läywe owa träk sira llëm, kjok llgwekklo tara Moisésdë li läywe owa bakoe. ¹⁴ Tjlëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbö u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jek löng sorë li, e kjlopswe bakoe» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga tjlapgaga, llamo sirkeno löng eshko li, Esteban ÿya lok drëng ga bokkwo kälä shjiy, so Sbö parkaga kjok dogo so kjoyoe.

7

Esteban tjlëno Judío Kajok llgwegaga Këskësyö kong

¹ Eni ga syöshtaga kësbangyo tjlë Esteban kong ga «¿Tjlökwo lëba bop kjïshko kës li eni jlöre?»

² «P̄jeyoga, tjlapgaga, tja kuziä. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llëm obishko ga Sbö Kësbangyo

weno shäng ba kong eshko. ³ Eshko ga tjlê ba kong ga “Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko” le. ⁴ Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data wolono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji löng jüshko. ⁵ Gueniyo sök jüshko ga kjok baïya dret, sëna kjok sira jüni ba dre shtoyo wlo ëmdë llëme. Gueniyo ga Sbö tjlêno ba kong jlökoyo. Tjlê ga “Kjok ëre twër ber bop kong, pja wolonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo” le. Eshko dbaryo ga Abraham wapga llëm obi. ⁶ Sbö tjlê ba kong obi ga “Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to löng kjok shto oblë, ga parkë oblë kong, ga bokrotkëba, opshik ga ä äär luyo pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). ⁷ Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop tjëyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lok jüshko” le Sbörë ba kong eni.

⁸ »Sbö tjlökwo twono Abraham kong, beno iyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyã të. E kjishko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kjwong (8) ga doyo jyã tara eni bakoe. Isaac omshäryono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omshäryono eni ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjëyo tjlapgaga tjwlö ara li epga.

⁹ »Kjlara jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjishko, ga soynena lok, söra ba to Egipto kjokyo parkaga tjwlêk shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok. ¹⁰ Eshko ga song, shdungobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pjlyorë pjlu wlo. Ga iara pjlyorë beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹ »E irgo ga pjli shrono ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong, Canaán kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tjlapgaga tek dëdashko so löng

kjok jüshko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjishko. ¹² Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga bi dataga löng li ichara to eshko dli tjwlêk. Epga öör löng eshko e jä. ¹³ Ga öör pjloglo pjök goshko ga José tjlê ba kong lok ga “Tja José, bomi löng” le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarë. Ga pjlu ëmdë, José, e tjëyo llërba miydara bakoe.

¹⁴ »E irgo ga ba data rokara Josére tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkëng (75). ¹⁵ Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno löng eshko bakoe. ¹⁶ Gueniyo ba doyo söra ba tek Siquén kjokyo, jnenaba beno tjeng eshko, sak eshko tjwlêna Abrahamdë dbur go, domer ko Jamor, e wapga kong.

¹⁷ »Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyo li dbaryo äätoshko ga Israel tjëyoga weno jong träk sira llëm Egipto kjokyo. ¹⁸ Eshko ga Egipto so pjlyo poyono oblë, José, e ë miydara llëme. ¹⁹ Eshko jek lëkong ga bi tjlapgaga löng kës li jyäpgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba wapga chilawa weno löng jä wleniyo li raye lok, wolon pjir wlo.

²⁰ »Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolësowa, ga dara ba data, ba mekërë buk ba ushko moglo mya. ²¹ E irgo ga rayara ba data, ba mekërë dbo goshko ga wlokjrara pjlu wa walë lirë, ga dara, kuna ba wa baïya wleni. ²² E kjishko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tjrëko, ga pina lok ara, kjok miydë ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tjlêga dbo ara bakoe.

²³ »Moisés öötong lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga wotjlino u ik ba pjeyoga Israel tjëyoga löng lishko. ²⁴ Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlëna shäng kjlara, Israel tjëyo shpok kjlara träk llëme. Eni ga tjwlö shira Moisésdë, ga Egipto so li zrörae. ²⁵ Ga wotjlík ga “Ëre goshko ga tja woyotjlíya bor pjeyogarë ga tja iaga

Sbörë beno shäng ba dök jüşko dwayo le lok” le. Gueniyo ga e woyotjlina lok llëme.

²⁶ »Wëshko ga Israel tjëyoga wlëna löng do pjök ëngkjwë. Woydara ga ber löng wopjlú ëng tjok, ga tjlë ba kong ga “¿Pjây epenga dö ga pjây ëngkjwë ëng tjok ega?” le ba kong.

²⁷ »Eni ga shäng ba kjlara kjwë li Moisés poskakza jek jong, ga tjlë ba kong ga “¿Pja iaga ërë beno shäng jüşko borwa ichaga, borwa llgwegaga? ²⁸ ¿Tja zröp woydë, Egipto so zrörop kjupkeshko sorë ga eni lëpdo?” le. ²⁹ Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga öötong beno sök eshko, no shto oblë so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰ »Öötong lu pjloglo sak pkëng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jëk shäng kjok dogro no llëmshko, Sinaí dlupyo jong soshko. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjë jong ri ri roshko. ³¹ Ga Moisés sëya llëm, kji sho pjë jong ri ri li ina kjishko. İya woydë yötso ga öötong jek shäng soshko ga Sbö tjlë ba kong ga ³² “Tja bop data Sbö. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö bakoe” le. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga İya woydë ame.

³³ »Eshko ga Tjlapga tjlë ba kong ga “Bop drepkwota kjwe dözong. Klung sho shglëp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong. ³⁴ Bor nopga löng song Egipto kjokyo li İgör wëllë, kur ga kjloshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichër to Egipto kjokyo” le ba kong.

³⁵ »Dënashko ga ba pjeyoga tjlëno Moisés kong ga “¿Pja iaga ërë beno shäng borwa ichaga, borwa llgwegaga?” lara lok ba kong eni. Eni ëmdë ga Sbö parkaga weno shäng ba kong kji sho pjë jong ri ri roshko li ichara Sbörë ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶ »Eni ga bi tjlapgaga tek dënashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Llëbo

İydëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dlung Srëzrën buk lishko, kjok dogro no llëmshko bako, öötong lu pjloglo sak pkëng (40).

³⁷ Domer li tjlëno Israel tjëyoga kong ga “Pjây kong tjlökwo laga kjre Sbörë bomi tjrëko kjlara, so tja kjoyoe”* le.

³⁸ Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Moisés öör ëng tönö Sbö parkaga weno shäng Sinaí dlupyo li tjok. Sbö parkaga li tjlëno ba kong, ga shji jëk sorë tjlökwoyo li lara ba kong, le bi kong wlo.

³⁹ »Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara lok llëm, kolara lok llëm bakoe. Woydara lok ga to Egipto kjokyo iröng obi.

⁴⁰ Tjlë lok Aarón kong ga “Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miydërwa llëm kjishko” le lok eni. ⁴¹ Eni ga sögla wlënggla llgwoklë jyäglo shäryara kjlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö li kong. Ga bë shäryara pjlara, ba sbö shäryara om go li poshrëkklo.

⁴² »E kjishko ga epga rayara Sbörë, iara beno löng dbala poshrëk shara. E kjishko ga tak beno pjang Sbö tjlökwo laga tek dënashko so li kjibokwoyo go eni:

»“Israel tjëyoga,
¿pjây öör löng kjok dogro
no llëmshko lu pjloglo sak
pkëngshko (40) ga
tja kong öng zröromi, sho suromi
bor kongde? Llëme.

⁴³ Bomi sbö Moloc syö uyo li sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo li söromi bakoe.

Llëbo jyäglo shäryoromi om go li, e poshrëmirë löng erä.

E kjishko ga pjây ichër bomi kjok jüşko dwayo
to kjok ko Babilonia pjlor
kalëkong.”†

⁴⁴ »Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö u

* 7:37 Deuteronomio 18.15. † 7:43 Amós 5.25-27.

shäryak öng kwota go li jong ba tjok ñyado. “E shäryak jyäglo jüni” lara Sbörë Moisés kong, ga shäryara lok eni. ⁴⁵ Wolono lokshko ga Sbö u li kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek löng Josué tjok, ga nopga kjok jüshko so zana lokshko ga söya pjang ba tjok, tjëyoga oblë oblë kjara Sbörë kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko. ⁴⁶ E ñna Sbörë, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryë woydë kjwara ber jong Jacob Sbö li kong wlo le. ⁴⁷ Miga u li shäryaga beno ba wa Salomóndë.

⁴⁸ »Eni ëmdë ga miydëy pjlu ga Sbö Tjwlö Kësbangyo, e opyë sök u shäryak norë roshko llëm, lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

⁴⁹ »“Sbö tjlä ga ‘Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wleni, ga kjok ëre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wleni.

¿Tja kong u shäryëmi llërba bor kong ga kjwördo?

¿Bor woshtozlong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰ ¿Llëbo tjeng kës kjok ëre kjing go kjwe,

e shäryaga tjarë bor orkwo om go ga llëmdo? le Sbörë.”[‡]

⁵¹ »Pjäy, llëye kumi woydë llëm, Sbö tjlökwö kolëmi woydë llëm bakoe. Pjäy löng Sbö Sëya wloyo ñyado. Pjäy wotjlik löng homi tjlapgaga tek dënashko so ñ dik. ⁵² Sbö tjlökwö lagaga ichak ba kong kës li irpjana lok, shdüya wlo. Ëye tjlä shäng no pjlo bek tjwe li kjishko ga zröra loke. Eni ga no pjlo bek li shronoshko ga pjäy opyono beno löng ba wloyo, tworomi nopga owa kong, ga zröra. ⁵³ Pjäy kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e laga Sbö parkaga kjok dogo sorë Moisés kong, le homi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolëmi llëme» le.

Esteban löra, zröra ak go

⁵⁴ Kuya lok ga iirkono ara, kowo uë shmët iirdë Esteban kong.

⁵⁵ Gueniyo ga Esteban go Sbö Sëya jlökwö. Eni kuzong ga ñya ga kjok dogo ga Sbö sök kälä lletlet, ga Jesús shäng ba zlong bäng, orkwo këlkong. ⁵⁶ ñya eni ga tjlä ga «ñzä! ñn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo li shäng Sbö zlong bäng orkwo këlkong» le.

⁵⁷ Gueniyo ga epga kwomgwo bängzargö jong tuktëng, öö le lok dbo go, ga jek rish ba kjing go tjë jikong. ⁵⁸ Eni ga shira lok kjok eshko dwayo, ga löra lok ak go, zröya lok wlo. Eshko ga dwlas shäng kjlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter lëkong li skwara lokshko ga e beno shäng shwong li dë.

⁵⁹ Löya löng ak go wopro ga Esteban syöshono Jesús kong, tjlä ga «Tjlapga Jesús, bor sëya ëre wlokjrozong» le.

⁶⁰ Eni ga kjök torgö sök, ga tjlä dbo go ga «Tjlapga, llëbo owa shärye löng ëre wëyë, kjwepga shdum e kjishko llëme» le. Lara eni pjir ga wolonoe.

8

¹⁻² Saulo omwoydonno eni, Esteban, e zrökko le eni. Jesús tjlökwö kjragaga kjong kjong, shinmo doyo iara to sakshko, ga slatong lok ara ba kjishko.

Jesús tjlökwö kjragaga irpjana Saulorë

Eshko dbaryo jek lëkong ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Jerusalén kjokyo li irpjanaba, shdunaba arae. E kjishko ga töktong to lok Judea kjokyo oblë oblë, Samaria kjokyo oblë oblë bakoe. Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska lira töktong llëme. Epga beno löng Jerusalén kjokyo. ³ Eshkoshko ga Saulo shäng Jesús tjlökwö kjragaga li irpjang. Opzrëk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walë, iche dbo go jongya no shdüzlong uyo roshko.

Jesús roy pjlu li öötong Samaria kjokyo

⁴ Gueniyo ga ëye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng

[‡] 7:50 Isaías 66.1-2.

Jesús roy pjlú læ kjone pogo, jæk lǒng kjone ga eshko.

⁵ Kjlara jūni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësband nopga arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara nopga kong, ⁶ llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara ba kong bakoe. E kjishko ga nopga tǒn jong træk llëm, ga llëye le li kuya lok yǒtsoe. ⁷ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglík le erä. Nopga dre kuga llëm wleniyo, nopga jæk llëm wleniyo, e poptara bakoe. ⁸ E kjishko ga kjok eshko ga nopga beno lǒng wopjlú anmoyǒ.

⁹ Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria sopga jyäpgwara ara, opyono shäng tjwlǒ kësbande le eni. ¹⁰ Kuya lok yǒtso tjë jǐkong, kësks chirawa bakoe. Tjlë lok ga «Domer ëre dbo kësband, Sbö dik» le lok eni. ¹¹ Ga epga jyäpgwara lu pjloglo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjǒkwo kjrara lok.

¹² Gueniyo ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú, Jesucristo roy pjlú, e lara Feliperë nopga li kongshko ga e kjrara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë. ¹³ Simón omtjǒkwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë ÿyado, wojeno to shäng llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye shäng kësband oblë oblë li ik.

¹⁴ Ga Samaria sopga beno lǒng Jesús tjǒkwo kjrägaga lëba li roy kuya Sbö tjǒkwo roy lagaga Jesús äska lǒng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko. ¹⁵ Öötong lǒng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjǒkwo kjrägaga Samaria so li kong wlo le. ¹⁶ Jesús tjǒkwo kjrägaga li waraba Tjlapga Jesús ko go tjän, gueniyo go Sbö Sëya tjwayde ba kong llëm obi. ¹⁷ Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono nopga li dlu kjing go, ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësband ba tjok eni.

¹⁸⁻¹⁹ ÿya Simóndë ga tjǒlë Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kësband kjwe twozǐ ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo ië ë pogo dlu kjing go, ba go Sbö Sëya tjwe ber ba tjok wlo. Pjäy kong dbur twër kjwe äska» le.

²⁰ Kuya Pedrorë ga tjǒlë ba kong ga «Llëye tjwlëp woydë li, e twaga Sbörë eröe. E kjishko ga bop dbur, e pjir bop tjok. ²¹ ÿya Sbörë ga pja wotjǐk bëy llëme. E kjishko ga pja iara beno shäng parkë ba kong borwa tjok llëme. ²²⁻²³ ÿn ga pja ymo ara, pja shäng bop wotjǐk owa li dbo dorko obi. E kjishko ga llëbo owa shäryëp shäng ëre, e owa jlǒe los, ga rayos, ga pja syöshtos Sbö kong. Eni ga owa pjang bop go li löya kjwe» le.

²⁴ Kuya ga tjǒlë ga «Pjäy syöshtos Sbö kong bor kjishko, llëbo owa lëmi li tjwe bor kong llëm wlo» le.

²⁵ Eni ga Sbö tjǒkwo roy lara lok ara kjok eshko sopga kong. E irgo ga to tek lǒng irǒng, Jesús tjǒkwo roy pjlú lara ara kjok shto oblë oblë Samaria kjokyoshko obi, ga shrono tek lǒng Jerusalén kjokyo irǒng obi.

Etiopía so wara Feliperë kjlara

²⁶ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so tjǒlë Felipe kong ga «Pja poshäryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo äär Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no llëmshko. ²⁷ Eni ga poshäryono, ga toe. Jek shäng irbo ga domer wlëna jek sök kjlara Etiopía so, e tjlapga tjwlǒ kësband, parkë sök dbur tǒngga kägäyo, ba pjlü walë Candace kong. Domer, e tek sök Jerusalén kjokyo dwayo, brik shäng Sbö poshrëk. ²⁸ Bojono tek sök irǒng ba jëkkǒ go, to ba kjokshko wlo le, ga jek sök kjibokwo tara Sbö tjǒkwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë.

²⁹ Eshko ga Sbö Sëya tjǒlë Felipe kong ga «Pja jëkzong. Pja nom jek jëkkǒ kjwe zlong bäng» le. ³⁰ Eni ga Felipe jek zron jong öötong ba zlong bäng. Kuya ga sök kjibokwo tara Sbö tjǒkwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë ga tjǒlë ba kong ga «¿Lëp sök kjwe llë loklo miydëpde?»

31 «¿Pjillogwega ërë bor kong llëm ga miydër sorë?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sök ba tjok ba jëkklo roshko, ga jem öötong sök ba tjok. 32 Tjlokwo le sök li eni:

«E beno shäng kjing erä,
öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba
wlo wleni.

Kjamo roshwino llëm,
öng wlëp ushko so llgwoklë
wleniyo shtëba löngshko wleni.

33 Lâywaraba owa, ga llgweraba bek llëme.

¿Shira kjok ëre kjing go dwayo kjishko
ga
ba tjëyo tek ber ba irgo li roy laga
ber ërë?»*

34 Eshko ga tjlapga Etiopía so tjlä Felipe kong ga «¿Los bor kong sira ga e ëlayde Sbö tjlokwo laga tek dënashko so lirë, oplokdo om gore, de no oblë layde?» le.

35 Eni ga domer li pina Feliperë sök, tak pjang kjibokwo le li dwayo öötong Jesús roy pjlu li go. 36-37 Eni ga jek löng irbo wenzong ga äär di bäng buk kjrina eshko ga domer li tjlä ba kong ga «Jushko di tjok, izong. ¿Tja wëp kjweshko ga buere?» le.† 38 Eni ga ba jëkklo söga ichara ba jëkklo slong. E irgo ga oplono lok pjöyikong dishko, ga domer li wara Feliperë jer di roshko. 39 Opshino tëm di roshko dwayoshko ga Felipe söra Sbö Sëyarë to, ga ina domer lirë ame, gueniyo to jek sök wopjlu ba irbo bäng go. 40 Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrinishko kjrinishko Jesús tjlokwo roy pjlu le oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

9

Saulo kjlopswara Jesúsdë beno ba tjlokwo kjranga

* **8:33** Isaías 53.7-8. † **8:36-37** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le. Kuya Feliperë ga tjlä ba kong ga “Pja mär Jesucristo go jlökoyo ga pja wër ga pjluë” le. Kuya ga tjlä ba kong ga “Woyotjlin ga Jesucristo, e Sbö Wa” le.» * **9:5** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Llëbo shäryëp shäng kjwe kjang bop kong, tja kolëp llëm ga pja opsrek shäng om goshko” le. Ga bangkjrara Saulorë ara ga tjlä ba kong ga “¿Llëye woydëp ga shäryër?” le. Kuya ga tjlä ba kong ga...»

1 E wopro ga Saulo shäng Jesús tjlokwo kjranga kroyoywë ara, zröya wlo le. E kjishko ga öör shäng syöshtaga kësbangyo ik. 2 Ga tjlä ba kong ga «Tja jek woydë Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën go li wlënor domer, walë kjlobi li shar, ga tek sör jushko Jerusalén kjokyo, shdüy wlo. E kjishko ga woydër ga tja kong kjibokwo twëp kjwöbö, twër judíoga syö uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lok wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

3 Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga iya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletilet, ga kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie.

4 Jekdo eshko ga dgono jer rish buk töshko, ga kuya ga ëbo tjlä ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?»

5 «Tjlapga, ¿pja ë?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.* 6 Pja kojös, pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Llëye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko» le ba kong.

7 Nopga jek löng Saulo tjok li, ëbo tjläno li kura lok, gueniyo ëye ina lok llëme. E kjishko ga beno löng sëya llëme. 8 E irgo ga Saulo kojono töshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok igö llëme. E kjishko ga shara lok ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo. 9 Beno sök eshko dbargwo mya kjok igö llëm, ië llëm, llëye ie llëm bakoe.

10 Domer sök kjlara Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjlokwo kjranga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlä ba kong ga «Ananías.»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

11 Tjlä ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowëba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjlara ko Saulo, e Tarso so. E sök syöshtë bor

kong. ¹² Yoïno ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy ko Ananías, orkwo ië ba dlu kjing go wlo, kjok ïgö obi wlo» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjlëno bor kong domer lëp shäng li kjïshko. Llëbo owa shäryara ara nopga kjrorop tjeng dboy bop kong löng Jerusalén kjokyo li kong. ¹⁴ Ga shrono shäng jïshko, ichaga syöshtaga kägäyogarë tek bop tjlökwö kjragaga söya, shdüya wlo le eni» le ba kong.

¹⁵ Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjroror, bor roy lë oba kong wlo. E ichër jek nopga kjok shto oblë oblë so kong, ba pjlyoga kong, Israel tjëyoga kong bakoe. ¹⁶ To shäng song bor kjïshko sorë li pin ba kong om go» le.

¹⁷ Kuya ga jek öötong shäng Saulo sök lishko, ga opzrëno jek kjër roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlë ba kong ga «Saulo, pja bor kjlara, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng lishko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptër wlo, bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok wlo bakoe» le.

¹⁸ Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llëbo löno jer so mã zrërkwa kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlu iröng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdë jer di roshko. ¹⁹ Eni ga iono pjir ga dbokjrono obi.

Saulo Jesús roy lono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjlökwö kjragaga löng eshko li tjok. ²⁰ Eshko ga öötong shäng judíoga syö uyo oblë oblë roshko, ga tjlë oba kong ga «Jesús, e Sbö Wa jlöe» le to shäng enido.

²¹ Nopga löng ba kuk kës li beno löng yëy le erä, tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyo eshko ga to shäng Jesús tjlökwö kjragaga irpjang. Ga shrono tek shäng ëreshko epga shak, söya jongya

twe syöshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llëmdo?» le lok ëng kong eni.

²² Gueniyo Saulo tjlë shäng oba kongshko ga tjlë dbo ara jek këgong këgong anmoyö. Pïya oba kong wëllë ga bi pjlyo iche le Sbörë li, e Jesús jlöe. Kuya judíoga kjok eshko so lirë ga beno löng kjing erä, dborye lok sorë miyde löng llëme.

²³ Dbar kop ara ga judíoga töno löng, ga beno wotjlik kjrinaso, Saulo zröya wlo le eni. ²⁴ Ga Damasco kjokyo kjëryo shäryak ak go pjribri kjökshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno löng eshko shkë dba, Saulo opshik lëshko ga shaya, zröya wlo le eni. Gueniyo ga miydara Saulorë pjire. ²⁵ E kjïshko ga kjok shkë ga lona ba oppingagarë jer kjër li poglo go pjlor kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga döktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶ E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjlökwö kjragaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lok ara, wotjlik lok ga «E kjlopswono beno shäng Jesús tjlökwö kjraga llëme» le. ²⁷ Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús ïno irbo jek shängshko sorë li, e läywara ba kong, Jesús tjlëno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjlëno Jesús kjïshko ara, llëye bangkjrara llëme le Bernabërë ba kong lok eni bakoe. ²⁸ Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jek shäng ba tjok, tjlëno Jesús kjïshko ara kjone pogo, llëye bangkjrara llëme. ²⁹ Tjlë ara, tjlökwö kjlopswë kar kar judíoga tjlë Grecia soppa tjlökwö wleniyo löng li tjok. Gueniyo zröya wlo le lok eni. ³⁰ Kuya Jesús tjlökwö kjragagarë ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lok jek Tarso kjokyo.

³¹ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlú, barwëba ara llëme. Ga tön jek këgong këgong, opping lok jek këgong këgong bakoe. Sbö bangkjre lok ara, ga epga kjimte Sbö Sëyarë ara bakoe.

Eneas poptara Pedrorë

³² Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblë oblëshko ga jek Sbö nopga löng Lida kjokyo li ik. ³³ Eshko ga domer wlëna buk kjlara ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llëm, buk töshko ba bukklo kjing go erä. ³⁴ İya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristorë. Pja kojös, bop bukklo kjwe tözong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä. ³⁵ İya Lida sopga, Sarón sopgarë ga kjlopswono beno Tjlapga Jesús tjlökwo kragaga.

Dorcas woshwara Pedrorë iröng obi

³⁶⁻³⁸ Kajok buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga sök kjlara walë ko Tabita, lëy Grecia so tjlökwo go ga Dorcas. Walë li jek to shäng llëbo shäryë oba kong pjlu İyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyo eshko ga Dorcas shara swlorë, ga wolonoe. Ga shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjër jong kjwara roshko. Kuya Jesús tjlökwo kragagarë ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo lëba ga domerga ichara lok do pjök ba rokë. Öötong löng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹ Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lok jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kës li tönö löng slar ëë, ga tek shrono löng Pedro zlong bäng. Dorcas sök së obishko ga shwong sera, twara ba kong lok li pina Pedro kong, İya wlo. ⁴⁰ Eshko ga löng eshko li ichara Pedrorë uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lëkong, ga İya ga tjlë ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li

bokkwo roshwinoe. Pedro İya ga kojongö sök. ⁴¹ Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjlökwo kragaga, syäpga li rokara, ga opzrëno jek löng kjër roy. Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tabita shäng së obi. İzİa» le. ⁴² Shinmo woshwara Pedrorë iröng obi roy shdöktong Jope kjokyo kjok kjwang jikong, ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go. ⁴³ Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llëbo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Jope kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

10

Pedro, Cornelio

¹ Cesarea kjokyo eshko ga domer sök kjlara ko Cornelio, e ëngkjwaga kägäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkë sök Cesarea kjokyo, ga ba ëngkjwagaga kowëba Italia sopga. ² Domer, e Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga löng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judioga song, llëye llëm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtë Sbö kong İyado. ³ Dbar kjwara dlo töy wleni ga ëbo İna wëllë gueniyo shji yoİno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga tjlë ba kong ga «Cornelio» le.

⁴ İya ga beno shäng sëya llëm, İya beno shäng drëng erä. Eshko ga tjlë ba kong ga «İllë?, Tjlapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörë, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li İna. E kjışhko ga Sbö beno wopjlú bop tjok. Llëye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sëngglo wleni. ⁵⁻⁶ No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök kjlara eshko ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüşhko bop shwoy» le ba kong, ⁷ ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliore tek do pjök, ba ëngkjwaga

kjlara tjok. Ba ëngkjwaga li Sbö bangkjrë ara, ga parkë shäng Cornelio tjok ñyado. ⁸ Llëye shäryono ba tjok kës li'lara ba kong pjir, ga ichara to jek Jope kjokyo.

⁹ Wëshko dlo dluw dik ga epga jek löng irbo bäng ääto Jope kjokyoshko ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtë wlo le. ¹⁰ Eshko ga pjli ara, ië woydë, ga kong dli shäryëba u roshko wopro ga llëbo ñna, gueniyo shji yoïno wleni. ¹¹ Eshko ga kjok dogo ñya jem drëng ga döktong beno jong ojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjringgwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko. ¹² Roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ¹³ Eni ga ëbo ybö kura pjlarä, tjlä ba kong ga «Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlä ga «Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» le.

¹⁵ Eshko ga ybö li kura jek pjlarä obi, tjlä ba kong ga «Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lëp llëme» le.

¹⁶ Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷ Eshko ga Pedro beno sök wotjlik ara, woydë buke. Llëye ñna, kura li llë loklo woyotjliya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliorë li öötong löng u li wlëk, ga kjimtaraba sira, ga wlënae. Öötong löng Simón ushko ga ¹⁸ tjläno lok dbo go, tjlä ga «Simón, ¿domer kowëba Pedro li sök jüshkore?» le.

¹⁹ Eni ga Pedro shäng wotjlik llëbo ñna, kura li kjïy obishko ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop wlëk doglo mya. ²⁰ Pja kojös, pja oplös jer dew ba

ik. Pja jek ba tjok, ga «Tja jek llëme» lëp llëm, epga ichaga tjarë kjïshko» le.

²¹ Kuya ga jer oplono töshko, tjlä domerga shrono löng li kong ga «Wlëmi löng li tja. ¿Pjây to löng llë?»

²² «Tjawa ichaga ëngkjwaga kägäyo ko Corneliorë. Domer, e pjlo bek, Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, roy pjlu judioga kong, woyde lok pjlu tjë jikong. Kjupke ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga ichara bop wlëk, pja jek ba shwoy wlo, llëye lëp li kuya wlo» le ba kong.

²³ Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjläkwo kjragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi. ²⁴ Kjöshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliorë sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga töna löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjlu wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe. ²⁵ Pedro öötong shäng ba ushkoshko ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlojkrë, ga kjök torgö, kujongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo lara. ²⁶ Gueniyo Pedro tjlä ba kong ga «Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» le.

²⁷ Shäng lan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ñna ga oba töno tjeng ara eshko. ²⁸ Eshko ga tjlä ba kong lok ga «Miydëmi pjlu ga tjawa judioga borwa kjok llgwekklo go ga tjawa tön nopga judio llëm wleniyo tjok llëm, tjawa äär ba ushko llëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjlu ba kong wlo li, e owa lër llëme. ²⁹ E kjïshko ga tja rokoromishko ga tja to tek maling bomi shwoy, llëye loror eshko llëme. Eni ga tja rokoromi llëno miydër woydë» le.

³⁰ Kuya Corneliorë ga tjlä ba kong ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko,* shäryër dlo töy enido wleni. Eshko

* **10:30** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko, ga tja ië llëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

ga domer weno shäng kjlara bor bok-shto, shwong kälä shjiye. ³¹ Ga tjlë bor kong ga “Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ina. ³² No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüshko bop shwoy” le.

³³ »Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlojkrë, ga pja opshäryono pjlú, pja to tek. Eni ga tjawa löng jüshko tjë jikong Sbö bokso, llëye lara bop kong li lep borwa kong, kurwa wlo» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Era miydër kjwlë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame. ³⁵ Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangjkrë, llëbo pjlo bek li shäryë wleni ga wlojkrë Sbörë uunkong. ³⁶ Sbö tjlökwo ichono Israel tjëyoga kong, tjlë ga nopga uunkong pjluyo li, e Jesucristo, ga ba kjishko ga shji ber löng wlëp Sbö tjok ga pjlúe.

³⁷ »Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jikong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjlara Galilea kjokyo ko Juan, tjlë ga “Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko” le eni. ³⁸ E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba tjok, ga kong dbo twara kësbange. Sbö shäng ba tjok kjishko ga to jek shäng llëbo pjlú shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong. ³⁹ Llëbo shäryara Jesúsde ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ñorwa jlöe laga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga löraba pjang kjlös go, ga zrörabae. ⁴⁰ Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ñnwa wlo. ⁴¹ Gueniyo ga pina oba uunkong kong llëm, ëye kjrara Sbörë ber e ñorwa jlöe laga li kong eröe.

Woshrara Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴² »Tjawa ichara llëye ñorwa li roy lë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sere, wolonore, e llgwegä lë oba kong bakoe. ⁴³ Tek dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga löng kës li tjlëno ba kjishko. Tjlë ga ëye mär ba go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjishko» le.

⁴⁴ Pedro shäng tjlë obishko ga nopga löng kës tjlökwo kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴⁵⁻⁴⁶ Eni ga tjlë löng kjok shto oblë oblë so tjlökwo, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjlökwo kragaga judíoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy le erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong bako kjishko.

⁴⁷ Eni ga Pedro tjlë judíoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä laga erë?» le.

⁴⁸ Eni ga Jesús tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing le.

11

Pedro lano Jesús tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo tjok

¹ Eshko ga nopga judío llëm wleniyo Sbö tjlökwo kjrono li roy öötong Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska kong, Jesús tjlökwo kragaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe. ² E irgo ga Pedro shrono shäng iröng Jerusalén kjokyo shko ga Jesús tjlökwo kragaga judío wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong, ³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judío llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» le.

⁴ Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga ⁵ «Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshtë wopro ga llëbo ñor wëllë, gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga kjok dogo in ga

döktong beno jong oojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjringgwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko, tja sök lishko. ⁶ Ga roĩnor yõtso, ga ĩn ga roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ⁷ Eni ga ëbo ybö kuror pjłara, tjłë bor kong ga “Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong” le.

⁸ »Kur ga tja tjłë ga “Llëme, Tjłapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme” lër.

⁹ »Eshko ga ybö li kuror jek pjłara obi, tjłë bor kong ga “Llëye ĩara Sbörë beno pjłú ba kong wlo ĩi, e owa lëp llëme” le.

¹⁰ »Shäryono eni pjłoglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo ĩi poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹¹ »Jekdo eshko ga domerga shrono löng doglo mya eshko, ichara Cesarea kjokyo dwayo bor wlokjrë. ¹² Eshko ga Sbö Sëya tjłë bor kong ga “Pja jek domerga shrono löng ĩi tjok. Llëye woyotjłip guing llëme” le. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglo tjer (6) ëre to jek bor tjok.

»Tjawa öötong löng Cesarea kjokyoshko ga domer wlënorwa sök kjłara ba ushko. ¹³ Ga domer ĩi tjłë borwa kong ga “Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjłara bor kong, ga tjłë bor kong ga ‘No ichos kjłara Jope kjokyo. Domer sök eshko kjłara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. Rokos tek jüşhko bop shwoy. ¹⁴ Eshko ga tjłökwo le bomi kong, pja döya Sbörë e go wlo, bomi pjeyoga löng bomi ushko uunkong ĩi döya wlo bakoe’ le bor kong eni” le.

¹⁵ »Tja shäng ĩan ba tjok lok kjwłë ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, shrono bi kong dämärshko dik bakoe. ¹⁶ Eshko ga tjłökwo ĩara Tjłapga Jesúsde ĩi woyoshrer kjwłë jä. Tjłëno ga “Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwöbö obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok” ĩara eni. ¹⁷ Dämärshko

ga shji mär Tjłapga Jesucristo go ëre kong ba Sëya twara Sbörë. Eshko ga twara nopga e kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni llëme lër ga äe» le.

¹⁸ Kuya lok ga llëye ĩara ame. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjłë ga «Nopga judío llëm wleniyo ëmdë ga kjimtara Sbörë. Llëbo owa shärye löng ĩi, e owa jłöe ĩara, ga rayara, ga epga ber löng së ĩyado Sbö tjok» le.

Jesús tjłökwo kjaragaga löng Antioquía kjokyo

¹⁹ Esteban zröraba irgo ga Jesús tjłökwo kjaragaga löng eshko, e irpjanaba bakoe. Ga epga töktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquía kjokyo bakoe. Kjong kjong öötong löng kjok shto oblë oblëshko ga Jesús roy pjłú ĩara oba kong, gueniyo judioga kong eröe. ²⁰ Gueniyo Jesús tjłökwo kjaragaga Chipre so, Cirene so löng Jerusalén kjokyo kjong kjong ĩira töktong to jongya Antioquía kjokyo. Öötong löng eshko ga Tjłapga Jesús roy pjłú ĩara nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ²¹ Eshko ga ba tjłökwo ĩagaga ĩi kjimtara Tjłapga Sbörë ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjłökwo tek dënashko dwayo kole löng ĩi, e rayara pjir, ga mär beno löng Tjłapga Jesús go shara.

²² Roy kuya tjłökwo kjaragaga löng Jerusalén kjokyo ĩirë ga Bernabé ichara lok to Antioquía kjokyo. ²³ Öötong shäng eshko ga ĩya ga epga kjimte Sbörë shäng, ga beno shäng wopjłúe. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjłë ga «Pjäy mär ber löng Tjłapga Jesús go eröe» le. ²⁴ Bernabé, e domer pjłúe. E go Sbö Sëya jłökoyo, ga mär shäng Sbö go eröe. Eni ga nopga ara kjimtara mär Tjłapga Jesús go.

²⁵ E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo włëk. ²⁶ Wlëdashko ga söra to Antioquía kjokyo, ga beno löng eshko ĩu pjłara. Eshkoshko ga Jesús tjłökwo kjaragaga pina lok ara. Eshko ga Jesús tjłökwo kjaragaga kowëba Cristo

nopga. Kowaraba eni bām go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷ Eshko dbaryo ga Sbō tjlōkwo lagaga ba pjeyoga kong opshino kjlōbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong löng Antioquía kjokyo. ²⁸⁻³⁰ Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlē oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong» le. E miydara Sbō Sēya go.

Eni ga Jesús tjlōkwo kfragaga löng Antioquía kjokyo li wotjlino lok ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kfraga löng Judea kjokyo li kjimtē. Tjlē lok eng kong ga «llēye twēy ga bue ga twēy» le. Ga kjimtara lok eni. Dbur tōna li twara lok Bernabé, Saulo kong, ga söra lok, twara tlapgaga Jesús tjlōkwo kfraga kägäyo löng Judea kjokyo li kong.

(Claudio sök pjlu kēsbangyo dbaryoshko ga pjli lara li shrono ara jlōe.)

12

Jesús tjlōkwo kfragaga shduna Herodesdē

¹ Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjluo ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlōkwo kfragaga kjong kjong ir-pjana, shdüya wlo. ² Ga nopga ichara Santiago zrök dröng go, ga zrōrae. Santiago, e Juan kjarayo. ³ Roy kuya judiógarē ga beno löng wopjlúe. E kjishko ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdē Pedro shak bakoe. ⁴ Shara lok irgo ga ichara Herodesdē no shdüzlong uyo roshko. Ba dagaga löng eshko kringgwo pkēng (4), kjrina kjrina noyo doglo pkēng (4). Herodes wotjlino ga söya, llgweya oba boksho dbar shrēzlong irgo jā lara.

⁵ Eni ga Pedro buk kjērshko dak dak lē yōtso, gueniyo ga Jesús tjlōkwo kfragaga löng syōstē dbo ara Sbō kong Pedro kjishko.

Pedro shira Sbörē no shdüzlong uyo roshko dwayo

⁶ «Shir bong jā» lara Herodesdē li shkēyoshko ga Pedro buk pē no dagaga tjeng do pjök tjrēko, orkwo kjrochak kar kar dröng sho go, ga no dagaga llamo li löng kēgong sit u bäng lishko ba dē. ⁷ Eshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara eshko, ga no shdüzlong uyo roshko iök weno pjang kwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga wollena, ga tjlē ba kong ga «Pja kojōs malinge» le. Jekdo eshko ga dröng sho ba pjriklo lok ba orkwo go jeklön kjlulu erä. ⁸ Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Bop shwong kop lēkong kjwe pjüzong. Bop drepkwota kjwe zrēzong» le, ga shäryara eni. Eshko ga tjlē ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter lēkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» le.

⁹ Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjlík ga «¿Tja yoikdo?» le.

¹⁰ Gueniyo jeklöng äär no dagaga löng bām lishko ga döktong lok jek, ga jek kwara obi ga döktong jek eni bakoe. E irgo ga äär jong no shdüzlong uyo u bäng bängzak jong dröng sho go lishko ga u bäng li döktong jek wles om go erä. Eni ga opshino jek lok kjoko. Jēktong lok wop tjokshko ga Pedro rayara Sbō parkaga lirē, ga beno shäng tjoksa.

¹¹ Eshko ga woshre kjlay, ga tjlē ga «Era miydēr jlōkoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja döya Herodes wloshko dwayo wlo, llēye shärye woydē judiógarē bor tjok li wen bor kong llēm wlo» le.

¹² Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekē, Juan, e kowēba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús tjlōkwo kfragaga tōno löng syōstē arae. ¹³ Öötong shäng eshko ga u bäng bäng yora kjōw kjōw kjoko dwayo.

Kjoglo shäng parkē eshko kjlara ko Rode, e jek ba ik, e ē ŷya wlo le. ¹⁴ Kura ga Pedro ybö. Zok ga u bäng li döra ba kong, gueniyo woowa llēm kjishko ga jek llet kjēr roshko iröng ba rotē nopga tjeng syōstē li kong. Tjlē ba kong ga «¡Pedro shäng kjoko!» le.

15 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Pja skwëre llëro?»

«Llëme. Jlëe» le ba kong eni.

Eni ga tjlë lok ba kong ga «E Pedro llëme. E ba daga Sbö parkaga kjok dogo so» le.

16 E wopro ga Pedro shäng u bäng bäng yok kjöw kjöw kjoko obi. Eni ga u bäng li döra lok, ga İya ga bë shäng, ga beno löng sëya llëme. 17 Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo wleni, ga shira Sbörë no shdüzlong uyo roshko dwayo sorë li roy lara ba kong pjire. Pjir ga tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono bor kong li roy lëmi Santiago* kong, bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga llamo li kong bakoe» le. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

18 Wëshko kjok shröng ga no daga li shdüktong pjang träk llëm no shdüzlong uyo roshko. Tjlë lok ëng kong ga «¿Pedro li oto, kjwono llong?» le. 19 E irgo ga llëye weno Pedro kong li kjakrokara Herodesdë ba dagaga li kong. Kjakrokara pjir ga tjlë ba kong ga «Miydaga ber pjâyde» le, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

Herodes wolonoe

20 Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli tjwlëk Pjlu Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga epga wotjlino lok kjrinaso ëng tjok jek Herodes İk Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjlara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba İshko ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlú borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» le.

Kuya ga «Jölö» le ba kong, 21 ga dbar iara beno kjwara, Herodes İya lok wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjlu shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga bokshto ba pjlu sökklo kjing go, ga tjlëno arae. 22 Kuya lok ga öö le lok tjë jİkong, tjlë lok ga «¿Tjlë sök kjwe, domer li tjlëkdo llëme! ¿Kjwe sbö!» le. 23 Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» lara ba kong lok llëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wolono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

24 E irgo ga Jesús tjlökwo kjruga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlökwo shdär jong llaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

25 Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lok pjir Jerusalén kjokyo shko ga opshino to lok ey dwayo, öötong löng Antioquía kjokyo iröng obi, ga Juan söra lok jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13

1 Antioquía kjokyo ga Jesús tjlökwo kjruga löng eshko li tjrëko Sbö tjlökwo lagaga wleniyo löng kjlëbö, no pinggaga Sbö tjlökwo go wleniyo löng kjlëbö bakoe. Kjlara ko Bernabé; kjlara ko Simón, e kowëba Kjlo Sİ; kjlara ko Lucio, e Cirene so; kjlara ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjluyo Herodes tjok; kjlara obi ko Saulo. 2 Eni dbar kjwara ga Jesús tjlökwo kjruga li tönno löng Sbö poshrëk, ië llëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shäryë lok wlo» le.

3 Kuya lok ga shäryara eni. Jek löng syöshhtë obi, ga ië llëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lok domerga do pjökli dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li loklo, ga ichara lok to parkë Sbö kong.

* 12:17 Santiago le li, e Jesús lëng. E parkë sök Jesús tjlökwo kjruga löng Jerusalén kjokyo kägäyo.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjrëko ko Chipre

⁴ Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äär jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lok kjoyong kësbang roy, jek öötong pjono löng dlung tjrëko ko Chipre. ⁵ Eshko ga kjoyong tjoyozlong kjokyo buk kjrina ko Salamina. Eshko ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jek öötong löng judioga syö uyo lok eshko oblë oblë li roshko. Eshko ga Sbö tjlökwo lara lok oba kong. Juan jek shäng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸ Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjrëko li worbo kalëkong ko Pafos. Kjek eshko ga judio wlëna sök kjlara ko Barjesús, lëy Grecia so tjlökwo go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydë ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e rokara ba ushko, woyde ga Sbö tjlökwo le ba kong kuya wlo le. Eni ga epga öötong löng ba shwoy Sbö tjlökwo lë, gueniyo ybi li omwoydë llëme. «Llëye le löng li kup llëm dey» le tjlapga no ichaga kong ara, mär ber shäng Jesús go llëm wlo.

⁹ Eshko ga Saulo, e kowëba Pablo bako, e go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga ybi li ïya beno shäng drëng ga ¹⁰ tjlë ba kong ga «Pja owa, pja jyö ara, pja so Ä kjoyo, pja llëbo pjlo bek li wloyo. ¿Sbö tjlökwo pjlu li kjlopswëp bop jyö go äär jong llonoro? ¹¹ E kjishko ga eeri ga pja shdüya Sbörë. Pja ber kjok ïgö ame, dlo kälã shjiy li ïp llëm äär jong llono jã» le ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok ïgö llëme. E kjishko ga beno shäng no wlëk, wlosöya wlo le. ¹² ïya kjok eshko so ichaga lirë ga Sbö tjlökwo kjrara. Ga beno shäng yëy le erä, Sbö tjlökwo kura li kjishko.

Sbö tjlökwo lara Pablorë oba kong Antioquia kjokyo buk Pisidia kjokyo worbo go lishko

¹³ E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok li, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äär pjë pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek iröng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquia kjokyo. (Antioquia kjokyo, e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong wosh-tozlong dbaryo ga opzrëno jek lok judioga syö uyo jong eshko li roshko, ga sirkeno lok. ¹⁵ Eshko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e laraba, kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li, e laraba bakoe. E irgo ga tjlapgaga löng judioga syö uyo li no ichono tjlë ba kong ga «Pjäy tjlökwo lë woydë borwa kjimtoklo wleni ga lëmi ga pjlu» le Pablo kong, ba yorkagaga löng li kong bakoe.

¹⁶ Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlë ga «Pjeyoga, lër bomi kong ga kuziã. Israel tjëyoga, tja kuziã. Judioga llëm gueniyo Sbö bangkjrë wleniyo, tja kuziã bakoe. ¹⁷ Dënashko ga bi tjlapgaga kjrara Israel tjëyo Sbö lirë, ber tjeng baiya wlo. Öötong löng Egipto kjokyoshko ga kjimtara, iara beno tjëyo kësbange. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kësbang go. ¹⁸ Löng kjok dogro no llëmshko lu pjloglo sak pkëng (40) wopro ga kjimtara ara. ¹⁹ E irgo ga öötong löng Canaán kjokyoshko ga kjimtara tjëyoga tjeng eshko kringgwo kjäk (7) li pjik, kjok li twe ber ba kong wlo. ²⁰ Llëye lër shäng ère luyo öötong sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho sak shkëng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wleniyo äär jong Sbö tjlökwo laga Samuel dbaryoshko. ²¹ Gueniyo ga pjlu rokara lok kjlara Samuel kong, ba llgwek wlo. Eni ga kong pjlu twara Sbörë beno kjlara ko Saúl, e Cis wa, Benjamín tjëyo. Iara beno sök parkë lu pjloglo sak pkëng (40). ²² E irgo ga Saúl kjara Sbörë, ga David iara beno sök ba shtoshko.

E woydara Sbörë ara, tjlë ga “David, Isaí wa li ñn ga domer pjlú bor kong, llëye woydër ga shärye bor kong eni” le.

23 »Íu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, lara jlökoyo dënashko sorë li eni. 24 Jesús wentë shäng oba boksho llëm obishko ga Juan to shäng Sbö tjlökwo roy lë Israel tjëyoga uunkong kong. Tjlë ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjây wër jer di roshko” le. 25 Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjlë ga “¿Pjây wotjlik ga domer koshëmi löng ber bomi pjluyo wlo li tja lëmire? Tja llëme. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Era tjwlö ara bor kjinmo anmoyö. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko”* le.

26 »Pjeyoga, pjây Abraham tjëyoga, pjây judío llëm gueniyo Sbö bangkjrë löng enido wleniyo, tjlökwo ëre, e ber shji uunkong kong, shji döya Sbörë sorë, e miydëy wlo. 27 Jerusalén sopga, Jesús, e ë miydara lok llëme. Ba kägäyoga ëmdë ga ommydono lok llëm bakoe. Woshtozlong dbaryo kjwobi go ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li le lok, gueniyo llë loklo miyde lok llëme. Eni ga epga om go Jesús ichono shdun-gobashko ga llëye jyä tak dënashko li, e shäryono eni. 28 Eshko ga llëbo wlëya lok Jesús rotë wlo, ber zrökko wlo lara, gueniyo llëye to wlëna llëme. Zok ga kjwe rayara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrökoba wlo. 29 Eni ga llëye jyä tak pjang Sbö kjibokwo go ba kjishko li, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjlös go irgo ga doyo lona ba tjlökwo kragagarë ter töshko, ga iara lok beno buk sakshko. 30 Gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi. 31 Zröydëba llëm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äär jong Jerusalén kjokyoshko ga ba tjlökwo

kragaga kjong kjong jek löng ba tjok. Ga woshrrara iröng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ñna lok jlöe laga.

32-33 »Llëbo roy pjlú lërwa bomi kong. Llëye lara Sbörë jlökoyo bi tjlapgaga tek dënashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrrara iröng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wëllë ga
tja bop data jlökoyo.”†

34 »Woshrrara Sbörë iröng obi, doyo an llëm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörë dënashko sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Llëye loror David kong jlökoyo li,
e lër bop kong jlökoyo bakoe.”‡

35 »Sbö tjlökwo tjlëno e kjishko obi. Tjlëno beno eni:

»“Bop Wa iak beno shäng dboy bop
kong li doyo iëp an ber buk
eshko llëme.”§

36 »Jlökoyo ga David sök së obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörë sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sakshko, ba kjokëga zlong bäng, ga ano pjire. 37 Gueniyo ga Jesús woshrrara Sbörë iröng obi lira doyo ano llëme.

38 »Pjeyoga, tjlökwo lërwa bomi kong li ëre: Owa pjang bi go li löya Sbörë ga pjlú, llëye shäryara Jesúsde li kjishko.

39 Èye mär Jesús go ga ie Sbörë ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok llgwekklo tara Moisésde lirë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. 40 Pjây sjëk, llëye lara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li wen bomi kong llëm wlo. Tjlëno beno eni:

41 »“Pjây Sbö tjlökwo joywë ä,
llëbo shäryër ga izï yötsoe.

iPjây sëya llëm,

 pjây wolon!

Pjây löng së obishko ga

 llëbo shäryër kësbange.

Lëba eni bomi kong wëllë ëmdë ga

* 13:25 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. † 13:32-33 Salmo 2.7. ‡ 13:34 Isaías 55.3. § 13:35 Salmo 16.10.

pjây wotjlik ga

‘E shâryaga Sbörë’ lëmi llëme’ ”*
le.

⁴² E irgo ga Pablo, Bernabé, e opshino jek judíoga syō uyo li roy dwayoshko ga nopga löng li tjlē ba kong ga «Woydërwa ga woshtozlong dbaryo tek këm kjwara go ga llëye loromi li lëmi borwa kong jek obi» le. ⁴³ Nopga löng eshko li kjone kjone judío, llamo li wenoshko judío llëm wleniyo gueniyo kworkwono beno Sbö tjlökwo kjruga judíoga ï dik. Ga opshino eshko dwayo pjirshko ga nopga to jek löng Pablo, Bernabé tjok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tjlē ba kong ga «Pjây mär ber löng Sbö go, pjây kjimtara ara kjishko» le.

⁴⁴ Öötong woshtozlong dbaryo kjwara obishko ga kjok eshko sopga shrono löng pjir sek, Tjlapga Jesús tjlökwo le li kuk. ⁴⁵ Gueniyo ga ïya judíoga löng lirë ga oba shrono ara ga ymorkono lok ara, ga Pablo läywe lok owa, tjlē oba kong ga «Llëye le shäng li, e eni llëme» le.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, llëye bangkjre lok llëm, ga tjlē ba kong ga «Tjawa iak löng Sbö tjlökwo ère roy lë bomi kong bäm go, pjây judíoga kong. Gueniyo pjây omkuk woydë sira llëm, pjây om go li opyë ber löng së ïyado Sbö tjok woydë llëm bakoe. Eni kuzong ga tjawa to jongya ba lë nopga judío llëm wleniyo kong shara.

⁴⁷ Tjawa ichara Tjlapgarë ba tjlökwo tak pjang li go eni. Tjlëno beno eni:

»“Pjây ioror beno iök shjiy wleni,
nopga judío llëm wleniyo kong.
Nopga dâr sorë li tjlökwoyo lëmi ba
kong

äär jong kjok kjwang jikong
wlo”»† le.

⁴⁸ Kuya nopga judío llëm wleniyo löng lirë ga beno löng wopjlúe. Tjlē lok ga «Sbö tjlökwo ère, e owa llëme» le. Eni ga èye kjrara Sbörë ber löng së ïyado ba tjok wlo ga tjlökwo li kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbö tjlökwo shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judíoga löng eshko li opyono beno löng Pablo, Bernabé, e wloyo, ga lanyotkara lok owa walëga tjwlō ara, judío llëm gueniyo Sbö bangkjre löng enido wleniyo kong, domerga tjwlō ara kjok eshko li kong bakoe. E kjishko ga nopga tjwlō ara li iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e kroyoywara ara, ichara to kjok eshko dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino kjok eshko dwayoshko ga ba dre pjlungyo löna lok beno tjeng eshko, e ba wloyoga ber löng shdungko loklo. E irgo ga to jek öötong löng Iconio kjokyo shara. ⁵² Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjruga beno löng Antioquia kjokyo li, e beno löng wopjlú, go Sbö Sëya jlökoyo bakoe.

14

Sbö tjlökwo lara Pblorë Iconio kjokyo

¹ Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé, e öötong löng judíoga syō uyo jong li roshko ga Sbö tjlökwo lara lok wolëso nopga löng eshko li kong. E kjishko ga judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e omtjlökwo kjrono ara. ² Gueniyo ga judíoga kjong kjong omtjlökwo kjrë woydë llëm, ga Pablo, Bernabé, e lanyotkara lok owa nopga judío llëm wleniyo kong. Kuya lok ga iirkono ara. ³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko dbar kop ara, ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy lara ara. Llëye bangkjrra lok llëm, kjimte Tjlapgarë le kjishko. Ga kong dbo twara kësbang, llëbo ïydëba llëm wleniyo shârye wlo. E go ga ikoba wëlle ga domerga li ichaga Tjlapgarë jlökoyo. ⁴ Gueniyo kjok eshko sopga ëng shdöno tjeng kjrjing pjök, kjrina löng judíoga tjok, kjrina obi löng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tjok. ⁵ Eni ga nopga ara, judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e wotjlino jong kjrinaso ba kägâyoga tjok. Tjlē lok ëng kong ga «Kjwepga kjwe shay, shpoy, löy ak go, zröy

* 13:41 Habacuc 1.5. † 13:47 Isaías 49.6.

wlo» le lok eni. ⁶⁻⁷ Gueniyo ga miydara Pablo, Bernabéré, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tjlökwo roy pjlú lë oba kong Listra kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblë oblë löng eshko bakoe.

Pablo löraba Listra kjokyo ak go

⁸ Listra kjokyo ga domer sök kjlara jek llëm wleniyo, weno buk eni. ⁹ Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llëye le li kuya sök. Ga İya Pablorë drëng ga miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjlú wlo. ¹⁰ Eni ga tjlë sök li kong dbo go ga «İPja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono maling, ga jëktong.

¹¹ İya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjlë lok Licaonia so tjlökwo go ga «Domerga kjwe, e sböpga kjlopswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le. ¹² Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjlëno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjlökwo laga kjishko. ¹³ Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li boksho ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga söglä wlëngglä söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjlino ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo İlara.

¹⁴ Miydara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwlëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjreko, ga tjlëno lok dbo go. Tjlë ga ¹⁵ «İKjwe llë shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjlökwo roy pjlú laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböpga kjwe tjwlo llëme. Wëyë, pjäy kjlopswos ber Sbö Sök İyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. ¹⁶ Tek dënashko ga oba kjok shto oblë oblë so judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno löng jek irbo woyde

kjone pogo li go. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú shärye jong bomi kong İyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjlú laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäy löng wopjlú laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jlokoyo miydëmi wlo» le.

¹⁸ Ga İara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹ Eshko ga judiöga Antioquia so, Iconio so, e shrono löng eshko kjlëbö ga İano nopga li kong ara, ga İara beno löng wotjlük oblë. E kjishko ga Pablo İora lok ak go, zröya wlo. Wotjlino ga Pablo wolonoe İara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, İara lok beno buk kjoko shwo lëkong. ²⁰ Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjragaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjlökwo kjragaga İk obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo. ²¹ Öötong löng eshko ga Sbö tjlökwo roy pjlú İara lok eshko. Ga tjlökwo li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjlökwo kjragaga.

E irgo ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Listra kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquia kjokyo. ²² Kjok kjring-gwo mya lishko ga Jesús tjlökwo kjragaga löng li kjimtara lok, dbo İara jek këgong. Tjlë lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äär ber löng Sbö sök no pjluoyo İyado lishko wlo ga llëbo owa wen ara bi kong, e kuroy däv guing» le. ²³ Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara löng kjong kjong, ber Jesús tjlökwo kjragaga löng eshko li kägäyoga wlo. Ga syöshtono, iono llëm Sbö kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjlë ga «Nopga ëre mär bop go eröe. İërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le.

²⁴ E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong löng Panfilia kjokyo

iröng obi. ²⁵ Eshko Perge kjokyo ga Sbö tjlökwo roy lara oba kong pjir ga jer öötong löng Atalía kjokyo. ²⁶ Eshko ga opyono kjoyong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dämär ga epga ichara Jesús tjlökwo kragaga eshko so liré to parké Sbö kong kjok shto oblë oblë, ga syöyoshtara lok, tjlëno ga «Sbö, Pablo, Bernabé, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» lara lok ga toe. Eni ga ba pak li shäryara pjirshko ga to jek iröng Antioquía kjokyo. ²⁷ Ga öötong löng eshko iröng obishko ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li tona löng ba tjok. Ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong pjire. Sbö tjlökwo lara nopga judío llëm wleniyo kong, ga kjrara lok sorë li roy lara ba kong pjir bakoe. ²⁸ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng dbar kop ara eshko Jesús tjlökwo kragaga li tjok.

15

Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga lano ëng tjok Jerusalén kjokyo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong löng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga li pïya öötong löng, tjlë ba kong ga «Bek wlo ga pjäy Jesús tjlökwo kragaga doyo jyã të pjir, lara Moisésdë tek dënashko sorë li eni. Llëm ga pjäy döya Sbörë llëme» le löng eni. ² Kuya Pablo, Bernabérë ga beno owa ba kong, ga ëng dboryono ara kar kar Judea sopga li tjok. E kjishko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong, e kjrara Jesús tjlökwo kragaga llamo liré iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska shwoy, tjlapgaga Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga löng eshko li shwoy bako, llëbo li llgweya lok wlo.

³ Eni ga ichara Jesús tjlökwo kragaga löng Antioquía kjokyo liré to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek löng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío

llëm wleniyo öötong beno löng Jesús tjlökwo kragaga li roy lara lok ba pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga eshko so kong, ga beno löng wopjlúe. ⁴ E irgo ga jek öötong löng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlökwo kragaga eshko so, ba kägäyoga, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska liré. Eni ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong lok pjire.

⁵ Gueniyo ga Jesús tjlökwo kragaga li tjrëko ga fariseoga löng kjlëbö. Epga kjong kjong kojono löng, ga tjlë ga «Bek wlo ga nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwo kjrë woydëshko ga doyo jyã tëy dey, ga ichëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök» le.

⁶ Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tona tjlapgaga Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga tjok, llëbo le löng li llgweya lok wlo. ⁷ Eni ga lano ëng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shäng, ga tjlë ga «Pjeyoga, miydëmi pjlu ga tja kjrara Sbörë tek dënashko bomi tjrëko, ba tjlökwo roy pjlu le nopga judío llëm wleniyo kong, epga ëmdë ga omkuk ga tjlökwo kjre wlo. ⁸ Ga shji wotjlik bi pjluhshko sorë li miyde Sbörë pjire. E kjishko ga nopga judío llëm wleniyo omtjlokwo kjonoshko ga Sbö Sëya twara ba kong, twara bi kong sorë ga eni, miydëy shji judiogarë e go wlo ga shäryaga Sbörë. ⁹ Nopga judío llëm wleniyo wotjlino ga mär Sbö go erö ga owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shäryara bi kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwlö bishïya dik bakoe. ¹⁰ ¿Eni ga llëye woydëmi ga shärye Sbörë obi, tjlökwo ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno ma, bi tjlapgaga tek dënashko so omsöno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsök sorëro? ¹¹ Eni llëme. Miydëy ga shji döya Tjlapga Jesúsde, shji kjimte woydë kjishko eröe lëy, ga epga eni bakoe» le.

¹² E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjlëno nopga löng li kong. Dbo twara Sbörë ba kong llëbo ÿydëba llëm wleniyo

shärye lok nopga judío llëm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirë löng kjing erä.

¹³ Ga tjlëno lok pjirshko ga Santiago tjlë ga «Pjeyoga, tja kuzia. ¹⁴ Simón* tjlëno bi kong ga nopga judío llëm wleniyo kjimtara Sbörë ara, ga epga tjrëko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baïya. Shäryara bäm goshko sorë li roy lara Simóndë bi kong pjire.

¹⁵ Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga omlono eni. Tjlëno beno eni:

¹⁶ »E irgo ga tja tjwe iröng obi, ga David tjëyo beno löng tjwölë llëm li, e iër ber löng ba shtoshko iröng obi,

so u toktong beno buk töy kojöy jem, poshäryëy ber jong pjlú obi wleni.

¹⁷ Eni ga tja wlëya nopga judío llëm wleniyorë.

Nopga kjrator tjeng kjok kjwang jikong li, tja wlëya, ga ber löng botoya bakoe.

Tja Tjlapga Sbö. Tja omlë eni.

¹⁸ Loror beno eni tek dënashko.»†

¹⁹ »Eni ga bor kong ga nopga judío llëm wleniyo optwono Sbö kong li barwëy ame. ²⁰ Epga kong kjibokwo tëy kjwara dey. E go ga lëy ba kong ga dli llë twak sböpga jyäglö kong li uëy ame, öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy ame, srëng llë uëy ame, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok ame. ²¹ Tek dënashko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e lëba löng kjok shto oblë oblëshko enido. Ga woshtozlong dbaryo kjwobi go ga lëba löng judioga syö uyo oblë oblë li roy» le.

Kjibokwo ichak nopga judío llëm wleniyo kong

²² Eni ga töno löng lan li, nopga kjrara do pjök, iche lok jek Antioquia kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowëba Barsabás bakoe.) Domerga do pjök li tjlapgaga Jesús tjlökwo

kjrara kägäyo wleniyo. ²³ Ga kjibokwo tara lok kjwara, ga twara ba kong, söya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjlë eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llëm wleniyo löng Antioquia kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, “¿Pjäy yonde?” lërwa bomi kong. Kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, lanma tjlapgaga Jesús tjlökwo kjrara kägäyoga.

²⁴ »Roy kurorwa ga no kjong kjong jüshko so löng borwa tjrëko li öör löng bomi shwoy ga pjäy barwara ara, ba tjlökwo lara li go, ga pjäy beno löng woydë ara. Gueniyo epga ichaga tjawarë llëme. ²⁵⁻²⁶ E kjishko ga domerga kjratorwa kjlëbë, ga ichororwa jek bomi ik. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woydërwa ara wleniyo. Epga optwono beno löng parkë Tjlapga Jesucristo kjishko, ga zrökobare, de zrökoba llëm, e miyde löng llëme. Epga ichororwa jek bomi ik. ²⁷ Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llëye tak pjang kjibokwo ëre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸ »Eni ga beno pjlú Sbö Sëya kong, borwa kong ga pjäy ichërwa kjok llgwekklo tara Moisésdë li shäryë uunkong llëme. Llëye shäryëmi wlo li ëre döe: ²⁹ Dli llë twak sböpga jyäglö kong li uëy llëm; öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm; srëng llë uëy llëm; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe. Shäryëmi uunkong eni ga pjäy jëk löng pjlo beke.

»Ber eni.»

³⁰ Eni ga domerga kjrara li toe. Öötong löng Antioquia kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjrara li töna lok eshko, ga kjibokwo söra lok jek li twara ba kong. ³¹ Eshko ga kjibokwo li lara lok ëng kong, ga beno löng wopjlú, ga dbokjrono jek obi e go. ³² Judas, Silas, e Sbö tjlökwo lagaga.

* **15:14** Simón, e kowëba Pedro bakoe. † **15:18** Amós 9.11-12.

Eshko ga tjlëno nopga löng li kong ara, dbo iara lok ara bakoe. ³³⁻³⁴ Ga beno löng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy iröng obi. Brikshko ga «Jölä» lara ba pjeyoga lirë ba kong. «Pjäy nom iröng wopjlué» lara lok ba kong bakoe.‡

³⁵ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko Antioquia kjokyo. Tjlapga Jesús tjlökwo le löng oba kong, ga oba pïya löng ara. Jesús tjlökwo kjaragaga eshko so omshäryono kjlöbö eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkiono dboy dboy

³⁶ Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlë Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga löng kjok shto oblë oblë ik iröng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlökwo le kjone dö ga eshko, löng sorë iy wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölä. Gueniyo Juan söy bi tjok bebi» le. (Juan, e kowëba Marcos bakoe.)

³⁸ Gueniyo ga Pablo kong ga pjlu anmoyö llëme. Epga löng Panfilia kjokyo shko ga rayara Marcosdë beno löng tjoksa, jëktong ba tjok ba pak shäryë ame.

³⁹ Eni ga ëng dboryono lok kar kar, ga beno löng wopjlué ëng tjok ame. E kjishko ga opkiono beno löng dboy dboy. Eshko ga Marcos söra Bernabéré jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjong kësbang roy, ga jongya jong Chipre kjokyo. ⁴⁰ Pablo lira, Silas söra jek ba tjok. Brik lokshko ga Jesús tjlökwo kjaragaga löng li syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Sbö, Pablo, Silas, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le. E irgo ga opshino toe. ⁴¹ Jek öötong löng kjok shto oblë oblë Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjaraga löng li dbo iara lok Sbö tjlökwo go arae.

16

Timoteo jek shäng parkë Pablo, Silas tjok

¹ Eshko ga Pablo wlo öötong löng Derbe kjokyo, e irgo ga Listra kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjaraga wlëna shäng kjlara ko Timoteo, e mekë judío, Jesús tjlökwo kjaraga bako, gueniyo data judío llëm wleniyo, e Grecia so. ² Timoteo, e pjlué le Jesús tjlökwo kjaragaga löng Listra kjokyo, Iconio kjokyo lirë. ³ Eni ga woyde Pablorë ga Timoteo jek shäng parkë ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirë ga Timoteo doyo jyä tak llëm, data Grecia so kjishko. E kjishko ga barwe judiogarë llëm wlo ga Timoteo doyo jyä tara Pablorë pjire.

⁴ E irgo ga jek löng kjok shto oblë oblëshko ga llëye lara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, tjlapgaga Jesús tjlökwo kjaraga kägäyoga löng Jerusalén kjokyorë li, e lara lok Jesús tjlökwo kjaragaga kong pjire. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjlökwo lara lok li shäryëy eni» le. ⁵ Eni ga Jesús tjlökwo kjaragaga mär beno löng Sbö go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so ñno kjlara, shji yoïno wleni

⁶ Eshko ga Pablo wlo wotjlino lok to Asia kjokyo, Sbö tjlökwo roy le eshko wlo lara. Gueniyo ichara Sbö Sëyarë jek eshko llëme. E kjishko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go, ⁷ öötong löng Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjlino lok to Bitinia kjokyo lara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko llëme. ⁸ E kjishko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo llëm, jer öötong löng Troas kjokyo.

⁹ E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so ñno shäng kjlara, shji yoïno wleni. Ga domer li tjlë ba kong ga

‡ **15:33-34** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «“Pjäy nom iröng wopjlué” lara lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlilik ber sök eshko le, ga benoe.» * **16:10** Kjibokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jëk to shäng Pablo tjok. «Tjawa» le e kjishko.

«Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtëp wlo» le. ¹⁰ Ga ïna Pablorë eni irgo ga tjawa* tjlë ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjlökwo roy pjlú lëy kjok eshko sopga kong» lërwa. E kjïshko ga tjawa poshãryono löng jek bek Macedonia kjokyo wlo lërwa.

Lidia Jesús tjlökwo kjrono

¹¹ Eni ga tjawa opyono kjong kësbang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äär jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äär löng Neápolis kjokyo. ¹² E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko li ichaga Roma sopgarë, gueniyo Macedonia sopga kong ga kjok e tjlwö ara. Ga tjawa beno löng eshko dbar kjwöbösoe.

¹³ Öötong woshtozlong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äär löng di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judíoga syöshtozlong shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jlöe. Tjawa öötong löng eshkoshko ga wlënorwa ga walëga ëng tönö löng kjlöbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno lano löng ba tjok. ¹⁴ Eshko ga walë sök kjlara ko Lidia, e Tiatira so, shwong ko dingding shwëshwë tjlwö ara wleniyo soynega. E judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjlú iara Sbörë pjang ba tjlökwo roy le Pablorë sök li kjre wlo. ¹⁵ E irgo ga wara jer di pjang eshko li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok. E irgo ga tjlë borwa kong ga «Tja ïmi ga Tjlapga Jesús tjlökwo kjraga jlökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjãy jek bor tjok, pjãy ber löng bor ushko wlo» le.

Tjawa rokara jlökoyo, ga jlö lororwa ba kong, ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdüzlong uyo

¹⁶ Dbar kjwara ga tjawa jek löng syöshtozlong shtoyo wloshko ga kjoglo weno shäng kjlara, parkaga

tjwlëk shäng pjir wleniyo. Kjoglo li goshko Ä sëya kjlara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li le oba kong enido, ga potjwlëkoba ba sogoga kong arae. ¹⁷ Kjoglo li jek shäng borwa irgo, ga öö le, tjlë ë pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö Tjwlö Kësbangyo parkaga. Kjwepga jek löng pjãy döya Sbörë sorë laga» le. ¹⁸ Dbar kop ara ga shãrye shäng eni. Eni ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjlë sëya pjang ba go li kong ga «Lër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjös kjoglo kjwe goshko dwayo» le.

Jekdo eshko ga kjoglo li rayara sëya lirë ga toe.

¹⁹ Gueniyo ga ïya kjoglo sogoga lirë ga beno dbur shak ba kjïshko ame ga Pablo, Silas, e shara lok, söra jek dbo go öötong löng llëbo soynezlong, tjlapgaga kjok llgwegga wleniyo li boksho. ²⁰ Eshko ga tjlë lok tjlapgaga li kong ga «Domerga ëre judíoga. Kjok ëreshko ga oba shdüya löng ara. ²¹ Shji pïya löng ba sdëkwo baïya go. Shji Roma sopga kong ga tjlökwo le löng bi kong li, e kolako llëm, e shãryako llëm bakoe» le.

²² Eni ga nopga löng eshko ara li jek uunkong ba wloyo, ga tjlapgaga li nopga ichono ba shwong skwë, shpoya lok kjor no shpokklo go. ²³ Eni ga shpora lok irgo ga söra lok, iara beno löng no shdüzlong uyo roshko. Eshko ga tjlapgaga li tjlë lok no daga shäng li kong ga «Bängzas, ga dos yötsoe» le. ²⁴ Kuya ga Pablo, Silas, e söra jek, zrëra öötong tjeng këgong rong anmoyö kjër äär pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek lok këgong këgong ba dre bapkwö, ga ba dre li zrëra ber lok eshko, opshik llëm wlo.

²⁵ E shkëyo ga Pablo, Silas, e löng syöshhtë, të Sbö kong, ga kuya nopga shdung tjeng ba tjok eshko lirë löng. Öötong kjok rong dik ga ²⁶ yo iano kësbang eshko. Eni ga u li sokö iona beno tre tre erä. Jekdo eshko ga u bäng llë döktong, roshwino drete. Ga

dröng sho no pjrikklo li dōktong pjir bakoe.

²⁷ Eshko ga no daga li buk pë, ga wolleno buke. İya ga u'li u bäng bäng dōktong beno lok oojong ga wotjlino ga nopga bängzak tjeng li töktong pjire lara. E kjishko ga ba dröng söya pjang ba kwota roy li shira, opzrök wlo lara. ²⁸ Gueniyo ga İya Pablorë sök ga öö le ba kong, tjëlë ga «¡Pja opzrök llëme!† ¡Tjawa löng uunkong jüşhko!» le ba kong dbo go.

²⁹ Kuya no daga lirë ga tjëlë ga «İök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shäng li kong, ga kjrarae. Eshko ga opzreño jek maling zron jong äär jong Pablo, Silas shwoy, ga kjök torgö sök ba dre zlong, der arae. ³⁰ E irgo ga kojono, ga Pablo, Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjëlë ba kong ga «Tjlapgaga, ¿tja orwë llong? ¿Tja där wlo ga llëye shäryër?»

³¹ «Pja mär Tjlapga Jesucristo go ga pja döya Sbörë, bop pjeyoga löng bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong. ³² Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwö lara lok ba kong, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li kong bakoe. ³³ Jekdo eshko ga söra no daga lirë jek di bäng buk eshko lishko, ga shpora lok bäng li, e kwoshkwara, kröna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer di bäng buk li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok bakoe. ³⁴ Eni ga Pablo, Silas, e söra jek ba ushko, ga sënae. Eshko ga no daga li beno sök woowa llëm, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok, beno löng mär Sbö go kjishko.

³⁵ Wëshko kjok shröng ga tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo li no dagaga ichono kjlöbö äär löng no daga sök no shdüzlong uyo li ik, Pablo, Silas, e döya wlo.

³⁶ Eni ga no daga li tjëlë Pablo kong ga «Tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo li tjlökwö ichono bor kong, pjây döer wlo le. Eni ga pjây to ga bue. Pjây nom wopjlúe» le.

† 16:28 Eshko dbaryo ga nopga löng kjërshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba. «¡Pja opzrök llëme!» lara Pablorë ba daga kong e kjishko.

³⁷ Gueniyo ga Pablo tjëlë no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa llgwera kjwe kjok llgwekklo Roma so İ go. Gueniyo tjawa llgwera lok llëm ëmdë ga tjawa shpora lok ara nopga uunkong bokshto, ga tjawa bängzara lok no shdüzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woydë lütshko ega? ¡Eni llëme! Tjawa shiya lok wlo, woyde ga tek shiga epgarë om go dey. Lëmi ba kong eni» le.

³⁸ Eni ga no dagaga li to öötong löng tjlapgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno löng söya llëm, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko. ³⁹ Ga tjlapgaga li jek öötong löng Pablo, Silas shwoy ga tjëlë ba kong ga «Tjawa jnemi kësbange» le. Eni ga dörae. Eshko ga tjëlë ba kong obi ga «Rokërwa bomi kong sira ga pjây opshik borwa kjok ëreshko dwayo» le.

⁴⁰ Eni ga opshino lok no shdüzlong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwö kjruga li pjloru uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

17

Tesalónica sopga woksera löng ara

¹ Ga Pablo, Silas, e jek äär löng Anfipolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judioga syö uyo jong kjwara. ² Ga Pablo sgara shäng woshtozlong dbaryo kjwobi go ga opzrök jek judioga syö uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko woshtozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbö tjlökwö tak pjang li ³ pjlollgweya ba kong. Tjëlë ba kong ga «Miydëy Sbö tjlökwö ëre go ga no pjluoyo iche lara Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdun-goba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shäryono ba kong eni. No pjluoyo lër shäng li e» le.

⁴ Eni ga judíoga kjong kjong omtjłkwo kjrono. Grecia sopga ara Sbö poshrëk lōng enido wleniyo, walëga tjwłō ara wleniyo ara, e omshäryono eni bakoe. Ga tjłkwo kjrägaga uunkong li beno lōng Pablo, Silas tjok.

⁵ Gueniyo ga ĩya judíoga omtjłkwo kjrono llēm wleniyo lirë ga ymorkono ara. Eni ga to lōng irbo bāng go ga nopga owa oba barwë ä wleniyo, e tōna kjłöböso, kjok eshko sopga shdöya wlo, ie ber lōng wlëp llēm wlo. Ga wotjłino ga Pablo, Silas, e lōng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjışhko ga öötong lōng ba shwoy ga opzrëno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, söya, twe nopga lōng li kong wlo, shdüya wlo lara, ⁶ miga wlëna llëme. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjłkwo kjräga kjłöbö li tjok. Ga söra lok dbo go, dopshiya lok ĩ, öötong lōng tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjłë ga «Domerga to lōng kjok shto oblë oblë, nopga shdöya ber lōng wlëp llēm wlo li, e shrono lōng bi shwoy ëre bi barwaga. ⁷ Shronoshko ga wlokjrara Jasón jürë öötong lōng ba ushko. Kjok llgwekklo tara pju kësbangyo sök Roma kjokyorë li, e bangkjre lok llēm, ie ber tjwłō llēm bakoe. To lōng tjłë ga pju oblë tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸ Eshko ga llëye lara lok li kjışhko ga tjlapgaga, nopga lōng eshko li, e woksera tjë jikong. ⁹ E kjışhko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjłkwo kjräga, e ichara lok oppotjwłëk, e irgo ga rayara toe.

Berea sopga Jesucristo tjłkwo kjrono ara

¹⁰ E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjłkwo kjrägaga eshko so lirë opshik jek Berea kjokyo. Öötong lōng eshko ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. ¹¹ Judíoga lōng Berea kjokyo li wotjłik owa judíoga lōng Tesalónica kjokyo li ĩ dik llëme. Ga Jesús tjłkwo lara lok ba kong li kuya ga beno lōng wopjlu, ga küywa

lok obi. Eni ga dbar kjwobi go ga tjłkwo kura lok li ĩna lok Sbö tjłkwo kjibokwoyo go ara, llëye lara Pablo, Silasdë li, e jlöre ĩya lok wlo. ¹² Eshko ga judíoga omtjłkwo kjrono ara. Grecia sopga omtjłkwo kjrono kjlaraso llēm bako, walëga tjwłō ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³ Gueniyo ga Sbö tjłkwo roy le Pablorë shäng Berea kjokyo li roy kura judíoga lōng Tesalónica kjokyo lirë, ga jek öötong lōng eshko ga nopga lōng eshko li shdöra lok ara, beno lōng wlëp ame. ¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjłkwo kjräga lirë opshik maling, jongya dlung sor go, brik to kjok eshko dwayo wlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno lōng Berea kjokyo obi. ¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör lōng ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem irōng Berea kjokyo. Brik lokshko ga Pablo tjłë ba kong ga «Pjây tjłë Silas, Timoteo kong ga woydër ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jüşhko lëmi ba kong» le.

Pablo Sbö tjłkwo lono shäng Atenas kjokyo, tjlapgaga këskes ko Areópago kong

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshë. E wopro ga ĩya to shäng ga Atenas sopga sböpga jyäglo shäryono träk llēm, ga wokserga shäng erä. ¹⁷ E kjışhko ga öötong shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshkoshko ga tjłkwo kjłopswë ara nopga lōng eshko li tjok, judíoga, nopga judío llēm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëk lōng enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shäng llëbo soynezlōng shtoyo ga tjłkwo kjłopswë ëbo tjwe ba shwoy li tjok. ¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjłkwo kjłopswë kar kar ëng tjok ara, ba wotjłik om go li go. Ga Pablo tjłë li kuyashko ga tjłë lok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjłë ëng kong ga «¿Domer tjłëgwang kjok miydë llēm kjwe llë layde shäng?» le.

Eshko ga Pablo shäng Jesús roy pjlú læ ba kong, Jesús, e wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi le. E kjishko ga kjong kjong tjlä ga «Domer kjwe ïn ga to shäng sböpga shto oblë so roy shdök» le lok eni.

¹⁹ Eni ga söra lok öötong shäng tjlapgaga kësks ko Areópago li shwoy. Eshko ga tjlä lok ba kong ga «Tjläkwo læp shäng borwa kong tjaglën li, e pïs yötso borwa kong sira, miydërwa wlo. ²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjläkwo læp llëbo oblë dö, ga llë loklo miydërwa woydë» le.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblë so löng eshko li, e sgara löng llëye læba tjwe tjaglën li kuya wlo, lanyotke wlo eröe. Llëye oblë shärye lok llëme.

²² Eni ga Pablo kojono shäng eshko ba bokshto, ga tjlä ba kong ga «Tjlapgaga Atenas so, ïn jlökoyo ga bomi sböpga, e bangkjrëmi äe. ²³ Tja jëktong bomi kjok jüshko ga bomi sböpga poshrëzlong shtoyo lok li ïnor pjire. Kjrina jüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjlä ga “Sbö miydëy llëm obi li, e poshrëkklo.” Eni ga Sbö miydëmi löng llëm li, e poshrëmi löng tjän, e ë miydëmi löng llëm gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy laga bomi kong. ²⁴ E kjok ëre uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë li roshko llëme. ²⁵ Shji löng së laga erë, shji tjwlo shre laga erë, shji llëbo tjok kës li twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë llëme.

²⁶ »Dämärshko ga domer shäryara kjlaraso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo li wena träk llëm, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jikong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e lara pjir tjän. ²⁷ Shäryara eni, ber löng ba wlëk wlo. To jëk löng kuya ï wleni ga wlëya kjwe, shäng bi soshko ëmdë. ²⁸ Ga shji mär löng ba go, shji jëk laga erë bakoe.

Ga pjäy tjrëko tjläkwo wolëso tagaga tjeng kjläbö. Epga omfono eni bakoe. Tjläno ga “Shji uunkong Sbö wapga” lara lok eni.

²⁹ »Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglö shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjlublún go, llëm ga ak sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹ »Dënashko ga nopga llëbo shäryono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lok llëm kjishko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li llgwezlong dbaryo wlo. Ga domer kjrara beno shäng kjlara, nopga llgweya bek wlo. E ë miydëy wlo ga e wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi. E kjishko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³² Ga domer wolono kjlara ga woshrono iröng obi le eni li kuya lok ga kjong kjong Pablo läywë owa, joywe jong erä. Gueniyo kjong kjong tjlä ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye læp shäng li dbar oblëshko ga læp borwa kong jek pjlara obi» le.

³³ Eni ga Pablo opshino eshko dwayo. ³⁴ Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjläkwo kjragaga. Kjlara jüni ko Dionisio. Domer, e tjlapgaga kësks ko Areópago li kjlarayo. Jesús tjläkwo kjraga kjlara obi, e walë shäng kjlara ko Dámaris.

18

Pablo Sbö tjläkwo lono shäng Corinto kjokyo

¹ E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

² Eshko ga judío wlëna shäng kjlara ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlú kësbangyo ko Claudio li tjläkwo ichono, tjlä ga «Judíoga löng jüshko

Roma kjokyo kjłobi li opshik drete» le. E kjışhko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok. ³ Ba pak baıya lok, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjışhko ga miydara Pablörë ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe. ⁴ Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judiöga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judiöga löng li tjok, nopga judiö llëm wleniyo löng li tjok bako, tjłökwö le shäng li, e jlöe le lok wlo.

⁵ Ga Silas, Timoteo, e tjwe Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jek lëkong ga Pablo opyono Jesús tjłökwö roy lë dbar kjwobi go, opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjlë judiöga kong ga «Bi pjłuyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong İyado. ⁶ Kuya judiögarë ga opyono beno löng ba wloyo, ga lăywe lok owa arae. E kjışhko ga Pablo ba shwong pjloyono, pjloyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjłë ba kong ga «Pjăy shdüya Sbörë laga ber pjăydë om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjłökwö roy lë pjăy judiöga kong ame. Tjlökwö li lër nopga judiö llëm wleniyo kong shara» le.

⁷ Eni ga Pablo opshino judiöga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjłara ko Ticio Justo, e judiö llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judiöga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko. ⁸ Kajok eshko ga domer sök kjłara obi ko Crispo. Domer, e judiöga syö uyo jong eshko li kăgäyo. Ga Tjłapga Jesús tjłökwö kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjłökwö kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰ Shkër kjwara ga Tjłapga Jesús tjłëno Pablo kong shji yoıno wleni, tjłë ga «İlëye bangkjrëp llëme. Tja shäng bop tjok İyado. E kjışhko ga bor tjłökwö roy lëp İyado, pja kjinkë llëme.

Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjışhko ga pja barwaga ërë llëm, pja kong llëbo owa shärye ërë llëm bakoe» le.

¹¹ Eni ga Pablo beno shäng Corinto kjokyo Sbö tjłökwö lë nopga li kong lu pjłara kjingsho bëy.

¹² Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galiön, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyoeshko ga judiöga ëng tönö, ga Pablo shara lok, söra jek öötong löng no llgwezlong uyo. ¹³ Eshko ga tjłë lok tjłapga li kong ga «Domer ëre to shäng nopga ië Sbö poshrëk, ba wotjłik baıya li go. Gueniyo kuy ga le shäng li, e kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo» le.

¹⁴ Eni ga dborye Pablörë lara, gueniyo Galiön tjłë judiöga li kong ga «Judiöga, tja barwëmi llëme. Eye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjışhko kjwe ga llgwer bomi kong kjluwe. ¹⁵ Gueniyo sömi tjwe shäng li tjłökwö le shäng li kjışhko. Pjăy lan tjłökwö llë kjışhko, ko llë kjışhko, bomi kjok llgwekklo li kjışhko bakoe. Eni kuzong ga llgwezı pjăydë om go. Tja opyë woydë ber llëbo e llgwegga bomi kong llëme» le. ¹⁶ E irgo ga ichara ba llgwezlong uyo roshko dwayo. ¹⁷ Eshko ga judiöga syö uyo jong li kăgäyo shäng kjłara ko Sóstenes. E shara nopga judiö llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lok ara Galiön boksho. Ga İya sök wlëp erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblë oblë

¹⁸ Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lara Jesús tjłökwö kjrägaga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencrea kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kă shtono beno pjret. Dämär ga kăkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara Sbö kong tjän, ga dbaryo li pjitonge. E irgo ga opyono lok kjyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le. ¹⁹ Ga öötong löng Éfeso kjokyoeshko ga Priscila, Aquila, e rayara Pablörë beno eshko, ga toe.

E irgo ga jek öötong shäng judíoga syō uyo roshko ga lano judíoga löng eshko li tjok. ²⁰ Eni ga tjlē lok ba kong ga «Woydērwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llēme.

²¹ Ga «Tja toe.* Gueniyo ga woyde Sbörē ga tja tjwe iröng bomi ik obi» le. E irgo ga opyono sök kjang kēsbang roy, ga toe.

²² Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li pjlok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko ga ²³ beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng jok ktrinashko ktrinashko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjlökwo kragaga kjimtara mär Sbō go jek kēgong eni.

Apolos Sbō tjlökwo lono Éfeso kjokyo

²⁴ Eshkoshko ga domer öötong shäng kjlara Éfeso kjokyo ko Apolos. E judío, Alejandría so. Sbō tjlökwo tak pjang li miyde shäng arae. Ga domer li tjlē ga kuywoye. ²⁵ Ga oppino ara tjän, Tjlapga Jesús irbo li kjishko, ga tjlē shäng ga laywae. Oba pīya shängshko ga Jesús roy le ba kong yōtsoe. Gueniyo miyde wlo li obie. Juan no wono di go sorē miydayde döe.

²⁶ Eni ga opzrēno jek judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga tjlēno oba kong, llēye bangkjara llēme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarē, ga mana lok ba ushko, lan ba tjok wlo, Sbō irbo li miyde pjlu anmoyō wlo.

²⁷⁻²⁸ E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo le, ga kura ba pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga löng lirē. Eni ga kong kjibokwo tara lok kwara, söya twe Jesús tjlökwo kragaga löng Acaya kjokyo li kong wlo, äär eshko ga wlokre lok pjlu wlo le.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjlēno judíoga löng eshko Tjlapga Jesús tjlökwo woydē llēm wleniyo kong

* **18:21** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrēkklo dbaryo tjwe lishko.»

jlökoyo. Sbō tjlökwo tak pjang li go ga pina ba kong ga no pjluo iche lara Sbörē li, e Jesús. Ga tjlökwo kjlopswē lok kar kar eng tjokshko ga judíoga li zāya enidoe. Ga Sbō wopjlu li kjishko ga ba tjlökwo kragaga löng eshko li, e kjimtara tek dāmār ba tjlökwo kjrē. Eshko ga epga kjimtara Apolosdē ara bakoe.

19

Pablo tjlökwo lono Éfeso kjokyo

¹ Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Éfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga wlēna tjeng kjlōbö, ² ga tjlē ba kong ga «¿Sbō tjlökwo kroromishko ga pjāy go Sbō Sēya, e shronore?»

«Llēme. Sbō Sēya, e ē laydēba borwa kong llēm obi» le lok ba kong.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pjāy warabashko ga e llē loklo?»

«E Juan tjlökwo krororwa li loklo» le lok ba kong.

⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Juan no wono jlōe. Eye, llēbo owa shārye löng li, e owa jlōe lara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo li lanyotkara Juandē oba kong, ga woyde ga shji mär ba go dey. Tjlēno shäng li, e Jesús layde» le.

⁵ Kuya lok ga epga wara jer di roshko Tjlapga Jesús ko go. ⁶⁻⁷ Domerga wara li doglo sak kwara kjingsho pjok (12). E irgo ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga epga go Sbō Sēya shrono beno kēsbang ba tjok. Eni ga beno löng tjlē jok shto oblē oblē so tjlökwo, ga Sbō tjlökwo roy lara lok oba kong.

⁸ Ga moglo mya ga Pablo jek iyado judíoga syō uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbō ber no pjluo sorē li roy le shäng ara, tjlökwo le shäng li, e jlōe lēba wlo. Tjlēshko ga llēye bangkjre llēme. ⁹ Gueniyo ga kjong kjong omtjlökwo krono llēm, llēye

kuya lok woydë llëm kjïshko. Ga Irbo Tjaglën li läywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkiono jek ey dwayo, ga Jesús tjlökwö kragaga li söra jek oppizlong uyo jong kwara roshko, u li sogo ko Tirano. Eshko dbar kwobi go ga Sbö tjlökwö lanyotkara ba tjok ara. ¹⁰ Ga shäryara eni öötong lu pjloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwö shdöktong nopga löng Asia kjokyo uunkong kong, judioga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sbörë kësbang, llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye kësbang wlo. ¹² Eni ga jangsher, shwong llë, e pjono ba go dö ëmdë ga sökoba, twëba swlopga kong ga poptë, twëba nopga goshko Ä sëyaga li kong ga sëya li to ba go dwayo bakoe.

¹³ Judioga kjong kjong to löng kjok ktrinashko ktrinashko Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë ä wleniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sëya li iche wlo bakoe lara. Ga tjlä ga «Pablo to shäng Jesús roy lë, ga lër bop kong Jesús ko goshko ga Ä sëya, pja opkjos no kjwe goshko dwayo» le jong eni.

¹⁴ Eshko ga domerga löng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judío, syöshtaga kägäyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to löng Ä sëyaga ichë Jesús ko goshko bakoe. ¹⁵ Pjlara ga shäryara lok enishko ga Ä sëya li tjlä ba kong lok ga «Tja Jesús miydë, Pablo miydër bakoe. ¿Gueniyo ga pjäy ëro?» le. ¹⁶ Jekdo eshko ga domer goshko Ä sëya pjang li jek zrow pjä ba goshko lok erä. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llë dwlëra dret, sho llë dwlëra srëng ara, ga zana tjë jïkong. Eni ga to töktong lok u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llëmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sopga uunkong, judioga, nopga judío llëm wleniyo lirë ga beno löng sëya llëm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lok tjwlo ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlökwö kragaga ara tjwe löng llëbo owa shäryara lok tek dënashko li lë oba uunkong boksho. ¹⁹ Ga epga ara parkono löng ybipga wleniyo li, ba oppingglo kjibokwo shoyo söya tjwe löng, ga sura iökshko dret oba boksho. Ga ba kjibokwo sura lok kës li tjwlo iak dbur sho pjublün kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak shkëng (50,000). ²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwö shdöktong llaw pogo, ga tjlökwö kjrëba jek këgong këgong.

²¹ E irgo ga llëbo shäryono kës li irgo ga Pablo wotjlik jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo le. Ga wotjlik kjrina obi ga «Löng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» le. ²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bäm go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kwöböso obi.

Éfeso sopga woksera löng ara

²³⁻²⁹ Éfeso so sböpga kjlara ko Artemisa, ba syö uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjlara ko Demetrio, ba pak baïya, e llëbo jyäglo shäryaga dbur sho pjublün go. Domer, e Artemisa syö uyo li jyäglo shäryaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkë löng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llëbo jyäglo shäryagaga uunkong li tona, ga tjlä ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjlu ga shji mär bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kwang jïkong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy löng iyado. Gueniyo ÿmi löng, kumi löng ga Pablo to shäng tjlä oba kong ga sböpga jyäglo shäryaga norë li, e llëno llëme le. Eni ga nopga kjloswë ara ba shwo lëkong, ga shärye eni li jüshko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwlo llëm ga jer bi shjiryo. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syö uyo jong jüshko li, e ber tjwlo llëm bakoe. Eni ga bi sbö om

go li woydëba ame, ba tjlwō kësbang li iëba ber llëno ame» le.

Kuya lok ga iirkono ara, öö le lok arae. Tjlë lok dbo go ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjlwō kësbang!» le. Eni ga Éfeso sopga woksera löng tjë jikong. Eshko ga Pablo yoragaga wlëna löng do pjök ko Gayo, Aristarco, epga Macedonia so. Ga shara lok, dopshira, söra öötong löng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

³⁰ Eni ga roy kuya Pablorë ga jek opzrëk woydë eshko, lan nopga löng li tjok wlo lara, gueniyo ichara Jesús tjlökwo kragagarë llëme. ³¹ Eshko ga tjlapgaga tjlwō kësäng Asia sopga kong wleniyo löng eshko kjlöbö, epga Pablo pjeyoga wleni, ga tjlökwo ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

³² E wopro ga nopga öötong löng no tönzlong uyo li, e woksera löng trak llëme. Löng eshko ara töno löng llë kjy miyde löng llëme. Ga öö le lok ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe.

³³ Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judioga löng lirë nopga löng kës li boksho, ga llëye le wlo li lara lok ba kong. Eni ga Alejandro orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo wleni. ³⁴ Gueniyo ga miydara lok ga e judío ga kuya woydë llëme. Ga öö le lok tjë jikong, tjlë ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjlwō kësbang!» le jong eni wop ara, ga Alejandro to tjlëno nopga li kong llëme.

³⁵ E irgo ga nopga löng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga kësäng dboryaga wleniyorë, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësbang Artemisa li syö uyo daga, shji beno löng ba jyäglö ter lono kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jikong so ommydë pjlu ga eni. ³⁶ E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjây löng tjëkso guing. Llëbo shäryëmi ga woyotjlëmi llëm guing llëme. ³⁷ Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syö uyo kjy

llëm, llëye lara bi sbö kjishko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jushko ega?

³⁸ »Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjlapgaga no llgwega löng kjweshko, izia. Woyde ga ba llgwezlöng dbaryo ga koshe löng llgweya wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjluë. ³⁹ Ga pjây llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji töno löng uunkong dbaryo bek lishko ga llgwey bomi kong eshko jä. ⁴⁰ Llëbo shäryono jushko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdöktong löng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë loydë ba kong eshko?» le.

⁴¹ Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

20

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

¹ Nopga shdöktong kës li slano pjir ga Jesús tjlökwo kragaga rokara Pablorë, poshdüya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek Macedonia kjokyo. ² Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjlökwo kragaga löng li dbo ië kjok kjinashko kjinashko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo, ³ ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kjyong kësbang roy larashko ga roy kuya ga judioga wotjlëk ba zrök le lëba. E kjishko ga wotjlëk to iröng pjö lëkong Macedonia kjokyo go shara le. ⁴ Ba yoragaga jek löng ba tjok li ëre: Sópater, e Pirro wa, Pirro, e Berea so; Aristarco, Segundo, epga Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, epga Asia so; Timoteo bakoe. ⁵ Epga uunkong jek löng borwa bäm go, ga tjawa koshe öötong löng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno löng Pablo tjok. ⁶ Tjawa beno löng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo

dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kjang kësbang roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga epga dosharorwa öötong löng Troas kjokyo. Ga tjawa beno löng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas wolono kjlara, ga woshrara Pablorë iröng obi

⁷ Öötong dbar sondëshko ga tjawa töno Jesús tjlökwo kjrägaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjlëno nopga löng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjïshko ga beno shäng tjlë wop ara äär jong kjok ronge. ⁸⁻⁹ Ga tjawa töno löng lishko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llögong llögong äär jong kjrënggwo myashko, tjawa löng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjlë shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywö ara. Wop ara ga pono, ga lono jer jong kjokshko dwayo äär jong töshko, ga wolonoe. ¹⁰ Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjlura. Eshko ga tjlë nopga löng li kong ga «Pjäy woydë llëme. ¡Buk sé!» le.

¹¹ E irgo ga Pablo jem kjomo iröng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdöra, ga uara tjlökwo kjrägaga löng li tjok, ga beno shäng tjlökwo lë ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe.

¹² E irgo ga dwlas lira söra lok jek ba ushko së. E kjïshko ga ba pjeyoga beno löng wopjlú anmoyö.

Pablo tjlökwo lono tjlapgaga Jesús tjlökwo kjräga kägäyo löng Éfeso kjokyo li kong

¹³ E irgo ga Pablo beno shäng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bäm go, tjwe jong Asón kjokyo kjang kësbang go. Woyde Pablorë ga jek pjö lëkong, ga kosherwa löng eshko.

¹⁴ Eni ga Pablo tjwe shäng eshko, ga töno borwa tjok, ga opyono jek shäng kjang kësbang roy borwa tjok. Eni ga tjawa jek äär löng Mitilene kjokyo.

¹⁵⁻¹⁶ Wëshko ga tjawa opshino eshko

dwayo, ga tjawa jek löng Quío kjokyo, e boksho. Wëshko ga tjawa jek äär löng Samos kjokyo. Woyde Pablorë ga tjawa slan ber löng Éfeso kjokyo llëme le, äär Jerusalén kjokyo judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés li bäm go wlo. E kjïshko ga wëshko ga tjawa öötong löng Mileto kjokyo.

¹⁷ Eshko ga no ichara Pablorë tjlapgaga Jesús tjlökwo kjräga kägäyo löng Éfeso kjokyo li rokë. ¹⁸ Eni ga öötong löngshko ga Pablo tjlë ba kong ga «Dënashko ga tja tek shrono shäng Asia kjokyo ëreshko ga tja beno shäng bomi tjok dbar kop ara. Llëye shäryoror eshko li miydëmi pjir tjän.

¹⁹ Eshkoshko ga judioga kjong kjong opyono beno löng bor wloyo. E kjïshko ga llëbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shäng woydë ara bakoe. Gueniyo tja beno shäng parkë Tjlapga Jesús kong wotöy iyadoo.

²⁰ Tja Sbö tjlökwo lono oba uunkong boksho, ga pjäy pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlökwo llë ber pjlú bomi kong wlo li, e loror bomi kong pjir, llëye bangkjrër llëm wleni.

²¹ Eshko ga tja tjlëno shäng tjlökwo kjwaraso judioga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjlë ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozī, ga rayozī, ga pjäy optwos Sbö kong dey, ga pjäy mär ber löng bi Tjlapga Jesús go» lër shäng eni iyado.

²² »Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbö Sëyarë jek eshko kjïshko. Gueniyo llëye wen bor kong eshko li miydër shäng llëme. ²³ Miydër shäng li, e kjrinaso. Tja to shäng kjok shto oblë oblë lishko ga Sbö Sëya tjlë bor kong ga «Llono ga pja iëba ber shäng no shdüzlong uyo roshko, ga llëbo wen oblë oblë bop kong bakoe» le bor kong eni. ²⁴ Gueniyo bor kong ga tja wolonde, de llëm, e llëye llëme. Woydër li, e kjrinaso. Pak twara Tjlapga Jesúsde bor kong shäryër wlo le li, tja wolonoshko ga e shäryoror pjire. Ga pak li, e shji kjimte woydë

Sbörë sorë li roy pjlú shdör oba kong.

²⁵ »Ga pjây kong Sbö ber no pjluyo sorë li roy loror bomi kong ara. Gueniyo lër bomi kong ga tja ïmi ame. ²⁶⁻²⁷ Llëye woyde Sbörë li, e loror bomi kong dret, llëye bangkjrër llëm wleni. E kjîshko ga lër bomi kong ga pjây miydaga ber tjarë ame. ²⁸ Sbö tjlökwo kjrägaga tjwlëna ba Wa srëng li go pjir, ga pjây iara ba Sëyarë beno löng ba dë. E kjîshko ga pjây wlëp llëme. Pjây opdos yõtso. Jesús tjlökwo kjrägaga dëmi, öng wlëp ushko so de ba dagarë wleni.

²⁹ »Miydër pjlú ga tja opshino kjok jûshko dwayoshko ga domerga owa tjwe opzrëk bomi tjrëko ara, ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng li barwe ara, shjiti kjloy so iir ä wleniyo tjwe öng llë uë wleni. ³⁰ Ga kjone kjone löng bomi tjrëko ëmdë ga opyë löng jyörkë, ga Sbö tjlökwo le lok bomi kong bëy llëm, Jesús tjlökwo kjrägaga jyâpgwe jek ba shwo lëkong wlo le. ³¹ E kjîshko ga pjây sjëke. Woyoshrozï ga lu pjloglo mya ga pjây poshdunor boryo go shkë dba, pjây kjlarashko kjlarashko.

³² »Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjây iër ber tjeng Sbö wloshko, pjây de wlo, ga shji kjimte Sbörë sorë tjlökwoyo li, e ber pjang bomi daga bakoe. Pjây jëk tjlökwo li go ga pjây opping ba miydë pjlú jek këgong këgong. Eni ga llëbo pjlú twe ba nopga baïya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³ »Ga llëye oma ï, e koïnor llëm, dbur llëm, shwong llëm bakoe. ³⁴ Eni llëme. Miydëmi pjlú ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llëbo woydër bor kong, bor yorkagaga kong li tjwlën wlo. ³⁵ Ga pjây pinor eni, woyde ga shji parkë eni, oblë löng llëbo woydë li kjimtëy ga pjlú wlo. Tjlökwo lara Tjlapga Jesúsde li, e woyoshrozïa. Tjlëno ga "Llëbo kjröröy ga shji wopjlúe. Gueniyo ga llëbo tworoy oblë kong ga shji wopjlú e kjinmo" lara eni» le.

³⁶ Lara eni pjir ga kjök torgö sök Jesús tjlökwo kjräga kägäyoga löng li

tjok, ga syöshtono Sbö kong. ³⁷ Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjlura uunkong lirë, ga lö shira lok bakoe.* ³⁸ Eshko ga Pablo tjlëno ba kong ga «Tja toe. Tja ïmi ame» lara ba kong kjîshko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok öör jek löng kjoyong kësbang buk lishko, to wlo.

21

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

¹ «Tjawa toe» lororwa borwa pjeyoga kong pjir ga tjawa opyono kjoyong kësbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek löng Rodas kjokyo, e irgo ga tjawa jek öötong löng Pátara kjokyo. ² Eshko ga kjoyong kësbang wlënorwa pjang kjlara brik pjang kjwlë to jongya Fenicia kjokyo wlo le, ga tjawa opyono ba roshko, ga tjawa jeke. ³ Tjawa jek löng eni ga tjawa kjër pjola ga dlung tjrëko ko Chipre li ïnorwa, e ber buk orkwo milëkong. Ga tjawa jek löng Siria kjokyo, öötong tjoyono löng Tiro kjokyo, llëbo söya kjoyong sogorë li shiya lok ber eshko wlo. ⁴ Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga wlënorwa löng kjlëbö, ga tjawa beno löng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbö Sëya tjlë tjlökwo kjrägaga li kong ga «Llëbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» le. E irgo ga lano lok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo llëm wlo.

⁵ Gueniyo ga jlö lara llëme. Öötong dbargwo kjäk (7) ga tjawa opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjawa yorkara jer löng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjawa kjök tonö tjë jlkong, ga tjawa syöshtono Sbö kong. ⁶ «Tjawa toe» lororwa ëng kong pjir ga tjawa opyono kjoyong roy, ga epga sano jek ba ushko iröng obi.

⁷ E irgo ga tjawa jek dlung kjing go Tiro kjokyo dwayo öötong löng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng kjlëbö, ga «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong. Eshko ga tjawa beno löng ba tjok. ⁸ Wëshko

* **20:37** Lë shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek öötong löng Cesarea kjokyo. Domer shäng kjlara eshko ko Felipe, e kowëba Jesús tjlökwö roy pjlú laga lëba. Dli pjlorgaga kjrak doglo kjäk (7) dënashko li, kjlara li e. Ga tjawa beno löng ba tjok ba ushko. ⁹ Felipe wapga tjeng doglo pkëng (4), kjogloga. Olö ga tjlökwö le Sbörë ba kong, ga le lok oblë kong eni.

¹⁰ Tjawa löng eshko dbar kjwöbö tjänshko ga domer tjwe shäng kjlara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbö tjlökwö laga. ¹¹ Öötong shäng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikklo li kjrara, ga oppjriino e go, ba orkwö go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlä ga «Sbö Sëya tjlä ga “Dop pjrikklo ëre sogo, e äär shäng Jerusalén kjokyo, ga pjriya judíoga löng eshko lirë jüni bakoe. Ga twe lok tjlapgaga nopga judío llëm wleniyo kong, llgweya wlo” le eni» le.

¹² Kurwa ga tjawa tjlä Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo llëm dey» lërwa eni pjlaraso llëme. Cesarea sopga omloño ba kong eni bakoe.

¹³ Gueniyo ga tjawa dboryara Pblorë. Tjlä ga «¿Pjã slar ega? ¿Tja iëmi woydëshko eni ega? Tjlapga Jesús kjishko ga tja shäng pjrikoba kjok orë koshë. Gueniyo erö llëme. Tja shäng zrökoba Jerusalén kjokyo wlo bakoe» le.

¹⁴ Tjawa kole woydë llëm kuzong ga tjawa tjlä ba kong ga «Llëye woyde Tjlapgarë li, e ber eni» lërwa.

¹⁵ E irgo ga tjawa posharyono uunkong, ga tjawa opshino to jem Jerusalén kjokyo. ¹⁶⁻¹⁷ Eshko ga tjawa yorkaga Jesús tjlökwö kjragaga kjong kjong Cesarea so lirë. Ga tjawa öötong löng Jerusalén kjokyoshko ga tjawa söra lok domer shäng kjlara eshko ko Nasón li shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalén kjokyo. Jesús tjlökwö kjragaga tek dämärshko li, kjlara li e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalén kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wlokjara borwa pjeyoga Jesús

tjlökwö kjraga löng lirë woowa llëme. ¹⁸ Wëshko ga Pablo jek Santiago ik, ga tjawa jek ba tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo tönö löng uunkong eshko, ¹⁹ ga «Miga» lara Pblorë ba kong. E irgo ga llëye sharyara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong ba kjishko li, e lara ba kong pjire. Larashko ga llëbo sharyono chirawayo ëmdë li, e lara pjir bakoe.

²⁰ Kuya lok ga Sbö poshrëra lok ara. E irgo ga tjlä lok ba kong ga «Pablo, pja borwa kjlara. Tjlökwö lërwa woydë bop kong kjrina. Miydëp pjlú ga judíoga Jesús tjlökwö kjragaga löng träk llëm, shtëy ga äär llëme. Ga epga uunkong tjlä ga “Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e tjwölö ara. E rayako llëme” le lok eni. ²¹ Ga roy kura lok ga pja to shäng omlë oblë. Judíoga löng nopga judío llëm wleniyo tjreko li pim shäng “Llëye tara Moisésdë li, e rayëy ga pjlúe” lëp to shäng eni ba kong. Ga pja tjlä ga “Bi wapga, e doyo jyã tëy llëm ga pjlúe. Bi sdëkwö tek dënashko dwayo li, e sharyëy ame bakoe” lëp shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jüshko, e roy kuya lok kjluwe. ¿Eni ga llëye sharyëy? ²³ Pjlú wlo ga llëye lërwa bop kong li sharyos dey. Shji löng jüshko ëre tjreko domerga tjeng doglo pkëng (4), dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara lok Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Sharye löng, tara Moisésdë sorë li eni. ²⁴ Woydërwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyë ba tjok, llëye sharyëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li, e sharyëp ba tjok eni eshko. Ga kä shtaga potjwläga ber pjarë, pjã y uunkong kong. Eni ga pja ñya nopga uunkongdë, ga miyde lok e go ga tjlökwö laraba kës bop kjishko li, e jyö eröe. Pja ëmdë ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëp shäng bebi, miyde lok e go ga wëlle.

²⁵ »Nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwö kjraga lira, llëye sharye lok wlo li, e tororwa beno ba kong pjir

tjän. Tjawa tjälno ba kong ga “Dli llë twak sböpga jyäglo kong li sho uëy llëm, öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm, srëng llë uëy llëm, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe” lororwa ba kong eni» le.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkëng (4) lara li söra Pablorë jek ba tjok. Wëshko ga opyono shäng ba tjok, ga llëye shäryëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li, e shäryara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir llono, Sbö sëngglo söya eshko wlo li söya llono, e lara tjlapgaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoë. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judíoga löng kjlöbö Asia so. Pablo İya lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go. ²⁸ Eshko ga tjäl lok nopga li kong dbo go ga «İsrael tjëyoga, tjawa kjimtozïa! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ëre. Llëye le to shäng li, e shji İsrail tjëyoga ëre wloyo, kjok İlgwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ëre wloyo bakoe. İErö llëme! Nopga söra tek shrono kjlöbö jüşko judío llëm wleniyo. İE go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ëre, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo İna lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judío llëm wleniyo. Ga epga wotjlino lok ga söra Pablorë öötong löng Sbö u zlong bängdo lara. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lara lok e kjışhko, miga eni llëme.

³⁰ Eni ga nopga shdöktong İlaw pogo kjok eshko kjwang jİkong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjëryo bäng bängzara jek kjlöw erä. ³¹ Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär ëngkjwaga Roma so kägäyo

kësbangyo li shwoy, tjäl ba kong ga «Pja wlëp llëme. Jerusalén sopga dew töshko shdöktong jong träk llëme» lëba eni.

³² Kuya ga ba ëngkjwagaga tona ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. İya nopga lirë ga Pablo shpora ame. ³³ Eshko ga tjlapga li jek öötong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba ëngkjwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjäl nopga tjeng li kong ga «İNo kjwe ëro? İLlëye shäryara?» le.

³⁴ Gueniyo ga öö le lok ara, kjlara tjäl oblë, kjlara tjäl oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëy li kjone dey miyde tjlapga lirë shäng llëme. E kjışhko ga tjäl ba ëngkjwagaga kong ga «Domer kjwe sözİ jem kjomo, bi ëngkjwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶ Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara anmoyö, jek löng ba irgo, öö le lok träk llëme. Tjäl ga «İZrözïa!» le jong eni. E kjışhko ga Pablo jek om go ame, shakza ëngkjwagaga kjlöbö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjälno nopga tjeng ara li kong

³⁷ Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lëshko ga Pablo tjäl ëngkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga «İTja tjäl bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlapga li tjlökwö go.

Kuya ga tjäl ga «İPja tjäl Grecia so tjlökwö pjluro? ³⁸ Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jüşko, ga nopga owa no zrök ä wleniyo, e tona doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, ëngkjwë tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹ Kuya ga «İllëme. Tja judío, tja Tarso so, kjok li tjwlo ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjäl nopga tjeng ëre kong» le.

⁴⁰ Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjlëno ba kong lok arameo tjlökwo go. Tjlë ga

22

¹ «Pjeyoga, tjlapgaga, rokër bomi kong ga tja kuziã, tja opwlikë wlo» le.

² Kuya lok ga Pablo tjlë shäng arameo tjlökwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjlë ga ³ «Tja ëre judío. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng ëreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlapga Gamaliel tjok, tja pina bi kjok llgwekklo tak pjang dënashko li go, llëye kjak llëm, sök beke. Enido ga tja jëk shäng Sbö tjok jlökoyo, pjây omshäryë löng eerishko sorë ga tja omshäryë shäng eshko eni bakoe.

⁴ »Dënashko ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zror wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlong uyo roshko, shdungoba wlo, domerga, walëga bakoe. ⁵ Syöshtaga kësbangyo, bi tjlapgaga kjok llgwega wleniyo këskes, e omïno. E jyö lëmi wleni ga kjakrokozï ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok, sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo Tjaglën li söga wlënor li shar ga pjlu wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶ »Gueniyo ga tja öötong jek shäng äato Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga ïn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletllet, ga tja kopjirina iök shjiy lirë beno pjang pjiribrie. ⁷ Jekdo eshko ga tja dgonon jer töshko, ga kur ga ëbo tjlë ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shäng wle, e tja” le bor kong. ⁹ Bor yorkagaga jek löng bor tjok iök shjiy li ïna lok, gueniyo ëye tjlëno bor kong ga kura lok llëme.

¹⁰ »Eshko ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿llëye shäryër ga pjlu?”

»“Pja kojözong. Pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Llëye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko” le. ¹¹ Ga tja iara iök shjiy lirë beno kjok ïgö llëm kjishko ga tja shara bor yorkagagarë bor orkwo go, ga tja söra to öötong shäng Damasco kjokyo.

¹² »Domer sök kjlara eshko ko Ananías. Kjok llgwekklo tara Moisésdë li söya shäng pjlo bek ïyado. Roy pjlu judioga löng eshko uunkong li kong. Ga tjawa öötong löng kjok eshko ga domer li tek shäng bor ik. ¹³ Eni ga shrono shäng bor zlong bäng ga tjlë bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos iröng obi, pja kjok ïgö pjlu wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li ïn ga bë shäng wëlle. ¹⁴ Eshko ga tjlë bor kong ga “Bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö, pja kjrara, llëye woyde li miydëp wlo, No Pjlo Bek li ïp wlo, llëye le om go li kup wlo bakoe. ¹⁵ Ga llëye ïnop, kuropl, pja ber ba laga oba uunkong kong. ¹⁶ Era eni ga llëye koshëp ame. Pja kojözong. Pja nom, pja wëba jer di roshko wlo, ga pja syöshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li löya ber dret wlo” le.

¹⁷ »E irgo ga tja tek shrono shäng ëreshko Jerusalén kjokyo iröng obishko ga tja jek öör shäng Sbö u zlong bäng, syöshtë wlo. Eshko ga llëbo ïnor shji yoïno wleni. ¹⁸ Tjlapga Jesús ïnor ga tjlë bor kong ga “Pja opshis maling jüshko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjlë bor kjishko kjok ëreshko ga tjlökwo kjrëba llëme” le.

¹⁹⁻²⁰ »Kur ga tja tjlë ba kong ga “Tjlapga, dënashko ga tja to shäng judioga syö uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mär löng bop go li, e sharor, söror, ioror beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, ga shpoga tjarë om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrökobashko ga tja shäng eshko. ïn shäng ga ‘Zrözïa’ lër shäng eni, ga ba zrögaga li, ba shwong ter lëkong li skwarashko ga tja beno shäng shwong li daga. Llëye shäryoror uunkong ëre, e miydëba löng pjire” lër.

21 »Gueniyo kuya ga tjlë bor kong ga «Pja nomo. Pja ichër to kjok pjola bor roylë nopga judío llëm wleniyo kong» le bor kong» le.

22 Llëye le shäng li kura lok öötong eshko döe. Eshko ga öö le lok tjë jïkong, tjlë ga «¿Domer kjwe zrözïa! ¿Shäng kjok ère kjing go ame dey!» le lok eni. 23 Ga öö le lok jek këgong tjë jïkong, ga ba shwong kop lëkong li skwara lok, ga dbuya llaw pogo, ga klung sho pjlungyo kjre, ga dbuya lok jem jong kjomo ëng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarë lara, ga opwlikono

24 Eshko ga ëngkjwagaga li ichara ba kägäyo kësbangyo lirë Pablo sök ëngkjwaga shtoyo li roshko, shpoya lok no shpokklo go wlo, nopga shdöktong llë kjïshko le ba kong wlo.

25 Eshko ga Pablo pjriya löng kjwlëshko ga tjlë ba kong lok ga «¿No Roma so kjïbokwo tjok li, e llgwemirë llëm obishko ga shpomi ga pjölure?» le.

26 Kuya ba kägäyo lirë ga jek jong ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjïbokwo tjok. ¿Eni ga kjwëp llong?» le.

27 Kuya ga jek öötong shäng Pablo shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Jlökoyo ga pja Roma so kjïbokwo tjokde?»

«Ëng» le ba kong.

28 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Roma so kjïbokwo shik wlo ga tja dbur zano ara» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjïbokwo tjok. E kjïshko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» le.

29 Jekdo eshko ga epga löng ba shpok wlo lara li, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjlapga lirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wlo lara kjïshko.

Pablo söraba tjlapgaga bokshto

30 Wëshko ga ëngkjwaga kägäyo kësbangyo li wotjlik shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko le judiógarë, gueniyo llë kjïshko? Miydër woydë yötsoe» le.

E kjïshko ga ba dröng sho ba pjrikklo li döra, ga judióga syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo, e rokara tön ëng tjok wlo. Töno lok ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23

1 Eshko ga Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo li iya Pablorë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjlu, ga tja opshäryë shäng pjlo bek Sbö bokso lër eni bor pjölushko» le.

2 Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananías lirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozï ba kjakshko» le oba löng ba soshko li kong.

3 Kuya Pablorë ga tjlë ba kong ga «¿Pja shpoya Sbörë! Pja so llëbo poglo poshtik pjublún, owa llëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjölue” lëp shäng, gueniyo pja eni llëme. Pja sök kjweshko, tja llgwep kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlo lëp, gueniyo kjok llgwekklo li söp sök pjlo bek llëme. Söp kjwe pjlo bek ga pja no ichë bor kjak shpok llëme» le.

4 Kuya nopga tjeng Pablo zlong bäng lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Syöshtaga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

5 «Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror llëme. Miydoror kjwe ga loror eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bi pjlyo, bi llgwega, e lâywëy owa wlo llëme»* le.

6-8 Eshko ga miyde Pablorë ga kjok llgwegaga löng li, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjlik ga shji wolono ga shji woshre ame le, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete le, sëya llë drete le bakoe. Gueniyo fariseogara wotjlik oblë. Shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi le, Sbö parkaga kjok dogo so tjok le, sëya tjok le bakoe. E kjïshko ga Pablo tjlë ba kong dbo go ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja

* 23:5 Éxodo 22.28.

ioromi shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlik eni kjishko» le.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjlä lok eng tjok kar kar träk llëm, ga tjlapgaga li eng shdöno beno löng kjring pjök. ⁹ Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kjring pjök, ga öo le lok träk llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Epga kojono lok ga tjlä ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjläno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjläkdo ba kong kjwe» le.

¹⁰ Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li ombangkrono, wotjlik ga Pablo sho dwlëkoba sira sira kjwe le. Eni ga ba engkjwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, söya äär ber sök engkjwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹ E shkëyo ga Tjlapga Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjlä ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrep llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jüshko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lep oba kong Roma kjokyo eni bakoe» le.

Judíoga wotjläno lok Pablo zrök

¹² Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlik kjrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjlä lok eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» le lok eni. ¹³ Ba lagaga eni li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴ Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjlä lok ba kong ga «Tjawa tjläno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lororwa eni. ¹⁵ E kjishko ga pjäy, Judío Kjok llgwegaga Këskësyo llamo li, rokozi engkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga Pablo söya tjwe shäng, ga

ie bomi bokshto, llëbo shäryara li kjakrokëmi ba kong yötso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» le.

¹⁶ Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlara, ga tjläkwo le löng li roy kura. E irgo ga jem opzrëno engkjwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy le ba kong wlo.

¹⁷ Kuya ga engkjwaga kägäyo rokara kjlara, ga tjlä ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo li shwoy. Tjläkwo le woydë ba kong» le.

¹⁸ Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlä ba kong ga «Domer shdung shäng kjlara ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy le bop kong wlo» le engkjwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹ Kuya ga dwlas li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lep woydë bor kong?»

²⁰ «Judíoga kjong kjong lano lok eng tjok, ga wotjläno lok kjrinaso. Bong ga Pablo roke lok bop kong ga söp ba kong jongya ba llgwezlong töno löng lishko, kong llëbo kjakroke lok yötso anmoyö wlo le eni. ²¹ Gueniyo ga jlöe lep llëme. Domerga töno tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo le. Tjläno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lok eni. Eni tjok ga poshäryono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryëp sorë koshayde eröe» le ba kong.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëye lorop bor kong li lep ë kong llëme» le, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³ Eshko ga engkjwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjlä ba kong ga «Pjäy poshäryozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Engkjwagaga jëk lok dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), engkjwagaga jëk löng kwomgla go wleniyo sömi doglo sak kjäk (70), ga engkjwagaga

ëngkjwë könkowo go wleniyo sömi doglo sak dbäw p̄loglo p̄jök (200) bakoe. ²⁴ Ga kwomgla wlēmi p̄jök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yōtso, äär shäng Cesarea kjokyo p̄lú, sē obi, kjok eshko so ichaga Félix li shwoy wlo» le.

²⁵ Ga kjibokwo tara ba kong kjwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo li tjlē ga

²⁶ «Tjlapga no ichaga tjwlō ara wleniyo Félix:

»Miga, lēr bop kong. Kjibokwo ère taga tja Claudio Lisiasdē bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷ »Domer jek shäng ère shara judiógarē, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkjwagaga tjok, ga wlikoror, dōror ba shjiryo. ²⁸ Eni ga rote lok llē kjīy miydēr woydē kjishko ga sōror jek ba Kjok llgwegaga Këskēsyo tōno löng li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto. ²⁹ Miga rotara lok llēbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baīya kong kjishko dōe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llē kjīy llēm, zrökko llēm, iako no shdüzlong uyo roshko llēm bakoe. ³⁰ Gueniyo ga judióga kjlōbō wotjlik löng ba zrök le li roy sōraba bor kong. E kjishko ga ichēr jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga loror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llēye lako ba kjishko li le lok bop kong wlo. Shji ber eni.»

³¹ Eni ga ëngkjwagaga li kong llēye shärye wlo li lara ba kägäyorē lok p̄jir ga toe. Pablo söra lok to jer shkēshko äär jong Antípatris kjokyo. ³² Wēshko ga ëngkjwagaga jēk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkjwaga shtoyo iröng obi, ga jēk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok. ³³ Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lok kjok eshko so ichaga li

kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe. ³⁴ Eshko ga kjibokwo li ñna p̄jir ga tjlē Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵ Eni ga tjlapga li tjlē ba kong ga «Pja llgwer ga p̄lú, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak lē, p̄jlu uyo shäryara p̄jlu Herodesdē dēnashko li roshko.

24

Pablo opwlikono Félix bokshto

¹ Öötong dbargwo shkēng (5) ga syōshtaga kēsbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek söra lok shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotē wlo.

² Ga Pablo rokara tjlapga lirē, ga söya lok tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotē, tjlē Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwlō kēsbange. Eeri ga öötong lu p̄loglo ara tjan ga tjawa löng wlēp, wop̄lú bop kjishko, ga bop kjok miydē li kjishko ga llēbo shäryorop ara kjok èreshko beno p̄lú, owa llēme. ³ E kjishko ga tjawa löng wop̄lú bop tjok. Enido kjone pogo ga pja roy lāywe borwa pjeyogarē p̄lúe. ⁴ Gueniyo pja dbar jerwa ara llēm wlo ga rokērwa bop kong ga tjawa tjlē li kus sira.

⁵ »Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jikong judióga barwē ara, shdüya wlo le. Nopga löng kjok èreshko kowēba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo. ⁶⁻⁸ Borwa Sbō u li ëmdē ga ie ber jong dboy Sbō kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjishko.* Eni ga jakrokos pjarē om go ba kong. Miydēp e go ga tjlōkwo lērwa löng ba kjishko kēs li, e jlōe» le.

* **24:6-8** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... ga sharorwa eshko e kjishko. llgwerwa borwa kjok llgwekklo go lororwa, gueniyo ga ëngkjwaga kägäyo kēsbangyo ko Lisias oprēno jek eshko ga dōra borwa shjiryo dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotē.»

⁹ Eshko ga judíoga löng li tjlë ga «Eni jlõe» le lok eni.

¹⁰ Eni ga tjlappa li orkwo pingö Pablo bët, pja tjlëzong loklo wleni, ga Pablo tjlë ga «Miydër pjlú ga pja parkë sök jüshko no ilgwega lu pjlöglo ara tjan. E kjishko ga tja opwlikë bop bokshto wlëpe. ¹¹ Eni ga tja tjlë li jlöre miydëp woydë ga kjakrokëp ë pogo kong om go ga pjlúe. Eeri ga öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ga tja öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo. ¹² Eshko ga tja wlëna lok shäng tjlökwo kjlopswë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdöror llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judíoga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe. ¹³ Tja rote lok li llëbo wlëna jlökoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴ »Gueniyo lër jlökoyo ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjishko ga bor rotagaga löng kjwe tjlë ga tja jëk shäng Sbö tjok bëy llëme le, gueniyo borwa tjlappaga tek dënaashko so Sbö li, e poshrër, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, e jlõe lër uunkong baïya dik, ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagagarë li, e jlõe lër bakoe. ¹⁵ Ga tja sök Sbö koshë ga shinmoga, e woshre iröng obi uunkong, pjlo bekde, de pjlo bek llëmde, gueniyo woshre iröng obi. Kjwepga kjwe löng omkoshë sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe. ¹⁶ E kjishko ga tja drön ara, tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo, tja ber pjlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷ »Lu to jek pjlöböso ga tja öör jëktong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öötong shäng iröng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbö sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe loror. ¹⁸ Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li, e shäryër pjir shäng kjwlëe. Eshko ga nopga jëk löng bor tjok ara llëm, ga eye ëng shdök löng llëm bakoe. ¹⁹ Eshko ga judíoga

Asia so löng kjlöbö, ga llëye lër bop kong li, e ñna lok pjire. Zok ga epga tjwayde löng jüshko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlökoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjlúe. ²⁰ Eni llëm ga shrono löng kjwe, tja shäng ba bokshto no ilgwezlong shtoyoshko ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjlúe. ²¹ Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjlúe. Tja shäng ba bokshtoshko ga tja tjlë ba kong dbo go ga «Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto ilgwemi wlo, tja wotjlik eni kjishko» lër ba kong eni eröe» le.

²² Irbo Tjaglën le li miyde Félixde sök pjlúe. Eshko ga tjlë ga «Ilgwer eniwa tjok llëme. Lër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga ilgwer eshko já» le. ²³ E irgo ga tjlë ëngkjwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jüshko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë» le.

²⁴ Öötong dbar kjwöbö ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo lano ba tjok, shji mâr Cristo Jesús go sorë kjishko. ²⁵ Eshko ga Pablo tjlë ba kong ga «Shji woyde Sbörë ga shji jëk löng pjlo bek, llëbo shäryëy woydë owashko ga shji drön ëë, shäryëy llëm wlo. Ga llono ga shji ilgweya Sbörë» le.

Lara eni li kuya Félixde ga beno shäng sëya llëm, woydë arae. Eni ga tjlë ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» le. ²⁶ E irgo ga Félix shäng Pablo koshë, kong dbur twe, raye wlo le. E kjishko ga roke enido, lan ba tjok wlo.

²⁷ Shärye beno shäng eni öötong lu pjloglo pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sök Porcio Festo. Ga Félix ber pjlú judíoga tjok

wlo le ga Pablo iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

25

Pablo opwlikono Festo boksho

¹ Eshko ga Festo öötong beno sök kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo. ² Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judíoga oblë tjwlö ara wleniyo, e töno Tjlapga Festo tjok, ga tjläno lok ara Pablo wloyo. ³ Tjlë lok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm söya lok borwa kong Jerusalén kjokyo» le, gueniyo e wopro ga epga löng poshäryë ba zrök irbo wlo le.

⁴ Kuya Festorë ga tjlä ba kong ga «Lläme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzlong uyo roshko Cesarea kjokyo, ga tja wotjlik ga tja jongya wop ä iröng eshko lër. ⁵ E kjishko ga bomi tjrëko ëreshko tjlapgaga tjwlö kësks wleniyo ichëmi jer bor tjok kjlöbö Cesarea kjokyo. Lläbo shäryara domer lirë owa ga rotëmi eshko ga pjluë» le.

⁶ Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judíoga li tjrëko dbargwo kwong (8), sak kwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga no ichara jek Pablo wlokjrë. ⁷ Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjlapga sök lishko ga judíoga jer öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo li jek Pablo zlong bäng, ga tjläno lok ara llëbo owa kësbang, gueniyo llëye wlëna ba kong, ber shdungko wlo drete. ⁸ Eshko Pablo opwlikë wlo ga tjlä ga «Lläye owa shäryoror llëme. Lläye shäryoror judíoga kjok llgwekklo li wloyo llëm, llëye shäryoror Sbö u li wloyo llëm, llëye shäryoror tjlapga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo llëm bakoe» le.

⁹ Gueniyo Festo ber pjlu woydë judíoga tjok kjishko ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?»

¹⁰ «Lläme. Tja shäng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li no llgwezlong boksho, tja llgweya wlo. Miydëp pjlu ga llëye shäryoror owa judíoga kong llëme. ¹¹ Lläbo owa shäryoror, tja ber zrökko wlo wleni ga tja zrökko. Gueniyo tjläkwo le lok bor wloyo li, tja rote li jyö erö wleni ga tja twako ba kong wlo llëme. Ga rokër bop kong ga tja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» le.

¹² Eni ga Festo lano ba poshdung-gaga löng li tjok. Lano pjir ga tjlä Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go. E kjishko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» le.

Festo lano Agripa tjok Pablo kjishko

¹³ Dbar kwöböso ga shto oblë so pjluo ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo ik. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe. ¹⁴ Ga beno löng eshko dbar kwöböso. Dbar kwara ga Festo tjläno ba kong Pablo kjishko. Tjlë ga «Domer shäng ëreshko kjlara ko Pablo, iara Félixde beno shäng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁵ Ga tja öör jem shäng Jerusalén kjokyoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgweya wleniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde lok ga Pablo, e shdungko jlöe lër ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tja tjläno ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak löng ëye iërwa zrökoba wlo jekdo, ba rotaga li tjwe löng ëng boksho llëm guing llëme. Woyde ga rote lok ëng boksho, opwlikë wlo» loror.

¹⁷ »Eni ga epga öör löng jushko ga tja dbar zano llëme. Wëshko dö ga tja jem öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga nopga ichoror jek domer li wlokjrë, ga söra lok jek öötong shäng eshko. ¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono löng li tjläno ga llëye owa lara ba kjishko woyotjlinor dik llëme. ¹⁹ Tjlëno lok ga ba kjok llgwekklo li söya shäng bëy llëme. Ga lano lok domer kjlara ko Jesús kjishko. Tjlëno

lok ga domer li wolono, gueniyo Pablo tjlë ga shäng së obi le lok eni eröe. ²⁰ Eshko ga llëye shäryër ga pjlú li miydër sök llëme. E kjishko ga tja tjlë Pablo kong ga “¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?” lër.

²¹ »Gueniyo ga tjlë bor kong ga “Rokër bop kong sira ga tja ios ber sök na, tja llgweya pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go guing” le. E kjishko ga ioror beno shäng dak dak lë, ichër tjlapga pjlú li shwoy llono ga bue guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga domer li tjlë sorë kur woydë bakoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Bong erö ga tjlë sorë li kuba» le.

Pablo tjlëno Pjlu Agripa boksho

²³ Wëshko ga Agripa, Berenice, e opzrëno jek löng no llgwezlong shtoyo roshko. Eshko ga shrëraba ara, romguë jong träk llëme. Löng eshko li tjlapgaga ëngkjwaga kägäyo këskes wleniyo, domerga eshko so tjlwö këskes wleniyo bakoe. Öötong tönö löng ga nopga ichara Festorë jek Pablo wlokjrë, ga söra lok öötong shäng eshko. ²⁴ Eshko ga Festo tjlë ga «Pjlu Agripa, pjäy tjlapgaga tönö löng bi tjok na, domer shäng kjwe ïzïa. Woyde judiöga kjlobirë ga domer kjwe ichër zrökoba wlo. Eni li woyde lok jüshko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. ²⁵ Gueniyo ga bor kong ga llëye owa shäryara, ber zrökko wlo llëme. Gueniyo tjlëno om go ga “Tja llgwegaga ber tjlapga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara. E kjishko ga ichër to eshko lër.

²⁶ »Woyde ga llëbo tër ba kjishko, ichër tjlapga pjlú kësbangyo li kong, gueniyo llëye lako ba wloyo bor kong drete. E kjishko ga rokoror tek shäng bop boksho, Tjlapga Pjlu Agripa, pjäy uunkong boksho bakoe. Eni ga jakrokromi yötso pjir ga llëbo ber tër wlo ga tjlökwo tjok wlo. ²⁷ Bor kong ga no ichër to, llgweya tjlapga pjlú

kësbangyo lirë wlo ga woyde ga llë kjïy loroy ba kong yötso guing» le.

26

¹ Eshko ga Pjlu Agripa tjlë Pablo kong ga «Woydër ga pja tjlës bop kjishko om go shara» le.

Kuya ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlë ga ² «Tjlapga Pjlu Agripa, tja shäng jüshko bop boksho, “Llëye lara judiögarë bor kjishko li, e eni llëme” lër bop kong miydëp wlo, ga tja wopjlúe.

³ Tjawa judiöga, tjawa llëbo shäryë sorë li miydëp sök pjlúe. Tjawa ëng dboryë kar kar llë kjishko li miydëp pjlú bakoe. Eni ga miydër ga tja tjlë bop kong ga tja kup sök pjlúe. E kjishko ga rokër bop kong ga tja kus sök wop tjok sira guing.

⁴ »Tja miyde judiöga uunkongdë tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llëm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshäryë sorë, e miyde lok pjlúe. ⁵ Miyde lok pjir ga tja fariseo tek dëna tjan, ga le lok woydë wleni ga le ga pjlúe. Ga tjawa fariseoga, judiöga kjok llgwekklo li jnenwa yötso anmoyö, judiöga llamo li kjinmo. ⁶ Tjlökwo lara Sbörë borwa tjlapgaga tek dënashko so kong jlököyo li, e koshër sök ïyado. Era eni tjok ga tja söra lok, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷ »Israel tjëyoga uunkong kkring-gwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, tjlökwo lara li koshe löng ïyado. E kjishko ga Sbö, e poshrëya shkë dba, ga parkë löng ba kong ïyadoe. Ga tjlökwo koshe löng li, tja omkoshë shäng bakoe. ¡Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judiögarë löng e kjishko! ⁸ ¿Shji judiöga wotjlük ga shji wolono ga shji woshre Sbörë iröng obi jlöe lëy llëm ega?

⁹ »Dënashko ga tja wotjlüno om go ga bek wlo ga tja parkë Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror. ¹⁰ Ga shäryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syöshtaga kägäyogarë, ga Jesús tjlökwo kragaga li ichoror no

shdũzlong uyo roshko arae. Ga zrökobashko ga tja tjlëno ga “Kjwe zrökko” loror bebi. ¹¹ Enido ga tja öör shäng ba wlëk judíoga syõ uyo lok oblë oblë li roshko. Wlënor ga shdun ara, Jesús läywe owa wlo lër. Ga tja iirkono ara ba kong lok, ga irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llëme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblë oblë, oba tjëyo eniyo llëm wleniyoshko bakoe.

¹² »Shäryër shäng eni kuzong ga pjara ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syõshtaga kägäyogarë, pak twara lok bor kong li shäryër wlo. ¹³ Gueniyo dlo dluw dik ga ñn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kãã dbo dlo kjinmo, jek lletlet, ga tja kopjrina beno pjang pjribri bor yorkagaga jek löng li tjok. ¹⁴ Eshko ga tjawa dgonono jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjlë bor kong arameo tjlökwo go ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpokklo dbo stek li te om go kjoyoe” le.

¹⁵ »Kur ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”
 »“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. ¹⁶ Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjishko. Woydër ga llëye ñnop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong. ¹⁷⁻¹⁸ Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlikër judíoga wloshko dwayo, nopga judío llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong jlökoyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro sï roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng Ä wloshko ame, ber löng Sbõ wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erõ li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo” le bor kong.

¹⁹ »Tjlapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbõrë bor kong kjok dogo dwayo ñnor shji yoïno wleni li jlõe

loror, ga koloror. ²⁰ Bãm go ga tjlökwo ëre loror judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jikong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjlëno ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozï, ga rayozï, ga pjây optwos Sbõ kong dey. E irgo ga llëbo shäryozï pjlo bek, pjây kjlopswono jlõe lëba wlo” loror.

²¹ »Tja shara judíogarë Sbõ u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjishko. ²²⁻²³ Gueniyo tja kjimte Sbõrë shäng. E kjishko ga tja beno shäng ba tjlökwo lë nopga uunkong kong, tjwlo kësks li kong, tjwlo chila li kong bakoe. Llëye shäryë wlo lara Moisés, Sbõ tjlökwo lagagarë dëna tjan li, e shäryono eni jlõe lër oba kong. Tjlëno lok ga “Llono ga no pjluoyo iche le Sbõrë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbõrë iröng obi, shinmoga tjeng kës li bãm go. Shäryë eni, ga shji döya Sbõrë sorë li roy shdöya ba pjeyoga judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Shji jëk löng kjok ro sï roshko wleniyo kong ga roy ber iök shjiy wleni” le lok beno pjang ba kjibokwo go eni» le.

²⁴ Eshko ga Pablo tjlë shäng opwlikë eni wopro ga tjlökwo skokza Festerë, tjlë ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwëre llëro? Pja oppino ara ga pja iara beno shäng skwë erä» le.

²⁵ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga Festo, tja skwë llëme. Tjlökwo lër li, e jlõe. Tja tjlë li, e bek lotë. ²⁶ Tjlapga Pjlu Agripa sök kjwe. Tjlökwo lër li, e miyde sök pjluë. E shäryak lütshko llëm, e wëëe. E kjishko ga tja tjlë shäng wlëp ba bokshto. Miydër pjlu ga sök kjwe ommydë pjluë» le. ²⁷ E irgo ga Pablo tjlë tjlapga Agripa kong ga «Tjlapga pjlu, ¿woyotjlip ga llëye lara Sbõ tjlökwo lagagarë li, e jlõe lëpde? Miydër ga e jlõe lëp» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja kjlopswëp ber Cristo tjlökwo kjraga maling jüni lëpde?»

²⁹ «Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokër Sbö kong ga pja, nopga uunkong tja kuya löng jüşhko eerishko, pjäy äär ber löng Cristo tjlökwo kjruga botoya dik, gueniyo pjrik löng dröng sho bomi orkwo go jüni botoya dik llëme» le ba kong.

³⁰ Eni ga pflu li kojono opshik kjoko wlo, kjok eshko so ichaga tjok, Berenice tjok, nopga sirkeno löng ba tjok li tjok bakoe. ³¹ Ga to opshino löng lan dboshko, tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëye owa shäryara ber zrökko wlo llëm, shdungko shäng kjërshko ëmdë llëm bakoe» le lok eni.

³² Eshko ga Agripa tjlë Festo kong ga «Domer kjwe “Rokër ga tja llgwega ber pflu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara llëm kjwe ga rayoroy ga pflúe» le.

27

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

¹ Woyotjlina tjlapgaga lirë pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wlo leshko ga Pablo, e twara lok ëngkjwagaga ara kägäyo kjlara kong, de wlo. Domer, e ko Julio. E ëngkjwaga parkë löng pflu kësbangyo sök Roma kjokyo li daga wleniyo. Ga kong nopga oblë shdung löng eshko, e twara lok, de wlo bakoe. ² Eshko ga kyyong pjang kjlara kësbang jek äär Adramitio kjokyo dwayo brik pjang kjwlë jongya Asia kyyong tjyozlong shtoyo kjrinishko kjrinishko le, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. ³ Wëshko ga tjawa öötong löng kyyong tjyozlong kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe le Juliorë, ga rayara to ba pjeyoga wleni löng eshko li ik, kjimte lok wlo.

⁴ E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pfluk tjwe jong dbo ara dlung buk kës li shwo lëkong, ga tjawa bakwe jong iröng eröe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono

dlung tjrëko ko Chipre, e pjlor dew lëkong pfluk ara llëmshko. ⁵ E irgo ga tjawa dipzono jek dlung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalëkong, ga tjawa tyyono öötong löng Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi. ⁶ Eshko ga kyyong wlëna ëngkjwaga kägäyo lirë pjang kjlara oblë kësbang jek äär Alejandria kjokyo dwayo, brik pjang kjwlë jongya Italia kjokyo le. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wlo.

⁷ Dbar kjwöböso ga pfluk ara kjishko ga tjawa jëktong kyyong li go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek lororwa, gueniyo tjawa bakwe pflukdë ara obi kjishko ga tjawa dipzono jek dlung tjrëko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlor dew lëkong pfluk ara llëmshko, kjok ko Salmón li bokshto. ⁸ Ga tjawa jek löng, gueniyo dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kyyong Tjyozlong Shtoyo Pflúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹ Eshko ga tjawa barwara pflukdë ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië llëm Sbö kong dbaryo shrëya judiógarë li, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo li döröe. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjishko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng li poshduna Pblorë, tjlë ga ¹⁰ «Domerga, ïn ga shji jek löng ëre kong llëbo wen owa, shji kyyong kësbang ëre jer bi shjiryo, bi llëbo tjeng kës wle tjok. Erö llëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» le.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga kyyong tjyozlong shtoyo eshko li, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pflú llëme. E kjishko ga kyyong sogo li, ba kyyong söga shäng li, e tjlë lok ëngkjwaga kägäyo li kong ga «Shji jek dey» le. Nopga llamo löng kës li wotjlík jong e kjoyo bakoe. Tjlë lok ga «Shji opshik jüşhko dwayo dey. Tjlÿ, shji jek Fenice kjokyo ga buere ÿy wlo. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto

eshko ga pjlúe» le. Fenice kjokyo, e kjoyong tjozlong kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dlo jer shwo lëkong li ÿy ga wëlle. Kuya Juliorë ga tjlökwo baïya lok li kolara, Pablo i lira kolara llëme.

Dlung kjing kjok owa, pjluk ara

¹³ Eshko ga pjluk li tjwe jong dlung buk kës shwo lëkong, gueniyo wore. E kjishko ga wotjlik lok ga «Shji to ga bue» le. Eni ga ba dröng sho kjoyong shakklo kësbang lona jer dlung roshko li shira lok tëm kjoyong li roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek löng dlung tjrëko Creta li kjako. ¹⁴ Gueniyo wop tjok ga pjluk tjwe jong kjrina obi, dlung tjrëko li shwo lëkong shara, dbo ara anmoyö, pjluk li kowëba Nororiental, ¹⁵ ga tjawa bakwara arae. Eni ga kjoyong kësbang li bojonwa ber buk pjluk li shwo lëkong lërwa ga äe. E kjishko ga kjoyong li rayorowa söya pjluk lirë om go äär kjone ga eshko. ¹⁶ Ga tjawa söra to jek dlung tjrëko buk chirawa ko Cauda pjlör dew lëkong. Eshko ga pjluk dbo ara llëme. E kjishko ga kjoyongwa chirawa sörwa pjang kjlara li irgo kjro go, e poyonwa jem kjlara li roshko lërwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo ga poyonorwae. ¹⁷ E irgo ga kjoyong kësbang li doyo pjrira domerga lirë lok tuk, war llëm wlo le. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «Shji söya pjluk kjwerë jek äär jong bo buk kjweshko ko Sirte lishko. Kjweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kjoyong pjë, war bi shjiryo» le eni, ga bangkjrara lok arae. E kjishko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje lok pjang kjomo pjluk shakklo kjoyong jëk wlo li, e lona lok ter töshko, söya pjlukdë jek eshko llëm wlo, ga kjoyong li rayara lok söga pjlukdë om go shara.

¹⁸ Wëshko ga dlung kjing go li pjluk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoe. Eni ga kjoyong sögaga kjarga löng ba llëbo söya tjeng soynekklo kës li dbuk

lok jer dlung roy. ¹⁹ Wëshko ga ba orkwo om go li goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara li dbura lok jer dlung roy, kjoyung sho llë, kjor llë kjoyong shakklo llë li tjok bakoe. ²⁰ Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjluk tira llëm dlung kjing go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek löng kjone miydërwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyojerorwa pjire.

²¹ Eshko ga tjawa löng ioydë llëm dbar kop ara tjän. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga löng li tjrëko, ga tjlë ga «Domerga, shji löng Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to löng song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryo llëm bakoe. ²² Gueniyo eni tjok ga roker bomi kong ga pjäy dbokjrozon. Eye löng jüshko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kjoyong kësbang ërera jer bi shjiryo. ²³ Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Luna shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara, ²⁴ ga tjlë bor kong ga “Pablo, llëye bangkjrëp llëme. Pja jongya pjlü kësbangyo sök Roma kjokyo li bokshto, pja llgweya wlo. Bop kjishko ga nopga löng kjoyong kësbang roshko kjlobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong” le. ²⁵ E kjishko ga pjäy dbokjrozon. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlökoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni. ²⁶ Gueniyo ga shji söya pjlukdë äär dlung tjrëko pjang kjrina, ga kjoyong ëre pjë dlar ber buk eshko» le.

²⁷ Eshko ga öötong dbar sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjlukdë jek löng dlung ko Adriático* li kjing go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kjoyong sögaga li tjlë ëng kong ga «Shji ääto pjöshko dikjoyoe» le. ²⁸ Ga dlung li ro kjöm, e tjlina lok ba tjlökklo go, ga beno ro wop orkwo jyäglo† pjlöglo sak kjwong (80). Wop tjok obi ga tjlina

* **27:27** Eshko dbaryo ga dlung kowëba Adriático li, e dlung kowëba Adriático eerishko li llëme. E oblë.

† **27:28** Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

lok jek obi, ga beno ro wop orkwo jyäglo pjloglo sak tjer (60). ²⁹ Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go le, ga dröng sho kjong shakklo kësks lona jer dlung roshko kjwo pkëng (4) kjong si lëkong, kjong li jëk ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshhtë, epga kjok shrän löng së obi wlo le. ³⁰ Eni ga kjong sögaga li tök woydë kjong li roshko dwayo le, ga opyorgö löng kjong chirawa li long jer dlung kjing kjong kësbang li ne lëkong. Shäryara eni, dröng sho kjong shakklo löya wlo lara, miga tök wlo le. ³¹ Gueniyo eshko ga Pablo tjlëno ëngkjwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kjong kësbang ëre roshko llëm ga pjäy där llëme» le.

³² Eni ga kjong chirawa löya kjong sögagarë löng li, e kjongyo zara ëngkjwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kjing go, ga jenoë.

³³⁻³⁴ E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjlë nopga löng eshko uunkong kong ga «Öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjän ga pjäy löng woydë, ga pjäy ioydë llëm bakoe. E kjishko ga rokër bomi kong ga pjäy ios sira. Pjäy löng së wlo ga woyde ga pjäy ië. Eni ga pjäy wolon kjlara llëm, bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëm bakoe» le.

³⁵ Lara eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le nopga tjeng kës li boksho. Eni ga tora bëy ga uarae. ³⁶ İya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe. ³⁷ Tjawa löng kjong li roshko uunkong ga doglo sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276). ³⁸ Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya tjeng kjong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjong li wënyë wlo le.

³⁹ Kjok shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjong sögaga lirë

llëme. Gueniyo İya lok ga bo jem buk eshko kjrina, İa sho tjok. Eni ga wotjlík lok ga «Kjong ëre tjyëy këgo sit ga buere İy» le. ⁴⁰ Ga ba dröng sho kjong shakklo kësks lona jer tjeng dlung roshko li, e kjongyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si lëkong ba llgwekklo li kjongyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjong li ne lëkong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo lara. ⁴¹ Gueniyo to jek jong İa sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjong li lliktong beno buk İa sho li roshko. Eshko ga ne lëkong li lliktong beno jong wir ame, ga si lëkong li, e shpoya dlung pjublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboy.

⁴² Eni ga ëngkjwagaga li tjlë ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, llëm ga ichëy jek wë İ ga tök lok drete» le.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme le, ga tjlë ëngkjwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Eye wë pjlu ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë İ äär pjë jong pjöshko. ⁴⁴ Llamö löng oblë jek kjorkwang kjing go, llëm ga kjong dloktong kjwangyo go bakoe» le.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

28

Pablo shäng dlung tjrëko ko Malta

¹ Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjrëko li ko Malta. ² Kjok eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yötso tjë jikong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök boktöna lok, ga tjawa rokara uunkong ba zlong bäng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlöbö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjlik ara kjishko ga dgur brik buk eshko kjlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno

panjang ling ba orkwo go. ⁴ Īya kjok eshko sopgarë ga tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjing kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjlara kowëy Kjok Ligwega Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» le. ⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pablorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme. ⁶ Eshko ga löng tjë jikong li wotjlino ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, llëm ga jek buk rish wolon jekdoro» lara. Gueniyo koshe löng kjër ga dguë sira llëme. Īya lok ga llëye shäryë ba kong llëm ga wotjlik lok oblë, tjlë lok ga «Bi sböpga kjlarayo li kjwe» le.

⁷ Dlung tjrëko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tjyono löng lishko ga kjok ber buk soshko kjrina baīya. Eni ga tjawa wlojrrara, dara yötso ba ushko dbargwo mya. ⁸ Eshko ga Publio data buk swlo ara ba bukklo kjing go, kjlik ara, roshkwë ara bakoe. Eni ga Pablo jek öötong shäng ba ik. Eshko ga syöshtono Sbö kong ba kjishko. E irgo ga orkwo iono ba kjing go, ga poptara beno pjlúe. ⁹ Roy kuya swlopga tjeng dlung tjrëko oblërë ga shrono löng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire. ¹⁰ Eni ga kjok eshko sopga beno löng woowa llëm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong llëbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga llëbo woydororwa borwa kjimtoklo irbo wlo li, e twara lok borwa kong pjire.

Pablo jek öötong shäng Roma kjokyo

¹¹ Eshko ga kyyong kësbang panjang kjlara tek Alejandria kjokyo dwayo, panjang kjok owa jek pjir li koshë. Kyyong li poglo go ba sböpga do pjök li jyäglo tak lok. Ba sböpga li kowe lok Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa löng dlung tjrëko li öötong moglo myashko ga tjawa opyono kyyong li roshko, ga tjawa opshino to dlung tjrëko li dwayo. ¹² Ga tjawa jek öötong löng kyyong tjyozlong kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno löng eshko dbargwo

mya. ¹³ E irgo ga tjawa jek löng dlung sor go jek äär löng Regio kjokyo. Wëshko ga pjluk tjwe jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wëyo obi ga tjawa jek öötong löng Puteoli kjokyo. ¹⁴ Eni ga tjawa opshino kyyong roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga wlënorwa löng kjlöbö, ga tjawa mana ber löng ba tjok sondë kjwara wlo le, ga tjawa beno löng. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjö lëkong.

¹⁵ Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga löng Roma kjokyo lirë tjan. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer löng borwa koshë irbo. Kjong kjong jer löng borwa koshë llëbo soynezzlong shtoyo ko Apio, kjong kjong jer löng kjok kjrina obi, oba pozlong uyo lok mya lishko. Ga jer löng borwa koshaga li ĩya Pablorë ga beno shäng wopjlú, dbokjrono jek obi, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kjimtorop kësbange. Tja wopjlú bop tjok» le. Ga epga jek iröng borwa tjok. ¹⁶ Tjawa öötong löng Roma kjokyo ga kjok ilgwegaga löng eshko li, Pablo iara lok beno shäng no shdüzlong uyo roshko llëme. Kong u wlëna kjwara, iara beno sök eshko tjoksa, daga beno shäng ba tjok kjlara erä.

Pablo Sbö tjlökwo roy löno shäng Roma kjokyo

¹⁷ Öötong dbargwo mya ga judioga löng Roma kjokyo tjwlo këskes wleniyo li mana Pablorë tek ba shwoy. Ga töno shrono löng ba shwoy ga Pablo tjlë ba kong ga «Pjeyoga, llëye shäryoror owa bi pjeyoga judioga kong llëm, bi tjlapgaga tek dëdashko so sdëkwo wloyo llëm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shäng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wloshko, tja shdüya lok wlo. ¹⁸ Eshko ga tja kong llëbo kjakrokara lok ara, ga llëye wlëna bor tjok, tja ber zrökko wlo llëme. E kjishko ga tja raye lok woydë. ¹⁹ Gueniyo ga woydara judioga lirë eni llëm, ga tjlëno lok ara bor wloyo. E kjishko ga tja llëye shäryër wlo ame, ga rokoror Roma so

li kong ga tja llgweya p̄lu kēsbangyo sök Roma kjokyo lirē om go loror eni, ga tja ichara lok tek na e kjīshko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga t̄lapgaga li kong llēme. ²⁰ E kjīshko ga pjāy manor, pjāy ĩn wlo, shji lan ěng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjāy ommiydē p̄lú ga no p̄luyo iche le Sbörē koshēy shji Israel tjēyoga uunkongdē löng li, koshēr shäng li e. Tja pjrik shäng na dröng sho pjang ěre go, tja parkē ba kong kjīshko» le.

²¹ Kuya lok ga t̄lē ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lok tek Judea kjokyo dwayo bop kjīshko llēme. Pjeyoga judiögara shrono tek ey dwayo ěmdē ga llēye layde owa bop kjīshko borwa kong llēm bakoe.

²² Gueniyo miydērwa ga kjone pogo ga oba t̄lē ara nopga t̄lökwo kjragaga löng bopoya dik li wloyo. E kjīshko ga pja wot̄lik llē miydērwa woydē» le.

²³ Eni ga dbar iara lok beno jong kjwara, tön ěng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga tōno ara Pablo sök lishko. Kjok shröngteng äär jong kjok sēng go ga Sbö ber no p̄luyo sorē li roy lara ba kong ara. Ga llēye lara Moisés, Sbö t̄lökwo lagagarē tek dēnashko li, e p̄lollgwera ba kong, no p̄luyo iche lara Sbörē li, e Jesús j̄lōe le lok wlo.

²⁴ Kuya lok ga kjong kjong Pablo t̄lökwo kjrono, gueniyo llamora omt̄lökwo k̄rē woydē llēme. ²⁵ Eni ga woyot̄līya beno löng k̄rinaso llēm kuzong ga opshik toe le löng. Eshko ga Pablo t̄lēno ba kong, pjir wlo. T̄lē ga «Dēnashko ga t̄lökwo lara Sbö Sēyarē ba t̄lökwo laga tek dēnashko so Isaías kong, le bomi t̄lapgaga löng li kong wlo. Ga t̄lökwo lara pjlo beke. T̄lēno beno eni:

²⁶ »«Pja nom t̄lē bor nopga ěre kong ga

‘Kumi löng kjēr ga llē loklo miydēmi löng llēme.

Īmi löng kjēr ga llē ĩgömi llēme’ lēp ba kong eni.

²⁷ Nopga ěre, llēye kuya woydē llēme. Kwomgwo bäng bängzak lok tuke. Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llēbo ĩya lok ba bokkwo go llēm wlo,

llēbo kuya lok ba kwomgwo go llēm wlo,

opping lok sira llēm wlo,

optwē bor kong llēm wlo,

epga dör llēm wlo bakoe.”*

²⁸⁻²⁹ »E kjīshko ga woydēr ga miydēmi p̄lú ga no döya Sbörē li roy beno nopga judío llēm wleniyo kong bako t̄jän, ga epga omk̄rē» le.†

³⁰ Eshko ga Pablo beno shäng eshko ba daga shäng li tjok lu p̄loglo pjök ba u jong pot̄jwlēya ĩ li roshko. Nopga tjwe kjlobi ba ĩk ga wlok̄jre enidoe.

³¹ Ga Sbö ber no p̄luyo sorē li roy lara oba kong ara, ga lara T̄lapga Jesucristo kjīshko ara bakoe. T̄lēshko ga llēye bangk̄jre llēm, ga barwaga ěrē llēm bakoe.

* **28:27** Isaías 6.9-10. † **28:28-29** Tek dēnashko ga kjibokwo ěre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone t̄lē ga «... le. Kuya lok ga to lok pjir, jek löng t̄lē ara ěng kong irbo, t̄lökwo kjlopswē kar kare.»

Carta a los Romanos Kjibokwo ère tara Pablorë Roma soppa kong Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjlíno ga epga kjrara Sbörë bäm go kjíshko ga epga tjwlo ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydë ba ik jlökoyo, gueniyo dbar jek eshko wlo wlëyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ère tara ba kong, llëbo li lgweya wlo, llëbo shäryara Jesucristorë ba kong li miyde pjlú wlo bakoe. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara, sök no shdüzlöng uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjlíno ga epga äär ber pjlo bek Sbö bokso, kjok lgwekklo tara Moisésdë li söya bëy kjíshko, gueniyo kjibokwo ère go ga llëbo pina Pablorë ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwlo bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörë wlo. Gueniyo èye mär Jesús go ga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ère go ga llëbo ère pina ba kong eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörë, tja iara beno shäng ba tjlökwo roy pjlú laga Cristo Jesús äska. ² Dënashko ga tjlökwo pjlú ère lara Sbörë ba tjlökwo lagaga kong jlökoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go. ³ Tjlökwo ère, e bi Tjlapga Jesucristo roy layde. E Sbö Wa weno no, David tjëyo bakoe. ⁴ Ga wolono irgo ga woshrrara Sbörë iröng obi dbo

ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarë ga e no erö llëm, e Sbö Wa bakoe.

⁵ Sbö wopjlú li kjíshko ga tja rokara Jesucristorë beno ba tjlökwo roy laga ba äska, nopga judío llëm wleniyo rokër mär ber löng ba go wlo, ba tjlökwo kole lok wlo, ba ko ie lok ber kësbang, tjwlo ara wlo bakoe.

⁶⁻⁷ Sbö nopga löng Roma kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörë ber Jesucristo ìli pjây bakoe. Pjây woyde Sbörë ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjíshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Roma soppa kjíshko

⁸ Pjây mär löng Jesucristo go li, e roy shdüktong kjok kjwang jikong. E kjíshko ga Jesucristo ko go ga tja tjle bor Sbö kong ga tja wopjlú ba tjok bomi kjíshko lër eni. ⁹ Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjlú lër shäng jlökoyo. Ga miyde Sbörë om go ga pjây woyoshrër ìyado, ¹⁰ tja syöshtëshko ga rokër ba kong ìyado ga tja äätë bomi kjokyo llëm obi ëmdë ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹ Tja kjimtara Sbö Sëyarë ara, ga pjây ìn woydë jlökoyo, pjây kjimte eni bako wlo, pjây dbokjrë e go wlo. ¹² Shji èng kjimtë kar kar lotë bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorë li ìnomi ga pjây dbokjrë e go. Pjây mär löng ba go sorë li ìnor ga tja dbokjrë e go eni bakoe.

¹³ Pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjlökwo kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblë oblë sorë ga eni. Lër bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong ìyado. ¹⁴ Nopga tjle Grecia so tjlökwore, de llëmde, nopga kjok miydë arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjlökwo roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong. ¹⁵ Tja jek woydë

jlökoyo Roma kjokyo, Sbö tjlökwo roy pjlúlër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶ Tjlökwo pjlú ère lër wlo ga e lökyo bor kong llème. E dbo ara. Èye omtjlökwo kjrono ga döya Sbörë. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko. ¹⁷ Miydëy tjlökwo pjlú ère go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Èye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»*

Sbö iirkë ara nopga owa kong

¹⁸⁻¹⁹ Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlökwo bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjän, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga ïgöy wëlle. ²⁰ Kjok ère shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö ïgöy llème. Llëbo shäryara li ïydë döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjlú e go, kjok ère shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llème» le nopga lirë ga äe. ²¹ Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësbang, tjwlö ara llëm, «Tjawa wopjlú bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete. ²² Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llème. ²³ Sbö wolon llëm, e tjwlö ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglo shäryara lok, no jyäglo, sënwa jyäglo, öng jyäglo, äya kjloshko so jyäglo bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

²⁴ E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo. ²⁵ Tjlökwo bek li rayara, Sbö miydë lok woydë llëm kjishko. Tjlökwo bek llëm li kjayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö

ba shäryaga lira poshrëra lok llème. Era poshrëkko ïyado wlo. Ber eni.

²⁶ E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara. ²⁷ Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlik pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

²⁸ Sbö woyotjliya lok woydë llëm kjishko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä. ²⁹ Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlik dbur töng ba kong erö, wotjlik owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë ïywa shjiktëng, ³⁰ oblë läywe owa, Sbö ïywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm, ³¹ wotjlik llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe. ³² Sbö tjlëno ga èye opshäryë eni ga e zrökko. E miydë lok pjlú, gueniyo shärye löng eni wopjlú, oblë llëbo owa shäryë eni li ïya lok ga löng wopjlú e kjishko bakoe.

2

Shji shdüya Sbörë beke

¹ Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llème. «Miydororwa llème» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë löng om go, pjäy löng omshäryë eni bako kjishko. ² Miydëy ga èye llëbo owa eniyo shäryono ga shdüya Sbörë beke. ³ Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjäy löng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjlú ga pjäy shdüya Sbörë eni bakoe. ⁴ Miydëmi pjlú ga Sbö wopjlú ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi llëm ga «E llëno llème» lëmi

* 1:17 Habacuc 2.4.

llème. Shji shdūya maling llēm, ba wopjłú li kjĩshko, gueniyo woyde ga llēbo owa shāryēy lōng li, e owa jlōe lēy, ga rayēy.

⁵ Gueniyo ga llēbo owa shāryēmi lōng li rayēmi woydē llēm, llēye kumi woydē llēm kjĩshko. E kjĩshko ga Sbō iirkē bomi kong jēk kēgong kēgong, ga no llgwezlōng dbaryoshko ga no llgweya beke. ⁶ Eshko ga no kjlāra kjlāra potjwlēya, llēbo shāryara dō li kjĩshko. ⁷ Ēye drōn llēbo pjlú shāryē, ber tjwlō ara Sbō bokso wlo, āar ber lōng sē ĩyado ba tjok wlo ga ie Sbōrē ber lōng sē ĩyado ba tjok. ⁸ Gueniyo ēye wotjłik ba kjĩshko dō, tjłōkwo bek li kjre llēm, lōng llēbo owa shāryē ga shdūya kjange. ⁹ Ēye lōng llēbo owa shāryē ga kong llēbo iche owa ara, ber lōng song jlō wlo. Shārye eni judioga kong bām go, e irgo ga nopga judiō llēm wleniyo kong bakoe. ¹⁰ Gueniyo ēye lōng llēbo pjlú shāryē ga llēbo pjlú twe ba kong, ie ber lōng tjwlō ara, ie ber lōng wlēp bakoe. Shārye eni judioga kong bām go, e irgo ga nopga judiō llēm wleniyo kong bakoe. ¹¹ Shārye eni, shji uunkong llgweya bek kjĩshko.

¹² Ēye llēbo owa shāryono ga shdūya. Ēye kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydono ga llgweya, kjok llgwekklo li go. Ēye kjok llgwekklo li miydono llēm ga llgweya, llēbo miydara li go. ¹³ Ēye ber pjlo bek Sbō bokso, kjok llgwekklo li miydara kjĩshko llème. Ēye omkolono ga era ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judiō llēm wleniyo, kjok llgwekklo li miyde lok llème. Gueniyo ga llēye shārye lōng li pjlúre, de oware, e miyde lok pjlú, ga llēbo shārye owashko ga miyde lok ga e owa. Eni ga llēbo shārye lok pjlú, tak pjang kjok llgwekklo li go sorē li enishko ga miydēy e go ga kjok llgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wleni, ga woyotjłiya lōng om go.) ¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbōrē nopga uunkong llgwek, llēbo

woyotjłina ba pjlúshko li kjĩshko. Sbō tjłōkwo roy pjlú lēr oba kongshko ga lēr eni ĩyado.

Judioga, kjok llgwekklo tara Moisésdē

¹⁷ Pjāy kjone kjone judioga lēmi. Pjāy mār kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, ga pjāy krē ara, pjāy Sbō nopga lēmi kjĩshko. ¹⁸ Llēye woyde Sbōrē li miydēmi pjlú, llēye ber pjlú anmoyō li miydēmi pjlú bako, pjāy oppino kjok llgwekklo li go kjĩshko lēmi. ¹⁹⁻²⁰ Tjłōkwo bek li, kjok miydē li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjāy wotjłik ga kjok llgwekklo li miydēmi pjlú kjĩshko ga pjāy nopga kjok ĩgō llēm wleniyo bapshiga lēmi, pjāy so iōk shjiy kjoyo, nopga to lōng kjok ro sī roy wleni li kong lēmi bakoe. Pjāy opyē woydē ber lōng nopga kjok miydē llēm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe. ²¹ ¿Eni ga pjāy oba pingga, pjāy om go opping woydē llēm ega? «Shji lūrķē llème» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go lōng lūrķē. ²² «Shji pē oma boy oblē tjok llème» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go omshāryē eni. Sbōpga jyāglo, e ĩywomi shjiktēng lēmi, gueniyo llēbo lūyotķēmi sbōpga jyāglo li syō uyo roshko dwayo. ²³ Pjāy krē ara, kjok llgwekklo li kjĩshko, gueniyo kolēmi lōng llème. Eni ga Sbō iēmi lōng tjwlō llēm, ²⁴ tak pjang ba tjłōkwo go sorē li eni. Tjłē ga «Bomi kjĩshko ga Sbō ko li lāywe nopga judiō llēm wleniyorē owa.»*

²⁵ Jłōkoyo ga ēye kjok llgwekklo li kolē ga doyo jyā tak pjir li ba kong ga tjwlō tjok. Gueniyo ēye omkolē llēm ga ba kong ga e tjwlō llème. ²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyā tak llēm wleniyo lira, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno lōng doyo jyā tak pjir wleni Sbō bokso. Gueniyo pjāy kjok llgwekklo li miydaga, pjāy doyo jyā tak pjir bakoe. Eni ēmdē ga kjok llgwekklo li koloromi llēm kuzong ga epga ber lōng bomi rotaga.

* **2:24** Isaías 52.5; Ezequiel 36.22.

²⁸ ¿Judíoga jlókoyo li ë? Ëye dataga judío dö ga e judío jlókoyo llême. Ëye doyo jyã tak pjir dö ga e judío jlókoyo llêm bakoe. ²⁹ Nopga wotjlík bek ba pjlúshko li, judíoga jlókoyo li epga. Ëye doyo jyã tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ga e beno löng jyã tak pjir jlókoyo llême. Ëye ber jyã tak pjir jlókoyo wlo ga woyde ga jyã te Sbö Sëyarë ba pjlúshko wleni. Nopga eniyo poshrëga norë llêm, poshrëga Sbörë.

3

¹ Eni ëmdë ga ëye judío, ëye doyo jyã tak pjir, e llëno llême lotë llême. ² Sbö tjlökwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko. ³ Gueniyo kjone kjone Sbö rayono pjire. ¿E kjishko ga llëye lara Sbörë ba kong jlókoyo li shärye eni llême lëmire? ⁴ Eni llême. Nopga uunkong jyörkë wleni ëmdë ga Sböra tjlë bek iyado, tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja rotëbashko ga tjlökwo lorop kës li, e beke lëba eni. Ëbo llgwepshko ga llgwerop beke lëba eni bakoe.»* ⁵ No kjone kjone tjlë ga «Tjawa llëbo owa shäryono kjishko ga ikoba wëjë e go ga Sbö, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa shdüya Sbörë li owa» le lok eni. ⁶ Miga eni llême. ¿Sbö owa jlókoyo kjwe ga nopga löng kjok ëre kjing go li llgweya sorëro? ⁷ No kjone kjone obi tjlë ga «Tjawa jyörkono kjishko ga ikoba wëjë e go ga Sbö, e tjlë beke. Eshko ga Sbö beno kësbang, tjwlo ara. ¿Eni ga tjawa shdüya llëbo owa shäryororwa li kjishko ega?» le lok eni. ⁸ Eni wleni kjwe ga «Llëbo owa shäryoydë dey, llëbo pjlú li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjlë ga tjawa tjlëno eni le, miga e lorwarë eni llême. Ëye tjlëno eni ga shdüya Sbörë beke.

Ëye sök pjlo bek llême

* **3:4** Salmo 51.4. † **3:12** Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. ‡ **3:13** Salmo 5.9. § **3:13** Salmo 140.3. * **3:14** Salmo 10.7. † **3:17** Isaías 59.7-8. ‡ **3:18** Salmo 36.1.

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlú, oblë kjinmore? Eni llême. Judíoga, nopga judío llêm wleniyo, e llëbo owa shäryono uunkong, lororwa sorë li eni, ¹⁰ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye pjlo bek Sbö bokso kjlara llêm, ¹¹ Sbö tjlökwo llë loklo miydaga ërë llêm, Sbö wlëga ërë llêm bakoe. ¹² Sbö rayara nopga uunkongdë, beno löng tjwlo llême. Llëbo pjlú li shäryaga ërë llême.»†

¹³ «Epga jyörkë erä.

Ga tjlökwo le lok li kjishko ga nopga wolon.»‡

«Shji uara dgurdë ga shji wolon, ga tjlökwo le lok li kjishko ga nopga wolon bakoe.»§

¹⁴ «Tjlë owa iyado, llëbo wen owa oblë kong wlo.»*

¹⁵ «Wotjlík no zrök erä.

¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone kjone ie ber löng woydë ara bakoe.

¹⁷ To löng wlëp oblë tjok sorë miyde lok llême.»†

¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llême.»‡

¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbörë judíoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo. ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llême. E kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llême. Kjok llgwekklo li twara beno e kong wlo llêm, twara beno shji llëbo owa shäryë li miydoklo wlo erä.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong wëjëe. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llême. ²² Nopga ie ber

pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judioga, nopga judio llëm wleniyo bakoe. ²³ Nopga uunkong llëbo owa shäryono, llëye woyde Sbörë shärye wlo li shäryaga erë llëme. ²⁴ Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni. ²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlú wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdungko ame. Shäryara eni, llëbo shärye bek iyado li piya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna llëbo owa shäryara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga eye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong shärye bek iyado.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjlú? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjlú ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok llgwekklo li kole kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe. ²⁹ ¿Ga Sbö, e judioga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judio llëm wleniyo Sbö bakoe. ³⁰ Sbö sök kjlaraso eröe. Nopga doyo jyã tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyã tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe. ³¹ ¿Eni ga pjäy wotjlik ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok llgwekklo li ber tjwlo ame lorwarë löng eni lëmire? Eni llëme. Kjok llgwekklo li tjwlo ara lorwarë.

4

Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

¹ ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë? ² E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo pjlú shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjlúe. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe. ³ Sbö tjlokwo tak pjang

eni: «Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlokwo kjrara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»*

⁴ No kjlara parkë oblë kongshko ga parkaga li potjwlëya. Eshko ga e ba sëngglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwlëyde. ⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlú shäryara lok ba kong li kjishko llëme. ⁶ Bi tjlapga tek dënashko so David tjläno eni bakoe. Tjläno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlú shäryara lok kjishko llëme. Eni ga beno löng wopjlúe. Tjläno beno eni:

⁷ «Eye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlúe.

⁸ Eye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlú bakoe.»†

⁹ Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlú li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe. ¹⁰ Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko. ¹¹ Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyäglo. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni. ¹² Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³ Sbö tjläno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ere twe ber ba kong lok lara eni. Tjlokwo li kjrara lok, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlokwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme. ¹⁴ Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlokwo lara jlökoyo li kjrëy wlo

* 4:3 Génesis 15.6. † 4:8 Salmo 32.1-2.

kjwe ga shji mär Sbö go li tjwłö llëm, tjłökwö lara jlökoyo li tjwłö llëm bakoe. ¹⁵ Kjuk llgwekklo, e kolako. Eni ga eye kjuk llgwekklo tjok wleni ga kole llëm ga shdüya Sbörë. Gueniyo eye kjuk llgwekklo llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶ Eni ga Sbö wopjłu li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjłökwö li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjuk llgwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baıya dik li data wleni, ¹⁷ tak pjang Sbö tjłökwö go sorë li eni. Tjłë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»‡ Tjłökwö ëre lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjłökwö lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wolono tjeng li woshre ga pjlúe. Eni ga eye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlú bakoe.

¹⁸ Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjłökwö li kjrara, ga beno sök ba koshë. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni. ¹⁹ Eshko ga lu pjloglo sak dbäw (100) dik kjishko ga miyde pjlú ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlú bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²⁰ Sbö tjłökwö li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Beno shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara. ²¹ Eshko ga miyde pjlú ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo. ²² Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko, ²³ tak pjang ba tjłökwö go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm, ²⁴ tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e. ²⁵ E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwłëkklo, ga woshrara iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

‡ 4:17 Génesis 17.5.

5

Shji löng wlëp Sbö tjok

¹ Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlëp Sbö tjok shara. ² Shji mär löng Cristo go kjishko ga shji kjimte Sbörë iyado, ba wopjłu li kjishko. Ga shji äär ber löng baıya dik li koshëy löng wopjłu. ³ Miydëy ga shji shdungoba li ber bi kong pjlú, shji dbokjrë wlo, shji ber löng wokjang wlo bakoe. E kjishko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji löng wopjłu. ⁴ Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjłu bi tjok. E kjishko ga llëbo pjlú shärye bi kong li koshëy ber löng wopjłu. ⁵ Ga shärye eni jlökoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëlle. Miydëy e go ga llëbo pjlú koshëy löng li shärye eni jlökoyo.

⁶ Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjishko, Sbö woydëy löng llëm obi gueniyo. ⁷ No optwë wolon oblë kjishko ga kjang. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjishko. ⁸ Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji löng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjishko.

⁹ Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjishko. Miydëy e go ga no llgwezlong dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe. ¹⁰ Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno löng wlëp ba tjok, ba Wa wolono li kjishko. Ga ba Wa sök së obi kjishko ga shji döya bi shdungglo dbo dorko, ga shji ie ber löng së iyado ba tjok. ¹¹ Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno löng wlëp ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjishko. Shji löng wopjłu e kjishko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dämärshko ga domer kjaraso llëbo owa shäryono, ga beno shäng wolon wlo e kjishko. Eni ga nopga

uunkong beno löng wolon wlo, uunkong'li llëbo owa shäryono kjishko. ¹³ Kjuk llgwekklo tara Moisésdë 'li twayde Sbörë nopga kong llëm obishko ga nopga löng llëbo owa shäryë tjan, gueniyo kjok llgwekklo llëmshko ga ëye ie Sbörë ber löng shdungko, kjok llgwekklo 'li kolara llëm kjishko llëme. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ëmdë ga Adán dbaryo äär jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llëbo owa shäryono, tjlökwo lara Sbörë ba kong 'li kolara llëm kjishko. Epgara llëbo owa shäryono, eshko ga kjok llgwekklo llëm gueniyo.

Adán llëbo owa shäryono, ga nopga uunkong beno löng wolon wlo, llëbo owa shäryara domer kjlarasorë 'li kjishko. Llëbo shäryara Jesucristorë 'li, e beno eni bakoe. Ba kjishko ga nopga döra Sbörë ara, ba wopjlú 'li kjishko, ga tjwlö shira llëme. Miydëy e go ga Sbö wopjlú 'li tjwlö ara, llëbo owa shäryara Adándë 'li kjinmo. ¹⁶ Llëbo owa shäryara domer kjlarasorë 'li kjishko ga nopga uunkong beno löng shdungko. Gueniyo Sbö wopjlú 'li kjishko ga shji llëbo owa shäryono ara ëmdë ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. ¹⁷ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono 'li kjishko ga nopga uunkong beno löng wolon wlo. Gueniyo Sbö wopjlú 'li tjwlö ara e kjinmo. Jesucristo kjishko ga ëye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber löng së iyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

¹⁸ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono 'li kjishko ga nopga uunkong beno löng shdungko. Eni ga domer kjlaraso llëbo pjlu shäryono 'li kjishko ga nopga uunkong ber löng së iyado Sbö tjok ga pjlu, ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso 'li kjishko. ¹⁹ Domer kjlaraso Sbö kolono llëm kjishko ga nopga uunkong beno löng llëbo owa shäryaga erä. Eni ga domer kjlaraso Sbö kolono kjishko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰ Kjuk llgwekklo tara Moisésdë 'li twara Sbörë nopga kong, llëbo owa shärye löng 'li miyde lok jek këgong

wlo. İna lok e go ga llëbo owa shärye löng 'li kësbange. E go ga miydara lok ga Sbö wopjlú 'li kësbang bakoe. ²¹ Dënashko ga llëbo owa 'li, shji wlëna, iara beno löng wolon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbö wopjlú 'li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjishko. E kjishko ga shji iara beno löng së iyado ba tjok.

6

Shji wolono wleni, shji löng së jlökoyo bakoe

¹ ¿Eni ga llë loydë? ¿Shji llëbo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlú 'li iy jek këgong wlo loydëre? ² E loydë llëme. Eye wolono ga ichëy llëbo shäryë ga äe. Shji iche bi wotjlik owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng llëbo owa shäryë sorëro? ³ Shji waraba jer di roshko, shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji wolono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴ Cristo wolonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrrara Data Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko 'li, e shji wolono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi 'li, e shji beno löng tjaglën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji töno beno tjeng ba tjok, shji wolono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sbörë iröng obi ba tjok wleni bakoe. ⁶ Bi wotjlik owa dënashko 'li, e lök beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche llëbo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe. ⁷ Shji wolono wlenishko ga shji beno ichaga llëbo owa lirë ame.

⁸ Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga lono ga shji ber löng së ba tjok bakoe. ⁹ Miydëy ga Cristo woshrrara Sbörë iröng obi kuzong ga wolon ame, beno shäng së iyado wlo. ¹⁰ Wolono pjlaraso, owa pjang nopga uunkong go 'li potjwlëkklo, ga wolon ame. Beno sök së, llëye woyde Sbörë 'li shäryë wlo.

11 Pjāy wotjlīs eni bakoe. Pjāy wolono wleni, pjāy iche bomi wotjlīk owa lirē ame wlo. Pjāy lōng sē jlōkoyo, pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko, llēye woyde Sbōrē li shāryēmi wlo. Pjāy wotjlīs eni. 12 E kjīshko ga shji lōng sē obishko ga shji iche bi wotjlīk owa lirē ame, shji woyde bi doyorē llēbo owa shāryēshko ga shāryēy llēm wlo. 13 Bi doyo ichēy llēbo owa shāryē llēme. Pjāy optwos Sbō kong dey. Pjāy iara beno lōng sē jlōkoyo kuzong ga bomi doyo ichozī llēbo pjlú shāryē dey. 14 Pjāy beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdē lirē ame, pjāy beno ichaga Sbō wopjlú lirē shara. E kjīshko ga pjāy ichaga ber bomi wotjlīk owa lirē ame.

Dēnashko ga shji lōng bi wotjlīk owa dbo dorko

15 Shji beno lōng ichaga kjok llgwekklo lirē ame, shji beno ichaga Sbō wopjlú lirē shara. ¿Enira shji ber lōng llēbo owa shāryē ga pjlúre? Eni llēme. 16 Shji opyē oblē kolēshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydēmi llēmdo? Eni ga shji opyē bi wotjlīk owa li kolē wleni ga shji iche wolon. Gueniyo shji opyē Sbō kolē wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. 17-18 Dēnashko ga pjāy lōng bomi wotjlīk owa li kolē erōe. Eni ēmdē ga tjlōkwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjāy dōktong llēbo owa shāryēmi lōng li dbo dorko dwayo, pjāy beno lōng ichaga llēbo pjlú lirē shara. Tja wopjlú Sbō tjok e kjīshko.

19 Tja tjlē shāng bomi tjok ēre llē loklo miydēmi maling llēm, bomi wotjlīk owa li kjīshko. E kjīshko ga tja tjlē shāng bomi kong llēbo jyāglo ēre go, miydēmi wēlē wlo. Dēnashko ga bomi doyo ichēmi lōng llēbo owa shāryē oblē oblē. E kjīshko ga llēbo owa shāryoromi jek kēgong kēgong. Eerishko ga bomi doyo ichozī llēbo pjlú shāryē dey, pjāy ber tjeng dboy Sbō kong wlo. 20 Pjāy lōng bomi wotjlīk owa li kolē obishko ga llēbo pjlú li woyotjlīnōmi llēme. 21 ¿llēye

pjlú shiromi e go? Eshko ga pjāy iara beno lōng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara. 22 Gueniyo pjāy dōra Sbōrē bomi wotjlīk owa li dbo dorko dwayo, pjāy iara beno lōng ba kolē shara. ¿llēye pjlú shimi lōng e go? Pjāy äär ber lōng dboy Sbō kong, ga llono ga pjāy ber lōng sē iyado ba tjok bakoe. 23 Shji llēbo owa shāryē wleni ga shji potjwlēkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbōrē ber lōng sē iyado ba tjok, ga tjwlō shiya llēme.

7

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorē ame

1 Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorē, e miydēmi pjlúe. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirē llēm, nopga lōng sē li ichayde dōe. 2 Kjok llgwekklo buk kjrina, tjlē ga walē orkwosmok shāng pjir ga woyde ga ber sök ba lanma tjok iyado, raye llēme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlō ame. 3 Eni ga walē orkwosmok shāng pjir li lanma sök sē obishko ga orkwosmono domer oblē tjok wleni ga llēbo owa shāryayde lēba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlō ame, orkwosmok domer oblē tjok ga pjlúe. Eshko ga llēbo owa shārye llēme.

4 Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji dōktong, shji beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdē lirē ame. Cristo woshrrara Sbōrē irōng obi, ga shji beno lōng ichaga erē shara, shji ber lōng llēbo pjlú shāryē Sbō kong wlo. 5 Dēnashko ga shji ichaga bi wotjlīk owa lirē. Ga kjok llgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjlīno llēbo owa tak pjang e go li shāryē jek kēgong erä. Eshko ga shji lōng wolon wlo e kjīshko. 6 Gueniyo eerishko ga shji wolono lōng wleni kuzong ga shji dōktong kjok llgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erē ame. Ga

shji beno löng sê tjanglën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok llgwekklo tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjlú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë döe

⁷ ¿Eni ga llë loydë? ¿Kjok llgwekklo li owa loydëre? Eni llëme. Kjok llgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok llgwekklo tak pjang kjrina tjlë ga shji oma llëbo koïk llëme.* E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng li owa miydoror llëme. ⁸ Gueniyo ga kjok llgwekklo li miydororshko ga tja wotjlïno llëbo koïk ara anmoyö. Gueniyo kjok llgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlïk owa lirë llëbo shäryë eni llëme. ⁹ Dënashko ga kjok llgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjlúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëllë, ga tja ber wolon wlo e kjïshko li miydoror kjok llgwekklo li go bakoe. ¹⁰ Kjok llgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng sê ïyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok llgwekklo li miydororshko ga tja jyäp gwara bor wotjlïk owa lirë. Eshko ga tja wotjlïno llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga tja wolon wlo e kjïshko miydoror kjok llgwekklo li go. ¹² Eni ëmdë ga kjok llgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjlú, pjlo beke. ¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok llgwekklo pjlú lirë lotëre? Eni llëme. Tja beno shäng wolon wlo li laga llëbo owa shäryoror shäng lirë. Kjok llgwekklo li beno ba miydoklo erä, llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëllë e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li twaga Sbörë. Gueniyo tjara no, tja shäng bor wotjlïk owa li dbo dorko erä. ¹⁵ Llëbo shäryër shäng li sorë miydër shäng llëme. Llëbo shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo shäryër

woydë llëm li shäryotë shäng döe. ¹⁶ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër shäng kuzong ga miydër e go ga kjok llgwekklo li pjlú jlöe. ¹⁷ Eni ga llëbo shäryër shäng li shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlïk owa lirë erä. ¹⁸ Miydër ga bor wotjlïk owa li kjïshko ga tja wotjlïk bek sira ëmdë llëme. ¹⁹ Llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo owa shäryër woydë llëm li shäryotë döe. ²⁰ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër kuzong ga shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlïk owa lirë erä.

²¹ Llëbo wen bor tjok li eni: Tja llëbo pjlú shäryë woydëshko ga llëbo owa wen tjwe laga bor wotjlïk owarë li, e shäryotë döe. ²² Kjok llgwekklo twara Sbörë li bor kong ga pjlú jlöe. ²³ Gueniyo bor wotjlïk owa li ëngkjwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëm wlo. Eni ga tja beno shäng bor wotjlïk owa li dbo dorko erä. ²⁴ Bor doyo ëre, tja iche wolon. Tja song jlöe. ¿Tja döga ërë? ²⁵ Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlú Sbö tjok e kjïshko.

Eni ga beno eni: Kjok llgwekklo twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlïk owa li kjïshko ga tja beno shäng llëbo owa shäryë eröe.

8

Shji mär Sbö Sëya go

¹ Eni ga ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame. ² Dënashko ga tja ichaga bor wotjlïk owa lirë, ga tja shäng wolon wlo. Gueniyo tja mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja döra bor wotjlïk owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng sê jlökoyo shara. Eni ga tja shäng wolon wlo ame. ³ Shji döya kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlïk owa lirë ba kolë llëm kjïshko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlëkklo wlo. Eni

* 7:7 Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo. ⁴ Shäryara eni ga bi shdunglo pjlo bek tak pjang kjok llgwekklo go li potjwlëkklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlík owa li kolë ame.

⁵ Eye ichaga ba wotjlík owa lirë ga llëye woyde om go li woyotjlíya. Gueniyo eye ichaga Sbö Sëyarë ga llëye woyde Sbö Sëyarë li woyotjlíyde erä. ⁶ Eye ichaga ba wotjlík owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo eye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlökoyo, ber löng wlëp bakoe. ⁷ Eye ichaga ba wotjlík owa lirë ga e Sbö wloyo. Kjok llgwekklo twara li kole llëm, kole ga ä, ⁸ ga llëbo pjlu shärye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjây go Sbö Sëya wleni ga pjây ichaga löng bomi wotjlík owa lirë ame, pjây ichaga löng Sëya lirë shara. Eye go Cristo Sëya llëm ga e Cristo í llëme. ¹⁰ Llono ga bomi doyo, e wolon, llëbo owa shäryoromi kjishko. Gueniyo pjây go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së iyado, pjây iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. ¹¹ Jesús woshrra Sbörë iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshre iröng obi eni bakoe.

¹² Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlík owa lirë ame. Llëye woyde li shäryë llëm ga pjlu. ¹³ Pjây iche bomi wotjlík owa lirë wleni ga pjây beno löng wolon wlo. Gueniyo pjây iche Sbö Sëyarë wleni ga bomi wotjlík owa li rayëmi iyado, ga pjây löng së jlökoyo. ¹⁴ Eye mär Sbö Sëya go ga e Sbö wapga. ¹⁵ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre löng dete erä. Pjây ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni llëm, pjây iara beno ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjlë Sbö kong. Shji tjlë ba kong ga «Abba.* Data» lëy eni. ¹⁶ Sbö Sëya om go li tjlë bi kong ga shji Sbö wapga jlökoyo le bi kong bi

pjlúshko. ¹⁷ Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga llëye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwlö ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe.

Llono ga llëbo shärye Sböre bi kong

¹⁸ Llëye shärye Sbörë bi kong llono li tjwlö ara anmoyö. E kjishko ga llëye wen bi kong owa eerishko li, e llë llëm wleni. ¹⁹ Llono ga Sbö wapga jlökoyo li pïya wëlle. Llëbo shäryara Sbörë kjok ëre kjing go tjeng kës li löng ba koshë. ²⁰ Llëbo uunkong li shäryara Sbörë pjlu, llëbo shärye wlo, ga shärye woyde eni jlökoyo, gueniyo shärye ga ä, shduna Sbörë beno srer wlo kjishko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, llëbo uunkong li ber pjlu iröng obi wlo. ²¹ Eshko ga Sbö wapga wolon ame, ga llëbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

²² Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara, ga kjloshtë ara e kjishko. Miydëy ga eerishko ga llëbo uunkong shäryara Sbörë li löng kjloshtë eni wleni bakoe. ²³ Gueniyo song li llëbo shäryara li dö llëme. Shjira löng kjloshtë eni bakoe. Shji kong ba Sëya twara Sbörë. Miydëy e go ga llono ga shji ie ber ba wapga jlökoyo, ga bi doyo ie ber tjaglën bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshëy löng wopro ga shji kjloshtë ara. ²⁴⁻²⁵ Shji döra Sbörë kuzong ga shji beno löng e dbaryo li koshë iyado. Llëbo koshëy löng li igöy llëme. Llëbo igöy wëlle ga koshëy löng llëm, tjeng bi tjok tjan kjishko. Gueniyo llëbo koshëy löng li igöy llëm obi ëmdë ga koshëy löng wopjlu.

²⁶ Shji dbo ara llëmshko ga shji kjimte Sbö Sëyarë. Shji syöshhtë mae. E kjishko ga ba Sëya om go li kjloshtë Sbö kong bi kjishko, gueniyo llëye le li lëy bi tjlökwo go ga äe. ²⁷ Eni ëmdë ga llëye le li miyde Sbörë pjire. Shji wotjlík löng llë miyde Sbörë pjir, ga

* **8:15** Arameo tjlökwo abba, e datawa loklo.

llëye woyde le ba Sëyarë ba kong bi kjîshko li, e layde, llëye le li miyde pjir e kjîshko.

Shji woyde Sbörë ara

²⁸ Ëye Sbö woydë ara ga rokara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. E kjîshko ga miydëy pjlú ga llëbo wen ba kong kës li ie ber ba kong pjlúe. ²⁹ Kajok ëre shäryayde llëm obishko ga ëye mär ba go li miydara pjir tjan. Eshko ga epga äär ber löng ba Wa dik le. Shäryara eni, ba Wa ber tjwlö ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo. ³⁰ Ga nopga äär ber löng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjlo bek ba bokso, ga llono ga ie ber kësbang, tjwlö ara bakoe.

³¹ ¿Eni ga llë loydë obi? Sbö shäng bi tjok kuzong ga shji zangga ërë llëme. ³² Ba Wa ëmdë ga wlikara bi kong llëm, ichara wolono bi kjîshko. ¿Eni ga llëbo tjeng kës li twe bi kong llëmdo? ³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjlo bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ërë ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrara iröng obi, öötong beno sök Sbö orkwo këlkong. Bi wlikaga Sbö bokso li e. ³⁵ Shji woyde Cristorë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llëbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llëmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zröraba ëmdë ga shji woyde ara bako, ³⁶ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Bop kjîshko ga tjawa zrökoba woydë iyado.

Tjawa beno löng so öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo kjoyoe.»†

³⁷ Gueniyo llëbo uunkong ëre wen bi kongshko ga zäy iyado, shji kjimte bi woydaga lirë kjîshko. ³⁸ Miydër pjlú ga shji woyde Sbörë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbö parkagaga kjok

dogo sorë llëm, slongga sëyaga owarë llëm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara iyado wlo bakoe. ³⁹ Slongga llëbo tjeng kjopkwo lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde Sbörë ara iyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjîshko.

9

Nopga kjrara Sbörë sorë

¹ Tja tönö beno Cristo tjok. E kjîshko ga tja tjlë beke. Sbö Sëya om go li tjlë bor kong bor pjlúshko ga tja shäng jyörkë llëme le. ²⁻³ Tja woydë ara bor pjlúshko iyado, bor pjeyoga judioga li kjîshko. Epga mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjlúe. ⁴ Epga Israel tjëyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kälä pina ba kong, tjlökwo twara ba kong, beno iyado wlo, kjok llgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlökoyo ara bakoe. ⁵ Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluyo, poshrëkko iyado li e. Ber eni.

⁶ Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo li shärye eni llëme lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjëyoga uunkong, e ba nopga dö llëme. ⁷ Abraham tjëyoga uunkong beno ba tjëyo jlökoyo dö llëm bakoe. Sbö tjlëno ba kong ga «Isaac tjëyo tek ber bop irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* lara eni. ⁸ E kjîshko ga Abraham tjëyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li kjîshko eröe. ⁹ Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyoshko ga tjlë ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjan»† le.

† 8:36 Salmo 44.22. * 9:7 Génesis 21.12. † 9:9 Génesis 18.10, 14.

10 Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlö. 11-13 Weno bäm go li Esaú, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlu shäryara kjishko llëme. Eshko ga llëbo pjlu, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjlë Rebeca kong ga «Bäm iyo li ichaga ber ba lëngdë»[‡] le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra iwor shjiktëng.»[§]

14 ¿Eni ga llë loydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme loydëre? Eni llëme.

15 Tjlëno Moisés kong ga «Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»^{*}

16 Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydë ara kjishko llëm, llëbo pjlu shäryoroy kjishko llëm bakoe. 17 Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluyo kong li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Pja ioror beno no pjluyo, bor dbo kësbang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löng kjok kjwang jikong lirë wlo bakoe.»[†] 18 Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye kuya woydë llëm ga ie ber löng eni bakoe.

19 Pjây kjone kjone kjwe löng wotjlík ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe. 20 Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe. 21 Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shärye kjwo pjök e go ga pjluë. Kjwara shärye wolësowa, tjwlö ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber llë pogo wlo. Llëbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjluë.

22 Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono

li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjluë. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shduna maling llëm, kura sök kjing erä. 23 Shäryara eni, ba dbo kälä pïya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjlu shärye ba kong wlo. 24 Shji rokara eni. Judíoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe.

25 Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Oseasdë. Llëbo lara Tjlapgarë li tak pjang e go eni: «Llono ga nopga botoya llëm löng li iër ber löng bor nopga shara, ga nopga woydoror llëm löng li woydër ara shara.»[‡]

26 Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ga “Pjây bor nopga llëme” lara eni. Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök së li wapga shara.»[§]

27 Dënashko ga Isaías tjlëno Israel tjëyoga kjishko eni:

«Israel tjëyoga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga där ber kjlöbö doë.

28 No llgweya Tjlapgarëshko ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdüya pjir, jekdo, lara sorë li eni.»^{*}

29 Bäm go ga Isaías tjlëno eni: «Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo li iara beno löng së kjlöbö llëm kjwe ga shji löng Sodoma sopga dik, shji löng Gomorra sopga dik bakoe.»[†]

Israel tjëyoga mär woydë Cristo go llëme

30 ¿Eni ga llë loydë? Nopga judío llëm wleniyo wotjlino llëbo pjlo bek li shäryë llëme. Eni ëmdë ga mär Cristo go kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. 31 Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öötong beno pjlo bek Sbö bokso llëme. 32 ¿Eni ega? Äär

[‡] 9:11-13 Génesis 25.23. [§] 9:11-13 Malaquíás 1.2-3. ^{*} 9:15 Éxodo 33.19. [†] 9:17 Éxodo 9.16.

[‡] 9:25 Oseas 2.23. [§] 9:26 Oseas 1.10. ^{*} 9:28 Isaías 10.22-23. [†] 9:29 Isaías 1.9.

ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo
pjlú tak pjang kjok llgwekklo tara
Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo
mär woydë Cristo go llëme. Eni
ga sabyono akkwo iara beno nopga
sabyoklo li go wleni, ³³ tak pjang Sbö
tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«jĩzĩa! Akkwo iër ber buk kjwara
Sión‡ kjokyo,
nopga sabyë e go wlo.
Gueniyo ëye mär ba go ga
llëye koshe li wlëya jlökoyo.»§

10

¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jlökoyo
ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li
e. ²⁻³ Miydër pjlú ga epga drön ara,
parkë Sbö kong wlo. Gueniyo shji
iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li
miyde löng llëme. E kjĩshko ga mär
woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo
bek ba bokso om go erä. ⁴ Llëye
woydera kjok llgwekklo lirë dö li, e
shäryara Cristorë pjire. Eni ga shji äär
ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde
ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjlëno ga ëye äär woydë ber
pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së
iyado ba tjok wlo kjok llgwekklo li
kjĩshko ga woyde ga kjok llgwekklo li
köle uunkong bek iyado* le. ⁶ Gueniyo
shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber
pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok
ëre kjing go tjän. E kjĩshko ga «Shji
jem Cristo wlëk kjok dogoshko, ter
söy iröng obi wlo» lëy llëme. ⁷ Cristo
woshrara Sbörë iröng obi tjän. E
kjĩshko ga «Shji jer Cristo wlëk shin-
moga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo»
lëy llëm bakoe. ⁸ Moisés tjlëno ga
«Sbö tjlökwo tjeng bop soshko, lëp
shäng'li e, woyotjlip shäng'li e bakoe»†
lara eni. Tjlökwo lara li, tjlökwo
lërwa löng bomi kong li e. ⁹ «Jesús,
e bor Tjlapga jlöe» lëmi bomi kjamo
go, ga «E woshrara Sbörë iröng obi»
lëmi bomi pjlúshko wleni ga pjäy döya
Sbörë jlökoyo. ¹⁰ Tjlökwo li kjroroy,

ga loroy oblë kong wleni ga shji ie
Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji
döya eni. ¹¹ Sbö tjlökwo tak pjang eni:
«Ëye mär ba go ga llëye koshe li wlëya
jlökoyo.»‡ ¹² Eerishko ga judíoga,
nopga judío llëm wleniyo, e Tjlapga
kjaraso shara. Ga ëye kjloshtë ba
kong ga kjimte ara. ¹³ Sbö tjlökwo tak
pjang eni: «Ëye kjloshtë Tjlapga kong
ga döya.»§

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo
ga woyde ga mär ba go guing. Mär
ba go wlo ga woyde ga ba tjlökwo
kura guing. Ba tjlökwo kuya wlo ga
woyde ga ëye omloño ba kong guing.
¹⁵ Ëye omlë ba kong wlo ga woyde
ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö
tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Ëye
tjwe Sbö tjlökwo roy pjlú lë ga e llëbo
wolësowa.»*

¹⁶ Gueniyo ba tjlökwo roy pjlú
li kjrara Israel tjëyoga uunkongdë
llëme. Dënashko ga Isaías tjlëno eni:
«Tjlapga, ¿tjawa tjlökwo kjraga ëro?»†
¹⁷ Eni ga shji mär ber löng Cristo go
wlo ga woyde ga ba tjlökwo kuroy
guing. ¹⁸ Gueniyo llëbo kjakrokër
kjrina. ¿Ba tjlökwo kura lok llëmde?
Eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Tjlökwo li lara lok kjone pogo,
shdöktong, öötong kjok kjwang
jĩkong.»‡

¹⁹ Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina
obi. ¿Tjlökwo kura li llë loklo miydara
lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjlëno
ga

«Nopga tjwlö llëm wleniyo kjimtër ara,
pjäy Israel tjëyoga ber löng ba
ymoyotkë ara wlo.

Eni ga pjäy ber löng iirkë ara,
nopga kjok miydë llëme lëmi löng
li tjok.»§

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjlëno, llëye
bangkjrara llëm wleni. Tjlë ga
«Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm
lirë.

‡ 9:33 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe.

§ 9:33 Isaías 8.14; 28.16.

* 10:5 Levítico 18.5.

† 10:8 Deuteronomio 30.12-14.

‡ 10:11 Isaías 28.16.

§ 10:13 Joel 2.32.

* 10:15 Isaías 52.7.

† 10:16 Isaías 53.1.

‡ 10:18 Salmo 19.4.

§ 10:19 Deuteronomio 32.21.

* 10:20 Isaías 65.1.

Tja oppino shäng nopga löng bor
 kjakrokë llëm li kong.»*
 21 Gueniyo Sbö tjlëno Israel tjëyoga
 kjïshko. Tjlë ga
 «Epga koshër shäng ñyado, wlokrër
 wlo,
 gueniyo llëye kuya woydë llëm,
 tja kole woydë llëm bakoe.»†

11

Sbö ba nopga rayono llëme

1 ¿Eni ga Sbö ba nopga rayono
 lotëre? Eni llëme. Tja om go Abra-
 ham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Ben-
 jamín tjëyo bakoe. 2 Kjek shäryayde
 llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga
 epga rayara llëme. Dënashko ga Israel
 tjëyoga rotara Elíasdë Sbö kong. ¿Llëye
 lara li miydëmi llëmdo? 3 Eshko ga
 tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop
 poshrëkklo lok li shdöra lok pjir, bop
 tjlökwö lagaga löng li zröra lok pjir
 bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja
 ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»* le.

4 Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga
 «Beno pjarö llëme. Nopga botoya
 ioror beno tjeng doglo sak dbäw
 dbäw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal
 poshrëydë lok llëm obi»† le.

5 Eerishko ga eni bakoe. Nopga
 kjrara beno löng kjlöbö obi, ba wopjlú
 li kjïshko. 6 Kjrara ba wopjlú li kjïshko,
 llëbo pjlu shäryara kjïshko llëme. Eni
 kjwe ga ba wopjlú li beno llëno llëme.

7 Era eni ga llëye woydara Israel
 tjëyogarë li wlëna lok llëme. Wlëga
 beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë
 eröe. Llamora iara Sbörë beno löng
 llëye kuya woydë llëm erä, 8 tak pjang
 ba tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga

«Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni,
 beno löng llëye ñga llëm wleni,
 beno löng llëye kuga llëm wleni
 bakoe.

Shäryara eni dënashko.

Eerishko ga shärye jek eni obi.»‡

9 Dënashko ga David tjlëno ba kjïshko
 bakoe. Tjlë Sbö kong ga

«Dli shärye lok ara li ios ber ba
 jyäpgwoklo.

Shärye eni kuzong ga löng wlëp
 bop tjok le,

miga jeno löng, beno löng
 shdungko erä.

10 Epga ios ber löng llëye shärye löng li
 llë miyde lok llëm wlo,

ber löng song ñyado wlo.»§

Nopga judío llëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö nopga wleni

11 ¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to
 jeno ñyado wlo lotëre? Eni llëme. Llëbo
 shäryara lok owa li kjïshko ga nopga
 judío llëm wleniyo döya Sbörë shäng
 shara. Shärye eni, Israel tjëyoga ber
 löng ba ymoyotkë ara wlo. 12 Eni ga
 judiöga llëbo owa shäryono, llëbo jera
 lok ara. Gueniyo e beno llëbo pjlu
 nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo
 wlëna lok ara e kjïshko. Eni ga judiöga
 li döyashko ga e ber ba kong lok pjlu
 anmoyö.

13 Nopga judío llëm wleniyo, llëbo
 lër woydë bomi kong shara. Tja
 ichara Sbörë ba tjlökwö roy lë bomi
 kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre
 tjwlo ara. 14 Gueniyo woydër ga pjäy
 ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga
 kjone kjone dër wlo. 15 Bor nopga
 rayara Sbörëshko ga äska pjäy tjëyoga
 oblë oblë wlokrayde shara. Gueniyo
 llono ga epga wlokrë jek obi. Era
 ber shinmo woshara iröng obi wleni.
 16 Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy
 kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbö
 kong wleni ga llamo beno buk dboy
 ba kong bakoe.

Kjor sleng tjeng dboy Sbö kong
 wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba
 kong bakoe. 17 Sbö nopga, e so kjor
 dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm
 go ga Abraham kjrara Sbörë, iara
 beno kjor li sleng wleni. E irgo ga
 ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno
 tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone
 kjone kjara beno tjeng dboy, kjor
 kowo tora pjir wleni. Pjäy nopga
 judío llëm wleniyo lira so kjor kjlara

† 10:21 Isaías 65.2. * 11:3 1 Reyes 19.10, 14. † 11:4 1 Reyes 19.18. ‡ 11:8 Deuteronomio 29.4,
 Isaías 29.10. § 11:10 Salmo 69.22-23.

ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Eni ëmdë ga pjây tona beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjây beno löng mär ba sleng go wleni. ¹⁸ Gueniyo pjây krë e go llëm, pjây tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lëmi llëm bakoe. Woyotjlizï ga kjor kowo li, e mär ba sleng go, ba sleng li mär ba kowo go llëme.

¹⁹ ¿«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo kjishko ga tjawa tjwlo ara, judioga kjinmo» lëmi? Eni llëme. ²⁰ Judioga li kjara, mär ba go llëm kjishko. Ga pjây mär ba go kjishko ga pjây tona beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjây krë e go llëm, Sbö bangkjrozï dey. ²¹ Tjeng bäm go li kjara, mär ba go llëm kjishko. Eni ga pjây mär ba go ame wleni ga pjây kje eni bakoe.

²² Sbö wopjlu, gueniyo llëbo owa shäryaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go llëm li shdüna kjang, gueniyo shäng wopjlu bomi tjok, pjây mär ba go kjishko. Gueniyo pjây mär ba go ame wleni ga pjây shdüya bakoe. ²³ Erö llëme. Nopga mär löng ba go llëm li opyë ber löng mär ba go iröng obi wleni ga epga töya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Shärye Sbörë eni ga pjlue. ²⁴ Pjây so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Pjây smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judioga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llëme.

Israel tjëyoga uunkong där

²⁵ Pjeyoga, woydër ga llëbo miydëba llëm wleniyo li miydëmi pjlú, pjây krë llëm wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng llëye kuya woydë llëm äär jong nopga judio llëm wleniyo där wlo li döktong uunkong pjir guing. ²⁶ Israel tjëyoga uunkong där eshko jã, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Bi döga li tjwe Siön* kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷ Sbö tjlë ga «Tjlokwo tworor ba kong, beno iyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li löng ber drete’ ”le.»†

²⁸ Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjlokwo pjlú li kjre llëm kjishko. E kjishko ga ba tjlokwo roy pjlú li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörë dënashko kuzong ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö li kjishko. ²⁹ Llëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Eye rokara ga woyde ara iyado bakoe. ³⁰ Dënashko ga pjây Sbö kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llëm kjishko ga pjây songe le Sbörë shara. ³¹ Eerishko ga Sbö kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjây eerishko ga songe le sorë ga eni. ³² Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlu li kjishko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³ Sbö, e pjlú anmoyö. Ba kjok miydë li tjliga ërë llëm, wotjlik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe. ³⁴ Llëye woyotjlïya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe. ³⁵ Pogo tjwlo ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe. ³⁶ Llëbo tjeng kës li shäryaga erë, e ba sogo bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko iyado. Ber eni.

12

Shji optwë Sbö kong

¹ Pjeyoga, öng twëy Sbö kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jlökoyo ga pjây löng së obishko ga pjây optwos om go ba kong, llëye

* **11:26** Siön kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † **11:27** Isaías 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

woyde shäryëmi wlo li, e shäryozïa. Ga poshrëy, woyde sorë li eni. ² Shji opshäryë löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Pjäy opyos, pjäy kjlopswe Sbörë ber löng wotjlik oblë wlo dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjluë. Llëye woyde li, llëbo pjlu, pjlo bek li e.

³ Sbö wopjlu li kjishko ga tja kjim-tara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy uunkong iara Sbörë beno löng mär ba go. Eni ga pjäy opwoyotjlis yotso, pjäy tjwlö ara oblë kjinmo woy-otjlimi llëme. ⁴ Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe. ⁵ Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tona beno tjeng uunkong Cristo doyo kjlaraso wleni. ⁶ Sbö wopjlu li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlokwo lëp wlo wleni ga tjlokwo los eni, gueniyo pja mär Sbö go bayo kjöm ga tjlokwo lëp bayo eni bakoe. ⁷ Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong. ⁸ Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë wlo wleni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjlu wleni ga shäryos shäng wopjluë. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yotso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjluë.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹ Pjäy ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Llëbo owa li rayozï, llëbo pjlu li shäryomirë dey. ¹⁰ Pjäy ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni. Oblë iozï ber tjwlö ara, bomi kjinmo. ¹¹ Pjäy drön ëë, parkë Tjlapga Jesús kong jlökoyo wlo iyado. ¹² Llëbo pjlu twe Sbörë bomi kong li koshozï löng wopjluë. Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzï löng kjange. Pjäy

syoshtos Sbö kong iyado. ¹³ Ìmi ga Sbö nopga löng song wleni ga kjim-tozïa. Eye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlu bakoe.

¹⁴ Eye, pjäy shdüya ga rokozï Sbö kong, kjimte wlo, shdüya wlo llëme. ¹⁵ Eye wopjlu ga pjäy wopjlu ba tjok. Eye slar ëë ga pjäy slar ëë ba tjok. ¹⁶ Pjäy ber löng wlëp ëng tjok iyado. Pjäy krë llëm, pjäy tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm, pjäy jëk nopga tjwlö llëme lëba li tjok dey.

¹⁷ Eye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëme. Pjäy drön llëbo pjlu shäryë nopga uunkong bokso. ¹⁸ Pjäy drön ber löng wlëp nopga uunkong tjok iyado. ¹⁹ Pjeyoga, Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjlä ga

«Eye llëbo owa shäryono ga shdungga ber tjarë,

llgwega ber tjarë bakoe.»*

E kjishko ga eye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëm, iozï ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erë wlo.

²⁰ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Bop moskwo pjlrö wleni ga sës dli, wdogro wleni ga sës di.

Shäryorop eni ga lökkjrë e go.»†

²¹ Pjäy wotjlik tjwe owa ga jlö lëmi llëm, llëbo owa zäzï llëbo pjlu go dey.

13

Shji tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolë

¹ Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolozï uunkong. Epga iaga Sbörë beno bi ichaga, iaga eye oblërë llëme. ² E kjishko ga eye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llëbo shäryara Sbörë li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlëya shäng ba kong om go. ³ Eye löng llëbo pjlu shäryë ga shdüya tjlapgagarë li bangkjre llëm, bangkjraga beno llëbo owa shäryaga lirë eröe. Eni ga tjlapgaga li bangkjre woydë llëm wleni ga llëbo pjlu shäryomirë dey. Eni ga ber löng

* 12:19 Deuteronomio 32.35. † 12:20 Proverbios 25.21-22.

wopjlu bomi tjok erä. ⁴ Tjlapgaga li iaga Sbörë beno löng llëbo pjlu shäryë bomi kong wlo. Gueniyo iara beno löng nopga owa li llgwegä bakoe. E kjishko ga pjäy llëbo owa shäryë wleni ga pjäy shdüya tjlapgagarë li bangkjrozïa. ⁵ E kjishko ga woyde ga tjlapgaga kjok llgwegä wleniyo li kolëy. Shäryëy eni, shji shdüya llëm wlo dö llëm, miydëy ga e pjlu shäryoydë kjishko bakoe.

⁶ Tjlapgaga li beno löng pak twara Sbörë ba kong li shäryë kuzong ga kä potjwlëkklo roke bomi kongshko ga tjwlëzïa. ⁷ Pjäy pogo tjwlö ë kong wleni ga tjwlëzï ba kong uunkong. Kä potjwlëkklo tjwe bomi kong sorë pogo ga tjwlëzïa. Nopga bangkjirako li bangkjrozï, iozï ber tjwlö ara bakoe.

Shji oblë woydë ara

⁸ Shji iara Sbörë beno löng oblë woydë ara wlo. E shji pogo tjwlö oblë kong wleni. Eni ga pjäy pogo tjwlö ë kong ga tjwlëzï pjir, gueniyo oblë woydozï iyado. Era tjwlëy pjir ga äe. Eye shäng ba kjlara woydë ara ga tjlökwö tak lok kjok llgwekklo tara Moisésdë go li kole shäng jlökoyo. ⁹ Tak lok li eni: «Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Llëbo koïy llëme.»* Llëbo oblë tjok obi. Gueniyo kjok llgwekklo uunkong li ber kjirinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»† ¹⁰ Eye ba kjlara woydë ara ga llëbo owa shäryë ba kong llëme. E kjishko ga eye shäng ba kjlara woydë ara ga kjok llgwekklo li kole shäng jlökoyo.

¹¹ Bi dözlöng dbaryo li döro, tjlökwö kjrëmi löng kjwlë jä dik llëme. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong li shäryozïa. Shji ber löng wlëp ame. ¹² Kjok ro sï dbaryo li‡ pjitoë. Kjok shrän dbaryo li§ döroë. E kjishko ga llëbo owa shäryë nopga kjok ëre sorë li shäryëy ame, llëbo pjlu shäryoydë dey. ¹³ Shji llëbo shäryë bëy erä. Shji llëbo

owa shäryë eng tjok llëm, shji nelötkë llëm, shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëm, shji engkjwë ë tjok llëm, shji ymo ara llëm bakoe. ¹⁴ Woyde ga pjäy ichaga ber Tjlapga Jesucristorë shara, ga llëye woyde bi wotjlik owarë li woyotjly ame.

14

Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy ga shäryëy llëm dey

¹ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo llëbo shäryë ber pjlo bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniyo wlokkrozï yötso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. ² Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjluë. Gueniyo kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa le. ³ Llëbo uunkong ue ga pjlu li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjlu ba tjok. E kjishko ga eye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme. ⁴ Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Eye parkono pjluë, de oware, e miydaga ber ba pjluoyorë. Ga eye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjlu li shäryë.

⁵ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo wotjlik ga dbar kjwara tjwlö ara, dbar oblë kjinmo le. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe le. Woyde ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik yötso, ga llëbo kup ga ber pjlu bop kong li shäryos eni. ⁶ Eye dbar jnek ga shäryë Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjlu Tjlapga tjok bi dli kjishko. Shäryëy eni ga shäryëy löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmde, e llëno llëme. ⁷⁻⁸ Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sëre, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado. ⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi,

* **13:9** Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. † **13:9** Levítico 19.18. ‡ **13:12** Kjok ro sï dbaryo le li, e llëbo owa shäryëba ara dbaryo loklo. § **13:12** Kjok shrän dbaryo le li, e Jesús tjwe iröng obi dbaryo loklo.

e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E läywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö bokshto, shji llgweya wlo. ¹¹ Ba tjlökwö tak pjang eni:

«Tjlapga tjlä ga “Lër bomi kong jllökoyo bor ko go ga

llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor bokshto.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” le eni.»*

¹² E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

¹³ E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo. ¹⁴ Tja mär Tjlapga Jesús go. E kjishko ga miydër pjlu ga dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo ëye wotjlik ga dli llë uako llëme le wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjlara woydëp ara jllökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme. ¹⁶ Miydëp pjlu ga llëbo shäryëp ga pjlu ëmdë ga ïya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey. ¹⁷ Sbö, e bi pjluo. Gueniyo llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba Sëyarë jëk löng pjlo bek, wlëp, wopjlu ëng tjok. Llëye woyde li e. ¹⁸ Eye parkë Cristo kong eni ga Sbö ber wopjlu ba tjok, nopga ber wopjlu ba tjok bakoe.

¹⁹ E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo bakoe. ²⁰ Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shäryara Sbörë li pjy woydë llëme. Dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa. ²¹ Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kjillgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²² Eni ga pjäy kjlara kjlara omwoy-otjlik sorë li miydaga ber pjäydë, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjlu li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Eye omlë eni llëm ga era ber wopjluë. ²³ Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme le wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa le kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

15

Llëbo ber pjlu bi kong li wlëydë llëme

¹ Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëy pjlu wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommiydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjlu li wlëydë llëm, ² llëbo ber pjlu bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo. ³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlu ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlä ga «Pja läywaraba owashko ga tja läywaraba wleni.»* ⁴ Llëbo uunkong tak pjang Sbö tjlökwö go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlu, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlu kjishko.

⁵ Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjäy mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjäy kjimte wotjlik kjrinaso, ⁶ pjäy uunkong Sbö poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷ Pjäy wlokjrara Cristorë sorë ga pjäy ëng wlokjros kar kar eni bako, Sbö poshrëkoba wlo. ⁸ Cristo öör judioga kjimtë, ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, tjlökwö bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara kong jllökoyo li ber jllökoyo wlo. ⁹ Ga nopga judio llëm wleniyo

* **14:11** Isaías 45.23. * **15:3** Salmo 69.9.

songe lara bako, Sbö ie lok ber kësband, tjwłõ ara wlo, tak pjang Sbö tjłõkwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bok-shto,

tja të bop kong bakoe.»†

10 Sbö tjłõkwo tak pjang eni obi:

«Sbö nopga löng wopjłú,
nopga judío llëm wleniyo,
pjây ber löng wopjłú bakoe.»‡

11 Sbö tjłõkwo tak pjang eni obi:

«Nopga judío llëm wleniyo,
Tjlapga poshrëzĩa.

Tjëyoga oblë oblë,
pjây të ba kong, ba poshrëkkłõ.»§

12 Ga Isaías tjłëno beno eni:

«Isaí tjëyo wen kjlara,
ber tjëyoga oblë oblë ichaga.
Nopga judío llëm wleniyo mär ba
go.»*

13 Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjłúe. Rokër ba kong ga pjây mär ba go kuzong ga pjây kjimte ber wopjłú, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjłú anmoyõ wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

14 Pjeyoga, miydër pjlú ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëmi pjlú, shäryëmi pjlú, ga pjây ëng ping e go ga pjlú bakoe. 15-16 Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbö wopjłú li kjışhko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbö tjłõkwo roy pjlú lër ba kong wlo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkkłõ wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjışhko.

17 E kjışhko ga tja shäng wopjłú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjlú kjışhko. 18-19 Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara

Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjłõkwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë llëbo İydëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlú loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjłõkwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbö kolë shara. 20 Tek dënashko ga tjłõkwo roy pjlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öör omlë tjänshko ga tja äär woydë omlë jek obi eshko llëme. 21 Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjłõkwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äär, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»†

22 Tja jek bomi ik loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjışhko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

23 Tja jek bomi ik woyotjłin sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko. 24 Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjây in äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kwöbö wlo, pjir ga tja kjimtemi jek äär eshko wlo. 25-26 Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjłõkwo kragaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur tönö, iche Sbö nopga song wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong. 27 Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwłõ ba kong ara. Judíoga Sbö tjłõkwo roy shdöno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjışhko ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo. 28 Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äär. 29 Miydër pjlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

30 Pjeyoga, shji mär bi Tjlapga Jesuscristo go, ga shji ie ba Sëyarë ëng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi

† 15:9 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49. ‡ 15:10 Deuteronomio 32.43. § 15:11 Salmo 117.1. * 15:12 Isaías 11.10. † 15:21 Isaías 52.15.

kong ga pjäy syöshtë Sbö kong bor kjishko jlökoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë. ³¹ Rokozi ba kong ga tja döya Cristo tjlökwo kragaga llëm löng Jerusalén kjokyo li wloshko dwayo. Rokozi ba kong obi ga bi pjeyoga löng Jerusalén kjokyo li, llëbo söror ba kong li wlokjre lok wopjlúe. ³² Woyde Sbörë eni wleni ga tja äär bomi ik wopjlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjlú wlo. ³³ Rokër Sbö kong ga pjäy ie ber löng wlëpe. Ber eni.

16

Kjibokwo pjirzlong

¹ Walë shäng kjlara ko Febe. E bi kjlara, ga parkë shäng Cristo tjlökwo kragaga löng Cencrea kjokyo li kong. ² Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokjrozi löng wopjlúe. Woyde ga shäryëy bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjishko ga llëye woyde li twozi ba kong bakoe.

³ «¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok. ⁴ Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjlú ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjlú ba tjok bakoe. ⁵ «¿Yonde?» lëmi Cristo tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjlökwo kragaga bäm go li e.

⁶ «¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷ «¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tönö beno tjeng Cristo tjok bor bäm go, ga Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlö ara anmoyö.

⁸ «¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹ «¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰ «¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjishko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlökoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹ «¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlökoyo.

¹² «¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

¹³ «¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwlö ara Cristo tjlökwo kragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

¹⁴ «¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶ Pjäy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

«¿Pjäy yonde?» le Cristo tjlökwo kragaga löng kës lirë bomi kong.

¹⁷ Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjäy sjëke. No kjone kjone to löng llëbo shäryë, pjäy shdär ber dboy dboy wlo, pjäy mär Cristo go ame wlo. Ba kong ga tjlökwo kroromi li owa le. Pjäy tön ba tjok llëme. ¹⁸ Epga parkë löng Tjlapga Cristo kong llëm, parkë löng ba kong lok om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyäpgwe ba tjlökwo wolëso li go. ¹⁹ Pjäy Cristo kolë pjlú li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjlú e kjishko. Gueniyo woydër ga llëbo pjlú li miydëmi pjir, llëbo owa shäryëmi ame wlo.

²⁰ Shji ie Sbörë ber löng wlëpe. Ga wop ä ga Ä zäya, ga ie ber shäng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopj́lú li kjĩshko ga pjāy kjimte ara.

²¹ «¿Pjāy yonde?» le Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjāy yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² Kjibokwo ëre taga tja Terciorë bor orkwo go.* Pjāy löng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjāy yonde?» lër bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pjāy yonde?» le Gayorë bomi kong. Tja wlokjrara wopj́lú ba ushko, Cristo tjłkwo kjrágaga löng na kës li tjok.

«¿Pjāy yonde?» le Erastorë bomi kong. E parkë dbur jnega kjok ëreshko.

«¿Pjāy yonde?» le Cuartorë bomi kong bakoe.†

²⁵ Sbö, e poshrëkko. Pjāy ie ber löng wokjang, Jesucristo roy pjlú loror bomi kong li go. Tek dënashko ga tjłkwo ëre miydaraba llëm, jnena Sbörë tjeng kjĩshko. ²⁶ Gueniyo eerishko ga miydëy pjire. Sbö sök ïyado. Ga tjłkwo ëre lara ba tjłkwo lagaga kong, ga ichara ba të, roy shdöya wlo, kuya tjëyoga uunkongdë wlo, tjłkwo li kjre lok wlo, Sbö kole lok wlo. ²⁷ Sbö kjok miydë ara, ëye äär baïya dik llëme. Ga Jesucristo kjĩshko ga e iëy ber kësbang, tjwłö ara ïyado. Ber eni.

* **16:22** Tjłkwo lara Pablorë Tercio kong. E irgo ga tara Terciorë kjibokwo go ba kong. † **16:23-24** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłë ga «... le Cuartorë bomi kong bakoe. Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopj́lú li kjĩshko ga pjāy kjimte ara.»

**Primera Carta a los
Corintios
Kjibokwo ëre tara
Pablorë Corinto sopga
kong
Kjibokwo ëre sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyo shoko ga jok tjlö ara li, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak shkëng (650,000) dik. Tjrëko parkagaga tjlök lönng pjir wleniyo tjeng ara, doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400,000) dik. Jesús roy pjlu lara Pablorë bäm go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorë li eni.

Walë shäng kjlara ko Cloé. Pjlara ga ba pjeyoga lönng ba ushko kjlara öör Pablo ik Éfeso kjokyo, ga Jesús tjlökwo kjaragaga lönng Corinto kjokyo li ëngkjwë lönng ëng tjok sorë, llëbo owa shäryë lönng sorë, e lara ba kong pjire. Pjlara obi ga Jesús tjlökwo kjaragaga lönng Corinto kjokyo li kjibokwo ichono Pablo kong kjwara, llëbo oblë oblë kjakroke ba kong wlo. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo, epga poshdüya wlo bakoe.

Corinto sopga sböpga jyäglo poshrëk ara. Ba syö uyo lok lishko ga sjëng llë suya lok, ga ue lok eshko, ber ba poshrëkklo wlo. Gueniyo kjone kjone mär beno lönng Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjëng li uë woydë, gueniyo kjong kjong obi sjëng li uë woydë ame. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë sjëng li kjishko.

Corinto kjokyo ga walëga lönng ara sböpga jyäglo syö uyo lok li roshko, opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, ga domerga jek eshko pë ba tjok wlo, ber ba sböpga jyäglo li

poshrëkklo wlo. Eni ga domerga mär beno lönng Jesús go li, llëbo pjlu shärye wlo li miyde lönng llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga nopga orkwosmok lönng pjir, nopga orkwosmoydë llëm obi, woyde ga jëk lönng sorë li jyä tara Pablorë.

Eshkoshko ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwo kjaragaga li tjok, gueniyo Sbö läywe owa, Pablo läywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Sbö tjlökwo kjaragaga lönng Corinto kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy tona Sbörë beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjäy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjäy jëk ber lönng pjlo bek ba bokso wlo. Woyde ga nopga uunkong mär Jesucristo go li jëk ber lönng eni. Jesucristo, e bi Tjlapga, e ba Tjlapga bakoe.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber lönng wlëp bakoe.

Pablo wopjlu Sbö tjok

⁴ Sbö wopjlu li kjishko ga pjäy kjim-tara ara, pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjlu Sbö tjok iyado e kjishko. ⁵ Pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga llëbo pjlu shäryara Sbörë bomi kong oblë oblëe. Pjäy iara beno lönng ba tjlökwo miydë pjlu, pjäy iara beno lönng ba lë nopga oblë oblë kong bakoe. ⁶ E kjishko ga miydëmi ga Cristo roy pjlu lororwa bomi kong li, e beke. ⁷ Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi li koshëmi lönng wopjlu wopro ga jok miydë twe Sbörë ba nopga kong oblë oblë li, e twara beno tjeng bomi kong pjir tjan. ⁸ Eni ga pjäy kjimte Sbörë ber lönng wokjang iyado, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjäy pogo llëye dret ba bokso wlo. ⁹ Pjäy rokara Sbörë jëk ber lönng ba Wa Jesucristo, bi

Tjlapga li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlökwö kjrägaga löng englë kar kar eng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga pjây löng bëy eng tjok, pjây shdär dboy dboy llëm wlo, pjây wotjlík kjrinaso wlo. ¹¹ Pjeyoga, pjây roy kuror Cloé pjeyoga tjok ga pjây löng englë kar kar eng tjok. ¹² Roy kuror ga pjây kjone kjone tjlä ga «Tjawa Pablo ï», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Apolos ï», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cefas* ï», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cristo ï» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjishkoro? ¿Pjây wak jer di roshko bor ko goro? ¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjây llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁶ (Estéfanos pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyo no oblë wororde woyo bor kong llëme.) ¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë. Ga ba tjlökwö li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjishko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlö llëme le. Gueniyo shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjishko. ¹⁹ Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«Nopga kjok miydë ara wleniyo le löng li,
ba kjok miydë li iër ber tjwlö llëme.
Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»†

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyo le li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyo lëba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlík rong wleniyo le li löng kjone? Kjok

miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlö llëme. ²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjishko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Eye mär ba go ga döra ba tjlökwö pjlú li go, tjlökwö li tjwlö llëme lëba gueniyo.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba go wlo ga woyde lok ga pïya tjlökwö wolëso go guing. ²³ Gueniyo tjlökwö lërwa löng li ëre: Cristo, e zröraba pjang kjlös go. Judíoga kong ga tjlökwö ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlö llëme le. ²⁴ Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno baïya, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlökwö ëre dbo ara, miyde lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. ²⁵ Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlö llëme lëba. Gueniyo e tjwlö ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme lëba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶ Pjeyoga, pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë woyotjlizä. Eshko ga nopga kong ga pjây kjok miydë ara kjlöbö dö, pjây tjwlö ara kjlöbö dö, pjây pjeyoga tjwlö ara kjlöbö dö bakoe. ²⁷ Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme lëba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë e go wlo; ²⁸ nopga ÿwaba shjiktëng, tjwlö llëme lëba li kjrara, nopga tjwlö ara li lökkjrë e go wlo bakoe. ²⁹ Shäryara eni, ëye krë ba boksho llëm wlo. ³⁰ Pjây tona Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydëy ga shji döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga baïya, shji döra bi shdunglo dbo dorko dwayo

* **1:12** Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † **1:19** Isaías. 29.14.

bakoe. ³¹ E kjĩshko ga tjlõkwo tak pjang Sbõ tjlõkwo go li beno bi kong wẽlẽe. Tjlõkwo tak pjang li tjlẽ ga «Ëye krẽ woydẽ ga krẽ Tjlapga kjĩshko dey.»‡

2

¹ Pjeyoga, tja õõr Sbõ tjlõkwo roy lẽ bomi kongshko ga tja tjlẽno bomi kong tjlõkwo rong go llẽm, tja opy-ono shãng kjok miydẽ ara llẽm bakoe. ² Tja shãng bomi tjokshko ga tja wotjĩno Jesucristo zrõraba pjang kjlõs go li roy lẽ bomi kong erõe. Tja tjlẽno bomi kong llẽbo oblẽ kjĩshko llẽme. ³ Tja tjlẽ shãng bomi kongshko ga tja tjlẽno dbo ara go llẽm, pjãý bangkjroror ara, tja dete erã. ⁴ Eshko ga tja tjlẽno bomi kong nopga kjok miydẽ ara wleniyo tjlõkwo go llẽme. Tjlõkwo li kjrẽmi wlo ga tja tjlẽno ara bomi kong llẽm bakoe. Tjlõkwo loror li, e kjroromi, pjãý kjimtara Sbõ Sëyarẽ ba dbo ara go kjĩshko. ⁵ Shãryoror eni, pjãý mår ber lõng Sbõ dbo ara go wlo, pjãý mår ber lõng kjok miydẽ kjok ère kjing go li go llẽm wlo.

Kjok miydẽ ara twara Sbõ Sëyarẽ

⁶ Gueniyo ga ãye mår Cristo go, ga wotjĩk kèkboga dik li kong ga tjawa tjlẽ ba kong kjok miydẽ go. Gueniyo kjok miydẽ lërwa li, e nopga kjok ère so ì llẽm, tjlapgaga ì llẽm bakoe. Llono ga epga ber tjwõ ame. ⁷ Kjok miydẽ lërwa li, e Sbõ ì, jnena tjeng dboy tek dãmãrshko dwayo. Eshko ga Sbõ wotjĩk ba kjok miydẽ li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlu borwa kong wlo le. ⁸ Tjlapgaga kjok ère so, Sbõ kjok miydẽ li llẽ loklo miyde lok llẽme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zrõra lok pjang kjlõs go llẽme. ⁹ Gueniyo Sbõ tjlõkwo tak pjang eni:

«Ëye Sbõ woydẽ ga kong llẽbo shãrye kësbange.
Llẽbo eni li ìydẽba llẽm,
kuydẽba llẽm,
woyotjĩydẽba llẽm bakoe.»*

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbõrẽ borwa kong, ga llẽbo ère pina borwa kong pjir, llẽye woyotjĩya Sbõrẽ kës li miyde ba Sëyarẽ pjir kjĩshko. ¹¹ Èbo wotjĩk llẽ, e miyde ba sëya om go lirẽ erõe. Ga Sbõ wotjĩk llẽ, e miyde ba Sëya om go lirẽ eni bakoe. ¹² Tjlõkwo kjok ère kjing go li wlokjrororwa llẽme. Ba Sëya twara Sbõrẽ borwa kong li wlokjrorwarẽ, llẽbo twara Sbõrẽ borwa kong kës li llẽ loklo miydërwa wlo. ¹³ Eni ga tjlõkwo lërwa bomi kong li, e no ì llẽme. Tjlõkwo pina Sbõ Sëyarẽ borwa kong li lorwarẽ bomi kong. ¹⁴ Ëye go Sbõ Sëya llẽm ga llẽye le Sbõ Sëyarẽ li tjlõkwo kjre llẽm, e ba kong ga tjwõ llẽm kjĩshko, ga llẽ loklo miyde llẽm, kjimte Sbõ Sëyarẽ llẽm kjĩshko. ¹⁵ Ëye go Sbõ Sëya ga llẽbo uunkong llgweya ga pjluẽ. Ga epga llgweya nopga go Sbõ Sëya llẽm lirẽ ga ãe. ¹⁶ Sbõ tjlõkwo tak pjang eni:

«Sbõ wotjĩk llẽ,
ãye ommiydẽ llẽm,
“Llẽbo shãryos eni” laga èrẽ ba kong llẽme.»†

Gueniyo shjira wotjĩk Cristo dik.

3

Shji shdär dboy dboy llẽme

¹ Pjeyoga, tja shãng bomi tjokshko ga tja tjlẽ woydẽ bomi kong, tja tjlẽ nopga jæk lõng Sbõ Sëya go kong sorẽ ga eni. Gueniyo ga pjãý jæk lõng nopga Sbõ miydẽ llẽm wleniyo dik kuzong ga tja tjlẽno bomi kong, dataga tjlẽ ba wapga chilawa kong sorẽ ga eni. ² Chida, e sëyshko ga nã iayde erõ, dli kjang ue ga ã kjĩshko. Eni wleni ga tja shãng bomi tjokshko ga pjãý pinor wẽlẽ, tjlõkwo rong kugõmi llẽm kjĩshko. Gueniyo eerishko ga kugõmi lõng llẽm obi. ³ Pjãý jæk lõng nopga Sbõ miydẽ llẽm wleniyo dik obi. Pjãý ymo ara èng tjok, pjãý ènglẽ kar kar bakoe. ¿Eni ga pjãý nopga Sbõ miydẽ llẽm wleniyo dik llẽmdo?

‡ 1:31 Jeremías 9.24. * 2:9 Isaías 64.4. † 2:16 Isaías 40.13.

4 Pjāy kjone kjone tjlē ga «Tjawa Pablo ĩ», kjone kjone tjlē ga «Tjawa Apolos ĩ» lēmi eni. Pjāy tjlē enishko ga pjāy jēk'lōng nopga Sbō miydē llēm wleniyo dik. 5 ¿Apolos, e ě? ¿Pablo, e ě? Tjawa Sbō parkaga dōe. Borwa kjīshko ga pjāy oppino mār Cristo go. Tjawa ichara Tjlapgarē llē shāryē li, e shāryorwarē erōe. 6 Dwla dgaga wleni li* tja, di sguingga dwla kjing go wleni li† Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li‡ Sbō. 7 Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlō ara llēme. Tjwlō ara li, e Sbō, dwla wengga wleni li e. 8 Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlō bek, ga potjwlēya Sbōrē pak shāryara li kjīshko. 9 Tjawa so Sbō parkagaga kjoyo, ga pjāy so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjāy so u shārye Sbōrē shāng kjoyo bakoe. 10 Sbō wopjlú li kjīshko ga tja iara beno u shāryaga wleni. Eni ga u shakklo shāryoror bām goshko. Oblē shāng u ywē ba kjing go. Gueniyo ěye u ywē ga woyde ga shārye yōtso. 11 U shakklo iak buk li, e Jesucristo, ga ěye omkjlopswē ber oblē wlo ga āe. 12 U shakklo ěre kjing go, kjone kjone u ywē llēbo srer llēm, suya llēm wleniyo go, dbur sho shōylōr, dbur sho pjlublún, akkwo wolēsowa tjwlō ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywē llēbo srer, suya wleniyo go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe. 13 No llgwezlong dbaryoshko ga shāryara pjlúre, de oware, e ber wēlēe. Eshko ga ba pak li tjlīya iök go. 14 ěye ba pak shāryono li beno pjlú ga potjwlēya Sbōrē. 15 ěye ba pak shāryono li sura pjir ga ba pak li jeno ba shjiryō, gueniyo era dār, no dōktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

16 Pjāy go Sbō Sēya. Eni ga pjāy Sbō u wleni. ¿E miydēmi llēmdo? 17 ěye Sbō u shdök ga pjiya Sbōrē bakoe. Sbō u, e zrek, ga ba u le li, e pjāy om go.

18 Pjāy opjyāpgwē om go llēme. Pjāy

kjone kjone kjok miydē kjok ěre kjing go lēmi wleni ga woyde ga opyē ber lōng kjok miydē llēm kjok ěre kjing go wleni, āar ber kjok miydē ara jlōkoyo wlo. 19 Sbō kong ga kjok miydē kjok ěre kjing go li, e tjwlō llēm, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni. Tjlē ga «ěye llēbo shāryē ba kjok miydē om go li goshko ga doshaya Sbōrē e go.» § 20 Sbō tjlōkwo tak pjang eni bakoe: «Nopga kjok miydē ara le li wotjllik llē, e miyde Sbōrē pjir, ga ba kong ga tjwlō llēme.»* 21 Llēbo uunkong twara Sbōrē bomi kong pjir tjān. E kjīshko ga ěye krē nopga kjok miydē ara kjīshko ame. 22 Tja, Apolos, Cefas,† tjawa iara Sbōrē beno lōng bomi kjimtaga. Llēbo tjeng kjok ěre kjing go kēs li, e twara beno pjlú bomi kong. Pjāy lōng sere, de pjāy wolonore, llēbo uunkong shārye ber pjlú bomi kong. Llēbo wen bomi kong eerishko li, bong kjōnma li, llono li, e shārye uunkong ber pjlú bomi kong bakoe. 23 Pjāy Cristo ĩ, ga Cristo, e Sbō ĩ.

4

Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska li pakyo

1 Eni ga tjawa Cristo parkaga lozīa. Tjlōkwo jnek tjeng pjir li lara Sbōrē borwa kong, ga tjawa iara beno lōng ba lē oba kong. 2 Eni ga ěye kong pak twara ga woyde ga shārye yōtso, jlōkoyo, woyde pak twaga lirē sorē li eni. 3 Tja llgwegaga pjāydē, llēm ga tja llgwegaga nopgarē wleni ga e bor kong ga llēno llēme. Tja opllgwek om go llēm bakoe. 4 Llēbo pjlú miydēr li shāryēr eni lēr bor pjlúshko. Gueniyo bor kong ga llēno llēm bakoe. Bor llgwegaga li, e Tjlapga Jesús erōe. 5 E kjīshko ga no oblē llgwemi llēm, āar jong no llgwezlong dbaryoshko jā. Tjlapga li tjwe irōng obi dbaryo li koshozī dey. Eshko dbaryo ga llēbo jnek tjeng kjok ro sī roy wleni li

* 3:6 Dwla dgaga wleni le li, e tjlōkwo roy pjlú li laga ba kong bām go li loklo. † 3:6 Di sguingga dwla kjing go wleni le li, e tjlōkwo roy pjlú li laga ba kong jek obi li loklo. ‡ 3:6 Dwla wengga wleni le li, e nopga iaga ber baīya li loklo. § 3:19 Job 5.13. * 3:20 Salmo 94.11. † 3:22 Cefas, e kowēba Simón Pedro bakoe.

shiya äär ber wēlēshko, no wotjlik ba pjlúshko llē li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara poshrēya Sbörē om go, ba pak shāryara sorē li kjishko.

⁶ Pjeyoga, «llēbo shāryēy llēbo tak lok li kjinmo llēme» lēba eni iyado. Llēbo ēre lēr bor kjishko, Apolos kjishko, ber pjlú bomi kong wlo, pjāy opping tjłkwo ēre shāryē pjlú wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägāyo, e pjlú, oblē kjinmo woyotjlimi ame. Shji krē eni llēme. ⁷ ¿Pjāy tjwłō ara, oblē kjinmo laga ērē? ¿Pjāy krē llēbo tjeng bomi tjok li kjishko ega? Llēbo kjroromi kēs li, e twaga Sbörē om go bomi kong.

⁸ Pjāy wotjlik ga llēbo uunkong tjeng bomi tjok tjān lēmi, llēye oblē woydēmi llēme. Pjāy wotjlik ga pjāy lōng pjlupga wleni tjān, gueniyo shji eni llēme. Woydēr ga pjāy pjlupga wleni jlōkoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo. ⁹ Bor kong ga tjawa Sbō tjłkwo roy lagaga Jesús āska ēre kong shto wlēna Sbörē tjwłō llēm wleni. Tjawa iara beno lōng zrōkoba wlo, ga nopga uunkong tōn lōng llēye wen borwa tjok li iya lok wlo, Sbō parkagaga kjok dogo so tōn lōng borwa ik wlo eni bakoe. ¹⁰ Cristo tjłkwo roy lērwa oba kong kjishko ga tjawa kā llēm wleni, tjawa dbo llēm bakoe lēba. Gueniyo pjāyda wotjlik ga pjāy tōno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjāy kjok miydē ara, dbo ara lēmi eni. Pjāy tjwłō ara lēba, gueniyo tjawara iywaba shjiktēng. ¹¹ Eerishko ga tjawa lōng song, tjawa pjli kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llēm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe. ¹² Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lēba owashko ga kar dboryērwa pjlú; tjawa shdungobashko ga kurwa kjingē; ¹³ tjawa lāywēba owashko ga kar dboryērwa yōtso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwłō llēm, shkimkwo sho wleni, llēbo owa dbukko wleni lēba.

¹⁴ Tjłkwo ēre tēr bomi kong, pjāy lōkkjre e go wlo llēme. E bomi poshdunglo, pjāy bor wapga woydēr ara

wleni kjishko. ¹⁵ Pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjłkwo roy pjlú li loror bomi kong bām go kjishko. E kjishko ga pjāy Cristo tjłkwo pinggaga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak kjwara (10,000) ēmdē ga pjāy dataga ara llēm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja. ¹⁶ E kjishko ga rokēr bomi kong ga pjāy opshāryos botoya dik. ¹⁷ Timoteo, e ichēr jek bomi shwoy, pjāy jēk sorē le bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydēr ara, e parkē shāng Tjlapga Jesús kong pjlú iyado. Tja jēk shāng Cristo Jesús tjok sorē ga woyoshre bomi kong. Tjłkwo lēr shāng Jesús tjłkwo kjrāgaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸ Pjāy kjone kjone krē ara, pjāy in äär ame lēmi kjishko. ¹⁹ Gueniyo ga woyde Tjlapgarē wleni ga tja jek äär bomi ik wop āe. Eshko ga nopga krē ara li sorē in wēlē, dbo twara Sbörē ba kong jlōre, de tjłē sopga erā, e miydēr pjire. ²⁰ Eye parkē ba pjluyo Sbō li kong ga woyde ga tjłē erā llēm, dbo twe ba kong llēye le li shārye eni wlo bakoe. ²¹ ¿Llēye woydēmi? ¿Woydēmi ga tja jek bomi shdungare, de tja jek äär shāng wopjlú bomi tjok, pjāy poshrēr wlo?

5

Domer llēbo shāryono owa anmoyō

¹ Pjāy kjlara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llēbo shāryara eni li, e owa anmoyō. Nopga Sbō miydē llēm wleniyo ēmdē ga äär llēbo owa shāryē eni llēme. ² Eni ēmdē ga pjāy lōng bomi krē tjok. Zok ga pjāy kjwe lōng woydēe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjreko dwayo. ³ Tja shāng bomi tjok llēm ēmdē ga pjāy woyotjlin enido. E kjishko ga llēbo lēr shāng bomi kong ēre, tja shāng bomi tjok om go wleni. Lēr bomi kong ga domer llēbo owa shāryono eni li, e shdūzīa. ⁴ Pjāy tōn Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shāng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe. ⁵ Eshko ga domer li iozī ber tjeng Ä wloshko, ba

doyo shdūya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba sēya dār kjwe.

⁶ Pjāy krē, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dö ëmdē ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lēba eni. E miydēmi löng pjir tjän. ⁷ Pjlung shosho uukklo këguē li dbuya judiógarē, pjlung shosho shāryak ba uukklo tjok llēm wleniyo shārye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozī to bomi tjrēko dwayo, nopga to löng llēbo owa shāryē baīya dik llēm wlo, pjāy iara Sbörē ber löng owa eni llēm kjīshko. Eni ga pjāy ber löng pjlung shosho tjaglën, shāryak ba uukklo tjok llēm wleni. Cristo zröraba bi kjīshko tjän, öng wlēp ushko so llgwoklē zröya judiógarē Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo kong wleni. ⁸ Ba dbar li shrēyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lok, āska shārye ba uukklo tjok llēm wlo. Eni wleni ga bi dözlöng dbaryo li shrēy wlo ga woyde ga llēbo owa shāryoroy dēnashko li shāryēy ame, shji ber löng wotjlīk bëy jlōkoyo wlo.

⁹ Shji orkwosmono ë tjok llēm ga shji pē ba tjok llēme. Pjāy opkjos nopga llēbo owa shāryē eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjibokwo ichoror jek bomi kong bām go li go. ¹⁰ Gueniyo toror enishko ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo lotē llēme. Shāryēmi eni wlo kjwe ga pjāy opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llēbo owa shāryē eni kjīshko. Epga wotjlīk dbur töng ba kong erö, oblē jyāpgwe, llēbo lūyotke wlo, sböpga jyāglō poshrēya lok bakoe. ¹¹ Tjlokwo toror bomi kong li, e pjloilgwer woydē kjibokwo ëre go. Bomi pjeyo Jesús tjlokwo kjruga jēk shäng owa eni ga pjāy opkjē ba shwoy dwayo. Kjone kjone pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, wotjlīk dbur töng ba kong erö, sböpga jyāglō poshrēya, oblē lāywe owa, nelōtkē ä, oblē jyāpgwe, ba

llēbo lūyotke wlo. Bomi pjeyo Jesús tjlokwo kjruga jēk shäng owa eni ga pjāy iē ba tjok ëmdē llēme.

¹²⁻¹³ Nopga bi pjeyoga llēm wleniyo llgwey llēme. Ba llgweya li, e Sbō. Gueniyo nopga jēk löng bomi tjok eshko li llgwezīa. Sbō tjlokwo tak pjang eni: «Domer owa shäng bomi tjrēko li ichozī toe.»*

6

Jesús tjlokwo kjruga äng wlēk kar kar äng tjok sorē

¹ Pjāy kjone kjone äng wlēk kar kar äng tjok wlenishko ga pjāy llet äng rotē kjok llgwegaga Sbō miydē llēm wleniyo shwoy llēme. Bek ga rotēmi Sbō nopga kong, llgweya lok wlo. ² Llono ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo llgweya ber Sbō nopgarē. ¿E miydēmi llēmdo? ¿Eni ga llēbo chira bomi tjrēko li llgwemi om go ga ä sorēro? ³ Llono ga Sbō parkagaga kjok dogo so ëmdē ga llgwey bakoe. ¿E miydēmi llēmdo? Eni ga llēbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwey ga maling anmoyō. ⁴ ¿E kjīshko ga pjāy äng wlēk kar kar äng tjok wlenishko ga llgwemi äng tjok ga ä wleni ga pjāy wotjlīk ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo omllgwek ga pjlu lēmire? ⁵ Lër bomi kong eni, pjāy lökkjrē e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjrēko kjok miydē pjāy llgweya wlo li dretdo? ⁶ Gueniyo pjāy ängkjwē bomi pjeyoga tjok dö llēm, pjāy äng rotē to löng kjok llgwegaga Sbō miydē llēm wleniyo kong, oba uunkong boksho.

⁷ Pjāy äng rotē äär löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjlu wlo ga llēbo shāryara oblērē bomi kong owashko, pjāy llēbo lūyotkara oblērēshko ga kumi ber löng kjing dey. ⁸ Gueniyo ga llēbo shāryēmi om go oblē kong owa, oblē llēbo lūyotkēmi bakoe. Ga pjāy löng omshāryē eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰ Eye llēbo shāryē oblē kong owa ga äär Sbō sök no pjluoyo iyado lishko llēme. ¿E miydēmi llēmdo? Nopga llēbo

* **5:12-13** Deuteronomio 17.7; 19.9; 21.21, 24; 24.7.

owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyãglo poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok, domer pë domer tjok, oblë llëbo lüyotke, wotjlik dbur tóng ba kong erö, nelötkë ä, oblë läywe owa, oblë jyãpgwe, llëbo lüyotke wlo. Pjäy jyãpgwëba ga jlö lëmi llëme. Ëye opshäryë eni ga äär Sbö sök no pjluo iyado lishko llëme. ¹¹ Dënashko ga pjäy kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjäy eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjäy iara beno tjeng dboy ba kong. Pjäy iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjishko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

¹² «Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjishko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjlu wlo. ¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äär bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyikong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Llëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e. ¹⁴ Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe. ¹⁵ Bomi doyo, e Cristo ï. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo Cristo ï li töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjluë? Llëme. ¹⁶ Ëye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjlaraso wleni. Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Pjöyikong li ber löng kjlaraso wleni.»* ¹⁷ Gueniyo ëye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya, Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjrinaso wleni.

¹⁸ E kjishko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo ëye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shäryë ba doyo om go li kong owa. ¹⁹ Bomi doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjishko. ¿E miydëmi llëmdo? Pjäy opichë om go llëm, pjäy ichaga Sbörë, ²⁰ pjäy tjwlëna pjir kjishko. E kjishko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwlö ara wlo.

7

Shji orkwosmok wlo ga sorë

¹ Llëbo kjakrokoromi bor kong kjibokwo go li, e dboryër bomi kong shara. Pjlu wlo ga shji orkwosmok llëm dey. ² Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjäy domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjäy walëga pë bomi lanma onmo li tjok eni bakoe. ³ Domerga orkwosmok löng pjir, pjäy pë bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok löng pjir, pjäy pë bomi lanma tjok wlo. Pjäy orkwosmok löng pjir kjishko ga «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. ⁴ Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba lanma ï bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba boy ï bakoe. ⁵ «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. Gueniyo pjäy wotjlik bëy ëng kong ga «Shji pë ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber löng syöshtë Sbö kong iyado wlo» lëmi ëng kong ga pjluë. Gueniyo dbar ara llëme. E irgo ga pjäy pë ëng tjok jek obi, pjäy tjliya Ärë, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo. ⁶ Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlu, gueniyo «Shäryozï eni» lotë llëme. ⁷ Bor kong ga pjäy uunkong orkwosmok llëm ga pjlu, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblëe. Kjong kjong iara beno löng orkwosmok llëm wlo, kjong

* 6:16 Génesis 2.24.

kjong iara beno lōng orkwosmok wlo bakoe.

⁸ Pjāy lōng orkwosmoydē llēm obi, pjāy syāpga, pjāy ber lōng tjoksa botoya dik ga pjlúe. ⁹ Gueniyo pjāy wotjlík ēbo wlēk ŷyado, pē ba tjok wlo wleni ga pjāy orkwosmok ga pjlú, pjāy wotjlík llēbo owa shāryē ŷyado llēm wlo.

¹⁰ Pjāy orkwosmok lōng pjir, tjlōkwo lara Tjlapga Jesúsde bomi kjīshko. Walēga orkwosmok lōng pjir, bomi lanma rayēmi llēme. ¹¹ Rayoromi wleni ga pjāy ber lōng tjoksa, llēm ga pjāy tōn irōng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boy rayēmi llēm bakoe.

¹² Llēbo oblēlēr bomi kong, gueniyo ēre laga tjarē om go bomi kong, e laga Tjlapga Jesúsde llēme. Domerga orkwosmok lōng walē Jesús tjlōkwo kjruga llēm wleniyo tjok, pjāy raye woydē bomi boydē llēm ga e rayēmi llēm bakoe. ¹³ Ga walēga orkwosmok lōng domer Jesús tjlōkwo kjruga llēm wleniyo tjok, pjāy raye woydē bomi lanmarē llēm ga e rayēmi llēm bakoe. ¹⁴ Shāryēmi eni ga ba boy kjīshko ga domer Jesús tjlōkwo kjruga llēm wleniyo li de Sbörē, ba nopga de sorē ga eni, ga ba lanma kjīshko ga walē Jesús tjlōkwo kjruga llēm wleniyo li de Sbörē eni bakoe. Eni ga bomi wapga de Sbörē bakoe. Gueniyo shāryēmi eni llēm ga epga de llēme.

¹⁵ Pjāy orkwosmok lōng Jesús tjlōkwo kjruga llēm tjok, pjāy raye woydē ga wēyē. Pjāy rayara eni ga pjāy pogo llēye dret Sbō bokso. Shji rokara Sbörē, shji ber lōng wopjlú ēng tjok wlo. ¹⁶ Gueniyo pjāy ber lōng orkwosmok ba tjok ga pjlú ga shāryozī eni. Bomi kjīshko ga bomi kjlara li dār kjwe.

¹⁷ Shji kjlara kjlara lōng sorē li laga Sbörē. Pjāy rokara Sbörēshko ga pjāy lōng sorē ga pjāy ber lōng eni. Lēr eni Jesús tjlōkwo kjruga uunkong kong. ¹⁸ Domerga, pjāy rokarashko ga pjāy lōng doyo jyā tak pjir ga wēyē. Eshko ga pjāy lōng doyo jyā tak llēm ga pjāy doyo jyā tē llēme. ¹⁹ Shji doyo

jyā tak pjirde, de llēmde, e tjwlō llēme. Shji Sbō tjlōkwo kolē li, tjwlō tjok li e.

²⁰ Pjāy rokarashko ga pjāy lōng sorē ga pjāy ber lōng eni. ²¹ Eshko ga pjāy parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo ga pjāy woydē llēme. Gueniyo pjāy dōya woydē bomi sogorē ga pjāy to dey. ²² Pjāy rokarashko ga pjāy parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo ga Sbō bokso ga pjāy beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjāy sogo dret wleni. Pjāy rokarashko ga pjāy sogo dret ga pjāy iara Sbörē beno Cristo ī, eni ga eerishko ga pjāy sogo tjok wleni. ²³ Pjāy tjwlēna Sbörē tjwlō ara. E kjīshko ga pjāy opyē ber ichaga no oblērē ame, pjāy ichaga ber Sbörē dōe. ²⁴ Pjeyoga, pjāy rokarashko ga pjāy lōng sorē ga pjāy ber lōng eni.

²⁵ Pjāy lōng orkwosmoydē llēm obi kong, tjlōkwo lara Tjlapga Jesúsde bomi kjīshko llēme. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirē kjīshko ga tjlōkwo lēr bomi kong ēre, e beke. ²⁶ Bor kong ga shji lōng eerishko dbar owa kjīshko ga pjāy lōng sorē ga pjāy ber lōng eni dey. ²⁷ Pjāy orkwosmok lōng pjir ga pjāy ēng rayē llēme. Pjāy lōng orkwosmok llēm ga pjāy boy wlēk llēme. ²⁸ Gueniyo pjāy orkwosmono wleni ga llēbo owa shāryoromi llēme. Kjogloga orkwosmono wleni ga llēbo owa shāryara llēm bakoe. Gueniyo ēye orkwosmono ga kong llēbo owa wen ara kjok ēre kjing go. Lēr bomi kong eni, pjāy llono ga song llēm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lēr bomi kong eni, shji ber lōng kjok ēre kjing go wlo dbar kjwōbō obi erā kjīshko. E kjīshko ga pjāy orkwosmok lōng pjir ga pjāy jēk lōng nopga orkwosmok llēm wleniyo dik shara; ³⁰ pjāy slar ēē llēbo kjīshko ga pjāy wotjlík ara ba kjīshko ame; pjāy lōng wopjlú llēbo kjīshko ga pjāy wotjlík ara ba kjīshko ame; pjāy llēbo tjwlēno ga e ber bomi kong ŷyado wlo lēmi llēm bakoe. ³¹ Eni ga shji lōng kjok ēre kjing go obishko ga llēbo tjeng kjok ēre kjing go li, e woyotjlīy ara llēm, kjok pjir lē kjīshko.

³² Pjāy kjimtēr woydē, pjāy woydē

ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ber pjlú ba tjok wlo. ³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlú ba boy tjok wlo. ³⁴ Eni ga wotjlik ktring pjök. Walë shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ba doyo, ba wotjlik, e ber ba kong wlo. Gueniyo walë orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlú ba lanma tjok wlo. ³⁵ Lër bomi kong eni, ber pjlú bomi kong wlo, pjäy orkwosmok ga äe lotë llëme. Woydër ga pjäy jëk ber löng pjlo bek, pjäy ber löng wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë döe.

³⁶ Domerga tjlokwo twono kjoglo kong orkwosmok wlo, pjäy orkwosmok woydë ba tjok, kjoglo li luyo öötong orkwosmok wlo guing kjishko ga pjäy orkwosmok ba tjok ga pjlúe. Llëbo owa shäryomirë llëme. ³⁷ Gueniyo pjäy wotjlik orkwosmok llëme lëmi, woydëmi eni kjishko, pjäy ichaga ërë llëm kjishko, ga pjäy wotjlik llëbo owa shäryë llëm ga pjäy orkwosmok llëm ga pjlúe. Llëbo pjlú shäryomirë. ³⁸ Eni ga pjäy orkwosmok kjoglo tjok ga e pjlúe. Gueniyo pjäy orkwosmok ba tjok llëm ga e pjlú anmoyö.

³⁹ Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma sök së obishko ga rayëmi llëme. Gueniyo wolono ga pjäy orkwosmok domer oblë tjok ga pjlú, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjlokwo kjruga wleniyo. ⁴⁰ Gueniyo pjäy orkwosmok ame ga pjäy ber löng wopjlú anmoyö. Tja go Sbö Sëya. Tja wotjlik eni e kjishko.

8

Sjëngna twaraba sböpga jyäglo kong

¹ Tjlokwo lër bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li kjishko. Llëbo ëre kjishko ga shji uunkong llëbo miydë sira. Ëye ommydë ara, oblë kjinmo le ga shäng krë erä. Pjlú wlo ga shji ëng woydë ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrë

e go wlo. ² Ëye kjok miydë le ga ba kjok miydë li äätë, woyde dik llëm obi. ³ Gueniyo ëye Sbö woydë ga miydë Sbörë pjlúe.

⁴ ¿Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li uëy ga pjlúre? Miydëy pjlú ga sböpga jyäglo llë, e tjwlo llëme. Sbö sök kjlaraso eröe. ⁵ Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ëre kjing go lëba. Kowëba ba tjlapga bakoe. ⁶ Gueniyo bi kong ga Sbö sök kjlaraso eröe. Data Sbö li e. E llëbo uunkong shäryaga, ga shji löng së parkë ba kong wlo. Shji Tjlapga kjlaraso bakoe. Jesucristo li e. E go ga llëbo tjeng kës li shäryara Sbörë.

⁷ Gueniyo e miydë Jesús tjlokwo kjragera uunkongdë llëme. Dënashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglo li poshrëk. E kjishko ga öng sho li ue lokshko ga sböpga jyäglo li woyotjliya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlik ga öng sho li, e uako llëme le. ⁸ Gueniyo shji wlojre Sbörë llëye uëy li kjishko llëme. Uoroy llëm ga shji beno owa Sbö bokso llëm, uoroy ga shji beno pjlú anmoyö ba bokso llëm bakoe.

⁹ Pjäy döra Sbörë beno löng öng sho li uë ga pjlúe. Eni ëmdë ga pjäy sjëke. Llëye uëmi li kjishko ga bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ichëmi dir llëme. ¹⁰ Pjäy ië sböpga jyäglo syö uyo lishko ga pjäy iya bomi kjlara lirë kjwe. Miydëmi pjlú ga öng sho li uëmi ga pjlúe. Gueniyo bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ommydë llëme. Eni ga pjäy ina kjishko ga omshäryë eni bako kjwe. ¹¹ Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjlara lirë, llëbo shäryoromi li kjishko, miydëmi ga llëbo li shäryëmi ga pjlú gueniyo. ¹² Llëbo shäryëmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi li kong owashko ga e shäryëmi löng Cristo kong wleni. ¹³ E kjishko ga llëbo uoror li kjishko ga bor kjlara li diktong wleni ga tja sjëng uë ame dey.

9

Sbö tjlōkwo roy laga Jesús āska li op-shāryē sorē

¹ Tja Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska. Tja ichaga norē llēme. Bi Tjlapga Jesu-cristo ĩnor om go. Tja parkono ara ba kong kjīshko ga eerishko ga pjāy beno lōng mār ba go. ² Oblē kong ga tja Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska llēme le, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjāy mār lōng ba go. Miydēba e go ga tja Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska jlōe.

³ Tja lāywēba owashko ga dboryēr eni. ⁴ Tja, Bernabé, pak shāryērwa lōng li kjīshko ga pjāy ichērwa borwa sēng ga pjlúe. ⁵ Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska llamo lōng li, Tjlapga Jesús lēmga, Cefas,* epga orkwosmono lōng pjir, ga to lōng parkēshko ga ba boyga Jesús tjlōkwo kjruga wleniyo sōya to lōng ba tjok. Tjawa omshāryē eni ga pjlú bakoe. ⁶ ¿Potjwlēk lōng llēm li ber tjawa dōre? ¿Tjawa iē wlo ga woydēmi ga tjawa pak shāryē oblēre?

⁷ Ēngkjwagaga oppotjwlēk om go llēme. Ēye dwla dguē ga botjyēshko ga ba bo, e ue. Ēye ōng dē ga nā dyo llruya ga ie. ⁸ Wotjlik ēre botoya dōe lēmi llēme. Kajok llgwekklo tara Moisésdē li omlē eni bakoe. ⁹ Tjlēno beno eni: «Ōng llē sök dwla kjwokāk† ga ne pjriy llēme.»‡ Tjlōkwo ēre lara Sbōrē ōng kjīshko dō llēme. ¹⁰ E lara borwa kjīshko bako, tjawa iē wlo bakoe. Ēye klung luryē, llēm ga dwla kjwokāk ga woyde ga bo koshe, mār ber lōng e go wlo. ¹¹ Eni ga tjlōkwo roy pjlú li lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. ¿Eni ga pjāy wotjlik borwa kjimtē llēm ga pjlúe lēmire? ¹² No oblē llēbo rokē bomi kong ga pjlú kuzong ga tjawa omrokē bomi kong ga pjlú anmoyō.

Eni ēmdē ga llēbo rokororwa bomi kong llēme. Tjawa llēye dretshko ga kurorwa jek lōng kjing erā, pjāy wotjlik owa Cristo roy pjlú li kjīshko llēm wlo. ¹³ Ēye parkē Sbō u roy ga

mār e goshko. Ēye parkē ōng sho sukklo jong lishko ga mār e go bakoe. ¿E miydēmi llēmdo? ¹⁴ Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjlē ga ēye ba tjlōkwo roy pjlú lē oba kong ga woyde ga mār ba go bakoe.

¹⁵ Eni gueniyo ga shāryotē eni llēme. Tjlōkwo ēre tēr bomi kong, pjāy woydēr ga tja kjimtēmi kjīshko llēme. Tjlōkwo roy pjlú li lēr oba kong ga tjwlō shir llēme. Tja wopjlú e kjīshko. Shāryēr eni llēm ga āe. Tja wolon wēyē dey. ¹⁶ Tjlōkwo roy pjlú li lēr oba kong, tja krē e kjīshko ga āe. Pak li, e twara Sbōrē bor kong shāryēr eni wlo. Shāryēr eni llēm ga tja song jlōe. ¹⁷ Shāryēr eni bor wotjlik om go li go kjwe ga tja potjwlēkklo tjok. Gueniyo pak li shāryēr, tja ichaga Sbōrē e shāryē kjīshko. ¹⁸ ¿Eni ga bor potjwlēkklo li llē? Tjlōkwo roy pjlú li lēr oba kong ga tjwlō shir llēme. Llēbo rokēr bomi kong ga pjlú, gueniyo shāryēr eni llēme. Tja wopjlú e kjīshko. Bor potjwlēkklo li e.

¹⁹ Tja ichaga ērē llēm, gueniyo tja opyono beno shāng nopga uunkong parkaga, nopga ara mār ber lōng Cristo go bor kjīshko wlo. ²⁰ Tja shāng judíoga tjrēkoshko ga tja opyē ber shāng judío wleni, epga mār ber lōng Cristo go wlo. Tja shāng nopga mār lōng kjok llgwekklo tara Moisésdē go li tjrēkoshko ga tja opyē ber shāng kjok llgwekklo li kolē eni bako wleni, miydēr ga tja ichaga erē llēm gueniyo. Shāryēr eni, epga mār ber lōng Cristo go wlo bakoe. ²¹ Tja shāng nopga kjok llgwekklo li miydē llēm wleniyo li tjrēkoshko ga tja opyē ber shāng kjok llgwekklo li woyojek wleni. Gueniyo kjok llgwekklo Sbō ĩli woyojer jlōkoyo lotē llēme. Miydēr ga tja ichaga kjok llgwekklo Cristo ĩ lirē ĩyado. ²² Tja shāng nopga mār lōng Cristo go ma obi li tjrēkoshko ga tja opyē shāng baīya dik wleni, epga mār ber lōng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyē ber lōng baīya dik

* 9:5 Cefas, e kowēba Simón Pedro bakoe. † 9:9 Ōng jek sök dwla kjwokākshko ga ne pjrikoba llēm, iē ga pjlú wlo. ‡ 9:9 Deuteronomio 25.4.

wleni, kjone kjone dār wlo. ²³ Shäryër eni, tjlökwō roy pjlú li kjishko, llëbo wen pjlú tjlökwō kjishko li ber bor kong bako wlo.

²⁴ Nopga zronshko ga zron lok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwlëkklo li ber kjlaraso kong eröe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga pjây drön ëë, pjây jëk löng pjlo bek wlo, bomi potjwlëkklo li twe Sbörë bomi kong wlo. ²⁵ Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang ÿya lok wlo. Ëye tjör woydë eni ga opping ara, tjör pjlú wlo. Shärye lok eni, ba potjwlëkklo li shaya wlo, gueniyo ba potjwlëkklo li srer. Bi potjwlëkklo twe Sbörë bi kong lira srer llëm, ber ÿyadoe. ²⁶⁻²⁷ E kjishko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydë kjone li, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llëme. Era tjwlö llëme. Llëbo shäryër li ber tjwlö llëm eni llëm wlo ga tja drön ara, pak li shäryër ber pjlú wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llëm wlo. Shäryër eni, tjlökwō loror pjirshko ga pak shäryoror li tjwlö tjok wlo.

10

Shji jëk löng Israel tjëyoga tek dënnashko so ï dik llëme

¹ Pjeyoga, bi tjlapgaga tek dënnashko so jëk to löng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjlizïa. ² Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno löng Moisés tjok eni. ³ Epga uunkong mär löng dli ter shrono kjok do dwayo li go, ⁴ di ichara Sbörë tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llëm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë. ⁵ Eni ëmdë ga Sbö beno wopjlú epga ara tjok llëm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llëm lishko llaw pogo.

⁶ Llëbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llëbo owa li woyotjlïy baïya dik llëm wlo. ⁷ Epga kjone kjone sböpga jyäglo poshrëno, tak

pjang Sbö tjlökwō go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkonono, llëbo owa shäryono ara.»* Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ⁸ Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ëmdë ga pono ba tjok. E kjishko ga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ⁹ Epga kjone kjone Tjlapga tjlïno. E kjishko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ¹⁰ Epga kjone kjone Sbö läywono owa. E kjishko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baïya dik llëme.

¹¹ Eerishko ga shji löng dbar pjitoshko. Llëbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo. ¹² Eni ga pjây wotjlïk ga pjây kjang, pjây dir ga äe lëmi wleni ga pjây opdë ara, pjây llëbo owa shäryë baïya dik llëm wlo. ¹³ Pjây wotjlïk llëbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjlizïa. Shji raye Sbörë llëme. Eshko ga pjây ie ber löng tjlïya äär jong kumi ma go llëme. Wen bomi kong enishko ga pjây kjimte, pjây dër eshko dwayo ga pjlú wlo, llëbo owa shäryëmi llëm ga pjlú wlo bakoe.

Sböpga jyäglo sëngglo

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme. ¹⁵ Tja tjlë bomi kong, pjây löng kjok miydë wleniyo. Llëbo lër li enire, de eni llëmde, llgwezï pjâyde om go. ¹⁶ Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjlë Sbö kong ga shji wopjlú ba tjok, kjillgwo bo dyo dbo ara li kjishko. E irgo ga iëy, shji kjimtara Cristo srëngdë li loklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li loklo. ¹⁷ Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjishko.

* 10:7 Éxodo 32.6.

18 Israel tjëyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjlızıa. Öng sho li ue lok eshkoshko ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrök, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjışhko. 19-20 Öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li tjwlö tjok lotë llëme. Sböpga jyäglo li tjwlö tjok lotë llëm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo sböpga jyäglo sëngshko ga ba sëngglo li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llëme. Woydër ga pjây tön Ä sëyaga tjok llëme. 21 Ä sëyaga sëngglo li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe. 22 Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäryoroy eni kjwe ga iirkë bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe

23 «Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe» lëmi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlú bi kong llëme. Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme. 24 Llëbo ber pjlú bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlú oblë kong li wlëydë dey.

25-26 Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga İ.»† E kjışhko ga sjëngna tjeng ba soynezlöng uyo roshko li tjwlëmi, uëmi ga pjlúe. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlımi llëme. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

27 Sbö tjlökwö kjragaga llëm wleniyo, pjây maya jek ba shwoy le ga pjây jek ga pjlúe. Llëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlımi llëme. 28 Gueniyo ga ëbo tjlä bomi kong ga «Sjëngna kjwe twaraba sböpga jyäglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlık ga sjëngna li uëy ga äe le kjwe kjışhko. 29 Bom i kong ga uëmi ga pjlú, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjışhko.

† 10:25-26 Salmo 24.1.

Gueniyo kjone kjone tjlä bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryër ga pjlúe. ¿Eni ga shäryër llëm, oblë kjışhko ega? 30 ¿Tja tjläno ga “Sbö, tja wopjlú bop tjok, dli ëre kjışhko” loror pjir ga uër ga äe lëmi bor kong ega?» le bor kong eni. 31 Pjây ië, pjây di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozı uunkong eni, Sbö iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjışhko wlo. 32 Shji oblë ichë dir llëme. Judıoga, nopga judıo llëm wleniyo, Sbö tjlökwö kjragaga, e ichëy dir kjlara llëme. 33 Tjara drön ëë, llëbo pjlú shäryë oba bokso wlo İyado, llëbo ber pjlú oblë kong wlo, epga där wlo, llëbo ber pjlú bor kong wlo llëme.

11

1 Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjışhko ga tja opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

2 Tja woyoshrëmi enido. Tjläkwö twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni İyado. Pjây poshrër ara e kjışhko.

3 Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara, e ba boy kägäyo bakoe. 4 Domer kä kjingüë syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwö roy leshko ga e Cristo bangkjre llëme loklo. 5 Walëra kä kjingüë llëm syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwö roy leshko ga e ba kägäyo bangkjre llëme loklo. Shärye eni wleni ga walë li lökkjre ara, kä shtak dret wleni. 6 Kä kjingue woydë llëm ga ba käkzong shtëy ber dret dey. Shäryoroy eni ga lökkjre ara kjışhko ga ba kä li kjingue dey. 7 Gueniyo domer kä kjingüë llëm dey, domer li shäryara Sbörë so e om go kjoyo kjışhko. E kjışhko ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara domer li kjışhko. Ga domer li ber kësbang, tjwlö ara ba boy li kjışhko. 8 Domer shäryara Sbörëshko ga llëye

shira walë doyo go dwayo, domer shäryoklo wlo llëme. Walëra shäryara Sbörëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shärye e go wlo. ⁹ Domer shäryara walë kjëshko llëme. Walëra shäryara domer kjëshko. ¹⁰ E kjëshko ga walëga kä kjingüë dey, ba kägäyo bangkjre pjlúe loklo. E ber Sbö parkagaga kjok dogo so kong pjlú bakoe.

¹¹ Jesús tjlökwo kragaga kong ga domer ga, walëga, e iara Sbörë beno löng ëng kjimtë wlo. ¹² Dënashko ga llëbo shira Sbörë domer li doyo go dwayo, ga walë li shäryara e go. Gueniyo eshko tek lëkong ga domer ga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong shäryaga Sbörë. ¹³ ¿Walë syöshë Sbö kong ga kä kjingüë llëm ga pjlúre, de owa? Miydaga pjäydë om go. ¹⁴ Miydëy pjlú ga tek dämärshko ga domer ga käkzong ië pjang kur ee ga e lökyo ara. ¹⁵ Gueniyo walëgara käkzong kur ee ga ba kong ga tjlwlo ara, e twara Sbörë ba kong, ba kä kjingoklo wlo kjëshko. ¹⁶ Llëbo ëre shäryërwa, shärye Sbö tjlökwo kragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwo oblëyo drete. E kjëshko ga ëye ënglë kar kar tjlökwo ëre kjëshko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjäy poshrër wlo llëme. Pjäy tönshko ga llëbo shäryëmi eshko li ber bomi kong pjlú llëme. ¹⁸ Roy kuror ga pjäy tönshko ga pjäy opkjorgö löng dboy dboye. Kjoneshko ga jlöe lër. ¹⁹ Woyde ga pjäy shdär dboy dboye. Eni ga pjäy kjone dey ber pjlo bek Sbö bokso ikoba wëlle. ²⁰⁻²¹ Pjäy tön iëshko ga pjäy kjlara kjlara dli kjre bäm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber löng nelö erä, kjone kjone ber löng dli drete. ¿Shäryëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmirë? Eni llëme. ²² ¿Pjäy ië bomi ushko ga äro? ¿Sbö tjlökwo kragaga oblë li bangkjre iëmi ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber löng lökshko

eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjlú? Pjäy poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwo ëre twara Tjlapga Jesúsde bor kong, ga loror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlöng shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara, ²⁴ ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjëshko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjlë löng li kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁵ Iono lok pjir irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë löng li kong ga «Tjlökwo twara Sbörë tjalglën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjëshko. Kjillgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyäglö. Iëmishko ga shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁶ ¿Lara eni li llë loklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjillgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjëshko li roy shdömi löng wleni, tjwe iröng obi guing.

²⁷ Gueniyo shäryëmi löng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa shäryayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm kjëshko. ²⁸ E kjëshko ga pjäy pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjäy kjillgwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjäy opwoytjlik yötso bäm go guing. ²⁹ Ëye Tjlapga li doyo llë loklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjillgwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko. ³⁰ Pjäy ara shduna Tjlapga lirë e kjëshko. Pjäy kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjëshko. ³¹ Gueniyo shji om go opwoytjlik yötso bäm go guing ga shji shdüya llëme. ³² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³ E kjëshko ga pjeyoga, pjäy tönshko

ga woyde ga pjây ëng koshë uunkong guing ga pjây iokdo. ³⁴ Pjây kjone kjone pjiröshko ga pjây ië bomi ushko bäm go guing, pjây tönshko ga pjây shdüya Tjlapga Jesúsde llëm wlo.

Llëbo oblë llgwer, tja jek äär bomi ïkshko jã.

12

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

¹ Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjluë. ² Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây icharaba sböpga jyäglo tjlë llëm wleniyo poshrëk. ³ E kjïshko ga lër bomi kong ga ëye tjlë Sbö Sëya go ga Jesús lâywe owa ga äe. Ga ëye tjlökwo lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjlapga» le ga äe.

⁴ Shji Sbö tjlökwo kragaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjaraso eröe. ⁵ Llëbo shäryëy Tjlapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjlapga li, e kjaraso eröe. ⁶ Pak shäryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjaraso pak li shäryë, Sbö li e.

⁷ Shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shäryëy ber pjluë shji uunkong kong wlo. ⁸ Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlë oba kong, kukoba wëllë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlë kjok miydë go wlo. ⁹ Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjlapga Jesús go jlökoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swlopga poptë wlo. ¹⁰ Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjlökwo lë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjluë, de oware miydë pjluë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlë kjok shto oblë oblë so tjlökwo go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjlökwo laraba kjok shto oblë oblë so tjlökwo go li pjlollgwek ber wëllë wlo. ¹¹ Llëbo uunkong ëre shäryë Sbö Sëya kjaraso

lirë nopga kjlara kjlara kong, woyde sorë li eni.

¹² No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjaraso döe. Cristo doyo, e eni bakoe. ¹³ Shji judiögare, de llëmde, shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyore, de llëmde, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kës bang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjaraso wleni.

¹⁴ Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjaraso döe. ¹⁵ Bi dre tjlë ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe. ¹⁶ Bi kwomgwo tjlë ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe. ¹⁷ ¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lö shik sorë? ¹⁸ Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni. ¹⁹ Bi doyo uunkong li llëbo kjarinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme. ²⁰ Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjarinaso döe.

²¹ «Pjây woydër llëme» le bi bokkworë bi orkwo kong ga äe. «Pjây woydër llëme» le bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe. ²² Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara. ²³ Llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li doyëy yötso. Llëbo ïkko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo. ²⁴ Gueniyo llëbo ikoba ga pjluë li kong llëbo shäryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shäryara Sbörë, llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo. ²⁵ E kjïshko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimtë kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme. ²⁶ Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjluë llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjlüë.

²⁷ Pjây uunkong Cristo doyo wleni. Pjây kjlobi ba doyo llëbo oblë oblë wleni. ²⁸ Shji Sbö tjlökwo kragaga li tjrëko kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjlökwo roy laga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba

tjlökwo laga. E irgo ga kjone kjone iara beno no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryaga, swlo poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok shto oblë oblë so tjlokwo laga bakoe. ²⁹ ¿Shji uunkong Sbö tjlokwo roy laga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjlokwo lagare? ¿Shji uunkong no ping-gare? ¿Shji uunkong llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryagare? ³⁰ ¿Shji uunkong swlo poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjlokwo lagare? ¿Shji uunkong llëbo lara kjok shto oblë oblë so tjlokwo go li pjlollgwegare? Llëme. ³¹ Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwlö arayo li wlëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwlö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

13

Oblë woydëy sorë

¹ Tja tjlä nopga tjlokwo kkring kj-wobi go ga pjlú, ga tja tjlä Sbö park-agaga kjok dogo so tjlokwo go ga pjlú bako wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjlokwo lër li ber tjwlö llëm, sbi llë toroy li pjlukyo wleni, pjankwo shporoy ëng go li pjlukyo wleni bakoe. ² Tja kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bor kong, Sbö tjlokwo lër oba kong pjlú wlo, tjlokwo tjeng kës pÿde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jlökoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjlú wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwlö llëme. ³ Bor llëbo tjeng kës li twror nopga song wleniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwlëkklo drete.

⁴ Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjlú oblë tjok. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko llëme. Shji opposhrëk llëme. Shji krë llëme. ⁵ Shji tjlä iir go ë kong llëme. Shji wotjlik bi kjishko dö llëme. Shji

iirkë maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjliy sök enido llëme. ⁶ Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjlú e kjishko llëme. Shji ber wopjlú, llëbo shäryëba bek li kjishko döe. ⁷ Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjlú ba tjok, shji wotjlik pjlú ba tjok, koshëy ÿyado llëbo pjlú shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸ Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjlokwo laga, kjone kjone tjlä tjlokwo miydë llëm li go, kjone kjone tjlokwo pÿde nopga kong llëm li miydë pjlú bakoe. Gueniyo llono ga llëbo tjeng kës ëre pjir. ⁹ Eerishko ga Sbö tjlokwo miydëy uunkong llëm obi. E kjishko ga ba tjlokwo lagaga omlë uunkong ga äe. ¹⁰ Gueniyo llono ga ba tjlokwo tjeng kës li pÿya Sbörë uunkong kong. Eshko ga ëye oblë ping ba tjlokwo go ame.

¹¹ Tja chirawashko ga tja tjlä kjwozirwa dik, tja wotjlik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyo tja öötong domershko ga llëbo kjwozirwa i li rayroror pjir, shäryër ame. ¹² Shji opik opikklo goshko ga llëbo ÿgöy wëllë llëme.* Eerishko ga Sbö tjlokwo woyotjliyshko ga miydëy wëllë llëm eni bakoe. Gueniyo llono ga miydëy wëllë, shji lan oblë tjok ëng bokshto wleni. Eerishko ga llëbo miydëy ara llëme. Eshko ga miydëy uunkong, shji miydë Sbörë sorë ga eni.

¹³ Eerishko ga llëbo shäryëy wlo li, e beno kringgwo mya. Woyde ga shji mär Cristo go, e koshëy ÿyado, oblë woydëy bakoe. Gueniyo shji oblë woydë li, tjwlö arayo li e.

14

Sbö tjlokwo roy lëy tjlokwo miydë llëm wleniyo go, Sbö tjlokwo roy lëy, kukoba wëllë wlo bakoe

¹ Pjäy drön ëë, oblë woydë wlo ÿyado. E wopro ga kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong li wlëzï ÿyado, kjok miydë twe bomi kong ba tjlokwo

* **13:12** Eshko dbaryo ga nopga opigö opikklo go yötso llëm, opikklo li pjlú llëm kjishko.

roy lëmi wlo li rokozĩ ba kong bãm go. ² Ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ga tjlē shāng Sbō kong, tjlē shāng nopga kong llēme. E kjimte Sbō Sēyarē tjlōkwo miyde llēm li lē, gueniyo llēye le shāng li llē miydēba llēme. ³ Gueniyo ēye Sbō tjlōkwo roy lē ga tjlē shāng nopga kong, e ber pjlú ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjrē e go, wosonkē llēm wlo. Eshko ga lōng wopjlú, tjlōkwo li kjīshko. ⁴ Ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ga llēbo pjlú shāryayde ba kong om go. Gueniyo ēye Sbō tjlōkwo lē ga llēbo pjlú shāryayde Sbō tjlōkwo kragaga lōng kēs li kong.

⁵ Woydēr ga pjāy uunkong tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go. Gueniyo pjāy Sbō tjlōkwo lē li woydēr ara. Era tjlō ara anmoyō, kukoba wēlē kjīshko. Pjāy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo li tjlō āar eni llēme. Gueniyo tjlōkwo lēmi lōng tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li pjlōlgweya oblērē, kukoba pjlú wlo ga era tjlō ara anmoyō bakoe.

⁶ Pjeyoga, ¿tja āar bomi shwoy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ēro wleni ga e llēno bomi kong? Ber pjlú bomi kong wlo ga pjāy pin tjlōkwo lara Sbōrē bor kong oblē oblē li goshko ga woyde ga lēr bomi kong, kugōmi wēlē wlo. ⁷ Tēkwo dboryoklo oblē oblē li eni bakoe. Dbonmo llē, kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo llē, e tēbashko ga tēba wēlē llēm ga llē layde e go miydēba llēme. ⁸ Nopga ēngkjwē kjwlēshko ga wli bakwe bãm go, gueniyo pjlukyo kugaba wēlē llēm wleni ga ēye poshāryē ēngkjwē wlo llēme. ⁹ Pjāy eni bakoe. Pjāy tjlē tjlōkwo kugaba wēlē li go llēm ga llē lomirē lōng li miydēba llēme. Lēmi lōng pjluk jong erā. ¹⁰ Kajok ēre kjing go ga tjlōkwo oblē oblē ara jlōe. Ga kjrina kjrina li go ga nopga tjlē ēng kong, ēng kugō wēlē wlo. ¹¹ Eni ga ēye tjlē shāng li llē loklo miydēr llēm

ga tjawa ber lōng ēng kong shto oblē so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni llēme. ¹² E kjīshko ga kajok miydē twe Sbō Sēyarē li woydēmi ara bomi kong kuzong ga kajok miydē ber pjlú Sbō tjlōkwo kragaga lōng kēs kong li, e wlēmire dey.

¹³ E kjīshko ga ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbō kong ga kjimte tjlōkwo le li pjlōlgwek, kukoba wēlē wlo. ¹⁴ Tja syōstē Sbō kong tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga tja syōstē shāng bor sēya go, gueniyo llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēme. ¹⁵ ¿Eni ga llēye shāryēr? Olō ga tja syōstē Sbō kong bor sēya go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēm wleni. Olō ga tja syōstē bor wotjlīk li go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr pjir wleni. Olō ga tja tē ba kong bor sēya go. Olō ga tja tē bor wotjlīk li go. ¹⁶ Sbō poshrēmi lōng, llēbo shāryara bomi kong li kjīshkoshko ga pjāy tjlē bomi sēya go erō ga ēye tōn bop tjok ber wopjlú Sbō tjok, llēbo shāryara bop kong li kjīshko ga ā, llēye lēmi lōng li llē loklo miyde llēm kjīshko. ¹⁷ Eshko ga bop wopjlú Sbō tjok li pjlú, gueniyo oblē kong ga llēno llēme.

¹⁸ Tja tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ara, pjāy uunkong kjinmo. Tja wopjlú Sbō tjok e kjīshko. ¹⁹ Eni ēmdē ga tja shāng Sbō tjlōkwo kragaga tjokshko ga tjlōkwo loror kjwo shkēng (5) kuya lok wēlē wleniyo li tjlō ara, tjlōkwo loror kjwo sak dbāw dbāw pjlōglo sak kjwara (10,000) tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li kjinmo.

²⁰ Pjeyoga, kjwozirga wotjlīk pjlú anmoyō llēm, gueniyo llēbo owa shārye lok ara llēm bakoe. Pjāy wotjlīk kjwozirga dik ame, pjāy wotjlīs tjlāpgaga dik shara. Gueniyo pjāy jēk kjwozirga dik ga pjlúe. ²¹ Tjlāpga tjlēno li tak pjang Sbō tjlōkwo go eni:

«Nopga ichēr bor tjlōkwo lē bor nopga kong,
shto oblē so tjlōkwo go.

* **14:21** Isaiás 28.11-12.

Nopga shto oblë so ichër bor tjlökwo lë ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjlökwo kjre lok llëme.»*

²² Eni ga nopga iche Sbörë ba tjlökwo lë tjlökwo miydë llëm wleniyo go. Era ber ba tjlökwo kjrägaga li kong llëm, e ba tjlökwo kjrägaga llëm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjlökwo lë, kukoba wëlä wlo bakoe. Era ber ba tjlökwo kjrägaga li kong, e ba tjlökwo kjrägaga llëm li kong llëme. ²³ Shji tön löng uunkong shtoyo kjrinasoshko ga shji uunkong tjlë löng tjlökwo miydë llëm wleniyo go wleni ga ba tjlökwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwo lëmi löng li llë loklo miyde llëm, ga «Nopga kjwe skwë» le jlöe. ²⁴ Gueniyo ba tjlökwo lëy löng ëng kong, shji ëng kuk wëlä wlo ga ba tjlökwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwo lëy löng li kuya wëlä, ga miyde e go ga llëbo owa shäryono, ga llono ga e shdüya Sbörë. ²⁵ Eshko ga wotjlük llë miydëba llëm li le pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbö poshrëya sök, tjlë ga «Sbö shäng bomi tjok jlöe» le eni.

Shji tön löng lishko ga llëbo shäryëy sorë

²⁶ Pjeyoga, lër bomi kong ga pjäy tön löng lishko ga pjäy tëshko, pjäy ëng pingshko, Sbö tjlökwo roy lëmishko, pjäy tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozï ber pjlu uunkong löng li kong wlo. ²⁷ Pjäy tjlë woydë tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga laga pjökde myarerë döe. Ga pjäy tjlë jekdo uunkong llëm, pjäy tjlë ëng irgo dey. Woyde ga pjollgwega tjok bakoe. ²⁸ Pjollgwega ërë llëm ga ëye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go nopga boksho llëm, tjlë tjoksa Sbö kong erö dey.

²⁹ Pjäy tön löng lishko ga Sbö tjlökwo lagaga tjlë pjökde myare dö bakoe. Ga llëye le li woyotjlümi pjäy llamo löng lirë yötso. ³⁰ Eshko ga llëbo le

Sbörë no kjlara sök eshko li kong ga ëye shäng tjlë ga tjlë ame, ber sök kjing dey. ³¹ Woyde ga Sbö tjlökwo roy lëmishko ga pjäy tjlë ëng irgo, pjäy uunkong löng li opping pjlu wlo, pjäy dbokjrë tjlökwo li go wlo, pjäy wosonkë llëm wlo. ³²⁻³³ Woyde Sbörë ga llëbo shäryëy sorë pogo llëm, woyde ga shäryëy yötso, bek, pjäy ber löng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjlökwo lë jlökoyo ga opichë om go ga pjlu, le jekdo sorë pogo llëm ga pjluë.

Sbö tjlökwo kjrägaga löng kjok shto oblë oblë opshäryë sorë ga pjäy opshäryos eni bakoe. ³⁴ Pjäy tön löng lishko ga woyde ga walëga ber löng kjing, tjlë llëm, tak pjang kjok llgwëkklo tara Moisésdë li go sorë li eni. ³⁵ Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äär ba ushko jä. Walëga tjlëno Sbö tjlökwo kjrägaga tön löng lishko ga e bek llëme.

³⁶ Sbö tjlökwo weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjäydë erö llëm bakoe. ³⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjlapga lirë om go. Èye Sbö tjlökwo laga le, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë le ga miyde ga jlöe. ³⁸ Gueniyo tjlökwo lër shäng ëre kjre llëm ga llëye le li tjlökwo kjrëmi llëm bakoe.

³⁹ Eni ga pjeyoga, kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjlökwo lëmi wlo li wlëzïa. Ga ëye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ga e owa lëmi llëme. ⁴⁰ Gueniyo llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso, beke.

15

Cristo tjlökwo roy pjlu

¹⁻² Pjeyoga, Sbö tjlökwo roy pjlu loror bomi kong dënashko li woyoshrozïa. Tjlökwo kjrromi li ëre, pjäy mär löng e go bakoe. Pjäy mär e go jlökoyo, ga rayëmi llëm ga pjäy där. Shäryëmi eni llëm ga tjlökwo li kjrromi llëno llëme.

³ Tjlökwo pina Sbörë bor kong tjwlö arayo li, pjäy pinor e go. Tjlökwo ëre eni: Cristo wolono llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni; ⁴ ba doyo

jnenaba, ga öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörë iröng obi, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni; ⁵ e irgo ga weno shäng Cefas* kong, weno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong bakoe. ⁶ Dbar kjwara ga weno shäng ba tjlökwo kjrägaga doglo sak dbäw pjloglo shkëng (500) kong. Eerishko ga epga ara löng së obi, gueniyo kjone kjone wolono tjan. ⁷ E irgo ga weno shäng Santiago kong, ga weno shäng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska löng kës li kong bakoe.

⁸ Weno uunkong li kong irgo ga öötong dbar kop ara ga weno shäng bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go llëm kjoyoe. ⁹ Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska löng kës li tjwlo ara, bor kjinmo. Sbö tjlökwo kjrägaga shdunor ara. E kjishko ga tja llëno llëm, tjwlo llëm, tja kowëba Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska wlo. ¹⁰ Gueniyo Sbö wopjlu li kjishko ga pak ëre twara bor kong, ga eerishko ga tja beno shäng ba shäryë. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjishko ga llëye shäryara bor kong li beno tjwlo ara. Gueniyo pak shäryoror om go llëm, tja kjimtaga Sbörë, ba wopjlu li kjishko. ¹¹ Eni ga tjlökwo laga li tjare, de epgare, tjlökwo lërwa löng li e eröe. Ga tjlökwo kjroromi li e bakoe.

No wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi

¹² ¿Eni ga Cristo woshrara Sbörë iröng obi roy lororwa bomi kong ga pjây kjoneshko tjlë ga nopga wolono ga woshre llëme lëmi ega? ¹³ Nopga woshre llëm kjwe ga Cristo woshrara llëm bakoe. ¹⁴ Ga Cristo woshrara llëm kjwe ga tjlökwo lërwa löng li tjwlo llëm, pjây mär löng Cristo go li tjwlo llëm bakoe. ¹⁵ Eni jlö kjwe ga pjây pinorwa li, e jyö erä, Cristo woshrara jlöe lërwa löng li kjishko. Ga nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga Cristo woshrara roy lërwa bomi kong li, e jyö. ¹⁶ Nopga

wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga Cristo woshrara llëm bakoe. ¹⁷ Ga Cristo woshrara llëm kjwe ga pjây mär löng Cristo go li tjwlo llëm, ga owa pjang bomi go li löna Sbörë llëm bakoe. ¹⁸ Eni jlö kjwe ga nopga tönö beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno löng. ¹⁹ Shji tönö beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok ëre kjing go wlo erö kjwe ga shji song jlö, nopga löng kës li kjinmo.

²⁰ ¿Cristo woshrara Sbörë iröng obi jlöe! Miydëy e go ga llono ga nopga wolono tjeng li woshre iröng obi bakoe. ²¹ Shji wolon, domer kjlara kjishko. Eni wleni ga domer kjlara obi kjishko ga shji woshre Sbörë iröng obi. ²² Shji Adán tjëyoga kjishko ga shji wolon. Eni wleni ga shji Cristo tjëyoga kjishko ga shji woshre Sbörë ber löng së. ²³ Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara llëme. Cristo woshrara bäm go. Miydëy e go ga tjwe iröng obishko ga nopga baïya li woshre eshko jä. ²⁴ Eshko ga ba wloyoga kjlobi li zäya Cristorë pjir, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llëbo tjeng kës li twe Data Sbö kong, iche wlo. Llëbo tjeng kës li pjir eshko jä. ²⁵ Llëbo tjeng kës li iche Cristorë, ba wloyoga kës li zana pjir guing. ²⁶ Ba wloyo pjiya ber iröng li, wolon li e. Eshko ga ëye wolon ame. ²⁷ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Llëbo tjeng kës li twara ba kong, iche wlo.»† Llëbo tjeng kës li twaga Sbörë om go Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llëbo tjeng kës le li, e Sbö om go layde llëme. ²⁸ Eshko ga llëbo tjeng kës beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go li opyë ber shäng ichaga Sbörë. Eni ga Sbö, e ber shäng llëbo tjeng kës li ichaga.

²⁹ Kjone kjone wolono, wak llëm wleniyo, ga pjây kjone kjone ëng wë jer di roshko ba äska. ¿Epga woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga shäryëmi eni ega? ³⁰ ¿Eni jlö kjwe ga tjawa opyë löng shto owashko wleni dbar kjwobi go ega? ³¹ Pjeyoga, pjây tönö

* 15:5 Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † 15:27 Salmo 8.6.

beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjĩshko ga tja wopjłúe. Miydëmi pjłú ga e jlõe. Lër bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrökoba woydë, e jlõ bakoe. ³² Tja shäng Éfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so äya kjloshko so kjoyoe. ¿Nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga shäryër eni llëno? Eni jlõ kjwe ga «Eeri ga shji ië ara, shji dyo ië ara bako, bong ga shji wolon kjĩshko.» ‡ ³³ Pjây jyäp gwëbashko ga jlõ lëmi llëme. Shji yorkaga owa ga bi sdëkwo pjłú li jer. ³⁴ Pjây wotjlıs bëy iröng obi. Pjây llëbo owa shäryë ame bakoe. Pjây kjone kjone Sbö miydë llëme. Lër bomi kong, pjây lökkjre e go wlo.

Shji woshrara Sbörë iröng obishko ga bi doyo ber sorë

³⁵ Pjây kjone kjone tjłë ga «¿Shinmoga woshrara Sbörë iröng obi ga doyo ber sorë?» lëmi bor kong eni. ³⁶ Nopga kjok miydë llëm wleniyo li llëbo kjakrokoko. Dwla dguëy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaglën eshko jä. Kjer llëm ga llëno llëme. ³⁷ Dwla llë dgoroy ga wen tëm li ber oblë, e so dwla li kjoyo ame. ³⁸ Dwla dgoroy li ie Sbörë wen, woyde sorë li eni. Dwlagwo kjrina kjrina doyo sorë ga shärye eni. ³⁹ No, öng, sënwa, mã, kjrina kjrina doyo oblë, llëbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llëme. ⁴⁰ Llëbo kjok dogo so doyo tjok, llëbo kjok ëre so doyo tjok, gueniyo llëbo kjok dogo so doyo wolësowa li, llëbo kjok ëre so doyo wolësowa li, e oblë oblëe. ⁴¹ Dlo kãã, mok kãã, dbala kãã, kjrina kjrina kãã oblë oblëe. Dbala oblë oblë li kãã oblë oblë bakoe.

⁴² Shji woshre Sbörë iröng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblë eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ëre wolon, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolon ame. ⁴³ Bi doyo ëre jnekoba klung roshkoshko ga tjwłõ ara llëm, dbo ara llëm bakoe. Gueniyo woshre iröng obishko ga bi doyo tjwłõ

ara, dbo ara shara. ⁴⁴ Eerishko ga bi doyo ëre pjłú, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo. Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjłú, shji löng kjok dogo wlo.

⁴⁵ Sbö tjłökwö tak pjang eni: «Domer bäm go ko Adán li, e iara Sbörë beno shäng së.» § Gueniyo shäng kjlara obi Adán dik, era sëya, ga shji ie ber löng së tjaglën wleni. ⁴⁶ Bi doyo pjłú, shji löng kjok dogo wlo li, e weno bäm go llëme. Bi doyo pjłú, shji löng kjok ëre kjing go wlo lira weno bäm go. ⁴⁷ Domer bäm go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ëre kjing go li go. Domer oblë lira kjok dogo so. ⁴⁸ Domer kjok ëre so bäm go li doyo sorë ga shji kjok ëre so löng kës li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lira, ba doyo sorë ga ëye kjok dogo so löng kës li doyo eni bakoe. ⁴⁹ Shji weno so domer kjok ëre so li kjoyo sorë ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰ Pjeyoga, lër bomi kong ga bi doyo ëre pjir. E äär ber löng Sbö sök no pjłuyo iyado lishko wlo llëme. Llëbo pjir li äär ber llëbo pjir llëm li tjok llëme. ⁵¹ Llëbo miydëba llëm wleniyo lër bomi kong kjrina. Kuzi yõtso. Shji wolon uunkong llëme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong, ⁵² wop eni llëm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörë ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko jä. ⁵³ Bi doyo ëre pjir kjĩshko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ëre wolon kjĩshko ga woyde ga kjlopswe ber wolon ame wlo. ⁵⁴ Eshko ga bi doyo ëre pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ëre wolon wlo li kjlopswara beno wolon ame wloshko ga tjłökwö tak pjang Sbö tjłökwö go li shäryono eshko. Tjłë ga

«Wolon li, e pjira Sbörë.*

⁵⁵ Wolon, ëye zam ame.

Wolon, pja dbo ame.» †

‡ 15:32 Isaiás 22.13. § 15:45 Génesis 2.7. * 15:54 Isaiás 25.8. † 15:55 Oseas 13.14.

⁵⁶ Shji wolon, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Ga llëbo shäryoroy li owa, e miydëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. ⁵⁷ Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji ie Sbörë ber wolon ame wlo. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

⁵⁸ Eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydëmi ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjwlö ara. E kjishko ga pjäy parkë ba kong jlökoyo iyado.

16

Dbur töng Sbö nopga kong

¹ Pjäy dbur töng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozï, loror Jesús tjlökwö kragaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni.

² Dbar sondë kjwobi go, pjäy tönshko ga pjäy kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Eye dbur shano ara ga dbur twe ara. Eye dbur shano sira ga dbur twe sira. Shäryozï eni, tja äärshko ga töng tjeng pjir tjän wlo.

³ Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlënomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tje, ga kjibokwo twër ba kong lok, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo.

⁴ Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlik to kjok shto oblë

⁵ Tja wotjlik jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo. ⁶ Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe. ⁷ Tja jek bomi ik jekdo ga pjäy in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjäy in woydë dbar kjwöbö, jekko dö llëme.

⁸⁻⁹ Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlökwö kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlik owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* lishko.

* **16:8-9** Pentecostés lanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

¹⁰ Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozï yötso, ber wopjlú wlo, e parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko. ¹¹ Bangkjrozïa. Ga brikshko ga kjimtozï, tek shäng wopjlú bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jek löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹² Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lok loror, gueniyo jek woydë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjäy iyde kjwlë jä le.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³ Pjäy sjëke. Pjäy mär Jesús go jlökoyo iyado. Pjäy opyos wokjang, pjäy wosonkë llëme. ¹⁴ Llëye shäryëmi dö ga oblë woydozï ara.

¹⁵ Tjlapga Jesús tjlökwö roy loror Acaya kjokyo shko ga tjlökwö kragaga bäm go li beno Estéfanos, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimté ara. E miydëmi pjlué. E kjishko ga rokër bomi kong ga ¹⁶ epga kolozïa. Oblëga parkë löng baiya dik li kolozï eni bakoe.

¹⁷ Estéfanos, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ik bomi äska. E kjishko ga tja wopjlú. ¹⁸ Löng bomi tjokshko ga pjäy dbokjrë ara ba kjishko. Löng bor tjok kjishko ga tja dbokjrono beno shäng wopjlú eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ Jesús tjlökwö kragaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong wopjlú Tjlapga Jesús ko go.

²⁰ Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong bakoe.

Pjäy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlú.

²¹ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwö om go go shara.

²² Rokër Sbö kong ga ëye Tjlapga Jesús woydë llëm ga shdüya. ¡Pja tjwe wop äe, Tjlapga!

²³ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.

²⁴ Pjây tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjây woydër ara uunkong. Ber eni.

Segunda Carta a los Corintios Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. E parkë shäng Sbö tjlökwo lë Pablo tjok. Pjlara ga öör jek shäng parkë Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök lishko. Eshko ga llëbo owa shärye Jesús tjlökwo kjragaga löng Corinto kjokyorë li roy lara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwo kjragaga li tjok, ga tjlë lok ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» le, miga jyö erä. Epga opyono tjwlo ara Pablo kjinmo, ga Pablo läywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjlökwo kjragaga li jyäpgwara lok ara. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko. Jesús tjlökwo kjragaga li poshduna, wlona wopjlú go, epga jek ba jyäpgwagaga owa li tjok llëm wlo.

Dënashko ga Jesús tjlökwo kjragaga löng eshko li kong dbur rokara Pablorë, Jesús tjlökwo kjragaga löng Jerusalén kjokyo li kjimtoklo. Gueniyo ba jyäpgwagaga li tjlëno ga dbur li woyde Pablorë ba kong om go lara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjlik jek eshko wop äe le, ga kjibokwo ëre go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö tjlökwo kjragaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong.

² Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Shji kjimte Sbörë, shji wosonkë llëm wlo

³ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe laga li e. Bi kjimtaga li e bakoe. ⁴ Llëbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkë llëm wlo. Tjawa kjimtara eni kjishko ga llëbo wen oblë kong owashko ga kjimterwa eni bako, wosonkë llëm wlo. ⁵ Llëbo weno Cristo kong owa li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkë llëm wlo. ⁶ Tjawa löng song ëreshko, pjäy kjimterwa ga pjlú wlo, pjäy där wlo. Ga tjawa kjimte Sbörë, tjawa wosonkë llëm wlo. Eni ga pjäy kjimterwa ga pjlú, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang ga pjlúe. ⁷ Miydërwa ga llëbo weno borwa kong owa li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjäy kjimte Sbörë, tjawa kjimtara sorë ga eni. Eni ga miydërwa ga pjäy ber löng wopjlúe.

⁸ Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör löng song Asia kjokyo sorë li miydëmi löng pjlúe. Llëbo shäryaraba borwa kong owa ara anmoyö, kurwa mae. Tjawa wotjlıno ga tjawa där ber löng sé ame lororwa. ⁹ Tjawa zrökoba lororwa eni. Shäryono eni, tjawa op-ping mär om go ame wlo, tjawa mär ber löng Sbö go shara wlo. Shinmoga woshraga li e. ¹⁰ Eshko ga tjawa zrökoba lërwa löngshko ga tjawa döra Sbörë. Eni ga tjawa beno löng mär ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado. ¹¹ Rokërwa bomi kong ga pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtemi wlo. Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorë li eni. Eshko ga nopga syöshtono ara li ber löng wopjlú ba tjok, borwa kjishko.

Llëbo shärye Pablorë lara li shäryara llëme

¹² Miydërwa ga tjawa jëktong pjlo bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krë ara wopjlú e kjishko. Tjawa kjimtara Sbörë, ga tjawa tjëlno bek iyado, llëye jnenorwa è kong llëme. Tjawa mär löng kjok miydë kjok ère kjing go li go llëm, tjawa mär löng Sbö wopjlú li go. ¹³⁻¹⁴ Kjibokwo tërwa bomi kong wëë, llë loklo miydëmi pjlu wlo. Eerishko ga tjawa sorë miydëmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorë miydëmi pjire. Eni ga Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjây krë borwa kjishko ga pjlu, tjawa krë bomi kjishko sorë ga eni.

¹⁵ Miydër ga pjây löng wopjlú bor tjok lër. E kjishko ga tja jek äär bomi ik pjloglo pjok loror, pjây ber wopjlú wlo. ¹⁶ Tja jek Macedonia kjokyoshko ga pjây in äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjây in obi loror. E irgo ga tja wotjlino ga tja kjimtëmi jek Judea kjokyo wlo bakoe loror. ¹⁷ Gueniyo shäryoror eni llëme. ¿Eni ga pjây wotjlik ga shäryër eni lororshko ga woyotjlinor yotso llëme lëmere? Nopga kjok ère so, «Tja llëbo shäryë» le oblë kong, gueniyo wotjlik ba pjluushko ga shärye eni llëme. ¿Pjây wotjlik ga tja eni lëmere? ¹⁸⁻¹⁹ Llëye lara Sbörë li shärye eni iyado. Miydëmi ga e jlöe. Ga tjawa omshäryë eni bakoe. Era jlö eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbö Wa Jesucristo li roy lororwa bomi kong, ga era, llëye lara li shärye eni iyado. E kjishko ga «Shäryërwa» lororwashko ga shäryërwa eni. ²⁰ Llëbo lara Sbörë bi kong jlökoyo kës li beno shäryaga Cristorë. E kjishko ga shji tönshko ga «Llëbo lara li shäryara eni» lëy, Sbö poshrëy wlo. ²¹ Shji tönno beno tjeng Cristo tjok, ga rayëy llëm li, e laga Sbörë. Shji iara beno tjeng dboy ba kong. ²² Ba Sëya ichara bi go, ber kësbang bi tjok wlo. Shji jyä tara eni, shji baïya li miydëy e go wlo. Ga miydëy e go ga llono ga llëbo pjlu twe bi kong lara kës li twe bi kong eni bakoe.

²³ Tja jek bomi shwoy Corinto

kjokyo loror. Gueniyo tja to jek llëm, pjây wlon ara anmoyö llëm wlo. Miyde Sbörë pjir ga eni. Rokër ba kong ga llëbo lër li eni llëm ga tja shdüya. ²⁴ Pjây mär Cristo go sorë li laga tjawarë, e lorwarë llëme. Miydërwa ga pjây mär löng ba go jlökoyo. Tjawa bomi kjimtaga erö, pjây löng wopjlú wlo.

2

¹ Miydoror ga pjây in öör kjwe ga pjây ioror beno löng woydëe. Ga shäryër bomi kong eni ame loror. Tja jek bomi shwoy llëm e kjishko. ² ¿Pjây ioror beno woydë kjwe ga tja iaga èrë ber shäng wopjlú obi? Pjây ioror beno tjeng woydë li eröe. ³ Pjây in jek äärshko ga woydër ga tja iëmi ber shäng wopjlúe. Eshko ga miydër ga pjây löng wopjlú bor wopjlú li kjishko bakoe. Gueniyo pjây in äär ga tja iëmi woydë li woydoror eni llëme. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjishko. ⁴ Miydoror pjlu ga kjibokwo li lëmishko ga pjây ber löng woydëe. E kjishko ga tërshko ga tja woydë, tja wosong, tja slar èë bako, pjây iër ber löng woydë li woydoror llëm kjishko. Gueniyo toror eni, pjây woydër ara li miydëmi e go wlo.

Ëye llëbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwlö llëme

⁵ No shäng kjlara, tja iara woydë sira. Gueniyo pjây uunkong iara woydë sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyö llëm wlo. ⁶ Pjây ara omshduno. Erö ga bue, shdüy ame. ⁷ Eerishko ga owa shäryara li iozï ber tjwlö ame, woyojezïa. Eni ga ber shäng woydë ara anmoyö, llëbo owa shäryara li kjishko llëme. ⁸ Rokër bomi kong ga woydëmi ara li pizï ba kong obi.

⁹ Kjibokwo toror bomi kong eni, pjây tjlin wlo, tja kolëmi äär jong ba dbo gore miydër wlo. ¹⁰ Ëye llëbo owa shäryono ga owa li ioromi beno tjwlö llëmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga inor ga llëbo li owa jlökoyo, ga ioror beno tjwlö

llēmshko ga shäryoror Cristo bokso bomi kjishko, ¹¹ shji jyāpgwe Äre llēm wlo. Llëbo owa shärye woydë bi tjok li miydëy tjan.

Cristo tjlökwo roy pjlú lagaga

¹² Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjlú lëshko ga nopga löng eshko li iara Tjlapga Jesúsde tjlökwo li kuk woydë ara. ¹³ Eni ëmdë ga tja shäng wlëp llëm, bor kjlara Tito shäng eshko llëm kjishko. E kjishko ga epga rayoror beno löng eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wlëk shara.

¹⁴ Ængkwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba ængkwagaga li töya uunkong, ga söya jek ba irgo, oblë zana li shrëya lok wlo. Shjira söya Cristorë kjone pogo, ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong, llëbo owa li zäy pjir wlo wleni. Ba tjlökwo roy pjlú li, e Sbö kong llëbo lö pjlëblë wleni. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁵ Llëbo lö pjlëblë sukoba Sbö kongshko ga ba lö li dbo ara. Tjlökwo roy pjlú li lëy oba kongshko ga shdär kjone pogo, llëbo lö dbo ara wleni. Sbö kong ga shji llëbo lö pjlëblë wleni. Ga nopga där wlo li, nopga pjir wlo li, lö ëre kuya lok wëlle. ¹⁶ Nopga pjir wlo löng li kong ga lö owa wleni, e ba zrökklo kjishko. Nopga där wlo löng li kong ga lö pjlëblë wleni, e ba dökklo ber löng së wlo kjishko. Æye dbo ara, kjok miydë ara, pak ëre shäryë pjlú wlo llëme. ¹⁷ Nopga ara to löng tjlökwo li lë, dbur shak e go wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. Tjawa Cristo parkaga kjishko ga tjawa ichara Sbörë pak ëre shäryë Cristo dbo go, ga tjawa ïya sök ïyado. E kjishko ga tjawa tjlë beke.

3

Tjlökwo twara Sbörë tjaqlën, beno ïyado wlo

¹ Tjawa tjlë eni, tjawa krë e go wlo llëme. No kjone kjone to löng tjlökwo roy lëshko ga kjibokwo söya tjeng ba tjok, jyã tara oblërë ba kong,

ga äär kjone pogoshko ga pïya nopga kong, epga parkë pjlúe miyde lok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjây wotjlik ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong lëmiro? ² Eni llëme. Pjây om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Æye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjây jëk löng sorë li ïga wëlle. Ga pjây woyotjlinwa ïyado. ³ Æye kjibokwo të woydë ga jyã te ba shtikklo go kjibokwo go, llëm ga jyã te ak kjwangyo go. Pjây kjimtara Cristorë ara borwa kjishko li miydëba wlo ga pjây iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyã li tara ba shtikklo go llëm, tara ak kjwangyo go llëm bakoe. Pjây kjlopswara Sbö Sök ïyado Sëya lirë beno oblë, pjây kjim-tara li miydëba e go wlo. Jyã tara wleni lërwa li e.

⁴ Lërwa eni Sbö bokso ga pjlú, tjawa mär löng Cristo go kjishko. ⁵ Pak ëre shäryërwa tjararë om go ga æe. Kjok miydë twaga Sbörë borwa kong kjishko ga shäryërwa ga pjlúe. ⁶ Tjawa iara Sbörë beno löng tjlökwo twara tjaqlën, beno ïyado wlo li laga ba Sëya go, kjok llgwekklo go llëm, ga tjawa iara beno löng ba shäryë pjlúe. Kjok llgwekklo li, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo. Gueniyo Sbö Sëyara, shji ie ber löng së ïyado.

⁷ Kjok llgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kälä dbo ara, ga ba bokkwo li ïya Israel tjëyogarë ga æe. E irgo ga kälä dbo ara li jenoe. ⁸ Gueniyo tjlökwo lara jlökoyo tjaqlën ba Sëya go li, era tjwlö ara anmoyö. ⁹ Llëbo, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo li, e tjwlö ara. Gueniyo llëbo, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso wlo li, era tjwlö ara anmoyö. ¹⁰ Ga llëbo oblë äär tjwlö ara eni llëme. Eni ga tjwlö ara anmoyö kjishko ga llëbo tjwlö ara dënashko li beno tjwlö llëm wleni. ¹¹ Llëbo twara dënashko li tjwlö ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llëbo twara

ppir llëm wlo li, era tjwlō ara anmoyō.

¹² Tjłōkwo tjaqlën li kjışhko ga lërwa ga llëye bangkjrërwa llëme. ¹³ Dënashko ga Moisés tjlē Israel tjëyoga kongshko ga bokkwo kjinyë shwong go, ba bokkwo kãã dbo ara jer jek li İya lok llëm wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. ¹⁴ Dënashko ga epga iara Sbörë beno lōng kjok llgwekklo li kuk woydë llëme. Eerishko ga llë loklo miyde lok llëm obi, lōng bokkwo kjingak ppir wleni. Ga ber lōn bokkwo kjingoklo li kjak llëm wleni obi, kjaga Cristorë erō kjışhko. ¹⁵ Eerishko ga kjok llgwekklo li lëba ba kongshko ga lōng bokkwo kjingak ppir wleni obi, woyotjlİya lok yōtso ga äe. ¹⁶ Gueniyo ëye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak ppir wleni li, e dār ber İga wëlle wleni shara. ¹⁷ Tjlapga li, Sbō Sëya, e kjlarasoe. Sbō Sëya, e bi dōga. ¹⁸ Eni ga shji beno lōng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sëyarë shäng, shji jëk ber lōng Tjlapga Jesús İ dik wlo. Eni ga shji İkoba ga Tjlapga li sorë, e miydëba bi go.

4

Tjawa tjwlō ara llëm, tjłōkwo lira tjwlō ara

¹ Tjawa kjimtara Sbörë ara kjışhko ga pak ëre twara borwa kong, shäryërwa wlo. E kjışhko ga tjawa wosonkë llëme. ² Llëye owa shäryak lütshko, lökyo buk wleniyo li shäryërwa llëme. Èye jyāpgwërwa llëm, Sbō tjłōkwo roy lërwa bek, kukoba wëlle wlo erä. Shäryërwa lōng eni, tjawa İkobashko ga llëbo owa shäryororwa lëba Sbō kong ga ä wlo. ³ Tjłōkwo roy pjlú li lërwa lōng li ber ë kong wëlle llëm wleni ga epga lōng ppir wlo kjışhko. ⁴ Cristo, e so Sbō kjoyo, e dbo kãã ara bakoe. E sorë miydëy ba roy pjlú li go. Eni ga ba roy pjlú li, e iök shjiy pjang kjok ro sİ roy wleni. Gueniyo nopga ppir wlo li

bokkwo kjingara kjok ëre so sbō lirë, Cristo roy pjlú li kuya lok wëlle llëm wlo. ⁵ Tjawa om go li roy lorwarë llëme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lërwa bomi kong. Tjawa lōng parkë bomi kong ba kjışhko erä. ⁶ Kjok shäryara Sbörëshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro sİ roshko. Ga iök ichara wen shjiy bi pjlúshko eni wleni bako, Sbō dbo kãã ara li sorë miydëy Cristo go wlo.

⁷ Klung sbi buk kwara tjwlō ara llëm, roshko llëbo tjwlō ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjwlō ara llëm, tjłōkwo twara Sbörë borwa kong lërwa wlo li, era tjwlō ara. Llëye shäryërwa lōng borwa dbo om go li go llëm, shäryërwa dbo twe Sbörë borwa kong li go erä. ⁸ Llëbo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber lōng e tjok lorwarë llëme. Llëye shäryërwa miydërwa llëm, gueniyo tjawa wosonkë llëme. ⁹ Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba llëme. ¹⁰⁻¹¹ Dbar kjwobi go ga tjawa opyë ber zrökoba wlo, Jesús İ dik, miydëba e go wlo ga borwa kjimtaga ber lōng së wlo li e. ¹² Tjawa zrökoba woydëshko ga tjawa parkë, pjäy ber lōng së İyado wlo.

¹³ Sbō tjłōkwo tak pjang eni: «Tja mär Sbō go kjışhko ga tja tjłëno.»* Ga tjłōkwo lërwa, tjawa mär ba go kjışhko eni bakoe. ¹⁴ Miydërwa ga Tjlapga Jesús woshrara Sbörë irōng obi. Ga llono ga tjawa woshre irōng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber lōng ba tjok. ¹⁵ Llëbo uunkong ëre shäryë, ber pjlú bomi kong wlo, Sbō wopjlú li kjışhko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber lōng wopjlú Sbō tjok, ga Sbō ie lok ber kësbang, tjwlō ara bakoe.

¹⁶ E kjışhko ga tjawa wosonkë llëme. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ëre dbo lon sira sira, gueniyo borwa wotjlİk lira dbokjrë jek këgong këgong. ¹⁷ Llëbo wen borwa kong

* 4:13 Salmo 116.10.

owa eerishko li pjiir. Borwa kong ga e kjang llëm, tjwlõ ara llëm bakoe. Llono ga llëbo tjeng kës ëre kjishko ga tjawa kong llëbo twe Sbörë. Era pjiir llëm, ga tjwlõ ara, llëbo wen borwa kong eerishko li kjinmo anmoyõ. ¹⁸ Llëbo ïgöy wëlä li pjiir, gueniyo llëbo ïgöy llëm lira pjiir llëme. E kjishko ga llëbo ïgöy wëlä li woyotjlinwa llëm, llëbo ïgöy llëm li woyotjlinwarë döe.

5

Bi doyo tjaqlën

¹ Bi doyo ëre so ukwang kjoyo, e ber ïyado wlo llëm kjishko. Shji wolonoshko ga äska doyo twe Sbörë bi kong oblë kjok dogo. Era pjiir llëm, shäryaga norë llëm bakoe. ² Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tjaqlën li twe bi kong jekdo. ³ Doyo tjaqlën li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llëme. ⁴ Shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji löng song ïyado. Gueniyo bi doyo pjiir wleniyo ëre rayëy woydë dö llëm, äska woydëy oblë, pjiir llëm wleniyo. ⁵ Shji poshäryara Sbörë, doyo tjaqlën ber bi kong pjlú wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tjaqlën li twe bi kong eni bakoe.

⁶ Miydëy pjlú e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo, shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llëm obi gueniyo. ⁷ Shji mär löng ba go, llëbo ïgöy wëlä li go llëme. ⁸ Shji löng wopjlú ba koshë. Shji wolon, shji to ber löng ba tjok ïyado wlo dey. ⁹ Gueniyo shji löng së obire, de shji wolonde, shji drön ara, llëbo woyde Tjlapga lirë shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjlú bi tjok wlo. ¹⁰ Llono ga shji uunkong roke Cristorë äärlöng ba zlong bäng, ga shji jëktong kjok ëre kjing go sorë li llgweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwlëya, llëbo shäryoroy pjlúre, de oware li kjishko.

Shji iara Sbörë beno löng wlëp ba tjok

¹¹ E kjishko ga Tjlapga Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjlokwo kjrëba wlo. Tjawa sorë miyde Sbörë pjlúe. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe. ¹² Lërwa bomi kong eni jek obi, pjäy ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Lërwa bomi kong, tjawa läywe nopga krë ä wleniyo lirë owashko ga dboryëmi ga pjlú wlo. Epga krë ara, llëbo ïgöy wëlä li kjishko, gueniyo wotjlik lok owa ba pjlúshko.

¹³ Pjäy wotjlik ga tjawa skwë wleni lëmi ga e Sbö kjishko. Pjäy wotjlik ga tjawa wotjlik pjlúe lëmi ga e bomi kjishko. ¹⁴ Tjawa parkë eni kjluwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjishko. Miydërwa ga e wolono nopga uunkong kjishko. Eni ga nopga uunkong li wolono ba tjok wleni. ¹⁵ E wolono nopga uunkong kjishko, ëye löng së ga llëbo shärye Cristo kong wlo, llëbo shärye ba kong om go wlo llëme. E wolono ba kjishko, ga woshrara Sbörë iröng obi.

¹⁶ E kjishko ga tjawa oblë woyotjlik, nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwoyotjlik dik llëme. Dënashko ga Cristo woyotjlinorwa baïya dik. Eerishko ga woyotjlinwa eni ame. ¹⁷ E kjishko ga ëye tönö beno tjeng Cristo tjok ga kjlopswara Sbörë beno löng tjaqlën wleni. Wotjlik löng dënashko sorë li, e pjitonge. Beno löng wotjlik oblë shara. ¹⁸ Llëbo uunkong ëre shäryaga Sbörë. Shji iara beno löng wlëp ba tjok Cristo kjishko, ga tjawa ichara beno löng ba roy shdök oblë kong, tjlokwo kjre lok wlo, ber löng wlëp ba tjok bako wlo. ¹⁹ Cristo ichara Sbörë wolon, owa pjang nopga Sbö miydë llëm wleniyo go li löya ber dret wlo, epga ber löng wlëp Sbö tjok wlo. Ga tjawa iara beno löng tjlokwo ëre roy shdöga ²⁰ Cristo äska. Tjlokwo lërwa ë kongshko ga laga Sbörë om go wleni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjäy ber löng wlëp Sbö tjok. ²¹ Cristo llëbo owa shäryono llëme. Gueniyo ichara Sbörë wolon, owa shäryoroy li potjwlëk e go wlo,

shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

6

¹ Tjawa parkë löng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjây kjimtara Sbörë ba wopjlú kjîshko li iëmi ber tjwlo llëm wleni llëme. ² Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjläno eni:

«Bomi kjimtozlong dbaryo li öötongshko ga pjây kuror.

Bomi dözlong dbaryo li öötongshko ga pjây kjimtoror.»*

¡Bi kjimtozlong dbaryo le li eeri! ¡Bi dözlong dbaryo le li eeri bakoe!

Llëbo weno Pablo kong owa ara

³ Llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, ikoba ga pjlu wlo, tjlokwo lërwa löng li owa lëba llëm wlo, tjawa parkë Sbö kong li owa lëba llëm wlo bakoe.

⁴ Tjawa drön parkë pjlu Sbö kong, tjawa ikoba ga pjlu wlo. Llëbo wen borwa kong owa ara ga kurwa kjinge.

⁵ Olö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber löng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë bakoe. Tjawa parkë kjang, tjawa pë llëm, tjawa pjli kuk ara bakoe. ⁶ E wopro ga llëbo owa shäryërwa llëm, tjlokwo lërwa löng li llë loklo miydërwa pjlu, tjawa iirkë maling llëm, tjawa wopjlú oblë tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblë woydërwa ara jlökoyo, ⁷ tjawa tjlä bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk löng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe.

⁸ Olö ga tjawa bangkjrëba, olö ga tjawa bangkjrëba llëme. Tjawa läywëba pjlu, tjawa läywëba owa bakoe. Tjlokwo bek lororwa ëmdë ga tjawa jyö äe lëba. ⁹ Tjawa miydëba löng pjlu ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wolon to wleni ëmdë ga tjawa löng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llëm obi. ¹⁰ Tjawa löng song kjoyo ëmdë ga tjawa löng wopjlú. Tjawa llëye llëm ëmdë ga oblë kjimtërwa ara, tjlokwo lërwa löng li go. Tjawa llëye llëm kjoyo ëmdë ga

llëbo tjwlo ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹ Pjeyoga Corinto so, tjawa tjläno bomi kong jlökoyo. Pjây woydërwa ara. ¹² Pjây woydërwa pjlu iyado, gueniyo tjawa woydëmi löng llëm wleni. ¹³ Pjây woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozï eni bakoe. Tja tjlä shäng bomi tjok, pjây bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjlokwo kfragaga llëm wleniyo tjok llëme

¹⁴ Shji jëk Sbö tjlokwo kfragaga llëm wleniyo tjok llëme. ¿Llëbo pjlu shäryaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro sï roy, e jëk ëng tjok sorë? ¹⁵ ¿Cristo, Ä, e wotjlik kjrinaso sorë? ¿Sbö tjlokwo kfraga, Sbö tjlokwo kfraga llëm, e jëk ëng tjok pjlu sorë?

¹⁶ Sbö, sböpga jyäglö, e poshrëkoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök İyado li u wleni. Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjläno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,
ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.

Tja ber ba Sbö,
ga epga ber bor nopga bakoe.»†

¹⁷ «“E kjîshko ga pjây ber löng ba tjok ame,
pjây opkjos löng dboshko dey.

Llëbo porwako llëm wleniyo porwëmi llëm,
enira pjây wlokrër” le Tjlapga Sbörë eni.»‡

¹⁸ «Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjlu. E tjlä ga
“Tja ber bomi data,
ga pjây ber bor wapga” le.»§

7

¹ Pjeyoga, tjlokwo ëre iara Sbörë beno bi kong. E kjîshko ga llëbo owa shäryë löng kës li rayë pjire. Llëbo owa shäryë bi doyo go ame, shji wotjlik owa ame bakoe. Sbö bangkjrëy ara kjîshko ga woyde ga shji jëk löng pjlo bek jlökoyo.

* **6:2** Isaías 49.8. † **6:16** Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27. ‡ **6:17** Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41. § **6:18** 2 Samuel 7.14.

Pablo wopjlú, Sbö tjlökwo kragaga löng Corinto kjokyo li kjishko

² Tjawa woydozia. Tjawa wotjlino owa ë kong llëm, llëbo owa shäryororwa ë kong llëm, ëye jyäpwwororwa llëm bakoe. ³ Lër bomi kong eni, bomi wlongglo wlo llëme. Tjawa löng sere, de tjawa wolonore, pjây woyotjlina iyado, e loror bomi kong pjir tjän. ⁴ Tja tjlë bomi kong jlökoyo. Tja wopjlú bomi tjok. Tja dbokjrë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopjlú anmoyö.

⁵ Tjawa shrono löng Macedonia kjokyo ga tjawa woshtono llëm, llëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Llëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa pjlúshko bakoe. ⁶ Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe Sbörë. Ga tjawa kjimtara eni, Tito ichara borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo. ⁷ Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopjlú. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara li roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö e kjishko. Tjlëno borwa kong ga tjawa ïmi woydë, ga pjây löng woydë ara iyado bor kjishko le. E kjishko ga tja beno wopjlú jek këgong.

⁸⁻⁹ Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjây ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjây woydë ara eshko li kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi pjir, woydara Sbörë sorë li eni. Eni ga e beno bomi kong owa llëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopjlú shara. ¹⁰ Shji llëbo owa shäryonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete. Shji döya llëbo owa shäryë löng li dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë li, e llëno llëme. Llëye shärye ba kong

pjlú llëm, epga wolon erä.

¹¹ Pjây iara Sbörë beno löng woydë ara li kjishko ga llëbo weno bomi kong pjlú oblë oblëe. Pjây beno löng wotjlik beke. Pjây jëk pjlo bek li pimi woydë ara Sbö kong. Llëbo owa li kjishko ga pjây iirkono ara, Sbö bangkjrromi ara bakoe. Llgwemi ber bëy wlo loromi. Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga ïn ga pjây llëbo owa shäryono llëme. ¹² Pjây kjlara llëbo shäryono oblë kong owa. Kjibokwo toror bomi kongshko ga toror shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlümi ara li miydëmi pjlú Sbö bokso wlo. ¹³ Llëbo uunkong shäryak beno pjlú kuzong ga tjawa dbokjrono ara.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlú. E kjishko ga tjawa dbokjrono jek këgong. ¹⁴ Dënashko ga tjlökwo loror bomi kong kës li, e jlöe. Ga Tito jekdë bomi ik llëm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga ïna öör ga eni jlö bakoe. Tja beno wopjlú e kjishko. ¹⁵ Tito öötong bomi shwoy ga wlokjrromi pjlú, bangkjrromi ara. Eshko ga llëbo lara bomi kong dö li koloromi pjire. E kjishko ga llëbo tjeng kës ëre woyotjlüya ga pjây woyde jek këgong. ¹⁶ Miydër ga llëbo pjlú li shäryomirë. Tja wopjlú e kjishko.

8

Shji llëbo twë oblë kong

¹ Pjeyoga, Sbö wopjlú li kjishko ga ba tjlökwo kragaga löng Macedonia kjokyo li kjimtara ara. Lërwa woydë bomi kong, miydëmi wlo. ² Llëbo weno ba kong owa anmoyö ëmdë ga löng wopjlú iyado. Löng llëye llëm ëmdë ga llëbo twara lok Sbö tjlökwo kragaga oblë kong ara, löng llëbo ara wleni. ³ Miydër pjlú ga llëbo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llëbo twe ga pjlú li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe. ⁴ Rokara borwa kong jlökoyo ga epga ichërwa llëbo twë Sbö tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li kong. Ba kong lok ga llëbo twe oblë kong li, e tjwlö ara.

⁵ Bäm go ga wotjlik lok llëye woyde Tjlapgarë shärye wlo li, e shäryë le. Ga llëye lororwa ba kong shärye wlo li, e shäryara lok eni, woydara Sbörë sorë li eni. Llëbo shärye ara eni lororwa llëme.

⁶ Dënashko ga pjây ichara Titorë dbur tóng, iche oblë kong wlo. E kjishko ga Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjây kjimte llëbo pjlú shäryoromi sira dënashko li shäryë äär jong ba dbo go wlo. ⁷ Pjây llëbo kës li shäryë pjlú anmoyö. Pjây mär Sbö go pjlú, Sbö tjlokwo roylëmi pjlú, pjây kjok miydë ara, oblë kjimtëmi woydë jlökoyo bakoe. Eni ga llëbo twozï oblë kong pjlú eni bakoe.

⁸ Shäryozï eni lotë bomi kong llëme. Sbö tjlokwo kragaga oblë omshäryono sorë li lotë bomi kong, oblë woydëmi jlökoyo baïya dik wlo. ⁹ Miydëmi pjlú ga Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko ga llëbo uunkong baïya ëmdë ga e raryara beno, opyono beno shäng song bomi kjishko, pjây ber löng llëbo ara ba kjishko wlo.

¹⁰ Eeri ga öötong lu pjlara ga nopga wotjlino llëbo twë oblë kong bäm go li pjây, ga llëbo tworomi eni eshko. E kjishko ga llëbo shäryëmi obi ga pjlúe lër bomi kong. ¹¹ Eshko ga llëbo woyotjlino, shäryoromi löng wopjlúe. Eerishko ga shäryozï eni äär jong ba dbo go bakoe. Pjây kjlara kjlara, llëbo twozï, äär bue kjone ga eshko. ¹² Eye llëbo twë woydë oblë kong ga Sbö wopjlú ba tjok, llëbo twe ga bue li sira dö gueniyo. Shji iche Sbörë llëbo bishïya llëm li twë oblë kong llëme.

¹³⁻¹⁴ Pjây ichër shäng llëbo twë oblë kong, pjây ber löng song guing llëme. Eerishko ga pjây llëbo ara kjishko ga epga kjimtëmi ga pjlúe. Llono ga pjây llëye dret ga pjây kjimte lok ga pjlú, eshko ga epga llëbo ara kjishko. Eni ga uunkong llëbo tjok ïyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Eye dli tönö bayo ara ga e beno obi llëm,

eye omtönö chira ga e beno bek bakoe.»*

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjök tjok

¹⁶ Tito iara Sbörë bomi woyotjlik ara, botoya dik. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁷ Ichorwarë jek bomi ik llëm obishko ga jek woydë bomi ik le shäng tjän. Eni ga ichororwashko ga jölö le shäng wopjlúe. ¹⁸ Bi kjlara ichërwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkë Sbö kong pjlúe. E kjishko ga Sbö tjlokwo kragaga löng kës li wopjlú ba tjok. ¹⁹ E kjrara Sbö tjlokwo kragaga löng lirë jek borwa tjok Jerusalën kjokyo wlo. Eshko ga llëbo tóng tjeng twërwa ba kong wlo li sörwa jek ba kong. Woydërwa ga llëbo li kjreshko ga Tjlapga poshrëya lok ara, ga miyde lok ga epga kjimtëy woydë ara bakoe. ²⁰ Shäryërwa eni, tjawa lëba owa, dbur ara tönwa löng li kjishko llëm wlo. ²¹ Tjawa drön ara, llëbo shäryërwa ber bek Sbö bokso wlo dö llëm, shäryërwa ber bek nopga bokso wlo bakoe.

²² Bi kjlara ichërwa jek ba tjok obi. Era pak shäryono Sbö kong oblë oblë, ga ïnwa ga parkë woydë jlökoyo. Miyde ga oblë kjimtëmi woydë ara kuzong ga jek woydë bomi ik bakoe. ²³ Tito, era bor yorkaga, parkë shäng bor tjok, ber pjlú bomi kong wlo. Pjeyoga do pjök obi lira ichaga Sbö tjlokwo kragaga löng lirë, Cristo iëba ber kësbang, tjwlö ara ba kjishko wlo. ²⁴ Domerga mya li woydozï jlökoyo, pjây läywororwa pjlú li, e eni jlöe le Sbö tjlokwo kragaga löng kës lirë wlo.

9

Shji llëbo twë oblë kong sorë

¹ Tjlokwo tër bomi kong, dbur tömi löng bi pjeyoga kong li kjishko llëm ga pjlúe. ² Miydër ga oblë kjimtëmi woydë jlökoyo. Tja krono ara Macedonia soga kong bomi kjishko. Tja tjlä ba kong ga «Eeri ga öötong lu pjlara ga Acaya soga wotjlino llëbo twë oblë kong» lër eni. Kuya lok ga kjone kjone wotjlino löng eni bakoe.

* 8:15 Éxodo 16.18.

³ Gueniyo bi pjeyoga ichër jek äär bomi shwoy, pjây kjimte dbur tòng wlo. Eni ga tja äär eshkoshko ga pjây poshäryono löng pjir tjän, pjây läyworor sorë li eni. ⁴ Macedonia sopga jek bor tjok, ga pjây wlëya lok löng wlëp wleni ga tjawa ber löng lökshko, pjây läywororwa pjlú kjishko. Eni wleni ga pjây ber löng lökshko bakoe. ⁵ Shäryë eni llëm wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi ik bäm go, pjây kjimte dbur twëmi li tòng, loromi jlökoyo sorë li eni. Shäryoromi eni pjir ga tjawa äärshko ga dbur tönomi tjeng pjir li twëmi om go borwa kong ga pjlú, pjây ichaga ërë llëme.

⁶ Oba tjlë ga «Ëye dwla dgonon ara ga bo kjrë ara. Ëye dwla dgonon chira ga bo kjrë chira bakoe» lëba eni iyado. Tjlökwo ëre woyoshrozïa. ⁷ Woyde ga pjây kjlara kjlara llëbo twë, woyotjlïmi bomi pjlúshko sorë li eni. Gueniyo shäryëmi, woydëmi llëm wleni llëm, pjây ichëba kjishko llëm bakoe. Ëye llëbo twë wopjlú ga woyde Sbörë arae. ⁸ Sbö wopjlú li kjishko ga pjây kjimte llë pogo go ga pjlú, llëye pjir bomi kong llëm wlo. Ga llëbo twe bomi kong e kjinmo, oblë kjimtëmi e go ga pjlú wlo, ⁹ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Nopga löng song li kjimte,
kong llëbo twe ara.

Llëbo pjlú shäryara li,
e ber iyado wlo.»*

¹⁰ Dwla dguëy wlo li, e twaga Sbörë bi kong. Dli uëy wlo li, e twaga erë bakoe. Ga pjây kong llëbo twe ara, oblë kjimtëmi ga pjlú wlo, llëbo pjlú wen ara ba kjishko wlo. ¹¹ Eni ga pjây kong llëbo twe oblë oblë ara, oblë kjimtëmi wopjlú iyado wlo. Eshko ga llëbo twëmi li kjre bi pjeyogarëshko ga epga ber löng wopjlú Sbö tjok ba kjishko. ¹² Kjimtoromi enishko ga llëye woyde li ber ba kong. Gueniyo erö llëme. Nopga ara ber löng wopjlú Sbö tjok bakoe. ¹³ Kjimtoromi enishko ga miyde nopgarë e go ga pjây

mär Cristo go jlökoyo, ga Sbö poshrëya lok e kjishko. Cristo roy pjlú li kjimtoromi. Ga oblë kjimtoromishko ga Cristo koloromi bakoe. ¹⁴ Eshko ga Sbö wopjlú li kjishko ga epga kjimtoroma ara bomi kjishko. E kjishko ga ber löng syöshtë Sbö kong bomi kjishko wopjlúe. ¹⁵ Llëbo shäryara Sbörë bi kong kësbang anmoyö. Lëy ga tjlökwoy drete. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

10

Pablo lano, e parkë sorë li kjishko

¹ Pjây kjone kjone tjlë ga tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlë bomi kong yötso, pjây bangkjrër ara wleni, ga tja shäng pjola ga tja tjlë bomi kong kjang, pjây bangkjrër llëm wleni lëmi eni. E kjishko ga tja Pablo, pjây kong llëbo lër woydë sira yötso, wopjlú, Cristo tjlëno sorë ga eni. ² Pjây kjone kjone wotjlik ga tjawa jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik lëmi. E kjishko ga tja äärshko ga ëye wotjlik eni ga wlon jlökoyo kjluwe. Rokër bomi kong ga tja iëmi bomi wlong eni llëme. ³ Tjawa löng kjok ëre kjing go, gueniyo tjawa ëngkjwë nopga kjok ëre so dik llëme. ⁴ Tjawa ëngkjwë llëbo tjeng kjok ëre kjing go go llëme. Tjawa kong kjok miydë twe Sbörë, llëbo owa dbo ara wleniyo li zanwa pjir e go wlo. ⁵ Nopga wotjlik oblë oblë, shji ie ber löng Sbö tjlökwo miydë llëm wlo le li zanwa pjir Sbö kjok miydë li go. Nopga pinwa wotjlik oblë, ber löng Cristo kolë wlo shara. ⁶ Ìnwa ga pjây beno löng Cristo kolë pjlúshko ga ëye beno Cristo tjlökwo llë kolë llëm ga shdunwa eshko.

⁷ Pjây llëbo llgwek, llëbo ïgömi wëllë li go eröe. Kjone kjone tjlë ga «Cristo nopga li tjawa eröe» le. Gueniyo tjawa Cristo ï bakoe. Woydër ga e miyde lok pjlúe. ⁸ Tja kong dbo twara Sbörë, pjây ichër wlo. Tja krë ba kjishko ara kjwe ga e lökyokjrër llëme. Tja iara beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo,

* 9:9 Salmo 112.9.

pjây dir wlo llême. ⁹ Kjibokwo ichoror bomi kong kjwobi li ichoror jek bomi shgawoklo wlo llême. ¹⁰ No kjone kjone tjlê ga tja tjlê kjang anmoyô bor kjibokwo go, gueniyo tja shâng bomi tjokshko ga tja tjlê ma, tjlôkwo lër li llêno llêm wleni le. ¹¹ Eye tjlê eni ga woyde ga lông sjêke. Tjawa lông pjola ga tjawa tjlêno ba kong borwa tjlôkwo go sorê ga tjawa äär lông ba tjokshko ga tjawa tjlê ba kong eni bakoe.

¹² No kjone kjone opposhrêk om go äe. Tjawa tjwlô ara baïya dik lërwa llême. Gueniyo llêbo shärye lok kä llêm wleni, optjlik lok ba tjlïkkïo shäryara om go li go, ga ëng tjlik eni ëng tjok bakoe. ¹³ Tjawara opposhrêk om go llême. Tjawa krê, pak twara Sbörê borwa kong li kjïshko eröe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo li ichaga erê. ¹⁴ Tjawa öör bomi ik llêm kjwe ga tjawa krê bomi kjïshko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjlú lë bomi kong kuzong ga tjawa krê, pak shäryororwa bomi tjok li kjïshko ga llêbo owa shäryërwa lông llême.

¹⁵ Tjawa krê, pak shäryara oblêrê li kjïshko llêm bakoe. Woydërwa ga pjây mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkê bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe. ¹⁶ Eni ga tjawa äär Sbô tjlôkwo roy pjlú lë kjok shto oblê oblê, pjây lông lishko jek këgong obi, eye äätê llêm obishko. Pak shäryara oblêrê lishko ga tjawa krê woydê pak shäryororwa eshko li kjïshko llême. ¹⁷ Gueniyo ga «Eye krê woydê ga krê Tjlapga kjïshko dey.»* ¹⁸ Shji ber pjlú wlo ga woyde ga shji poshrêga ber Tjlapgarê. Shji opposhrêk om go ga llêno llême. Eye opposhrêk om go ga ber pjlú llême. Eye poshrêga Tjlapgarê ga era ber pjlú jlôe. Nopga ber tjwlô ara wlo ga opposhrêk om go llêm, e poshrêga ber Tjlapgarê dey.

11

No kjone kjone tjlê ga «Tja Sbô tjlôkwo roy laga Jesús äska» le, miga jyô

* 10:17 Jeremías 9.24.

erä

¹ Tjlôkwo lër shâng bomi kong li kuzi jek obi, kumi ga tja tjlê kä llêm wleni gueniyo. ² Pjây ymoyotkër ara, pjây ymoyotke Sbörê sorê ga eni. Kjoglo domer miydoydê llêm obi wleniyo twêba domer kjlara kong, orkwosmok ba tjok wloshko ga kjoglo li ber baïya eröe. Pjây twër woydê Cristo kong eni bakoe. ³ Dënashko ga Eva jyäpgwara dgur lirê. Ga bangkjrër ga pjây jyäpgwêba eni bako, pjây mär ber lông Cristo go jlôkoyo ame wlo lër. ⁴ Olô ga no äär bomi shwoy ga tjlôkwo le bomi kong owa wleni. Jesús roy oblê le bomi kong, lororwa bomi kong sorê li dik llême. Sëya oblê twe woydê bomi kong le. Tjlôkwo oblê le bomi kong bakoe. Eshko ga tjlôkwo li kjrëmi woydê jekdo, gueniyo tjlôkwo kjrëmi llêm dey. ⁵ Epga wotjlik ga Sbô tjlôkwo roy laga Jesús äska tjwlô arayo li epga om go le. Gueniyo lër bomi kong ga tjwlô ara bor kjinmo llême. ⁶ Miydër ga tja oppino tjlê pjlú wlo llême. Gueniyo tja kjok miydê ara. E inomi llêbo shäryororwa oblê oblê li go.

⁷ Sbô tjlôkwo roy pjlú loror bomi kong, gueniyo tjwlô shiror llême. ¿Tja opyono beno tjwlô ara llêm, pjây iër ber lông tjwlô ara wlo eni li, e llêbo owa shäryotê lëmire? ⁸ Tja parkê shâng bomi tjokshko ga tja potjwlêga Sbô tjlôkwo kragaga lông kjok shto oblê lirê. ⁹ Tja shâng bomi tjokshko ga tja llêye dretshko ga eye barworor llêm, bi pjeyoga Macedonia so öör bor shwoy, ga llêye woydoror li twara lok bor kong. Eni ga llêye rokoror bomi kong llêm, ga rokër bomi kong llêm iyado. ¹⁰ Cristo tjlôkwo bek li miydër pjlúe. Miydëmi lông pjlú ga e jlôe. Ga tja krê tjlôkwo shiror llêm li kjïshko Acaya kjokyo kjok kjwang jikong, tja slongga erê llême. E jlô eni bakoe. ¹¹ Tja tjlê eni, pjây woydër llêm kjïshko lëmi llême. Miyde Sbörê ga pjây woydër ara.

¹² No kjone kjone tjlê ga pak shärye lông li tjwlô ara, pak shäryërwa lông li

dik le. E kjishko ga llëye shäryër shäng li shäryër shäng İyado eni, epga krë eni ga ä wlo. ¹³ Epga opkjlopswë ber löng so Sbö tjlökwö roy İaga Jesús äska kjoyo, miga jyö erä. To löng jyörkë erä. İkoba ga parkë löng Cristo kong wleni, miga jyörkokdo löng. ¹⁴ Gueniyo ga pjây opshgawë ba kjishko llëme. Ä om go li opkjlopswë ber shäng so Sbö parkaga kjok dogo so kälä lletlet kjoyo eni bakoe. ¹⁵ Eni ga ba parkagaga opkjlopswë ber löng so Sbö parkagaga pjlo bek wleniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjishko llëme. Llono ga epga shdüya Sbörë, llëbo shäryara kës li kjishko.

Pablo krono, llëbo weno ba kong owa li kjishko

¹⁶ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo tja kä llëme lëmi llëme. Gueniyo woyotjlîmi eni wleni ga tja iozî ber shäng tjlä kä llëm wleni, tja krë sira obi wlo. ¹⁷ Miydër ga tja krë eni ga tja tjlä shäng kä llëm wleni, tja tjlä shäng Tjlapga Jesús dik llëme. ¹⁸ Nopga ara krë eni, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe. ¹⁹ Pjây kjok miydë ara lëmi, gueniyo llëye le nopga kä llëm wleniyorë li kumi kjing erä. ²⁰ Pjây ichëba parkë, bomi llëbo dökoba, pjây jyäp gwëba, oba opyë löng bomi bäm go, pjây wlongoba, pjây bokso shpokoba bakoe. Llëbo shäryë enishko ga kumi löng kjing erä. ²¹ Tjawara opshäryono bomi tjok kjang eni llëme. ¿Pjây shdunorwa eni llëm kuzong ga pjây wotjlîk ga tjawa lökkjrë wlo lëmire?

Oblë krë llë kjishko ga tja krë e kjishko bako, tja tjlä kä llëm wleni gueniyo. ²² Epga hebreoga le, ga tja bakoe. Epga Israel tjëyoga le, ga tja bakoe. Epga Abraham tjëyoga le, ga tja bakoe. ²³ Epga Cristo parkaga le, ga tja ba parkaga jlökoyo. (Tja tjlä eni ga tja skwë wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo lok. Tja iaraba shäng kjërshko pjloglo ara, ba kjinmo lok. Tja shporaba no shpokklo go dbo ara, ba kjinmo lok. Tja zrökoba woydë

lëba ara. ²⁴ Tja shpora judiogarë no shpokklo go pjloglo shkëng (5) dbaryo oblë oblëe. Pjlara pjlara ga tja shpora öötong pjloglo sak mya kjingsho shkaw (39). ²⁵ Tja shporaba kjor go pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Pjlara ga tja löraba ak go, tja zrökoba wlo lëba. Tja jek sök kjoyong kësbang roshko ga tja piktong pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Tja beno buk dlung roshko shkër kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke. ²⁶ Tja jëktong ara kjok shto oblë oblë. Tja jëktong shäng shto owashko ara. Tja di kës kës zono ara. Tja jëktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydë bor nopgarë. Tja zröya woydë nopga judio llëm wleniyorë bakoe. Tja tjlökwö lono nopga arashko ga tja zrökoba woydë. Tja tjlökwö lono nopga ara llëmshko ga tja zrökoba woydë bakoe. Tja sök dlung kjing goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbö tjlökwö kjruga le, miga jyö. Epga ëmdë ga tja zröya lok woydë. ²⁷ Tja dröno shäng ara pak kjang shäryë. Tja pono llëm shkër kjwöböso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llëm dbar kop ara bakoe. Olö ga tja smo kuno, tja shwong dret kjishko. ²⁸ Tja song, llëbo tjeng kës ëre kjishko, gueniyo erö llëme. Tja woydë ara, Sbö tjlökwö kjrägaga löng kjok shto oblë oblë li kjishko İyado. ²⁹ Roy kuror ga nopga dbo llëm ga tja woydë ara ba kjishko. Roy kuror ga nopga ichëba llëbo owa shäryë ga tja iirkë ara eshko.

³⁰ Woyde ga tja krë sira obi, gueniyo tja krë llëbo kjishko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo. ³¹ Tjlapga Jesús Sbö, ba Data li poshrëkko İyado wlo. Era om miydë ga tja jyörkë llëme. ³² Pjlara ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkë sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dë, tja shaya lok wlo. ³³ Gueniyo tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjëryo poglo go pjlor kalëkong. Tja döktong ba wloshko dwayo eni.

12

Llëbo pina Sbörë Pablo kong, shji yoïno wleni

¹ Tja krë ga llëye shir e go llëme. Eni ëmdë ga tja krë obi kjluwe. Llëye pina Tjlapga Jesúsdë bor kong shji yoïno wleni li, e lër bomi kong shara. ²⁻³ Domer shäng kjlara, Cristo tjlökwö kjraga wleniyo.* Eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga e söra Sbörë jem öötong sök kjok dogo buk kjókshko anmoyö lishko.† Ba doyo söydere, de ba sëya döre, e miydër llëme. Sböra ommiydë. Ga miydër ga ⁴ söra öötong shäng kjok ko Paraíso‡ lishko. Eshko ga tjlökwö kura, lako nopga löng kjok ëre kjing go kong llëm wleniyo. ⁵ Tja krë ara domer lër shäng li kjïshko ga pjlu, gueniyo tja krë bor kjïshko om goshko ga tja krë llëbo kjïshko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo eröe. ⁶ Gueniyo tja krë llëbo weno bor kong li kjïshko kjwe ga tja tjlä shäng bomi kong kä llëm wleni llëm, tjlökwö lër shäng li bek kjïshko. Gueniyo tja krono eni kjwe ga tja tjwlö ara lëmi, llëbo loror bor kjïshko li kjïshko eröe. Woydër ga tja tjwlö ara lëmi, llëbo shäryoror, llëbo loror bomi tjrëko li kjïshko. E kjïshko ga tja krë eni llëme.

⁷ Gueniyo tja opposhrek om go, llëbo pina Sbörë bor kong li kjïshko llëm wlo ga llëbo weno owa bor doyo ëre go, ichaga Äre wleni, beno bor barwoklo iyadoe. ⁸ Tja kjloshtono Tjlapga kong pjloglo mya, llëbo owa li döya bor kong wlo. ⁹ Kuya ga tjlä bor kong ga «Pja woydër ara. Era tjwlö ara. Gueniyo pja poptër llëm, pja dbo ara llëm wlo. Miydëp e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjïshko ga tja krë ara, tja dbo ara llëm li kjïshko, dbo twe Cristorë bor kong wlo. ¹⁰ Eni ga tja wopjlu, tja dbo ara llëm kjïshko. Tja parkë Cristo kong kjïshko ga llëbo wen owa bor kong ara, tja läywëba owa, tja shdungoba

bakoe. Gueniyo tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoyö. E kjïshko ga llëbo wen owa bor kongshko ga tja wopjlu.

Corinto sopga woyotjlina Pblorë ara

¹¹ Tja tjläno shäng kä llëm wleni, tja ichaga pjäydë ba shäryë kjïshko. No kjone kjone wotjlik ga Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska tjwlö arayo li epga le. Gueniyo tjara tjwlö ara ba kjinmo lok, tja tjwlö llëm gueniyo. Tja läywara lok owashko ga kuromi kjing erä. Zok ga tja wlikoromi kjwe. ¹² Eye Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë kësbang oblë oblë ara. Miydëba e go ga e Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska jlöe. Ga tja shäng bomi tjokshko ga tja omshäryono eni, llëbo weno bor kong owa ara gueniyo. ¹³ Llëbo shäryoror bomi tjok kës li shäryoror Sbö tjlökwö kjragaga löng kjok shto oblë oblë li tjok sorë ga eni. Llëbo oblë shäryoror bomi tjok kjrinaso, pjäy ichoror bor potjwlëk llëme. Pjäy ioror beno tjwlö oblë li dorko e kjïshko lëmi wleni ga llëbo owa shäryoror ëre iozi ber tjwlö llëm bor kong.

¹⁴ Tja wotjlik jek bomi ik pjlara obi. Ere tjok ga pjloglo mya. Gueniyo tja to shäng bomi ik, bomi llëbo woydër kjïshko llëme. Llëbo woydër li pjäy. E kjïshko ga llëbo rokër bomi kong sira llëme. Bek wlo ga wapga, e dbur töng ba dataga kong llëm, dataga, e dbur töng ba wapga kong dey. ¹⁵ E kjïshko ga llëbo botoya zan wopjlu bomi kjïshko, tja opzang shäng om go wopjlu bomi kjïshko bakoe. ¿Pjäy woydër ara eni ga tja woydëmi sira eräre? ¹⁶ Miydëmi pjlu ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy kong llëbo rokoror sira llëme. Eni ëmdë ga no kjone kjone wotjlik ga pjäy jyäpwworor e go le. ¹⁷ Nopga ichoror bomi kong kjlöbö. ¿Pjäy wotjlik ga ichoror, llëbo rokë bomi kong wlo lëmi?

* **12:2-3** Domer le Pblorë shäng li, e Pablo om go layde. † **12:2-3** Eshko ga epga tjläno ga kjok dogo tjeng kjringgwo mya, ga domer li söra öötong kjok dogo buk kjókshko anmoyö lishko. ‡ **12:4** Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

Eni llême. ¹⁸ Tito ichoror jek bomi shwoy bi kjlara obi tjok. Miydëmi pjlu ga pjay kong llëye rokara llême. Tjawa pjöyikong wotjik kjrinaso, llëbo shäryërwa oblë oblë llême.

¹⁹ ¿Pjây wotjik ga tjawa tjlä eni, pjây ber wopjlu borwa tjok wlo lë mire? Eni llême. Tjawa tönö beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tjlä löng Sbö bokso. Pjeyoga, llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, pjây mär Cristo go jek këgong wlo. ²⁰ Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjây wlën löng woydër dik llëm, ga tjawa ïmi löng woydëmi dik llëm bakoe. Bangkjrër li pjây wlën löng llëbo owa shäryë oblë oblë, pjây ënglë kar kar, pjây ymo ara ëng tjok, pjây iirkë ëng tjok, pjây tön dboy dboy, oblë läywëmi owa, oblë läywëmi ara, pjây krë ara, pjây wlëp ëng tjok llëm bakoe. Pjây wlën woydë löng eni llême. ²¹ Dënashko ga pjây kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjây pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäyromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjây wlën löng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wleni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjishko bakoe.

13

Nopga poshduna Pablorë

¹ Pjây ïn jek ëre tjok ga pjloglo mya. Eye oblë rotëshko ga laga nopga pjökde, myarerë llëm ga tjläkwö kjrëy llême.* ² Dënashko ga tja öör bomi ik pjlara. Tja jek öör bomi ik obishko ga pjây löng llëbo owa shäryë, pjây poshdunor pjire. Eerishko ga pjây uunkong poshdun jek eni obi. Tja jek äär bomi ik obi ga pjây wlën löng llëbo owa li shäryë obi wleni ga pjây songe lër ame. ³ Woydëmi ga llëbo shäryër bomi kong, Cristo tjlä bor kjishko miydëmi wëllë wlo loromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjlä bomi kong yötso ame, tja tjlä bomi kong dbo ara go shara. Shji shdüya Cristorëshko ga tjlä bi kong yötso llëm, tjlä dbo ara

go erä. ⁴ Zröraba pjang kjlös goshko ga dbo llëm wleni, gueniyo iara Sbörë beno sök së, ba dbo ara go. Tjawara dbo llëm baïya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbörë beno löng së, ba dbo ara go, tjawa parkë ber löng bomi kong wlo.

⁵ Pjây opmiydos om go, pjây mär löng Cristo Jesús go jlökoyore miydëmi wlo. ïmi ga Cristo shäng bomi tjok llëm wleni ga miydëmi e go ga pjây mär löng ba go llême. ⁶ Woydër ga miydëmi ga Cristo shäng borwa tjok, ga tjawa mär löng ba go jlökoyo. ⁷ Rokërwa Sbö kong ga pjây kjimte llëbo owa shäryë llëm wlo. Rokërwa eni, tjawa ikoba pjlu wlo llême. Rokërwa eni, pjây jëk löng pjlo bek wlo, tjawa ikoba owa gueniyo. ⁸ Llëbo shäryërwa löng kës li shäryërwa, tjläkwö bek li ber kësbang, tjwlo ara wlo. Tjawa löng tjläkwö bek li wloyoga llême. ⁹ Pjây mär löng Cristo go jlökoyoshko ga tjawa wopjlu, tjawa ikoba ga dbo llëm wleni gueniyo. Rokërwa Sbö kong iyado ga pjây ie jëk löng pjlo bek. ¹⁰ Tjläkwö ëre tër, ichër jek bomi kong bäm go, tja äär bomi shwoyshko ga tja tjlä bomi kong kjang llëm wlo. Tja iara Sbörë beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llême.

Kjibokwo pjirzlong

¹¹ Era eni ga pjeyoga, pjây ber löng wopjlu, pjây jëk pjlo bek, pjây poshdunor li kolozï, pjây wotjlis kjrinaso, pjây ber löng wopjlu ëng tjok bakoe. Shäryëmi eni ga pjây kjimte Sbörë ber löng ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte ber löng wopjlu ëng tjok bakoe.

¹² Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlue.

Bi pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

¹³⁻¹⁴ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte ara. Rokër Sbö kong ga pjây woyde.

* **13:1** Deuteronomio 19.15.

Rokër Sbö Sëya kong ga pjãy ie ber
lõng wopjlú ëng tjok bakoe.†

† **13:13-14** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyã taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjõkwo taklok kjrìng pjõkli go ga e ìlëbo kjrinaso loklo.

Carta a los Gálatas
Kjibokwo ère tara
Pablorè Galacia sopga
kong
Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwo kjragaga löng'li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok llème. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjlú lè ba kongshko ga tjlèno ba kong ga èye där kjok llgwekklo li söya bëy kjishko llème lara eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go le, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwo kjragaga li jyäpgwara lok tjlökwo bek llëm li go. Tjlèno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok bakoe lara lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlökwo kjrono. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llèbo jyä tara Pablorè, nopga eniyo li kjishko, Jesús tjlökwo kjragaga li jék löng ba tjlökwo bek llëm li go ame wlo.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja ichaga norè llème. Tja kjraga Jesucristorè, ba woshraga Data Sbö lirè bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwo roy laga Jesús äska.

² Jesús tjlökwo kjragaga löng Galacia kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwo kjragaga löng na bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlèp bakoe. ⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret wlo, shji döya llèbo owa tjeng

kjok ère kjing goshko li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörè sorè li eni. ⁵ Data Sbö li, e poshrèy, iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Tjlökwo pjlú kjrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjlú lorowa bomi kong. Ga Sbö wopjlú li kjishko ga pjäy rokara, ga ba tjlökwo li kjroromi. Eni ga tja wotjlino ga pjäy jék löng e go loror. Gueniyo pjäy roy shrono owa, koshër sök dik llème. Roy kuror ga pjäy Sbö rayono maling, ga tjlökwo oblè sömirè shara. Gueniyo tjlökwo pjlú jlökoyo li, e kjrinaso döe. Tjlökwo kjroromi kjupä li, e jyö erä. No kjone kjone omloño bomi kong, pjäy kä llgwīya wlo. Cristo roy pjlú li kjlopswe lok woydè ber oblè. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdüya. Laga tjawarè, laga Sbö parkaga kjok dogo sorè eni wleni emdè ga tjlökwo oblè laga li shdungga ber Sbörè iyado wlo. ⁹ Loror bomi kong tjän, gueniyo lèr jek bomi kong obi. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdungga ber Sbörè iyado wlo.

¹⁰ Nopga ber wopjlú bor tjok li wlèntè llème. Sbö ber wopjlú bor tjok li wlèntè eröe. Tja parkè nopga ber löng wopjlú bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga llème.

Pablo beno shäng Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska sorè

¹¹ Pjeyoga, tjlökwo roy pjlú li loror bomi kong dënashko li, e laga norè bäm go llème. Lèr bomi kong, miydèmi wlo. ¹² E lara norè bor kong llëm, tja pingga norè llëm bakoe. E laga Jesucristorè om go bor kong.

¹³⁻¹⁵ Shäryono eni. Tja wentè llëm obishko ga tja kjrara Sbörè, ga tja rokara ber shäng ba parkaga wlo, ba wopjlú li kjishko. Gueniyo tja dëna shäng judíoga tjlökwo sökshko ga tja roy sorè miydoromi tjän. Eshko ga tja Jesús tjlökwo kjragaga wloyo. Llèbo shäryoror ba kong lok ara, pjir ber dret wlo loror. Borwa tjlapgaga

tek dēnashko so tjlōkwo li sōror pjlú, owa llēm, bor pjeýoga luyo bor tjok bëý li kjinmo. Gueniyo eshko ga ¹⁶ba Wa pina Sbörē bor kong, miydēr wlo, roy lēr nopga judío llēm wleniyo kong wlo. Eshko ga llēbo kjakroror nopga kong llēme. ¹⁷Eshko ga Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska lōng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkēlōng eni bor bām go ěmdē ga tja āātēlan ba tjok eshko guing llēme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo irōng obi.

¹⁸Lu pjlōglo mya irgo ga tja jek öötong shäng Jerusalén kjokyo Pedro* ĩk, ga tja beno sök ba tjok eshko dbargwo sak kwara kjingsho shkēng (15). ¹⁹Tjlapga Jesús lēng Santiago li ĩnor eshko bakoe. Gueniyo Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska llamo li ĩnor llēme. ²⁰Lēr bomi kong jlōkoyo Sbō bokso ga tjlōkwo ěre, e jlōe.

²¹E irgo ga tja öör jong Siria kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe. ²²Eshko dbaryo ga Jesús tjlōkwo kjrāgaga lōng Judea kjokyo li, tja ĩyde lok llēm obi. ²³Tja roy kura lok erōe. No kjone kjone tjlē lōng ba kong ga «Bi irpjangga dēnashko to shäng Jesús roy pjlú li pjik wlo lara. Gueniyo eerishko ga to shäng e roy shdök oba kong shara» le lok ba kong eni. ²⁴Eshko ga Sbō poshrēra lok ara bor kjishko.

2

Pablo wlokjrara Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska lirē

¹Lu pjlōglo sak kwara kjingsho pkēng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe. ²Tja to jek eshko, lara Sbörē bor kong eni kjishko. Tja öötong shäng eshko ga tja tōno Jesús tjlōkwo kjrāga kägāyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjlú lēr nopga judío llēm wleniyo kong sorē li loror ba kong pjire. Shāryoror eni, pak shāryēr shäng li ber tjwlō llēm wlo llēme. ³Tja lano ba tjok

pjir ga ěye ichara lok doyo jyā tē llēme. Tito, e judío llēm kjishko ga e doyo jyā tak llēme. Ga jēk shäng bor tjok ěmdē ga ichara lok doyo jyā tē llēm bakoe. ⁴Gueniyo nopga lōng eshko kjlōbö. Epga mär lōng Jesús go le, gueniyo jyō erā. Lōng borwa tjok lütshko, borwa ĩk wlo. Shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji dōra, shji iara beno lōng kjok llgwekklo tara Moisésdē li kolē ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydē epgarē ber lōng kjok llgwekklo li kolē irōng obi. Tjlē lok ga «Ěye mär woydē Jesús go ga woyde ga doyo jyā tak pjir guing» le lok eni. ⁵Gueniyo ga kolororwa sira llēme. Tjlōkwo pjlú kjroromi, sömi lōng li, e beke. E kjlopswako llēme. Epga kolororwa llēm e kjishko.

⁶Jesús tjlōkwo kjrāga kägāyoga lōng eshko li tjwlō ara lēba. Gueniyo Sbō kong ga shji uunkong tjwlō beke. E kjishko ga epga tjwlō ara lēba ěmdē ga bor kong ga tjwlō oblē kjinmo llēme. Gueniyo epga ěmdē ga tjlōkwo roy pjlú li lēr shäng li kjingsho llēye iara lok llēme. ⁷⁻⁸Dēnashko ga Pedro ichara Sbörē ba tjlōkwo roy pjlú lē judioga kong Jesús āska, ga kjimtarā ara. Ga tja shäng eshkoshko ga miydara lok ga tja kjrara Sbörē eni bako, ga tja ichara ba tjlōkwo roy pjlú lē nopga judío llēm wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara bakoe. ⁹Santiago, Pedro,* Juan, e lōng eshko. Jesús tjlōkwo kjrāga kägāyoga tjwlō arayo lēba li epga. Tja, Bernabé, tjawa kjimtarā Sbörē ara li miydara lokshko ga tjawa orkwo iona, tjawa beno lōng wopjlú ěng tjok li loklo. Eshko ga tjawa beno lōng tjlōkwo lē nopga judío llēm wleniyo kong, ga epga beno lōng tjlōkwo lē judioga kong. ¹⁰Tjawa kong llēbo rokara kjrina dōe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimterwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llēm, shāryēr eni ĩyado kjishko.

* **1:18** Grecia so tjlōkwo go ga tak beno pjāng Cefas. Pedro kowēba eni bakoe. * **2:9** Grecia so tjlōkwo go ga tak beno pjāng Cefas. Pedro kowēba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

Pedro wloná Pabloré

11 Pjlara ga Pedro öör na Antioquia kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llébo shärye shäng owa kjishko. 12-13 Shronoshko ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok, jyã tak lok llëm gueniyo. Era pjlué. Gueniyo e irgo ga nopga shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ichaga Santiagoré. Jerusalén kjokyoshko ga judíoga löng kjlöbö, wotjlik ga eye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyã tak pjir guing le lok eni. Eni ga bangkjre Pedroré ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok wleni ga roy söya nopga shrono löng liré, nopga wotjlik eni wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong. E kjishko ga eshko jek lëkong ga opkjono nopga judío llëm wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni li, e owa. Judíoga oblë löng li omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabé ëmdë ga omshäryono baíya dik bakoe. 14 E kjishko ga in ga tjlokwo pjlu li söya lok bek llëm kuzong ga tja tjläno Pedro kong nopga uunkong boksho. Tja tjlä ga «Pja judío, gueniyo pja jek shäng nopga judío llëm wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblë judío llëm wleniyo ichëp woydë dbo go ber löng judío wleni ega?

15 »Nopga judío llëm wleniyo jek löng llébo owa shäryë. Gueniyo shji judíoga jlöe. 16 Eni ëmdë ga miydoroy ga shji ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko llëme. Shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Jesucristo go. Nopga judío llëm wleniyo mär löng ba go tjän, gueniyo shji judíoga ëmdë ga shji mär löng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo. Eye ie Sböré ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sök kjishko llëme.

17 »Shji ber pjlo bek Sbö bokso, shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga shji ber löng kjok llgwekklo li sök ame kuzong ga judíoga kjone kjone wotjlik ga shji beno löng llébo owa shäryë le lok eni. Gueniyo shji iche Cristoré llébo owa shäryë, e lotë

llëme. E eni llëme. 18 Bäm goshko ga tja tjläno ga shji ber pjlo bek Sbo bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko llëme loror. Gueniyo söy, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër bomi kong eeri kjwe ga llébo owa shäryotë shäng. 19 Bor shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li, e potjwlek pjir tjän. Tja zröra kjok llgwekklo liré wleni. E kjishko ga llëye shärye bor kong ga ä tjän. Tja jek shäng Sbö tjok shara. 20 Cristo zröraba pjang kjlös goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wleni. Eni ga tja opichë om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wlosöga erë shara. Tja woydara Sbö Wa liré ara, ga optwono wolono bor kjishko. Eni ga tja sök kjok ëreshko obi ga tja mär ba go eröe. 21 Sbö wopjlu li kjishko ga Cristo ichara wolon bi kjishko. Gueniyo shji ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li söy kjishko kjwe ga Cristo wolono li tjwlo llëm, Sbö wopjlu li tjwlo llëm bakoe» lër.

3*Shji där, shji mär Sbö go kjishko döe*

1 ¡Galacia sopga, pjäy kä kjange! ¿Pjäy iaga ëro? Loror bomi kong wële ga Jesucristo zröraba pjang kjlös go. 2 Woydër ga llébo kjakrokër bomi kong pjlara li dboryozí bor kong. ¿Bomi go Sbö Sëya shrono beno kësbang bomi tjok li llë kjishko? ¿Kjok llgwekklo li söromi kjishkore, de Jesús tjlokwo kjroromi li kjishko? 3 ¿Pjäy kä kjangdo? Soyoromi jek Sbö tjok, ba Sëya go. Gueniyo eerishko ga pjäy jek woydë ba tjok bomi dbo om go li go. 4 Pjäy mär Jesús go kjishko ga llébo weno bomi kong owa ara. ¿Eerishko ga beno llëno llëm wlore? 5 ¿Ba Sëya iche Sböré tjwe bomi go ber kësbang bomi tjok wlo ega? ¿Llébo ñydëba llëm wleniyo shärye bomi tjrëko ega? ¿Kjok llgwekklo li söromi kjishkore, de pjäy mär Jesús go li kjishko?

6 Abrahamda Sbö tjlokwo kjrono, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Sböré beno pjlo bek ba bokso.*

* 3:6 Génesis 15.6.

7 Eni ga shji ber Abraham tjëyoga jlökoyo wlo ga woyde ga shji mär Sbö go eni bakoe. 8 Eerishko ga nopga judío llëm wleniyo mär Sbö go li, e ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Dënashko ga tak pjang Sbö kjibokwoyo li go eni. Eshko ga ba tjlökwo roy pjlú lara Sbörë Abraham kong, tjlë ba kong ga «Tjëyoga kjimter uunkong bop kjishko»† le. 9 Abraham mär Sbö go, ga kjimtara. Eni ga ëye mär Sbö go ga kjimte eni bakoe.

10 Kjok llgwekklo li go Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Ëye kjok llgwekklo ëre sök uunkong bëy iyado llëm ga e shdungko.»‡ Eni ga ëye där woydë, kjok llgwekklo li söya kjishko le ga e shdungko. 11 Tjlökwo tak pjang e go kwara obi tjlë ga «Ëye mär Sbö go ga era ie ber pjlo bek ba bokso.»§ E kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li söya kjishko llëme. 12 Tjlökwo tak pjang e go kwara obi tjlë ga «Ëye mär woydë kjok llgwekklo ëre go ga e söya bëy iyado dey.»* E kjishko ga ëye där woydë, kjok llgwekklo li söya kjishko le ga mär shäng Sbö go llëm, Sbö woyotjlíya shäng llëm kjishko.

13 Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Ëye wolono pjang kjor go ga e shdungko.»† Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjlös goshko ga bi shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li beno pjang ba go. Eni ga shji döra bi shdungglo li dbo dorko dwayo. 14 Dënashko ga Sbö tjlëno Abraham kong jlökoyo ga nopga judío llëm wleniyo kjimte lara. Eni ga shji döra Cristo Jesúsde, tjlökwo lara li ber jlökoyo wlo. Eni ga shji mär ba go kjishko ga ba Sëya iche lara Sbörë bi kong jlökoyo li tjwe bi go ber kësang bi tjok ga pjlúe.

Tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li kjara kjok llgwekklo lirë llëme

15 Pjeyoga, tjlökwo lër bomi kong llëbo jyäglo go. Domer shäng kjlara

tjlökwo twë oblë kong, ber iyado wlo ga tjlökwo li löngga ërë llëme. 16 Dënashko ga Sbö tjlëno Abraham kong, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong jlökoyo. Tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li, e «ba tjëyoga» le llëme. Tak pjang li, e «ba tjëyo» le. E no kjlaraso loklo, e Cristo layde. 17 Tjlökwo lër shäng li ëre. Sbö tjlökwo lono Abraham kong, beno iyado wlo bäm goshko. Öötong lu pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho sak myashko (430) ga kjok llgwekklo li twara Moisés kong. Gueniyo tjlökwo twara bäm go li kjara kjok llgwekklo lirë llëme. E ie ber tjwlö llëm wlo ga äe. 18 Shji kjimte Sbörë, kjok llgwekklo li söy kjishko kjwe ga shji kjimte tjlökwo twara bi kong, beno iyado wlo li kjishko llëme. Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga tjlökwo twara Abraham kong, ga kjimtara iguing.

19 ¿Eni ga kjok llgwekklo li llëno? Twara Sbörë judioga kong, llëbo shärye lok owa li miydoklo, äär jong Abraham «tjëyo» tjwe lara jlökoyo li shrono guing. Ga kjok llgwekklo li lara Sbörë ba parkagaga kjok dogo so kong. Ga epga omlono Moisés kong. Ga Moisés omlono nopga kong. Eni ga Moisés beno shäng Sbö tjlökwo laga nopga kong, beno shäng nopga tjlökwo laga Sbö kong bakoe. Kjok llgwekklo li weno eni. 20 No parkë eni ga kägäyo kjlaraso llëm, e parkë shäng oblë oblë li tjlökwo laga kjishko. Gueniyo Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyoshko ga laga erë shäng om go ba kong.

Shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame

21 Kjok llgwekklo li, tjlökwo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo li, e ber ëng wloyo lotë llëme. Shji ie kjok llgwekklo llërë ber löng së iyado Sbö tjok ga pjlú kjwe ga shji beno pjlo bek Sbö bokso kjok llgwekklo li kjishko tjän. 22 Gueniyo Sbö tjlökwo tak pjang li tjlë ga shji uunkong löng bi wotjlík

† 3:8 Génesis 12.3; 18.18; 22.18. ‡ 3:10 Deuteronomio 27.26. § 3:11 Habacuc 2.4. * 3:12 Levítico 18.5. † 3:13 Deuteronomio 21.23.

owa li dbo dorko, nopga löng kjërshko wleni. Shäryara Sbörë eni, tjlökwolara Sbörë jlökoyo li tjwe ber eye mär Jesu-cristo go li kong wlo.

²³ Nopga mär Cristo go dbaryo äätë llëm obishko ga tjawa ichaga kjok llgwekklo lirë. Ga tjawa beno löng ba dbo dorko, Cristo tjwe guing. ²⁴ Shji dara kjok llgwekklo lirë, äär jong Cristo shrono guing, shji mär ba go wlo, shji ber pjlo bek Sbö bokso e kjishko wlo. ²⁵ Eerishko ga shji mär Cristo go kuzong ga shji daga beno kjok llgwekklo lirë ame.

²⁶ Pjäy mär löng Cristo Jesús go kuzong ga pjäy uunkong Sbö wapga. ²⁷ Pjäy waraba jer di roshko, pjäy tönö beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy jök ber löng Cristo dik. ²⁸ Eni ga Sbö kong ga pja judiore, de pja judío llëmde, e llëno llëm, pja parkagaga tjwlëk shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm, pja domerde, de walëre, e llëno llëm bakoe. Pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjäy uunkong tjwlö beke. ²⁹ Pjäy Cristo i ga pjäy Abraham tjëyoga jlökoyo. Ga tjlökwolara Sbörë ba kong jlökoyo dënashko li, e beno bomi kong eni bakoe.

4

¹ Tjlökwo lër shäng li eni: Domer tjwlö ara li wa, llëbo uunkong ba data i, e llono ga ber baïya ëmdë ga kjwozir obishko ga tjwlö parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyoye dik, äär jong ba luyo go guing. ² E wopro ga nopga iara ba datarë beno löng ba dë, epga kole wlo, äär dbar llono lara ba datarë guing.

³ Shji uunkong eni bakoe. Tjlökwo bek li miydoydë llëm obishko ga shji sgara löng llëbo shäryë, nopga Sbö miydë llëm wleniyoye dik, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyoye dik. ⁴ Gueniyo dbar öötongshko ga Sbö ba Wa ichono, ga wena walërë. Eshko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li shäryara ba Wa lirë uunkong bëy, ⁵ shji uunkong tjeng kjok llgwekklo dbo dorko li döya wlo, shji ber Sbö

wapga wlo. ⁶ Ga pjäy Sbö wapga kjishko ga ba Wa Sëya li ichara beno bomi go, ber kësbang bomi tjok wlo. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjlu, ba Sëya kjishko. ⁷ Eni ga pjäy parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyoye dik ame, pjäy Sbö wapga shara. E kjishko ga llëbo twe Sbörë ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydë ara Galacia sopga kjishko

⁸ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyoye dik, pjäy parkë löng sböpga oblë kong, gueniyo sböpga oblë li, e sböpga jlökoyo llëme. ⁹ Gueniyo eerishko ga pjäy Sbö miydë, pjäy kar miydë Sbörë bakoe. Nopga Sbö miydë llëm wleniyoye mär ba wotjlik owa li go. ¿Enira pjäy mär woydë nopga Sbö miydë llëm wleniyoye wotjlik owa, llëno llëm li go obi ega? ¿Pjäy opyë woydë ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyoye dik obire? ¹⁰ Oba sgara löng dbar shrëk sorë ga pjäy dbar shrëk woydë eni bakoe. Dbar llë, mok llë, lu llë, e shrëmi woydë, Sbö ber wopjlu bomi tjok wlo lëmi. ¹¹ Bangkjrër ga pak shäryoror bomi tjok li, e beno llëno llëme lër.

¹² Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjäy opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjöy dik sorë ga eni. Llëye owa shäryoromi bor kong llëme. ¹³ Miydëmi pjlu ga tjlökwö roy pjlu li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swlo ara kjishko. ¹⁴ Eshko ga tja swlo ara li, e beno bomi kong kjange. Eni ëmdë ga tja iywomi shjiktëng llëme. Tja tjlökwö kjroromi, tjlökwö li laga Sbö parkaga kjok dogo sorë wleni, laga Cristo Jesúsde om go wleni bakoe. ¹⁵ Eshko ga pjäy wopjlu erä. ¿Eerishko ga pjäy oto? Miydër ga eshko dbaryo ga llëye woydër sorë ga shäryoromi bor kong. Pjäy rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtoklo loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong löng wopjluë. ¹⁶ ¿Eerishko ga pjäy opyë woydë ber löng bor moskwö, tjlökwö bek li loror bomi kong kjishko lëmi?

17 Nopga löng eshko kjlöbö, woyde lok jlökoyo ga pjây tön löng ba tjok, ba tjlökwö sömi jlökoyo wlo, gueniyo e ber bomi kong pjlú llême. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber löng ba woyotjlik jlökoyo wlo shara. 18 Woydër ga tja shäng bomi tjokde, de llëmde, pjây llëbo pjlú shäryë löng ÿyado. Pjây wotjlik llëbo shäryë jlökoyo li, e pjlú jlö, gueniyo llëbo pjlú shäryëmi wlo eröe. 19 Pjây bor wapga wleni. Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây löng Cristo dik guing. 20 Tja iana shäng eshko, tja tjlä bomi kong yötso wlo. Gueniyo llëye shäryër bomi tjok li miydër llême.

Agar, Sara

21 Pjây mär woydë kjok llgwekklo go li, ÿllëye tak pjang ba go li miydëmi llëmdo? 22 Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjlara ba parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo li tjok, wa kjlara obi ba boy tjok. 23 Ba wa ba parkaga tjok li, e weno laga norë. Ba wa ba boy tjok li, e weno laga Sbörë, tjlökwö lara jlökoyo li kjishko.

24 Ère llëbo jyäglö. Walëga do pjök ère, e tjlökwö kkring pjök li loklo. Agar, e kjok llgwekklo twak Sinaí dlupyoshko li loklo. Èye mär woydë kjok llgwekklo ère go ga ber löng Agar tjëyoga tek beno ba irgo wleni. Epga, e parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo dik. 25 Agar, e Sinaí dlupyö jong Arabia kjokyo li loklo bakoe. E nopga löng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li loklo bakoe. E kjishko ga Agar, e ba mekë wleni. 26 Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo dik llême. Ga eshko sopga li, e shji. 27 Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«Llono ga walë rayak beno sök li wapga ara,
walë beno shäng ba lanma tjok luyö ara li kjinmo.

E kjishko ga walë kjröng, wapga llëm,

pja wopjlúe.

Wloshko tjeng döröshko bang sorë miydëp llëm,

öö los, pja wopjlú dey.»*

28 Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjlökwö lara jlökoyo li kjishko. Pjây iara Sbörë beno baïya dik, tjlökwö twara jlökoyo li kjishko eni bakoe. 29 Dënashko ga tjlökwö lara Sbörë jlökoyo li kjishko ga Isaac ichara Sbö Sëyarë wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär löng kjok llgwekklo go li iirkë bi kong ara, ga shji shdüya ara eni bakoe. 30 Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Walë parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo li ichos to kjok shto oblë ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba llëbo tjeng kës li ber ba wa jlökoyo li kong eröe. Llëye ber ba parkaga li wa kong llême.»†

31 Eni ga shji walë parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo li wapga wleni llëm, shji domer boy li wapga wleni.

5

Shji döra Cristorë

1 Shji döra Cristorë, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëy ame wlo. E kjishko ga pjây wokjang, pjây opyë ber löng parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo dik ame.

2 Tja Pablo, tja tjlökwö kuziä. Pjây doyo jyä të, pjây ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga Cristo beno bomi kong tjwlo llême. 3 Lër jek bomi kong obi ga domer llë doyo jyä të, ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga ber shäng kjok llgwekklo llamo li kolë wlo bakoe.

4 Pjây mär kjok llgwekklo li go, pjây ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga pjây löng Cristo tjok llëm, ga Sbö wopjlú li ber bomi kong tjwlo llême.

5 Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbö Sëyarë, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso dbaryo li koshë löng wopjlú wlo. 6 Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwlo ara bi kong. Ga shji mär ba go kjishko ga shji oblë woydë ÿyado. Gueniyo Sbö kong ga

* 4:27 Isaiás 54.1. † 4:30 Génesis 21.10.

shji doyo jyã tëre, de llëmde, e llëno llëme.

⁷ Bãm go ga pjãy jëk lóng Sbö tjok pjlúe. ¿Tjłkwo bek li sömi ame laga ërë bomi kong? ⁸ Pjãy rokara Sbörë tjłkwo pjlú li sök wlo. E kjışhko ga bomi songga li ichaga erë llëme. ⁹ Oba tjłë ga «Pjlung shosho uukklo* chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. ¹⁰ Gueniyo miydër pjlú ga pjãy Tjlapga Jesús ĩ. E kjışhko ga miydër ga wop a ga pjãy wotjłik ber lóng botoya dik iröng obi. Ga bomi jyãpgwaga to lóng li, e shdüya Sbörë, ë ga eni.

¹¹ Pjeyoga, shji doyo jyã të, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër shäng oba kong kjwe ga tja shdüya judıogarë llëme. Gueniyo shäryër eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjłös go bi kjışhko li ber tjwłö llëme. ¹² Gueniyo bomi jyãpgwaga to lóng lira, woydër ga doyo jyã të dö llëme. Woydër ga epga opkë lok om go dey.

¹³ Pjeyoga, pjãy rokara Sbörë ber lóng ichaga kjok lıgwëkklo tara Moisésdë lirë ame wlo. Gueniyo pjãy beno lóng kjok lıgwëkklo li kolë ame wlo ëmdë ga pjãy beno jëk lóng bomi wotjłik owa li go wlo llëm bakoe. Pjãy ëng woydos ara kar kar, pjãy ëng kjimtos bakoe.

¹⁴ Kjok lıgwëkklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»†

¹⁵ Gueniyo pjãy sjëke. Shäryëmi lóng eni llëme. Pjãy lóng ëngkjwë ëng tjok kar kar erä. Shäryëmi lóng eni ga pjãy ëng pjik lóng om go erä.

Shji mär Sbö Sëya go

¹⁶ Eni ga lër bomi kong ga pjãy mär Sbö Sëya go. Enira pjãy jëk bomi wotjłik owa li go llëme. ¹⁷ Bi wotjłik owa li, e owa Sbö Sëya bokso. Ga bi wotjłik owa li, e llëye woyde Sbö Sëyarë li wloyo wleni. Wotjłik kjrıng pjök li, e oblë oblë, ëngkjwë ëng tjok wleni. E kjışhko ga olö ga llëye shäryëmi woydë pjlú li, e shäryëmi ga

äe. ¹⁸ Gueniyo pjãy mär Sbö Sëya go ga pjãy ichaga kjok lıgwëkklo lirë ame.

¹⁹ Nopga jëk ba wotjłik owa li goshko ga llëye shärye lóng li ıgöy wëllëe. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Llëbo owa shäryako llëm li shärye. Wotjłik llëbo owa shäryë oblë tjok erä. ²⁰ Sböpğa jyägłö, e poshrëya. Opping ybi, oblë ie wlo. Oblë ıywa shjiktëng. Ënglë kar kar oblë tjok äe. Ymo ara. Iirkë malinge. Wotjłik ba kjışhko eröe. Ëngkjwë oblë tjok. Tön dboy dboy. ²¹ Wotjłik owa oblë kong ba llëbo kjışhko. Nelötkë, bërkkë, llëbo owa shärye ara ëng tjok. Llëbo oblë, so e kjoyo li shärye bakoe. Loror bomi kong tjän, gueniyo lër bomi kong jek obi ga ëye sgara shäng eni ga äär Sbö sök no pjluyo ıyado lishko llëme.

²² Gueniyo shji kjimte Sbö Sëyarëshko ga shji llëbo shäryë oblë. Shji oblë woydë ara. Shji wopjlúe. Shji wlëpe. Shji iirkë maling llëme. Shji wopjlú oblë tjok. Shji oblë kjimtä. Llëye loroy li shäryë eni. ²³ Shji llëbo shäryë oblë kong yötso. Shji llëbo shäryë ga woyotjłıy yötso guıng. Llëbo ëre shäryë ga pjlú, lıgwëkklo drete.

²⁴ Ëye Cristo Jesús ĩ ga e ichaga ba wotjłik owa lirë ame. Ba wotjłik owa li, e löra beno pjang kjłös go wleni.

²⁵ Shji iara Sbö Sëyarë beno lóng së jlökoyo kuzong ga woyde ga shji mär ba go. ²⁶ Gueniyo shji krë llëm, shji ënglë kar kar llëm, shji wotjłik owa ëng tjok bi llëbo kjışhko llëm bakoe.

6

Shji ëng kjimtä

¹ Pjeyoga, pjãy mär lóng Sbö Sëya go. Eni ga pjãy kjlara llëbo owa shäryono ga poshdüzı yötso. Gueniyo pjãy sjëk, pjãy dir baıya dik llëm wlo. ² Pjãy kjlara ĩmi ga song ga kjimtozıa. Eni ga pjãy pina Cristorë sorë ga shäryëmi lóng eni. ³ Ëye tja tjwłö ara, oblë kjinmo le, tjwłö ara llëm ëmdë ga opjyãpgwë shäng om go. ⁴ Pjãy llëbo

* **5:9** Pjlung shosho uukklo le li, e tjłkwo söya lóng owa li loklo. † **5:14** Levıtico 19.18.

shäryono pjlúre, de oware, pjäy kjlara kjlara opmiydos om go. Shäryoromi pjlú ga pjäy ber wopjlú ga pjlúe. Gueniyo shäryoromi pjlú, oblë kjinmo lëmi llëme. ⁵ Pjäy kjlara kjlara pak llë ga miydaga ber erë om go.

⁶ Eye, shji pïya Sbö tjlökwo goshko ga woyde ga llëbo tjeng bi tjok'li shdöy ba tjok.

⁷ Sbö jyäp gwëy ga äe. E kjishko ga pjäy opjyäp gwë llëm bakoe. Llëye dgoroy ga e bo kjroydë. ⁸ Eye jëk ba wotjlik owa li goshko ga ber shäng shdüya ïyado wlo. Eye mär Sbö Sëya go ga ie Sbö Sëyarë ber shäng së ïyado Sbö tjok. ⁹ Eni ga shji sjen llëbo pjlú shäryë llëme. Shji wosonkë llëm, äär bi potjwlëkklo dbaryo lishko ga shji potjwlëya pjlúe. ¹⁰ E kjishko ga kuy ga shji oblë kjimtë ga bue ga kjimtëy dey. Ga Cristo tjlökwo kragaga löng li kjimtëy ara anmoyö.

Shji iara Sbörë beno tjaglën wleni

¹¹ Tja Pablo, tjlökwo ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Ìmi ga tjlökwo jyäglo ëre kjwo kësëse.

¹² Pjäy tjlë ga pjäy döya Sbörë, Cristo wolono pjang kjlös go li kjishko lëmi. Gueniyo eye omle eni ga shdungoba e kjishko. E kjishko ga bomi ichaga doyo jyä të li, pjäy iche lok eni ga ikoba ga ber löng wopjlú ba tjok wlo, shdungoba eni llëm wlo. ¹³ Epga doyo jyä tak pjir ëmdë ga kjok ilgwekklo tjeng kës li kole lok llëme. Gueniyo woyde lok ga epga kolëmi, ga pjäy doyo jyä të ber löng baïya dik, epga krë ara bomi kjishko wlo. ¹⁴ Gueniyo tjara krë llë kjishko llëme. Tja krë Tjlapga Jesucristo zröraba pjang kjlös go li kjishko eröe. Ba kjishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go tjwlo bor kong ame, ga nopga kjok ëre so kong ga tja tjwlo llëm bakoe.

¹⁵ Sbö kong ga shji doyo jyä tak pjirde, de llëmdë, e llëno llëme. Shji kjloswara beno tjaglën wleni li, tjwlo ara li e.

¹⁶ Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre sömi wleni ga pjäy kjrara Sbörë beno

ba nopga, judioga kjrara dënashko wleni. Eni ga rokër Sbö kong ga pjäy uunkong eni li songe le ïyado, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

¹⁷ Era eni ga tjara doyo bäng'lok, tja shporaba ara, Jesús kjishko. E kjishko ga woydër ga eeri jek lëkong ga eye llëbo shäryë tjwe bor barwoklo ame.

¹⁸ Pjeyoga, rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios **Kjibokwo ëre tara** **Pablorë Éfeso sopga kong** **Kjibokwo ëre sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Éfeso kjokyo, e tjwlö ara. Eshko ga sböpga jyäglo syö uyo lok ara. Tjwlö arayo li, e ba sbö ko Artemisa li syö uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorë li eni. Dënashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblëshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorë li eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llëme. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga li ping Sbö tjlökwo go lu pjloglo mya, tak pjang Hechos 19 go sorë li eni.

Kjibokwo ëre go ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo shäryara pjlú bi kong oblë oblë sorë li tara ba kong. Woyde ga Sbö iëy ber kësbang, tjwlö ara sorë li tara ba kong. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno tjëyo kjrinaso, ga woyde ga ber löng wlëp ëng tjok shara, ber löng ëng kjimtë kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Éfeso kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjlú li kjishko

³ Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji kjimtara ara, llëbo twe ba nopga kong ba kjimtoklo

wlo li twara bi kong uunkong bakoe. ⁴ Shji kjimtara eni. Kjok shäryayde llëm obishko ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok ëre kjrara Sbörë, shji ber tjeng baïya wlo, shji pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. Shji woyde Sbörë ara kjishko ga ⁵ dënashko ga wotjlik ga shji ie Jesucristorë ber löng ba wapga wlo le, woydara ber eni kjishko. ⁶ Ba Wa woyde ara li twara bi kong. Eni ga ba wopjlú li pina bi kong, ÿy wëllë wlo, ga poshrëy ara.

⁷ Sbö wopjlú ara anmoyö. Ba wopjlú li kjishko ga Cristo wolono, srëng kwono. E kjishko ga shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe. ⁸ Shji kong kjok miydë twara ara, ba tjlökwo miydëy wëllë wlo. Shäryara eni ba wopjlú li kjishko. ⁹ Dënashko ga Sbö wotjlik llëbo shäryë Cristo tjok le, woydara ber eni kjishko, gueniyo ëye ommydono llëme. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän, ¹⁰ e dbaryo öötongshko ga llëbo uunkong lara li shärye ber eni wlo. Eshko ga Cristo ie ber sök llëbo tjeng kës li ichaga, llëbo tjeng kjok dogo, llëbo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

¹¹ Llëye woyotjlina Sbörë shärye wlo li, e shärye uunkong eni. Ga dënashko ga wotjlik llëbo shäryë bi kong le. Eni ga shji kjrara, tönö beno tjeng Cristo tjok, ¹² ga shji löng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wlo, Sbö poshrëkoba ba dbo kälä kjishko wlo. ¹³ Shji döya Sbörë sorë roy pjlú li, tjlökwo bek li e. Ga kuromishko ga tjlökwo kjrromi, ga pjây tönö beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjishko ga pjây go ba Sëya iche ber bomi tjok lara jlökoyo li, e shrono beno kësbang bomi tjok. Eni ga pjây jyä tara beno löng wleni. Miydëy e go ga pjây beno Sbö ï. ¹⁴ Ba Sëya twara bi kong kjishko ga miydëy e go ga llëye pjlú shärye bi kong lara li, e shärye eni jlökoyo, nopga baïya li döra pjir guing. Eshko ga Sbö poshrëy ara, ba dbo kälä kjishko.

Pablo syöshtono Sbö kong

15 Pjāy roy kuror ga pjāy mār lōng Tjlapga Jesús go, ga Sbō nopga uunkong woydēmi lōng ara bakoe. E kjīshko ga 16 tja syōshtë Sbō kong bomi kjīshkoshko ga tja wopjlú ba tjok enido. 17 Data Kēsbangyo li, e Tjlapga Jesucristo Sbō. Ga rokēr ba kong ga pjāy kong kjok miydē twe ara, ga e opping shāng bomi kong bako, e miydēmi jek kēgong wlo. 18 Pjāy kjrara Sbörē, llēbo pjlú twe bomi kong kēsbang wlo. Eni ga rokēr ba kong obi ga pjāy kong kjok miydē twe äär bomi pjlúshko wlo, llēbo pjlú koshēmi lōng twe ba nopga kong li llē miydēmi wēlē wlo, 19 Sbō dbo ara li miydēmi wēlē wlo bakoe. Ba dbo ara li, e pjir llēm, ēye äär baiya dik llēm bakoe. Ga shji mār lōng Cristo go ēre kjimte ba dbo go. 20 E go ga Cristo buk shinmoga tjrēkoshko ga woshrrara irōng obi, ga sōra öötong sök ba orkwo kēlēkong kjok dogo. 21 Eshko ga iara beno tjwlō ara, sēya llē dbo ara wleniyo kjinmo, oblē ichagaga wleniyo kjinmo, llēbo uunkong kjinmo, iara beno eni eerishko dbaryo wlo, iyado wlo bakoe. 22 Llēbo uunkong iara beno tjeng ba wloshko, ga iara beno sök ba tjlōkwo kjrāgaga lōng kēs li ichaga. 23 Epga, e ba doyo wleni. Epga lōng sē ba kjīshko. Llēbo tjeng kēs sē li laga erē.

2

Shji wolono lōng wlenishko ga shji iara Sbörē beno lōng sē jlōkoyo

1 Nopga judío llēm wleniyo, dēnashko ga pjāy wolono lōng wleni, llēbo owa shāryēmi lōng li kjīshko. 2 Eshko ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo lōng llēbo owa shāryē sorē ga pjāy omshāryē lōng eni bakoe. Llēye le Ärē li kolomirē. Sēyaga owa jēk lōng kjok ēre kjing goshko ichaga erē, nopga to lōng Sbō kolē llēm li ichaga erē bakoe. 3 Dēnashko ga shji uunkong omshāryono eni. Eshko ga shji wotjlik owa erä, shji jēk lōng bi wotjlik owa li go bakoe. E kjīshko ga Sbō iirkono ara

bi tjok, ga shji lōng shdūya wlo, nopga oblē owa li shdūya sorē ga eni.

4 Gueniyo shji songe le Sbörē, shji woyde ara anmoyō bakoe. 5 E kjīshko ga shji wolono lōng wleni, llēbo owa shāryēy lōng li kjīshkoshko ga shji iara beno lōng sē jlōkoyo, ga shji iara beno lōng mār Cristo go shara. Ba wopjlú li kjīshko ga shji dōra eni. 6 Cristo Jesús woshrrara irōng obi, ga sōra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tōna beno tjeng Cristo tjok kjīshko ga shji woshrrara eni wleni, ga shji sōra öötong lōng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe. 7 Shāryara eni Cristo Jesús kjīshko, llono ga ba wopjlú kēsbang li pīya oba kong iyado wlo. 8 Ba wopjlú li kjīshko ga pjāy dōra, pjāy mār lōng Cristo Jesús go kjīshko. Pjāy dōra li, e bomi sēngglo, e wlēnomi om go llēme. 9 Shāryara eni, llēbo pjlú shāryoromi kjīshko llēm, ēye opposhrēk e kjīshko llēm wlo. 10 Shji eerishko ga sorē, shji shāryara Sbörē yōtso beno lōng eni kjīshko. Shāryara eni, shji tōna beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko, llēbo pjlú lara dēnashko shāryēy wlo li, e shāryēy eni wlo.

Shji tjēyo kjrinaso, shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjīshko

11 E kjīshko ga pjāy nopga judío llēm wleniyo, pjāy dēna ga sorē woyoshrozīa. Eshko ga pjāy kowe judiógarē «nopga jyā tak llēm wleniyo» le. Epgara opkowē lok «nopga jyā tak pjir wleniyo» le, gueniyo jyā taga norē ba doyoshko erä. 12 Woyoshrozī ga dēnashko ga pjāy lōng Cristo tjok llēme. Tjlōkwo twara Sbörē Israel tjēyoga kong, beno iyado wlo, gueniyo pjāy Israel tjēyoga llēm kuzong ga e beno bomi kong llēm, pjāy shto oblē so wleni erä. Eshko ga Sbō miydēmi lōng llēm, pjāy dōya li koshēmi lōng llēm bakoe. 13 Pjāy lōng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko ga pjāy sōra tek ba soshko wleni shara, Cristo wolono, srēng kwono li kjīshko.

14 Dēnashko ga judióga, nopga judío llēm wleniyo, e lōng dboy dboye. E

ëng ÿwō lok shjiktëng erä. Gueniyo shji iara Cristorë beno tjeng wlëp ëng tjok, shji iara beno löng tjëyo kjrinaso shara. ¹⁵ Kjuk ñlgwekklo tara Moisésdë li goshko ga llëbo shäryako ara. Gueniyo Cristo wolono kjishko ga kjok ñlgwekklo li kjara, ga shji iara beno löng ichaga erë ame. Shäryara eni, tjëyoga kkring pjök li töya, ber ba tjok kjrinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlëp ëng tjok eni. ¹⁶ Wolono pjang kjlös go kjishko ga tjëyoga kkring pjök li iara beno tjeng tjëyo kjrinaso, ga iara beno löng wlëp Sbö tjok, ëng ÿwō lok shjiktëng ame wlo. ¹⁷ Cristo öör ëreshko ga tjläno uunkong kong ga shji ber löng wlëp Sbö tjok ga pjluë lara. Lara eni judioga, Sbö miydë pjluë wleniyo li kong, nopga judio llëm, Sbö miydë llëm wleniyo li kong bakoe. ¹⁸ Eni ga ba kjishko ga eerishko ga shji kjimte Sbö Sëya kjlaraso lirë uunkong äär Data Sbö shwoy ga pjluë.

¹⁹ E kjishko ga pjäy nopga judio llëm wleniyo, pjäy shto oblë so wleni ame. Pjäy beno löng Sbö nopga jlökoyo, pjäy ba wapa bakoe. ²⁰⁻²² Shji u shäryë akkwo goshko ga woydara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iëy töshko bäm go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bäm go li, e Cristo Jesús om go li loklo. Akkwo oblë oblë iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li loklo, Sbö tjlokwo lagaga li loklo bakoe. Ga pjäy mär löng Cristo go kuzong ga pjäy uunkong töng tjeng ba tjlokwo kragaga oblë tjok, akkwo jem tjeng ëng kjing go wleni. Shji uunkong töng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbö u wleni wlo, ba Sëya ber sök u li roshko ÿyado wlo.

3

Pablo ichara Sbörë ba tjlokwo roy pjluë lä nopga judio llëm wleniyo kong

¹ E kjishko ga tja Pablo, tja sök kjërshko, Cristo Jesús tjlokwo roy pjluë lër pjäy nopga judio llëm wleniyo

kong kjishko. ² Miydëmi ga Sbö wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjluë lä bomi kong. ³ Tjlokwo li miydëba llëm, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kjibokwo ëre go sira sorë ga eni. ⁴⁻⁵ Eni ga kjibokwo ëre lëmishko ga miydëmi e go ga Cristo, e sorë miydëba llëm ëmdë ga lara Sbörë bor kong, ga miydër pjir tjän. Dënashko ga e lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga ba tjlokwo roy lagaga Jesús äska li, ba tjlokwo lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Sëya ichara ba tjlokwo roy pjluë lä ba kong lok. ⁶ Ba tjlokwo pjluë miydëba llëm li ëre: Eeri jek lëkong ga judioga kjimte Sbörë erö ame; ëye töno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga kjimte Sbörë, judioga, nopga judio llëm wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno löng tjëyo kjrinaso, doyo kjlaraso wleni, llëbo twe lara Sbörë ba nopga kong jlökoyo li beno uunkong li kong kjishko.

⁷ Sbö wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjluë lä oba kong, ga tja kjimte ara ba shäryë ba dbo ara go. ⁸ Tja tjwlo Sbö nopga löng kës li dorko. Eni ëmdë ga ba wopjluë li kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjluë lä nopga judio llëm wleniyo kong. Tja tjlä ba kong ga epga mär löng Cristo go wleni ga llëbo twe Sbörë ba kong ara, pjir llëme lër ba kong eni. ⁹ Dämär ga llëbo uunkong shäryara Sbörë. Eshko ga wotjlik llëbo shäryë le, gueniyo lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba lä oba kong, shärye sorë miydëba wëlä wlo. ¹⁰ Woydara ga llëye shärye Jesús tjlokwo kra-gaga kong li, e ÿya sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyorë, ga miyde lok e go ga Sbö kjok miydë ara anmoyö. ¹¹ Ère shäryara Sbörë bi Tjlapga Cristo Jesús tjok, woyotjläna kjok shäryayde llëm obishko sorë li eni. ¹² Shji töna Sbörë beno tjeng Cristo tjok, ga shji mär beno löng ba go. E kjishko ga shji äär Sbö shwoy ga wlëp, llëye bangkjrey llëme. ¹³ E kjishko ga rokër bomi kong ga tja

shdungoba shäng song bomi kjishko emdë ga pjây wosonkë llëme. Llëbo wen bor kong jûshko li, e ber bomi kong pjlu wlo.

Pablo syôshtono Sbö kong Éfeso sopga kjishko

¹⁴ E kjishko ga tja kjök tok, syôshtë Data Sbö kong. ¹⁵ E ba nopga löng kës kjok dogo li Data, ba nopga löng kës kjok ëre kjing go li Data bakoe. ¹⁶ E llëbo tjeng ara, twe ba nopga kong wlo. Eni ga rokër ba kong ga ba Sëya iche bomi kjimte ba dbo kësbang go, pjây ber löng wokjang wlo, ¹⁷ Cristo ber sök bomi tjok iyado wlo, pjây mär löng ba go kjishko. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jlökoyo iyado, ¹⁸ shji woyde Cristorë kjöme li miydëmi wlo, ba tjlökwo kjrägaga löng kës li tjok. Jlökyo ga shji woyde ara anmoyö. ¹⁹ E tjlÿ ga äär llëm emdë ga rokër ba kong ga e pÿya bomi kong, miydëmi wlo, llëye shäryëmi dö lishko ga pjây wotjlik äär Sbö dik wlo.

²⁰ Sbö dbo ara kjishko ga llëbo woyotjly, rokëy ba kong li shärye ga pjlu, ga shärye e kjinmo anmoyö ga pjlu bakoe. Ga shji kjimte ba dbo ara ëre go. ²¹ Llëbo shärye ara Cristo tjlökwo kjrägaga go, Cristo Jesús go bakoe. E kjishko ga iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

4

Shji ie Cristorë ber doyo kjaraso wleni

¹ Tja sök kjërshko Tjlapga Jesús kjishko. Pjây rokara Sbörë beno ba nopga. Era tjwlö ara. Eni ga rokër bomi kong ga pjây jëk pjlo beke. ² Pjây ber löng wotöye. Pjây tjlë ëng tjok yötso. Pjây iirkë maling llëme. Llëbo shärye oblërë llë pogoshko ga pjây ber löng wlëp, wopjlu ba tjok erä. ³ Pjây drön ëë, jëk löng ëng tjok wlëp, pjây wotjlik ber löng kjrinaso wlo, pjây iara Sbö Sëyarë wotjlik sorë ga eni. ⁴ Shji Cristo tjlökwo kjrägaga löng kës ëre doyo kjaraso wleni, shji Sëya

kjaraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llëbo koshëy löng li kjrinaso. ⁵ Shji Tjlapga kjaraso. Tjlökwo söy löng li kjrinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llëbo kjrinaso loklo. ⁶ Shji Sbö kjaraso. Shji data kjaraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok iyado.

⁷ Cristo wopjlu li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong li shäryëy pjlu wlo. ⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«To jem kjökshkoshko ga
ba wloyoga zana li shara, söra
jem ba tjok ba irgo,
ga oblëra kong llëbo twara ara.»*

⁹ ¿«To jem» le li, e llë loklo? To ter öör shäng bäm go kjok ëre kjing go li loklo. ¹⁰ Cristo to ter bäm go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwlö ara, kjok shto oblë oblë kjinmo, llëbo uunkong iche wlo. ¹¹ Shji kong pak twara om go, shäryëy wlo. Shji kjone kjone iara beno löng Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska, shji kjone kjone iara beno löng Sbö tjlökwo laga, shji kjone kjone iara beno löng Sbö tjlökwo roy pjlu shdöga, shji kjone kjone iara beno löng ba nopga daga, ba pingga bakoe. ¹² Shji iara beno löng ba nopga löng kës li kjimtaga, pak twe ba kong li shärye lok pjlu wlo, dbokjrë lok jek këgong këgong wlo. ¹³ Woyde ga shji uunkong Sbö Wa miydë pjlu, ga shji mär ber löng ba go, shäryoroy eni pjirshko ga shji ber löng wotjlik kjrinaso wlo, shji ber löng wotjlik këkboga dik wlo, shji äär ber löng Cristo dik wlo.

¹⁴ Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyäp gwëba tjlökwo oblë oblë go ame, kjong iöya dlung kjing go bakwe pjlukdë llaw pogo wleni, no kjone kjone wotjlik ara, shji jyäp gwe wlo le gueniyo. ¹⁵ Tjlökwo bek li lëy wopjlu go dey. Eni ga shji äär ber Cristo dik, bi kägäyo li e, ¹⁶ ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok lok ëng go ba kjungyo

* 4:8 Salmo 68.18.

go, ber doyo kjaraso wlo, ga shji tōya Cristorē ber doyo kjaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji eng woydē ara kar kar, ga shji kong pak twara kjarara kjarara li shāryēy ga pjlūe.

Shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji jek lōng tjaglēn wleni

¹⁷ Eni ga pjāy ichēr Tjlapga Jesús ko go ga pjāy jek lōng owa, nopga Sbō miydē llēm wleniyo dik ame. Epga jek lōng ba wotjlīk tjwlō llēm, llēno llēm li go erā. ¹⁸ Epga Sbō miydē llēm, llēye kuya woydē llēm kjishko. E kjishko ga tjlōkwo bek li llē loklo miyde lok llēm, ga epga ie Sbōrē ber lōng sē jlōkoyo llēm bakoe. ¹⁹ Opyono beno jek lōng ba wotjlīk owa li go erā, ga llēye lōkyo ba kong ame. Llēbo owa shārye lok oblē oblēshko ga lōng wopjlū erā, ga shārye woydē eni jek obi.

²⁰ Gueniyo pjāy Cristo tjlōkwo roy kunoshko ga pjāy oppino jek eni llēme. ²¹ Cristo tjlōkwo roy bek li kuromi, ga pjāy mār beno lōng ba go. E kjishko ga miydēr ga pjāy oppino jek, woyde Cristorē sorē li eni. ²² Dēnashko ga pjāy jek lōng bomi wotjlīk owa li go. Bomi wotjlīk eshko li, e owa. Pjāy jyāpgwara ara, llēbo owa shāryēmi wlo. Gueniyo pjāy oppino ba rayē, ²³ pjāy kjlopswe Sbōrē ber lōng wotjlīk oblē wlo, ²⁴ pjāy ie ber lōng tjaglēn wleni wlo. Llēbo pjlū shāryaga iyado li, e Sbō. Ga pjāy kjlopswara beno jek lōng eni, baīya dik.

²⁵ Eni ga shji uunkong doyo kjaraso wleni kjishko ga shji jyōrkē ame, pjāy tjlē bēy eng kong dey. ²⁶ Shji iirkonoshko ga llēye owa shāryēy llēme. Shji pē jek lōng bi iir li tjok llēm, ²⁷ shji jyāpgwe Ärē llēm wlo. ²⁸ Ēye lūrke ā ga lūrke ame, parkē ba orkwo go dey, oblēga song li kjimte ga pjlū wlo.

²⁹ Tjlōkwo owa lēy eng kong llēme. Tjlōkwo pjlū lomirē dey, oblē kjimtoklo, kuya ga ber pjlū ba kong wlo. ³⁰ Pjāy jyā tara Sbō Sēyarē wleni beno

Sbō ī, āār jong bi dōzlong dbaryoshko jā. E kjishko ga Sbō Sēya iēy ber shāng woydē llēme. ³¹ Shji wotjlīk owa oblē kong ame, shji iirkē ara oblē kong ame, llēbo lēy oblē kong iir go ame, shji engkwē oblē tjok ame, oblē lāywēy owa ame, shji oblē iywō shjikteng ame bakoe. ³² Pjāy pjlū eng tjok. Oblē songe lozīa. Llēbo shārye oblērē owa bomi kongshko ga owa li iozī ber tjwlō llēm, owa pjang bomi go li lōna Sbōrē Cristo kjishko sorē ga eni.

5

Shji jek pjlo bek

¹ Pjāy Sbō wapga, ga pjāy woyde ara. E kjishko ga pjāy opshāryos baīya dik. ² Shji woydara Cristorē ara, ga optwono wolono bi kjishko, ōng wlēp ushko so zrōkoba, sho sukoba Sbō poshrēkklo li lō pjlēblē ba kong wleni. Woyde ga pjāy eng woydos ara kar kar eni bakoe.

³⁻⁵ Shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēm, llēbo shāryako llēm li shāryēy llēm bakoe. Shji wotjlīk dbur tōng bi kong erō llēm, e llēbo jyāglo poshrēy lōng wleni. Pjāy Sbō nopga kjishko ga llēbo eniyo shāryēmi sira ēmdē llēme. Llēbo lako llēm lēy ē kong llēm, llēbo tjwlō llēm lēy ē kong llēm, shji tjōr eng tjok tjlōkwo owa go llēm bakoe. Pjāy lōng wopjlū Sbō tjok li lanyotkomirē oblē kong dey. Llono ga Cristo, Sbō, epga ber lōng no pjluyoga iyado. Eshko ga llēbo twe Sbōrē ba nopga kong. Gueniyo ēye opshāryē owa eni ga āār eshko llēme.

⁶ Pjāy jyāpgwēba tjlōkwo tjwlō llēm go llēme. Llono ga nopga llēbo owa shāryono eni li shdūya Sbōrē, kolara lok llēm kjishko. ⁷ E kjishko ga pjāy tōn nopga eniyo tjok llēme.

⁸ Dēnashko ga pjāy jek lōng kjok ro sī roy* wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy mār lōng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy jek lōng kjok shjiy roy† wleni shara. E kjishko ga pjāy jek lōng, woyde Sbōrē sorē li eni. ⁹ Ēye iōk

* 5:8 Jek lōng kjok ro sī roy le li, e tjlōkwo pjlū miyde lōng llēm li loklo. † 5:8 Jek lōng kjok shjiy roy le li, e tjlōkwo pjlū miyde lōng li loklo.

shjiy ère tjok ga jèk pjlú oblè tjok, jèk pjlò bek, ga tjlèshko ga tjlòkwo bek li layde. ¹⁰ Ga pjây opping llèye woyde Tjlapgarè shàryèmi wlo li go. ¹¹ Shji jèk oba jèk lóng kjok ro sī roy wleni llème. Llèye shàrye lok li, e llèno llème. Eni ga llèbo shàrye lóng li owa lozī ba kong dey, miyde lok wlo. ¹² Sbò kole lok llème. Llèbo owa shàrye lóng lütshko li lanyotkëy èmdè ga lökyo ara. ¹³ Gueniyo iök pïy llèbo owa li go ga e ber wèlèe. ¹⁴ Eshko ga ïgöy wèlè, iök shjiy li kjìshko. E kjìshko ga oba tjlè ga «Pja buk pè,

pja wollenzong,

pja kojòs shinmoga tjeng li tjreko dwayo.

Eshko ga pja ie Cristorè ber sòk kjok shjiy roy» lèba eni.

¹⁵ Pjây drön jèk lóng nopga kjok miydè ara wleniyo dik, nopga kjok miydè llèm wleniyo dik llème. ¹⁶ Shji lóng dbar owa. E kjìshko ga llèye wen tjwe bomi kong shàryèmi pjlú wloshko ga shàryozīa. ¹⁷ Shji llèbo shàryè nopga kjok miydè llèm wleniyo dik llème. Pjây oppis llèye woyde Tjlapgarè li shàryè. ¹⁸ Shji nelòtkè llème. Shji nelòtkè ga shji iche llèbo owa shàryè. Pjây ichaga ber Sbò Sèya pjang bomi go lirè dey. ¹⁹ Pjây tos èng tjok Sbò kong tèkwo oblè oblè go. Ga Tjlapga poshrézī bomi tèkwo li go. ²⁰ Pjây ber lóng wopjlú Data Sbò tjok llèbo uunkong kjìshko. Lozī ba kong ïyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok lóng pjir ga jèk èng tjok sorè

²¹ Cristo bangkjrèmi kjìshko ga pjây èng kolozong.

²²⁻²³ Cristo beno ba tjlòkwo kragaga uunkong kägäyo, ba dōga bakoe. Domergara beno ba boyga kägäyo eni bakoe. E kjìshko ga walèga orkwosmok lóng pjir, bomi lanmaga kolozī, Tjlapga Jesús kolèmi lóng wleni. ²⁴ Cristo kole ba tjlòkwo kragagarè sorè ga bomi lanmaga kolozī ïyado eni bakoe.

²⁵ Domerga orkwosmok lóng pjir, bomi boyga woydozī ara, ba tjlòkwo kragaga woyde Cristorè sorè ga eni. Ba tjlòkwo kragaga woydara ara, ga optwono wolono ba kjìshko, ²⁶ ie ber lóng dboy ba kong wlo. Ba tjlòkwo li go ga epga iara beno pjlò bek Sbò bokso wlo, ²⁷ ber lóng ba nopga kälä shjiy wleni wlo, ber tjeng baïya wlo, pogo llèye dret ba bokso wlo bakoe. ²⁸ Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozī ara, pjây opwoyde sorè ga eni. Èye ba boy woyde ara ga e opwoyde om go wleni. ²⁹⁻³⁰ Èye ba doyo om go li ïywō shjiktèng llème. Opsèng, opdè. Shji Cristo tjlòkwo kragaga, shji ba doyo wleni. E kjìshko ga shji de Cristorè eni bakoe. ³¹ E kjìshko ga domer ba data, ba mekè rayè, ga orkwosmok walè tjok, ga ber lóng kjlaraso wleni.† ³² Ère llè loklo miydèy wèlè llème. Lèr eni li, Cristo, ba tjlòkwo kragaga, e lotè. ³³ Eni ga domerga orkwosmok lóng pjir, bomi boyga woydozī ara, pjây opwoyde sorè ga eni. Walèga orkwosmok lóng pjir, bomi lanmaga bangkjrozīa.

6

Dataga, mekèga, wapga, e jèk èng tjok sorè

¹ Wapga, pjây mär Tjlapga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekèga, e kolozīa. ²⁻³ Sbò tjlòkwo tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekèga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara, llèbo jek pjlú bomi kong wlo, lu ïmi kop ara kjok ère kjing go wlo bakoe.»* Eni ga kjok llgwekklo ère koloroy wleni ga llèbo pjlú shàrye Sbörè bi kong lara jlòkoyo. Llèbo lara jlòkoyo eni eshko kjwlè jà.

⁴ Dataga, pjây llèbo shàryè bomi wapga kong ber lóng iirkè wlo llème. Poshdüzī, pizī jèk lóng, woyde Tjlapga Jesúsdè sorè li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwlèk lóng pjir wleniyo, e jèk èng tjok sorè

† 5:31 Génesis 2.24. * 6:2-3 Deuteronomio 5.16.

⁵ Parkagaga tjwlëk lóng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ère so, e kolozña. Bangkjrozñ lóng wopjlu, pjây parkë lóng Cristo kong wleni. ⁶ Pjây ïya lóngshkoshko ga epga kolëmi pjlu, ber lóng wopjlu bomi tjok wlo. Gueniyo kolëmi eshko dö llëme. Pjây parkos ba kong pjlu ïyado, pjây Cristo parkagaga tjwlëk lóng pjir wleniyo dik. Llëye woyde Sbörë shäryëmi wlo li shäryozñ wopjlu. ⁷ Pjây parkos lóng wopjlu bomi sogoga kong, bomi dbo kës li go, pjây parkë lóng Tjlapga Jesús kong wleni, pjây parkë lóng nopga kong wleni llëme. ⁸ Miydëmi pjlu ga èye llëbo pjlu shäryono ga potjwlëngga Tjlapgarë, parkagaga tjwlëk lóng pjir wleniyo ëmdë ga potjwlëya.

⁹ Parkagaga sogoga, pjây opshäryë bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoywëy llëme. Miydëmi pjlu ga pjây, bomi parkagaga, pjây kägäyo sök kjlaraso kjok dogo, ga shji uunkong llgweya beke.

Llëbo twe Sbörë bi kong ara, bi opwlikoklo wleni

¹⁰ Era eni ga pjeyoga, pjây mär ber lóng Tjlapga Jesús go ïyado, pjây mär ber lóng ba dbo ara go ïyado bakoe. ¹¹ Ængkjwagaga opwlikë ba opwlikoklo go sorë ga pjây opwlikos llëbo twe Sbörë bomi kong kës li go eni, pjây jyäpgwe Äreshko ga kumi kjang wlo, jlölëmi ba kong llëm wlo bakoe. ¹² Shji lóng dbonik nopga tjok llëm, shji lóng dbonik sëya llë dbo ara wleniyo tjok, oblë ichagaga wleniyo tjok, nopga owa lóng kjok ère kjing go ichagaga wleniyo tjok bakoe. ¹³ E kjishko ga pjây opwlikos llëbo twe Sbörë bomi kong kës li go, dbar owa li tjweshko ga pjây tök llëm wlo, pjây ber lóng wokjang äär jong dbar owa li pjitong guing.

¹⁴ Eni ga pjây wokjange. Sbö tjlokwo bek li sözi, e bomi dop pjrikklo wleni. Pjây jëk pjlo bek, e bomi worbu wlikoklo wleni. ¹⁵ Sbö tjlokwo pjlu li, shji ie ber lóng wlëp Sbö tjok. Pjây poshäryos e go, tjlokwo roy pjlu li lë oba kong wlo, e bomi drepkwota

wleni. ¹⁶ Pjây mär ber lóng Tjlapga Jesús go, e bomi könkowo shtokjoklo wleni. Pjây löya Äre ba könkowo dbo go iök ri ri li goshko ga shtokjëmi e go, pjë bomi go llëm wlo. ¹⁷ Miydozi ga pjây döra Sbörë ba dbo ara go, e bomi kä wlikoklo wleni. Sbö tjlokwo shazi bomi wloshko, e bomi dröng twara Sbö Sëyarë bomi kong wleni.

¹⁸ Ga pjây syöshtos, kjloshtos Sbö kong ïyado, pjây pïya Sbö Sëyarë sorë li eni. Pjây sjëke. Pjây syöshtos Sbö nopga kjishko ïyado. ¹⁹ Pjây syöshtos bor kjishko bako, tja tjleshko ga tja kong tjlokwo le Sbörë bor kong lër wlo, Sbö tjlokwo pjlu miydëba llëm li roy lër oba kongshko ga llëye bangkjrër llëm wlo bakoe. ²⁰ Tja ichara Sbörë ba tjlokwo roy pjlu lë oba kong ba äska. Eerishko ga tja sök kjërshko e kjishko. Pjây syöshtos bor kjishko, ba tjlokwo roy lërshko ga llëye bangkjrër llëm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²² Bor kjlara Tiquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlu ïyado. E woydër ara, ga ichër jek bomi shwoy, tja sök na sorë li roy sök bomi kong wlo, lóng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjây wosonkë llëm wlo.

²³ Pjeyoga, tja syöshtë Data Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjây ie ber lóng wlëp, pjây kjimte èng woydë ara kar kar, pjây kjimte mär ber lóng Cristo go ïyado bakoe. ²⁴ Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây Tjlapga Jesucristo woydë jlökoyo li kjimte ïyado.

Carta a los Filipenses **Kjibokwo ëre tara** **Pablorë Filipos sopga** **kong** **Kjibokwo ëre sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjlú lë. Eshko ga nopga ara omtjlökwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjlara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko. Epga ommiydonoshko ga llëbo ichara lok ba kjimtoklo, dbur bakoe. Ichara lok domer kjlara ko Epafrodito tjok. E kjïshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, e beno wopjlú ba kong li loklo.

Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjragaga löng Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ëre go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjlú li roy jyã tara, epga dbokjrë e go wlo. Ga epga ichara ber löng wotöshko, ga ëng kjimté kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga kjone kjone to löng tjlë ga shji dár wlo ga woyde ga shji mâr Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söy bakoe le löng eni, miga jyõ erä. E kjïshko ga kjibokwo ëre go ga Jesús tjlökwo kjragaga li ichara Pablorë ber löng sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Filipos kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë löng bomi tjok li kong bakoe.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjây kjimté lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Filipos sopga kjïshko

³⁻⁵ Tja öör Jesús roy pjlú lë bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjây löng parkë Jesús kong bor tjok pjlú ÿyado. E kjïshko ga pjây woyotjlïnshko ga tja wopjlú Sbö tjok, ga tja syöshtë ba kong bomi kjïshko wopjlúe. ⁶ Sbö tjlökwo pjlú li kjroromishko ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi pjlúshko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷ Sbö wopjlú li kjïshko ga «Jesús roy pjlú li, e jlöe» lër to shäng tjlapgaga këskës bokshtoshko ga pjây iara Sbörë beno löng bor kjimtaga. Ga tja bängzak shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjây löng bor kjimté obi. E kjïshko ga pjây uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjlú bomi kjïshko li, e pjlúe. ⁸ Pjây uunkong ïn woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjây woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹ Tja syöshtë Sbö kong bomi kjïshkoshko ga rokër ba kong ga pjây kjimté dbar kjwobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjây opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjlik pjlú li go bako, ¹⁰ llëbo pjlú anmoyö li shäryëmi ÿyado wlo. Eni ga pjây ber löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing. ¹¹ Ga rokër ba kong ga pjây kjimté Jesucristorë jëk löng pjlo bek ÿyado, pjây ikoba wlo, Sbö poshrëkoba bomi kjïshko wlo, Sbö iëba ber tjwlo ara anmoyö bomi kjïshko wlo bakoe.

Pablo sök kjërshko, Cristo tjlökwo roy pjlú le kjïshko

¹² Pjeyoga, llëye weno bor kong dö li, e shäryono Jesús roy pjlú shdär jek këgong wlo. E lër bomi kong, miydëmi wlo. ¹³ Eerishko ga no dagaga parkë löng no llgwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde lok ga tja iak shäng

kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjîshko. ¹⁴ Bi pjeyoga llamo löng kës li, tja roy kuya lok ga opyono mär löng Sbö tjlökwö roy lê jlökoyo, llëye bangkjre lok ame.

¹⁵⁻¹⁷ No kjong kjong Cristo roy lê wopjlú go. Shärye lok eni, tja woyde ara kjîshko. Miyde lok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjlökwö roy pjlú li, e jlöe» lër oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo wotjlik löng oblë. Shärye löng eni, tja woyde llëm kjîshko, äär ber tjwlö ara bor kjinmo wlo. Woyde lok ga songyo kjrër ara anmoyö ëreshko le. Miydër ga eni. ¹⁸⁻¹⁹ Gueniyo ga e llëye llëme. Cristo roy, e le löng enido. Wotjlik pjlúre, de oware, gueniyo Cristo roy le löng enido. Tja wopjlú e kjîshko.

Llëbo weno bor kong owa ara ëre kjîshko ga pjäy syöshhtë löng Sbö kong bor kjîshko ara, ga tja kjimte Jesu-cristo Sëyarë ara bakoe. E kjîshko ga miydër ga tja där, ga tja ber shäng wopjlú ara anmoyö e kjîshko. ²⁰ Bor kong ga Cristo tjlökwö lökyokjrër kjwe ga tja ber lök ara eshko. Woydër eni llëme. Gueniyo miydër ga tja sgara shäng tjläe Cristo kjîshko sorë ga tja tjläe eni iyado, ikoba ga Cristo, e tjwlö ara lëba wlo. Woydër ga tja sök sere, de tja zrörabare, lëba eni iyado. ²¹ Bor kong ga tja beno shäng ga tja shäng llëbo shäryë Cristo kong wlo eröe. Ga tja wolono ga bor kong ga pjlú anmoyö. ²² Eni gueniyo ga tja sök kjok ëre kjing go obishko ga nopga kjimter jek këgong ga pjlúe. ¿Woydër kjone dey yalë? Miydër llëme. ²³ Bor kong ga pjlúyo kjone dey lër ga kjange. Tja wotjlik kjrina ga tja wolon dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjlú anmoyö. ²⁴ Gueniyo tja wotjlik kjrina obi ga ber pjlú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ëre kjing go obi dey. ²⁵ Miydër pjlú ga eni. E kjîshko ga miydër ga tja ber sök bomi tjok obi, pjäy kjimter mär ber löng Cristo go jek këgong wlo. Eshko ga pjäy ber löng wopjlú ara anmoyö. ²⁶ Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjäy löng wopjlú

Cristo Jesús tjok bor kjîshko.

²⁷ Llëbo wen bor kong sorë pogo ga Cristo roy pjlú li kjrromi kuzong ga woydër ga pjäy jek pjlo bek e go, Cristo roy pjlú li tjwlö ara lëba wlo. Eni ga tja äär bomi ikde, de pjäy roy kur eröre, miydër ga pjäy löng wotjlik kjrinaso, pjäy löng parkë uunkong no kjlaraso wleni, Cristo roy shdär oba uunkong kong wlo. ²⁸⁻²⁹ Llëbo shäryara Sbörë bomi kong pjlúe. Pjäy iara beno löng mär Cristo go. Gueniyo erö llëme. Pjäy iara beno shdungoba song ba kjîshko bakoe. Era llëbo pjlú bomi kong bakoe. E kjîshko ga bomi wloyoga, e bangkjre sira llëme. E goshko ga miyde lok ga to jeno wlo, ga pjäyda där wlo. E laga Sbörë eni. ³⁰ Dënashko ga tja shdunaba sorë li inomi wëllëe. Eerishko ga roy kumi löng ga tja shdungoba shäng e kjoyo obi. Ga miydër ga shäryëba löng bomi kong eni bakoe.

2

¹ Eni ga pjäy tönö tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy kong dbo twe iyado. Pjäy woyde ara kjîshko ga pjäy woydë llëme. Sbö Sëya tjeng bomi tjok iyado. Pjäy songe le Sbörë bakoe. ² Eni kuzong ga llëye lër bomi kong li shäryozia. Pjäy wotjlis jong kjrinaso, llëye woyotjlimi kës li shäryëmi ga pjlú wlo. Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy ber löng ëng tjok wopjlú wlo. Shäryoromi eni ga tja ber wopjlú kësbang eshko. ³ Pjäy llëbo shäryë, pjäy äär ber tjwlö ara wlo lëmi llëme. Pjäy opyë tjwlö ara oblë kjinmo llëme. Oblë iozï ber tjwlö ara bomi kjinmo dey. Pjäy ber wotöshko. ⁴ Pjäy llëbo wlëk pjlú bomi kong dö llëme. Wlëzï ber pjlú oblë kong bakoe. ⁵ Cristo Jesús, e wotjlik sorë ga pjäy wotjlik eni bakoe.

⁶ Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga e Sbö jlökoyo, tjwlö baïya dik bakoe.

Gueniyo ga «Tja ber sök jüshko tjwlö ara iyado wlo» lara llëme.

⁷ Opyono beno shäng tjwlö llëm,

- parkaga tjwłĕk shäng pjir wleniyo dik, weno no, so shji kjoyoe.
- 8 Eshko ga opyono beno shäng wotöshko anmoyö.
- Ba Data kolara kjışhko ga opyono beno wolon pjang kjłös go, nopga owa wleni.
- 9 E kjışhko ga iara Sbörĕ beno tjwłö ara anmoyö, oblĕga kĕs li kjinmo.
- 10 Shäryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo, ĕye lōng kjok dogo, ĕye lōng kjok ĕre kjing go, ĕye lōng klung ĕre dorko bakoe.
- 11 Eshko ga «Jesucristo, e bi pjłuyo jlōĕ» le lok uunkong. Eni ga Data Sbö ber tjwłö ara bakoe.

Shji llĕbo shäryĕ pjłue

12-13 Pjeyoga, Sbö, e drön ĕĕ bomi tjok, llĕye le li shäryĕmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjłue. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjäy drön ĕĕ, Sbö kolĕ, bangkjre ĩyado wlo. Pjäy döra llĕbo pjłü ĕre kong wlo.

14-16 Llĕye shäryĕmi dö ga shäryozĭ lōng wopjłue. Shji kjłoshtĕ llĕm, shji ĕng dboryĕ kar kar llĕm bakoe. Eni ga pjäy lōng pjlo bek, pogo llĕye dret Sbö bokso. Pjäy Sbö wapga tjän, pjäy lōng nopga owa jĕk lōng pjlo bek llĕm li tjrĕko gueniyo. E kjışhko ga pjäy llĕbo owa shäryĕ llĕme. Eni ga shji ber lōng sĕ jlōkoyo sorĕ tjłökwoyo li lĕmi nopga kongshko ga pjäy ĩya lok ga oblĕ, dbala lok shjiy kjok ro sĭ roshko wleni. Eni ga Cristo tjwe irōng obishko ga tja wopjłü bomi kjışhko, pak shäryoror li beno tjwłö ara kjışhko. 17 Pjäy mär lōng Jesús go kjışhko ga pjäy shdungoba lōng songe. Ga miydĕr ga tja kjwe zrökoba, tjłökwo loror bomi kong kjışhko. Eni ĕmdĕ ga tja wopjłue. Tja wopjłü bomi kjışhko bakoe. 18 Pjłü wlo ga llĕye wen bomi kongshko ga pjäy lōng wopjłue. Ga pjäy ber wopjłü bor kjışhko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

19 Pjäy roy miydĕr woydĕ, tja ber wopjłü wlo. E kjışhko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsde ga Timoteo, e ichĕr jek maling bomi ĩk, pjäy roy söya bor kong wlo lĕr. 20 Llĕbo ber pjłü bomi kong sorĕ li woyotjłĭya shäng jlōkoyo ĩyado botoya dik. ĕye oblĕ, pjäy woyotjłĭya eni llĕme. 21 Llamo lōng ĕreshkora, llĕbo baĭya woyotjłĭyde. Llĕbo Jesucristo ĩ, e woyotjłĭya lōng llĕme. 22 Gueniyo Timoteora parkĕ shäng bor tjok Jesús roy pjłü lĕ oba kong, wapga parkĕ lōng ba data tjok sorĕ ga eni. E miydoromi tjän. 23 Eni ga ichĕr woydĕ jek bomi ĩk, tja därde, de tja där llĕm, e miydoror guing. 24 Ga miydĕr ga tja kjimte Tjlapgarĕ wop ä ga jek bomi ĩk bakoe lĕr.

25 Bi kjłara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjłü, drōno ara bor kjimtĕ Cristo roy lĕ. Gueniyo pjłü wlo ga ichĕr jek woydĕ bomi shwoy irōng obi. 26 Pjäy ĩya woydĕ arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydĕ ara e kjışhko. 27 Öör buk swlo ara jlōĕ. Wolono seke. Gueniyo songe lara Sbörĕ, ga kjimtara. Llĕye shäryara ba kong li beno bor kong pjłü bakoe. Tja song ĩyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydĕ ara eshko. 28 E kjışhko ga ichĕr jek woydĕ bomi shwoy maling, ĩnomishko ga pjäy ber lōng wopjłü obi wlo, tja sök woydĕ ba kjışhko ame wlo. 29-30 Tja kjimtĕmi om go ga ä kjışhko ga shrono shäng na bor kjimtĕ bomi äska. Parkĕ shäng Cristo kong ĕreshkoshko ga wolono seke. E kjışhko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozĭ lōng wopjłü, bomi kjłara wleni. ĕye parkĕ baĭya dik ga bangkjrozĭ bakoe.

3

Shji mär Cristo Jesús go

1 Era eni ga pjeyoga, pjäy lōng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjäy ber lōng wopjłü e go. Tjłökwo toror bomi kong li tĕr bomi kong jek obi. Tja

kwleya ba të llëme. E ber bomi wlikoklo wleni.

² Pjây sjëk, nopga owa lóng llëbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjloshko so kjoyoe. To lóng tjlä ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyâ tak pjir Sbö i wlo» le lok eni. ³ Miga jyö erä. Jyâ tak pjir Sbö i jlökoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mär llëbo shäryëy om go li go llëme. Shji jyâ tak pjir Sbö i jlökoyo e kjishko.

⁴ Shji där llëbo shäryëy li go kjwe ga där bäm go li tja. Tja llëbo pjlu shäryono ara anmoyö, oblë kjinmo. ⁵ Tja buk chirawa öotong dbar kjwongshko (8) ga tja doyo jyâ taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlökoyo tek dämär dwayo. Dënashko ga tja fariseo. E kjishko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. ⁶ Tja parkë woydë Sbö kong jlökoyo. E kjishko ga Jesús tjlökwö kragaga irpjanor, shdunor ara. Kjok llgwekklo li, e söror beke. Tja llëbo owa shäryono lëba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjluë

⁷ Dënashko ga tja mär llëbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mär shäng Cristo go shara. E kjishko ga bor kong ga llëbo ëre tjwlo drete. ⁸ Cristo Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjluë. Tjwlo ara anmoyö li e. Llëbo oblë kës li, e ber bor kong ga tjwlo drete. Cristo kjishko ga llëbo kës li, e rayoror pjir, bor kong ga ioror beno tjwlo ame, llëbo dburoy wleni. Woydër ara li, e Cristo. ⁹ Woydër ga tja ber baïya. Tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga tja jëk pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdë li go llëme. Woyde ga tja mär Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Cristo, e miydër woydë pjluë. Cristo woshrara Sbörë iröng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wëlleë. Ba dbo li miydër woydë bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zrörabae. Woydër ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolon woydë baïya

dik bebi. ¹¹ Woydër eni, llono ga nopga woshre Sbörë iröng obishko ga tja woshre ba tjok bako wlo.

¹² Tjlökwö loror kës ëre wlënor pjir, e lotë llëme. Tja iara Sbörë beno pjlo bek tjän, e lotë llëm bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesúsde, e miydër pjlu wlo. E kjishko ga tja drön ara, e miydër wlo. ¹³ Pjeyoga, tja öotong tjän, e lotë llëme. Gueniyo tja wotjlinö to katöe. Llëye shäryono tjän li, e woyotjlin ame, llëbo wen tjwe li woyotjlintë. ¹⁴ Tja tönö Sbörë beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sök ba tjok iyado wlo, llëbo twe ber bor kong wlo. E kjishko ga tja drön ara, kjrër wlo.

¹⁵ Woyde ga shji wotjlik këkboga dik. Pjây kjone kjone wotjlik oblë sira wleni ga pjlu li pïya Sbörë bomi kong, miydëmi wlo. ¹⁶ Llëye shäryëy kjone pogo ga woyde ga shji jëk lóng tjlökwö bek miydoroy tjän li go.

¹⁷ Pjeyoga, tja omshäryë shäng sorë ga pjây omshäryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone lóng bomi tjrëko omshäryë lóng pjlu borwatoy dik. Pjây omshäryos baïya dik bakoe. ¹⁸ Tjlökwö loror bomi kong ara tjän li, e lër bomi kong jek pjlara obi, ga tja slar ëëe. Nopga ara omshäryë pjlu llëme. Cristo wolono pjang kjlös go li, ba kong ga tjwlo llëme le lok wleni. ¹⁹ E beno tjeng shdungko iyado wlo. Wotjlik Sbö llëme. Wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go eröe. Wotjlik lóng llëbo ber pjlu ba doyo kong li shäryayde. Zok ga llëbo owa shäryara li, e kjwe lökyokjre ara, gueniyo eni llëme. Roy shdöya lok wopjluë.

²⁰ Gueniyo ga shjira kjok ëre so ame. Shji iara Sbörë beno lóng kjok dogo so tjän, llono ga shji äär ber lóng ba tjok eshko wlo. Bi döga tjwe eshko dwayo li koshoydë lóng. Tjlapga Cristo Jesús li e. ²¹ E dbo ara, llëbo tjeng kës li iche ga pjlu wlo. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwlo llëm ëre kjlopswe ber wolëso, baïya dik, e sök kjok dogo doyo sorë ga eni.

4

¹ Era eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy löng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjäy woydër ara. Pjäy in woydë ara. Tja iëmi ber wopjlúe. Pjäy beno bor potjwlëkklo wleni, tja parkono Sbö kong ara kjishko.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

² Walëga tjeng eshko do pjök ko Evodia, Síntique. Rokër ba kong ga tönö beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jëk löng wopjlú ëng tjok, epenga dö wleni. ³ Pja bor kjlara, ga woydër ga pja ber shäng ba kjimtaga. Epga parkono löng Jesús roy pjlu shdök bor tjok pjlué. Clemente, bi pjeyoga oblë, epga parkono löng bor tjok eni bakoe. Eye berlöng së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo go. Ga pjäy ko tak lok e go bakoe.

⁴ Pjäy löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjäy ber löng wopjlúe. Lër jek obi ga pjäy ber löng wopjlúe. ⁵ Llëbo shäryozï oblë kong yötso, pjäy löng wopjlú oba kong lëba wlo. Tjlapga Jesús, e tjwe döröe. ⁶ Shji woydë llë kjïy llëme. Pjäy sorëborë ga pjäy syöshotos Sbö kong, «Tjawa kjimtozong» lozï ba kong. Ga pjäy syöshotëshko ga «Tjawa wopjlú bop tjok» lozï ba kong eni bakoe. ⁷ Eni ga pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjäy ie Sbörë ber löng wlëp, pjäy woydë ame wlo. Shji nopga kong ga shärye eni li, e llëbo kësband, e shay uunkong ber tjeng bi kä roy ga äe.

⁸ Era eni ga pjeyoga, llëbo bek li, e woyotjlizï eröe. Bangkjirako li, bek li, owa llëm li, wolëso li, woydako li, roy pjlu li, e woyotjlimirë. ⁹ Llëye loror bomi kong kuromi li, e shäryozï eni. Llëye shäryoror inomi sorë ga pjäy omshäryos eni bakoe. Eni ga pjäy ie Sbörë ber löng wlëpe.

Pablo wopjlú, llëbo twara lok ba kong li kjishko

¹⁰ Tja kong llëbo shäryëmi kjwlë jã. E go ga miydër ga tja woyotjlimi lönge. E kjishko ga tja iara Tjlapga

Jesúsdë beno sök wopjlúe. Tja woy- ojeromie lër llëme. Miydër ga tja woyotjlimi löng iyado. Tja kjimtëmi loromi ara, gueniyo tja kjimtëmi ga ä öötong dbar kop ara. ¹¹ Lër bomi kong eni, llëbo woydër obi kjishko llëme. Tja sorë pogo ga tja oppino sök wopjlúe. ¹² Shji llëye dret ga e sorë miydër. Shji llëbo ara ga e sorë miydër bakoe. Tja dli arare, de tja pjli ara, tja llëbo arare, de tja llëye dret, eshko ga tja oppino sök wopjlú iyado. ¹³ Tja kjimte Tjlapga Jesúsdë kjishko ga llëbo uunkong eniyo shäryër ga pjlué.

¹⁴ Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjlué. ¹⁵ Jesús roy pjlu lër soyër shäng pjäy Filipos sopga kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklo. Tjlokwo kfragaga shto oblë so lira, tja kjimtara kjlara llëme. E miydoromi tjän. ¹⁶ Tja sök Tesalónica kjokyo ëmdë ga dbur ichoromi bor kjimtoklo pjlaraso llëme. ¹⁷ Tja wotjlik llëbo ichoromi li kjrë erö llëme. Woydër ga pjäy kong llëbo twe Sbörë ara e kjishko. ¹⁸ Llëbo ichoromi Epafrodito tjok li, e kjröror pjir tjän. E tjok ga öötong woydoror li kjinmo, llëye woydër ame. Llëbo ichoromi li, e beno Sbö kong pjlu, lö pjleblë, öng zröraba, sho suraba, pjono dret, ba poshrëkklo wleni. ¹⁹ Bor Sbö, e llëbo ara. Eni ga llëye woydëmi li, e twe bomi kong pjir, pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. ²⁰ Bi Sbö, e bi Data. E poshrëy, iëy ber kësband, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

²¹ «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng li kong.

Pjeyoga löng bor tjok ëreshko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

²² Jesús tjlokwo kfragaga löng kës li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Tjlokwo kfragaga parkë löng pjlu kësbandyo ushko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong bakoe.

²³ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga
ba wopjlú li kjĩshko ga pjãý kjimte ara.
Ber eni.

Carta a los Colosenses Kjibokwo ère tara Pablorë Colosas sopga kong Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Epafras. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Colosas kjokyo. Pablo om go li tjlökwo lono eshko llëme.

Gueniyo lu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjok shto oblë oblë kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Ga Epafras öör eshko ba ik, ga llëbo owa shärye Jesús tjlökwo kjragaga löng Colosas kjokyo lirë li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga no kjone kjone to löng tjlë ga kjok uunkong shäryara Sbörë Jesús go llëm; Jesús tjwlö ara llëm; tjwlö arayo li, e judío sdëkwo le löng eni le, miga jyö erä.

E kjïshko ga kjibokwo ère tara Pablorë, Jesús roy pjlú li wlikoklo. Jesús iara Sbörë beno tjwlö ara, llëbo tjeng kës li kjinmo li tara ba kong. Èye där kjok ilgwekklo kjok ère so li go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörë ga shji jëk ba bokso sorë li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Pjeyoga Cristo tjlökwo kjragaga löng Colosas kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Colosas sopga kjïshko

³⁻⁵ Dënashko ga tjlökwo bek li kuromi, ga kjrromi. Sbö tjlökwo roy pjlú li e. Eerishko ga pjäy roy kurorwa ga pjäy mär löng Cristo Jesús

go, Sbö nopga uunkong woydëmi ara bakoe. Shäryëmi löng eni, bomi potjwlëkklo jnek tjeng kjok dogo twe Tjlapgarë bomi kong le li kjïshko. E kjïshko ga tjawa syöshtë Sbö kongshko ga tjawa wopjlú ba tjok bomi kjïshko. Sbö, e bi Tjlapga Jesucristo Data.

⁶ Dënashko ga llëye shäryara Sbörë bi kong ba wopjlú kjïshko li roy öötong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjlökwo bek li shdöktong jek këgong, kjok kjwang jikong. Kuya nopgarë ga tjlökwo kjre, ga epga kjlopswe ber jëk löng oblë, pjäy omshäryono sorë ga eni. ⁷ Tjlökwo laga bomi kong bäm go li, e borwa kjlara Epafras. E woydërwa ara. E parkë shäng Cristo kong borwa tjok, pjäy kjimte wlo. ⁸ Pjäy kjimte Sbö Sëyarë èng woydë ara kar kar li roy söga borwa kong li e.

⁹ E kjïshko ga pjäy roy kurorwa tek lëkong ga tjawa beno löng syöshtë bomi kjïshko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydë li twe ba Sëyarë bomi kong, llëye woyde shäryëmi li miydëmi wëllë wlo. ¹⁰ Rokërwa ba kong eni, llëbo pjlú shäryëmi iyado wlo, e miydëmi jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga Tjlapga Jesús ber wopjlú bomi kong, pjäy jëk nopga baïya dik kjïshko. ¹¹ Dbo ara li, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte ara, llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayëmi llëm wlo, pjäy ber löng wotöy, wopjlú wlo. ¹² Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjäy iara Data Sbörë beno löng llëbo twe ba nopga kong eshko li kjrë wlo. Woydërwa ga pjäy ber löng wopjlú ba tjok e kjïshko. ¹³ Shji löng kjok ro sï roy wleni obishko ga shji döra Ä wloshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara li, e iara beno shäng bi pjluyo shara. ¹⁴ Ba kjïshko ga shji döktong bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe.

Cristo tjwlö ara anmoyö

¹⁵ Sbö, e igöy llëme.

Gueniyo Cristora ñnoy,

ga e so Sbö kjoyoe.
 Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga
 Cristo sök tjän.
 Llëbo shäryara Sbörë kës li,
 e iara beno tjeng ba wloshko.
 16 Ba go ga llëbo uunkong shäryara
 Sbörë.
 Llëbo tjeng kjok dogo,
 llëbo tjeng kjok ëre kjing go,
 llëbo wëjë,
 llëbo ïgöy llëm,
 sëya llë dbo ara wleniyo,
 oblë ichagaga wleniyo,
 e shäryara ba go uunkong,
 ga uunkong li twara beno ba
 kong bakoe.
 17 Llëbo shäryak llëm obishko ga e sök
 tjän.
 Llëbo tjeng kës li mär ber tjeng ba
 go.
 Cristo llëm ga e tjeng ame.
 18 Ba tjlökwo kragaga, e ba doyo
 wleni,
 ga ba kägäyo li e.
 Epga iaga ber löng së jlökoyo li e.
 E woshrono iröng obi,
 nopga wolono oblë li bäm go.
 E kjishko ga beno tjwlo ara,
 llëbo oblë kjinmo.
 19 Woydara Sbörë ga
 e om go ber pjang Cristo go
 jlökoyo.
 20 E ichara Sbörë
 srëng kwong pjang kjlös go,
 llëbo uunkong ber tjeng wlëp Sbö
 tjok wlo,
 ber tjeng bëy ba tjok iröng obi
 wlo,
 llëbo tjeng kjok dogo,
 llëbo tjeng kjok ëre kjing go
 bakoe.
 21 Dënashko ga pjây löng bëy Sbö tjok
 llëme. Eshko ga llëbo owa shäryëmi
 löng ara kjishko ga pjây ba moskwoga
 wleni. 22 Gueniyo Cristo wolono
 jlökoyo kjishko ga pjây iara Sbörë beno
 tjeng bëy ba tjok iröng obi, pjây ie
 ber löng pjlo bek, pogo llëye ber dret
 ba bokso wlo. 23 Gueniyo woyde ga
 pjây mär ber löng Cristo go. Tjlökwo
 pjlu kjroromi li, e jyö lëmi sira llëme.

Tjlökwo pjlu ëre roy shdöktong kjok
 kjwang jikong. Tjlökwo lër shäng li e.

Pablo parkono Jesús tjlökwo kra- gaga kong

24 Llëbo weno bor kong owa bomi
 kjishko. Tja wopjlu e kjishko. Cristo
 Jesús tjlökwo kragaga, e ba doyo
 wleni, ga Cristo shdunaba ara ba
 kjishko. Eerishko ga tjara shdungoba
 shara, ga tja wopjlu e kjishko. 25 Tja
 iara Sbörë beno shäng parkë bomi
 kong, ba tjlökwo kragaga oblë li kong
 bakoe. Tja ichara beno shäng ba
 tjlökwo kës li lë bomi kong. 26 Tjlökwo
 ëre jnena Sbörë tjeng tek dënashko
 dwayo, gueniyo eerishko ga lara ba
 nopga baïya löng li kong. 27 Shäryara
 eni, woydara ga tjlökwo pjlu, owa llëm
 jnek tjeng li miydëmi pjây nopga judío
 llëm wleniyo lirë wlo. Tjlökwo li eni:
 Cristo ber shäng bomi tjok ga pjlu, ga
 llëbo twe ba nopga kong lara Sbörë li,
 e ber bomi kong bakoe.

28 Cristo roy lërwa nopga kong, ga
 epga poshdunwa, pinwa, borwa kjok
 miydë tjeng kës li go. Shäryërwa eni,
 nopga töno beno tjeng Cristo tjok li jëk
 bëy wlo, ïya Sbörë löng pjlo bek wlo.
 29 Tja parkë ara e kjishko. Tja drön ara,
 e shäryër wlo, dbo twe Cristorë bor
 kong kës li go.

2

1 Tja shäng parkë kjang bomi
 kjishko, Laodicea sopga kjishko, nopga
 oblë tja ïyde lok llëm wleniyo kjishko
 bakoe. Lër bomi kong eni, miydëmi
 wlo. 2 Tja parkë eni, epga dbokjrë
 wlo, ëng woydë ara kar kar ïyado
 wlo bakoe. Woydër ga tjlökwo li llë
 loklo miyde lok pjir, e jyö le lok llëm
 wlo, Cristo miyde pjlu wlo. Tjlökwo
 jnena Sbörë tek dënashko dwayo li
 e. 3 Sbö kjok miydë li tjwlo ara. E
 miyde lok Cristo go eröe. 4 Lër bomi
 kong eni, tjlökwo wolëso wleniyo lëba
 bomi kongshko ga pjây jyäp gwëba e go
 llëm wlo. 5 Tja shäng bomi tjok eshko
 llëm, gueniyo pjây woyotjlïn ïyado.
 Roy kuror ga pjây uunkong wotjlik no

kjlaraso wleni, pjây mär'löng Cristo go jlökoyo bakoe. Tja wopjlu e kjishko.

Shji mär löng Cristo go

⁶ Cristo Jesús wlokjroromishko ga e ioromi beno shäng bomi Tjlapga. Eni kuzong ga woyde ga pjây mär ber'löng ba go iyado. ⁷ Pjây mär ber'löng mämä ba go jlökoyo, pjây oppino sorë ga eni, ga pjây mär ba go jek këgong këgong. Pjây ber'löng wopjlu Sbö tjok iyado bakoe.

⁸ Kjone kjone mär'löng tjlokwo oblë oblë go. Tjlokwo li, nopga kjok ëre so sgara beno löng mär ba go, gueniyo e jyö, e laga Cristorë llëme. Pjây sjëk tjlokwo eniyo lagaga li tjok, pjây jyäpwe lok llëm wlo, pjây iche ber'löng ba tjlokwo baïya li go llëm wlo.

⁹ Cristo go Sbö beno pjang kësbang ba tjok, ïgöy wëllë wlo. ¹⁰ Ga pjây Cristo nopga kuzong ga llëye woydëmi dö li twara beno tjeng bomi kong pjir tjän. E sëya llë dbo ara wleniyo kägäyo, oblë ichagaga wleniyo kägäyo bakoe. ¹¹ Pjây tönö beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjây jyä tak löng pjire. Nopga doyo jyä tëshko ga ba sho li ze lok tas sira. Gueniyo pjâyda jyä tak eni llëme. Pjây jyä te Cristorë wlo ga bomi wotjlik owa li kjara pjire. ¹² Pjây waraba jer di roshkoshko ga pjây wolono to Cristo tjok wleni. Cristo woshrrara Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga pjây mär Sbö dbo ara go kjishko ga pjây opshik tëm di roy dwayoshko ga pjây woshrrara iröng obi Cristo tjok wleni bakoe. ¹³ Bomi wotjlik owa li kjayde Cristorë llëm obishko ga pjây wolono löng wleni, bomi owa li tjok. Gueniyo eshko ga pjây iara Sbörë beno löng Cristo tjok, së wleni. Eshko ga owa pjang bi go li löna beno drete.

¹⁴ Dënashko ga shji pogo tjwlo ara, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo e kjara Sbörë bi kong, löra beno pjang kjlös go wleni. ¹⁵ Cristo wolono pjang kjlös goshko ga sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, ba dbo li döra Sbörë pjire.

Epga zana beno löng song, oba uunkong bokshto.

¹⁶ Eni ga llëbo uako, iako llëm lëba bomi kong ga jlö lëmi llëme. Pjây ichëba dbar llë shrëk Sbö kong ga jlö lëmi llëm, mok mite dbaryo, wosh-tozlong dbaryo ëmdë ga jlö lëmi llëm bakoe. ¹⁷ Cristo tjwayde llëm obishko ga llëbo uunkong ëre tjwlo ara, beno ëye tjwe le li jyäglö kjishko. Gueniyo Cristo shrono öör tjän kuzong ga kjok llgwekklo uunkong ëre beno tjwlo ame.

¹⁸ Kjone kjone to löng tjilë ga «Woyde ga shji opyë löng wotöshko, Sbö park-agaga kjok dogo so poshrëk wlo. Llëm ga shji llëbo owa shäryono» le löng eni. Gueniyo jlö lëmi llëme. Ba wotjlik owa li kjishko ga krë lok ara, tjilë ga «Sbö tjlokwo lono borwa kong» le, ga mär löng e go. Miga jyö erä. ¹⁹ Epga mär löng Cristo go llëme. Bi doyo iche bi kägärë sorë ga shji Cristo tjlokwo kjragaga iche Cristorë eni bakoe. Eni ga shji no kjlaraso wleni. Shji mär löng ba go, ga shji kong dbo twe Sbörë, llëye woyde li shäryëy wlo.

Shji ie Cristorë ber löng së jlökoyo

²⁰ Pjây wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjây beno löng ichaga kjok llgwekklo kjok ëre so lirë ame. ¿Eni ga pjây jëk löng kjok llgwekklo li kolë wleni ega? ²¹ Kjok llgwekklo tak lok li tjilë ga «Llëbo kjwe kjrëy bi wloshko llëme. Llëbo kjwe uëy llëme. Llëbo kjwe porwëy llëme.» ²² Llëbo tjeng kës ëre pjir drete. Ga kjok llgwekklo uunkong ëre laga norë eröe. ²³ Shji jëk löng bi wotjlik owa li go llëm wlo ga shji iche kjok llgwekklo ërerë drön ara, shji iche ber'löng wotöshko wleni, gueniyo shji wotöshko jlökoyo llëm, bi doyo, e shdüya ara bakoe. E kjishko ga kuy ga kjok llgwekklo ëre lagaga kjok miydë ara. Miga shji kjimte kjok llgwekklorë bi wotjlik owa li rayë llëme.

3

¹ Eerishko ga Cristo sirkeno sök kjok dogo Sbö orkwo këllëkong. Eni

ga pjây woshrrara Sbörë Cristo tjok wleni kjîshko ga woyde ga pjây ber lönng llëbo kjok dogo so woyotjlik eröe. ² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go 'li woyotjlimi ame. Llëbo kjok dogo so 'li woyotjlimirë eröe. ³ Pjây wolono Cristo tjok wleni kjîshko ga pjây de Sbörë, pjây ber lönng së jlökoyo Cristo tjok wlo. ⁴ Ga pjây ie Cristorë ber lönng së jlökoyo kjîshko ga wen tjwe ba dbo kälä goshko ga pjây wen ba tjok eshko bakoe.

⁵ E kjîshko ga bomi wotjlik owa kës 'li rayozïa. Pjây jëk e go ame. Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo shäryako llëm 'li shäryë llëme. Shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëme. Shji wotjlik dbur tönng bi kong erö llëm, e sböpga jyäglo poshrëy lönng wleni kjîshko. ⁶ Eye sgara shäng llëbo shäryë eni ga shäng Sbö kolë llëm, ga llono ga shdüya Sbörë kjange. ⁷ Dënashko ga pjây omshäryono eni bakoe. ⁸ Gueniyo eerishko ga llëbo kës ëre rayozï pjire. Shji iirkë ame. Llëbo owa shäryë oblë kong ame. Oblë läywëy owa ame. Tjlokwo lako llëm 'li lëy ame. ⁹ Shji jyörkë ëng kong ame bakoe. Shji jëk bi wotjlik owa dënashko 'li go ame kjîshko ga llëbo kës ëre shäryëy ame. ¹⁰ Pjây kjlopswara Sbörë beno lönng wotjlik oblë, ga dbar jek ga pjây kjlopswe jek këgong këgong ber baïya dik wlo, e miydëmi pjlu anmoyö wlo. ¹¹ Eerishko ga pja judiore, de pja judio llëmde, e llëno llëme. Pja doyo jyã tak pjrde, de llëmde, e llëno llëme. Pja shto oblë sore, pja kjok miydë ara llëmde, e llëno llëme. Pja parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm bakoe. Tjwlö tjok 'li, e Cristo eröe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹² Pjây woyde Sbörë ara, ga pjây kjrara beno ba nopga baïya. E kjîshko ga woyde ga oblë songe lëmi, pjây wopjlu oblë tjok, pjây wotöy, pjây wotjlik oblë kjîshko iyado, pjây iirkë maling llëm bakoe. ¹³ Pjây ëng wlëk kar kar llëm, pjây wlëp ëng tjok

dey. Llëbo shäryara oblëre bomi kong owashko ga iozï ber eni dey. Owa pjang bomi go 'li löna Sbörë sorë ga oblë kong shäryozï eni bakoe. ¹⁴ Ga pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Tjwlö arayo 'li e. Shäryëmi eni ga pjây ber lönng no kjlaraso wleni.

¹⁵ Pjây rokara Sbörë ber ëng tjok wopjlu wlo, pjây ber no kjlaraso wleni wlo. E kjîshko ga pjây mär ber lönng Cristo go, shäryëmi eni wlo. Ga pjây lönng wopjlu Sbö tjok iyado. ¹⁶ Cristo tjlokwo pjlu 'li woyotjlizï iyado. Pjây ëng pïs e go. Pjây ëng poshdüs bomi kjok miydë kës 'li go. Pjây tos lönng wopjlu Sbö kong. Poshrëzï tëkwo oblë oblë go. ¹⁷ Llëye lëmi, llëye shäryëmi dö ga shäryozï Tjlapga Jesús ko go, ga pjây lönng wopjlu Data Sbö tjok iyado ba kjîshko.

Shji jëk oblë tjok sorë

¹⁸ Walëga orkwosmok lönng pjir, bomi lanmaga kolozï, pjây Tjlapga Jesús tjlokwo kjruga kjîshko.

¹⁹ Domerga orkwosmok lönng pjir, bomi boyga woydozïa. Pjây kjang ba tjok llëme.

²⁰ Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekëga, e kolozï iyado. Eni ga Tjlapga ber sök wopjluë.

²¹ Dataga, pjây tjle bomi wapga kong yötso, iirkë lok llëm wlo, wosonkë llëm wlo bakoe.

²² Parkagaga tjwlëk lönng pjir wleniyoy, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozï iyado. Pjây iya lönngde, de llëmde, pjây parkos ba kong jlökoyo, Tjlapga Jesús bangkjrëmi kjîshko, bomi sogoga ber lönng wopjlu bomi tjok wlo llëme. ²³⁻²⁴ Miydëmi pjlu ga pjây potjwlëga Tjlapgarë. Llëbo twe ba nopga kong kjok dogo 'li twe ber bomi kong bakoe. E kjîshko ga llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso, shäryëmi lönng Cristo kong wleni, shäryëmi lönng nopga kong wleni llëme. ²⁵ Gueniyo nopga uunkong llgweya Sbörë beke. E kjîshko ga eye llëbo owa shäryono ga shdüya, llëbo owa shäryara 'li kjîshko.

4

¹ Parkaga sogoga, pjây kâgäyo sök kjlara kjok dogo, e woyotjlizã. E kjishko ga pjây opshäryos bëy bomi parkagaga tjok.

² Pjây uunkong syöshtë Sbö kong ãyado, pjây sjen llëme. Pjây löng sjëk ãyado. Pjây löng wopjlú Sbö tjok ãyado. ³ Pjây syöshtë borwa kjishko bako, Cristo tjlökwo jnek tjeng pjir li shdörwa jek këgong wlo. Tja sök kjërshko e kjishko. ⁴ Woyde ga tjlökwo li lër yõtso, kukoba wëlä wlo. E kjishko ga rokozï Sbö kong ga tja kjimte ba lë eni.

⁵ Pjây löng tjlökwo kragaga llëm li tjokshko ga pjây opshäryos bëy, Sbö tjlökwo roy pjlú lëmi ba kong ga pjlúshko ga lozï ãyado, pjây dbar jek llëme. ⁶ Woyde ga pjây lan ba tjok yõtso, kuya lok ga ber wopjlú wlo. Woyde ga llëye kjakroke bomi kong dö ga dboryëmi sorë miydëmi löng pjir tjän.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸ Bi kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlú ãyado. E woydër ara. E ichër jek bomi shwoy bor roy sök bomi kong, pjây ber löng wopjlú wlo, pjây wosonkë llëm wlo. ⁹ Bi kjlara Onésimo, e bi kjlara jlökoyo. E woydër ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichër jek Tíquico yorkë. Llëbo jëk jong na sorë läywe bomi kong drete.

¹⁰ Aristarco shäng na kjërshko bor tjok bakoe. «¿Pjây yonde?» le bomi kong. Bernabé kjlarayo ko Marcos, «¿Pjây yonde?» le bomi kong. Jek äär bomi shwoy ga wlokjrozï yõtso, e loror bomi kong tjän. ¹¹ «¿Pjây yonde?» le Jesúsde bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkë shäng Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong. Bor kjimtagaga löng li tjrëko, judíoga löng domerga doglo mya ëre döe.

¹² «¿Pjây yonde?» le Epafrasde bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkë Cristo Jesús kong. E syöshtë Sbö kong bomi kjishko jlökoyo

ãyado, pjây mär Sbö go jlökoyo wlo, llëye woyde Sbörë li miydëmi pjlú wlo, shäryëmi eni ãyado wlo bakoe.

¹³ Ìnor om go ga parkë bomi kong kjang ãyado, parkë Laodicea sopga, Hierápolis sopga kong eni bakoe.

¹⁴ Lucas, no dwlomnega woydër ara li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong. Demas omilé bomi kong eni bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Laodicea sopga kong, Ninfa* kong, Jesús tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶ Kjibokwo ëre loromi pjirshko ga ichëmi jek Jesús tjlökwo kragaga löng Laodicea kjokyo kong, le lok eshko bako wlo. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong li lëmi pjâyde bakoe.

¹⁷ Pjây tjlë Arquipo kong ga «Pak twara Tjlapgarë bop kong li shäryos pjire» lëmi ba kong eni.

¹⁸ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sök kjërshko woyojemi llëme.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.

* 4:15 Ninfa, e walë.

Primera Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ère tara Pablorè Tesalónica sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga öör Jesús roy pjlú lè Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjlara obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydè llëm wleniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjlökwö kfragaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjishko ga Pablo jek woydè ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ère tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjré e go wlo.

Llëbo shäryara Sbörè epga kong pjlú, ga Pablo beno wopjlú e kjishko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdè ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorè li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshè wopjlú bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, Silvano, * Timoteo tjok.

Jesús tjlökwö kfragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Llëbo shäryara Tesalónica sopgarè pjlú Sbö kong ara

²⁻³ Pjäy mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga pjäy parkè pjlú Sbö kong. Oblè woydèmi ara kjishko ga llëbo pjlú

* 1:1 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

shäryèmi ba kong. Bi Tjlapga Jesucristo, e koshèmi löng wopjlú iyado kjishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjäy wosonkè llëm, pjäy pak shäryè pjlú iyado. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Tjawa syöshtëshko ga tjawa syöshtè bomi kjishko, ga llëye pjlú shäryèmi löng li, e lërwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörè ara. Jesucristo tjlökwö roy pjlú lororwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li inomi bako, ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarè tjlökwö li kjrè jlökoyo. Miydërwa e go ga pjäy kfraga Sbörè om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshäryono bomi kong sorè li, e miydèmi löng pjlúe. ⁶ E irgo ga llëbo weno bomi kong owashko ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarè beno löng wopjlúe. Eni ga tjawa opshäryono sorè li, Tjlapga Jesús opshäryono sorè li, pjäy omshäryono eni bakoe.

⁷ Eni ga llëye shäryoromi pjlú li, e beno pjlú Jesús tjlökwö kfragaga löng Macedonia kjokyo li kong, löng Acaya kjokyo li kong, omshäryè lok eni bako wlo. ⁸ Bomi kjishko ga Tjlapga Jesús tjlökwö roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llëme. Pjäy mär Sbö go sorè li roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga pjäy roy lërwa è kong ame ga pjlú, kura lok tjän kjishko. ⁹⁻¹⁰ Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wlokjroromi löng wopjlúe. Eshko ga bomi sböpga jyäglo tjeng li rayoromi pjir, ga pjäy optwono Sbö sök sè jlökoyo li kong, pjäy parkè ber löng ba kong shara wlo. Jesús, e Sbö Wa woshrara Sbörè iröng obi. E bi döga, no shdüzlong dbaryoshko ga shji shdüya Sbörè llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi li, e koshomirè löng. Pjäy roy lëba löng eni.

2

Pablo parkono Tesalónica kjokyo

sorë

¹ Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tjawa jek öör tjeng bomi ik li beno pjlú, owa llëme. ² Miydëmi pjir ga tjawa äätë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjimtara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo. ³ Tjawa tjlökwo lono pjlo bek eröe. Tjawa diktong löng llëme. Tjawa wotjlino llëbo owa shäryë ë tjok llëme. Eye jyäpgerwa wlo lororwa llëm bakoe. ⁴ Dënashko ga tjawa tjlina Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjlökwo roy pjlú laga oba kong. Tjawa tjlëno, nopga ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjlëno, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo, shji wotjlik löng llë ÿya sök wëllë kjishko.

⁵ Miydëmi pjlú ga tjlökwo wolëso ber pjlú oba kong wlo li lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäryono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe. ⁶⁻⁷ Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimté dbo go ga pjlúe. Gueniyo tjawa opshäryono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wapga dë wleni. ⁸ Pjäy woydërwa ara. Sbö tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kong wopjlúe. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlú bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo. ⁹ Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjlökwo roy pjlú lë bomi kongshko ga eye kong pak twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno däw, dli llë wlëk borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰ Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjlökwo kragaga tjokshko ga tjawa jek löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe.

¹¹ Miydëmi pjlú ga dataga opshäryë ba

wapga tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlara kjlara tjok eni bakoe. ¹² Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjwlö ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjluoyo ÿyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlú bomi tjok wlo.

¹³ Sbö tjlökwo roy pjlú li, e nopga ÿ llëme. E Sbö ÿ. Ga kuromishko ga tjlökwo li kjroromi jlökoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok ÿyado. Tjlökwo li kjroromi kjishko ga pjäy kjlopswara beno wotjlik oblë. ¹⁴ Pjäy shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjlökwo kragaga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Judea kjokyo li shdungga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe. ¹⁵ Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zröga, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so li zröga bakoe. Tjawara ichara lok to kjok shto oblë. Sbö wopjlú ba tjok lok llëme. Epga löng nopga uunkong wloyo. ¹⁶ Tjawa tjlë woydë nopga judio llëm wleniyo kong, döya Sbörë wloshko ga tjawa ichara lok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shäryë lok jek këgong këgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdüya döröe.

Pablo jek woydë Tesalónica kjokyo obi

¹⁷ Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bäng dwayo dbar kjwöbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjäy woyotjlinwa ara. Ga pjäy ÿnwa woydë ara kjishko ga tjawa dröno ara jek bomi ik wlo. ¹⁸ Tjawa wotjlino jek bomi ik lororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik loror pjlöböso, gueniyo tja sona Ärë. ¹⁹ Tjawa löng Tjlapga Jesús tjwe iröng obi li koshë löng wopjlúe. Eshko ga tjawa lan wopjlú bomi kjishko ba tjok, tjlökwo lororwa bomi kong li kjroromi jlökoyo kjishko. ²⁰ Jlökoyo ga bomi kjishko ga tjawa löng wopjlú, woowa llëme.

3

Timoteo öör ba ÿk

1-2 Eni ga pjây roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ïk, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjlara, e parkë shäng Sbö kong, Cristo roy pjlú lë oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimtë, pjây mär Jesús go jek këgong wlo, ³llëbo tjwe kjang bomi kongshko ga pjây wotjlik Jesús rayë llëm wlo. Shji shdungoba song eni, e miydëmi löng pjlúe. ⁴Tjawa löng bomi tjok obishko ga llëbo wen tjwe bi kong owa ara lororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni. ⁵E kjishko ga llëye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ïk, pjây mär löng Jesús gore ïya wlo. Pjây woyotjlin ara, pjây jyäpgwara Äre ga pak shäryororwa li beno tjwlo ame, e bangkjrotë.

⁶Gueniyo ga Timoteo tek shrono shäng iröng obishko ga pjây roy söra pjlúe. Pjây mär löng Jesús go ïyado le. Pjây ëng woydë ara kar kar le. Tjawa woyotjlimi, woydëmi löng ïyado le. Tjawa ïmi woydë ara, pjây ïnwa woydë sorë ga eni le bakoe.

⁷Pjeyoga, llëbo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber löng wopjlú, pjây mär löng Jesús go li roy shrono borwa kong kjishko. ⁸Pjây mär löng Tjlapga Jesús go jlökoyo li roy kurorwa. E kjishko ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö. ⁹Tjawa wopjlú Sbö tjok ara bomi kjishko. Tjawa syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tjawa wopjlú erä. ¹⁰Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ïk obi wlo, pjây kjimterwa mär Jesús go jek këgong wlo bakoe.

11-13 Woydërwa ga bi Data Sbö, bi Tjlapga Jesús, tjawa kjimte äär bomi ïk wlo. Rokërwa Tjlapga kong ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jek këgong, pjây kjimte oblë woydë ara, pjây woydërwa sorë ga eni, pjây ie ber löng wokjang jek këgong, pjây jëk löng pjlo bek wlo, Tjlapga Jesús tjwe iröng ba nopga iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjokshko ga pjây pogo llëye

dret bi Data Sbö bokso wlo. Rokërwa uunkong eni.

4

Shji jëk sorë, Sbö ber wopjlú bi tjok wlo

¹Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesúsde tjlokwo lë bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjây pinorwa jëk sorë, Sbö ber wopjlú bomi tjok wlo, ga shäryëmi löng eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shäryëmi eni jek këgong këgong anmoyö. ²Miydëmi pjlú ga tjlokwo lororwa bomi kongshko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesúsde.

³Llëye woyde Sbörë li, e eni: Pjây jëk löng pjlo bek ba bokso ïyado; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme; ⁴llëbo owa shäryëy bi doyo om go li go llëme; pjây opdë yötso, pjlo bek dey; ⁵nopga Sbö miydë llëm wleniyo söya ba wotjlik owa lirë, llëbo owa shäryë ba doyo go, gueniyo shji omshäryë baïya dik llëme. ⁶Shji shdüya Sbörë jlökoyo llëbo ëre kjishko. E lororwa bomi kong tjän. E kjishko ga llëbo shäryëy eni oblë kong llëm, ëye jyäpgwëy, llëbo owa shäryë wlo llëm bakoe. ⁷Shji rokara Sbörë, shji ber löng llëbo bëy shäryë wlo, shji ber löng llëbo owa shäryë wlo llëme. ⁸Eni ga ëye tjlokwo ëre kjrë woydë llëm ga llëbo owa shäryë shäng nopga kong llëm, shäryë shäng Sbö kong. Sbö Sëya twaga bomi kong li, Sbö li e.

⁹Pjây pina Sbörë om go ëng woydë ara kar kar, epenga dö wleni. Eni kuzong ga llëbo tërwa bomi kong kjibokwo go e kjishko llëno llëme. ¹⁰Shäryëmi löng eni pjeyoga löng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shäryozï eni jek këgong këgong anmoyö. ¹¹⁻¹²Pjây parkos wlëp bomi orkwo om go go, oblë barwëmi llëm wlo. Pjây mär oblë go llëm, pjây mär bomi pak om go li go shara, lororwa bomi kong sorë li eni. Shäryozï eni, pjây bangkjre nopga oblërë wlo.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

¹³ Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga llëye wen ba tjok dö li woydërwa ga miydëmi. Èye wolonoshko ga pjây ber löng woydë, nopga llëbo koshë löng llëm wleniyo dik llëme. ¹⁴ Miydëy pjlu ga Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjishko ga miydëy ga èye mär löng Jesús go ga wolono ga woshre Sbörë Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵ E kjishko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga shji löng së obi li jem wolono tjeng li bäm go llëme. Tjlökwo ère laga Tjlapga Jesúsde. ¹⁶ Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga öo le jlökoyo, bi ichoklo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kägäyo li tjlä. Sbö wli, e pjlukyo kuy bakoe. Eshko ga èye tönno beno tjeng Cristo tjok, ga wolono tjeng ga woshre bäm go. ¹⁷ E irgo ga shji beno löng së li, shji söya jem ba tjok pjäng sho roshko, ga shji èng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber löng ba tjok. ¹⁸ Tjlökwo ère lözi èng kong, pjây wokjang wlo.

5

¹ Pjeyoga, llëbo ère shäryë llono, kjok orë, e tërwa bomi kong llëno llëme. ² Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy löng llëmshko, oba tjwe lürkë shkë wleni. ³ «Shji löng pjlu» lëbashko ga ba pjikklo li tjwe eshko, walë wloshko dörö ga shara swlorë wleni. Eshko ga èye dër kjlara llëme.

⁴ Pjeyoga, nopga tjwe llëbo lüyotkëshko ga shji wlëya löng «!llë!» lëy. Gueniyo pjây löng kjok ro sï roy wleni llëme. E kjishko ga Tjlapga li tjweshko ga pjây wlëya löng «!llë!» lëmi eni llëme. ⁵ Pjây dba so, shji shkë so llëme. ⁶ E kjishko ga e woyotjlïmi löng iyado. Nopga oblë omwoyotjlïk llëm, löng pë wleni. Gueniyo pjây opshäryë eni llëme. Woyde ga shji löng sjëk iyado. Llëbo shäryëyshko ga woyde ga woyotjlïy yötso guing. ⁷ Èye pë ga pë shkë. Èye nelötkë ä ga nelötkë shkë. ⁸ Gueniyo shji dba so ère, woyde ga shji llëbo shäryë ga woyotjlïy yötso

guing. Shji mär Jesús go, nopga woydëy ara bakoe. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, èngkjwagaga opwlikë ba worbu wlikoklo go wleni. Shji döya Sbörë llono, e koshoydë. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, èngkjwagaga opwlikë ba kä wlikoklo go wleni.

⁹ Shji kjrara Sbörë, shji döya Tjlapga Jesucristorë wlo, shji shdüya wlo llëme. ¹⁰ Jesucristo wolono bi kjishko. E kjishko ga tjwe iröng obishko ga shji wolono tjeng li, shji löng së obi li, shji söya uunkong ber tjeng ba tjok iyado wlo. ¹¹ E kjishko ga pjây èng kjimtos kar kar, pjây wokjankë jek këgong këgong wlo, tek shäryëmi löng sorë ga eni.

Jesús tjlökwo kjrägaga jëk èng tjok sorë

¹²⁻¹³ Pjeyoga, nopga kjrara Tjlapga Jesúsde parkë bomi tjrëko wlo. Epga, e bomi kägäyo, bomi poshdungga bakoe. Löng parkë ara. E kjishko ga bangkjrozï, tjwlö ara lozï, woydozï ara bakoe. Pjây löng wopjlu èng tjok kar kare. ¹⁴ Rokërwa bomi kong ga nopga parkë woydë llëm löng li poshdüzï jlökoyo. Nopga kjimtakö li kjimtozïa. Nopga wosong li kjimtozï, wokjankë wlo. Pjây kwleya oblë kjimtë maling llëme. ¹⁵ Pjây sjëke. Llëbo owa shäryëba bomi kongshko ga pjây omshäryë ba kong eni llëme. Pjây llëbo shäryos pjlu èng kong iyado, shäryozï oblë kong eni bakoe.

¹⁶ Pjây löng wopjlu iyado. ¹⁷ Pjây syöshhtë Sbö kong kjok orë pogo. ¹⁸ Pjây wopjlu Sbö tjok llëbo uunkong kjishko. Woyde Sbörë ga èye tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omshäryë eni.

¹⁹ Sbö Sëya pak li, e söy llëme. ²⁰ «Tjlökwo lara Sbö Sëyarë bor kong li lër bomi kong» le èrëshko ga kuy llëme lëy llëme. ²¹ E kuzï, woyotjlïzï yötso dey. E irgo ga tjlökwo li bek wleni ga e kjromirë, ²² gueniyo tjlökwo li owa wleni ga e kjrëy llëme.

²³ Shji löng wlëp laga Sbörë. Ga woydërwa ga pjây ie Sbörë om go ber tjeng dboy ba kong, pjây jëk löng pjlo

bek ba bokso wlo. Ga bomi sēya, bomi wotjlik, bomi doyo, e de yōtso, bi Tjlapga Jesucristo tjwe irōng obi dbaryoshko ga pjāy pogo llēye dret ba bokso wlo. ²⁴ Pjāy rokara Sbōrē, ga pjāy raye llēme. Shārye eni e kjīshko.

Kjibokwo pjirzlong

²⁵ Pjeyoga, pjāy syōshtē Sbō kong borwa kjīshko.

²⁶ Pjāy woydērwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lēmi ēng kong wopjlúe.

²⁷ Rokēr bomi kong ga kjibokwo ēre lēmi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjlapga Jesúsde eni.

²⁸ Rokēr Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlúli kjīshko ga pjāy kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjlë ba tjlökwo kjrägaga kong ga llono ga tjwe iröng obi le. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjlë ga Jesús shrono shäng iröng obi tjan, e kjishko epga parkë ame ga pjlúe le eni. Kuya lok ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng eshko li kjone kjone omtjlökwo kjrono, ga parkono lok ame.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo ëre llgweya wlo, Jesús tjwe iröng obi sorë li miyde lok wlo. Jesús tjwayde iröng llëm obi li tara ba kong. Bäm go ga domer tjwe kjlara obi A dbo li tjok, ga nopga jyäpgwe ara li tara ba kong. Jesús tjwe iröng obishko ga ëye mär löng Jesús go llëm li shdüya kjang li tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkë, Jesús shrono iröng obi guing.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë epga kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano, * Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kjrägaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

² Rokërwa Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

³⁻⁴ Pjeyoga, pjäy mär Jesucristo go jek këgong, pjäy uunkong ëng woydë ara kar kar jek këgong bakoe. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Pjäy shdungoba ara. Gueniyo ga pjäy mär ber löng Jesús go iyado, ba tjlökwo rayëmi llëme. E kjishko ga tjawa lan Sbö tjlökwo kjrägaga tjok kjok shto oblë oblëshko ga pjäy lanyotkërwa wopjlúe.

⁵ Pjäy shdungoba eni kjishko ga miydëy ga Sbö tjwe no llgweya li, e pjlo beke. Nopga llgweyashko ga pjäy ie Sbörë ber löng ba nopga iyado wlo. ⁶ Bek ga bomi shdungaga löng li shdüya, ⁷ ga pjäy shdung löng li ie woshtë, tjawa bakoe. Ère shärye Tjlapga Jesúsde wen iök pjë jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara wleniyo tjok jä. ⁸ Tjwe ëye Sbö miydë woydë llëm li, Tjlapga Jesucristo tjlökwo pjlú li kjrono llëm li, e shdungga. ⁹ Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjlapga Jesús bokshto dwayo. Ba dbo kälä ïga lok ame. ¹⁰ Tjlapga li tjwe dbaryo lishko ga e poshrëya ba nopga baïyarë. Eshko ga yëy le lok ba tjlökwo kjrägaga uunkongdë, pjäy omle eni bako, tjlökwo lororwa bomi kong li kjromi kjishko.

¹¹ Eni ga tjawa syöshtë iyado bomi kjishko. Pjäy rokara Sbörë ber ba nopga wlo, ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte jëk pjlo bek, e ber wopjlú bomi tjok wlo. Pjäy mär Jesús go. E kjishko ga pjäy pak pjlú shäryë woydë Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kong dbo twe, bomi pak pjlú li shäryëmi wlo. ¹² Pjäy jëk pjlo bek eni ga bi Tjlapga Jesús ko iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko. Ga pjäy ie ber tjwlö ara bakoe. Llëbo uunkong ëre shäryë bi Sbö wopjlú li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko bakoe.

2

Llëbo owa li sogo

* 1:1 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

1-2 Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi, shji tōya ber löng ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjlē ga «Tjlapga li shrono iröng tjan» le. Laga Sbö Sëyarë le bomi kong, laga tjawarë le bomi kong, kjibokwo ichaga tjawarë le bomi kong bakoe. Gueniyo jlō lëmi llēm, pjāy opshgawë e go llēm bakoe. ³ Pjāy jyāpgwëba llë kjīy llëme. Bām go ga nopga opyë ber Sbö wloyo. E irgo ga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li äätë llēm obishko ga llëbo owa sogo li wen tjwe eshko. Weno shäng jer wlo li e. ⁴ E opyë ber Sbö wloyo, llëbo poshrëkoba Sbö wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshrëydëba döe. Eshko ga opzrëk jek äär ber sök Sbö u jong Jerusalén kjokyo li roshko, ga tjlē oba kong ga «Sbö li tja» le.

⁵ Tja shäng bomi tjok obishko ga llëbo ëre loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong llëmdo? ⁶ Dbar iara Sbörë, llëbo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shäng kjlara, ba dbar li äätë llēm obi wopro ga tjwe llēm wlo. Ba shaga li ë miydëmi tjan. ⁷ Sbö moskwoga löng parkë ara tjan, gueniyo ga llëbo owa sogo li wen tjwe llēm, ba shaga li kjara Sbörë guing. ⁸ Eni ga llëbo owa sogo li wen eshko jã. Gueniyo Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba kjamo pjlukyo go dö ga e pjiya ber drete. İkoba e goshko ga ba dbo li kësbang anmoyö.

⁹ Llëbo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Ärë. Llëbo İydëba llēm wleniyo shärye oblë oblë. Ga oba jyāpgwe e go. ¹⁰⁻¹² Owa shärye llë pogo, nopga pjir tjeng li jyāpgwe e go wlo. Nopga li pjir, tjlokwo bek li woydara llēm kjishko. Tjlokwo li kjrara kjwe ga dōktong e go. Gueniyo tjlokwo bek li kjrara llëme. Llëbo owa shäryara löng wopjlúe. E kjishko ga raye Sbörë ga jyāpgwe llëbo owa lirë, tjlokwo bek llēm li kjre lok wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji löng wokjang İyado

¹³⁻¹⁴ Pjeyoga, pjāy woyde Sbörë ara. Pjāy kjrara tek dāmārshko, pjāy döya

wlo. Ga Jesús tjlokwo roy pjlú lororwa bomi kong. E go ga pjāy rokara Sbörë, ga tjlokwo bek li kjrromi, ga pjāy iara Sbö Sëyarë jek löng pjlo bek Sbö bokso. Pjāy döra eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlö ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok İyado. ¹⁵ Eni ga pjeyoga, pjāy löng wokjang İyado. Tjlokwo lororwa bomi kong li, tjlokwo tororwa, ichororwa jek bomi kong li, e woyojemi llëme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbö, shji woyde lok ara. Ba wopjlú li kjishko ga shji ie lok dbokjrë İyado, shji wosonkë llēm wlo, shji ie ber löng ba koshë wopjlú wlo bakoe. ¹⁷ Eni ga woydërwa ga pjāy ie lok dbokjrë, pjāy wosonkë llēm wlo, ba tjlokwo roy pjlú lëmi İyado wlo, llëbo pjlú li shäryëmi İyado wlo bakoe.

3

«Pjāy syöshtë borwa kong» lara Pablorë

¹ Era eni ga pjeyoga, pjāy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, Tjlapga Jesús tjlokwo roy shdär kjone pogo wlo, tjlokwo li kjrëba wopjlú wlo bako, pjāy omkjrono sorë ga eni. ² Nopga mär Jesús go uunkong llëme. Kjone kjone owa, wotjlik llëbo shäryë borwa kong owa. E kjishko ga pjāy syöshtë borwa kjishko, tjawa döya Sbörë ba wloshko dwayo wlo. ³ Gueniyo Tjlapga li, llëye le li shärye eni. Ga pjāy ie ber löng wokjang İyado, pjāy wlike, pjāy lon ber tjeng Ä wloshko llēm wlo. ⁴ Miydërwa ga pjāy kjimte Tjlapga lirë shäng, tjlokwo lororwa bomi kong li shäryëmi löng İyado, ga rayëmi llëme. ⁵ Woydërwa ga pjāy kjimte Tjlapga lirë oblë woydë ara wlo, shji woyde Sbörë sorë ga eni, ga pjāy kjimte, llëbo wen bomi kong owashko ga pjāy wokjang wlo, Cristo İ dik.

Shji shmi ara llëme

⁶ Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjrëko, tjlokwo pinorwa bomi kong li kole löng llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga lërwa

bomi kong jlökoyo ga pjäy jëk lok ba tjok llëme. ⁷ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jëktong sorë li miydëmi pjlúe. Bëy wlo ga pjäy jëk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono llëme. ⁸ Èye dli uororwa iguing llëme. Tjawa parkono shkë dba, èye barwërwa llëm wlo. ⁹ Pjäy ichororwa borwa kjimtë dbo go kjwe ga pjlúe. Gueniyo shäryororwa eni llëm, tjawa ïmi wlo, pjäy omshäryë eni bako wlo. ¹⁰ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjlë bomi kong ga «Èye parkë llëm ga ië llëm bakoe» lërwa eni. ¹¹ Gueniyo roy kurorwa ga pjäy kjone kjone shmi ara, parkë llëm, oblë lanyotke erä. ¹² Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga lërwa löng li ichërwa parkë, ba dli tjwlëya lok e go wlo.

¹³ Pjeyoga, pjäy kwleya llëbo pjlú shäryë llëme. ¹⁴ Èye kjibokwo tororwa bomi kong ère kolë llëm ga pjäy jëk lok ba tjok ame, epga lökkjrë e go wlo. ¹⁵ Gueniyo iëmi ber bomi moskwo llëm, poshdūzī bomi kjlara wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶ Shji löng wlëp laga Tjlapgarë. Eni ga woydërwa ga Tjlapga om go li ber löng bomi tjok ïyado, ga pjäy ie ber löng wlëp, llë pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ère tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichër ë kongshko ga tja sgara ba të jūni.

¹⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjīshko ga pjäy uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwö kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga parkë shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjlökwö kjrara gö löng eshko li kägäyo. Sök eshkoshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong. Woyde ga Jesús tjlökwö kjrara kägäyoga parkë sorë li tara ba kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Llëbo owa shärye Jesús tjlökwö kjrara gö löng eshkorë li llgweya sorë li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Sbö, e bi döga. Koshëy löng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara lok ber ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorë li eni. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Nopga oba ping tjlökwö bek llëm li go wleniyo

³⁻⁴ Éfeso kjokyo ga kjong kjong löng oba ping tjlökwö bek llëm li go. Tja jek öör Macedonia kjokyo shko ga pja rokoror ber sök Éfeso kjokyo wlo. Pja ichoror tjlä nopga löng eshko li kong ga «Tjölkwö bek llëm li lëy ame. Llëbo

weno tjlapgaga tek dënashko so kong li lëy ame. E jyö bakoe. Ga pjäy kjlara kjlara tjëyo kjone dey li, lëy ga pjir llëme. E kjishko ga e lanyotkëy ame. E lanyotkoromi ga oba ënglë kar kar erä. Woyde Sbörë ga shji mär ba go shara, shji ber löng ba pak li shäryë wlo.»

⁵ Pja ichoror eni, shji Jesús tjlökwö kjrara gö löng woydë ara kar kar wlo. Shji ëng woydë wlo ga woyde ga llëye owa woyotjlüy llëm, llëbo pjlú miydëy li shäryëy eni, shji mär Jesús go jlökwö bakoe. ⁶ Kjong kjong omshäryë löng ame. Llëbo tjwölö llëm li lanyotke beno löng eröe. ⁷ Opyë woydë ber löng no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Le löng jlö wleni, gueniyo jlökwö ga llëye le löng li, e llë loklo miyde löng llëme.

⁸ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li, e pjlúe. Gueniyo llëno wlo, woyde ga miydëy pjlú guing. ⁹ Kjok llgwekklo li, e twara Sbörë beno oba jëk löng pjlo bëy li llgwekklo llëm, e twara beno oba jëk löng llëbo owa shäryë li llgwekklo. E beno ëye kjok llgwekklo kolë llëm li llgwekklo, ëye llëbo owa shäryako llëm li miydë pjlú gueniyo shärye enido li llgwekklo, ëye, ba kong ga Sbö tjwölö llëm li llgwekklo, ëye owa shäryë enido li llgwekklo, ëye Sbö kolë llëm li llgwekklo, ëye Sbö bangkjirë llëm li llgwekklo, ëye ba data, ba mekë zrök li llgwekklo, ëye no oblë zrök li llgwekklo, ¹⁰ ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm tjok li llgwekklo, domer pë domer oblë tjok li llgwekklo, ëye no shak ga soyneya oblë kong ä li llgwekklo, ëye jyörkë ä li llgwekklo, ëye tjlä jlökwö gueniyo oblë jyöyotke shdungoba wlo ä li llgwekklo bakoe. Shärye enishko ga tjlökwö bek li shäryayde löng llëme. ¹¹ Tja kjrara, ichara Sbörë ba tjlökwö roy pjlú lë oba kong. Sbö, e wopjlúe.

Pablo kjimtara Tjlapgarë ara

¹²⁻¹³ Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlökwö kjrara gö löng irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniyo eshko ga tja songe

lara Sbörë, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlökwo kjrotë llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ina bi pjluyo Cristo Jesúsde ga parkaga pjlú wleniyo, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlú ba tjok. ¹⁴ Tjlapga wopjlú li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyõ. Tja tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baïya dik.

¹⁵ «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni iyadoe. E eni jlõe. Tjlökwo ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo. ¹⁶ Tja owa anmoyõ kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtara, ïya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miyde lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlökwo kjrë ga kjimte, ga ie ber löng së ïyado ba tjok bakoe. ¹⁷ E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara ïyado. Bi pjluyo sök ïyado, wolon llëm, ïgöy llëm, Sbö kjlaraso li e. Ber eni.

¹⁸ Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omloño bi kong. Tjlökwo lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlú anmoyõ wlo. ¹⁹ Eni ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, ga llëbo pjlú miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame. ²⁰ Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng Ä wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

2

Shji syöshtë sorë

¹ Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlú shäryara li kjishko ga pja tjlä ba kong ga «Tja wopjlú bop tjok» lëp ba kong eni. ² Pja syöshtë

pjlupga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlëp wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlú, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlú bakoe. ³ Shji syöshtë eni, e pjlúe. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlú bi tjok. ⁴ Woyde ga nopga dër uunkong. Woyde ga tjlökwo bek li miyde lok wëë bakoe. Tjlökwo bek li, e eni: ⁵ Sbö, e kjlaraso; bi iaga ber löng wlëp Sbö tjok li, e kjlaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e; ⁶ e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwlëkklo wlo, epga dër wlo. Tjlökwo ëre dbaryo iara Sbörë beno li öötong tjän. ⁷ E kjishko ga tja ichara ba roy shdök, tja iara beno shäng ba tjlökwo roy laga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llëme. Tja tjlä shäng beke. Tja ichara tjlökwo bek li roy lë nopga judío llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

⁸ Woydër ga nopga löng kjok kjwang jikong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwo poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

⁹ Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yõtso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyõ, ïya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo le ga käkzong poshäre ara anmoyõ, dbur sho shöylör pje ara, shwong tjwlo ara wleniyo pjüya ga owa. ¹⁰ Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlú shäryayde dey. Walëga Sbö poshrëga le ga woyde ga wotjlik eni.

¹¹ Ëye shäng Sbö tjlökwo roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing, dborye lok llëme. ¹² Nopga ëng tona löng Sbö tjlökwo roy lë ëng kongshko ga walëga ichër domerga ping llëme. Domerga ichaga ber walërë llëme. E kjishko ga woydër ga kuya walëgarë löng kjing erä. ¹³ Adán, e shäryara Sbörë bäm go. Eva, e shäryara ba irgo. ¹⁴ Jyäpgwara Äre li, e Adán llëme. Evara jyäpgwara, ga llëbo owa shäryara. ¹⁵ Gueniyo walëga, e döya

wlo jl̄oe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wlo, wapga d̄e wlo. Woyde ga m̄ar Sb̄o go, oba woyd̄e p̄jl̄u, j̄ek l̄ong p̄jlo bek Sb̄o bokso, ikoba p̄jl̄u wlo. Sh̄arye lok enira d̄ar.

3

Jesús t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyoga

¹ Oba t̄jl̄e ga «Ëye wot̄jlik op̄ȳe ber sök Jesús t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo ga wot̄jlik ll̄ebo sh̄arȳe p̄jl̄u» l̄eba eni. E eni jl̄oe. T̄jl̄okwo ̄ere k̄jra^{ko}. ² Eni ga ̄eye pak ̄ere sh̄arȳe wlo ga woyde ga e ll̄ebo owa sh̄aryono l̄eba ga äe. Woyde ga boy k̄jlaraso. Woyde ga ll̄ebo sh̄arye ga woyot̄jl̄iya ȳotso guing, j̄ek sh̄ang ȳotso, p̄jlo bek, bangk̄jr̄eba wlo. Woyde ga ̄ebo t̄jwe ba shwoy ga wlok̄jre sök wop̄jl̄u ñyado. Woyde ga oba ping p̄jl̄u wleniyo. ³ Woyde ga nel̄otk̄e ä wleniyo ll̄em, ̄engkw̄e ä wleniyo ll̄em bakoe. Woyde ga sh̄ang wop̄jl̄u wleniyo, ̄eng dborȳe obl̄e t̄jok ä wleniyo ll̄em, dbur s̄iyo ll̄em wleniyo bakoe.

⁴ Woyde ga ba p̄jeyoga l̄ong ushko li de sök p̄jlo bek. Woyde ga e kole, bangk̄jre ba wapgar̄e p̄jl̄u. ⁵ ¿Sh̄arye ba ushko eni ll̄em ga Sb̄o t̄jl̄okwo k̄jragaga de sor̄ero?

⁶ Jesús t̄jl̄okwo k̄jragaga l̄ong kw̄l̄e j̄a wleniyora, e īey ber no k̄ägäyo wlo ll̄eme. Ll̄em ga ioroy wleni ga wot̄jlik owa kjwe, «T̄ja t̄jw̄l̄o ara» le ba p̄jl̄ushko Ä dik, ga ber sh̄dungko bakoe.

⁷ Woyde Äre ga Sb̄o t̄jl̄okwo īeba ber t̄jw̄l̄o ll̄eme. E kj̄ishko ga woyde Sb̄or̄e ga t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo li, e bangk̄jre t̄jl̄okwo k̄jragaga ll̄em wleniyo lir̄e bako, lanyotke lok owa ga ä wlo, Sb̄o t̄jl̄okwo īeba ber t̄jw̄l̄o ara wlo.

Jesús t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo kjimtaga

⁸ Woyde ga Jesús t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo li kjimtagaga ber l̄ong eni bakoe. Woyde ga j̄ek l̄ong p̄jlo bek, bangk̄jr̄eba wlo. Woyde ga t̄jl̄e b̄ey wleniyo, nel̄otk̄e ä wleniyo ll̄em, dbur shak jȳo go ä wleniyo ll̄em bakoe.

⁹ Woyde ga t̄jl̄okwo pina Sb̄or̄e bi kong

li, e söya lok jl̄okoyo, j̄ek e go. Woyde ga ll̄ebo p̄jl̄u miyde li sh̄arye eni ñyado bakoe. ¹⁰ Woyde ga t̄jl̄iy b̄am go guing. Ñnoy ga ll̄eye owa sh̄arye ll̄em ga ber t̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo kjimtaga eshko j̄a.

¹¹ Woyde ga wal̄ega ber l̄ong eni bakoe. Woyde ga j̄ek l̄ong p̄jlo bek, bangk̄jr̄eba wlo. Woyde ga no l̄äywe owa ä wleniyo ll̄eme. Woyde ga ll̄ebo sh̄arye ga woyot̄jl̄iya ȳotso guing wleniyo. Woyde ga ll̄eye le ̄e kong ga sh̄arye eni wleniyo bakoe.

¹² T̄jl̄okwo k̄jraga k̄ägäyo kjimtaga li, e woyde ga boy k̄jlaraso. Woyde ga ba wapga, ba p̄jeyoga l̄ong ba ushko li, e de sök p̄jlo bek. ¹³ Ll̄ebo p̄jl̄u sh̄aryara ba pakshko ga īeba ber t̄jw̄l̄o ara. Eni ga sh̄ji m̄ar Cristo Jesús go sor̄e le oba kong, ga ll̄eye bangk̄jre ll̄eme.

Jesús t̄jl̄okwo, e t̄jw̄l̄o ara anmoȳo

¹⁴⁻¹⁵ T̄ja wot̄jlik jek bop ik maling, gueniyo t̄ja jek ll̄ono miyd̄er ll̄eme. E kj̄ishko ga t̄ja jek äar maling ll̄em wleni ga kjibokwo ̄ere t̄er, ich̄er jek bop kong, woyde Sb̄or̄e ga ba wapga j̄ek sor̄e li miyd̄ep kjibokwo ̄ere go wlo. Sh̄ji Jesús t̄jl̄okwo k̄jragaga, sh̄ji Sb̄o wapga. Sb̄o sök ñyado. Ga ba t̄jl̄okwo bek li, e twara beno bi kong, söy wlo, e jl̄oe l̄ey obl̄e kong wlo bakoe.

¹⁶ Ba t̄jl̄okwo j̄nena Sb̄or̄e li, e pina bi kong. T̄jl̄okwo ̄ere t̄jw̄l̄o ara anmoȳo jl̄okoyo. ̄Ere eni:

Jesucristo, e weno sh̄ang kjok ̄ere k̄jing go so no k̄joyoe.

E beno p̄jlo bek Sb̄o bokso li pina Sb̄o S̄eyar̄e oba kong.

E ñna Sb̄o parkagaga kjok dogo sor̄e.

Roylaraba t̄jeyoga obl̄e obl̄e kong kjok kw̄wang j̄ikong.

T̄jl̄okwo k̄jraraba kjok ̄ere k̄jing go.

Ga söra Sb̄or̄e to jem kjok dogo.

4

T̄jl̄okwo bek ll̄eme

¹ Sb̄o S̄eya t̄jl̄e bi kong w̄l̄e ga «Dbar t̄jwe kw̄wara ga kjone kjone, t̄jl̄okwo pimi l̄ong li, e söya lok ame. Eshko ga jȳapgwe Ä s̄eyagar̄e, ga s̄eya li t̄jl̄okwo

kjayde shara» le. ² Tjłkwo owa li, e laga nopga jyō ä wleniyorē. Llēbo owa shārye lokshko ga bangyo ba kong ame. ³ Epga tjlē ga «Shji orkwosmok ga owa» le eni, «Dli, e uako uunkong llēme» le eni bakoe. Eshko ga jyōrkonoē. Dli llē pogo, e iara Sbōrē beno uēy wlo. Ga shji tjłkwo bek li kjruga, dli llē uēyshko ga woyde Sbōrē ga shji syōshtë ba kong, tjlē ba kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjīshko» lēy eni. ⁴⁻⁵ Llēbo uunkong shāryara Sbōrē li, e pjlú, Sbō tjłkwo tak beno pjang eni kjīshko, dli li syōyoshtoroy kjīshko bakoe. Eni kuzong ga «E uako llēme» lēy llēme. Woyde Sbōrē ga uēy, shji wopjlú ba tjok dli li kjīshko.

Timoteo poshduna Pablorē

⁶ Bi pjeyoga Jesús tjłkwo kjruga li, e pīs tjłkwo ēre go. Eni ga pja ber Cristo Jesús parkaga pjlú wleniyo, ga pja opping jek kēgong kēgong tjłkwo bek sōp shāng li goshko. ⁷ Llēbo weno tjlapgaga tek dēnashko so kong, shji kjimte Sbō kolē llēm wleniyo, tjwlō llēm wleniyo, e lāywēba bop kongshko ga tjłkwo kup llēme. Pja drōn ēē, pja opsguē jek shāng pjlo bek Sbō bokso wlo dey. ⁸ Shji drōn ēē, bi doyo iēy ber kjlo kjang wlo, e ber bi kong pjlú jlōkoyo. Eni gueniyo ga shji jek shāng pjlo bek Sbō bokso, e tjwlō e kjinmo anmoyō. Shāryēy eni ga shji kjimte kjok ēre kjing goshko, ga shji to ber lōng Sbō tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe. ⁹ Lēba eni li, e eni jlōe. Tjłkwo ēre kjrako. ¹⁰ E kjīshko ga shji parkē drōn ara. Sbō sōk iyado, no dōga li e, ga ēye mār ba go ga dōya uunkong. E kjīshko ga shji lōng ba koshē.

¹¹ Pja to shāng oba ping tjłkwo ēre go, ga ichos ba shāryē. ¹² «Pja mite jā. Tjłkwo lēp borwa kong llēm e kjīshko» lēba bop kongshko ga kolēp llēme. Pja tjłkwo lēp pjlú, pja jek pjlo bek, oblē woydos pjlú, pja mār Sbō go, llēbo owa shāryēp llēm bakoe. Shāryos eni, iya Jesús tjłkwo kjruga lōng lirē wlo, epga omshāryē bopoya dik wlo. ¹³ Tja āatē llēm obi wopro ga

pja ber shāng Sbō tjłkwo buk li lē oba kong, oba pim tjłkwo li go, dbokjrē wlo, ga poshdum bakoe. ¹⁴ Dēnashko ga pja parkē Sbō kong sorē li lara Sbōrē bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omloño borwa kong. E irgo ga tjlapgaga Jesús tjłkwo kjruga kāgāyo orkwo iono lok bop dlu kjing go, pja ber shāng dboy Sbō kong wlo, ga pja kong kjok miydē twara Sbōrē, pak li shāryēp ba kong wlo. Eni ga kjok miydē twara bop kong li go ga pak twara bop kong li shāryos iyado.

¹⁵ Tjłkwo ēre woyotjlīp ara, shāryēp yōtso, pja jek shāng ba shāryē jek kēgong kēgong ikoba uunkong wlo. ¹⁶ Pja jek pjlo bek, oba pim tjłkwo bek li go erōe. Pja opdos yōtso, e shāryēp wlo, ga rayēp llēme. Enira pja dār, oba bop kuga li, e dār bakoe.

5

Shji opshāryē ēng tjok sorē

¹ Tjlapga kēkboga, e llēbo owa shāryono ga wlōy kjang llēm, poshdūs yōtso dey, bop data wleni. Domerga luyo bop dorko anmoyōra, pja opshāryē bop lēmga tjok sorē ga pja opshāryos ba tjok eni bakoe. ² Walēga kēkbogara, pja opshāryē bop mekē tjok sorē ga pja opshāryos ba tjok eni bakoe. Walēga luyo bop dorko anmoyōra, pja opshāryē bop dorga tjok sorē ga pja opshāryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlīk llēbo owa shāryē ba tjok sira llēme.

³ Syāpgara, kjimtaga ērē llēm wleniyo ga kjimtozong. ⁴ Gueniyo ga wapga, tjērga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarē. Sbō bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öötong kēskēse. Era ba mekē, ba tjetē beno syā li, e kjimtaga ber epgarē shara. ⁵ Syā jlōkoyo, kjimtaga ērē llēm wleniyo ga e mār ber Sbō go erōe. Ber shāng syōshtë ba kong shkē dba, kjimte wlo.

⁶ Gueniyo syā, e wotjlīk Sbō llēm, to shāng llēye wen ba pjlúshko li shāryē wleni ga e tjwlō ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako llēme.

⁷ Tjłokwo ěre los Jesús tjłokwo kjr-
gaga kong, llěbo shāryara lok owa
lěba ga ā wlo. ⁸ Ęye ba pjeyoga lōng
ba ushko li kjimtě llěm ga tjłokwo
kjrara li, e shārye shāng llěme. Sbō
tjłokwo kjrāgaga llěm lōng li ěmdě ga
ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰ Jesús tjłokwo kjrāgaga kjimtěy
wlo li, e ko těy kjibokwo go. Syāpga, e
ko těy kjibokwo e go wlo ga woyde ga
lu pjloglo sak tjer (60) jem lěkong erōe.
Woyde ga ōor sōk ba lanma tjok pjlo
beke. Woyde ga llěbo pjłú shārye oblě
kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ěye
tjwe ba shwoy ga wlokjre sōk wopjłú,
Jesús tjłokwo kjrāgaga āār ba ushko
ga dreglo shkwe ber wopjłú wlo, no
song wleniyo kjimte, parkě oblě kong
ara bakoe. Woyde ga miyděba e
go. Syāpga eniyo ko toydě pjāng kj-
bokwo li go.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga syāpga mite obira
ko tako pjāng kjibokwo li go wlo
llěme. Kō těyshko ga tjłě ga «Tja
orkwosmok ame. Tja parkě ber
shāng Cristo kong erōe» le jlōkoyo.
Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydě
obi. Eshko ga tjłokwo lara Cristo
kong jlōkoyo li, e shārye lok ame. E
shārye eni ga e llěbo owa shāryayde.
¹³ E shāryayde dō llěme. Opsguě lōng
shmirkě ara, to lōng sjok sjok oba lōng
sorě ĩk, oba lāywe, tjłokwo lako llěm
li le bakoe. ¹⁴ E kjĭshko ga woyděr
ga syāpga mite obi li orkwosmok dey.
Woyděr ga wapga tjok, ga ber lōng
ba ushko, ba wapga dě, lāywe bi
wloyogarě llěm wlo. ¹⁵ Eerishko ga
syāpga kjong kjong Jesús tjłokwo ray-
ono tjān, beno jěk lōng Ā tjok. Tjłokwo
ěre lěr bop kong e kjĭshko.

¹⁶ Eni ga walěga Jesús tjłokwo
kjrāga, ba pjeyoga syāpga tjok wleni
ga woyde ga kjimte om go, pak li ber
Jesús tjłokwo kjrāgaga oblě li kong
llěm wlo, syāpga kjimtaga ěrě llěm
lōng li kjimte lok ga pjłú wlo.

¹⁷⁻¹⁸ Sbō tjłokwo tak pjāng li
tjłě ga «Sōgĭa parkoklo wleniyo, e
ichěy dwla kjwokākshko ga kjāmo

kjrochako llěm, dwla li ue ga pjłú
wlo.»* Tjłě obi ga «Ęye parkě ga e
potjwlěkko.»† E kjĭshko ga tjlapgaga
Jesús tjłokwo kjrāga kāgāyo parkě pjłú
wleni ga woyde ga bangkjrěba pjłú,
potjwlěkoba pjłú bakoe. Oba pingga
Sbō tjłokwo go, oba poshdungga, e
woyde ga bangkjrěba, potjwlěkoba
pjłú, oblě oblě li kjinmo.

¹⁹ Jesús tjłokwo kjrāga kāgāyoga li
rotěbashko ga rotaga no kjlaraso dōrě
wleni ga tjłokwo kjrěp llěme. Woyde
ga no sōya ba rotaga lirě pjok mya ba
tjok, «E ĩnorwa om go jlōkoyo» le lok
wlo. Eni ga shdum ga pjłúe. ²⁰ Eshko
ga llěbo owa shāryono jlōkoyo wleni
ga woyde ga wlongko oba bokso,
bangkjrěba wlo, omshāryě lok eni
llěm wlo.

²¹ Ęye llěbo owa shāryono ga woyděr
ga ĩlgwes yōtso, beke. «Kjwe woyděr
ara kjĭshko ga shdun llěme» lěy bi
pjłúshko llěme. «Kjwe woyděr llěm
kjĭshko ga shdun ara» lěy llěm bakoe.
Sbō, Cristo Jesús, Sbō parkagaga kjok
doga so, e lōng bop ĩga.

²² Jesús tjłokwo kjrāga kāgāyo
kjrěpshko ga shāryěp maling llěme. Jěk
shāng pjlo bekde ĩp yōtso guing. Llěm
ga shāng llěbo owa shāryě wleni ga
owa shārye shāng li ber pjłú bop kong
lěba eni. Ga pja om go li llěbo owa
shāryě llěme. ²³ Gueniyo ga pja bōgwo
bang ara wop sit wop sit kjĭshko ga di
iopdě dō llěm, kjillgwo bo dyo dbo ara
iopdě sira bakoe.

²⁴ Kjone kjone llěbo owa shāryono li
miyděy jekdo. Gueniyo kjone kjone
eni llěme. Miyděy llěm, jěk sorě ĩnoy
yōtso guing. ²⁵ Llěbo pjłú shāryěy li,
e eni bakoe. Olō ga ĩkoba wělě jekdo.
Olō ga ĩgaba llěm, gueniyo dbar tjwe
kjwara ga miyděba eshko jā.

6

¹ Ęye parkagaga tjwlěk lōng pjir
wleniyo ga woyde ga ba sogo
bangkjre jlōkoyo ĩyado, Sbō lāywěba
llěm wlo, tjłokwo lěy lōng li lāywěba
llěm wlo bakoe. ² Ba sogo, e Jesús

* 5:17-18 Deuteronomio 25.4. † 5:17-18 Lucas 10.7.

tjlökwo kjruga wleni ga woyde ga bangkjre, parkë ba kong pjlú anmoyō, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjlökwo kjruga woyde ara wleniyo kjishko. Tjlökwo lëp nopga kong wlo, shärye lok wlo li e.

Llëbo tjwlō ara

³ Tjlökwo lara bi Tjlapga Jesucristorë shäryëy wlo li, e beke. Shji jëk pjlo bek Sbō bokso sorë li miydey e go. Ëye oba ping tjlökwo oblë bek llëm wleniyo go ga ⁴ krë ä wleniyo, llëye miyde llëme. Llëbo tjwlō llëm wleniyo le ëng kong kar kar ä, go swlo wleni. Tjlë eni kjishko ga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko, ëng dboryë kar kar iir go, ëng läywë owa, «Kjlara kjwe owa» le ba pjlúshko ñyado. ⁵ Epga ëngkjwë ëng tjok li pjir llëm, wotjlik owa kjishko. Tjlökwo bek li miyde ame. Oba pñya lok Sbō tjlökwo go, dbur shak e go wlo eröe.

⁶⁻⁷ Shji jëk pjlo bek Sbō bokso li, e tjwlō ara jlökoyo. Gueniyo woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llëye söroy tek bi tjok llëme. Shji wolonoshko ga llëye söy jek bi tjok llëm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok. ⁸ Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji löng wopjlú. ⁹ Gueniyo ëye opyë woydë dbur ara ga llëbo owa shärye. Opsrek löng ara ba wotjlik owa li go, gueniyo miyde löng llëme. Eshko ga beno löng song erä, to pjir wlo. ¹⁰ Ëye dbur woydë ara anmoyō ga dbur wlëk wlo ga llëbo owa shärye llë pogo. Kjone kjone wotjlik dbur wlëk erä kjishko ga beno löng mär Sbō go ame, beno löng song erä.

Pablo tjlëno Timoteo kong, Timoteo dbokjrë wlo

¹¹ Gueniyo pja Sbō ñ kuzong ga pja opkwos llëbo owa lër shäng bop kong li dwayo. Llëbo pjlú li shäryopdë dey. Pja jëk shäng pjlo bek Sbō bokso. Pja mär Sbō go. No oblë woydos ara. Llëbo wen tjwe bop kong owashko ga

pja wosonkë llëme. Pja llëbo shäryë oblë kong yōtso. ¹² Pja drön ëë, pja mär Sbō go wlo, lorop nopga ara kong dënashko sorë li eni, pja ber shäng së ñyado Sbō tjok wlo. Pja rokara Sbörë e kong wlo. ¹³ Rokër bop kong ga tjlökwo los bor kong jlökoyo. Miydaga ber Sbörë, shji löng së, llë pogo löng së, e laga erë. Miydaga ber Cristo Jesúsdë bako, era tjlökwo lono pjlú, Poncio Pilato boksho. ¹⁴ Llëye loror bop kong li shäryos uunkong eni, äär jong bi Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi guing. ¹⁵ Dbaryo li wlëna Sbörë om go, ga öötongshko ga tjwe eshko jä, ichak Sbörë. Sbō, e wopjlú.

Kjok ëre uunkong ichaga li e eröe. Pjilupga uunkong pjluo li e.

No kägäyoga uunkong kägäyo li e ¹⁶ Wolon llëm sök ñyado li e eröe.

Iök jong kjwara shjiy, kälä lletlet wleniyo,

ëye äär eshko ga äe.

Sbō sök iök shjiy li roshko.

Ëye omñydë llëm,

ñgöy llëm bakoe.

Poshrëkko ñyado li e.

Dbo ara ñyado li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹ No kjone kjone dbur ara kjok ëreshko. Pja tjlë ba kong ga «Bomi dbur kjishko ga pjäy tjwlō ara, oblë kjinmo lëmi llëme. Dbur, e ñyado llëm kjishko ga pjäy mär bomi dbur go dö llëme. Gueniyo Sbō, e sök ñyado, llëbo twe bi kong ara, shji ber löng wopjlú wlo. E kjishko ga pjäy mär ba go erö dey. Llëbo pjlú shäryozña. Shäryoromi eni li, e tjwlō ara, bomi dbur kjinmo. Oblë ñmi ga song ga bomi llëbo shdözñ ba tjok wopjlú. Eni ga llëbo tjwlō ara li ber bomi kong kjok dogo, ga pjäy ie Sbörë ber löng së ñyado ba tjok» lëp ba kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰ Timoteo, pja iara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy lë oba kong wlo. Eni ga shäryos yōtso. Llëbo tjwlō llëm lanyotkëba löng li, e jyō erä. Tjlë löng jlō wleni, gueniyo jlökoyo ga kjok

miyde lok sira llême. Ba tjlőkwo li kup llême. ²¹ No kjone kjone, tjlőkwo ère kjrara, ga beno lōng mār Sbō go ame.

Rokër Sbō kong ga ba wopjlú li kjĩshko ga pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo Kjibokwo ère tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjëshko. E irgo ga döraba ey dwayo. Lu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyöshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wolon döröe. E kjëshko ga kjibokwo ère tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjëshko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling'li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjlökwo kjragaga shduna ara kjone pogo. E kjëshko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng mär Jesús tjlökwo go jlökoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjëshko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok'li roy lë oba kong wlo.

² Timoteo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjëshko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús lökyokjrëy llëme

³ Tja parkë Sbö kong jlökoyo, bor tjlapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Llëbo pjlú miydër li shäryër eni lër bor pjlúshko. Shkë dba ga tja syöshtë ba kong bop kjëshko. ⁴ Pja slatong boryo kwono li, e woyoshrër iyado, ga pja in woydë jlökoyo, tja ber wopjlú wlo. ⁵ Woyoshrër ga pja mär Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono löng mär Sbö go bäm go, ga miydër ga pja mär ba go jlökoyo bakoe.

⁶ Dënashko ga tja orkwo iono bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wlo, iök bakworoy pjë jong ri ri jek këgong wlo wleni. ⁷ Bi go Sbö Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjrëy llëm wlo. Twara bi kong, shji dbo ara wlo, shji èng woydë ara kar kar wlo, shji wotjlík pjlo bek wlo bakoe. ⁸ E kjëshko ga pja tjlë oba kong bi Tjlapga Jesús kjëshkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ère ba kjëshko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbö dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo. ⁹ Shji döra Sbörë, ga shji rokara jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjëshko llëm, shäryara eni, woydara eni kjëshko. Ba wopjlú li kjëshko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjlino Cristo Jesús ichë bi kong. ¹⁰ Dbar eerishko ga ba wopjlú li pina bi kong, bi döga Cristo Jesús goshko. Wolon li pjira Jesúsde. Shji ber löng së iyado ba tjok sorë, e pina bi kong ba tjlökwo pjlú li go, ga beno wëlle.

¹¹ Tja kjrara beno shäng tjlökwo pjlú ère roy lë Jesús äska wlo, oba ping wlo bakoe. ¹² Eerishko ga tja shäng song, llëbo ère kjishko. Gueniyo ga Jesús, e miydër shäng pjlú, tja mär shäng ba go bakoe. Ga miydër ga e dbo ara, llëye iara beno tjeng bor wloshko li de äär jong ba dbaryoshko wlo. E kjishko ga tja shäng song ëmdë ga lökyokjrër llëme.

¹³ Tjlökwo li lëp oba kong pjo bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorë li eni. Pja tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jëk ba tjok kjishko ga oba woydëp ara iyado. ¹⁴ Tjlökwo pjlú li iara Sbörë beno tjeng bop wloshko. Dëp yõtso. Pja go Sbö Sëya, ga pja kjimte tjlökwo li dë.

¹⁵ Miydëp pjlú ga Jesús tjlökwo kjragaga löng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrëko to jek Figelo, Hermógenes. ¹⁶⁻¹⁷ Gueniyo Tjlapga Onesíforora, tja iya öör ara, tja kjim-tara dbokjrë ara. Tja sök kjërshko ga tja lökyokjre llëme. Shrono Roma kjokyoshko ga woshtono llëm, tja wlëna guing. E kjishko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsde iyado. ¹⁸ Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe laga ber erë om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjöme, e miydëp tjän.

2

Shji parkë Cristo Jesús kong, ëngkjwaga pjlú wleni

¹ Pja bor wa wleni. Sbö wopjlú li pina bi kong, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozong. ² Dënashko ga tjlökwo loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjlökwo li los oblë kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlú wleniyo kong.

³ Pja Cristo Jesús parkaga. E kjishko ga llëbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ëngkjwaga pjlú wleni.

⁴ Ængkjwagaga tön oblë tjok pak llë shäryë wlo llëme. Ba kägäyo tjlökwo söyde dö, ber wopjlú ba tjok wlo.

⁵ Eni wleni ga ëye tjör ga llgwekklo

buk li söya bek llëm ga ba potjwlëkklo wlëya lok ba kong llëme. ⁶ Æye parkë ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjrara erë bäm go. ⁷ Tjlökwo lër shäng bop kong li woyotjlis, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsde llë loklo miydëp uunkong wëiëe.

⁸ Jesucristo woshrra Sbörë iröng obi. Era Pjlu David tjëyo. Tjlökwo ère woyoshros iyado. Tjlökwo roy pjlú lër shäng li e. ⁹ Tjlökwo ère kjishko ga llëbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho go, no llëbo owa shäryono wleni. Gueniyo Sbö tjlökwo lira shaga erë eni llëme. ¹⁰ E kjishko ga kur jek shäng eni, ber pjlú nopga kjrara Sbörë ber baiya wlo li kong wlo, döya ber löng wopjlú, së iyado Cristo Jesús tjok wlo.

¹¹⁻¹³ Oba tjlë ga

«Shji wolono ba tjok ga
shji ber löng së iyado ba tjok.
Llëbo owa li kuroy kjang ga
kjok iche sök dbaryoshko ga shji
shto ba shwoy eshko tjok.
E è miydëy llëme lëy ga
shji è miyde llëme le eni eshko
bakoe.
Llëye lëy li shäryoroy llëm ga
era, llëye lara li shärye eni,
e opkjlopswë llëm kjishko» lëba
eni.

E eni jlöe. Tjlökwo ère kjrako.

Shji parkë Sbö kong sorë

¹⁴ Tjlökwo lër shäng bop kong li woyoshros oblë kong. Los ba kong Sbö bokso ga «Tjlökwo tjwlö llëm wleniyo lëmi ëng kong kar kar llëme. Kuya oblërë ga ber ba kong owae» los ba kong eni. ¹⁵ Pja parkos Sbö kong jlökoyo, tjlökwo bek li roy los bek, llono ga pja äär shäng Sbö bok-soshko ga ber wopjlú bop tjok wlo, llëye lökyotkëp eshko llëm wlo bakoe. ¹⁶ Tjlökwo tjwlö llëm wleniyo le nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e lëy è kong llëme. Æye omlë ga owa li wlëya jek këgong këgong. ¹⁷ Shji sho kjoneshko srëng jëk ameshko ga sho li an jek këgong këgong. Jesús tjlökwo

kjragaga tjrëko ga tjëlkwö owa eni li shdär jek këgong këgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llëbo shäryono eni. ¹⁸ Tjëlkwö bek li söya lok ame, to löng tjëlë ga «Shji woshrara Sbörë pjir tjän. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyäpgwe to löng tjëlkwö e go, mär ber löng Jesús go ame wlo. ¹⁹ Gueniyo Sbö pak shäryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llëm wleni. Tjëlkwö tak pjang e go li eni. Tjëlkwö tak pjang kjwara tjëlë ga «Sbö, nopga baïya kjone dey, e miyde pjire.»* Tjëlkwö tak pjang kjwara obi tjëlë ga «Ëye mär woydë Tjlapga Jesús go ga llëbo owa li raye, shärye ame dey.»†

²⁰ U jong kjwara kësbang ga roshko llëbo shäryak dbur sho shöylör, pjublún go dö llëme. E roshko llëbo shäryak kjorkwang go, llëbo shäryak klung shosho go bakoe. Llëbo tjwölö ara shäryëyshko ga shäryëy llëbo tjwölö ara go. Llëbo tjwölö ara llëm lira, llë pogo shäryëy e go. ²¹ Shji Jesús tjëlkwö kjragaga eni bakoe. Shji uunkong llëbo owa li rayono pjir llëme. Gueniyo ëye omrayono, shärye ame ga e beno shäng tjwölö ara, iak beno shäng dboy Tjlapga Jesús kong, iche Tjlapga lirë llëbo tjwölö ara shäryë ga pjúlú wlo.

²² Kjwozirga mikboga wotjlik llëbo owa shäryë sorë ga pja wotjlik eni ame. Llëbo bëy li shäryopdë dey. Tjëlkwö lorop ë kong ga shäryos eni iyado. Oblë woydos ara. Pja ber shäng wlëp nopga uunkong tjok. ²³ Nopga ënglë kar kar llëbo tjwölö llëm kjishko ga pja opzrëk eshko llëme. Shji ie ber löng ënglë kar kar eröe. ²⁴ Shji Tjlapga Jesús parkaga, shji ëngkjwë ë tjok wlo llëme. Shji pjúlú oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjëlë kukoba wëllë wlo, shji iirkë maling llëm bakoe.

²⁵⁻²⁶ Bi wloyoga shara Ärë benölöng kjërshko wleni. Epga iche ba kolë erä. E kjishko ga epga poshdüyshko ga shäryëy yötso. Woydëy ga epga

kjlopswaga ber Sbörë, tjëlkwö bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlik bëy kjwe, ga där Ä wloshko dwayo.

3

Kjok pjir lëshko

¹ Kjok pjir lëshko ga llëbo wen tjwe kjange. Lër bop kong, miydëp wlo. ² Nopga wotjlik llëbo pjúlú shäryë ba kong om go erö, oblë kong llëme. Wotjlik dbur eröe. Krë ara. Llëbo pjúlú shäryara li lanyotke ë pogo kong om go erä. Oblë le owa äe. Ba data, ba mekë kole llëme. Llëbo pjúlú shäryak ba kong li woyotjliya llëme. Sbö, e ba kong ga tjwölö llëme. ³ Wopjúlú ë tjok llëme. Ëye songe le llëme. Oblë läywe owa äe. Wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Llëbo shärye oblë kong owa äe. Llëbo pjúlú lira ba kong ga owa erä. ⁴ Jëk löng oba tjok pjúlú jlö wleni, ba moskwo gueniyo. Llëbo shärye ga woyotjliya guing llëme. Opkuk ga tjwölö ara le. Sbö wlëyde kjwe, gueniyo llëbo ber pjúlú ba kong li wlëyde erä. ⁵ Llëbo pjúlú shärye ara, ga Sbö tjëlkwö söya löng jlökoyo lëba. Gueniyo wotjlik ga Sbö dbo ara, epga kjimte jëk löng pjlo bek wlo llëme le. Pja jëk nopga eniyo tjok llëme.

⁶⁻⁷ Walëga kjone kjone kjok miydë ara llëme. Llëbo owa shäryara li woyotjliya kjër, gueniyo wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Tjëlkwö roy pjúlú li kuya enido, gueniyo jlöe le llëme. Nopga owa lër shäng bop kong li to löng u kjwara kjwara, walëga eniyo jyäpgwë. ⁸ Dënashko ga domerga löng do pjök ko Janes, Jambres. Epga opyono löng Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjëlkwö bek li wloyo eni bakoe. Epga wotjlik owa erä. Mär Jesús go le, gueniyo jyö erä. ⁹ Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjishko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdunglô

* 2:19 Números 16.5. † 2:19 Isaías 52.11

¹⁰ Gueniyo ga tjlökwo lër shäng li miydöp pjir tjan. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydöp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydöp bakoe. ¹¹ Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydöp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquia kjokyo, Iconio kjokyo, Listra kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtara Tjlapga Jesúsdë, tja döra eshko dwayo. ¹² Eye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe. ¹³ Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵ Pjara shäng kjange. Miydöp ga tjlökwo pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjlökwo li bëy jlöe lëp jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjlökwo bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji dâr wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjishko ga pja jëk shäng tjlökwo li go iyado. ¹⁶ Tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjlökwo kragaga uunkong kong. Tjlökwo li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo, ¹⁷ Sbö tjlökwo kragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlu oblë shärye ga pjlu wlo.

4

¹ Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjluo, nopga löng së li, no wolono löng li, e llgwegaga. Eni ga tjlökwo lër bop kong jlökoyo ba bokso, Sbö bokso bako, shäryöp wlo. ² Sbö tjlökwo to lëba. Woydëbare, de llëmde, los ba kong iyado, pja slan llëme. Eye wotjlik owa ga poshdüs, jëk bëy wlo, dbokjrë e go wlo. Tjlökwo li los yötso iyado, pja sjen ba lë llëme.

³ Dbar tjwe kwara ga tjlökwo bek li kuya woydë ërë ame. Eshko ga no pinggaga wen löng ara, ga tjlökwo kuya woydë nopgarë li, e le lok ba kong eni. Eni ga nopga äär ara ba

tjlökwo li kuk. ⁴ Tjlökwo bek li kuya lok ame. Llëbo tjwlo llëm li kuyde shara. ⁵ Gueniyo pja wotjlik bëy iyado. Llëbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing eröe. Pja to shäng tjlökwo roy pjlu li lë, nopga tjlökwo kjroydë llëm obi löng li kong eröe. Bop pak li shäryos uunkong yötso.

⁶ Bor pak shäryoror ara li, e ba pjitoe. Tja wolon dbaryo li döröe. ⁷ Bor dbo kës li go ga pak twara Sbörë bor kong li shäryoror jlökoyo. Shäryoror pjir, öötong ba dbo go. Tjlökwo pjlu li doror yötso. ⁸ Tja shäng Tjlapga Jesús, no llgwegaga pjlo bek li koshë shäng woowa llëme. Miydër ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwllëngglo li twe bor kong, nopga uunkong löng ba koshë wopjlu li kong bakoe.

Nopga oblë oblë

⁹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik wop äe. ¹⁰ Demas, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyde ara kjishko ga tja töywara to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo. ¹¹ Beno shäng bor tjok li Lucas eröe. Marcos, tja kjimte bor pak shäryë ga pjluë. Wlëp ga tek söp bop tjok. ¹² Tiquico ichoror jek Éfeso kjokyo. ¹³ Bor shwong kop lëkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek söp bor kong. Bor kjibokwo tek söp bor kong bakoe. Shäryak tjeng öng kwota go li woydër ara.

¹⁴ Domer shäng kjlara ko Alejandro. E llëbo shäryaga dröng shosho go. Llëbo shäryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwllëga ber Tjlapga Jesúsdë. ¹⁵ E opyono beno shäng tjlökwo lëy löng li wloyo. E kjishko ga pja sjëk ba tjok bakoe.

¹⁶ Tja söraba, öötong shäng tjlapgaga shwoy jushko bäm goshko ga tja kjimtara ërë llëme. Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li, tja töywara uunkong. Gueniyo woydër ga llëye owa shärye Tjlapga Jesúsdë ba kong llëme. ¹⁷ Eshko ga tja kjimtara Tjlapga lirë om go. Ba tjlökwo kës li kuya nopga judío llëm wleniyo lirë wlo ga

tja kjimtara ba lë ba kong. Ga tja döra ey dwayo, tja zröraba llëme. ¹⁸ Eni ga llëbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja döya, tja söya äär sök kjok dogo, p̄lu sök ïyado lishko. E iëy ber kësbang, tjwlö ara ïyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ «¿Yonde?» lëp Prisca, Aquila kong, Onesíforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰ Erasto beno shäng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo äätë llëm obishko.

Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjlökwo kragaga löng uunkong li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

²² Rokër Tjlapga Jesús kong ga ber shäng bop tjok ïyado, ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito **Kjibokwo ëre tara** **Pablorë Tito kong** **Kjibokwo ëre sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwo kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjlökwo li lë.

Pjlara ga parkono ëng tjok dlung tjrëko ko Creta lishko. E irgo ga Pablo briktong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sopga ara llëbo owa shäryono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Tjlökwo bek llëm lagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok ga pjlú li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjlökwo roy laga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjlökwo roy lë, nopga kjrara ber baïya wlo li opping mär ber löng Jesús go wlo, ba tjlökwo bek söy löng li, e miyde lok pjlú wlo bakoe. ²⁻³ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga tjlökwo lara Sbörë bi kong jlöko, tjlë ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjlú le. Sbö, e jyörkë llëme. Ga tjlökwo ëre roy wen oba kong dbaryo iara li öötong tjän, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba lë, miydëba wlo.

⁴ Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjlökwo li loror bop kong, ga pja mär Jesucristo go, tja mär ba go dik. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tito iara beno shäng pak shäryë Creta kjokyo

⁵ Pja ioror beno shäng dlung tjrëko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llëbo beno eshko shäryak llëm obi li shäryë. Woydoror ga kjok kjrina kjrina ga nopga wlëp kjlöbö kjlöbö, ber löng parkë Jesús tjlökwo kjrara löng kjok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li loror bop kong pjir tjän. ⁶ Woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjlökwo kjrino bakoe. Woyde ga ba wapga jek löng pjlo bek, kä llëm wleniyo llëm, lëba llëm wlo. ⁷ Jesús tjlökwo kjrara kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baïya shäryë. E kjishko ga woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wleniyo llëm, ëye kuya woydë llëm wleniyo llëm bakoe. Woyde ga iirkë maling wleniyo llëm, nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkwë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe. ⁸ Woyde ga llëbo pjlú shäryë dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wlokre sök wopjlú iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjlú ga ber sök wopjlú. Woyde ga llëbo shäryë ga woyotjlüya yötso guing. Woyde ga jek shäng pjlo bek Sbö bokso. Woyde ga wotjlik owa tjwe ba kongshko ga shäryë llëme. ⁹ Woyde ga tjlökwo bek li kura sorë ga oblë pïya eni bako, epga dbokjre e go wlo, tjlökwo li wlike ba wloyoga kong ga pjlú wlo bakoe.

Jesús tjlökwo kjrara kägäyoga woyde pjlú wleniyo ega

¹⁰ Eshko ga nopga ëye kole woydë llëm wleniyo arae. Tjlë lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäp gwoklo erä. Epga li tjrëko ga judíoga löng ara, wotjlik ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wleniyo. ¹¹ Tjlökwo le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wlo eröe. U kjone kjone ga nopga omkuno, ga tjlökwo bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjlökwo owa ëre lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹² Dënashko ga no shäng kjlara eshko, kjok miydë ara. Ba pjeyoga lanyotkara, tjlë ga «Creta sopga, e

györkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjlïya dö li shäryë, äya kjloshko so wleni» le eni. ¹³ Lara li beke. E kjïshko ga poshdüs jlökoyo ïyado, tjlokwo bek li söya lok jlökoyo wlo. ¹⁴ Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li läywe judiogarë löng li, e tjlokwo kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjlokwo kuk woydë llëm li, e kole lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga wotjlik bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjlúe. Gueniyo nopga wotjlik bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjlú drete. Wotjlik lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme. ¹⁶ «Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyö. Oba ïywa lok shjiktëng, Sbö kole llëm, llëbo pjlú shärye ga äe.

2

Tito ichara oba ping

¹ Pjara, tjlokwo bek li lopdë oba kong eröe.

² Domerga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yötso guing. Pjäy jëk yötso pjlo bek, pjäy bangkjreba wlo. Tjlokwo bek li sözi jlökoyo. Oblë woydozi ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjäy wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

³⁻⁵ Walëga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy opshäryë walëga Sbö bangkjre wleniyo dik. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wlo llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjlú li pimi oblë kong wlo. Eni ga walëga mikboga li pimi ba lanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjlïya yötso guing, llëbo pjlú shäryë dö, ba u dë pjlú, jëk löng wopjlú oba tjok, ba lanma kolë pjlú, Sbö tjlokwo läywëba owa ba kjïshko llëm wlo. Pimi eni» lëp ba kong eni.

⁶ Domerga sbë obi pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yötso guing» lëp ba kong eni bakoe.

⁷ Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjlo bek ïyado, ikoba wlo, opshäryë bopoya dik wlo. Oba pimshko ga tjlokwo lëp ba kong yötso, beke. ⁸ Woyde ga pja tjlä bëy, tjlokwo li owa lëba ga ä wlo. Eni ga bop wloyoga, llëye wlëya pja rote wlo ga ä, ga lökkjre eshko.

⁹⁻¹⁰ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Bomi sogoga kolozi ïyado, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Epga dboryëy llëme. Llëbo bi sogo i li lüyotkëy llëm, llëbo pjlo bek li shäryomirë dey, «Kjwe parkë pjlúe» le bomi pjluyorë wlo. Eni ga Sbö bi döga, e tjlokwo bangkjreba» lëp ba kong eni.

¹¹ Sbö wopjlú li kjïshko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wlo. ¹² Ba wopjlú li kjïshko ga shji oppino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woydë llëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga shji jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjlïy yötso guing. ¹³ E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjlúe. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kälä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe. ¹⁴ E shäng kjok ëre kjing go obishko ga optwono wolono bi kjïshko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wlo. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba wloshko wlo, shji ber nopga baïya wlo, shji ber pjlo bek ba bokso wlo, shji llëbo pjlú shäryë woydë ïyado wlo bakoe.

¹⁵ Oba pïs tjlokwo lër shäng bop kong ëre go. «Shäryozï eni» los ba kong. Ëye omshäryë eni llëm ga poshdüzong. Pja tjläs ba kong jlökoyo, pja bangkjre lok wlo. Pja tjwlö llëme le ëborë bop kong ga jlö lëp llëm.

3

Shji jëk sorë

¹⁻² Pja tjlä Jesús tjlokwo kragaga uunkong kong ga «Bi pjlupga, e bangkjra, tjlapgaga kjok llëwega wleniyo, e bangkjra bakoe. Llëye

le lok bomi kong li kolëmia. Pjây lönng llëbo pjlú shäryë kjok orë pogo wlo. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji ëngkjwë oblë tjok llëme. Pjây wotjlik oblë tjok pjlú dey. Pjây lönng wotöshko iyado oba uunkong kong» lëp ba kong eni iyado.

³ Dënashko ga shji ëmdë ga kâ llëm baïya dik bakoe. Sbö koloroy llëme. Shji jeno lönge. Eshko ga shji wotjlik llëbo owa shäryë llë pogoshko ga shji llet lönng e shäryë. Shkë dba ga shji llëbo owa shäryë eröe. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Shji iywaba shjiktëng, shji ëng iywö shjiktëng bakoe.

⁴ Gueniyo eshko ga Sbö bi döga, ba wopjlú li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara. ⁵⁻⁶ Jesucristo, e bi döga. Ba kjishko ga bi go ba Sëya ichara Sbörë, ber kësbang bi tjok wlo. Eni ga shji döra, gueniyo llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëme. Shji songe le, ga shji döra e kjishko. Owa pjang bi go li löna beno drete. Ga shji kjlopswara ba Sëyarë beno tjaqlën, shji weno eshko kjwlë jã wleni. ⁷ Sbö wopjlú li kjishko ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. Shäryara eni, shji ie ber lönng së iyado ba tjok wlo. Koshëy lönng li e. ⁸ Tjlokwo lër shäng bop kong ëre, e eni jlöe. E kjrako. Ga woydër ga tjlokwo ëre lëp oba kong iyado, nopga mär lönng Sbö go li llëbo pjlú shäryë iyado wlo. Tjlokwo ëre, e pjlú, oba uunkong kjimtoklo.

⁹ Gueniyo ga shji ënglë kar kar oblë tjok llëbo tjwlö llëm kjishko llëme. Kjone kjone ënglë kar kar llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjishko, llëbo oblë oblë kjishko bakoe. Gueniyo pja opzrëk eshko llëme. E tjwlö llëm, ëye kjimte e go llëm bakoe. ¹⁰ Jesús tjlokwo kjranga shäng kjlara tjlë oblë kong kar kar ëng shdök wlo wleni ga poshdum pjlara, pjloglo pjök. E irgo ga jlö le llëm wleni ga wlokjrëp tjwe bomi tjok ame. ¹¹ Miydëy e go ga wotjlik llëbo owa shäryë. Llëye shärye shäng li go ga miydëy ga e shdungko.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja wotjlik jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lër. Artemas ichër jek bop wlokjrë, llëm ga Tíquico. Äär shäng bop shwoy ga woydër ga pja tek ba tjok bor ik eshko malinge.

¹³ Bi pjeyoga lönng eshko do pjök. Kjlara ko Zenas, e parkë no wlikaga kjok llgwekklo go. Kjlara obi ko Apolos. Opshik toe le wleni ga kjimtozong. Llëye woyde dö li wlës ba kong.

¹⁴ Woyde ga bi pjeyoga opping llëbo pjlú shäryë, oblë kjimté, epga ber lönng tjwlö tjok wlo.

¹⁵ Nopga lönng bor tjok jüshko uunkong, «¿Pja yonde?» le lok bop kong. Bi pjeyoga tjlokwo kjranga lönng eshko li kong, «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong bakoe.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón Kjibokwo ëre tara Pablorë Filemón kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Filemón. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwö kjrara. E kjishko epga jëk löng ëng tjok pjlú ÿyado.

Domer shäng kjlara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo. Pjlara ga ba sogo li llëbo lüyotkara, ga töktong ey dwayo, jek öötong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ëye llëbo lüyotkono ga wlëkoba ga zrökoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Onésimo kong, ga tjlökwö kjrara. Eni ga jek woydë iröng ba sogo li shwoy, llëbo shäryara owa li llgweya ba tjok wlo.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë Onésimo kong, söya jek ba sogo li kong wlo, wlëpyotke wlo. Llëbo pjlú shäryara Jesúsde Filemón kong ara, owa pjang ba go li löna beno dret li lara ba kong. Eni ga ichara llëbo owa shäryara ba parkagarë ba kong li ie ber tjwlo llëm, ga ber shäng wopjlú ba tjok shara.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja sök kjërshko. Tja bängzak shäng jüshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ëre ichërwa jek bop kong, ² borwa dor Apia kong, borwa kjlara Arquipo kong, Jesús tjlökwö kjrara gön löng bop ushko li kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko

ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Nopga woydara Filemóndë ara

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mär shäng Tjlapga Jesús go, ba tjlökwö kjrara woydëp ara bakoe. E kjishko ga tja syöshtë Sbö kongshko ga pja woyotjlín ga tja wopjlú bor Sbö tjok bop kjishko. ⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jëk pjlú tjlökwö kjrara li tjok jek këgong, llëbo pjlú twe Cristorë bi kong li miydëp uunkong wlo. ⁷ Pja bor kjlara. Tjlökwö kjrara li kjimtëp ara, ga epga löng wopjlú bop kjishko. E kjishko ga tja wopjlú, woowa llëme.

Pablo tjläno Onésimo kjishko

⁸⁻⁹ E kjishko ga llëbo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjishko ga pja ichër ba shäryë dbo goshko ga pjlúe. Gueniyo ga shji ëng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni llëme. Tja tjlabla tjän, ga tja bängzak shäng kjërshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko. ¹⁰ Eni ga llëbo rokër bop kong Onésimo* kjishko. Tja sök kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko wopro ga e Jesús tjlökwö kjrono, ga beno bor wa wleni e kjishko. ¹¹ Dënashko ga sök bop tjokshko ga e bop kong ga llëno llëme. Gueniyo eerishko ga e beno tjwlo ara bop kong shara, tjwlo ara bor kong bakoe.

¹² E ichër jek bop kong iröng obi, woydër ara bor wa wleni gueniyo. ¹³ Tja bängzak shäng Jesucristo tjlökwö roy pjlú li kjishko. Eni ga pja shäng jüshko kjwe ga miydër ga tja kjimtëp. E kjishko ga woydoror ga e ber sök bor tjok bop äska. ¹⁴ Gueniyo ga shäryër eni llëme. E bopoya kjishko ga llëbo shäryër woydë ba tjok llëm, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjishko llëme.

¹⁵ Tja wotjlík ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjlúe lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok

* **1:10** Grecia so tjlökwö Onésimo, e tjwlo ara loklo.

ÿyado wlo shara. ¹⁶ Ber bop parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjlara, woydöp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjlara bako, mär shäng Tjlapga Jesús go kjishko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjishko.

¹⁷ Eni ga bop kong ga tja bop kjlara lëp wleni ga Onésimo wlokjrëp, tja wlokjrorop wleni. ¹⁸ Llëbo shäryara bop kong owa, pogo tjwlö bop kong wleni ga ba tjwlö li rokëp ba kong llëm, rokëp bor kong dey. ¹⁹ Tja Pablo, tjlökwö ëre tër bop kong bor orkwo om go go shara. Pogo tjwlö bop kong kjöme li tjwlëngga tjarë bop kong. Pja döktong, tjlökwö loror bop kong li kjishko. E kjishko ga pja pogo tjwlö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong llëme. ²⁰ Pja bor kjlara. Ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga llëye rokër bop kong li shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjlú eshko. ²¹ Miydër ga llëye rokër bop kong li, e shäryöp eni. Miydër ga shäryöp e kjinmo bakoe. Kjibokwo ëre tër bop kong e kjishko.

²² Llëbo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wlëp kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²³ Bor kjlara Epafra, «¿Pja yonde?» le bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» le lok bop kong bakoe. Tja kjimte lok bor pak shäryë.

²⁵ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos Kjibokwo ère tak hebreoga kong Kjibokwo ère sorè

Kjibokwo ère tak beno pjang hebreoga mär Jesús go li kong. Hebreoga li, e kowèba Israel tjëyoga, e kowèba judíoga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowèba oblè oblè eni.

Kjibokwo ère taga èrè miydëy llème. Kjone kjone tjlè ga taga Pablorè le. Kjone kjone tjlè ga taga Bernabéré le. Kjone kjone obi tjlè ga taga Apolosdè le. Gueniyo taga èrè miydëy yōtso llème.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär löng Jesús go li shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayè woydè, mär ber löng kjok llgwëkklo tara Moisésdè li go iröng obi wlo. No kjone kjone to löng tjlè ga èye döya Jesúsde ga ä, ga woyde ga raye le. E kjishko ga kjibokwo ère taraba, epga dbokjrè e go wlo.

Dënashko ga Sbö tjlèno nopga kong ba tjlökwo lagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjlèno ba Wa Jesús go li taraba ba kong. Dënashko ga Sbö tjlè ba nopga kong ga llono ga tjlökwo twe ba kong tjaglèn, ber pjlú, tjlökwo bäm go li kjinmo le, ga shäryara eni Jesús go li taraba ba kong. Owa pjang bi go li löya Sbörè kjok llgwëkklo tara Moisésdè li kjishko llèm, gueniyo Jesús wolono pjaraso, owa pjang bi go kës li löya Sbörè ber dret wlo, ga shji ie ber löng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlú li taraba ba kong. Llèbo shäryara Jesúsde bi kong li kjishko ga shji äär Sbö bokshto kjok dogo ba pjlú wlo li taraba ba kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlökoyo, llèbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbö Wa, e tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo

* 1:5 Salmo 2.7. † 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13. ‡ 1:6 Deuteronomio 32.43. § 1:7 Salmo 104.4. * 1:9 Salmo 45.6-7.

¹ Dënashko ga Sbö tjlèno ba tjlökwo lagaga oblè oblè kong, le lok bi tjlapgaga kong wlo. Tjlèno eni kop ara, ga tjlèno oblè oblè bakoe. ² Gueniyo ga dbar pjir lè dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjlèno bi kong om go shara. Ba Wa li go ga kjok shäryara Sbörè uunkong, ga llono ga llèbo tjeng kës li ber baíya. ³ Ba dbo kälä, e so Sbö ï kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Llèbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjlökwo dbo ara li go, srer llèm wlo. E wolono, llèbo owa shäryara nopgarè li potjwlëkklo. E irgo ga öötong beno sök Sbö orkwo këlkong kjok dogo. ⁴ Eni ga öötong sök tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwlö ara ba kjinmo bakoe.

⁵ Miydëy eni, llèbo lara Sbörè ba kong li kjishko. Tjlèno ga

«Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»*

Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parkagaga kjok dogo so kong eni llème. Ga tjlèno obi ga

«Tja ber sök ba Data;

era ber sök bor Wa.»†

⁶ Ga ba Wa li ichara kjok ère kjing goshko ga tjlè ga

«Bor parkagaga kjok dogo so, bor Wa, e poshrëzi uunkong.»‡

⁷ Ga tjlèno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjlèno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so, e shäryara beno so pjluk kjoyo, so iök kjoyo bakoe.»§

⁸ Gueniyo tjlèno ba Wa kong ga

«Pja Sbö,

pja ber sök no pjluoyo iyado wlo, ga kjok llgwëp beke.

⁹ Llèbo pjlú shäryëbashko ga pja wopjlú eshko.

Gueniyo llèbo owa shäryëbashko ga pja woydè ara eshko.

E kjishko ga pja ioror beno sök wopjlú, bop pjeyoga löng kës li kjinmo.

Tja bop Sbö jlökoyo.»*

10 Ga tjlëno ba kong obi ga
 «Tjlapga, kjok ère dämärshko ga
 kjok uunkong shäryaga pjarë,
 kjopkwo, klung bakoe.
 11-12 Llëbo kës ère pjir,
 gueniyo pjara ber sök ìyado.
 Shwong këguëshko ga dbuy,
 llëno ame kjishko.
 Pja opshäryë llëbo kës ère tjok eni
 wleni.
 Gueniyo pjara kjlopswë llëm,
 pja ber sök ìyado.»†
 13 Ga tjlëno ba kong obi ga
 «Pja tek wlar ber sök bor orkwo
 këlëkong,
 äär jong bop moskwoga zanor
 pjir guing,
 eshko ga iër ber tjeng bop
 wloshko.»‡
 Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara
 ba parkagaga kjok dogo so kong eni
 llëme. 14 Epga sëyaga to löng parkë Sbö
 kong eröe. Ga epga iche nopga där
 wlo li kjimtë.

2

Sbö tjlökwo woyotjlÿ yõtso

1 Woyde ga Sbö tjlökwo kuroy li
 woyotjlÿ yõtso, shji opkwë sira sira
 ey dwayo llëm wlo. 2 Dënashko ga Sbö
 tjlökwo söra ba parkagaga kjok dogo
 sorë bi tjlapgaga kong, ga llëye lara
 ba kong li, e kolako. Èye omkolono
 llëm ga shduna Sbörë beke. 3 Shji där
 sorë tjlökwoyo lira, e kësbang, wolësoe.
 ¿Eni ga e kjrëy llëm ga shji shdüya eni
 llëm sorëro? Tjlökwo ère laga Tjlapga
 Jesúsdë bäm go. E irgo ga ba tjlökwo
 kugaga omlono bi kong eni bakoe.
 Miydëy e go ga e beke. 4 Ga llëbo
 ìydëba llëm wleniyo shäryara Sbörë bi
 kong oblë oblë, ga ba Sëya ichara kjok
 miydë twë bi kong, woydara Sbörë
 sorë li eni. Shäryara eni, miydëy e go
 wlo ga tjlökwo li beke.

Jesús opyono beno so ba pjeyoga kjoyoe

† 1:11-12 Salmo 102.25-27. ‡ 1:13 Salmo 110.1.
 § 2:12 Salmo 22.22. § 2:13 Isaías 8.17. * 2:13 Isaías 8.18.

5 Llono ga dbar tjwe kjwara oblë
 li lörwarë bomi kong. Eshko ga ba
 parkagaga kjok dogo so ie Sbörë kjok
 ìlgwek llëme. 6 Llëbo tak pjang Sbö
 tjlökwo go, dbar lërwa löng li kjishko.
 Tjlë ga

«No* tjlwö ara llëme.
 ¿Eni ga woyotjlÿ ara ega?
 ¿Tjlwö ara lëp ega?»

7 Bäm go ga iorop beno tjlwö
 bop parkagaga kjok dogo so
 dorko.

E irgo ga iorop beno kësbang, tjlwö
 ara,

8 iorop beno shäng llëbo tjeng kës
 li ichaga bakoe.»†

Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng
 kës li iche no lirë. Gueniyo eerishko
 ga llëbo iche llëm wleniyo tjok obi.

9 Llëye weno Jesús tjok li miydëy pjluë.
 Bäm go ga iara Sbörë beno tjlwö ba
 parkagaga kjok dogo so dorko. Ga
 Sbö wopjlú li kjishko ga ichara wolon
 bi kjishko. Ga wolono kjishko ga iara
 beno kësbang, tjlwö ara.

10 Ba go ga llëbo tjeng kës li
 shäryara Sbörë, ga beno tjeng ba kong
 uunkong. Llëbo owa ichara wen ba
 kong ara. E poshäryara ber nopga ara
 döga wlo eni. Sbö omshäryono eni,
 woydara eni kjishko, ga shäryara beke.

11 Jesús, nopga iara beno tjeng dboy
 Sbö kong li, e Data kjlaraso. E kjishko
 ga epga lökyokjre Jesúsdë llëm, kowe
 ba pjeyoga. 12 Tjlëno Sbö kong ga
 «Bop roy lër bor pjeyoga kong.

Pja poshrër ara, epga tön löng
 lishko.»‡

13 Ga tjlëno obi ga

«Tja mär Sbö go.»§

Ga tjlëno obi ga

«Tja shäng bor wapga twara Sbörë bor
 kong li tjok.»*

14 Iara beno ba wapga li, e nopga,
 ga nopga ichaga wolon li, e Ä, ga
 uunkong tjeng Ä wloshko e kjishko. E
 kjishko ga Jesús öötong beno shäng no,
 ga wolonoe. Shäryara eni, Ä zäya wlo,

* 2:6 No le li, e Jesús loklo. † 2:8 Salmo 8.4-6.

15 nopga döya Ä wloshko dwayo wlo bako, ber löng ba wolon li bangkrë ame wlo. 16 Jlökyo ga e shrono shäng Sbö parkagaga kjok dogo so li kjimtaga wlo llëm, shrono shäng Abraham tjëyoga kjimtaga. 17 E kjishko ga iara Sbörë beno shäng ba pjeyoga dik, llëbo wen ba kong lok kës li wen ba kong eni wlo, epga sorë miyde pjir wlo. Eni ga songe le ga pjlú, ga parkë syöshtaga kësbangyo wleni ba kjishko ga pjlú bako, e äär ber llëbo owa shäryara li potjwlëkklo wlo. 18 Ga öör shäng song, tjllina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara kuzong ga nopga tjlliya Äre enishko ga epga kjimte ga pjlúe.

3

Jesús tjwlö ara, Moisés kjinmo

1 E kjishko ga pjeyoga, pjäy rokara Sbörë, iara beno tjeng dboy ba kong li, Jesús woyotjllizí iyado. Ichara Sbörë ba tjlökwö roy'lë bi kong'li e. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e bakoe. Shji mär ba go lëy eni. 2 Jesús iara Sbörë beno shäng parkë ba kong, ga parkono pjlú, Moisés parkono pjlú Sbö nopga kong sorë ga eni. 3 Gueniyo Jesús, e tjwlö ara, Moisés kjinmo, domer u shäryaga tjwlö ara, u shäryara li kjinmo wleni. 4 U tjeng kës li shäryaga tjok, gueniyo llëbo tjeng kës li shäryaga Sbörë. 5 Moisés parkono Sbö nopga kong pjlú, parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik. Eni ga llëye shäryara li beno llëbo wen llono li jyäglo. 6 Gueniyo Cristo, e Sbö Wa, ga parkë shäng Sbö nopga ichaga. Tjawa tjllë ga shji mär ba go, ga koshyë iyado lëy eni. Shäryëy eni jlökyo wleni ga shji ber ba nopga, so u shäryara li kjoyoe.

Woyde ga shji mär Sbö go äär jong ba dbo go

7-8 E kjishko ga Sbö Sëya tjllë ga «Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozia.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so,

Sbö kolara lok llëm,
llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjäy opshäryë baïya dik llëme.

Epga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga

Sbö tjllina lok.

9 Llëbo shäryara Sbörë kës li ñna lok öötong lu pjloglo sak pkëng (40).

Eni ëmdë ga Sbö tjllina lok ara.

10 E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong,

ga tjllë ga “Jeno löng iyado, jëk lok woydë bor tjok llëme” le.

11 E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong,

ga tjllë jlökyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.*

12 ¡Pjeyoga, pjäy sjëke! Sbö, e sök iyado. Eni ga llëbo owa iëmi äär ber tjeng bomi pjlúshko llëm, Sbö rayëmi llëm wlo. 13 Dbar kjwobi go ga pjäy ëng kjimtos dbokjrë dey. Dbar kowëy «eeri» li pjang obishko ga pjäy opshäryos eni, pjäy jyäpgwe llëbo owa lirë llëm wlo, Sbö rayëmi llëm wlo. 14 Shji mär löng Cristo go bäm go sorë ga woyde ga shji mär ber löng ba go eni äär jong ba dbo go. Shäryoroy eni ga shji äär ber löng ba tjok iyado, 15 tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjllëno beno eni:

«Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozia.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so,

Sbö kolara lok llëm,
llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjäy opshäryë baïya dik llëme.»†

16 ¿Nopga öör löng Sbö tjlökwö kuno, gueniyo kolara lok llëm li ë? Nopga shira Moisésdë tek Egipto kjokyo dwayo li epga om go. 17 ¿Sbö iirkono öötong lu pjloglo sak pkëng (40) li ë kong? Nopga llëbo owa shäryono, ga wolono tjeng kjok dogro no llëmshko li kong. 18 «¿Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» lara Sbörë jlökyoshko ga ë layde shäng? Nopga ba tjlökwö kolono llëm li layde.

* 3:11 Salmo 95.7-11. † 3:15 Salmo 95.7-8.

¹⁹ Miydëy e go ga epga öötong lok llëm, epga mär Sbö go llëm kjïshko.

4

Sbö nopga äär ber löng ba woshtozlong kjokyo

¹ Tjlökwo lara Sbörë ba kong lok jlökoyo li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydë äär ber löng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjïshko ga shji sjëk, shji äär ber löng eshko wlo. ² Sbö tjlökwo pjlú li kuroy wëjë, epga omkuno dik, gueniyo mär Sbö go llëm kuzong ga beno ba kong ga llëno llëme. ³⁻⁵ Shji äär ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mär ba go, lara Sbörë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«E kjïshko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjlë jlökoyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.»*

Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go. Tjlë ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjirshko ga woshtonoe.»† E irgo ga tjlë ga «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» le. Miydëy e go ga kjok shäryara Sbörë pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara li, e shäryak pjir tjän.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga pjlúe. Gueniyo nopga Sbö tjlökwo pjlú li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjïshko. ⁷ E kjïshko ga lu kop ara irgo ga Sbö tjlëno David kong. Eshko ga dbar iara beno kjwara obi, ga kowara «eri». Eshko ga tjlökwo lara jlökoyo loror bomi kong tjän li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga

«Eeri ga Sbö tjlökwo kumi wleni ga kjrozã.

Pjây opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»‡ le.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlökoyo kjwe ga dbar iara Sbörë kjwara obi llëme. ⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sbörë kjwara obi, woshtë jlökoyo wlo,

Sbö woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni. ¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlökoyo, Sbö woshtono sorë ga eni. ¹¹ E kjïshko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbö kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbö tjlökwo, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk rong. Sbö tjlökwo li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi pjlúshko. E go ga shji wotjlik pjlúre, de owa, e miydëy wëjë. ¹³ Llëbo jney, ïga Sbörë llëm wlo ga äe. Llëbo uunkong ïya wëjë, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjïshko.

Jesús, e syöshtaga Sbö kong bi kjïshko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbö Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbö kong bi kjïshko kësbangyo li e. E kjïshko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlökoyo. ¹⁵ E tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara, shji tjlïya Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjïshko ga shji sorë li miyde shäng pjlú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga pjlúe. ¹⁶ E kjïshko ga shji jek äär Sbö boksho lan ba tjok wlo, llëye bangkjrey llëm wleni, shji woyde ara kjïshko. Eni ga shji songshko ga shji songe le, ga shji kjimte ba wopjlú li kjïshko.

5

¹ Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjïshko këskesyo kjrara Sbörë kjlobi nopga li tjrëko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjïshko wlo bakoe. ² Nopga li kjok miydë ara llëm, ga olö ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjïshko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjlú, epga dbo ara llëm eni bako kjïshko. ³ E kjïshko ga öng zröya, sho suya,

* 4:3-5 Salmo 95.11. † 4:3-5 Génesis 2.2. ‡ 4:7 Salmo 95.7-8.

llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴ Pak ëre tjwlō ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sbörë, Aarón rokara sorë ga eni. ⁵ Cristo opyono pak tjwlō ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbō tjlëno ba kong ga

«Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop

Data.»*

⁶ Ga tjlëno ba kong obi ga

«Pja ber shäng syöshtaga ïyado wlo,

Melquisedec dik.»†

⁷ Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbō dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjloshtono ba kong jlökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbō bangkjrara ara kuzong ga llëye lara li kura. ⁸ Gueniyo e Sbō Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbō kolë jlökoyo. ⁹ Ga llëye woydara Sbörë shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së ïyado wlo, ¹⁰ ga iara Sbörë beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbō rayë llëme

¹¹ Llëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjây kä kjang kjishko. ¹² Pjây mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjây oppino pjlú kjwe ga eerishko ga pjây opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbō tjlökwo kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi ga pjây pïya oblërë tjlökwo wëllë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjây so e kjoyo, tjlökwo kjang li kumi woydë llëm kjishko. ¹³ Nopga so kjwozirga löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi. ¹⁴ Gueniyo tjlökwo kjang li, e dli wleni,

ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjlúre, de owa, e miyde löng pjlúe.

6

¹⁻² Bäm go ga tjlökwo laraba bomi kong ara. Cristo tjlökwo wëllë li laraba bomi kong. Llëbo owa shäryë löng li, e rayë sorë, shji wolon llëm wlo, e laraba bomi kong. Shji mär Sbō go sorë, e laraba bomi kong. Shji wë sorë, e laraba bomi kong. Shji orkwo ië ëng kjing go sorë, e laraba bomi kong. Nopga wolono löng li woshërë iröng obi sorë, e laraba bomi kong. Llono ga nopga shdüya Sbörë ïyado wlo sorë, e laraba bomi kong bakoe. Tjlökwo uunkong ëre laraba bomi kong pjir tjän. Gueniyo woyde ga e lanyotkëy ame, shji opping tjlökwo kjang li go dey, nopga wotjlik këkboga dik wleni. ³ Woyde Sbörë wleni ga shäryë eni.

⁴⁻⁶ Ëye tjlökwo li kjrono, ga rayara ga rokëy iröng obi ber löng Sbō tjok ga äe. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le ame, ga raye ame bakoe. Llëbo twara Sbörë ba kong li kjrara lok tjän. Epga ëng dowlëno Sbō Sëya tjok. Miydara lok pjir tjän ga Sbō tjlökwo, e pjlúe. Sbō Wa tjwe iröng obi dbo ara go sorë, e miydara lok pjir bakoe. Eni ga Sbō Wa li rayarashko ga e zröra lok lök pjang kjlös go jek obi wleni, ga iara lok beno shäng joywëba wlo bakoe.

⁷ Kjok buk kjrina. Shunyo shrë ba kjing goshko ga di li shura klung sho lirë, ga dwla botjyono pjlú, nopga parkë löng eshko li kongshko ga Sbō ber wopjlú kjok li tjok. ⁸ Gueniyo e wen shkō sho, kjlo sho oblë oblë llëno llëm wleniyo ga Sbō ber wopjlú ba tjok llëme. Llono ga e sukoba pjire.*

⁹ Pjeyoga, tjawa lan bomi tjok eni ëmdë ga miydërwa ga pjây opshäryë owa eni llëme. Ëye döktong ga woyde ga llëbo shärye pjlúe. Ga miydërwa ga

* **5:5** Salmo 2.7. † **5:6** Salmo 110.4. * **6:8** Kjok le li, e nopga loklo. Shunyo le li, e llëbo shärye Sbörë nopga kong pjlú li loklo. Eni ga llëbo shärye Sbörë nopga kong pjlúshko ga shji llëbo shäryë ba tjok pjlú ga Sbō ber wopjlú bi tjok. Gueniyo shji llëbo shäryë ba tjok owa ga Sbō ber wopjlú bi tjok llëm, ga shji shdüya.

pjây omshäryë eni. ¹⁰ Sbö woydëmi ara kjîshko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryëmi löng eni obi. Sbö wotjlik bek îyado, ga llëbo shäryëmi löng li woyojeya llëme. ¹¹ Woydërwa ga pjây omshäryë eni jlökoyo, äär jong llëbo koshëmi löng li shäryono pjir guing. ¹² Woydërwa ga pjây opyë löng shmi jong wleni llëme. Eye kwleya mär Sbö go llëm ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong lara li kjre lok jlökoyo. Woydërwa ga pjây omshäryë eni bakoe.

Tjlokwo lara Sbörë jlökoyo li, e shäryë eni

¹³ Eye tjwlö ara Sbö kjinmo llëme. E kjîshko ga Sbö tjläno Abraham kong jlökoyo dënashko ga tjlokwo li lara ba ko om go li go. ¹⁴ Eshko ga tjlä ga «Pja kjimter ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme»† le. ¹⁵ Kuya ga beno shäng ba koshë wopjlú, ga llëye lara li kjrara beno ba kong. ¹⁶ Nopga tjlokwo lë oblë kong jlökoyoshko ga tjlokwo le oblë tjwlö ara ba kjinmo li ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlöe lëba. ¹⁷ Eni ga Sbö tjläno jlökoyoshko ga woydara ga miydëba ga tjlokwo li shärye jlökoyo, ga kjlopswe llëme. E kjîshko ga tjlokwo li lara ba ko om go li go. ¹⁸ Sbö jyörkë llëme. Llëye le jlökoyo li, e shärye kjluwe. Llëye le ba ko go li, e shärye kjluwe bakoe. Ga shji töktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji döya. Eni ga miydëy ga llëye lara li shärye eni kuzong ga shji beno löng wopjlúe. ¹⁹⁻²⁰ Eni ga miydëy pjlu ga llëye koshëy löng li, e shäryë eni. E kjîshko ga shji wotjlik oblë oblë llëm, shji wotjlik ber löng kjrinaso eröe. Shji mär ber löng Jesús go. E öötong sök Sbö boksho kjok dogo bi bäm go, ga beno shäng syöshtaga kësbangyo îyado bi kjîshko, Melquisedec dik.

7

Syöshtaga Sbö kong ko Melquisedec

¹ Melquisedec, e dënashko ga Salem so pjluoy, syöshtaga Sbö Tjwlö

Kësbangyo kong ba pjeyoga kjîshko bakoe. Pjlara ga Abraham öör shäng ëngkwë pjluypga oblë tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko wlo ga wlokjrara Melquisedecde, ga tjläno beno pjlu ba kong. ² Eshko ga llëbo wlëna Abrahamdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluoy, llëbo pjlo bek shäryaga li loklo. Ga Salem, e wlëp loklo. Eni ga kowëba Salem so pjluoy li, e beno no pjluoy, nopga iaga ber löng wlëp loklo. ³ Data ë, mekë ë, kjokëga ë, e miydëy llëme. Weno buk llonoshko, wolono llonoshko, e miydëy llëm bakoe. Eni ga beno syöshtaga îyado, Sbö Wa dik.

⁴ E tjwlö kjöm li woyotjlizä. Abraham, e bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö ëmdë ga pjluypga zanashko ga llëbo wlëna kës li twara ba kong kjrina. ⁵ Syöshtagaga Leví tjëyo lira, llëbo tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go ba kjîshko. Tjlä ga Abraham tjëyoga llëbo wlëkshko ga woyde ga shte lok, ga äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga twe ba kong lok, uunkong li pjeyoga dö gueniyo. ⁶ Gueniyo domer li, e Leví tjëyo llëme. Ga Sbö tjläno jlökoyo li, e beno Abraham kong. Eni ëmdë ga llëbo wlëna Abrahamdë li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjläno beno pjlu ba kong. ⁷ Miydëy ga eye tjläno beno pjlu oblë kong ga e tjwlö ara ba kjinmo.

⁸ Llëbo twëba syöshtagaga Leví tjëyo kong eni. Gueniyo miydëy ga llono ga epga wolon. Domer kong llëbo twara Abrahamdë li, era wolono sorë, llonoshko, e tak pjang Sbö tjlokwo go llëme. E kjîshko e sök së obi wleni. ⁹⁻¹⁰ Tjwlö shigaga li, e Leví tjëyoga, ga Leví, e Abraham tjëyo. Abraham wlokjrara domer lirëshko ga Abraham wapga llëm obi. Eshko ga Leví, ba tjëyoga kës, e tjeng Abraham tjok obi wleni. E kjîshko ga llëbo twara Abrahamdë ba kongshko ga epga omtwono ba kong wleni

† 6:14 Génesis 22.17.

bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹ Kajok ilgwekklo twara Sborë nopga li kongshko ga Leví tjëyoga iara beno löng syöshtaga ba kong nopga li kjishko. Eshko ga domer iara beno syöshtaga kësbangyo bäm go li, e Aarón. Gueniyo eye ie syöshtaga eniyorë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E kjishko ga syöshtaga woydara oblë wleniyo, gueniyo Aarón dik llëm, Melquisedec dik shara. ¹² Eni ga syöshtaga bäm go wleniyo li kje Sborë, äska ie ber oblë wleniyo wlo ga woydara ga kjok ilgwekklo bäm go wleniyo li kje bako, ga äska ie ber oblë wleniyo. ¹³⁻¹⁴ Syöshtaga oblë wleniyo tak pjang Sbö tjlokwo go ëre, e bi Tjlapga Jesús. Gueniyo era Leví tjëyo llëme. Miydëy pjlu ga e Judá tjëyo, ga epga iara Moisésdë parkë syöshtaga Sbö kong öng sho sukklo jong lishko llëme.

¹⁵ Syöshtaga weno shäng kjlara oblë wleniyo, Melquisedec dik. Uunkong ëre miydëy wëllë e kjishko. ¹⁶ Kajok ilgwekklo li tjëlë ga eye äär ber shäng syöshtaga wlo ga woyde ga e Leví tjëyo. Gueniyo Jesús öötong shäng syöshtaga e kjishko llëme. E öötong shäng syöshtaga, e wolon ame kjishko, ¹⁷ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjëlëno beno eni:

«Pja ber shäng syöshtaga iyado wlo,

Melquisedec dik.»*

¹⁸⁻¹⁹ Kajok ilgwekklo tek dënashko so li, eye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E llëno llëm wleni. E kjishko ga iara Sborë beno tjwlo ame, äska iara beno oblë, pjlu ba kjinmo. Ère go ga eerishko ga shji äär ber löng Sbö boksho, lan ba tjok wlo ga pjluë.

²⁰ Sbö om go tjëlëno jlökoyo, Jesús kjishko. Tjëlëno eni, syöshtaga tek dënashko so li kjishko llëme. ²¹ Jesús iara beno shäng syöshtaga lishko ga tjëlë ga

«Tjlapga tjëlëno jlökoyo,

ga opkjlospwë ber wotjlik oblë llëme.

Tjëlë ga

«Pja ber shäng syöshtaga iyado wlo”le.»

²² Miydëy e go ga tjlokwo tjaglën ëre ie Jesúsde ber pjlu, tjlokwo bäm go li kjinmo.

²³ Syöshtagaga tek dënashko so li arae. Eye parkë ber löng iyado wlo ga ä, epga uunkong wolon kjishko. ²⁴⁻²⁵ Gueniyo Jesúsda sök iyado, ga ber shäng syöshtë Sbö kong, nopga mär ba go äär Sbö boksho wlo li kjishko iyado. E kjishko ga epga döya ber löng iyado wlo ga pjluë.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo woydëy wleniyo li e. E jëk shäng pjlo bek iyado, pogo llëye dret Sbö bokso, nopga owa dik llëme. Ga iara Sborë beno shäng dboy ba kong, söra öötong sök kjok dogo, iara beno tjwlo ara, llëbo tjeng kësli kjinmo. ²⁷ E syöshtagaga kësksyo oblë dik llëme. Tek bäm goshko ga öng zröya dbar kjwobi go, ga sho suya, pjë drete. Bäm go ga shärye eni, owa shäryara om go li potjwlekklo. E irgo ga shärye eni, owa shäryara nopgarë li potjwlekklo bakoe. Jesúsda opshäryë eni llëme. E optwono pjlaraso, beno llëbo owa shäryara nopgarë kës li potjwlekklo. ²⁸ Domerga iara kjok ilgwekklo lirë beno löng syöshtagaga kësksyo li, e dbo ara llëm, jëk löng pjlo bek ga äe. Gueniyo kjok ilgwekklo li twara Sborë irgo ga tjlokwo lara oblë jlökoyo. E go ga ba Wa iara beno shäng syöshtaga kësbangyo iyado wlo. Era öötong beno pjlo bek iyado.

8

Syöshtaga kësbangyo oblë wleniyo, tjlokwo oblë wleniyo

¹ Llëye lër shäng bomi kong li eni. Shji syöshtaga kësbangyo sök kjlara. E öötong sirkeno sök kjok dogo, Sbö orkwo këllëkong, shtoyo tjwlo ara anmoyö lishko, ² ga parkë shäng Sbö u jong eshko li roshko. U li shäryaga Tjlapgarë, shäryaga norë llëme.

³ Syöshtagaga kësksyo uunkong iara beno löng llëbo twe Sbö kong, öng sho suya ba kong bakoe. E kjishko

* **7:17** Salmo 110.4.

ga woydara ga llëbo twe Jesúsdë Sbõ kong bakoe. ⁴ Kjuk ëre kjing goshko ga syõshtagaga tjok, ga parkë löng llëbo twë Sbõ kong, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni. E kjishko ga Jesús sök kjok ëre kjing go obi kjwe ga e ber syõshtaga llëme. ⁵ Syõshtagaga li parkë löng Sbõ u jong kjok ëre kjing go li roshko. E so ba u jong kjok dogo li kjoyo, gueniyo äär eni llëm, e ba jyäglo erä. E kjishko ga Sbõ u shäryak öng kwota go li shärye Moisésdë shäng kjwlëshko ga Sbõ tjlë ba kong ga «Shäryos yõtso. Llëbo jyäglo pinor bop kong dlup go sorë ga shäryos eni»^{*} le. ⁶ Gueniyo pak twara Jesús kong li, e tjwlõ ara, pak shärye syõshtagagarë li kjinmo. E parkë syõshtaga, tjlokwo twara Sbörë tjaglën, beno ÿyado wlo li kjishko. Ga tjlokwo ëre tjwlõ ara, tjlokwo twara bäm go li kjinmo.

⁷ Tjlokwo twara Sbörë bäm go li, llëbo uunkong shäryara pjlú kjwe ga tjlokwo woyde oblë llëme. ⁸ Gueniyo ñna Sbörë ga nopga li pjlú llëme. Tjlë ga

«Tjlapga tjlë ga

“Dbar tjwe kwara ga
Israel tjëyoga kong,
Judá tjëyoga kong,

tjlokwo twër kjrina obi tjaglën.

⁹ Dënashko ga ba tjlapgaga,
e orkwo sharor wleni,
ga shiror tek Egipto kjokyo
dwayo.

Eshko ga tjlokwo tworor ba kong,
beno ÿyado wlo,
gueniyo kolara lok llëme.
E kjishko ga tja opkiono ba shwoy
dwayo.

E kjishko ga tjlokwo twër tjaglën li,
e ber tjlokwo tworor ba kong
dënashko li dik llëme” le.

Tjlapga tjlë obi ga

¹⁰ “Tjlokwo tworor, beno ÿyado wlo
bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjlokwo twër Israel
tjëyoga kong, ber ÿyado wlo li
eni.

Bor kjok llgwekklo li tër ber pjang ba
wotjlik li go,
tër ber pjang ba pplugwo go
bakoe.

Tja ber ba Sbõ,
ga epga ber bor nopga bakoe.

¹¹ Eshko ga tja miyde nopga
uunkongdë,
nopga tjwlõ chira äär jong nopga
tjwlõ ara go.

E kjishko ga ëye oblë ping bor tjlokwo
go ame,
ëye ba kjlara ichë bor miydë ame
bakoe.

¹² Eshko ga owa pjang ba go li lön ber
dret,
ga owa li woyoshrër ame” le.»[†]

¹³ Tjlokwo ëre kowara tjaglën kuzong
ga miydë e go ga tjlokwo bäm go li
iara beno tjwlõ ame. Ga llëye këguë,
tjwlõ llëm ga wop ä ga jeno pjire.

9

Sbõ u jong kjok ëre kjing go

¹ Tjlokwo twara Sbörë, beno ÿyado
wlo bäm go li kjibokwoyo goshko
ga tjlokwo tak lok oblë oblë, beno
Sbõ poshrëya sorë li miydoklo, ba u
kjok ëre kjing go shärye sorë li miy-
doklo bakoe. ² Eni ga Sbõ u shäryara
lok kwara öng kwota go. Roshko
kjër jong kwara, e kowara lok shto
zrek. Eshko ga iök shjiy bapkwò
jong kwara, ga pjlung shosho suk
pjir iak beno tjeng dboy Sbõ kong li
tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe.

³ U li roshko shwong iak pjang kara
kësbange. E pjlör kalëkong kjër jong
kwara obi, e kowara lok shto zrek
anmoyö. ⁴ Eshko ga llëbo lö pjlëblë
sukklo jong kwara, shäryak dbur sho
shöylör go. Sbõ tjlokwo woyoshroklo
bapkwò poglo shtik dbur sho shöylör
go li jong eshko bakoe. Roshko

maná tjeng sira, ba bapkwò shäryak
dbur sho shöylör go li roy, Aarón
kjorkung pönglä weno pjlara li buk
eshko, ak kwangyo goshko tjlokwo
twara Sbörë tak lok li tjeng eshko

* 8:5 Éxodo 25.40. † 8:12 Jeremías 31.31-34.

bakoe. ⁵ Tjłkwo woyoshroklo bapkwō li kjing go Sbō parkagaga kjok dogo so sjāgā tjok wleniyo li jyāglo tjeng do pjōk, ba sjāgā jyāglo li tjeng tjłkwo woyoshroklo bapkwō kjing dokklo li kopshko, owa pjang nopga go li lōya Sbōrē lishko. Eni tjok ga llēye lēr e kjīshko wlo ame.

⁶ Llēbo uunkong ēre shāryara lok pjir irgo ga dbar kjwobi go ga syōshtagaga Sbō kong nopga kjīshko li, ba pak li shārye dloyo oōtongshko ga opzrēk jek kjēr jong bām go li roshko. ⁷ Gueniyo ēye opzrēk jek kjēr jong kēm kjwara obi li roshko llēm, syōshtaga kēsbangyo li erōe. Lu pjlobi go ga opzrēk jek eshko pjlaraso dōe. Ga opzrēk wlo ga ōng srēng sōya tjeng ba tjok, llēbo owa shāryara om go li potjwlēkklo, llēbo owa shāryara nopgarē miyde lōng llēm wleniyo li potjwlēkklo bakoe.

⁸ Llēbo uunkong ēre shāryara lok eni, tjłkwo twara Sbōrē ba kong bām go li kjīshko. Ēre go ga shji pīya Sbō Sēyarē ga tjłkwo bām go li pjang obishko, Sbō u li jong obishko ga ēye opzrēk jek shto zrek anmoyō lishko ga āe. ⁹ Eerishko ga miydēy e go ga ōng llē tworoy, sho suroy Sbō kong eni ga shji opyē ber lōng wotjlik pjlo bek ba bokso e go wlo llēme. ¹⁰ Tjłkwo tak lok bām ēre go ga nopga oppino iē sorē, wē sorē, āār Sbō poshrēk ba ushko ga pjłú wlo. Gueniyo tjłkwo li beno tjwlō tjok, āār jong tjłkwo tjaglēn li tjweshko jā.

Cristo srēng

¹¹ Gueniyo ga Cristo oōr tjān, ga oōtong beno shāng syōshtaga kēsbangyo bi kjīshko. Llēbo pjłú tjeng eerishko kēs li sōga erē. E parkē Sbō u jong pjlo bek, pjłú anmoyō lishko. Sbō u ēre shāryaga norē llēm, e kjok ēre so llēm bakoe. ¹² Cristo opzrēno jek eshkosshko ga ōng srēng sōra llēm, shwling ushko so srēng sōra llēm, sōgla wlēnggla srēng sōra llēm bakoe. Ba srēng onmo lira

sōra jek ba tjok, ga opzrēno jek shto zrek anmoyō jong eshko li roshko pjlaraso, ber sōk eshko īyado wlo. Shji dōra bi shdungglo dbo dorko dwayo īyado wlo eni. ¹³ Dēnashko ga ōng zrōraba, sho suraba Sbō kong, llēbo owa shāryara li potjwlēkklo, ga shwling ushko so srēng, sōgla srēng, sōgla sho pjono dret, ba pjlungyo, e sguinaba nopga pogo llēbo owa li kjing go, ie ber lōng āār Sbō poshrēk ga pjłú wlo. ¹⁴ Cristora pogo llēye dret Sbō bokso. Ga Sbō Sēya dbo go ga optwono Sbō kong, wolono, srēng kwono bi kjīshko, owa pjang bi go li lōya ber dret wlo. Dēnashko ga shji lōng wolon wlo, llēbo owa shāryoroy li kjīshko. Gueniyo shāryara eni, shji ber lōng parkē Sbō Sōk Īyado li kong wlo. ¹⁵ Tjłkwo tjaglēn li shāryaga beno Cristorē e kjīshko. E wolono, nopga rokara Sbōrē li dōya ba shdungglo tak pjang tjłkwo bām go li dbo dorko dwayo wlo, llēbo pjłú twe Sbōrē ba nopga kong ber īyado wlo lara jlōkoyo li kjre lok wlo.

¹⁶⁻¹⁷ Shji lōng sē obishko ga shji kjibokwo tē, ber shji wolonoshko ga bi llēbo li ber ē kong li miydoklo wlo. Tjłkwo tjaglēn ēre, e so kjibokwo e kjoyoe. Kjibokwo li tjwlō tjok wlo ga woyde ga ba taga wolono guing. Shāng sē obishko ga kjibokwo li tjwlō llēme. ¹⁸ E kjīshko ga tjłkwo twara Sbōrē bām go li, e tjwlō tjok wlo ga woydara ga ōng llē zrōkoba, srēng li kwongoba wlo. ¹⁹ Tjłkwo uunkong tara kjok ilgwekklo kjibokwoyo go li lara Moisésdē nopga kong pjirshko ga sōgla wlēnggla srēng kjrara sira, shwling ushko so srēng kjrara sira, ga pjōyikong li rorwara di tjok. E irgo ga kjor so shkwē sho kjoyo kowo kjrara kjlōbō, pjirra ōng wlēp ushko so zok pjlo srēzrēn go, pōra srēng rorwak di tjok li go, ga sguina kjok ilgwekklo kjibokwoyo li kjing go, nopga uunkong li kjing go bakoe. ²⁰ Eshko ga tjlē ga «Tjłkwo ēre lara Sbōrē, beno īyado wlo, shāryēmi wlo.

* 9:20 Éxodo 24.8.

Srëng ère kjĩshko ga tjlõkwo li ber tjwlo tjok»* le. ²¹ Srëng li sguina Sbõ u jong eshko li kjing go, ba llëkso bokso tjeng eshko kës li kjing go bakoe. ²² Srëng kwono llëm ga owa pjang nopga go li lõya Sbõrë llëme. E kjĩshko ga epga ichara kjok llgwekklo lirë llëbo ie ber tjeng dboy Sbõ kong wlo ga woyde ga shärye srëng go. Epga ichara ba shäryë eni llëbo uunkong tjok seke.

²³ Llëbo uunkong ère, e llëbo tjeng kjok dogo li jyäglo. E kjĩshko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbõ kong eni. Gueniyo llëbo tjeng kjok dogo li ber tjeng dboy Sbõ kong wlo ga woyde ga shärye llëbo tjwlo ara, öng kjinmo li go. ²⁴ Sbõ u jong kjok ère kjing go li, e Sbõ u jlõkoyo li jyäglo, e shäryaga norë bakoe. Cristo opzrëno e roshko llëm, opzrëno jek Sbõ u jong kjok dogo li roshko, ga beno shäng eshko Sbõ bokshto, shji kjimte wlo. ²⁵ Lu pjlobi ga syõshtagaga kësksyo opzrëk jek shto zrek anmoyõ li roshko, ga öng srëng söya jek ba tjok. Cristora opzrëno jek pjlaraso döe. ²⁶ Eni llëm kjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ère shäryara Sbõrë tek lëkong. Gueniyo weno shäng pjlaraso iyado wlo, optwono wolono, owa pjang nopga go li lõya ber dret wlo. ²⁷ Shji nopga wolon pjlaraso wlo. E irgo ga shji llgweya Sbõrë wlo. ²⁸ Eni wleni ga Cristo wolono pjlaraso, owa pjang nopga go li lõya ber dret wlo. Ga llono ga wen jek pjlara obi, gueniyo tjwe shäng owa pjang nopga go li lõngga llëm, tjwe shäng ba koshagaga lõng li döga shara.

10

Cristo wolono pjlaraso, nopga uunkong kjĩshko

¹ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e llëbo wen tjwe pjlu li jyäglo eröe. Llëbo wen tjwe pjlu li, e oblë. E kjĩshko ga lu pjlobi go ga nopga öng zrök, sho suk, pjë dret Sbõ poshrëkklo, tak

* **10:7** Salmo 40.6-8.

pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ëmdë ga ëye ie ber pjlo bek Sbõ bokso ga äe. ² Epga, owa pjang ba go li lõna Sbõrë beno dret iyado wlo kjwe ga beno lõng pogo llëye dret Sbõ bokso. Eni kjwe ga öng zröya, sho suya ame ga pjluë. ³⁻⁴ Miga owa pjang oba go li lõya Sbõrë ber dret, sögla llgwoklë srëng kjĩshko llëm, shwling ushko so srëng kjĩshko llëm bakoe. E kjĩshko ga öng zröya, sho suya lu pjlobi go. E ber epga pogo llëbo owa tjok li miydoklo.

⁵ E kjĩshko ga Cristo shrono shäng kjok ère kjing goshko ga tjlë Sbõ kong ga

«Öng zröraba, sho suraba bop kong li woydorop llëm, llëbo twaraba bop kong li woydorop llëm bakoe. E äska doyo posharyorop bor kong.

⁶ Öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäyaraba li potjwlëkklo li, e beno pjlu bop kong llëme.

⁷ E kjĩshko ga tja tjlë ga «Sbõ, tja shäng na, ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga, tak pjang bor kjĩshko bop kjibokwo go sorë li eni» lër eni» le.*

⁸ Bäm go ga tjlë ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li, llëbo twaraba bop kong li, öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäyaraba li potjwlëkklo li, e woydorop llëm, beno pjlu bop kong llëm bakoe» le eni. Tjlëno eni, epga ichara kjok llgwekklo lirë ba shäryë eni gueniyo. ⁹ E irgo ga tjlë ga «Tja shäng na, ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga tjlõkwo twara Sbõrë bäm go li kjara, äska tjlõkwo tja glën li shärye wlo. ¹⁰ Eni ga Jesucristo wolono pjlaraso nopga uunkong kjĩshko, woydara Sbõrë sorë li eni. Ga shji iara Sbõrë beno tjeng dboy ba kong e kjĩshko.

¹¹ Syōshtagaga Sbō kong li, ba pak li shārye lok dbar kjwobi go, öng zrōya, sho suya Sbō kong, owa pjang nopga go li löya Sbörē e kjīshko llēm gueniyo. ¹² Gueniyo syōshtagaga bi kong lira wolono pjaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo pjirshko ga öötong sirkeno sök Sbō orkwo kēlēkong. ¹³ Eshko tek lēkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörē pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo li koshē. ¹⁴ Wolono pjaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbō kong li iara beno pjlo bek Sbō bokso iyado wlo.

¹⁵ Sbō Sēya tjlēno bi kong ēre kjīshko bakoe. Tjlē ga

¹⁶ «Tjlōkwo tworor, beno iyado wlo bām go li, e pjir.

E irgo ga tjlōkwo lēr ba kong jlōkoyo li eni.

Bor kjok llgwekklo li tēr ber pjang ba pplugwo go,

tēr ber pjang ba wotjlik li go bakoe» le.†

¹⁷ Ga tjlē obi ga

«Llēbo owa shāryara lok li, e woyoshrēr ame» le.‡

¹⁸ Eni ga owa pjang bi go li löna Sbörē beno dret eni kuzong ga öng zrōy, sho suy, llēbo owa shāryoroy li potjwlēkklo ame.

Shji mär Sbō go iyado wlo

¹⁹ Eni ga pjeyoga, Jesús srēng li kjīshko ga shji opzrēk jek shto zrek anmoyō lishko ga pjlú, llēye bangkjrēy llēme. ²⁰ E wolono li, e irbo tjaqlēn wleni, ga e go ga shji jek äär Sbō sök lishko ga pjlú, shwong pjang kēsbang li pjlor kalēkong.

²¹ Cristo öötong beno shäng syōshtagaga kēsbangyo, shji Sbō nopga kjīshko. ²² Shji iara beno pjlo bek Sbō bokso, bi wotjlik owa li kjing go srēng sguing wleni, bi doyo wak pjir di drēpdre go wleni bakoe. E kjīshko ga shji to Sbō shwoy, shji mär ba go jlōkoyo. ²³ Tjlōkwo laga bi kong jlōkoyo

li, llēye le li shārye eni. E kjīshko ga woyde ga llēye koshēy löng li lēy ga miydēy ga eni jlōkoyo. ²⁴ Shji öng kjimtē kar kar, shji oblē woydē ara wlo, shji llēbo pjlú shāryē wlo bakoe. ²⁵ No kjone kjone tön öng tjok ame. Shjira omshāryē eni llēm, shji tön öng tjok, shji öng kjimtē dbokjrē wlo dey. İy ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li dörö ga woyde ga shāryēy eni jek kēgong kēgong.

²⁶ Tjlōkwo bek li miydoroy pjir ga shji jēk löng llēbo owa shāryē obi wleni ga llēbo zrōy ber llēbo owa shāryoroy li potjwlēkklo wlo oblē drete. ²⁷ Shāryoroy eni wleni ga miydēy ga shji ber löng llgweya, shdūya Sbörē iök pjē jong ri ri li go, ba wloyoga tjok li koshē erä.

²⁸⁻²⁹ Dēnashko ga ēye, kjok llgwekklo tara Moisésdē li kole woydē llēm ga İga pjökde, myare dö ga zrōya lok jekdo, songe le llēme. Ba shdungglo li kjange. Gueniyo ēye, Sbō Wa tjlōkwo li kole woydē llēm, e wolono, srēng kwono li iara beno tjwlō llēm, ga Sbō Sēya wotjlino ba kjimtē lara, gueniyo kar läywara owa ga ba shdungglo li ber kjang e kjinmo. ³⁰ Miydēy ga Sbō tjlēno ga «Ēye llēbo owa shāryono ga llgwega ber tjarē, shdungga ber tjarē bakoe.»§ Ga tjlēno obi ga «Tjlapga, e ber ba nopga baıya li llgwega.»*

³¹ Sbō sök iyado. Ēye lon ba wloshko, shdūya wlo ga e ba kong ga llēbo pjlú llēme.

³² Tjlōkwo kuromi, kjroromi kjwlēshko ga llēbo weno bomi kong owa kēs li, e woyoshrozıa. Eshko ga kuromi kjange. ³³ Olō ga pjāy läywaraba owa nopga uunkong bokshto, pjāy shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong llēbo shāryaraba eni li İnomi ga pjāy tōno ba tjok, llēye bangkjrōromi llēme. ³⁴ Sbō nopga löng kjērshko li† songe İromi. Bomi llēbo döraba bomi shjiryoshko ga kuromi löng wopjlú, miydoromi

† **10:16** Jeremías 31.33. ‡ **10:17** Jeremías 31.34. § **10:30** Deuteronomio 32.35. * **10:30** Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14. † **10:34** Sbō nopga löng kjērshko le li, e Sbō nopga löng kjērshko mär Jesús go kjīshko li loklo.

ga pjäy llëbo tjeng kjok dogo pjlú anmoyõ, pjir llëm wleniyo kjishko.

³⁵ Eni ga pjäy wosonkë llëm, pjäy mär Sbö go iyado dey. Shäryoromi eni ga pjäy potjwlëya ara. ³⁶ Llëye wen bomi kong owa ga kumi kjange. Eni ga llëye woyde Sbörë li shäryoromi eni ga llëye twe ba nopga kong lara li, e kjrëmi jlökoyo, ³⁷ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye tjwe le ga tjwe jlökoyo, tjwe döröe.

³⁸ Ëye mär bor go ga era ber pjlo bek bor bokso. Gueniyo mär bor go ame wleni ga tja ber shäng wopjlú ba tjok llëme.»[‡]

³⁹ No kjone kjone mär ba go ame, ga llono ga pjir. Shji baïya dik llëme. Shji mär ber löng ba go, ga llono ga shji där.

11

Shji mär Sbö go

¹ Shji mär Sbö goshko ga llëye ïgöy llëm li, e koshëy, ga miydëy ga llono ga shäryë eni jlökoyo lëy. ² Bi tjlapgaga tek dënashko so mär ba go kjishko ga Sbö beno wopjlú ba tjok.

³ Shji mär Sbö go kjishko ga miydëy ga kjok shäryara uunkong ba tjlökwo go, llëbo ïy löng li shäryara llëbo ïgöy llëm li go.

⁴ Dënashko ga Abel mär Sbö go kjishko ga llëbo sura ba kong pjlú, llëbo sura Caíndë li kjinmo. Mär ba go kjishko ga beno pjlo bek ba bokso, ga Sbö beno wopjlú ba tjok, llëbo sura li tjok bakoe. Ga wolono ëmdë ga mär ba go kjishko ga shji opping ba go ga pjlú obi.

⁵ Dënashko ga Enoc mär Sbö go kjishko ga to söra kjok ëre kjing go dwayo, wolono llëme. Wlënaba llëm, söra kjishko. Söyde llëm obishko ga llëbo shäryara beno pjlú Sbö kong.

⁶ Ëye mär Sbö go llëm ga llëbo shärye ber pjlú ba kong ga äe. Ëye äär Sbö shwoy wlo ga woyde ga woyotjlïya ga sök jlöe le guing, woyde ga woyotjlïya

ga ëye omwlëk ga potjwlëya jlöe le guing bakoe.

⁷ Dënashko ga Noé mär Sbö go kjishko ga Sbö tjlëno ba kong llëbo ïyde llëm obi li kjishkoshko ga tjlökwo kjrara, Sbö bangkjrara, ga kjoyong shäryara kësbang, ba pjeyoga dökkïo. Eni ga nopga löng kjok ëre kjing go li iara beno löng shdüya Sbörë wlo, gueniyo Noéra iara beno pjlo bek ba bokso.

⁸ Dënashko ga Abraham mär Sbö go kjishko ga ichara to kjok shto oblë twe ber ba konglishkoshko ga kolara, ga to kjone miydara llëm ëmdë ga opshino jeke. ⁹⁻¹⁰ Ga mär Sbö go kjishko ga öötong beno sök kjok twe ba kong lara lishko, no shto oblë so wleni. Kjok buk kjrina kjok dogo, shäryaga Sbörë ber iyado wlo. Kjok li koshara Abrahamdë, äär ber sök eshko wlo. E kjishko ga sök kjok ëre kjing go obishko ga beno sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota go roshko. Ba wa Isaac, ba tjër Jacob, e omshäryono eni bako, tjlökwo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo li twara ba kong lok eni bako kjishko. ¹¹ Ga Abraham mär Sbö go kjishko ga tjlablashko ga ba boy Sara kjröng ëmdë ga wa buk kjlara. Wa twe ba kong lara Sbörë ba kong jlökoyoshko ga tjlökwo kjrara domer lirë, miydara ga llëye le li shärye eni iyado kjishko. ¹² Eni ga luyo ara, wolon to ëmdë ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe.

¹³ Nopga uunkong ëre wolonoshko ga llëbo twe Sbörë ba kong le jlökoyo li kjrara lok llëme. Gueniyo mär Sbö go kjishko ga ïna lok pjola dwayo wleni, ga beno löng wopjlú e kjishko. Löng kjok ëre kjing go obishko ga tjlë oba kong ga epga om go li shto oblë so wleni, kjok ëre so llëme le löng eni. ¹⁴ Miydëy e go ga to löng kjok wlëk, ber baïya jlökoyo wlo. ¹⁵ Tek opshino kjokyo baïya li woyotjlïyde löng kjwe ga san jek iröng obi ga pjlúe.

[‡] 10:38 Habacuc 2.3-4.

¹⁶ Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo pjlú anmoyō wleniyo li wlēyde löng. E kjīshko ga kjok shāryara Sbörē ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok ba kongshko ga lökyokjre Sbörē llēme.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham mār ba go jlōkoyore miyde Sbörē wlo ga ichara ba wa kjaraso li zrök, sho suk ba kong, ba tjikklo. Bām go ga Sbö tjlē ba kong jlōkoyo ga «Isaac tjeyo tek ber ba irgo li ber bop tjeyo jlōkoyo eröe»* le. Eni emdē ga mār Sbö go kjīshko ga wotjlino ba zrök lara. ¹⁹ Wotjlik ga woshre Sbörē iröng obi ga pjlúe le, ga wlojrrara iröng obi, wolono, woshrara iröng obi wleni.

²⁰ Dēnashko ga Isaac mār Sbö go kjīshko ga tjlēno beno pjlú ba wapga Jacob, Esaú kong, llēye wen ba kong llono li kjīshko.

²¹ Dēnashko ga Jacob mār Sbö go kjīshko ga wolon döröshko ga tjlēno beno pjlú José wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba kjorkung go, ga Sbö poshrera.

²² Dēnashko ga José mār Sbö go kjīshko ga wolon döröshko ga Israel tjeyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³ Dēnashko ga Moisés data, mekē, e mār Sbö go kjīshko ga chida li jnena öötong moglo mya. İna lok ga wolēsowa, ga tjlōkwo lara pjlurē li bangjrrara lok llēme.

²⁴ Moisés mār Sbö go kjīshko ga öötong këguē ga kuna pjlú wa walē lirē emdē ga woydara ga kowēba ba wa llēme. ²⁵ Woydara ga ber shäng wopjlú dbar kjwöbö, llēbo owa shāryara kjīshko llēme. Eni ga opyono beno shäng shdungoba Sbö nopga tjok shara. ²⁶ Beno shäng potjwlēya Sbörē li koshē. E kjīshko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjīshko li tjwlō ara, llēbo tjwlō ara tjeng Egipto kjokyo kēs li kjinmo. ²⁷ Mār Sbö go kjīshko ga to Egipto kjokyo dwayo, pjlú iirkē ba kong li bangjrrara llēme. Eshko ga miyde ga Sbö İgöy llēm li jēk shäng

ba tjok. E kjīshko ga sano iröng llēme. ²⁸ Mār Sbö go kjīshko ga Israel tjeyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo li shāryara, ga nopga ichara öng wlēp ushko so zrök, ga srēng sguing u bäng bäng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bām İyo li zröya no pjiga lirē llēm wlo.

²⁹ Dēnashko ga Israel tjeyoga mār Sbö go kjīshko ga dipzono tek Dlung Srēzrēn kjwo na lēkong, jēk löng kjok dogro kjing go wleni. Gueniyo Egipto sopga omshāryē eni wlo larashko ga shteno lok drete. ³⁰ Ga Israel tjeyoga mār Sbö go kjīshko ga dbar kjwobi go ga Jericó kjokyo kopjrrina lok pjribri shtök öötong dbargwo kjäk (7). E irgo ga kjok li kjeryo shāryak ak go li dloktong, sho ter löno töshko.

³¹ Eshko ga walē shäng kjarara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo. Mār Sbö go kjīshko ga kjok İgaga öötong ba shwoy li wlojrrara. E kjīshko ga nopga Sbö kolono llēm li zrörabashko ga era zröraba llēme.

³² ¿Llēye lēr obi ga pjlú? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, Sbö tjlōkwo İgaga, e lanyotkēr bomi kong bakoe. ³³ Mār Sbö go kjīshko ga llēbo shāryara ba kong oblē oblē. Kjone kjone ĩngkjwono pjlupga dbo ara wleniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjlo bek. Kjone kjone, llēbo twe Sbörē ba kong lara jlōkoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino. ³⁴ Kjone kjone, iök pjē jong trāk llēm ga sjera. Kjone kjone zrökoba dröng go lēbashko ga dōktonge. Kjone kjone dbo llēm ga öötong beno dbo ara. Kjone kjone ĩngkjwēshko ga dbokjrono ara. Kjone kjone, ĩngkjwagaga shto oblē so zana songe. ³⁵ Walēga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono iröng obi.

Kjone kjone shdunaba ara, ga zröraba, gueniyo opdök woydē llēm, llono ga woshre Sbörē iröng obi li ber pjlú anmoyō ba kong wlo. ³⁶ Kjone

* 11:17-18 Génesis 21.12.

kjone lāywaraba owa, shporaba no shpokklo go bakoe. Kjone kjone pjriraba dröng sho go, iaraba beno löng kjërshko. ³⁷ Kjone kjone zröraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbëshko. Kjone kjone zröraba dröng go. Kjone kjone to löng llaw pogo, doyono öng kwota go, dbur llëm, shdunaba ara, wosong iyado. ³⁸ Nopga eniyo tjwlö ara, nopga Sbö miydë llëm wleniyo li kjinmo anmoyö. To löng kjok dogro no llëmshko, dlup go bakoe. Beno löng guëng jong ööng roshko, klung ööng roshko bakoe.

³⁹ Nopga uunkong ëre mär Sbö go kjëshko ga Sbö beno wopjlú ba tjok, gueniyo llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara llëme. ⁴⁰ Shäryono eni, woydara Sbörë ga llëbo ber bi kong pjlú anmoyö kjëshko. Epga ie woydë ber pjlo bek ba bokso, gueniyo ie woydë ber eni bi tjok bakoe.

12

Sbö, ba wapga llgweya

¹ Epga mär Sbö go kjëshko ga pak twara ba kong li shäryara lok pjire. Shji opping mär Sbö go ba kjëshko ga pjlúe. E kjëshko ga pak twara bi kong li shäryëy äär jong ba dbo go, shji sjen llëme. Llëbo lok bi go kwing ara, bi sëngglo wleni li döy, ga rayëy. Llëbo owa, shji iche jëk pjlú llëm li rayëy bakoe. ² Jesús woyotjlíydë eröe. Bi iaga ber löng mär Sbö go li e, ga shji mär ber löng ba go iyado ba kjëshko bakoe. Lök pjang kjlös goshko ga kura kjinge. Wolon eni li lökyo ara ëmdë ga lökyotkara llëme. Llonno ga ber shäng wopjlú sorë li woyotjlíyde pjang eröe. E irgo ga öötong sirkeno sök Sbö tjok, ba orkwo këlëkong. ³ Llëbo shäryara nopga owarë ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga e woyotjlízi iyado, pjây sjen llëm wlo, pjây wosonkë llëm wlo bakoe.

⁴ Pjây drön löng ara, pjây opkjë llëbo owa lishko dwayo wlo, gueniyo pjây zröydëba e kjëshko llëm obi.

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12.

⁵⁻⁶ Gueniyo tjlökwo lara Sbörë beno ba wapga kong kjrina. E woyojeromi tjän. Tjlëno beno eni:

«Pja bor wa.

Ëye woyde Tjlapgarë ara ga llgweya, opping wlo.

Ëye kjrara beno ba wa wleni ga shdüya.

E kjëshko ga pja llgweyashko ga ios ber tjwlö ara, pja opping wlo.

Pja wlöyashko ga

pja wosonkë llëme.»*

⁷ Wapga uunkong llgweya ba datarë, opping wlo. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga miydozi ga pjây llgweya Sbörë shäng, pjây opping wlo. Shärye bomi kong eni, pjây ba wapga kjëshko. ⁸ Ba wapga llgweya uunkong. Eni ga pjây llgweya llëm wleni ga pjây ba wapga jlökoyo llëme. ⁹ Bi dataga löng kjok ëre kjing go li, shji llgweya, ga bangkjrëy e kjëshko. Eni ga shji llgweya bi Data, bi iaga beno löng së jlökoyo lirëshko ga woyde ga kolëy. ¹⁰ Shji llgwera bi dataga löng kjok ëre kjing go lirë dbar kjwöbö, woydara ga ber pjlú bi kong kjëshko. Gueniyo shji llgweya Sbörëshko ga era pjlú bi kong iyado, shji äär ber löng pjlo bek baïya dik wlo. ¹¹ Shji llgwekobashko ga shji löng wopjlú llëm, shji löng woowa. Gueniyo shji oppino e go wleni ga shji ie ber löng jëk pjlo bek, wlëp bakoe.

¹² E kjëshko ga pjây opyos wokjang, pjây so no jëk ga dre dbo llëm, kjrëk kjrëk erä li kjoyo llëm wlo. ¹³ Pjây wotjlík jëk pjlo bek erä, nopga mär Sbö go jlökoyo llëm li opping jëk pjlo bek wlo, e raye llëm wlo.

Sbö tjlökwo kuy yötso

¹⁴ Pjây drön ëë, pjây ber löng wlëp nopga uunkong tjok wlo. Pjây jëk pjlo bek erä. Llëm ga Tjlapga ïmi llëme. ¹⁵ Sbö wopjlú li wlokjrozí pjây uunkongdë, rayëmi llëme. Pjây kjlara wotjlík owa wleni ga nopga ara iche wotjlík owa eni bako ga pjlúe. Pjây

sjëk, e shäryë eni llëm wlo. ¹⁶ Shji orkwosmono é tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Sbö bangkjrozïa. Shji opshäryë Esaú dik llëm bakoe. Dënashko ga Sbö bangkjrara llëm kuzong ga ba wa këguëyo shtoyo li soynena dli kjrina kjïshko. ¹⁷ Miydëmi pjlu ga e irgo ga woydara ga ba data tjlë ber pjlu ba kong, gueniyo jlö lara llëme. Slatong ara ëmdë ga llëye shäryara li kjlopswe obi ga äe.

¹⁸ Pjäy öötong löng Sbö shwoy, Israel tjëyoga dik llëme. Epga öötong löng dlup jong kwara lishko. Dkup li porwako llëm, pjë jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yët, pjluk ara bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Wli pjlukyo kura lok. Eshko ga Sbö tjlë ba kong lok ga «Ëye dlup jong ëre porwono ga e zrökko jekdo ak go, öng llë ëmdë ga omporwono ga e zrökko eni bakoe»† le. Kuya lok ga bangkjrara lok ara, tjlökwo beno ba kong kjang anmoyö kjïshko. E kjïshko ga kjloshtono lok ara, llëye le ba kong ame wlo. ²¹ Moisés ëmdë ga llëye ïna li bangkjrara ara bakoe. Tjlë ga «Bangkjrër shäng dete erä»‡ le.

²² Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Siön dlupyo jong eshko li go. Kjok ëre, e Sbö Sök ïyado li ï. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo so töno löng träk llëm, wopjlúe. Pjäyda öötong löng kjok eshko wleni. ²³ Jesús tjlökwo kjrägaga woyde Sbörë ara wleniyo löng eshko uunkong, ko tak lok kjok dogo li epga. Ga pjäy töno beno tjeng ba tjok lok eshko Sbö boksho wleni. Nopga uunkong llgwegä li e. Nopga jëktong löng pjlo bek dënashko li iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga ba sëya li löng eshko. Ga pjäy töno beno tjeng ba tjok wleni. ²⁴ Pjäy öötong löng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjlökwo tjaglën shäryaga li e. Ba srëng kwona li kjroromi, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret e kjïshko wlo. Srëng ëre tjwlö ara, Abel ï li kjinmo.

²⁵ Pjäy sjëke. Sbö tjlë bomi kongshko ga kuzi yötso. Dënashko ga tjlëno Israel tjëyoga kong kjok ëre kjing go dwayoshko ga kura lok llëm kuzong ga epga shduna. Eni ga tjlë bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy llëm wleni ga jlökoyo ga shji shdüya bakoe. ²⁶ Tjlëno dënashkoshko ga klung iano jek dete erä. Gueniyo eerishko ga tjlë bi kong jlökoyo ga «Llono ga klung iër ian jek obi, kjopkwo iër ian eni bakoe» le. ²⁷ Miydëy e go ga kjok shäryara kës li, e kje eshko, gueniyo llëbo wir llëm li, era ber ïyadoe.

²⁸ Sbö sök no pjluyo ïyado kjokyo li, e wir llëme. Ga llono ga shji äär ber löng eshko ïyado wlo. E kjïshko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrëy, bangkjrëy, woyde sorë li eni. ²⁹ «Bi Sbö, e iök kjok pjikklo wleni.»§

13

Kjibokwo pjirzlong

¹ Pjäy ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni ïyado. ² Nopga miydëmi llëm wleniyo äär bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlúe. No kjone kjone omshäryono Sbö parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara lok llëm gueniyo. ³ Nopga löng kjërshko li* woyoshrozï, pjäy löng ba tjok eshko wleni. Nopga shdungoba löng li woyoshrozï, pjäy shdungoba löng ba tjok wleni.

⁴ Pjäy orkwosmok löng pjir, tjlökwo loromi ëng kong jlökoyo li bangkjrozïa. Pjäy pë bomi lanma, bomi boy tjok eröe. Ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ga shdüya Sbörë.

⁵ Sbö tjlëno bi kong ga «Pjäy rayër llëm, pjäy kjimtër ïyado»† le. E kjïshko ga shji dbur woydë ara llëm, pjäy wopjlú tjeng li tjok dey. ⁶ Eni ga shji tjlë ga «Tjlapga, e bor kjimtaga. E kjïshko ga

† 12:19-20 Éxodo 19.12-13. ‡ 12:21 Deuteronomio 9.19. § 12:29 Deuteronomio 4.24. * 13:3 Nopga löng kjërshko le li, e nopga löng eshko mär Jesús go kjïshko li loklo. † 13:5 Deuteronomio 31.6. ‡ 13:6 Salmo 118.6-7.

llëye shärye nopgarë bor kong li, e bangkjrër llëme»‡ lëy eni.

⁷ Sbö tjlökwo roy lara bomi kägäyogarë bomi kong. E kjishko ga epga woyoshrozïa. Epga jëktong löng mär Sbö go sorë li, e woyotjlizï, ga pjäy omshäryos eni bakoe.

⁸ Jesucristo, e dënashko sorë ga eerishko ga eni, ga ber eni iyado. ⁹ E kjishko ga tjlökwo oblë lëba bomi kongshko ga jlö lëmi llëme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mär Sbö wopjlú li go, shji mär kjok ilgwekklo, shji iche dli oblë oblë uë llëm li go llëme. Era llëno llëme. ¹⁰ Syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko parkë löng Sbö u jong li, öng zröya, sho suya Sbö kongshko ga sjëngna li ue lok ga pjlúe. Jesús, e bi kong öng zröraba, sho suraba Sbö kong wleni, gueniyo e ber syöshtagaga li kong llëme.

¹¹ Syöshtaga kësbandy opzrëk jek shto zrek anmoyö roshkoshko ga öng zröra li srëng söya jek ba tjok, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo, gueniyo öng doyo beno tjeng li sökoba pjola, sukoba u llëmshko. ¹² Eni wleni ga Jesús, e söraba jek kjok eshko li kjoko shwo lëkong, ga shdunaba, zröraba u llëmshko bako, nopga ie ber löng pjlo bek Sbö bokso ba srëng go wlo. ¹³ Eye wolono eni ga lökyo ara lëba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji läywëba owa e kjishko gueniyo. ¹⁴ Kjok ëre kjing go ga shji kjok buk iyado wlo drete. Gueniyo shji löng kjok eniyo tjwe li koshe.

¹⁵ E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesúsde, Sbö poshrëy iyado wlo, shji mär Cristo go lëy iyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁶ Gueniyo llëbo pjlú shäryozï iyado, oblë kjimtozï bomi llëbo li go iyado bakoe. Shäryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁷ Sbö tjlökwo kjruga kägäyoga, e kolozïa. Epga iara Sbörë beno löng bomi daga, ga llono ga iche ba dbyryë, llëbo shäryara kës li kjishko. Epga

kolozï, ba pak li shärye lok wopjlú wlo. Eni llëm ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjlú bomi kong llëme.

¹⁸ Pjäy syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydërwa pjlú ga tjawa opshäryë löng pjlo bek Sbö bokso lërwa eni borwa pjlúshko, ga tjawa drön ara, llëbo pjlú miydërwa li shäryërwa eni iyado wlo. ¹⁹ Rokër bomi kong ga pjäy syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ik wop ä iröng obi wlo.

²⁰ Bi Tjlapga Jesucristo wolonoshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga ba srëng kwona li go ga tjlökwo shäryara kjrina, ber iyado wlo. Öng wlëp ushko so daga kësbandy li e. Shji iaga ber löng wlëp li e bakoe. Eni ga rokër ba kong ga ²¹ llëbo twe bomi kong uunkong, llëye woyde ga shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlú wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjishko ga llëye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e poshrëy, iëy ber kësbandy, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

²² Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjäy dbokjrë e go wlo, ga kjibokwo ëre tjlökwoyo ara llëme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlökwo kjrozïa.

²³ Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjän. Lër bomi kong miydëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ik.

²⁴ «¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjäy yonde?» le Italia sopga lirë bomi kong.

²⁵ Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara.

Carta de Santiago Kjibokwo ëre tara Santiagorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Santiago. Woyotjlikoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalén kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjlökwo kjaragaga kës li kägäyo. Sbö tjlökwo lagaga Jesús äska li tön löng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judioga ara löng ba kjok baïya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ëre tara Santiagorë ba kong lok.

Shji löng së obishko ga shji mär Jesús go li kjishko ga shji shdungoba iyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber löng shdungoba wlo, shji äär jëk löng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga llëbo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go llëm li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjlë yötso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwlo bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de llëmde, shji jëk löng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjlapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjëyoga ktringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) Jesús tjlökwo kjaragaga shdöktong löng kjok kjwang jikong, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Llëbo wen bi kong owa ara, shji tjlükoba ara

² Pjeyoga, llëbo wen bomi kong owa oblë oblë Tjlapga Jesús kjishkoshko ga pjây wopjlu ara anmoyö. ³ Miydëmi pjlu ga pjây tjlükoba, pjây mär löng Tjlapga li go jlökoyo miydëba e go wlo. Shäryë enishko ga pjây opping llëbo

owa kuk kjange. ⁴ Pjây oppino llëbo owa kuk kjang pjir ga pjây äär ber löng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga llëye woydëmi ame.

⁵ Pjây kjok miydë woydë wleni ga rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wlöya llëme. ⁶ Gueniyo llëbo rokëmi ba kongshko ga woyotjlizï jlökoyo ga pjây kjimte, pjây kjimte llëme lëmi llëme. Eye llëbo rokë Tjlapga kong, ga wotjlik ga kjimte llëme le wleni ga e iöya bakwe pjlu kdë llaw pogo dlung kjing go wleni. ⁷ Eye wotjlik eni ga kjimte Tjlapgarë llëme. ⁸ Nopga eniyo wotjlik oblë oblë iyado, llëye woyde li miydë löng llëme.

⁹ Sbö nopga llëbo ara llëm wleniyo, woyde ga löng wopjlu, Sbö kong ga tjwlo ara kjishko. ¹⁰ Sbö nopga löng dbur ara wleniyo, woyde ga löng wotöshko, llono ga löng ame kjishko, kjlo sho longgwo wleni. ¹¹ Dlo wen tëm kjlirkë dbo arashko ga kjlo sho zröngtëng, longgwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wleni ga nopga dbur ara wleniyo löng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹² Eye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlu, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së iyado ba tjok kjishko. Sbö tjlëno jlökoyo ga ëye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³ Shji wotjlik tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlünga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlik llëbo owa shäryë llëm, ga ëye tjliya eni llëm bakoe. ¹⁴ Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlünga bi wotjlik owa lirë. ¹⁵ Eni ga shji wotjlik owa kuzong ga llëbo owa li shäryëy. E irgo ga llëbo owa shäryëy jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶ Pjeyoga, pjây jyäp gwëba lëba ga jlö lëmi llëme. ¹⁷ Llëbo pjlu li, llëbo pjlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök lok kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kälä kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra

kjlopswë llëme. ¹⁸ Shji iara beno löng së jlökoyo, ba tjlökwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjrëko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baïya wlo. E irgo ga oblë kjayde shara.

Tjlökwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰ Pjeyoga, tja kuzïa. Ëye tjlë bomi kong ga kuzï yötso. Pjây tjlëshko ga woyotjlizï yötso guing. Shji iirkëshko ga llëye woyde Sbörë li shäryëy löng llëme. E kjishko ga shji iirkë maling llëme. ²¹ E kjishko ga llëbo owa tjeng kës li rayozïa. Llëbo pjlu llëm shäryëba ara li shäryëy ame. Tjlökwo lara Sbörë bomi kong, pjây döya wlo li, e kjozi wotöy dey.

²² Gueniyo tjlökwo li kumi dö llëm, kolozï bako, pjây opjyäpgwë llëm wlo. ²³⁻²⁴ Domer shäng kjlara, opik kjok ikklo go. Gueniyo ga opïno pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woyo ba kong ame. Ëye, tjlökwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe. ²⁵ Tjlökwo bek li, shji döya. Ga ëye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjlïya iyado ga era kjimte Sbörë e kjishko.

²⁶ Ëye Sbö bangkjrë, Sbö tjlökwo sök le, gueniyo tjlë owa wleniyo ga opjyäpgwë shäng om go. Sbö poshrëya le li tjwlö llëme. ²⁷ Shji Sbö bangkjrë woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jëk löng pjlo beke. Woyde ga llupsëngga, syäpga löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yötso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryëy llëm wlo.

2

No kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëy llëme

¹ Pjeyoga, pjây mär löng Jesucristo, bi Tjlapga tjwlö ara anmoyö li go kuzong ga pjây wotjlik ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey. ² Pjây töno löng wlenishko ga ïmi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo ioklo shäryak dbur sho shöylör go, doyono shäng

shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go. ³ Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokjrëmi pjlu, «Pja sök na shto pjlu ëre go» lëmi ba kong, gueniyo pjây tjlë kjlara song li kong ga «Pja ber sök kjweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kjweshko» lëmi ba kong eni. ⁴ Shäroromi eni wleni ga kjlara li woydëmi löng pjlu, oblë li kjinmo, woyotjlïmi löng owa, bomi wotjlik owa li go.

⁵ Pjeyoga, tja kuzïa. Nopga song wleniyo kjok ëre kjing go li kjrara Sbörë, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjlu sök iyado lishko wlo, llëbo twe lara ba woydagaga kong jlökoyo li kjre lok wlo bakoe. ¿E eni llëmdo? Shji mär ba go li, e tjwlö ara, shji dbur ara li kjinmo. ⁶ Gueniyo nopga song wleniyo iëmi löng tjwlö llëme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezlöng shtoyo bomi llëbo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyorë llëmdo? ⁷ Pjây Cristo ï, ga ba ko tjwlö ara, gueniyo läywe lok owa erä.

⁸ Bi pjluo Sbö, ba tjlökwo tak pjang eni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»* Kjok llgwekklo tjwlö kësbang li e. Pjây omshäryë eni ga pjây jëk löng pjlo beke. ⁹ Gueniyo pjây wotjlik ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi wleni ga llëbo owa shäryomirë löng, ga kjok llgwekklo buk li sömi löng llëme. ¹⁰ Ëye kjok llgwekklo li kolë uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sbörë, e diktong shäng uunkong go wleni. ¹¹ Sbö tjlëno ga «Shji pë oma boy oblë tjok llëme»† lara, «Shji no zrök llëme»‡ lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjây pono oma boy oblë tjok llëm ëmdë ga Sbö kjok llgwekklo li koloromi llëme.

¹² Tjlökwo bek li, shji döya. Ga pjây llgweya Sbörë ba tjlökwo bek li go. Eni ga pjây tjlë pjlo bek, pjây opshäryos

* **2:8** Levítico 19.18. † **2:11** Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18. ‡ **2:11** Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17.

pjlo bek bakoe. ¹³ Shäryozĩ eni, eye, oblë songe le llëm ga no llgwezlong dbaryo ga songe le Sbörë ba kong llëm bako kjishko. Eye, oblë songe le ga eshko ga sök wlëpe.

Shji mär Cristo go, shji llëbo pjlu shäryë

¹⁴ Pjeyoga, ¿ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llënoró? ¿Wotjlik eni ga dár lëmiro? ¹⁵ ¿Imi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llëm, dli llëm wlenishko ga ¹⁶ pjây tjlë ba kong ga «Pja nom sök wopjlu bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja ië pjlu bakoe» lëmi ba kong, gueniyo sënómi llëm ga e llënoró? ¹⁷ Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlökoyo» lëmi, gueniyo llëbo pjlu shäryëmi llëm ga e llëno llëme.

¹⁸ No kjone kjone tjlë ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llëbo shäryë pjlu» le eni. Tja tjlë ba kong lok ga «Tja llëbo pjlu shäryë. ¿Pja llëbo pjlu shäryë llëm ga pja mär Cristo go jlökoyo li miydër sorë? Tjara mär Cristo go jlökoyo li miydëp, llëbo pjlu shäryër shäng li go» lër ba kong eni. ¹⁹ Miydëp ga Sbö, e kjlarasoe lëp eni. Eni ga pjluë. Gueniyo Ä sëyagara ommiydë bako, ga Sbö bangkjre lok dete erä.

²⁰ Pja kjok miydë llëme. Èbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llëno llëme lër shäng bop kong. ¿Woydëp ga llëbo lër bop kong jek obi, tjlökwo ère kjrëp wlore? ²¹ Dënashko ga bi kjokë Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrëkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjishko ga e iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²² Miydëp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlökoyo lara dö llëm, llëbo pjlu shäryara bakoe. Ga llëbo shäryara li kjishko ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²³ Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li beno jlöe. Tjlë ga «Sbö tjlökwo kjrara Abrahamdë, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.»[§] Ga Abraham kowara Sbörë ba kjlarayo.

²⁴ Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlu shäryëy bako li kjishko.

²⁵ Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok ïga wleniyo li shrono löng ba ushkosho ga wlokjrrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²⁶ Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlu shäryëy llëm wleni ga e llëno llëme.

3

Bi kjoyorkwo

¹ Pjeyoga, no pinggaga llgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjishko ga pjây ara wotjlik äär ber no pingga llëme. ² Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go. Gueniyo eye dir ba tjlë li go llëm ga era pjlo bek, opdë dir llëm wlo ga pjluë.

³ Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga söy llaw pogo ga pjluë. ⁴ Kjong kësks jëk tjeng dlung kjing go li woyotjlizä. Kësks, bakwe pjluëdë dbo ara ëmdë ga söya ba sögarë llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go. ⁵ Bi kjoyorkwo ère eni bakoe. Chirawa ëmdë ga shji krë ara e go. Iök sëya woyotjlizä. Chirawa ëmdë ga kjok buk kësbang suya pjir ga pjluë. ⁶ Bi kjoyorkwo ère iök sëya wleni. Llëbo owa le oblë oblë. Bi doyo uunkong srer, tjlökwo le bi kjoyorkworë li go. Shji sreya pjir, iök ichara Ärë, shji suya wlo wleni.

⁷ Äya kjloshko so oblë oblë wlëpyotkëy, ber löng tjëkso wlo ga pjlu, sënwa llë, dgur llë, llëbo dlung roy so bakoe. ⁸ Gueniyo bi kjoyorkwora iëy ber tjëkso ga äe. E llëbo owa slöy ga ä wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrökklo wleni.

§ 2:23 Génesis 15.6.

⁹ Sbö, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shäryara so e kjoyoe. Ga bi kjoyorkwo li go ga Sbö poshrëy, gueniyo nopga läywëy owa e go bakoe. ¹⁰ Tjlokwo pjlú, tjlokwo owa, e tur kjamoyo kjaraso go. Pjeyoga, e pjlú llëme. ¹¹ ¿Di pjlëblë, di kë ara, e tur tjwe di bokkwo kjaraso go llëm llëmdo? ¹² KJOR ko *higuera*, e botjyë *olivo* llëm, kjillgwo botjyë *higuera* llëm, ga di pjlëblë shjiy di bäng buk pplek roy dwayo llëm bakoe.

Kjok miydë kring pjök

¹³ Pjãy kjok miydë ara, wotjlik pjlú wleniyo lëmi ga pjãy eni miydëba wlo ga pjãy jëk pjlo bek, llëbo shäryëmi wotöy, woyotjli mi bomi kjok miydë li go guing. ¹⁴ Gueniyo pjãy wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko, pjãy wotjlik ber löng bäm go wleni ga pjãy kjok miydë llëm, pjãy krë llë go wlo llëm bakoe. ¹⁵ Eye wotjlik eni ga ba kjok miydë li twaga Sbörë llëm, e kjok ëre so i, twaga Äre om go ba kong. ¹⁶ Nopga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko wleniyo löng lishko ga llëbo owa shärye lok oblë oblëe. Nopga wotjlik ber löng bäm go wleniyo löng lishko ga nopga ëngkjwë ëng tjok ara.

¹⁷ Gueniyo kjok miydë twe Sbörë bi kong li, e eni llëme. Eye kong kjok miydë eniyo twe Sbörë ga era jëk shäng pjlo beke. E ëngkjwë llëm, wotjlik oblë kong pjlú, oblë kole, oblë songe le, llëbo pjlú shärye oblë kong ara, no kjone kjone tjwlo ara, oblë kjinmo le llëm, wotjlik bek iyado bakoe. ¹⁸ Nopga wotjlik ber löng wlep ëng tjok le ga eshko ga jëk löng pjlo bek erä.

4

Shji Sbö kolë

¹ ¿Pjãy ënglë kar kar, pjãy ëngkjwë ëng tjok kar kar ega miydëmi llëmdo? ¿Shäryëmi eni, pjãy ie bomi wotjlik owa lirë llëbo oblë oblë woydë ber bomi kong, pjãy ber löng wopjlú wlo

kjishko llëmdo? ² Llëye woydëmi ber bomi kong li wlëmi llëme. E kjishko ga oblë zrömi, ba llëbo li kjrëmi ber bomi kong wlo. Llëbo oma i, e koimi. E kjishko ga pjãy ënglë kar kar, pjãy ëngkjwë ëng tjok kar kar, ba llëbo li kjrëmi ber bomi kong wlo. Pjãy llëbo dret, rokëmi Sbö kong llëm kjishko. ³ Ga llëbo rokëmi ba kongshko ga rokëmi bomi wotjlik owa li go, ber bomi kong pjlú wlo erä. E kjishko ga llëbo twe bomi kong llëme.

⁴ Pjãy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. ¿Pjãy tön nopga Sbö miydë llëm wleniyo tjokshko ga pjãy ber löng Sbö moskwo miydëmi llëmdo? Eye wotjlik jëk nopga owa wleniyo dik ga opyono beno löng Sbö moskwo. ⁵ Sbö tjlokwo tak pjang li tjle ga Sëya twara Sbörë beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jëk Sbö tjok jlokoyo. ¿Tara pjang eni li tjwlo llëme lëmiro? ⁶ Gueniyo ba wopjlú li kjishko ga shji kjimte ara anmoyö. E kjishko ga Sbö tjlokwo tak pjang li tjle ga

«Eye krë ä ga Sbö wotjlik owa ba kong. Eye wotöy ga kjimte ara, ba wopjlú li kjishko.»*

⁷ Eni ga pjãy optwos Sbö kong, ga kolozia. Jlo lëmi Ä kong llëm, ga e tök pjolae. ⁸ Pjãy jëk löng Sbö tjok ga Sbö jëk shäng bomi tjok bakoe. Pjãy llëbo owa shäryaga, llëbo owa shäryëmi löng li rayozia. Pjãy wotjlik löng kring pjök wleni ga bomi wotjlik owa li rayozï, pjãy ber löng wotjlik bek wlo eröe. ⁹ Pjãy woydos, pjãy slarzung, pjãy kjloshtos bakoe. Pjãy jar ame, pjãy ber löng slar ëë shara. Pjãy wopjlú ame, pjãy ber löng woydë shara. ¹⁰ Pjãy opyos ber löng wotöy Tjlapga bokso. Eni ga pjãy ie ber tjwlo ara.

¹¹ Pjeyoga, shji ënglë owa ëng kong kar kar llëme. Bomi kjlara läyworomi owa, llëm ga e owa loromi wleni ga Sbö kjok llgwekklo li owa loromi wleni. Eshko ga kjok llgwekklo li kolëmi löng ame, pjãy opyono beno

* 4:6 Proverbios 3.34.

lõng tjwłõ ara, kjok llgwekklo li kjinmo, kjok llgwekklo li pjlúre, de oware ãga wleni. ¹² Kjok llgwekklo twaga li kjaraso. No llgwegaga li kjaraso bakoe. Bi döga, bi shdungga li e. Bomi kjarara pjlúre, de oware laga ber pjãydë llëme.

Shji krë llëme

¹³ Tja kuzãa. Pjãy kjone kjone tjłë ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblë. Shji ber lõng eshko lu pjlara llëbo soynek, dbur shak ara wlo» lëmi eni. ¹⁴ Gueniyo llëye wen tjwe bomi kong bong li llë miydëmi lõng llëme. Pjãng sho lon tjwe tøy ga wop sira ga beno drete. Pjãy lõng së li, pjãy so pjãng sho e kjoyoe. ¹⁵ Bek wlo ga pjãy tjłë ga «Woyde Tjlapgarëra, shji ber lõng wopjlú, llëbo shãryëy oblë oblë bakoe» lëmi eni dey. ¹⁶ Gueniyo pjãy krë ä ãyado. Ëye krë ga llëbo owa shãryayde. ¹⁷ Ëye, llëbo pjlú shãryako li miyde, gueniyo shãrye llëm ga llëbo owa shãryayde lõng.

5

Nopga dbur ara wleniyo llëbo owa shãryono

¹ Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzãa. Pjãy slarzung, pjãy kjloshtos, llëbo wen tjwe bomi kong owa kjışhko. ² Eshko ga bomi llëbo tjeng kës li sreno pjir, bomi shwong llë uara ba sëyarë drete. ³ Bomi dbur sho shöylör, pjlublún, e dyano tjeng. E ãya Sbörë, ga miyde e go ga ëye kjimtoromi bomi dbur li go llëme. E kjışhko ga pjãy suya iök go, e bomi shdungglo wlo. ⁴ Nopga parkono bomi kong bomi kjokshko li potjwłënomi llëme. E kjışhko ga kjloshtono lok Tjlapga kong bomi kjışhko, ga kurae. Tjlapga, llëye shãrye woydë li shãrye ga pjlúe. ⁵ Kjok ëre kjing go ga pjãy lõng owa llëm, llë pogo shãryoromi pjir, woydoromi sorë li eni. Öng sök shoryë li, e zrökoba wlo li miyde sök llëme. Pjãy lõng eni bakoe. Llëye wen tjwe bomi kong li woyotjlími lõng llëme. ⁶ Nopga

pjlo bek li shdunomi, zröromi ara, ga opwlikono lok llëme.

Llëbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy włëpe

⁷ Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshëmi lõng wopro ga pjãy ber lõng włëp, pjãy woydë llëme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sök włëp, dwla li botjyë wlo. ⁸ Pjãy ber lõng włëp eni bakoe. Pjãy opyos wokjang, wosonkë llëm, Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li dörö kjışhko. ⁹ Pjeyoga, pjãy ëng läywë owa ëng kong kar kar llëm, llëm ga pjãy shdüya Tjlapga lirë. Bi llgwegaga shãng u bång bång tjän.

¹⁰ Pjeyoga, Sbö tjłökwo lagaga tek dënashko so li woyotjlízãa. Tjłëno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llëbo weno ba kong owa ara ba kjışhko, gueniyo kura lok lõng włëp, woydono lok llëme. ¹¹ No kjone kjone, kong llëbo weno owa ara, ga kura lok lõng włëpe. Epga kjimtara Sbörë ara lëy eni. Job, e woyotjlízãa. Dënashko ga llëbo weno ba kong owa ara, ga kura sök włëpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarë ara li miydëmi pjlúe. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹² Pjeyoga, llëbo lër bomi kong tjwłõ ara. Shji tjłë jlökoyo ë ko go llëme. Shji tjłë jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok ëre so ko go llëm bakoe. Pjãy tjłëshko ga «Ëng» loromi ga shãryozĩ eni, «llëme» loromi ga shãryozĩ eni bako, pjãy shdüya Sbörë llëm wlo.

Shji song wleni ga shji syöshtë Sbö kong sorë

¹³ Pjãy kjone kjone lõng woydë ga pjãy syöshtos Sbö kong. Pjãy kjone kjone lõng wopjlú ga pjãy tos, Sbö poshrëk wlo. ¹⁴ Pjãy kjone kjone swlo ara ga tjlapgaga Jesús tjłökwo kjruga kãgãyoga rokozĩ, syöshtë Sbö kong bomi kjışhko wlo, pjãy poshtiya lok kjoyo go Tjlapga ko go wlo bakoe. ¹⁵ Ga wotjlík ga swlo li popte Tjlapgarë le lok jlökoyo ga swlo li popte, ga owa pjang ba go li lõya ber dret bakoe.

¹⁶ E kjĩshko ga pjāy llēbo owa shāryono ga lozĩ ěng kong, ga pjāy syōshtos ěng kjĩshko, pjāy popte Sbōrē wlo. Ębo pjlo bek li syōshtokdo Sbō kong ga llēbo rokara li shārye Sbōrē ba dbo ara go.

¹⁷ Dēnashko ga domer shāng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syōshtono Sbō kong jlōkoyo, shunyo shrē llēm wlo, ga shunyo shrono llēm öötong lu pjloglo mya kjingsho bëye. ¹⁸ E irgo ga syōshtono jek obi, ga shunyo shrono jek iröng obi, ga dwla llē lok klung kjing go li botjyono jek obi.

¹⁹ Pjeyoga, ěye diktong, tjlōkwo bek li rayara ga woyde ga sömi tjwe iröng obi. ²⁰ Eshko ga ba kjimtaga li, e llēbo shāryono ba kong kēsbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kēs li löya Sbōrē ber drete.

Primera carta de Pedro Kjibokwo ëre tara Pedrorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlö arayo li e. Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlökwö kjrägaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwö kjragaga shdungoba ara. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjlo bek wlo, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjlik ba doyo om go li go llëm, woyde ga ber löng shdungoba wlo iyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjlökwö roy laga Jesucristo äska.

Nopga kjrara Sbörë ber baïya wlo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy kjok ëre so ame, pjäy shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe. ² Dënashko ga Data Sbö wotjlik bomi ië ber ba nopga baïya wlo le. E irgo ga pjäy kjrara, ga pjäy iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjäy beno löng Jesucristo kolë, ga pjäy dëra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy, llëbo shäryara bi kong kësbang li kjishko

³⁻⁴ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe lara kjishko ga Jesucristo wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi, shji wen ber tja glën wleni ba kjishko wlo, shji ber löng llëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wlo li koshë löng wopjlu wlo. Llëbo ëre pjir llëm, srer llëm, an llëm bakoe. Poshrëy ara e kjishko. ⁵ Shji mär Sbö go kjishko ga shji de ba dbo ara go, äär jong kjok pjir dbaryo lishko jä. Eshko dbaryo ga pjäy döya, woyotjlina dënashko sorë li eni.

⁶ E kjishko ga eerishko ga llëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wlo ëmdë ga pjäy löng wopjlu ara anmoyö. Llëbo owa li, e bomi tjlikklo erä. ⁷ Dbur sho shöylör iëy iök roy, e roshko llëbo oblë tjok li pjë dret wlo, ber dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga llono ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjäy mär Sbö go li, e tjwlö ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjäy mär ber löng Sbö go jlökoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjäy roy ber pjlu, ga pjäy ie Sbörë ber tjwlö ara. ⁸⁻⁹ Jesucristo woydëmi ara, ñnoma llëm gueniyo. Eerishko ga ñmi löng llëm ëmdë ga pjäy mär löng ba go, pjäy döya wlo. Ga pjäy döya shäng. E kjishko ga pjäy wopjlu ara anmoyö, bomi wopjlu li sorë lëy ga äär llëme.

¹⁰ Dënashko ga Sbö tjlökwö lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlökwö lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng iyado sorë li miyde lok wlo. ¹¹ Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë llono, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok wlo. ¹² Gueniyo Sbö tjläno ba kong lok ga tjlökwö pjlu le löng li, e nopga löng eshko dbaryo kong llëm, e ber shji löng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbö Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlökwö pjlu tara

lok beno pjang li roy lë bomi kong, ga kuromi. Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga ommydë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³ E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlîs bëy, pjây llëbo shäryë ga woyotjlîzi yötso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu li kjishko. E koshomirë eröe. ¹⁴ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây jëk löng bomi wotjlik owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbö kolozi shara, wapga ba data kolë pjlu wleni. ¹⁵ Pjây kjrara Sbörë beno ba nopga baiya. Eni ga Sbö, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjây ber löng pjlo bek baiya dik bakoe. ¹⁶ Ba tjlökwo tak pjang eni: «Pjây ber löng pjlo bek, tja pjlo bek kjishko.»*

¹⁷ Sbö, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong ilgweya beke. E kjishko ga pjây löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbö bangkrozî iyado. ¹⁸ Dënashko ga pjây jëk löng llëno llëm wleni, pjây pina bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjây tjwlëna, döra Sbörë. Pjây tjwlëna dbur sho shöylör go llëm, dbur sho pjublun go llëm bakoe. Llëbo ëre ber iyado wlo llëme. ¹⁹ Pjây tjwlëna Cristo srëng tjwlö ara li go. E so öng wlëp ushko so ilgwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe. ²⁰ Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öör wolono bomi kjishko. ²¹ Ba kjishko ga pjây mär löng Sbö go. E woshrara Sbörë iröng obi, ga iara beno kësbang, tjwlö ara. E kjishko ga pjây mär Sbö go, ga koshëmi löng wopjluë.

²² Tjlökwo bek li kolëmi löng kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng dënashko li rayoromi pjire. Pjây beno löng bomi pjeyoga woydë jlökoyo shara. E kjishko ga pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. ²³ Pjây weno bukshko ga pjây wolon wlo, bomi dataga i dik. Sbö tjlökwo, era së, pjir llëme. Kjrromi kjishko ga pjây weno tjanglën wleni, ga

pjây iara beno löng wolon wlo ame, pjây beno löng së iyado wlo shara. ²⁴ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana longgwo lon pjire.
Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.
Nopga tjwlö ara li pjir,
nana longgwo wleni.

²⁵ Gueniyo Tjlapga tjlökwo,
e pjir llëm, pjang iyado.»†
Tjlökwo pjlu lak bomi kong li ëre.

2

¹ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng oblë kong li, e rayozî uunkong. Oblë jyäpgwëy ame. Shji llëbo pjlu shäryë, shji ikoba wlo dö ame, llëbo pjlu li shäryozî, woyotjlîmi bomi pjlushko eni kjishko shara. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko ame. Oblë läywëy owa ame bakoe. ² Chida wen buk kwlë ga nä ië woydë sorë ga Sbö tjlökwo wlëzi eni bakoe. Eni ga pjây döya Sbörë sorë li miydëmi jek këgong këgong. ³ Miydoromi pjlu ga Tjlapga wopjlu bomi tjok li, e pjlu anmoyö.

Akkwo u shakklo

⁴⁻⁵ Shji u shäryë akkwo go ga akkwoyo iëy töshko bäm go, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö shäng u shäryë wleni. Pjây jëk löng Jesucristo tjok. Era so ak iak beno buk bäm go u shakklo kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sök së. E woydara nopga ararë llëm, gueniyo kjrara Sbörë beno ba kong tjwlö ara anmoyö. Ga pjây mär löng Jesucristo go kjishko ga pjây iara Sbörë beno löng syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjây ber löng syöshhtë ba kong wlo. Pjây so akkwo iak jem jong ëng kjing go li kjoyo, gueniyo pjây löng së bakoe. ⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Akkwo iër buk kwjara Siön* kjokyo li
izîa.
E tjwlö ara anmoyö.

* **1:16** Levítico 11.44-45; 19.2; 20.7. † **1:25** Isaías 40.6-8. * **2:6** Siön kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe.

Kjroror, ioror beno buk u shakklo bām go li e.

Ëye mār ba go ga

llëye koshe li wlëya jlōkoyo.»†

7 Pjāy mār lōng ak lër shāng li go. Bomi kong ga tjwlō ara anmoyō. Gueniyo llëbo tak pjang Sbō tjlōkwo go, ëye mār ba go llēm li kjīshko. Tjlēno beno eni:

«Akkwo woydara u shāryagagarē llēm li,

e iak beno buk bām go, u shakklo kjangyo wleni.»‡

8 Ga tjlē obi ga

«Ak li, e no llrinyoklo, no sabyoklo bakoe.»§

Epga sabyë, tjlōkwo roy pjlú li kole lok llēm kjīshko, lara Sbōrē dēnashko ba kjīshko sorē li eni.

Nopga kjrara Sbōrē beno baīya

9 Dēnashko ga pjāy jëk lōng kjok ro sī roy* wleni, gueniyo pjāy kjrara Sbōrē beno ba nopga baīya, syōshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llëbo pjlú shāryara li roy lēmi wlo. Pjāy jëk beno lōng kjok shjiy roy† wleni shara.

10 «Dēnashko ga pjāy tjëyo kjrinaso llēm,

gueniyo eerishko ga pjāy Sbō ī shara.

Dēnashko ga pjāy songe lara llēm, pjāy kjimtara llēm,

gueniyo eerishko ga pjāy songe le, pjāy kjimte bakoe.»‡

11 Pjeyoga, pjāy lōng shto oblē so wleni kjok ëre kjing go. E kjīshko ga rokër bomi kong ga pjāy wotjlīk tjwe owa ga shāryëmi llëme. Wotjlīk owa li, e bomi wloyo. 12 Pjāy jëk lōng pjlo bek nopga Sbō miydë llēm wleniyo bokso. Eni ga pjāy rote lok ara ëmdë ga llëbo pjlú shāryëmi lōng li īya lok, ga Sbō tjweshko ga e poshrëya lok ara bomi kjīshko.

Kjok llgwegaga kolozīa

13 Tjlapga kjīshko ga kjok llgwegaga kjok ëre kjing go lōng kës li kolozīa. Bomi pjluyo kolozīa. 14 No ichagaga

bomi kjokshko li kolozī bakoe. Epga parkë lōng nopga llëbo owa shāryë li shdungga, nopga llëbo pjlú shāryë li poshrëga bakoe. 15 Woyde Sbōrē ga pjāy llëbo pjlú shāryë, Sbō tjlōkwo li llëno llëme le nopga wotjlīk llēm wleniyorë ame wlo. 16 Dēnashko ga pjāy parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjāy dōra Sbōrē kjok llgwekklo tara Moisésdë li dbo dorko dwayo. Eni ga pjāy jëk lōng nopga ichaga ërë llēm wleni, gueniyo pjāy llëbo owa shāryë e kjīshko llëme. Pjāy jëk lōng nopga ichaga Sbōrē wleni dey. 17 Nopga uunkong bangkjrozī beke. Bomi pjeyoga Jesús tjlōkwo kjruga woydozī ara. Sbō bangkjrozīa. Bomi pjluyo bangkjrozī bakoe.

18 Parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozī, bangkjrozī bakoe. Wotjlīk bomi tjok pjlure, de oware, e kolozī, bangkjrozī bakoe. 19 Shji shdungoba llë kjīy llēm, ga kuy kjing Sbō kjīshko ga Sbō ber wopjlú bi tjok eshko. 20 Pjāy shdungoba llëbo owa shāryoromi kjīshko, ga kumi kjing ga e llëno llëme. Gueniyo pjāy shdungoba llëbo pjlú shāryoromi kjīshko, ga kumi kjing ga Sbō ber wopjlú bomi tjok eshko.

21 Pjāy rokara Sbōrē e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjīshko, ga woyde ga pjāy omshāryë baīya dik eni bakoe. 22 E llëbo owa shāryono llēm, e jyōrkono ë kong llēm bakoe.

23 Äyoshtëba owashko ga dboryara llëme. Shdungobashko ga kroyoywara llēm bakoe. Opyono beno tjeng Sbō wloshko, era kjok llgwek beke.

24 Cristo om go li doyo lōraba pjang kjlōs goshko ga owa shāryoroy li, e beno pjang ba go. Shāryara eni, shji ber lōng llëbo owa shāryë ame wlo. Woydara ga shji ber lōng së tjaqlën wleni, shji jëk lōng llëbo pjlú shāryë wlo shara. Shpok bāng beno lok ba go li kjīshko ga shji poptara beno lōng swlo ame. 25 Dēnashko ga pjāy

† 2:6 Isaías 28.16. ‡ 2:7 Salmo 118.22. § 2:8 Isaías 8.14. * 2:9 Kjok ro sī le li, e llëbo owa loklo.

† 2:9 Kjok shjiy li, e llëbo pjlú loklo. ‡ 2:10 Oseas 1.6, 9; 2.23.

uunkong jeno löng, öng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjây to tek iröng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lëkong.

3

Shji orkwosmok löng pjir ga shji jëk ëng tjok sorë

¹⁻² Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozî eni bakoe. Kjone kjone löng tjlökwo kjroydë llëm obi wleni ga ïya lok ga bangkjremini pjlú, llëbo uunkong shäryëmi pjlú bakoe. Eni ga tjlökwo li kjre bebi kjwe, tjlökwo li lëmi ba kong guing llëme. ³ Woydëmi ga pjây opyë wolësowa wleni ga pjây kâkzong poshäryë oblë oblë llëm, pjây doyë shwong tjwlo ara go llëm, pjây doyë llëbo wolësowa shäryak dbur sho shöylör go llëm bakoe. ⁴ Pjây wolësowa Sbö bokso ïyado wlo ga woyde ga pjây wlëp, wotöye. Llëbo wolësowa eni li wen tëm bomi pjlúshko dwayo, e pjir llëm, ga Sbö kong ga tjwlo ara. ⁵ Dënashko ga walëga mär löng Sbö go li ber wolësowa wlo ga omshäryono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok. ⁶ Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tjlapga. Eni ga pjây jëk pjlo bek, llëye bangkjremini llëm ga pjây ba wapga wleni.

⁷ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây wotjlik bomi boyga tjok pjlú eni bakoe. Epga bangkjrozî, pjây dbo ara ba kjinmo kjishko. Sbö wopjlú li kjishko ga pjây iara beno löng së jlökoyo, bomi boyga tjok. E kjishko ga epga bangkjrozîa. Shäryozî eni, bomi syö li kuya Sbörë wlo.

Shji jëk ëng tok sorë

⁸ Era eni ga pjây jëk löng wopjlú ëng tjok, pjây wotjlis jong kjwaraso wleni. Oblë songe lozî ëng kong, pjây ëng woydos ara kar kar epenga dö wleni, pjây wotjlis ëng tjok pjlú, pjây wotöy ëng tjok bakoe. ⁹ Llëbo owa shäryaraba bomi kongshko ga pjây kar omshäryë eni llëme. Pjây lanyotkaraba owashko ga pjây kar

omlanyotkë eni llëm bakoe. Eshko ga kong llëbo pjlú shäryozî dey. Pjây rokara Sbörë e kong wlo, llëbo pjlú shärye bomi kong wlo. ¹⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Woydëmi ga pjây löng wopjlú dbar kjwobi go ga

 pjây opdë llëbo owa lë llëm,
 pjây jyörkë llëm bakoe;

¹¹ llëbo owa shäryëmi ame,
 llëbo pjlú shäryomirë shara;
pjây drön ëë, pjây ber löng wopjlú
 oblë tjok wlo.

¹² Eye jëk pjlo bek ga
 ïya Sbörë sök wopjlú,
 ba syö li kuya bakoe.

Gueniyo eye jëk owa ga

 Sbö wotjlik owa ba kong.»*

¹³ ¿Pjây drön ara, llëbo pjlú shäryëmi wlo erä ga llëbo owa shäryëba bomi kong llëm llëmdo? ¹⁴ Gueniyo pjây shdungoba llëbo pjlú shäryoromi kjishko ëmdë ga pjây kjimte Sbörë. Pjây kroyoywëbashko ga bangkjremini llëm, pjây woydë e kjishko llëm bakoe. ¹⁵ Cristo bangkjromirë bomi pjlúshko dey, e bomi Tjlapga kjishko.

Pjây poshäryos, pjây löng sjëk ïyado, pjây löng llë koshë lëba bomi kongshko ga dboryëmi ga pjlú wlo. Eshko ga epga bangkjrozî, dboryozî wotöye.

¹⁶ Llëbo pjlú miydëmi li shäryozî eni. Eni ga eye, pjây läywe owa, pjây tönno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga lökkjre lok om go, llëbo lara lok owa li kjishko. ¹⁷ Shji shdungoba woyde Sbörë wleni ga woyde ga shji shdungoba llëbo pjlú shäryoroy kjishko, llëbo owa shäryoroy kjishko llëme. ¹⁸ Cristo wolono pjaraso, beno owa pjang shji

uunkong go li potjwlëkklo. Kjlara pjlo bek li wolono, oblë pjlo bek llëm li kjishko, pjây söya äär Sbö shwoy wlo. Ba doyo li zröraba, gueniyo woshara Sbö Sëyarë iröng obi, ¹⁹ ga kjim-tara tjlökwo lë sëyaga löng kjërshko li kong. ²⁰ Dënashko ga Noé shäng kjoyong kësbang li shäryëshko ga koshe Sbörë sök wopjlúe. Eshkoshko ga sëyaga lira Sbö kolono llëme. Nopga

* 3:12 Salmo 34.12-16.

döktong shtena dirë llëm li beno doglo kjwong (8) erä. ²¹ Di li, e shji we jer di roshko li loklo. Shji we, shji wotjlino jëk löng pjlo bek Sbö bokso lëy wlo, shji doyo ber drëpdre wlo llëme. Eni ga shji döya Sbörë, Jesucristo woshrra iröng obi kjishko. ²² Era to jem kjok dogo, öötong sök Sbö orkwo këlekong. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

4

Shji llëbo shäryë Cristo dik

¹ Miydëy pjlu ga llëbo weno Cristo kong owa kjok ëre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjishko ga pjäy opyos wokjang, pjäy wotjlík baïya dik bakoe. Ëye shdunaba ga wotjlík llëbo owa shäryë ame, ² jëk löng ba wotjlík owa li go ame, ber löng wotjlík llëye shärye woydë Sbörë li shäryë erä. ³ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo llëbo owa shäryë ara. Wotjlík llëbo owa shäryë oblë tjok erä, llëbo owa shärye lok woydë oblë oblë, nelötkë, bërë, llëbo owa shärye ara ëng tjok, sböpga jyäglo zrëyo buk li poshrëya lok bakoe. Pjäy omshäryono eni tek dëna tjän, gueniyo shäryëmi löng eni ame. ⁴ Eerishko ga epga wotjlík lok ga pjäy opzrëk llëbo owa shäryë ba tjok llëm ega le, ga pjäy läywe lok owa e kjishko. ⁵ Gueniyo Sbö poshäryak sök pjir, llono ga epga iche ba dboryë, llëye shäryara kës li kjishko wlo. Nopga löng së li, nopga wolono löng li, e llgwegaga erë. ⁶ E kjishko ga Sbö tjlökwo roy pjlu laraba nopga wolono löng li kong, löng së obishko. Eni ga ëye omtjlökwo kjrono ga ba doyo wolono ëmdë ga llgwera Sbörë pjirshko ga ba sëyara ber löng ïyado, Sbö ï dik.

⁷ Llëbo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjäy sjëk, pjäy wotjlík llë pogo llëm, pjäy wotjlík bek erö, pjäy syöshtë ga pjlu wlo.

⁸ Llëbo lër bomi kong tjwlo ara. Oblë woydëy ara ga llëbo shärye bi

kong owashko ga owa li iëy ber tjwlo llëm ga pjluë. E kjishko ga pjäy ëng woydos ara anmoyö.

⁹ Pjäy ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlu, ga pjäy kjiloshtë e kjishko llëme.

¹⁰ Pjäy kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë shäryëmi ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjäy ëng kjimtos kar kar, Sbö wopjlu li ïkoba wëllë wlo. ¹¹ Ëye beno shäng tjlë wlo ga woyde ga Sbö tjlökwo layde. Ëye beno oblë kjimté wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Llëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbö poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lirë wlo. E poshrëkko ïyado. E dbo ara ïyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹² Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjäy opshgawë e go llëm, e llëbo ïmirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjlikklo eröe. ¹³ Dënashko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe bomi kong baïya dikshko ga woyde ga pjäy löng wopjluë. Gueniyo Cristo tjwe iröng obishko ga pjäy wopjlu ara anmoyö, ba dbo kälä pïya nopga uunkong kong kjishko.

¹⁴ Pjäy läywëba owa Cristo kjishko wleni ga pjäy ber wopjlu, Sbö Sëya pjlu li shäng bomi tjok kjishko.

¹⁵ Ëye oblë zröno, lürkono, llëbo owa shäryono oblë kong, llëbo ba tjok llëm ga opzrëno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjäy opshäryë eni llëme.

¹⁶ Pjäy shdungoba, pjäy mär Cristo go kjishko ga llëye lökyokjrëmi llëm, Sbö poshrëmi dey, pjäy nopga baïya kjishko. ¹⁷ No llgwezlong dbaryo li öötongshko ga Sbö nopga llgweya bäm go.

¿Shji llgweya bäm go eni ga ëye Sbö tjlökwo pjlu li kjrono llëm ga pjir sorë lëba? ¹⁸ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«No pjlo bek ëmdë ga där llëm seke.

* 4:18 Proverbios 11.31.

¿Era llëye shäryë nopga owa li tjok?»*

¹⁹ Llëye le Sbörë li shärye eni ñyado. Eni ga pjây shdungoba, woyde Sbörë ber eni kjîshko ga pjây mär ber löng bomi shäryaga li go, llëbo pjlú li shäryozï ñyado bakoe.

5

Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo

¹ Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo, pjây poshdun shara. Tja Jesús tjlökwö kjraga kägäyo bomipjôy dik. Llëbo weno Cristo kong owa li, e ñnor. Ga tjwe iröng obishko ga ba dbo kãã pïya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llëbo rokër bomi kong. ² Sbö nopga tjeng bomi wloshko li, e so öng wlëp ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozï yôtso. Shäryozï löng wopjlú, bomi woshko, woyde Sbörë ga shäryëmi eni kjîshko. Shäryëy, shji ichëba guing llëm, shji dbur shak wlo erö llëm bakoe. ³ Nopga ichëy dbo go llëme. Llëbo shäryozï pjlo bek ba bokso, epga omshäryë eni bako wlo. ⁴ Eni ga no daga kägäyo li tjweshko ga bomi sëngglo tjwlö ara srer llëm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵ Dwlasga, kjogloga, bomi kägäyoga koloziã.

«Ëye krë ä ga Sbö wotjlîk owa ba kong.

Ëye wotöy ga era kjimte wopjlúe.»*

E kjîshko ga pjây uunkong ber löng wotöy ëng kong ñyado. ⁶ Sbö dbo ara. E kjîshko ga pjây opyos ber löng wotöy ba bokso, llono ga pjây ie ber löng tjwlö ara wlo. ⁷ Pjây de Sbörë. E kjîshko ga bomi woydë kës li iozï ber tjeng ba wloshko.

⁸ Pjây sjëke. Llëbo shäryëmi ga woyotjlîzï yôtso guing. Ä, bomi moskwö li to shäng kjone pogo dbong to sök pjlrö, dli shak, ue wlo wleni. Pjây wlëya woydë to shäng eni le.

⁹ Miydëmi pjlú ga llëbo owa wen

tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga löng kjok kjwang jikong li kong eni bakoe. E kjîshko ga pjây drön ëë, jlö lëmi Ä kong llëm wlo, pjây mär Jesús go jlökoyo wlo.

¹⁰ Pjây rokara Sbörë ber löng së ñyado ba tjok wlo, pjây töno beno tjeng Cristo tjok kjîshko. Eni ga llëbo weno bomi kong owa dbar kjwöbö li pjirshko ga pjây ie ber löng pjlo bek, wokjang, dbo ara, llëye bangkjrëmi llëm bakoe. ¹¹ E dbo ara ñyado. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Domer sök kjlara jûshko ko Silvano,† e bor kjlarayo parkë pjlú wleniyo. Tja kjimtaga erë kjibokwo ëre të. Toror sira dö, gueniyo ichër jek bomi kong, pjây dbokjrë e go wlo, pjây wosonkë llëm wlo, pjây woyde Sbörë sorë li miydëmi pjlú wlo bakoe. Pjây mär ber löng tjlökwö ëre go jlökoyo.

¹³ Jesús tjlökwö kjrägaga löng Babilonia kjokyo li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong. Epga kjrara Sbörë bomipjôy dik.

«¿Pjây yonde?» le Marcosdë bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wleni.

¹⁴ Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe. Rokër Sbö kong ga pjây töno beno tjeng Cristo tjok li ie ber löng wlëpe.

* 5:5 Proverbios 3.34. † 5:12 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

Segunda Carta de Pedro Kjibokwo ère tara Pedrorè Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlõ arayo li e. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörè iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tarashko ga miyde ga e wolon dörö, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorè li eni. E kjïshko ga kjibokwo ère tara Jesús tjlökwö kjragaga shdung löng li kong. Woydara ga Jesús tjlökwö bek li woyotjlíya lok íyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jék löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlökwö bek llëm li lè, Jesús tjlökwö kjragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok li tara ba kong. Llono ga epga shdüya Sbörè li tara ba kong. Llëye wen kjok pjir lëshko li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Simón Pedrorè. Tja parkè Sbö tjlökwö roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo li, e pjlo beke. E kjïshko ga tjawa Sbö tjlökwö roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlõ ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu li kjïshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Shji jék pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlõ ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng sè íyado wlo, shji jék löng pjlo bek wlo bakoe. Shäryëy eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara beno löng ba miydë pjlu. Llëye woydëy oblë llëme.

⁴ Eni ga tjläno bi kong jlökoyo ga llëbo twe bi kong kësbang, tjwlõ ara. E go ga pjây wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjây wotjlik löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirè dik ame.

⁵ E kjïshko ga pjây mär ba go dö llëm, pjây jék pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llëm, pjây oppis llëye woyde Sbörè li go bakoe. ⁶ Gueniyo erö llëm, llëye shäryëmi wlo ga woyotjlízi yötso guing. Gueniyo erö llëm, llëbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjange. Gueniyo erö llëm, llëye woyde Sbörè shäryëmi wlo li, e shäryozia. ⁷ Gueniyo erö llëm, pjây jék löng èng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llëm, bomi pjeyoga oblë woydozi ara bakoe. ⁸ Shäryëmi eni jek kègong kègong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu li ber bomi kong tjwlõ ara, pjây llëno llëme lëba ga äe. ⁹ Gueniyo èye llëbo lër bomi kong ère shäryë llëm ga e no kjok ígö yötso llëm wleni, e no kjok ígö llëm wleni bakoe. Owa pjang ba go tek dënashko li löna Sbörè ba kong beno dret li, e woyojerae.

¹⁰ E kjïshko ga pjeyoga, pjây drön èe, jék löng pjlo bek wlo, pjây rokara, kjrara Sbörè li miydëba e go wlo. Shäryëmi eni ga pjây dir llëm, Sbö rayëmi llëm, ¹¹ ga llono ga pjây äär bi Tjlapga, bi döga Jesucristo li sök no pjluyo íyado lishko ga pjây wlokjre wopjlu.

Sbö tjlökwö weno sorè

¹² E kjïshko ga tjlökwö bek ère woyoshrër bomi kong íyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo. ¹³ Tja sök sè obishko ga e woyoshrër bomi kong íyado. Miydër ga bor pak li e. ¹⁴ Gueniyo tja wolon döröe. Lara Tjlapga Jesucristorè bor kong eni tjän. ¹⁵ E kjïshko ga llëbo shäryër shäng ara, tja wolono irgo ga pjây ber löng tjlökwö ère woyotjlik íyado wlo.

¹⁶ Tjlapga Jesucristo dbo ara, ga llono ga tjwe iröng obi. E lororwa bomi kong eni, ñorwa om go ga e kësbang, tjwlõ ara kjïshko. Tjlökwö ère shirorwa borwa woshko llëme. ¹⁷ E

iaga Data Sbörë beno kësbang, tjwlō ara. Tjlēno ba kjīshko ga «Bor Wa li kjwe. Woydër ara. Tja wopjlú ba tjok»* lara eni. ¹⁸ Sbö tjlēno eni li kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjlapga li tjok dlup jong zrek'lishko.

¹⁹ Miydëy e go ga tjlökwo lara Sbö tjlökwo lagagarë dënashko li, e jlōe. Kjok ro sīshko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jā, Dbar Kjoklo wenshko. Tjlökwo tara lok li, e beno bi kong iök shjiy eni wleni bako, äär jong Cristo tjwe iröng obishko jā. E kjīshko ga tjlökwo li woyotjlīzī yōtso. ²⁰ Miydozī ga tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagagarë beno lok Sbö kjibokwo go kës li, e laga epgarë om go llēme. ²¹ Llëbo tara lok li shira ba woshko llēm bakoe. Tjlökwo lara Sbörë ba kong ba Sëya go li, e tayde lok eröe.

2

Nopga, «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llēm wleniyo

¹ Dënashko ga Israel tjëyoga tjrëko, no kjone kjone to löng tjlē ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llēme. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba pīya löng lūtshko, ba wotjlīk owa li go jlō wleni, miga jyō. Epga tjwlēna, dōra Tjlapga Jesúsdë pjir ëmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye lok eni, nopga mär Jesús go ame wlo. E kjīshko ga wop ä ga shdüya Sbörë. ² Nopga ara llëbo owa shäryako llēm wleniyo shäryë baīya dik. E kjīshko ga tjlökwo bek li läywëba owa. ³ Epga wotjlīk löng dbur töng ba kong eröe. E kjīshko ga pjāy jyāpgwe lok tjlökwo shiya ba woshko li go. Gueniyo epga shdüya sorë li lara Sbörë tek dënashko pjir tjan. Ga llono ga shdüya jlökoyo.

⁴ Sbö parkagaga kjok dogo so llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna Sbörë, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro sī roy, ba llgwezlong dbaryo tjwe li

koshë. ⁵ Dënashko ga nopga llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjlökwo bek li laga. E kjīshko ga dōra beno ba pjeyoga doglo kjäk (7) li tjok. ⁶ Sodoma sopga, Gomorra sopga, e llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna, ba kjok li sura iök go, pjono beno pjlung sho erä. ⁷⁻⁸ Gueniyo Lot, era pjlo bek. E kjīshko ga dōra. Sök nopga Sbö kolë llēm wleniyo li tjrëko obishko ga llëbo shärye lok owa li ina, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjīshko. ⁹ Miydëy e go ga llëbo wen nopga pjlo bek li kong owashko ga döya Sbörë ga pjluë. Gueniyo nopga owa li shdüya löng iyado, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ¹⁰ Eye jëk löng ba wotjlīk owa li go, ga Sbö kole llēm ga shdüya eni bakoe.

Nopga eniyo llëbo owa shäryëshko ga llëye bangkjre lok llēme. Epga krë ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga läywe owa li, e llëye llēme. ¹¹ Sbö parkagaga kjok dogo so tjwlō ara, dbo ara, no kjinmo. Eni ëmdë ga kjok dogo sopga oblë li läywe Sbö bokshto eni llēme. ¹² Nopga eniyo omläywë owashko ga llëye läywe löng li, e llë miyde löng llēme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlīya llēme. Wotjlīk tjwe llë ga shäryayde eröe. Ga llono ga pjir öng dik bakoe. ¹³ Llëbo shäryara oblë kong owa li kjīshko ga kar shdüya Sbörë eni bakoe.

Löng wopjlú wlo ga woyde ga wotjlīk tjwe llë li shäryë. İkoba wëllë ëmdë ga llëbo owa shärye lok dbashko, ga lökyokjre llēme. Ga woyde lok ga pjāy omshäryë eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga llëbo owa wleni, ië lok bomi tjok li ber lökyo ara bakoe. ¹⁴ Walë ë pogo İya ga wotjlīk pë ba tjok erä. Sjen llëbo owa shäryë llēme. Nopga mär Sbö go jlökoyo llēm ga jyāpgwe ara. Wotjlīk dbur töng ba kong erö bakoe. Epga shdungko jlökoyo. ¹⁵⁻¹⁶ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Balán, e Bosor wa. Balán,

* 1:17 Mateo 17.5; Marcos 9.7; Lucas 9.35.

e wotjlino dbur shak llëbo owa li go erä. Pjlara ga to shäng llëbo owa shäryë wloshko ga wlonä Sbörë, öng so kwomgla kjoyo dre töshko tjlë llëm wleniyo, e ichara kjlara tjlë ba kong no dik, llëbo owa li shärye ame wlo. Eerishko ga nopga owa lër shäng li, irbo pjlo bek li rayara, beno jëk löng Balán irbo owa li go shara.

¹⁷ Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjlukdë llaw pogo kjoyo bakoe. Ga llono ga pjir ber löng kjok ro sī anmoyō li roshko.

¹⁸ Epga tjlëshko ga llëye le li tjwlō ara le, gueniyo tjwlō llëm, llëno llëme. Ga nopga wotjlik llëbo owa shäryë ame le kjwlë wleni li jyāpgwe, jëk ber löng ba wotjlik owa li go wlo. ¹⁹ «Pjāy dōktonge. Llëye shäryëmi woydë li shäryëmi ga pjlúe» le lok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko. Shji ichaga llërë ga shji ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ba kong.

²⁰ Eye bi döga Tjlapga Jesucristo miydë llëm ga e songe. Gueniyo miydarashko ga e dōktonge. Eshko ga beno löng llëbo owa shäryë ame. Gueniyo opyë llëbo owa shäryë obi wleni ga ber tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko iröng obi. Eshko ga ber löng song anmoyō. ²¹ Irbo pjlo bek twara Sbörë ba kong, jëk ba go wlo li miydara, rayara kuzong ga e beno song jlōe. Miydara llëm kjwe dey. ²² Epga beno löng llëbo tak pjang Sbō tjlökwo go wleni. Tjlëno beno eni: «Shjiti yarwono sök ga

döni ga tek tjwe ba uë iröng obi.*
Köchi wak sök drëpdre ga
opdik buk tjā tjā di shäng roy jek obi.»

3

Tjlapga Jesús dbaryo döröe

¹ Pjeyoga, kjibokwo tër bomi kong ère tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjāy poshdun wotjlik bëy wlo. ² Tjlökwo tara Sbō tjlökwo lagagarë dënashko li beno buk bomi kong. Ga

tjlökwo lara bi Tjlapga, bi döga Jesús lirë, e lororwa tjawa Sbō tjlökwo roy lagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjlökwo uunkong ère woyoshrozī iyado.

³ Woydër ga llëbo ère miydëmi bäm goshko. Kjok pjir lëshko ga nopga Sbō tjlökwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlik owa li go. ⁴ Eshko ga tjlë ga «¿Cristo tjwe iröng obi lara llëmdo? ¿Eni ga tjwayde llëm ega? Borwa tjlapgaga tek dënashko so wolono pjir, ga kjok ère shäryak dämärshko tek lëkong ga llëye kjlopswoydë llëme» le. ⁵ Gueniyo llëye shäryara Sbörë dämärshko li miyde woydë llëme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tëm dlung roy dwayo, beno buk dlung li tjrëko. Uunkong ère shäryara ba tjlökwo go. ⁶ E irgo ga kjok buk eshko li pira di go drete. ⁷ Ga Sbō tjlë ga kjopkwo pjang eerishko li, kjok ère, e ber, äär jong no llgwezlong dbaryo lishko. Eshko ga suya iök go, ga nopga owa li pjiya dret bakoe.

⁸ Pjeyoga, Tjlapga kong ga dbar kjwara, e lu kop sak dbäw dbäw (1,000) wleni, ga lu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wleni bakoe. E woyojemi llëme. ⁹ Tjlapga Jesús tjlëno bi kong jlökoyo ga llono ga tjwe iröng obi. Gueniyo no kjone kjone wotjlik ga tjwe wor anmoyō le. Shji songe le, ga woyde ga shji uunkong, llëbo owa shäryë löng li, e owa jlōe lëy, ga rayëy, eye pjir llëm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling llëm e kjishko.

¹⁰ Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy löng llëmshko, oba tjwe lürkë wleni. Eshko ga llëbo kuy pjluk ara kjok dogo, ga llëbo tjeng kës kjopkwo go li suya iökde dret, ber igöy ame. Llëbo tjeng kjok ère kjing go li suya dret eni bako, kjok ère kës li tjok.

¹¹ Llëbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjāy jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë li eni. ¹² Eerishko

* 2:22 Proverbios 26.11.

ga pjãylöng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë 'li koshë. Woyde ga pjã drön llëbo shäryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, llëbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iökdë drete. ¹³ Gueniyo kjopkwo shärye tjaglën, kjok shärye tjaglën bako, lara Sbörë bi kong jlökoyo sorë 'li eni. Eshko ga llëbo pjlo bek erä. E koshoydë löng wopjlúe.

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, llëbo ëre koshëmi löng wopro ga pjã drön jëk pjlo bek, pjã pogo llëye dret Sbö bokso wlo. Pjã jëk löng ëng tjok wlëp bakoe. ¹⁵ Woyoshrozï ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji döya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong li go. ¹⁶ Ga tjlokwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kjwobi li go. Gueniyo tjlokwo tara kjone kjone llë loklo miydëy wlo ga kjange. No kjone kjone kjok miydë ara llëm, mär Sbö go jlökoyo llëm bakoe. Eni ëmdë ga tjlokwo li llë loklo miyde lok pjlúe le, gueniyo llë loklo le li eni llëme. Shärye Sbö tjlokwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga op-pjik lok om go.

¹⁷ E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi löng pjir tjän kuzong ga pjã sjëk ba tjok, pjã jyãpgwe nopga Sbö kolë llëm wleniyo lirë llëm wlo, pjã jëk löng ba wotjlík owa li go llëm wlo, tjlokwo bek li rayëmi llëm wlo bakoe. ¹⁸ Woyde ga pjã kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo lirë jek këgong, ba wopjlú li kjishko. Woyde ga e miydëmi jek këgong bakoe. E iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kfragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji ëng woydë ara kar kar wleni ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo, eni ga woyde ga shji ëng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Eëy tjlä Sbö Sëya gore, de llëm, e miydëy sorë li tara ba kong bakoe.

Tjlokwo li weno borwa kong

¹ Shäng kjlara ko Tjlokwo.* Kjibokwo ëre tërwa bomi kong ba kjishko. Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga sök tjän. Bi iaga ber löng së jlökoyo li e. E kurorwa wëllë, ñnorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy lorwarë bomi kong. ² E weno borwa kong, ga llëye ñnorwa li lorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök İyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö. ³ Tjawa jëk löng wlëp Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga llëye ñnorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjây jëk löng wlëp borwa tjok eni bako wlo. ⁴ Ga tjlokwo ëre tërwa bomi kong, tjawa ber löng wopjlú anmoyö wlo.

Shji jëk pjlo bek, Sbö dik

* 1:1 Tjlokwo le li, e Jesucristo loklo.

⁵ Jesucristo tjlokwo lono borwa kong, ga llëye lara li ëre: Sbö, e pjlu, pjlo bek, llëye owa drete. ⁶ Shji löng wlëp ba tjok lëy, gueniyo shji jëk löng pjlo bek llëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjlokwo bek li go llëme. ⁷ Gueniyo shji jëk löng pjlo bek baıya dik ga shji löng wlëp ëng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjishko.

⁸ Shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjlokwo bek li miydëy löng llëme. ⁹ Gueniyo Sbö, e pjlo bek, llëye lara li shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jlöe loroy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjlokwo li miydëy löng llëme.

2

¹ Pjây bor wapga wleni, tjlokwo ëre tër bomi kong, pjây llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlike Jesucristorë. E pjlo bek iyado, ga lan Data Sbö tjok bi kjishko. ² E wolono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjlu wlo, owa pjang nopga löng kjok ëre kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjlu wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjlokwo tjaglën wleni

³ ¿Sbö miydëy pjluë miydëy sorë? Tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjluë. ⁴ Gueniyo ëye Sbö miydë pjluë le, gueniyo kole llëm ga shäng jyörkë, ga tjlokwo bek li miyde shäng llëme. ⁵ Gueniyo ëye Sbö tjlokwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni: ⁶ Eëy tönö ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷ Pjeyoga, tjlokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlokwo tjaglën totë llëme. Dämärshko ga

tjlökwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjän. ⁸ Gueniyo eerishko ga beno tjaqlën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjây jëk löng pjlo bek bakoe. E go ga tjlökwo ëre llë loklo miydëba wëllëe.

⁹ Ëye jëk shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë ÿwa shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sî roy wleni obi.

¹⁰ Gueniyo ëye ba kjlara woydë ara ga jëk shäng kjok shjiy roy wleni, ëye iche dir llëm bakoe. ¹¹ Gueniyo ëye ba kjlara ÿwõ shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sî roy wleni, ga llëye ÿga llëme. E kjishko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjây bor wapga wleni,
owa pjang bomi go li löna Sbörë
beno dret,
llëye shäryara Jesucristorë li
kjishko.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

¹³ Pjây këkboga,
kjok ëre shäryayde Sbörë llëm
obishko ga Jesucristo sök tjän,
ga pjây ommiydë eni tjän.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

Pjây dwlasga,
Ä zanomie.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

¹⁴ Pjây bor wapga wleni,
Data Sbö miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

Pjây këkboga,
sök së tek dämärshko dwayo li
miydoromi.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

Pjây dwlasga,
pjây wokjang,
Sbö tjlökwo miydëmi löng,
Ä zanomi bakoe.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e
kjishko.

¹⁵ Llëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoydë ara ga Data Sbö, e woyde llëme. ¹⁶ Llëbo eniyo, e laga Data

Sbörë llëme. No wotjlik owa, llëbo ÿna pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjishko bakoe. ¹⁷ Llëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök së ÿyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjây bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjän. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe. ¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëm, e rayarae. Tjlökwo li kjrara lok jlökoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjây go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjlökwo bek li miydëmi löng pjluë. ²¹ Tjlökwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjlökwo bek li miydoromi tjän, ga miydëmi ga tjlökwo bek lishko ga jyõ eshko drete. Tjlökwo ëre tër bomi kong e kjishko. ²² Ëye jyörkë ga ÿgöy wëllëe. Ëye no pjluo iche le Sbörë li, e Jesús llëme le oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjishko ga epga Cristo wloyo. ²³ Ëye tjläno ba Wa kjishko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go le oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjlökwo kuromi dämärshko li woyotjlizî ÿyado. Shäryoromi eni ga pjây mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe. ²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng së ÿyado Sbö tjok, lara jlökoyo sorë li eni.

²⁶ Tjlökwo ëre tër bomi kong, nopga to löng bomi jyäpgwë le li kjishko.

²⁷ Gueniyo pjâyda go Sbö Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga shäng bomi tjok ÿyado. Tjlökwo bek laga li e, ga pjây pïya llë pogo go. E kjishko ga pjây pingga woydë oblë ame. Eni ga pjây mär ber löng Jesucristo go, pjây pina ba Sëyarë sorë li eni.

Sbö wapga

²⁸ Pjāy bor wapga wleni, pjāy mär ber löng ba go iyado, wen tjwe iröng obishko ga shji löng wlēp ba tjok wlo, shji ber lökshko llēm wlo bakoe.

²⁹ E pjlo bek li miydēmi wleni ga miydozī ga nopga jēk pjlo bek kēs li, e Sbō wapga.

3

¹ Shji kowe Data Sbörē ba wapga, ga shji ba wapga jlōkoyo. Miydēy e go ga shji woyde ara anmoyō. Gueniyo nopga Sbō miydē llēm wleniyo, shji Sbō wapga li miyde lok llēme. ² Pjeyoga, shji Sbō wapga shara, llono ga shji sorē miydēy llēm obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sorē iy wēlē eshko. Eni ga shji ber baīya dik shara. ³ Ēye löng ba koshe eni ga eerishko ga jēk woydē pjlo bek, baīya dik.

⁴ Sbō tjlōkwo kolēy llēmshko ga shji löng llēbo owa shāryē. E kjīshko ga ēye llēbo owa shāryē ga Sbō tjlōkwo kole shāng llēme. ⁵ Gueniyo miydēmi pjlu ga Jesucristo öör kjok ēre kjing go, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Ga llēye owa shāryara llēme. ⁶ Ēye mär ba go ga llēbo owa shārye enido llēme. Ēye llēbo owa shāryē enido ga Jesucristo miyde löng llēm, kar miyde llēm bakoe.

⁷ Pjāy bor wapga wleni, pjāy jyāpgwēba llēme. Jesucristo llēbo shāryē pjlo bek iyado. E kjīshko ga ēye llēbo shāryē pjlo bek ga e pjlo bek, baīya dik. ⁸ Gueniyo Āra llēbo owa shāryē iyado tek dāmārshko dwayo. E kjīshko ga ēye llēbo owa shāryē ga e Ā ĩ. Sbō Wa öör kjok ēre kjing go, llēbo shārye Ārē li pjiga. ⁹ Ēye Sbō wa ga llēbo owa shārye enido ame, e iara Sbörē beno shāng sē jlōkoyo baīya dik kjīshko. Eni ga e Sbō wa kjīshko ga llēbo owa shārye enido ga äe. ¹⁰ Ēye Sbō ware, de Ā wa, e miydēy eni: Ēye llēbo shāryē pjlo bek llēm ga e Sbō wa llēm; ēye ba kjlara woydē llēm ga e Sbō wa llēm bakoe.

Shji eng woydē ara kar kar

¹¹ Tjlōkwo kuromi tek dāmārshko dwayo li ēre: Bek ga shji eng woydē ara kar kare. ¹² Dēnashko ga domer shāng kjlara ko Caín, e Ā ĩ. Caín li llēbo owa shāryono, gueniyo ba lēngda llēbo shāryono pjlo bek. Ba lēng li zrōra e kjīshko. Shji opshāryē baīya dik llēme. ¹³ Pjeyoga, nopga Sbō miydē llēm wleniyo, pjāy iywa lok shjiktēngshko ga pjāy opshgawē e go llēme. ¹⁴ Dēnashko ga shji wolono löng wleni, gueniyo eerishko ga shji löng sē jlōkoyo. Miydēy ga shji eni, bi pjeyoga woydēy ara kjīshko. ¹⁵ Ēye ba kjlara iywō shjiktēng ga e no zrōga wleni. Ga miydēmi pjlu ga ēye no zrōk ga äär ber löng sē iyado Sbō tjok llēme.

¹⁶ Shji oblē woydē sorē li miydoroy Jesucristo go. E optwono wolono bi kjīshko. Bek ga shji optwē wolon bi kjlara kjīshko eni bakoe. ¹⁷ Shji llēbo ara, ga bi kjlara llēbo dret wleni ga woyde ga songe lēy, ga kjimtēy. Shāryoroy eni llēm ga Sbō woydēy llēme. ¹⁸ Pjāy bor wapga wleni, shji oblē woydē ara lēy dö llēm, oblē kjimtozī wopjlu go dey, shji kjimte Sbörē sorē ga eni. ¹⁹⁻²⁰ Shāryēy eni ga miydēy e go ga shji mär löng Sbō tjlōkwo bek li go. Sbō tjwlō ara, bi wotjlik li kjinmo, ga shji miyde pjire. E kjīshko ga shji llēbo owa shāryono lēy bi pjlu shko ēmdē ga miydēy ga shji löng wlēp ba tjok.

²¹ Pjeyoga, shji löng llēbo owa shāryē llēme lēy bi pjlu shko ga shji löng wlēp ba tjok. ²² Eshko ga llēye rokēy ba kong dö ga twe bi kong pjir, ba tjlōkwo kolēy löng pjlu kjīshko, llēye woyde li shāryēy löng eni kjīshko bakoe. ²³ Ba tjlōkwo lara bi kong shāryēy wlo li ēre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolēy bakoe; shji ichara erē eng woydē ara kar kare. ²⁴ Ēye ba tjlōkwo kolē ga mär ba go jlōkoyo, ga Sbō shāng ba tjok bakoe. Shji go ba Sēya ichara beno kēsbang bi tjok. Miydēy e go ga shāng bi tjok jlōkoyo.

4

Nopga tjlë Sbö Sëya gore, de sëya oblë go, e miydëy sorë

¹ Pjeyoga, nopga ara to löng tjlë ga «Tjawa tjlë Sbö Sëya go» le lok eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörë llëme. E kjishko ga epga uunkong li tjlökwo kjrëy llëm, woyde ga e tjlïy bäm go guing. ² Ëye tjlë Sbö Sëya go jlöre miydëy eni: Ëye tjlë ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go no wleni le ga e ichaga Sbörë; ³ ëye omläywë eni llëm ga e ichaga Sbörë llëm, e ichaga Cristo wloyo lirë. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjän, ga eerishko ga shrono shäng kjok ëre kjing go.

⁴ Pjây bor wapga wleni, pjây Sbö ï, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ëre kjing go li kjinmo. E kjishko ga Sbö wloyoga tjeng kës li zanomie. ⁵ Epga kjok ëre so, ga tjlë nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik e kjishko, ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omkuk löng wopjluë. ⁶ Gueniyo shjira Sbö ï, ga ëye Sbö miydë ga shji kuya löng wopjluë, gueniyo ëye Sbö ï llëm ga shji kuya llëme. Ëye tjlë Sbö Sëya bek li gore, de jyö sogo li go, e miydëy e go.

Shji woyde Sbörë ara, shji oblë woydë ara bakoe

⁷⁻⁸ Pjeyoga, bi kjimtaga oblë woydë ara wlo li, e Sbö. E kjishko ga bek ga shji ëng woydë ara kar kare. No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Miydëy e go ga ëye oblë woydë ara ga e Sbö wa, ga Sbö miyde bakoe. Ëye oblë woydë llëm ga Sbö miyde llëme. ⁹ Shji woydara Sbörë eni: Ba Wa kjlaraso ichara öör kjok ëre kjing go bi kjimtë, shji ber löng së jlökoyo ba kjishko wlo. ¹⁰ Shji woydara Sbörë ara anmoyö. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret ga pjlú wlo, shji ber löng shdungko ame wlo. Shji Sbö woydë ara li äär e go llëme.

¹¹ Pjeyoga, shji woydara Sbörë ara eni kuzong ga bek ga shji ëng woydë ara kar kar bakoe. ¹² Ëye Sbö ïno

llëme. Gueniyo shji ëng woydë ara kar kar ga Sbö shäng bi tjok. Eni ga shji Sbö woydë jlökoyo li ikoba wëlleë.

¹³ Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shji mär löng ba go jlökoyo, e shäng bi tjok bakoe. ¹⁴ Data Sbö, ba Wa ichara öör kjok ëre kjing go, ber no döga wlo. Tjawa omïno, ga llëye ïnorwa li lorwarë löng oba kong. ¹⁵ Jesús, e Sbö Wa. Ëye tjlökwo ëre kjrono ga mär shäng Sbö go, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁶ Eni ga miydëy ga shji woyde Sbörë ara jlökoyo, shji mär löng ba go bakoe.

No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Ëye oblë woydë ara ga mär shäng Sbö go, Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁷ Shji oblë woydë jlökoyo, shji opshäryë Jesucristo dik kjok ëre kjing go wleni ga no lgwezlong dbaryoshko ga shji ber löng wlëp, llëye bangkjrëy llëme. ¹⁸ Shji oblë woydë eni ga llëye bangkjrëy llëme. Shji shdüya Sbörë li bangkjrëy wleni ga miydëy e go ga shji löng oblë woydë jlökoyo llëme.

¹⁹ Shji woydara Sbörë ara bäm go. E kjishko ga Sbö woydëy ara, oblë woydëy ara bakoe. ²⁰ Ëye tjlë ga «Tja Sbö woydë ara» le, gueniyo ba kjlara ïywa shjiktëng ga shäng jyörkë. Ba kjlara li ïga wëllë, gueniyo Sböra ïga llëme. ¿Eni ga ba kjlara li woyde llëm ga Sbö woyde sorëro? ²¹ Ba tjlökwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Sbö woydozï ara, bomi kjlara woydozï eni bakoe.

5

Shji mär Sbö Wa go

¹ Ëye, no pjluyo iche lara Sbörë li, e Jesús le ga e Sbö wapga jlökoyo. Ëye Data Sbö woydë ara ga ba wapga woyde eni bakoe. ² ¿Gueniyo ba wapga woydëy ara li miydëy sorë? Shji Sbö woydë ara, ga ba tjlökwo kolëy. Miydëy e go ga ba wapga woydëy ara bakoe. ³ Shji Sbö woydë jlökoyo wleni ga ba tjlökwo kolëy. Ga ba tjlökwo, e kjang bi kong llëme. ⁴ Sbö wapga uunkong li, llëbo owa shärye nopga

Sbö miydë llëm wleniyorë li, e zana lok pjire. Shji mär Jesús go ga owa li zây. ⁵ ¿Llëbo owa li zangga ërë? Ëye, Jesús, e Sbö Wa jlöe le ga llëbo owa li zangga beno epgarë döe.

⁶ Jesucristo öör shäng kjok ëre kjing go. E wara Juandë di go, ga wolonoshko ga srëng kwono. Miydëy e go ga e Sbö Wa. E waraba dö llëm, e srëng kwono bakoe. Jesús, e ë le Sbö Sëyarë bi kong bako, ga tjlökwo bek li layde döe. ⁷⁻⁸ Eni ga Jesús, e Sbö Wa jlöe miydëy llëbo kjrëngwo mya go: Sbö Sëya go, di li go, srëng li go bakoe. ⁹ Tjlökwo le nopgarë bi kongshko ga tjlökwo kjrëy, tjwlö ara bi kong kjïshko. Gueniyo tjlökwo le Sbörë li tjwlö ara e kjinmo. Ga ba Wa roy laga li, e Sbö om go. ¹⁰ Ëye mär Sbö Wa go ga tjlökwo lara Sbörë li kjrara jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga Sbö jyö äe layde, ba Wa roy lara li tjlökwo kjrara llëm kjïshko. ¹¹ Llëye le Sbörë li ëre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber löng së ïyado ba tjok wlo le eni. ¹² Eni ga ëye mär ba Wa go ga sök së jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga wolono shäng wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Pjäy mär löng Sbö Wa go, kjibokwo ëre tër bomi kong, pjäy iara Sbörë beno löng së ïyado ba tjok li miydëmi pjlú wlo. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ga llëbo woyde Sbörë wleniyo rokëy ba kongshko ga miydëy ga shji kuya. Ga miydëy ga shji kuya wleni ga llëbo rokoroy ba kong li shärye bi kong eni. E kjïshko ga rokëy ba kongshko ga llëye bangkjrëy llëme.

¹⁶ Ëye ba kjlara ïk shäng llëbo owa shäryë ga woyde ga syöshtë Sbö kong ba kjlara li kjïshko. Llëbo owa lër shäng li, shji ie ber shdungko ïyado wlo llëm wleniyo lotë. Llëbo owa, shji ie ber shdungko ïyado wlo wleniyo tjok. Ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shji syöshtë ba kjïshko llëme. ¹⁷ Llëbo owa shäryoroy llë pogo ga e owa. Gueniyo llëbo owa, shji ie ber shdungko ïyado wlo llëm wleniyo tjok.

¹⁸ Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame. E de Sbö Warë. E kjïshko ga llëye shärye Ärë ba kong ga äe. ¹⁹ Miydëy ga shji Sbö wapga. Miydëy ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo li ichaga Ärë. ²⁰ Miydëy ga Sbö Wa öör shäng kjok ëre kjing go, ga shji kong kjok miydë twara, Sbö bek li miydëy pjlú wlo. Shji mär löng Sbö bek li go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbö bek li e. Bi iaga ber löng së ïyado ba tjok li e bakoe.

²¹ Pjäy bor wapga wleni, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme.

Segunda Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjan.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kjrägaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë, Jesús tjlökwo kjrägaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1-2 Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlapgarë.

Sbö tjlökwo kjrägaga, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy kjrara Sbörë. Tjlökwo bek li kjrroy beno tjeng bi pjlúshko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjäy woydër ara, pjäy woyde tjlökwo bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

3 Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesu-cristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga shji mär Sbö tjlökwo bek li go, ga shji ëng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe le iyado, shji ie lok ber löng wlëp bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

4 Roy kuror ga pjäy jëk löng tjlökwo bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjlú an-moyõ. 5 Eni ga pjeyoga, tjlökwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlökwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjlökwo ëre twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjäy ëng woydos ara kar kare. 6 Ga shji ëng woydë wlo ga woyde ga tjlökwo lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji ëng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

7 Nopga ara to löng kjok ëre kjing go oba jyäpgwë. Tjlë ga «Jesucristo shrono kjok ëre kjing go no wleni llëme» le

löng eni. Eye tjlë eni ga e Cristo wloyo. 8 Pjäy pak shäryono ara, ga pjäy potjwlëkklo tjok. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlëkklo li jer llëm wlo.

9 Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo le wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjlökwo pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe. 10 Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjlökwo bek ëre le bomi kong llëm ga wlokjrëmi bomi ushko llëm, «Miga» le bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe. 11 Eye omwlokjrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzlong

12 Tja llëbo lë woydë ara bomi kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. Pjäy ïn woydë, shji lan ëng tjok wlo, shji ber löng wopjlú anmoyõ wlo.

13 Bomi pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga, kjrara Sbörë wleniyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Tercera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Domer shäng kjlara obi ko Gayo. Pjlara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjlú lë ba kong. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótrefes, e domer tjwlö ara wleniyo. E kjishko ga nopga ichara Juandë li wlokjre woydë llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótrefes tjok wlo. Gueniyo nopga ichara li wlokjrara Gayorë wopjlú kuzong ga Juan beno shäng wopjlú ba tjok, ga woyde ga wlokjre eni jek obi li tara ba kong.

¹ Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlapgarë.

Gayo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor kjlara, pja woydër ara jlökoyo.

² Pja bor kjlara. Miydër pjlú ga pja jëk shäng pjlú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjlú eni bako wlo. ³ Pja roy söra bi pjeyoga kjone kjonerë bor kong. Kuror ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, pja jëk shäng tjlokwo bek li go bakoe. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö. ⁴ Roy kur ga bor wapga wleni jëk löng tjlokwo bek li goshko ga tja wopjlú anmoyö.

⁵ Pja bor kjlara. Tjlapga Jesús tjlokwo kragaga kjimtëp enido, pjeyoga miydëp llëm ëmdë ga kjimtëp bakoe. ⁶ Epga kjimtorop sorë li lara lok Jesús tjlokwo kragaga löng li kong. Epga äär eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë li eni. ⁷ To löng Jesucristo pak shäryë, kjimtara nopga Sbö miydë

llëm wleniyo lirë llëme. ⁸ E kjishko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga wlokjrëy löng wopjlú, tjlokwo bek li shdär jek këgong wlo.

⁹ Kjibokwo ichoror jek Jesús tjlokwo kragaga löng li kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótrefes. Tjawa kole woydë llëm, nopga oblë ichë ä kjishko. ¹⁰ Tjawa jyöyotke ara. Bi pjeyoga wlokjre woydë llëm bakoe. Eye omwlokjrono ga iche tön tjlokwo kragaga löng li tjok ame. E kjishko ga tja jek äär eshko ga wlon kjluwe.

¹¹ Pja bor kjlara. Ip ga no oblë llëbo owa shäryë ga pja omshäryë eni llëme. Llëbo pjlú shäryopdë eröe. Eye llëbo pjlú shäryë ga e Sbö i. Eye llëbo owa shäryë ga Sbö miyde llëme. ¹² Domer shäng kjlara ko Demetrio. Era pjlúe le nopga uunkongdë eni. Tjawa omlë eni bakoe. Miydëp pjlú ga tjawa tjlä beke. Ga miydër pjlú ga tjlokwo le shäng li, e beke.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Tja llëbo lë woydë ara bop kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. ¹⁴ Pja in woydë wop ä, shji lan ëng tjok wlo.

¹⁵ Rokër Sbö kong ga pja ie ber sök wlëpe.

Bop pjeyoga löng jüshko li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

Bop pjeyoga löng eshko bop tjok li, «¿Yonde?» lëp kjlara kjlara kong bakoe.

Carta de Judas Kjibokwo ëre tara Judasdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Judas. Kjone kjone tjlë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe le. Kjone kjone obi tjlë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe le. Gueniyo miydëy pjlú ga kjibokwo ëre taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Judasdë, Jesús tjlökwo kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng.

Nopga rokara Sbörë löng li, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy woyde Data Sbörë ara, ga pjäy de Jesucristorë.

² Rokër Sbö kong ga pjäy songe le iyado, pjäy ie ber löng wlëp, pjäy woyde ara bakoe.

Nopga wotjlik owa wleniyo

³⁻⁴ Pjeyoga, woydoror ga shji döra Sbörë beno löng sorë li roy lër bomi kong kjibokwo ëre go. Gueniyo kur ga tjlökwo ichër jek bomi kong oblë kjluwe. No kjone kjone wotjlik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjlu li kjishko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjlúe le. Epga opy-ono beno löng bi Tjlapga, bi pjluyo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjlökwo go eni dëna tjän. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone opzrëno löng bomi tjrëko, pjäy jyäpgwe wlo le. E kjishko ga rokër bomi kong ga tjlökwo roy pjlú li wlikozia. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjaraso, ber iyado wlo.

⁵ Llëbo kjone kjone woyoshrër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjlapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm li pjira drete. ⁶ Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo kjone kjone omrayono. E kjishko ga pjirira Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro sī roy, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ⁷ Dënashko ga Sodoma sopga, Gomorra sopga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sopga, e pono no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjishko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go iyado wlo li miydoklo.

⁸ Nopga owa löng bomi tjrëko li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shärye löng owa ba doyo go, lara Sbörë ba kong yoshko le kjishko. Wotjlik lok ga ichaga ërë llëme le, ga kjok dogo sopga läywe lok owa bakoe. ⁹ Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjishkoshko ga Äläywaro owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjlapgarë» le ba kong eni eröe. ¹⁰ Gueniyo nopga ërera, llëbo läywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye läywe löng li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlüya llëme. Wotjlik tjwe llë li shäryayde eröe. Ga ba pjikklo li e.

¹¹ Epga opshäryë owa, Caín dik.* Llëbo shärye llë pogo, dbur shak wlo, Balán dik.† Ga Sbö kole lok llëm kjishko ga llono ga pjir, Coré dik.‡ jE kjishko ga epga song jlöe!

¹² Pjäy tön, ië ëng tjok, pjäy wopjlu Sbö tjok kjishkoshko ga llëbo shärye lok owa li lökyokjre lok llëm, gueniyo bomi kong ga llëbo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoyotjlik löng om go erö, öng daga opsëng om go erö wleni. Llëbo le

* 1:11 Génesis 4.1-16. † 1:11 Números 22.2-24.25. ‡ 1:11 Números 16.1-50.

lok ara, gueniyo llëbo pjlú shärye lok llëm, pjäng sho roshko di llëm, bakwe pjlukde llaw pogo wleni. Eye kjimte llëme. KJOR bo kjrozlong dbaryo ga kjor llë botjyono llëm ga e llëno llëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Eye kjimte llëme. ¹³ Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, llëbo owa shärye li ïgöy wëlä, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng llëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro sï anmoyö li roy iyado wlo.

¹⁴ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjëyoga tek beno ba irgo li öötong kjringgwo tjer (6).§ Eshko dbaryo ga Enoc tjlëno nopga ëre kjishko. Tjlë ga «Tja kuzia! Llono ga Tjlapga Jesús tjwe ba park-agaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär llëme. ¹⁵ E tjwe nopga uunkong llgwega, nopga owa li shdungga, llëbo owa shäryara kës li kjishko, tjlokwo lara lok owa ba kjishko kës li kjishko bakoe» le. ¹⁶ Nopga ëre kjloshtë llë pogo kjishko, llë pogo läywe owa bakoe. Jëk löng ba wotjlík owa li go erä. Krë lok ara om goshko, ga oblë jyäpgwe lok tjlokwo wolëso go, llëye woyde li wlëya wlo.

Pjäy sjëke

¹⁷ Pjeyoga, llëye lara Sbö tjlokwo roylagaga bi Tjlapga Jesucristo äskarë bomi kong li, e woyoshrozia. ¹⁸ Tjlëno lok ga «Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlokwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlík owa li go» lara lok eni. ¹⁹ Nopga eniyo löng bomi tjrëko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbö Sëya llëm, jëk löng ba wotjlík owa li go erä.

²⁰ Gueniyo pjeyoga, pjäy ëng kjimtos mär Sbö go jek këgong këgong. Pjäy syöshhtë Sbö kongshko ga pjäy kjimtaga ber ba Sëyarë. ²¹ Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy songe le bi Tjlapga Jesucristorë bakoe. E kjishko ga llono

ga pjäy ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. E koshëmi löng wopro ga tjlokwo ëre woyoshrozia. ²² Eye, tjlokwo kjrëy wlo li kjone dey miyde llëm ga e songe lozia. ²³ Eye, tjlokwo bek llëm li kjre woyde kjwlë ga dözi, nopga tek shiy iök roy dwayo wleni. Llamoga songe lozi, gueniyo pjäy sjëk, pjäy opshäryë baïya dik llëm wlo. Woyotjlizi ga llëbo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ëmdë ga beno owa, porwako llëm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵ Sbö bi döga, e eröe. Pjäy kjimte dir llëm wlo ga pjlúe. Pjäy ie äär ber löng ba boksho ga pjlú bakoe. Eshko ga pjäy pogo llëye dret, pjäy wopjlú anmoyö bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi pjlyo kësbang, tjwlö ara, dbo ara iyado. Ber eni.

§ 1:14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjäng Génesis 5.3-18 go sorë li eni.

Apocalipsis
Llëbo ëre pina
Jesucristorë Juan kong,
shji yo ñno wleni
Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dlung tjrëko ko Patmos lishko, ba shdunglo, Jesús roy pjlú lara kjishko. Pjlara ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjlökwo kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquia.)

E irgo ga llëbo wen llono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä ängkjwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesúsde sorë li pina ba kong. Llono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ëre tara beno Jesús tjlökwo kfragaga kong.

¹ Llëbo ëre pina Sbörë Jesucristo kong, pïya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen dörö li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ëre pïya bor kong wlo. ² Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjlökwo roy lara Jesucristorë bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo. ³ Ëye kjibokwo ëre lë oblë kong ga ber wopjlúe. Ëye tjlökwo ëre kuk,

ga kole ga ber wopjlú bako, dbar lër shäng li dörö kjishko.

⁴⁻⁵ Kjibokwo ëre taga tja Juandë.

Jesús tjlökwo kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Rokër Sök Ìyado li* kong, sëyaga doglo kjäk (7) tjeng ba pjlú sökklo jong li bokshto li† kong, Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe. Jesucristo, e Sbö tjlökwo kura li laga jlökoyo, woshrrara bäm go li e, pjlupga löng kjok ëre kjing go ichaga li e bakoe. Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go, ⁶ ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pjluyo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësbang, tjwlö ara, dbo ara Ìyado wlo. Ber eni.

⁷ Tja kuzïa. Llono ga Cristo ter pjäng sho roshko, ïga uunkongdë, ba shorkegaga löng dënashko li omik bakoe. Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸ Tjlapga Sbö tjlë ga «Tja so tjlökwo toklo ko Alfa‡ kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko Omega§ kjoyo bakoe. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. Sök Ìyado li tja. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjlúe» le.

Domer weno shäng kjlara, so no ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹ Tja Juan, tja bomi kjlara Jesús tjlökwo kfraga. Shji mär bi pjluyo Jesús go kjishko ga shji shdungoba, gueniyo kuy kjange. Sbö tjlökwo roy lara Jesúsde bor kong li lër shäng oba kong kjishko ga tja icharaba beno sök dlung tjrëko ko Patmos lishko.

¹⁰ Pjlara ga Tjlapga Jesús dbaryo*

* **1:4-5** Sök Ìyado le li, e Data Sbö loklo. † **1:4-5** Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. ‡ **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm Ìyo, tjlökwo toklo ko A wleni.

§ **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, tjlökwo toklo ko Z wleni. * **1:10** Tjlapga Jesús Dbaryo le li, e dbar sondëshko loklo, e woshrrara Sbörë e dbaryo kjishko.

ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjlara dbo ara, pjluk wli bakworoy wleni. ¹¹ Tjlë bor kong ga «Llëye ïp li tos ber pjang kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjlökwo kragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» le.

¹² Eshko ga tja bojongö ïn iröng, ëye ybö kuror tjlë li ë miydër wlo. Eshko ga ïn ga iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7), ¹³ tjrëko shäng kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go. ¹⁴ Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjlublún so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lok ri ri kjoyoe. ¹⁵ Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo li iak jong iök pjë jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjlublunyo dik. ¹⁶ Orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwo kälä lletlet, dlo wleni.

¹⁷ ïn jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwo këlëkong go, ga tjlë bor kong ga «Llëye bangkjrep llëme. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. ¹⁸ Sök ïyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së ïyado wlo. Shinmoga shtoyo u bäng bäng dökklo tjeng bor wloshko, epga woshrer iröng obi ga pjlúe.

¹⁹ »Llëye ïnop li tozong. Eni tjok ga llëye shäryë li tos, llëye wen tek iröng li tos bakoe. ²⁰ Dbala ïnop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwo këlëkong ëre, iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ëre, e llë loklo lër bop kong. Iök shjiy bapkwö kjwo kjäk (7) ëre, e bor tjlökwo

kragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë li jyäglo. Dbala kjwo kjäk (7) ëre, e roy sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkë löng bor tjlökwo kragaga kringgwo kjäk (7) kong li jyäglo bakoe.

2

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kragaga löng Éfeso kjokyo li kong

¹ »Roy söga kjok dogo so shäng kjlara, bor tjlökwo kragaga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlara, orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jëk shäng iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjrëko. E tjlë bomi kong ga ² Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy parkë bor kong kjang, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. No kjone kjone tjlëno ga “Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska” lara eni. Eshko ga tjlïnomi yötso, ga miydoromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jëk löng bomi tjok ame. ³ Bor kjishko ga llëbo weno bomi kong owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjäy wosonkono llëm bakoe.

⁴ »Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Pjäy mär löng bor go kjwlëshko ga pjäy ëng woydono ara kar kare. Gueniyo pjäy opshäryë eni ame. ⁵ Pjäy opshäryono dämärshko sorë li woyotjlizä. Llëbo shäryëmi löng owa li, e owa jlöe lozä, ga rayozä, ga llëbo shäryoromi dämärshko, Sbö tjlökwo kroromi kjwlëshko li shäryozä eni iröng obi. Shäryëmi eni llëm ga tja jek bomi iök shjiy bapkwö jong li kjë bomi shjiryö. ⁶ Gueniyo llëbo ber pjlú bomi kong, llëbo owa shärye nicolaítagarë löng li ïwor shjiktëng, ga pjäy omïywö shjiktëng eni bakoe.

⁷ »Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kragaga kong li kuya yötso. Sbö

kjok bukshko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ga ëye llëbo owa li zano ga ichër kjor bo li uë'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kragaga löng Esmirna kjokyo li kong

⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kragaga löng Esmirna kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, llëye llëm obishko ga sök tjän, llëbo uunkong pjitong dret ga sök obi. Era wolono, ga woshrono iröng obi. E tjlë bomi kong ga ⁹ 'Pjäy shdungoba sorë, e miydër. Pjäy song jlöe. Gueniyo jlökoyo ga pjäy song llëm, pjäy llëbo ara wleni. Pjäy jyöyotke nopgarë sorë li miydër. Epga tjlë ga "Tjawa judíoga" le, miga jyö, epga Ä nopga erä. ¹⁰ Llëbo wen tjwe bomi kong owa li bangkjrëmi llëme. Lër bomi kong ga pjäy kjong kjong ie Äre om go ber löng no shdüzlong uyo roshko, pjäy tjlíya wlo, llëbo owa shäryëmi wlo le, ga pjäy shdüya song äär jong dbar sak kwara (10). Gueniyo tja rayëmi llëm, äär jong pjäy wolono guing. Shäryoromi eni ga pjäy iër ber löng së iyado Sbö tjok.

¹¹ "Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kragaga kong li kuya yötso. Eye llëbo owa li zano ga nopga wolono tjeng li wolon jek obi wlenishko ga llëye wen ba kong llëme'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kragaga löng Pérgamo kjokyo li kong

¹² »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kragaga löng Pérgamo kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, dröng tjeng kwangna, kowo stek kar kar. E tjlë bomi kong ga ¹³ 'Miydër ga pjäy löng lishko ga nopga pjluoyo li Ä erä. Eni ëmdë ga pjäy mär löng bor go

iyado. Dënashko ga domer shäng kjlara eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjlué. E zröraba bomi tjrëkoshko ga tja rayoromi llëme.

¹⁴ " 'Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa. Dënashko ga Balac pina Balándë Israel tjëyoga jyäpgwë ara. Epga ichara öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li uë. Epga ichara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Pjäy kjone kjone jëk löng tjlökwo ëre go. ¹⁵ Pjäy kjone kjone jëk löng tjlökwo owa le nicolaítagarë li go bakoe. ¹⁶ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa. Llëm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkjwë bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy li go.

¹⁷ " 'Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kragaga kong li kuya yötso. Eye llëbo owa li zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydëba kjok ëre kjing go llëm wleniyo li* twër ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjluublün twër kwara bako, goshko ko jyä tak pjang tjaglën, miydaga ërë llëm, miyde ba kragaga lirë eröe'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kragaga löng Tiatira kjokyo li kong

¹⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kragaga löng Tiatira kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Sbö Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo krung beno shjiy kjoyo bakoe. E tjlë bomi kong ga ¹⁹ 'Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy ëng woydë ara, pjäy mär bor go, pjäy parkë bor kong pjlué, llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydër ga eerishko ga pjäy löng llëbo pjlué shäryë ara, pjäy mär bor go bäm go li kjinmo bakoe.

²⁰ " 'Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Walë shäng kjlara ko Jezabel. E tjlë ga

* **2:17** Dli ter kjok dogo dwayo le li, ko maná.

“Tja Sbö tjlökwo laga” le, gueniyo jyõ erä. Tjlökwo le shäng li go ga bor parkagaga jyäpgwe ara. Epga iche pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Epga iche öng sho twaraba sböpga jyäglö kong li uë bakoe. Eni ëmdë ga e slomi llëme. ²¹ Kong dbar tworor kop ara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe le wlo, gueniyo raye woydë llëme. ²² E kjishko ga iër ber buk swlo ara, ba bukklo kjing go. Ëye pë ba tjok, ga llëbo owa shärye löng li raye llëm ga shdun ara bakoe. ²³ Walë li wapga zrör drete. Eshko ga bor tjlökwo kjragaga löng kës li ommiydë ga wotjlik llë li, llëye woyde löng li, e miydër pjlú, ga pjäy kjlara kjlara potjwlën, llëbo shäryoromi li kjishko.

²⁴ ” ‘Gueniyo pjäy kjone kjone jëk löng Jezabel tjlökwo li go llëme. Pjäy oppino kjok miydë Ä ï miydëba llëm wleniyo lëba li go llëm bakoe. Pjäyda ichër llëbo oblë shäryë llëme. ²⁵ Pjäy mär ber löng tjlökwo kjromi li go erä.

²⁶ ” ‘Ëye llëbo owa li zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo, ²⁷ dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga “epga iche kjang; kole lok llëm ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs wleni.”† ²⁸ Ga kong dbala ko Dbar Kjoklo li twër ber ba kong bakoe. ²⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjragaga kong li kuya yötso’ le.”

3

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjragaga löng Sardis kjokyo li kong

¹ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjragaga löng Sardis kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, wloshko tjeng Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* dbala kjwo kjäk (7) bakoe. E tjlä bomi

kong ga ‘Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy löng së lëba, gueniyo pjäy wolono löng wleni. ² ¡Pjäy wollenzong! Pjäy dbo beno sira dö, ga jetoe. E kjishko ga pjäy dbokjrozong. Ìn ga pjäy jëk löng pjlö bek bor Sbö bokso llëme. ³ Tjlökwo kuromi, kjroromi li, e woyoshrozï, kolozï iröng obi. Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa. Pjäy wollen llëm ga tja koshëmi löng llëmshko ga tja jek bomi shwoy, no lü ä wleni.

⁴ ” ‘Pjäy kjlóbö, bomi shwong shtimirë wliwli wleni llëm obi. Pjäyda omshäryono eni kjishko ga pjäy iër ber jëk löng bor tjok, doyë shwong ko pjlublún go. ⁵ Ëye llëbo owa li zano ga doyë shwong ko pjlublún go, baïya dik. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo li go. Ga ëye llëbo owa li zano ga ba ko lön kjibokwo li go dwayo llëme. Ba kjishko ga tja tjlä bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga “Kjwe botoya” lër ba kong lok eni. ⁶ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjragaga kong li kuya yötso’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjragaga löng Filadelfia kjokyo li kong

⁷ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjragaga löng Filadelfia kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, e eröe. Tjlökwo bek laga li e bakoe. Pjlu David u bäng bäng dökklo tjeng ba wloshko. U bäng bäng döra ga bängzaga ërë llëm, u bäng bäng bängzara ga döga ërë llëm bakoe. E tjlä bomi kong ga ⁸ ‘Pjäy jëk löng sorë, e miydër. İzïa. U bäng bäng döror jong bomi boksho, bängzaga ërë llëme. Miydër ga pjäy dbo ara llëm, gueniyo bor tjlökwo koloromi, tja rayoromi llëm bakoe. ⁹ Pjäy löng lishko ga nopga

† 2:27 Salmo 2.9. * 3:1 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

lōng kjlōbō, tjlē ga “Tjawa judíoga” le, miga jyō, epga Ā nopga erä. Llono ga epga ichër kjök tjok bomi boksho, ga tjlē lok bomi kong ga “Nopga woyde Jesúsde ara li pjây” le bomi kong eshko. ¹⁰ Dbar tjwe kjwara ga llēbo wen nopga lōng kjok kjwang jikong li kong owa, epga tjlīn wlo. Dēnashko ga tja tjlēno bomi kong ga “Llēbo wen bomi kong owashko ga kuzī kjang, tja rayēmi llēme” loror bomi kong eni, ga tjlōkwo li koloromi. E kjīshko ga dbar owa li tjweshko ga pjây dër yōtso, pjây dār wlo.

¹¹ ”Tja äär malinge. Llēye tjeng bomi tjok li jnezī, bomi potjwlēkklo li dōga erē bomi shjiryō llēm wlo. ¹² Ēye llēbo owa li zano ga iër ber shäng Sbō u shwleyo wleni, ga ber shäng eni iyado. E go ga bor Sbō ko li tēr, bor Sbō kjokyo ko li tēr, bor ko li tēr bakoe.† Ba kjokyo li, Jerusalén kjokyo tjaglēn li e. E ter kjok dogo dwayo. ¹³ Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlōkwo le Sbō Sēyarē bor tjlōkwo kfragaga kong li kuya yōtso’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlōkwo kfragaga lōng Laodicea kjokyo li kong

¹⁴ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlōkwo kfragaga lōng Laodicea kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, ‘Ber eni’ laga li e. Llēye le li shärye eni iyado. Llēye ina li le jlōkoyo. Llēbo shäryara Sbörē kēs ichaga li e bakoe. E tjlē bomi kong ga ¹⁵ ‘Pjây jek lōng sorē, e miydër. Pjây zengteng anmoyō wleni llēm, pjây kjlik ara anmoyō wleni llēm bakoe. Woydër ga pjây kjlik wleni, llēm ga pjây zengteng wleni. ¹⁶ Gueniyo pjây kjlikjli wleni erō kjīshko ga pjây tjwër bor kjak roy dwayo wleni.‡

† **3:12** Sbō ko li tak lok ba go, epga baīya kjīshko. ‡ **3:16** Eshko dbaryo ga di bäng tjeng kjlik ara anmoyō, ga nopga dwlomnek di kjlik li go. Di bäng tjeng obi zengteng anmoyō, ga di eniyo li ie lok, ber lōng wopjlu wlo. Gueniyo di bäng tjeng kjlikjli llē, e ba kong ga llēno llēme.

¹⁷ Pjây tjlē ga “Tjawa dbur sho ara. Llēbo wlēnorwa ara. Llēye oblē woydërwa llēme” lēmi eni. Gueniyo pjây song jlō, pjây llēye dret, pjây kjok igō llēm, pjây shwong llēm bakoe. ¿Pjây opkugō lōng llēmde? ¹⁸ E kjīshko ga lër bomi kong ga dbur sho shōylör suk pjir beno pjlu wleniyo tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjây ber lōng dbur ara jlōkoyo wlo. Shwong ko pjublún tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjây doyē e go wlo, pjây lōng kjlop dret li lökyojnemi e go wlo. Ga bokkwo dwloyo tjwlēzī bor kong, ber bomi kong wlo, pjây kjok igō pjlu wlo.

¹⁹ ”Ēye woydër li jek owashko ga wlon, ga poshdun, opyē jek pjlo bek irōng wlo. Eni ga llēbo owa shäryēmi lōng li, e owa jlōe lozī, ga rayozīa. ²⁰ Kuzīa. Tja shäng na bomi u bäng bäng bomi rokē, tja iēmi opzrēk jek bomi tjok wlo. Ēye, tja kura, ga u bäng bäng li dōra bor kong ga tja opzrēk jek ber sök ba tjok, ga tjawa iē eng tjok.

²¹ ”Llēbo owa li zano, ga tja öötong sök bor Data tjok, ba pjlu sökklo kjing go. Ēye llēbo owa li zano ga kong dbo twër äär ber sök bor tjok, bor pjlu sökklo kjing go eni bako wlo. ²² Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlōkwo le Sbō Sēyarē bor tjlōkwo kfragaga kong li kuya yōtso’ le.”»

4

Pjlu sökklo jong kjwara kjok dogo

¹ E irgo ga inor jek obi, ga in ga u bäng jong oojong kjwara kjok dogo. Ga ybō kuror pjlara pjlu wli bakworoy wleni li tjlēno bor kong obi. Tjlē ga «Pja tēmō. Llēye wen ere irgo li pin bop kong» le. ² Jekdo eshko ga tja go Sbō Sēya jlōkoyo. Eshko ga pjlu sökklo in jong kjwara kjok dogo,

kjing go ëbo sök kjlara. ³ Sök li so akkwo wolësowa ko *jaspe, cornalina*, e kjoyoe. Sökklo'li sor go, donku pjang pjribri, kãlã kësang, akkwo wolësowa ko *esmeralda* kjoyoe. ⁴ Sökklo li sor go, pjlupga sökklo lok sak pjök kjingsho pkëng (24), tjlapga kjok llgwega wleniyo sök kjlara kjlara sökklo li kjing go, doyono sök shwong pjublún go, pjlú dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go jong ba dlu kjing go. ⁵ Sökklo jong roworbëshko li roy dwayo, llgwëng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara bakoe. Sökklo li bokshto ga iök pjë lok ri ri ba bapkwö roy kjwo kjäk (7). Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) li* e. ⁶ Ga llëbo ïn buk sökklo li bokshto oblë, so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roïgöy wëlle.

Sökklo li worbo go pjlör kar kar, äya löng së wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkëng (4) li bokkwo lok llaw pogo, bãm lë, iröng lë bakoe. ⁷ Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so söglã kjoyo, kjlara bokkwo so no kjoyo, kjlara so döbung dbuk pjang kjoyoe. ⁸ Kjlara kjlara sjägã lok ko tjer (6), ga bokkwo lok llaw pogo, sjägã li dorko bakoe. Shkë dba ga tjlë löng ïyado. Tjlë ga

«Tjlapga Sbö, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.

Pja eröe. Pja eröe. Pja eröe.

Pja sök ïyado» le lok eni.

⁹ Sök pjlú sökklo kjing go li sök ïyado. E poshrëya äya löng së lirë ara, e ie lok ber kësang, tjwlö ara. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa wopjlú bop tjok ïyado» le eni. Le lok enishko ga ¹⁰ tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng li kjök tok sök li bokshto. Ga poshrëya lok eni wopro ga ba pjlupga dlu ioklo ie ba sökklo li bokshto, ga tjlë lok ga

¹¹ «Borwa Tjlapga, borwa Sbö, llëbo tjeng kës li shäryaga pjarë, woydorop eni kjishko.

Ga beno löng së li laga pjarë bakoe.
E kjishko ga pja tjwlö ara,
pja iërwa ber kësang, tjwlö ara wlo,
pja bangkjrërwa wlo,
dbo ara li ber bop kong wlo bakoe» le lok eni.

5

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, kjibokwo

¹ Eshko ga ïn ga sök pjlú sökklo kjing go li orkwo këlekong kjibokwo tjeng kjwara, tak pjir kjwo kar kare. Kjibokwo li dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokklo go kjwo kjäk (7), roshwing llëm wlo. ² Ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kjlara, dbo ara wleniyo. E tjlëno dbo go, tjlë ga «ÿÿe tjwlö ara, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go li döya wlo, kjibokwo li roshwïya wlo?» le. ³⁻⁴ Gueniyo ëye tjwlö ara, kjibokwo li roshwïya, ïya wlo dret, ëye sök kjok dogo eniyo llëm, ëye sök kjok ëre kjing go eniyo llëm, ëye sök klung ëre dorko eniyo llëm bakoe. E kjishko ga tja slar ëëe. ⁵ Gueniyo tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjlara tjlë bor kong ga «Pja slar ame. Judá tjëyo li dbongyo sök kjwe ïzong. Kjwe David tjëyo. Llëbo owa li zana pjire. E kjishko ga kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo kjwe döya ga pjlú, kjibokwo kjwe roshwïya ga pjlú bakoe» le.

⁶ Eshko ga ïn ga Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li kojono sök pjlú sökklo lishko, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng li, e tjrëko. Ga ïn ga zrëraba kjoyoe. Öng li sjö kjwang kjäk (7), bokkwo kjwo kjäk (7), e Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* ichak kjok kjwang jk Kong li loklo. ⁷ Eshko ga jek pjlú sökklo li zlong, ga sök pjlú sökklo kjing go li, kjibokwo tjeng ba orkwo këlekong li kjarara Öng lirë ey dwayo. ⁸ Kjararashko ga äya

* **4:5** Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. * **5:6** Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

lōng sē doglo pkēng (4) li, tɬlapgaga kjok lɬgwega wleniyo doglo sak pjōk kjingsho pkēng (24) li, e kjōk tonō tɬjeng Ōng li bokshto. Kɬlara kɬlara wloshko kjorkwang shāryak jong kjiyo tɬjok tēy or go wleniyo tɬjeng kjwara, wloshko di ioklo shāryak dbur sho shōyɬōr go tɬjeng kjwōbō, roshko llēbo lō pɬlēblēe. Llēbo lō pɬlēblē li, e Sbō nopga syō li loklo.

⁹⁻¹⁰ Eshko ga tonō lok tēkwo tɬjaglēn, tēkwoyo eni:

«Pja zrōraba,
ga bop srēng kwonop li go ga nopga tɬjwlēnop Sbō kong.

Nopga tɬjwlēnop li tɬjēyoga oblē oblē uunkong, tɬlē tɬlōkwo oblē oblē uunkong, kjok shto oblē oblē uunkong sopga bakoe.

Nopga li iorop beno lōng syōshtagaga parkē lōng Sbō, borwa pɬluyo li kong,

ga ber lōng nopga lōng kjok ēre kɬjing go li ichaga ūyado wlo.

E kɬjishko ga pja tɬjwlō ara,
kɬjibokwo kɬjwe kɬjrēp wlo,
kɬjibokwo smokklo iak lok ba kɬjarbo go li dōp wlo bakoe» le.

¹¹ Eshko ga ūnor jek obi, ga ūn ga Sbō parkagaga kjok dogo so lōng trāk llēm, shtēy ga āār llēm wleni. Lōng pɬlu sōkklo li, āya lōng sē li, tɬlapgaga li, e pɬlor kalēkong pɬribrie. ¹² Ga tɬlēno lok dō ara. Tɬlē ga

«ūŌng zrōraba kɬjwe tɬjwlō ara,
dō ara li ber ba kong wlo,
llēbo tɬjwlō ara tɬjeng kēs li ber ba kong wlo,
kjok miydē ara li ber ba kong wlo,
bangkjrēba wlo,
iēba ber kēsbang, tɬjwlō ara wlo,
poshrēkoba wlo bakoe!» le.

¹³ Eshko ga llēbo tɬjeng kēs shāryara Sbōrē kjok dogo, kjok ēre kɬjing go, klung ēre dorko, dlung tɬjrēko, e tɬlēno lok uunkong bakoe. Tɬlē ga

«ūsōk pɬlu sōkklo kɬjing go kɬjwe, Ōng kɬjwe,

e poshrērwa ūyado,
bangkjrērwa ūyado,
iērwa ber lōng kēs kēs, tɬjwlō ara ūyado,
dō ara li ber ba kong ūyado bakoe!» le.

¹⁴ Ga āya lōng sē doglo pkēng (4) li tɬlē ga «Ber eni» le, ga tɬlapgaga li kjōk tonō, ga sōk pɬlu sōkklo kɬjing go li, Ōng li, e poshrēra lok.

6

Kɬjibokwo smokklo iak lok kɬjibokwo kɬjarbo go

¹ E irgo ga ūn ga Ōng Wlēp Ushko So lɬgwoklē li, kɬjibokwo smokklo iak lok kɬjibokwo go kɬjwo kɬjāk (7) li dōra kjwara. Ga kur ga āya lōng sē li kɬlara tɬlēno dō go, kɬjrik wleni. Tɬlē ga «ūPja tegō!» le. ² Ga ūnor jek obi, ga ūn ga kwomgla sōk kɬlara kɬjlo pɬlublūn. Kɬlara sōk ba kɬjing go wloshko sbōng tɬjeng kɬjwangna. Ga kong pɬlu dlu ioklo twaraba kjwara. E irgo ga jek sōk kwomgla li kɬjing go, oba zang wlo le wleni.

³ E irgo ga kɬjibokwo smokklo dōra Ōng lirē kjwara obi. Eshko ga kur ga āya lōng sē li kɬlara obi tɬlē ga «ūPja tegō!» le. ⁴ Eshko ga kwomgla wen sōk kɬlara obi, kɬjlo srēzrēn. Kɬlara sōk ba kɬjing go. Ga kong drōng twaraba kɬjwangna kēs bange. Ga kong dō twaraba llēbo wlēp kjok ēre kɬjing go li pɬjya wlo, nopga ber lōng ēng zrōk wlo.

⁵ E irgo ga kɬjibokwo smokklo dōra Ōng lirē kjwara obi, e tɬjok ga ōōtong kɬjwo mya. Eshko ga kur ga āya lōng sē li kɬlara obi tɬlē ga «ūPja tegō!» le. Ga ūnor jek obi, ga ūn ga kwomgla wen sōk kɬlara obi, kɬjlo sī. Kɬlara sōk ba kɬjing go, wloshko llēbo tɬlīkklo tɬjeng kjwara. ⁶ Ga kur ga ēbo tɬlēno āya lōng sē doglo pkēng (4) lōng lishko dwayo. Tɬlē ga «Nopga iēy ber lōng parkē dbar kjwara, dwla kɬjrina bayo gōk tɬjung wleni* āska dō, llēm ga dwla kɬjrina obi bayo gōk tɬjung wleni kɬjwo mya

* 6:6 Gōk tɬjung wleni, e bayo litro kjwara dik.

äska döe. Gueniyo kjo, kjillgwo bo dyo, e iëy srer llëme» le.

⁷ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng së li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. ⁸ Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwëshwë. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjok kjwang jïkong li shdöktong beno kjinggwo pkëng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga löng kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zröra dröng go, pjli go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo shkëng (5). Eshko ga ñn ga shinmoga sëya löng llëbo lö pjläblë sukklo jong eshko li dirko. Epga löng së obishko ga Sbö tjlökwö kjrara lok, ga lara oba kong, ga zröraba e kjïshko. ¹⁰ Eshko ga epga tjläno dbo go. Tjlä ga «Tjlapga, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë. Pja eröe. Pja pjlo bek bakoe. ¿Äär jong llono ga nopga löng kjok kjing go li shdum, tjawa zröra lok li kjïshko?» le. ¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjluë, ga ëbo tjlä ba kong lok ga «Koshozï sira obi, bomi pjeyoga Sbö parkagaga zrökoba bomipjôy dik wlo li, e zröraba pjir guing» le.

¹² E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjwara obi. Eshko ga ñnor jek obi, ga ñn ga yo tjwe pjang kësbang kjrina, dlo kworkwono beno pjang yët, shwong ko yët wleni, mok kworkwono beno pjang srëzrën, srëng wleni, ¹³ dbala lono ter lok kjok ëre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjluëdëshko ga bo lono wleni, ¹⁴ kjok dogo jek jëktëng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup llë, di tjräko llë, dlung tjräko llë, e opkwono lok kjok shto oblë uunkong.

¹⁵ Eshko ga pjluëga löng kjok ëre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, ëngkjwaga kägäyoga, nopga uunkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de llëme, e töktong löng uunkong

guëng lok ööng roshko, ak këskes tjeng dlup dirko bakoe. ¹⁶ Ga tjlä löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezï bomi dorko, tjawa wlëya sök pjlu sökklo kjing go lirë llëm wlo, tjawa shdüya Öng lirë ba iir ara li go llëm wlo bakoe. ¹⁷ Borwa shdüzlong dbaryo laraba li öötonge. Eye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

7

Nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000) iak lok llëbo jyäglo go

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), kojono löng kjok pjir worbo kjinggwo pkëng (4) lishko, ga pjluë tek eshko dwayo li bänkira, kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjia llëm wlo. ² Epga kong dbo twaraba, kjok ëre pjia wlo, dlung bakoe. Ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi tek tjwe shäng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo, wloshko Sbö Sök İyado li jyäglo. Ga tjläno parkagaga doglo pkëng (4) löng li kong. Tjlä ga ³ «Kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjimi llëm, äär jong llëbo jyäglo ioroy Sbö parkagaga löng kës li bokdo go guing» le. ⁴ Eshko ga kur ga Israel tjëyoga iak lok llëbo jyäglo go li doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000).

⁵ Judä tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Rubén tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Gad tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

⁶ Aser tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Neftalí tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Manasés tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

⁷ Simeón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Leví tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Isacar tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

⁸ Zabulón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

José tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Benjamín tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Nopga ara doyono löng shwong ko pjlublún

⁹ E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn eshko pjlü sökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga löng träk llëm, shtëy ga äär llëm wleni. Tjëyoga oblë oblë uunkong löng eshko. Nopga kjok oblë oblë uunkong so löng eshko. Nopga tjlä tjläkwö oblë oblë uunkong löng eshko bakoe. Doyono löng shwong pjlublún go, kjlara kjlara wloshko mek korga.

¹⁰ Ga tjläno dbo go. Tjlä ga

«¡Borwa Sbö, e sök pjlü sökklo kjwe kjing go!

¡No döga li kjwe!

¡No döga li Öng kjwe bakoe!» le.

¹¹ Sbö parkagaga kjok dogo so kojono löng pjlü sökklo li, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga li, e pjlör kalëkong pjribri li, e kujono bokdo kjlay klung go, ga Sbö poshrëra lok.

¹² Tjlä ga

«¡Ber eni!

¡Borwa Sbö,

e poshrërwa ñyado,

e iërwa ber kësbang, tjwlo ara ñyado,

kjok miydë ara li ber ba kong ñyado,

“Tjawa wopjlü ba tjok” lërwa ñyado,

dbo ara li ber ba kong ñyado bakoe!

¡Ber eni!» le.

¹³ Eshko ga tjlapgaga löng li kjlara tjlä bor kong ga «¿Löng shwong ko pjlublún kjwe ë, kjone so, e miydëpde?»

¹⁴ «Tjlapga, kjwepga ë miydër llëme» lër ba kong.

Kuya ga tjlä bor kong ga «Kjwepga to jek löng song jlö, llëbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srëng li go beno pjlublüne. ¹⁵ E kjishko ga löng Sbö pjlü sökklo kjwe bokshto, ga beno löng parkë ba u roy shkë dbae. Ga kjwepga daga beno Sbörë om go. ¹⁶ Beno löng pjli kuk ame, wodogro ame, suya dlorë ame, barwe kjok kjlikdë ame bakoe. ¹⁷ Öng sök pjlü sökklo jong kjweshko go kjwe ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo buklishko. Ga ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo» le.

8

Llëbo lö pjlëblë bapkwö

¹ E irgo ga kjibokwö smokklo döra Öng lirë kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo kjäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kjing wop tjoke.

² E irgo ga ñn ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7) löng Sbö bokshto li kong wli twaraba kjwara

kjwarae. ³ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so tek shäng kjlara obi, wloshko llëbo lõ pjlëblë bapkwö shäryak dbur sho shöylör go, ga öötong shäng llëbo lõ pjlëblë sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong li zlong. Eshko ga kong llëbo lõ pjlëblë twaraba ara, suya Sbö nopga syö li tjok, llëbo lõ pjlëblë sukklo jong pjlö sökklo boksho li kjing go wlo. ⁴ Ga llëbo lõ pjlëblë li yö jem pjang Sbö parkaga li orkwö dwayo Sbö boksho, Sbö nopga syö li tjok.

⁵ Eshko ga iök säya kjrara Sbö parkaga lirë kjwöbö, llëbo lõ pjlëblë sukklo li dwayo, ga iara llëbo bapkwö li roy, beno tjunge. E irgo ga iök säya tjeng ba bapkwö roy li dbura jer kjok ëre kjing go. Eshko ga kjrik ri ri le ara, llgwöng tur jong lletllet llaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶ E irgo ga Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li poshäryono löng pjir, ba wli li bakwë wlo.

⁷ Sbö parkaga bäm li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ëre kjing go, di zeng kjwolong tjok, srëng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jïkong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjok kjrina li sura pjir, kjor llë, kjlo sho llë tjeng eshko li tjok.

⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga llëbo so dlup kësbang pjë jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung roshko. Ga dlung kjwang jïkong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dlung kjrina li kworkwono beno srëng eröe. ⁹ Ga llëbo tjeng së ba roy li kjëtong dret, kjyong jëk tjeng ba kjing go li pjitong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di llë, di bäng llë, e shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbala lono kjwara kësbang, iök ri ri wleni, di kjrina li kjing go. ¹¹ Dbala li ko Këä, ga di kjrina li iara beno tjeng këä. Di sreno li kjishko ga nopga wolono arae.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kälä shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yët, mok kälä shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yët, dbala kälä shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yët bakoe. E kjishko ga dba li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbar kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yët, shkë li shdöktong beno kjringsgwo mya bako, ga shkër kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yët bakoe.

¹³ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga döbung kuror dbuk pjang kjwara kjok dogo, tjläno pjang dbo go. Tjlä ga «ïPjäy nopga löng kjok kjing go, Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya obi löng ba wli bakwë wlo! ïE kjishko ga pjäy song jlö, pjäy song jlö, pjäy song jlöe!» le.

9

¹ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga ïn ga dbala lono ter kjwara kjok dogo dwayo, kjok ëre kjing go. Dbala li kong u bäng bäng dökklo twaraba kjwara, pjlëbgwo jong rong anmoyö li dökklo. ² Ga pjlëbgwo li kop dörashko ga yö tëm tur jong ba roy dwayo, llëbo sukklo kësbang anmoyö wleni. ³ Eshko ga yö jem pjang li roshko dwayo sekwa ter tur jong träk llëm, shdöktong kjok kjwang jïkong, ga kong dbo twaraba nopga ue wlo, no ue dyërë wleni. ⁴ Gueniyo ichara kjlo sho llë, kjor korga llë, llëbo kësang llë, e uë llëme. Ichara nopga Sbö jyäglö lok ba bokdo go llëm wleniyo li uë eröe. ⁵ Gueniyo ichara beno löng nopga li zrök llëm, beno löng ba shdung ara, äär jong moglo shkëng (5). Ue lokshko ga kuya ga uara dyërë wleni. ⁶ Eshko dbaryo ga nopga löng li wolon woydë, gueniyo wolon llëme. Wolon woydë ara ëmdë ga wolon ga äe.

⁷ Sekwa lër li, e so kwomgla doyak pjiir, jongya ëngkjwë wlo li kjoyoe. Ba kä kjing go llëbo pjang so pjlupga dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go li kjoyo, ba bokkwo so no bokkwo kjoyo, ⁸ ba käkzong so walë käkzong kjoyo, ba kowo so dbong kowo kjoyo bakoe. ⁹ Ba worbu wlikoklo so worbu wlikoklo shäryak dröng sho go kjoyo, ba sjägä, e pjluk so jëkklo ara dopshira kwomglarë jëk löng ëngkjwë wlo li kjoyo, ¹⁰ ba pjlak, e dbo go jong swlet, so dyë shju kjoyo, ga ba pjlak li go ga nopga shduna ara, äär jong moglo shkëng (5). ¹¹ Sekwa li pjluyo sök kjlara. Hebreo tjlökwo go ko Abadón. Grecia so tjlökwo go ko Apolión.* E Ä parkaga, parkë shäng pjlëbgwo jong rong anmoyö li daga.

¹² Llëbo owa anmoyö bäm li jek tjän. Gueniyo beno kkring pjök obi.

¹³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara. Llëbo lõ pjlëblë suklo shäryak dbur sho shöylör go jong Sbö boksho li goshko sjö iak lok kjwang pkëng (4). Eshko ga ybö kuror pjlara sjö lok li go dwayo. ¹⁴ Tjlë parkaga wli bakwaga li kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), pjrik löng di kësbang ko Éufrates pjangshko li, e döba» le. ¹⁵ Sbö parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li, e iak beno pjrik löng eshko, ba dloyo, dbaryo, mokyö, luyo li öötong guing, nopga zrök ara eshko wlo. Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kkringwo mya. Ga parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li döktong, ga nopga kjrina li zröra lok drete.

¹⁶ Eshko ga ëngkjwagaga jëk löng kwomgla söga ara. Kur ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (200,000,000). ¹⁷ Kwomgla, ba söga, e ñnor, shji yoïno wleni li, ga so eni. Ba worbu wlikoklo kjwo srëzrën, ding ding, shöylör bakoe. Kwomgla kägä li so dbong kägä kjoyoe. Iök tur jong ba

kjak roy dwayo, yö tjok, akkwo ko *azufre* tjok bakoe. ¹⁸ Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kkringwo mya. Ga kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko. ¹⁹ Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjlakshko bakoe. Ba pjlak li kägä tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰ Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk, llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjlublún go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok ñga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe. ²¹ Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shärye oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

10

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kjibokwo chirawa

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjang ba dlu kjing bakoe. Ba bokkwo so dlo kjoyo, ba dre so iök kjoyo. ² Wloshko tjeng kjibokwo kwara chirawa, roshwing pjiir ba orkwo kjing go. Ba dre këlëkong iara dlung kjing, ga milëkong iara klung kjing. ³ Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dloktong, ri ri le kjwangnashko kjwangnashko. ⁴ Tjlökwo lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlë bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlúshko. Tëy llëme» le.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlëkong poyono jem kjok

* **9:11** Hebreo tjlökwo Abadón, Grecia so tjlökwo Apolión, e no pjiga loklo.

dogo, ⁶⁻⁷ ga tjlëno jlökoyo. Tjlë ga «jLlëye koshëy ame! Llëye shäryë wlo li, e laga Sbörë, ga lara ba tjlökwo lagaga kong dënashko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shäryë eshko» le. Tjlëno enishko ga tjlëno jlökoyo, Sök İyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸ E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlë bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹ Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlong, ga kjibokwo li rokoror ba kong. Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjro-zong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjlebë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le. ¹⁰ Eni ga kjröror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjlebë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹ Eshko ga ëbo tjlë bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlë tjlökwo oblë oblë tjok li, llëbo wen pjilupga oblë oblë tjok li, e los jek obi» le.

11

Sbö tjlökwo lagaga do pjök

¹ Eshko ga tja kong kjorkwang twara ëborë kjlara, llëbo tjlëkklo wleni, ga tjlë bor kong ga «Pja kojös, pja nom Sbö u tjlëk, öng sho sukklo jong ba zlong bäng li tjok, ga löng ba poshrëk eshko li shtëp bakoe. ² Gueniyo ba u bäng kjako li tjlëp llëm, e twak beno tjeng nopga judío llëm wleniyo li kong. Sbö kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wloshko, epga jek löng, tek löng e roshko moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo. ³ Eshkoshko ga nopga ichër do pjök, bor tjlökwo roy lë oba kong dbargwo sak dbäw

dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260) wlo. Ga shärye lok eni, doyono löng sopokklo shwongyo go» le.

⁴ Kjok ëre Tjlapgayo li bokshto ga kjor lok do pjök ko *olivo*, iök shjiy bapkwö lok do pjök bakoe. Kjor li, iök bapkwö li, e nopga do pjök li jyäglo.

⁵ Eye tjwe ba shdung leshko ga iök to tur nopga do pjök li kjak roy dwayo, ga ba wloyoga tjwe löng li pjiya drete. Eye ba shdung woydë ga wolon eni kjluwe. ⁶ Epga kong dbo twaraba, shunyo slong, äär jong Sbö tjlökwo lara pjir guing. Ga kong dbo twaraba obi, di kjlopswë ber srëng wlo, swlo oblë oblë ichë tjwe kjok ëre kjing go wlo bakoe.

⁷ Sbö tjlökwo lara lok pjir irgo ga äya owa sök pjlebgwo jong rong anmoyö lishko li shrono shäng ëngkjwono ba tjok, ga epga zröra. ⁸ E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tjwlo ara li irbo bäng go, Tjlapga Jesús zröraba pjang kjlös go dënashko kjokyo lishko. Kjok eshko li, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe. ⁹ Ga nopga tjwe shinmoga tjeng li ik ara, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe. Öör löng eni äär jong dbargwo mya kjingsho bëy, gueniyo eye wotjlëno ba doyo tjeng li jnek llëme. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga löng kjok ëre kjing go beno löng wopjlú, ga llëbo twara lok ëng kong, ba sëngglo, shinmoga wolono dbaryo li shrëk wlo. Shäryara lok eni, löng së obishko ga nopga li shduna Sbö tjlökwo lagaga lirë ara kjishko.

¹¹ Gueniyo öötong dbargwo mya kjingsho bëyshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga kojongö löng. İya nopga löng lirë ga bangkjre lok ara anmoyö. ¹² Eshko ga ybö kura nopga do pjök lirë ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ba kong ga «Pjäy tëmö» le. Ga İya ba wloyogarë löng wopro ga to jem kjok dogo, pjäng sho roshko.

¹³ Jekdo eshko ga yo to jem kësbang. Kjok eshko li shdöktong beno kjring-

gwo sak kjwara (10), ga kjrina lishko ga u lok li toktong pjir, ga nopga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Beno löng sē li, Sbö sök kjok dogo li bangkjrara lok ara, ga iara lok beno kēsbang, tjwlō ara bakoe.

¹⁴ Llēbo owa anmoyō pjök li jek tjän. Gueniyo kjrina obi li tjwe döröe.

Wli kjwara obi

¹⁵ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Eshko ga ēbo tjlēno lok dbo ara kjok dogo. Tjlē ga

«Bi Tjlapga, ba Cristo, e öötong beno löng nopga löng kjok kjing go li pjlyoga, ga iche lok iyado» le.

¹⁶ E irgo ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkēng (24) löng Sbö bokshto, ba pjlu sökklo kjwara kjwara kjing go li kjök tono, ga Sbö poshrera lok, ¹⁷ tjlē ga

«Tjlapga Sbö, llēye shäryēp woydē li shäryēp ga pjluē.

Pja sök iyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök nopga löng kēs li ichaga.

Tjawa wopjlú bop tjok e kjīshko.

¹⁸ Tjēyoga löng kēs li iirkono ara bop kongshko ga

pja iirkono ara ba kong lok bakoe.

Shinmoga llgwezlong dbaryo li öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlōkwo lagaga, ba potjwlēzlong dbaryo li öötong bakoe.

Bop nopga tjwlō ara, tjwlō chira, bop ko bangkjrara löng kēs, epga potjwlēp pjire.

Ga kjok pjiga li pjp drete» le.

¹⁹ Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u bäng roshwinaba jong oojong, ga roshko ba tjlōkwo woyoshroklo bap-kwo buk li inor. Eshko ga llgwelēng tur jong lletilet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang, di zeng shrono ter kjwolong ara bakoe.

12

Walē, äya so Ööka kjoyo

¹ E irgo ga llēbo jyāglo weno pjang kēsbang kjok dogo. Walē shäng kjlara eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba kä kjing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), pjlu dlu ioklo wleni. ² Walē li shäng kjlaraso llēm, ga ay le ara, chida buk dörö kjīshko.

³ Eshko ga llēbo jyāglo weno pjang kjrina obi. Äya kēsbang sök kjlara kjlo srēzrēn, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo kjäk (7), pjlu dlu ioklo iak jong kjwara kjwara li kjing go, sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe.

⁴ Dbala shdōktong beno kjringsho mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga dbura ter lok kjok ēre kjing go. Eshko ga öötong sök walē li bokshto, chida li wen bukshko ga ue jekdo wlo le.

⁵ E irgo ga chida buk kjlara domer. Llono ga tjēyoga löng kēs li iche kjange. Gueniyo eshko ga chida li kjara Sbörē ey dwayo, ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba tjok.

⁶ Walē lira töktong jek öötong sök kjok shäryara Sbörē ba kong kjok dogro no llēmshko lishko, ga dara Sbörē eshko dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260).

Miguel ēngkjwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko Miguel, e tōno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok dogo so tjok, ga ēngkjwono lok äya li tjok, äya pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe. ⁸ Ga äya li jenoe. E kjīshko ga epga beno löng eshko kjok dogo ame. ⁹ Äya li dburaba ter kjok ēre kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya li, dgur dēnashko li e. E kowēba Ä. Nopga Sbö miydē llēm wleniyo jyāpgwaga li e.

¹⁰ Eshko ga kur ga ēbo tjlēno dbo go kjok dogo. Tjlē ga «Eeri ga ba nopga dōra Sbörē pjire. Bi pjeyoga rotaga shkē dba bi Sbö bokshto li,

e dburaba jer kjok ëre kjing go.
E go ga Sbö dbo ara, Cristo dbo ara,
e ïy wëlle.

Ga Sbö beno sök bi pjlujo.

¹¹ Ä zana bi pjeyogarë pjir,
Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë
srëng li go,
Sbö tjlökwö lara lok li go bakoe.

“Tjawa mär Öng li go” le lok,
ga wolon li bangkjre lok llëme.

¹² E kjïshko ga pjây löng kjok dogo,
pjây wopjlüe.

Gueniyo pjây löng kjok kjing go,
pjây löng dlung roy,
pjây song jlöe.

Ä to jer öötong shäng bomi shwoy,
ga iirkë ara,
dbar ba kong beno sira dö
kjïshko.

Pjây löng song jlö e kjïshko» le.

¹³ Äya so Ööka kjoyo li lono ter
kjok ëre kjing go eni. Miydarashko
ga to shäng chida li mekë irpjang.

¹⁴ Gueniyo walë li kong, sjägä twara
Sbörë ko pjök, këskes, döbung sjägä
wleni. E irgo ga sjägä li go ga
dbuktong to, öötong sök kjok shäryara
Sbörë ba kong kjok dogro no llëmshko
lishko, shaya dgur lirë ga ä lishko, ga
dara Sbörë eshko, lu pjloglo sak mya
kjingsho bëy.

¹⁵ E irgo ga di ichara dgur lirë tur
ba kjak roy dwayo, di kës wleni, walë
li söya di lirë wlo le. ¹⁶ Gueniyo walë
li kjimtara klung lirë, jyä dloktong, ga
di jer li dwara pjire. ¹⁷ E kjïshko ga
äya li iirkono ara walë li kong, ga to
ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo li
tjok. Nopga Sbö tjlökwö kolaga mär
löng Jesús go li epga. ¹⁸ Äya lira beno
sök dlung sor go erä.

13

*Äya weno tëm dlung roy dwayo
kjlara*

¹ E irgo ga ïn ga äya wen tëm sök
kjlara obi, dlung roy dwayo. Äya li
kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak
kjwara (10), pjilupga dlu ioklo iakjong
kjwangna kjwangna li kjing go. Ko

jyä tak pjang kägä kjwara kjwara li
go, Sbö läywoklö owa wleni. ² Äya li
so dbong kjoyo, ba dre so äya kjloshko
so sok kësbang zok ara li dre kjoyo,
ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe.
Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo lirë
beno sök ba pjlu sökklö kjing go, ga
kong dbo twara, oba iche wlo. ³ ïn ga
äya li kägä kjwara zak jong ba skato,
gueniyo pjano iröng. ïya nopga löng
kjok ëre kjing go lirë ga yëy le lok erä,
ga uunkong töno lok ba tjok. ⁴ Äya
so Ööka kjoyo li poshrëra lok, dbo
twara Äya li kong kjïshko. Äya weno
tëm dlung roy dwayo li poshrëra lok
bakoe. Tjlë lok ga «¿Ëye äär äya kjwe
dikdo? ¿Ëye äya kjwe zangdo?» le lok
eni.

⁵ Äya li iara Äre krë ara wlo, tjlä
tjlökwo Sbö läywoklö owa wleni wlo,
oba ichë moglo sak pkëng kjingsho
pjök (42) wlo bakoe. ⁶ Eshkoshko ga
Sbö läywara owa jlökoyo, Sbö ko, ba u,
nopga löng kjok dogo, e läywara owa
uunkong. ⁷ E kong dbo twara Äre to
ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga
zanae. Ga kong dbo twara Sbörë,
kjok shto oblë oblë uunkong sopga,
tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlä
tjlökwo oblë oblë uunkong, e iche
wlo. ⁸ Nopga löng kjok ëre kjing go
kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko
So Llgwoklë zröraba li kjibokwoyo
go llëm wleniyo, Äya li poshrëra lok.
Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga
ëye ber sök së ïyado Sbö tjok wlo ga ba
ko, e tak lok kjibokwo ëre go tjän.

⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga
kuya yötso.

¹⁰ Ëye shakoba, sökoba kjok shto oblë
wlo ga

shakoba, sökoba kjok shto oblë.

Ëye zrökoba dröng go wlo ga

zrökoba dröng go.

Miydëy tjlökwö ëre go ga llëbo wen Sbö
nopga kong owa ëmdë ga woyde ga
kuya kjang, Sbö raye llëm bakoe.

*Äya weno tëm klung roy dwayo
kjlara*

¹¹ E irgo ga ĩn ga äya wen tēm sök kjlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlēp ushko so ĩlgwoklē sjö kjoyo, gueniyo tjlē äya so Ööka kjoyo li dik. ¹² Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ère kjing go kēs li iara ba poshrök. ¹³ Eshko ga llēbo ĩydēba llēm wleniyo shäryara kēsbang oblē oblē ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ère kjing go oba bokshto. ¹⁴ Llēbo eni li shäryara äya bām ĩyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyāpgwara uunkong. Ga epga iara äya bām ĩyo li jyāglo shäryē kjlara, ie lok ber kēsbang, tjwlō ara wlo. Äya bām ĩyo li kjupāshko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono llēm, pjano iröng obi. ¹⁵ Äya weno tēm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyāglo shäryara nopgarē li iche tjlē wlo. Eshko ga èye äya jyāglo li poshrēra llēm ga ichara zrökoba wlo. ¹⁶ Ga nopga iara uunkong llēbo jyāglo ie ba bokdo go, llēm ga ba orkwo kēlkong go. Nopga tjwlō ara wleniyo, nopga tjwlō chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, nopga eni llēm wleniyo, e iara uunkong ba shäryē eni. ¹⁷ Eni ga èye llēbo jyāglo li iak lok llēm ga llēye tjwlēya ga ä, llēye soyneya ga ä bakoe. Llēbo jyāglo li, e äya ko li loklo, ba ko li shtoroy ga äär bayo kjöm li loklo bakoe.

¹⁸ Ba ko li shtēy ga äär bayo kjöm li miydēy wlo ga woyde ga shji kjok miydē ara. Èye kjok miydē ara ga shte ga pjlú, ga äär ber sak dbāw pjloglo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li loklo.

14

Öng Wlēp Ushko So ĩlgwoklē, nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkēng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (144,000)

¹ E irgo ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga Öng Wlēp Ushko So ĩlgwoklē li sök Sión dlupygo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkēng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (144,000), uunkong li bokdo go Öng li ko jyā tak pjang, Öng Data li ko jyā tak pjang bakoe. ² Eshko ga kur ga llēbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kēs pjlublunyo li pjlukyo kjoyo, so kjirik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo tēba löng li kjoyo bakoe. ³ Ga nopga löng li tono lok tēkwo tjaglēn, pjlu sökklo jong kjok dogo li bokshto, äya löng sē doglo pkēng (4) li bokshto, tjlapgaga kjok ĩlgwega wleniyo li bokshto bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo sak pkēng kjingsho sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (144,000) li tokdo eröe. Nopga döktong löng kjok ère kjing go li epga. Èye oblē tē ba tēkwo li go ga äe. ⁴⁻⁵ Epga llēbo owa shäryono walēga tjok llēm, jyörkono llēm bakoe. Beno löng pogo llēye dret Sbö bokso erä. Ga to löng Öng li irgo, jek kjone lishko. Epga döraba nopga löng kēs li tjrēko dwayo, ga twaraba Sbö kong, Öng li kong, ba sēngglo, bo kwirkono bām ĩyo li kjraraba, twaraba ba kong wleni.

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶ Eshko ga ĩn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlokwo pjlú ber ĩyado wlo li söya tjeng nopga löng kjok ère kjing go kēs li kong, kjok shto oblē oblē uunkong soga kong, tjēyoga oblē oblē uunkong kong, nopga tjlē tjlokwo oblē oblē uunkong kong bakoe. ⁷ Tjlēno pjang dbo go. Tjlē ga «Nopga ĩlgweya Sbörē dbaryo li öötonge. E kjīshko ga Sbö bangkjrozī, iozī ber kēsbang, tjwlō ara, poshrēzī bakoe. Kjok uunkong shäryaga li e,

kjopkwo, kjok ëre, ðlung, di wen lok kjone pogo bakoe» le.

⁸ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjlä ga «¡E pjitonge! ¡Babilonia kjokyo tjwlö ara li pjitonge! Tjÿyoga oblë oblë pinggaga llëbo owa shäryë oblë oblë li e. Epga ichara Sbö rayë bakoe. E pjitong e kjïshko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Ëye äya li poshrëk, ëye ba jyäglo li poshrëk, ëye bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglo li jyã tak pjang ga ¹⁰ Sbö iirkono ara ba kong. E kjïshko ga ëye Sbö iono ber iirshko ga shdüya sorë ga epga shdüya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri li tjok, Sbö parkagaga kjok dogo so bokshto, Öng li bokshto bakoe. ¹¹ Epga shdüya eni iyado, ba iök li sjer llëm shkë jïk, dba jïk. Shäryë eni, äya li poshrëra lok kjïshko, ba jyäglo li poshrëra lok kjïshko, bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglo li jyã tak pjang kjïshko bakoe» le.

¹² Miydëy tjlökwö ëre go ga llëbo wen Sbö nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús raye llëm bakoe.

¹³ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä ga «Tjlökwo ëre to-zong. Eeri jek lëkong ga ëye mär beno löng Tjlapga Jesús go wolonoshko guing ga ber wopjlúe» le.

Kuya Sbö Sëyarë ga tjlä ga «Ëng, eni. Epga sjeno parkorbo, ga potjwlëya Sbörë ba pak li kjïshko» le.

Dwla bo skozlong dbaryo, kjillgwo bo skozlong dbaryo

¹⁴ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga pjäng sho wen pjang kjrina pjublün, kjing go sök kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, ðlu kjing go pjlu ðlu ioklo pjang kjwara shäryak dbur sho shöylör go, wloshko dröng tjeng kjwangna zöngë. ¹⁵ Eshko ga Sbö

parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara, Sbö u jong li roy dwayo, ga tjläno sök pjäng sho kjing go li kong dbo go. Tjlë ga «Dwla bo kwirkono tjän, ga dwla bo skozlong dbaryo öötongë. E kjïshko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwla bo tjeng li skok» le. ¹⁶ Kuya ga ba dröng li go ga dwla bo tjeng kjok ëre kjing go kës li zakza tas erä.

¹⁷ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara obi, Sbö u jong kjok dogo li roy dwayo, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe. ¹⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so wen shäng kjlara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lö pjläblë sukklo kjing go li dë, sjer llëm wlo. Eshko ga tek shäng öng sukklo jong li shwoy dwayo, ga tjläno wloshko dröng tjeng li kong dbo go. Tjlë ga «Kjillgwo bo kwirkono tjän. E kjïshko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom jer kjok kjing go, kjillgwo bo tjeng li töng» le. ¹⁹ Kuya ga ba dröng li go ga kjillgwo bo tjeng kjok ëre kjing go kës li zakza tas, ga dbukza jer kjillgwo bo llruzlong shtoyo li roshko. E no shdüzlong shtoyo li loklo, ëye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng lishko. ²⁰ Kjillgwo bo llruzlong shtoyo li jong kjok eshko li worbo go. Eni ga kjillgwo bo li llrura eshko, ga ba srëng li tur jer jong e roy dwayo di kësbang wleni, öötong kjlay kwomgla kjëngso go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjlarbo wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.*

15

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), no shdungglo kjringsgwo kjäk (7)

¹ E irgo ga ïn ga llëbo jyäglo wen pjang kësbang kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kjringsgwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir li pjir e go. ² Eshko ga llëbo ïn buk so ðlung shäryak batlä sho go

* **14:20** Shji jëk dbargwo sak kjwara dik le li, e kilómetro kjringsgwo sak dbaw pjloglo mya (300) loklo.

kjoyo, roshko iök. Dlung li sor go nopga kojono tjeng ara, äya li zana lok, ba jyäglo li zana lok, ba ko li shtoroy ga öötong kjöm li zana lok bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba wloshko. ³ Eshko ga tono lok Sbö parkaga tek dënashko so Moisés li tækwo, Öng li tækwo bako, tækwoyo eni:

«Tjlapga Sbö,
 llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.

Bop pak shäryorop li,
 e kësbang, wolëso.

Llëbo bek li,
 e shäryopdë.

Tjÿyoga kës pjluyo ÿyado li pja eröe.

⁴ Tjlapga, ëye, pja bangkjre llëmyo drete.

Ëye, bop ko ie ber kësbang, tjwlö ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Ëye oblë eniyo drete.

Bop pak pjlo bek li beno wëlä,
 tjÿyoga tjeng kës li äär bop poshrëk e kjïshko.»

⁵ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn kjok dogo ga Sbö u jong eshko li jong oo-jong. ⁶ Ga Sbö parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kjringsgwo kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjlublún, drëpdre, pjlú, tjwlö ara wleniyo go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go. ⁷ Eshko ga äya löng së doglo pkëng (4) kjlara, epga kong di ioklo twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbö Sök ÿyado li iir. ⁸ Ga Sbö u jong li dlino jong yö sho go, Sbö dbo kälä tjeng eshko kjïshko. Eni ga ëye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdungglo kjringsgwo kjäk (7) söya Sbö parkagaga doglo kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

16

Di ioklo kjwo kjäk (7) roshko Sbö iir

¹ Eshko ga ybö kuror tek Sbö u jong li roy dwayo pjlara, tjläno Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li kong. Tjlë ga «Pjäy nom Sbö iir tjeng di ioklo kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» le. ² Kuya lok ga Sbö parkaga bäm ÿyo li, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter kjok ëre kjing go, ga nopga jyä tak lok äya jyäglo go, äya poshrëgaga löng li, e poglo go üta weno ara, bang ara.

³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno oblë, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llëbo tjeng kës dlung roy li kjëtong drete.

⁴ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter di llë, diwa llë, e kjing, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng. ⁵⁻⁶ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so kuror kjlara. Di llë ichaga li e. Tjlë ga «Sbö, pja sök ÿyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjlökwö lagaga srëng li shira bakoe.

E kjïshko ga

iorop beno löng srëng ië, ba shdungglo.

Kjok llgwerop eni li,

e beke» le.

⁷ Eshko ga kur ga llëbo lö pjlëblë sukklo jong li öö le, tjlä ga

«Ëng, Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.

Kjok llgwerop sorë li,

e beke» le.

⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek dlo kjing, ga dlo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälä dbo ara li go wlo. ⁹ Eshko ga nopga löng li sura dlo kälä lirë ara. Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, Sbö iara beno kësbang, tjwlö ara llëm bakoe. Llëbo owa li ichara Sbörë ba

kong kuzong ga beno löng Sbö ko li läywé owa erä.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter äya pjlü sökklö jong li kjing go, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yët erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjoyorkwo uë.

¹¹ Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Sbö sök kjok dogo li läywé owa erä, ba bang ara li kjïshko, ba üta li kjïshko bakoe.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jer Éufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjlupga tek dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li jek dipzë ba ëngkjwagaga tjok di kar ga pjlú wlo. ¹³ Eshko ga ïn ga sëyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjläk kjoyoe. Kjlara opshino tek äya so Ööka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe. ¹⁴ Eshko ga sëyaga owa li to löng llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryë oblë oblë. Ga pjlupga löng kjok kjwang jïkong li tona lok, ëngkjwë Sbö tjok, no llgwezlong dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

¹⁵ Cristo tjlökwö woyoshroziä. Tjlëno ga «¡Pjäy sjëke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Ëye sök bor koshe jlökoyo, sök së, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjlú eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶ Eni ga pjlupga li tona lok pjir, söra lok öötong löng kjok kjrïnashko. Hebreo tjlökwö go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjluk jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Ga ëbo

tjlëno dbo go pjlü sökklö jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le. ¹⁸ Eshko ga llgwlëng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësbang, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo ïydë eni llëme. ¹⁹ Babilonia kjokyo tjwlö ara li, e shdöktong beno kjrïnggwo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjitong dret bakoe. Babilonia sopga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjïshko. ²⁰ Dlung tjreko llë, di tjreko llë, dlup llë, e jer piktong drete. ²¹ Ga di zeng shrono ter kjwolong nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dunggwo kjwo sak dbäw (100) wleni dik.* Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kjang anmoyö eni kuzong ga Sbö läywe lok owa erä.

17

Walë owa kjlara, äya kjlara

¹⁻² Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor zlong, ga tjlä bor kong ga «Kjok buk kjrïna, di arashko. Walë sök kjlara eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjlupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ïp wlo» le.

³ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga ïn ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö läywoklö owa wleni. ⁴ Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok'lok ara, dbur sho

* **16:21** Dunggwo kjwo sak dbäw (100) dik, e kwing libra sak dbäw (100) wleni dik.

shōylōr, akkwo wolēsowa tjwlō ara wleniyo oblē oblē bakoe. Wloshko di ioklo tjeng kjwara, shāryak dbur sho shōylōr go, llēbo owa shāryara li, llēbo shāryako llēm shāryara li, e tjeng ba roshko. ⁵ Llēbo jyā tak pjang ba bokdo go, gueniyo llē loklo miydēba llēme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwlō ara li tja. Walēga to lōng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llēbo shāryako llēm shāryē li tja bakoe.» ⁶ Īn ga walē li sök nelō, srēng iono ara kjīshko. Sbō nopga to lōng Jesús roy lē oba kong zrōra li, e srēngyo iayde. Īn ga yēy lēr erä.

⁷ Eshko ga Sbō parkaga li tjlē bor kong ga «¿Pja opshgawē ega? Walē jek sök äya kjing go li llē loklo lēr bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llē loklo lēr bop kong bakoe. ⁸ Äya ĩnop li dēnashko ga sök sē, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tēm pjlēbgwo jong rong anmoyō li roy dwayo, ga to jongya shdūya, pjiya Sbörē wlo. E kjīshko ga nopga lōng kjok ère kjing go ko tak pjang Sbō kjibokwoyo go llēm wleniyo kēs li, äya li ĩya lok ga yēy le lok erä. Kjok shāryayde Sbörē llēm obishko ga ēye ber sök sē ĩyado Sbō tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ère go tjän.

⁹ »Llēbo ère llē loklo miydēy wlo ga woyde ga shji kjok miydē ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) loklo, ga walē li sök ba kjing go. ¹⁰ Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjlupga doglo kjäk (7) loklo bakoe. Pjlupga shkēng (5) jūni wolono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjwayde llēm obi. Shrono ga ber sök wop sira dōe. ¹¹ Äya dēnashko ga sök sē, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjlukjlara obi loklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjlupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono irōng obi li e, gueniyo to jongya shdūya, pjiya Sbörē wlo bakoe.

¹² »Sjö kjwang sak kjwara (10) ĩnop li, e pjlupga doglo sak kjwara (10) wentē llēm obi li loklo. Llono

ga kong dbo twēba, parkē ber lōng no pjluyoga äya li tjok wop sira bakoe. ¹³ Eshkoshko ga wotjlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kēs li iche wlo. ¹⁴ Ga ēngkwē lok Öng Wlēp Ushko So Ligwoklē li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjlupga uunkong pjluyo li e bakoe. E kjīshko ga epga zāya. Ba nopga rokara, kjrara, mär lōng ba go ĩyado li lōng ba tjok eshko.

¹⁵ »Walē to shäng opsoynek domerga oblē oblē tjok wleniyo li ĩnop sök di arashko. Di li, e tjēyoga oblē oblē li loklo, nopga tjlē tjlōkwo oblē oblē li loklo bakoe. ¹⁶ Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walē owa li ĩywa lok shjiktēng, shdūya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go. ¹⁷ Epga wotjliño kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e laga Sbörē, lara eni tek dēnashko kjīshko. Ga shārye lok eni, äär jong llēye lara Sbörē li shāryono pjir guing.

¹⁸ »Walē ĩnop li, e kjok tjwlō ara loklo, pjlupga lōng kjok ère kjing go ichaga sök lishko» le.

18

Babilonia kjokyo pjitonge

¹ E irgo ga ĩn ga Sbō parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ère kjing iara ba kälā ara lirē beno buk shjiye. ²⁻³ Eshko ga tjlēno dbo go. Tjlē ga «¡E pjitonge!

¡Babilonia kjokyo tjwlō ara li pjitonge!

Tjēyoga oblē oblē, llēbo owa oblē oblē pina ba kong li, e shāryara lok pjir, Sbō rayara lok bakoe.

Pjlupga lōng kjok ère kjing go kjlobi li, e pono ba tjok wleni.

Llēbo soynega kjok ère so li,

e dbur shano ara,

kjok eshko sopga dbur zano ara kjīshko.

E kjishko ga kjok eshko li kwork-
wono beno buk Ä sÿyaga shtoyo
shara,
sÿyaga owa oblë oblë löng eshko.
Sÿnwa owa, woydÿ llëm wleniyo,
e usho shäryë lok eshko bakoe»*
le.

⁴ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo
dwayo pjlara, tjlä ga
«Bor nopga, pjäy opshis kjok
kjweshko dwayo,
llëbo owa shärye nopga löng
kjweshkorë li shäryëmi llëm
wlo,
kjwepga shdüya Sbörëshko ga
pjäy shdüya eni llëm bako wlo.

⁵ Nopga löng kjweshko li go owa ara,
kjlay kjok dogo.
Kjwepga shdüya Sbörë ara,
llëbo owa shäryara kës li kjishko»
le.

⁶ Eshko ga ybö li tjläno nopga shdung-
gaga li kong. Tjlä ga
«Nopga kjwe llëbo shäryono oblë kong
owa sorë ga
shäryozï ba kong eni pjloglo pjök.
Oblë shduna sorë ga
nopga kjwe shdüzi eni pjloglo
pjök bakoe.

⁷ Llëbo shäryara ba kong om go ara,
dbur zano ara,
ber löng wopjlu wlo.
Eni ga llëbo shäryozï ba kong owa
bayo eni,
ber löng woydë ara wlo.
Eerishko ga to löng krë ara. Tjlä ga
“Tjawa pjlü boy wleni, tjawa äär
ber syä wleni llëm,
llëye wen borwa kong owa wlo
drete” le.

⁸ Eni kuzong ga dbar kjwara ga llëbo
wen ba kong owa oblë oblë,
kjone kjone wolon,
kjone kjone slar ara,
kjone kjone pjli kuk ara bakoe.
Epga shdüya Tjlapga Sbörë, ba dbo
ara go,
ga ba kjok buk kës li suya iök go,
ber dret wlo» le.

⁹ Pjlupga löng kjok ëre kjing go pono
walë li tjok wleni li, llëbo shäryara
ba kong om go ara, dbur zano lok
ara bakoe. Shäryara lok eni, ber löng
wopjlu baiya dik wlo. Eni ga kjok li
pjë jong ri rishko ga ba yö sho jem
li ÿya lok ga slar ara, kjloshtë ara ba
kjishko. ¹⁰ Eshko ga walë li shdüya
Sbörë ara eni li ÿya ga bangkjre lok
ara. Ber löng kjloshtë ara pjlöae. Tjlä
lok ga
«iBabilonia sopga, pjäy tjwlo ara, dbo
ara,
gueniyo pjäy shduna ara, ga pjäy
pjitong malinge!

iPjäy song jlöe!

iPjäy song jlöe!» le lok eni.

¹¹ Eshko ga llëbo soynegaga kjok
ëre so li slar ara, kjloshtë ara, llëbo
tjwlekoba eshko ame kjishko. ¹² Dbur
sho shöylör, dbur sho pjlublün,
akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo
oblë oblë, e tjwlekoba eshko ame.
Shwong ko pjlublün, pjlü tjwlo
ara wleniyo, shwong ko dingding
shwëshwë, shwong pjlü wleniyo ko
seda, shwong ko srëzrën, e tjwlekoba
eshko ame. Kjorkwang lö pjlëblë
wleniyo oblë oblë, llëbo wolësowa
oblë oblë shäryak llëbo ko *marfil*
go, shäryak kjorkwang tjwlo ara
wleniyo go, shäryak dröng sho so
klung sho kjoyo go, shäryak dröng
sho go, shäryak ak ko *mármol* go, e
tjwlekoba eshko ame. ¹³ Dli mokyö
oblë oblë, llëbo lö pjlëblë suy wlo,
dwlo poshtikklo lö pjlëblë oblë oblë,
poshtikklo lö pjlëblë wleniyo oblë
oblë, kjillgwo bo dyo dbo ara, kjyo
pjlü wleniyo, pjlung shosho pjlü
wleniyo, e tjwlekoba eshko ame.
Sögla, öng wlëp ushko so, kwomgla,
jëkklo dopshiga kwomglarë wleniyo,
parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo,
nopga oblë oblë, e tjwlekoba eshko
ame.

¹⁴ Eshko ga llëbo soynegaga li tjlä
lok ga
«iBabilonia sopga,

* **18:2-3** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... e usho shäryë lok eshko, ga äya owa, woydÿ llëm wleniyo, e löng eshko bakoe.»

llëbo woydoromi ara li,
e pjitong drete.
Llëbo oblë oblë tjwlō ara bomi kong'li,
e pjitong dret bakoe.

¡Pjã song jlōe!

¡Pjã song jlōe!» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga epga shdūya Sbörë ara
eni li ÿa llëbo ère soynegaga lōng lirë
ga bangkjre lok ara. Ber lōng slar ara,
kjloshtë ara pjolae. ¹⁶⁻¹⁷ Tjlë lok ga

«¡Babilonia sopga,
pjã doyono lōng shwong
ko pjlublún, pjlú tjwlō ara
wleniyo go,
shwong ko dingding shwëshwë
go

shwong ko srëzrën go bakoe!

¡Pjã obrikkwo wolësowa oblë oblë

shäryak dbur sho shöylör go,
shäryak akkwo wolësowa tjwlō
ara wleniyo oblë oblë go
bakoe!

Gueniyo llëbo tjwlō ara tjeng kës li
pjitong malinge!

¡Pjã song jlōe!

¡Pjã song jlōe!» le lok eni.

Eshko ga kyyong kës-kës sögaga,
ba kägäyoga, nopga jëk lōng kyyong
kës-kës go, e ber lōng pjola bakoe.

¹⁸ Ga kjok li pjë jong ri rishko ga ba
yō sho jem li ÿa lok ga slar ara ba
kjishko. Tjlë lok ga «Kjok oblë äär tjwlō
ara, kjok kjweni dik llëme» le lok eni.

¹⁹ Eshko ga klung sho iara ba kä kjing
go, lōng woydë ara li loklo, ga slar ara,
kjloshtë ara. Tjlë lok ga

«Babilonia sopga,
pjã dbur ara kjishko ga
kyyong kës-kës sogoga kës li dbur
shano ara.

¡Gueniyo pjã pjitong malinge!

¡Pjã song jlōe!

¡Pjã song jlōe!

²⁰ ¡Gueniyo kjok dogo so,

Sbö nopga,
Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska,
Sbö tjlökwo lagaga,

pjã shduna lok ara kuzong ga
epga shduna Sbörë ara bakoe!

¡Pjã lōng wopjlú e kjishko!» le.

²¹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo
so dbo ara wleniyo kjlara apkwo

kjrono kjwara kës-bang, bayo dwla kj-
wokäkklo apkwoyo wleni, ga dbura
jer dlung roy, ga tjlä ga

«Apkwo dburor li piktong dret,
beno ÿgöy ame.

Babilonia kjokyo li pjir dret,
ber ÿgöy ame eni bakoe.

²² Kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok
tëy or go wleniyo, dbonmo,
wli,

e tëba eshko ame,
ga ëye të eshko ame bakoe.

Ëye parkë eshko ame,

ga oba parkë lōng li pjlukyo kuy
eshko ame bakoe.

²³ Iök shjiy eshko ame,

ëye orkwosmok eshko ame
bakoe.

Dënashko ga llëbo soynegaga kjok
eshko so li tjwlō ara.

Ga tjëyoga oblë oblë jyäpgwara ba
nopgarë ba ybi sho li go.

²⁴ Sbö tjlökwo lagaga, Sbö nopga,
nopga oblë,

e zröraba ara kjok eshko» le.

19

Shji Tjlapga poshrëk ara

¹⁻² E irgo ga kur ga nopga träk llëm,
öö le ara kjok dogo. Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë to shäng opsoynek domerga
oblë oblë kong wleniyo li,
nopga lōng kjok kjing go li ichara
llëbo owa shäryë oblë oblë,
ichara Sbö rayë bakoe.

Sbö nopga zröra ara kjishko ga
walë li shduna Sbörë.

Kjok llgwera sorë li,
e beke.

Bi Sbö,

e kës-bang, tjwlō ara, dbo ara
bakoe.

Bi döga kjlaraso li e» le.

³ Ga öö le lok obi, tjlä ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë li doyo pjë ber buk ÿyado,
pjë yōyo jem jong li slan llëme» le.

⁴ Eshko ga tjlapgaga kjok llgwega
wleniyo doglo sak pjök kjingsho
pkëng (24) li, e kjök tono, ga Sbö sök

pjlu sökklo kjing go li poshrëra. Tjlë lok ga

«¡Ber eni!

¡Shji Tjlapga poshrëk ara!» le.

⁵ Eshko ga ëbo tjläno pjlu sökklo jong lishko dwayo. Tjlë ga

«¡Sbö parkagaga,

Sbö bangkragaga,

pjây tjwlö arare, de llëmde, e llëno llëme.

Bi Sbö poshrëzi pjây uunkongdë!» le.

⁶ Eshko ga kur ga nopga träk llëm, öö le ara, pjlu li so di kës pjublunyo li pjlukeyo kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukeyo kjoyo bakoe. Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Bi Tjlapga Sbö,

llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

Öötong sök nopga uunkong pjluoyo tjän.

⁷ Shji wopjlu e kjishko,

iëy ber kësbang, tjwlö ara bakoe.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë orkwosmozlong dbaryo li öötong,

ba boy poshäryono pjir,

sök ba koshe.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doye e go wlo.

Shwong li ko pjublün, pjlu tjwlö ara, drëpdre, stek wleniyo» le.

(Shwong le li, e llëbo pjlo bek shäryara Sbö nopgarë oblë oblë li loklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlä bor kong ga «Tjlökwo ëre tozong. Eye mana Sbörë tek Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë orkwosmozlong dliyo li uë ga ber wopjluë» le. Ga tjlä obi ga «Tjlökwo ëre lara Sbörë li, e beke» le.

¹⁰ Kur ga tja kjök tono parkaga li boksho, ga poshrë loror. Gueniyo tjlä bor kong ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga mär löng Jesús tjlokwo go li, pjây eni bakoe! ¡Eye Jesús tjlokwo roy lë ga e Sbö tjlokwo laga! ¡E kjishko ga Sbö poshrëpdë dey!» le.

Kjlara sök kwomgla kjlo pjublün kjing go

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno jong ojong, ga ñn ga kwomgla sök kjlara kjlo pjublün. Kjing go sök kjlara. Llëye le li shärye eni iyado lëba, tjlokwo bek laga li e lëba bakoe. Kjok llgweya bek, ga ëngkjwë ba wloyoga tjok bek bakoe. ¹² Ba bokkwo so iök pjë lok ri ri kjoyo, ba kä kjing go pjluPGA dlu ioklo lok ara. Ko jyä tak pjang ba go kjwara, miydaga erë om go eröe. ¹³ Doyono sök shwong pöraba srëng go pjir li go. E ko Sbö Tjlökwo. ¹⁴ Eëngkjwagaga kjok dogo so uunkong li jek löng kwomgla kjlo pjublün kjing go ba irgo, doyono löng shwong ko pjublün, pjlu tjwlö ara, drëpdre, stek wleniyo go. ¹⁵ Dröng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy kjwangna, kowo stek, tjeyoga oblë oblë tjeng kës li pjiya e go wlo. Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga pjlu, ga iirkono ara nopga löng li kong. E kjishko ga domer li ichara ba shdung kjang, shji kjillgwo bo shglëroy bi dre go wleni. Jlokoyo ga ePGA iche kjange. ¹⁶ Ko jyä tak pjang kjrina, ba shwong pjang li go, ba kworbo do li go bakoe. Ko li tak pjang eni «Pjlupga Uunkong Pjluoyo, No Kägäyoga Uunkong Kägäyo.»

¹⁷ Eshko ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kojong kjlara, dlo kjing go. Ga tjläno sënwa sjëng uaga dbuk lok kjok dogo kës li kong dbo go. Tjlë ga «Pjây tönzong, Sbö dliyo kësbang li uëmi wlo. ¹⁸ Eshko ga pjluPGA doyo sho, ëngkjwaga kägäyoga doyo sho, nopga tjwlö ara wleniyo doyo sho, kwomgla doyo sho, ba sögaga doyo sho, e uëmi ga pjlu, nopga uunkong tjwlëk löng pjir wleniyore, de llëmde, tjwlö arare, de chirare, uunkong li doyo sho uëmi ga pjluë» le.

¹⁹ Eshko ga ñn ga pjluPGA löng kjok ëre kjing go, ba ëngkjwagaga kës li tona lok äya owa li tjok, ëngkjwë sök kwomgla kjing go li tjok wlo, ëngkjwë ba ëngkjwagaga jek löng ba tjok li tjok wlo bakoe. ²⁰ Eshko ga äya owa li shara ba wloyoga lirë, ga dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo

li roshko, ba dboryaga owa wleniyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Kjudäbäshko ga ba dboryaga li, llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë ba kong, ga nopga jyâ tak lok äya jyäglo go, äya poshrëgaga löng li, e jyäpgwara e go. ²¹ Ga ëngkjwë löngshko ga nopga töno tjeng äya owa tjok'li, e zrëra dret, dröng tur jong sök kwomgla kjing go'li kjak roy'li go. Eni ga sënwa li lono ba sho beno tjeng li uë, beno löng bökö tjung ara, no sho li go.

20

Lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000)

¹ Eshko ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so to ter kjok dogo dwayo kjlara, wloshko tjeng pjläbgwo jong rong anmoyö li dökklo, no shakklo shäryak dröng sho go tjeng pjlara kësbang bakoe. ²⁻³ Ga äya so Ööka kjoyo li shara, ga pjirira, ber buk eni'lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjläbgwo jong rong anmoyö li roshko, kjing bängzara yötso, tjëyoga oblë oblë jyäpgwe llëm, äär jong lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

⁴ Eshko ga ïn ga nopga sirkeno tjeng kjlöbö, pjlu sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörë nopga llgwek wlo. Dënashko ga nopga kä zaraba ara, Jesús roy lara kjïshko, Sbö tjlökwö roy lara kjïshko bakoe. Äya owa li poshrëra lok llëm, ba jyäglo li poshrëra lok llëm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglo go llëm bakoe. Nopga eniyo li sëyaga ïnor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga beno löng nopga ichë Cristo tjok lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000). ⁵ Nopga woshrara Sbörë bäm go li epga. Llamö woshrara llëm, äär jong lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000) li pjitung guing. ⁶ Woshrara Sbörë bäm go li ber wopjlú, iak beno

tjeng dboy Sbö kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llëye wen ba kong llëm, ber löng syöshtaga Sbö kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok'lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000) bakoe.

Ä zanabae

⁷ Äär lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlong shtoyo jong li dwayo, ⁸ ga opshino to shäng oba jyäpgwë kjok kjwang jïkong, töya ëngkjwë wlo. Tjëyoga jyäpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni. ⁹ Eshko ga töno löng kjok kjwang jïkong dwayo, ga Sbö nopga löng li kjokyo kopjrira lok pjribrie. Kjok woyde Sbörë ara li eshko.* Gueniyo ga iök ichara Sbörë lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete. ¹⁰ Eshko ga Ä, nopga jyäpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dënashko lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jïkong li shdüya ber löng eshko shkë dba, ÿyado wlo.

Nopga llgweraba löng pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublún li boksho

¹¹ Eshko ga ïn ga pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublún, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong töktong ba boksho dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno ïgöy ame. ¹² Ga ïn ga nopga wolono tjeng kës li löng pjlu sökklo jong li boksho, nopga tjwlö ara, nopga tjwlö chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga wolono tjeng li llgweraba, llëbo shäryara dö, tara beno tjeng kjibokwo tjeng kës roshko li kjïshko. ¹³ Nopga wolono beno tjeng dlung roy ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng sakshko ga

* **20:9** Kjok woyde Sbörë ara le li, e Jerusalén kjokyo loklo.

l'ong eshko. Nopga wolono beno tjeng shinmoga shtoyo ga l'ong eshko. Ga kjlara kjlara l'lgweraba, ll'ëbo shäryara dö li kjishko. ¹⁴⁻¹⁵ Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo li go. Gueniyo eye ko wlënaba tak pjang e go ll'ëm ga dburaba jer beno tjeng iök pjë jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko.

21

Jerusalén kjokyo tjaqlën

¹ E irgo ga ïn ga kjopkwo pjang tjaqlën, klung buk tjaqlën bakoe. Kjopkwo këguë li, klung këguë li, dlung këguë li, e jeno uunkong, ll'ëbo këguë li beno ame. ² Ga ïn ga kjok ter pjang kjrina, Sbö sök kjok dogo l'ishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén, e shäryak tjaqlën, kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e. Kjok li shäryak wolësowa, walë poshäryono orkwosmok döro wlo wleni. ³ Eshko ga ybö kuror tek pjlu sökklo jong l'ishko dwayo pjlara, tjlä ga «Sbö ber sök nopga l'ong l'ishko shara. E ber sök ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbö om go li ber sök ba tjok, ga ber ba Sbö. ⁴ Ba boryo kröya Sbörë, ber l'ong slar ame wlo. Eshko ga ll'ëbo këguë li pjitong kjishko ga eye wolon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» le.

⁵ Eshko ga sök pjlu sökklo kjing go li tjlä bor kong ga «Ll'ëbo kës shäryër shäng ere tjaqlën eröe. Tjlökwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjluë. E kjishko ga tozong. ⁶ ¡Uunkong li shäryono pjire! Tja so tjlökwo toklo ko Alfa* kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko Omega† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe. Di ichër tur di bokkwo roy dwayo, eye omiono ga ber sök së iyado bor tjok. Eye di ere ië woydë ga kong twër, ga tjwlo shir ll'ëme. ⁷ Eye ll'ëbo owa li zano

ga ll'ëbo kës ere ber ba kong, ga tja ber ba Sbö, e ber bor wa bakoe.

⁸ »Gueniyo nopga kjok bangkjre wleniyo, nopga mär bor go ll'ëm wleniyo, nopga ll'ëbo shäryako ll'ëm li shäryë wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok ll'ëm li tjok wleniyo, nopga parkë ybi wleniyo, nopga ll'ëbo jyäglo poshrök wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, era dbukoba jer ber l'ong akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko. Shto e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdunglo tjeng kjringswo kjäk (7) kjlara li tek shrono shäng bor zlong, ga tjlä bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walë orkwosmok Öng Wlëp Ushko So l'lgwoklë tjok wlo li pin bop kong» le. ¹⁰ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jem dlup jong kësbang, kjökshko li kjing go. Eshko ga kjok pina bor kong kjrina, ter pjang Sbö sök kjok dogo l'ishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén. Kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e.

¹¹ Sbö sök eshko kjishko ga kjok li kälä bolo ara, so akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo kälä kjoyo, so akkwo ko *jaspe* kälä kjoyo, roigöy wëlä, so batlä sho kjoyoe. ¹²⁻¹³ Kjeryo shäryak pjiribri kjökshko, kjër li shklukyo kjringswo pkëng (4), ga kjër li pjlor kar kar, u bäng bäng lok kjwo mya mya, uunkong ga kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12). U bäng bäng daga Sbö parkaga kjok dogo sorë kjlara kjlarae. U bäng bäng kjwara kjwara li go Israel tjëyoga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tjang pjang kjrina kjrina eshko. ¹⁴ Kjok li shakklo kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), kjwara kjwara li go Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tak pjang kjrina kjrina eshko.

* **21:6** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm ïyo, A wleni. † **21:6** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni.

15 Parkaga lan shäng bor tjok li, wloshko llëbo tjlïkklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwangna, kjok li, u bäng bäng li, kjër li, e tjlïya e go wlo. 16 Kjok li tjlïy ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjlïna llëbo tjlïkklo li go ga beno kësbang an-moyö. Shji jëk shkluk kjrina dwayo äär shkluk kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik.‡ Ga jem kjomo lëkong ga wop eni bakoe. 17 Kjër li tjlïna, llëbo tjlïna norë wleni ga shtëgro orkwo jyägloŒ pjloglo sak dbäw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144). 18 Kjër li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kjok li shäryak dbur sho shöylör go, ga roïgöy wëllë, so batlë sho kjoyoe. 19 Kjok li shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bäm li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ágata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go. 20 Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ónice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisólito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisoprasso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *amatista* go. 21 U bäng bäng kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjwarashko kjwarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo li wolësowa tjwlö ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësbang jek buk kjok roshko li shäryak dbur sho shöylör go, roïgöy wëllë, so batlë sho kjoyoe.

22 Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Kjok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo ñnor llëm, sök om go eshko kjïshko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li sök eshko

kjïshko bakoe. 23 Kjok eshko ga dlo kälä shjiy li, mok kälä shjiy li, e woyde llëme. Kjok li ber shjiy, Sbö dbo kälä shjiy li go, Öng li dbo kälä shjiy li go bakoe. 24 Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ëre kjing go li jëk löng iök shjiy li go, ga ba pjluyoga, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. 25 Dba ga kjok eshko li u bäng bäng lok oojong ñyado, ga eshko ga shkë dret, kjok shjiy ñyado. 26 Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. 27 Ga llëye ber Sbö boksho ga ä li, e äär eshko llëm, ëye wotjlïk owa wleniyo llëm, ëye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng li kjibokwoyo go li, epga äär eshko eröe. Eye ber sök së ñyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go.

22

Di pjang pjlara, di li, shji ie ber löng së ñyado

1 E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so li, tja kong di pina pjlara, di li ioroy ga shji ber löng së ñyado Sbö tjok. Di li tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, e lönglishko dwayo, 2 ga jer buk irbo kësbang jek buk kjok roshko li tjrëko. Di pjang li kjwo kar kar, kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Lu pjlöbi go ga kjor li botjyë pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12), mok kjlarashko kjlarashko botjyë ñyado. Kjør li korga, e tjëyoga oblë oblë li dwlomnekklo.

3 Eshko ga ëye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng li sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng lirë ñyado. 4 Sbö bokkwo ñya lok om go, ga Sbö ko li tak pjang uunkong li bokdo go. 5 Eshko ga shkë drete. Iök shjiy woyde lok llëm, dlo woyde lok llëm bakoe. Kjok shjiy laga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga ñyado.

‡ 21:16 Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik le li, e kilómetro kjringswo sak dbäw dbäw pjloglo pjök kjingsho sak dbäw pjloglo pjök (2,200) loklo. § 21:17 Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

Jesús tjwe maling iröng obi

⁶ Eshko ga Sbö parkaga li tjlë bor kong ga «Tjlokwo loror'li, e bek, nopga mär ba go ga pjlúe. Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, llëbo wen dörö li pin ba parkagaga löng li kong wlo» le.

⁷ Eshko ga Jesús tjlë bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Ëye tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre go li kolë ga era ber wopjlúe» le.

Kjibokwo pjirzlong

⁸ Tja Juan, llëbo uunkong ëre ñnor, kuror tjarë om go. Llëbo uunkong ëre ñnor, kuror pjir ga tja kjök tonon Sbö parkaga li bokshto, ga poshrër loror.

⁹ Gueniyo tjlë bor kong ga «¡Kjwe shäryëp llëmel! ¡Tja parkaga Sbö kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga Sbö tjlökwo laga li, bop pjeyoga kjibokwo ëre kolaga li, pjây eni bakoe! ¡Sbö poshrëpdë dey!» le.

¹⁰ Eshko ga tjlë bor kong ga «Tjlokwo tak pjang kjibokwo ëre go li dbaryo äätoe. E kjïshko ga tjlökwo li jnep ber lütshko llëme. ¹¹ Ëye löng llëbo owa shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo shäryako llëm'li shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo pjlú shäryë ga pjlú li shärye eni jek këgong; ëye iak beno tjeng dboy Sbö kong ga ber eni jek këgong bakoe» le.

¹² Eshko ga Jesús tjlë bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Bor nopga potjwlëkklo tek sör bor tjok, ga kjlara kjlara li potjwlën eshko, llëbo shäryara dö li kjïshko.

¹³ Tja so tjlökwo toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe.

¹⁴ »Kjok tjaglën lishko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon

llëme. Ëye shwong kwoshkwono beno drëpdre wleni ga ie Sbörë ber wopjlú, kong dbo twe opzrëk kjok eshko wlo, kjor bo li ue wlo bakoe. ¹⁵ Gueniyo nopga owa lira ber löng kjoko. Nopga parkë ybi wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm'li tjok wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga llëbo jyäglo poshrëk wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, epga ber löng kjoko erä.

¹⁶ »Tja Jesús, bor parkaga kjok dogo so ichoror, tjlökwo ëre lë bop kong wlo, roy shdöp bor tjlökwo kjragaga löng kës li kong wlo. David tjëyo tjwlö arayo li tja. Dbala ko Dbar Kjoklo li kälä bolo ara, tja so e kjoyoe» le.

¹⁷ Sbö Sëya, Öng boy, e tjlë ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Ëye omkuno ga tjlë ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Di buk pjlara, di ioroy ga shji wolon llëme. Ëye wodogro wleni ga tjwe di li ië ga pjlú, ga tjwlö shiya ëre llëme.

¹⁸ Ëye tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre kuk ga kong llëbo lër wëllë, miyde lok wlo. Tja tjlë ba kong ga «Ëye kjibokwo ëre kjingsho tjlökwo iono obi ga llëbo owa wen nopga owa kong tak lok kjibokwo ëre go li kjingsho ie Sbörë obi ba kong bakoe. ¹⁹ Tjlokwo tak pjang kjibokwo ëre go kjrina, tjlë ga kjor jong kjlara Sbö kjokshko, ba bo uoroy ga shji wolono llëme le eni. Ëye kjibokwo ëre tjlökwo löno kjwara dö ëmdë ga kong dbo twe Sbörë, kjor bo li ue wlo llëme» lër ba kong eni.

²⁰ Tjlokwo ëre laga tjlë ga «Ëng, tja tjwe maling iröng obi» le.

Ber eni, Tjlapga Jesús. Pja tegö.

²¹ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjïshko ga Sbö nopga kjimte ara. Ber eni.

* **22:13** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm iyo, A wleni. † **22:13** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni.